

T.C.
NİĞDE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

**ESKİŞEHİR HALKEVİ YURT VE KÜLTÜR DERGİSİ’NİN HALK
BİLİMİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan
Tuğba ÇAMLICA

2012-NİĞDE

T.C.
NİĞDE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

ESKİŞEHİR HALKEVİ YURT VE KÜLTÜR DERGİSİ'NİN
HALK BİLİMİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan
Tuğba ÇAMLICA

Danışman
Yrd. Doç. Dr. Namık ASLAN

2012-NİĞDE

ONAY SAYFASI

Yrd.Doç.Dr. NAMİK ASLAN danışmanlığında **TUĞBA ÇAMLICA** tarafından hazırlanan **Eskişehir Yurt ve Kültür Dergisi'nin Halk Bilimi Açısından Değerlendirilmesi** adlı bu çalışma jürimiz tarafından Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI Anabilim Dalı TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI Bilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

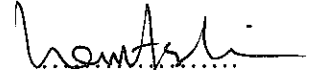
Tarih:02.02.2012

JÜRİ :

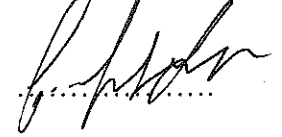
Danışman : Yrd. Doç. Dr. Namık Aslan

Üye : Yrd. Doç. Dr. Nedim Bakırcı

Üye : Yrd. Doç. Dr. Gökhan Çetinkaya

ONAY :

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulu'nun Tarih ve sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Doç. Dr. Mehmet ÖZEL
Enstitü Müdürü

ÖZET

30 Ağustos 1932’de, Eskişehir Halkevi tarafından çıkarılan ve yayın hayatını Haziran 1946’ya kadar sürdüren Yurt ve Kültür Dergisi’nin, 30 Ağustos 1932 ile Haziran 1946 tarihleri arasında yayınlanan 1-98. sayılarındaki imzalı ve imzasız yazıların halk bilimi unsurları açısından değerlendirilmesi çalışmanın konusunu oluşturmaktadır.

Giriş kısmında Eskişehir Halkevi hakkında bilgi verilmiştir. Daha sonra Yurt ve Kültür Dergisi’nin tüm sayfaları taranmış ve ilgili sayfalardan yararlanılarak Eskişehir Halkevi’nin faaliyet alanlarından bahsedilmiştir. Buradaki bazı bilgiler tablolar ile ifade edilmiştir. Daha sonra derginin tanıtımı yapılmış, kurucu ve yazar kadrosu hakkında bilgi verilmiştir.

Hazırladığımız çalışmadaki amaç, Yurt ve Kültür Dergisi’ndeki halk bilimi unsurlarını bu derginin sayfalarından çıkarıp ilim dünyasına sunmak ve bu alanda yararlanılabilecek kaynaklara bir yenisini eklemektir. Bu nedenle derginin tamamı tarandıktan sonra amaca yönelik metinlere ulaşılmış ve Seçilmiş Metinler adı altında bir bölüm oluşturulmuştur. Burada metinler edebî türlerine göre adlandırıldıktan sonra yazarı, yayın tarihi, sayı ve sayfa numaralarıyla birlikte verilmiştir. Dergideki metinler doğrultusunda hem yazar adlarına göre hem de konularına göre bir de fihrist hazırlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Eskişehir, Halkevi, Yurt ve Kültür Dergisi.

ABSTRACT

The topic of this study includes the result of 1-98 numbered signed and unsigned public science articles in The Country and Culture Magazine, which have been published by Eskişehir Public Home in 30 August 1932 and was alive since June 1946, that have been evaluated in view of public science matters.

In the entrance of the study some information about Eskişehir Public Home is given. And then all papers of Country and Culture Magazine have been scanned and activity areas of Eskişehir Public Home has been mentioned by including the scanned papers' informations about it. Some information is given via info schedule. Then, the article is introduced and some information about founder and writer is presented.

The aim of the article prepared is to represent Public Science presented in Country and Culture Article to the whole Science World and add a new one to the articles which can be applied in this topic. For this reason, after scanning all of the article, the necessary information has been reached and new part has been developed which includes the choosen articles. In this part after defining the articles according to their types, they have been presented with their writer, date of press, number and page numbers. In accordance with the writer names and the topics an index has also been prepared.

Key Words: Eskişehir, Public Home, Country and Culture Magazine.

,

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	3
ABSTRACT	4
ÖN SÖZ.....	8
GİRİŞ	11
ESKİŞEHİR HALKEVİ.....	11
1. ESKİŞEHİR HALKEVİ'NİN AÇILIŞI	11
2. ESKİŞEHİR HALKEVİ'NİN FALİYET ALANLARI	19
2.1. Dil, Tarih ve Edebiyat Kolu.....	19
2.2 Köycüler Kolu	33
2.3. Kütüphaneler ve Neşriyatlar Kolu	37
2.4. Temsil Kolu	40
2.5. Sosyal (İçtimai) Yardım Kolu	43
2.6. Halk Dershaneleri ve Kurslar Kolu	48
2.7. Spor Kolu.....	52
2.8. Güzel Sanatlar (Ar) Kolu.....	55
2.9. Tarih ve Müze Kolu.....	59
BİRİNCİ BÖLÜM.....	61
YURT VE KÜLTÜR DERGİSİ.....	61
1. YURT VE KÜLTÜR DERGİSİ'NİN TANITIMI	61
1.1. Şekil Özellikleri	61
1.2. Muhteva Özellikleri	62
2. YURT VE KÜLTÜR DERGİSİ'NİN FAALİYETLERİ	63
2.1. Edebî Faaliyetler	63
2.2. Kültürel Faaliyetler	69
2.3. Fikrî Faaliyetler	76
3. YURT VE KÜLTÜR DERGİSİ'NİN KURUCULARI	78
4. YURT VE KÜLTÜR DERGİSİ'NİN YAZAR KADROSU	79
İKİNCİ BÖLÜM	83

YURT VE KÜLTÜR DERGİSİ'NDE YER ALAN YAZILARIN TAHLİLİ FİHRİSTİ.....	83
YURT VE KÜLTÜR DERGİSİ'NDE YER ALAN YAZILARIN KONULARINA GÖRE FİHRİSTİ	140
1. DİL VE EDEBİYAT İLE İLGİLİ YAZILAR.....	140
2. KÖY VE KÖYLÜLER İLE İLGİLİ YAZILAR	164
3. KÜTÜPHANECİLİK VE YAYINLARLA İLGİLİ YAZILAR	171
4. TEMSİLLE İLGİLİ YAZILAR	171
5. SOSYAL HAYATLA İLGİLİ YAZILAR.....	172
6. SPOR VE SPOR MÜSABAKALARI İLE İLGİLİ YAZILAR.....	177
7. GÜZEL SANATLAR İLE İLGİLİ YAZILAR	178
8. TARİH, COĞRAFYA VE TARİHİ ESERLERLE İLGİLİ YAZILAR	178
9. ÖZEL GÜNLER VE KUTLAMALAR İLE İLGİLİ YAZILAR.....	182
10. SİYASET VE SİYASİ KAVRAMLAR İLE İLGİLİ YAZILAR	185
11. HALKEVİ ÇALIŞMALARI İLE İLGİLİ YAZILAR	189
12. ÖNEMLİ ŞAHSİYETLER İLE İLGİLİ YAZILAR	193
13. SAĞLIK İLE İLGİLİ YAZILAR.....	196
14. EĞİTİM, KÜLTÜR VE SANAT İLE İLGİLİ YAZILAR.....	199
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	201
YURT VE KÜLTÜR DERGİSİ'NDEN SEÇİLMİŞ YAZILAR	201
1. FOLKLOR İLE İLGİLİ YAZILAR	201
1.1. Atasözleri.....	201
1.2. Türküler	201
1.3. Maniler.....	206
1.4. Ninniler	209
1.5. Masallar	210
1.6. Fıkralar.....	212
1.7. Efsaneler	213
1.8. Gelenek Görenek ve Âdetler	216
2. DİL VE EDEBİYAT İLE İLGİLİ YAZILAR.....	267
2.1. Şiirler	267
2.2. Destanlar	509

2.3. Dilde Sadeleşme	514
SONUÇ	527
KAYNAKLAR	528

ÖN SÖZ

1912 yılında kurulan Türk Ocakları, Türk milletinin gelişmesi ve kalkınması fikriyle on dokuz yıl hizmet vermiştir. Türk Ocakları'nın kapatılmasının ardından 1932 yılında kurulan halkevleri bu hizmeti kaldığı yerden devralmış ve üzerine düşeni layıkıyla yerine getirmeye çalışmıştır. Halkevleri, gerçekleştirdiği faaliyetleri yazıya geçirmek, halka ve genç dimağlara Atatürk ilke ve inkılâpları doğrultusundaki düşüncelerini aktarabilmek için yayın organına ihtiyaç duymuştur. Bu ihtiyaç sonucunda oluşan halkevi dergilerinden biri de çalışmamıza kaynaklık eden Eskişehir Halkevi'nin çıkardığı Yurt ve Kültür Dergisi'dir.

Hazırladığımız bu çalışmada Eskişehir Halkevi ve onun yayın organı olarak çıkarılan Yurt ve Kültür Dergisi'nin çalışmaları değerlendirilmiştir.

Dergiler kuşkusuz çıkarıldığı devrin siyasî, edebî ve kültürel özelliklerini yansıttığı için çalışmamıza kaynaklık eden Yurt ve Kültür Dergisi de incelendiğinde çıkarıldığı dönemin özelliklerini yansıtmaktadır.

Çalışmamıza ışık tutması amacıyla halkevleriyle ilgili yayınlanan kaynaklardan bazıları incelenmiştir. Bunlardan kitap olanlar: M. Şakir Ülkütaşır'ın *Cumhuriyetle Birlikte Türkiye'de Folklor ve Etnografya Çalışmaları* (1972), TTK tarafından yayımlanan *Atatürk ve Halkevleri* (1974), Nurettin Güz'ün *Tek Parti İdeolojisinin Yayın Organları Halkevi Dergileri 1932-1950* (1995), Arzu Öztürkmen'in *Türkiye'de Folklor ve Milliyetçilik*'i (1998), Anıl Çeçen'in *Atatürk'ün Kültür Kurumu Halkevleri* (1990 ve 2000), Cemalettin Canlı'nın *Halksız ve İnsanın Bir Tarihin Halkevleri* (1999), Nuray Bayraktar'ın *Halkevlerinin Ülke Kültürüne İnsan Gelişimi ve Dönüşümü Açısından Katkıları ve Önerileri* (1999), Sefa Şimşek'in *Bir İdeolojik Seferberlik Deneyimi ve Halkevleri 1932-1951* (2002), İbrahim Azcan'ın *Türk Modernleşmesi Sürecinde Trabzon Halkevi* (2003) kaydedilebilir. Ayrıca halkevlerine ait şubeler ve bunların çıkardığı dergiler üzerine yüksek lisans tezleri de yapılmıştır: Selvi Gülpınar, *1932-1945 Yılları Halkevi Tarihçesi, Adana Halkevi'nin Çıkardığı Dergilerin Değerlendirmesi* (1998), Hülya Akay, *Türk Halk bilimi Çalışmaları Tarihinde Halkevlerinin I. Döneminin (1932-1956) Yeri ve Önemi* (2002), Songül Çek, *1913-1938 Yılları Arası Türk Halk Bilimi*

Tarihçesi (2002), Pınar Kılıç, *1938-1966 Yılları Arası Türk Folklor Tarihçesi* (2002), Berna Taşoluk, *Kayseri Halkevleri ve Erciyes Dergisi'nin Halk bilimi Açısından Değerlendirilmesi* (2007) gibi çalışmaları sayabiliriz. Biz de çalışmamızda bu eserlerde yer alan bilgileri tekrarlamamak için genel olarak halkevleri ile ilgili bilgi vermedik. Çalışmamızda sadece Eskişehir Halkevi ve yayın organı olan Yurt ve Kültür Dergisi hakkında bilgi vermeyi tercih ettik.

Çalışmamız; Giriş, üç bölüm, Sonuç'tan oluşmaktadır.

Tezin giriş bölümünde Eskişehir Halkevi'ne ait bilgilere yer verilmiştir. Bu bölümde, önce Eskişehir Halkevi tanıtılmış sonra ise Eskişehir Halkevi'nin faaliyet alanlarından bahsedilmiştir.

Birinci bölümde “Yurt ve Kültür Dergisi” başlığı altında, derginin tanıtımı yapılmış ve faaliyetlerinden bahsedilmiştir.

Bu bölüm, iki ana başlıkta sunulmuştur. “Yurt ve Kültür Dergisi'nin Tanıtımı” başlığı altında derginin şekil ve muhteva özelliklerinden, “Yurt ve Kültür Dergisi'nin Faaliyetleri” başlığıyla da derginin edebî, kültürel ve siyasî faaliyetlerinden bahsedilmiştir.

İkinci bölüm, Yurt ve Kültür Dergisi'nde yer alan yazıların fihristinden oluşmaktadır. İki ana başlıktan oluşan fihrist kısmının ilk başlığında, dergide yer alan imzalı ve imzasız yazılar yazar ismine göre sıralandıktan sonra; her yazarın yazıları kendi içinde kronolojik olarak verilmiştir. Ayrıca bu dergide yer alan yazılar konularına göre alt başlıklarda toplanmış, yine bu yazılar yazar isimlerine göre sıralanmış ve her yazarın yazısı kendi içinde kronolojik olarak verilmiştir.

Üçüncü bölümü, seçilmiş metinler oluşturmaktadır. Bu bölüm tezin de konusu olan halk bilimi unsurlarının ağır bastığı bölümdür. “Seçilmiş Metinler” bölümünde folklor ve dil konulu yazılar, türlerine göre tasnif edildikten sonra metinlerin sonuna yazar adı ve yayın tarihi belirtilmiştir. Ayrıca Şiirler kısmında yer alan metinler şair ve derleyen adlarına yöre alfabetik olarak sıralanmıştır.

Çalışmamızın “Sonuç” kısmında çalışmanın genel bir değerlendirmesi yapılmıştır.

Çalışmamız, halk bilimi alanında çalışma yapacak olan araştırmacıların yararlanabileceği bir kaynak özelliği taşımaktadır.

Bu çalışmada emeği geçen herkese, çalışmalarım sırasında yardımlarını esirgemeyen ve değerli vaktini ayıran hocam Yrd. Doç. Dr. Nedim BAKIRCI' ya, çalışmamda bana yol gösteren ve bu keyifli çalışmaya ortak olan değerli hocam ve danışmanım Yrd. Doç. Dr. Namık ASLAN' a sonsuz teşekkürlerimi bir borç bilirim.

GİRİŞ

ESKİŞEHİR HALKEVİ

1. ESKİŞEHİR HALKEVİ'NİN AÇILIŞI

İlk başkanlığını Osman Işın'ın yaptığı Eskişehir Halkevi, 19 Şubat 1932'de hayata merhaba demiştir. 13 il merkeziyle birlikte açılan halkevi, yayın organı olan “Yurt ve Kültür Dergisi”nde yer alan “Evimiz” başlıklı yazıda halkevini tanıtırken şunları dile getirmiştir:

Evimiz ülkü evi, fikir evi ve kültür evidir!

Oraya, bir inanış ve bir sevgi ile kendilerini öz yurdun büyük varlığına bağışlamış olan şahsiyetler toplanır!

Bu evin kapıları halka ve hakikate açıktır!

Çok ince ve derin araştırmalarla kurulmuş olan halkevi, Türk milletini medeni dünyada, en lâyük olduğu yere yükseltmek heyecanıyla açılmıştır. Her Türk vatandaşı, bu ılık ve temiz yuvada insanî ve medeni tekâmülünün malzemesini bulabilir. Çünkü Halkevi, içtimaî, ilmî ve hayatî bütün icapların sürüklediği yollarda yürüyen bir fikir varlığıdır! İlk önce bu evin teşkilâtından bahsedelim:

Eskişehir Halkevi dokuz faaliyet alanına ayrılmıştır. Bunlar:

İçtimaî Yardım (Sosyal Yardımlaşma) Kolu

Dil, Tarih, Edebiyat Kolu

Köycüler Kolu

Kütüphane ve Neşriyat Kolu

Temsil Kolu

Halk Dershaneleri Kolu

Spor Kolu

Güzel Sanatlar Kolu

Tarih ve Müze Kolu

Evin bir de idare heyeti vardır. Her şube üçer kişilik komitelerle çalıştığı gibi şubelerden ayrılmış birer mümessil ile de idare heyeti teşekkül eder. İdare heyetinin reisi Halk Fırkası vilâyet heyetinden seçilir.

Halkevinin gerek idare ve gerek hesap işleri, fırkanın murakabesine bağlıdır. Şubeler kendi aralarında sık sık toplantılar yaparlar. Bu toplantılarda yapılacak işlerle yapılmış olan işler görülür ve görüşülür.

Eskişehir Halkevi'ne 1933 yılında 267'si erkek 21'i kadın olmak üzere toplam 288 üye kayıtlıdır. Bu yıla ait üyelerin şubelere göre dağılımı Tablo 1'de verilmektedir.

Tablo 1 Eskişehir Halkevi şubeleri ve aza sayıları

Şubeler	Aza Sayısı
Dil, Tarih Edebiyat Şb.	58
Güzel Sanatlar Şb.	13
Temsil Şb.	26
Spor Şb.	82
İçtimai Yardım Şb.	52
Halk Dershaneleri ve Kurslar Şb.	14
Kütüphaneler ve Neşriyatlar Şb	21
Köycüler Şb.	22

1933 yılında, 267'si erkek 21'i kadın toplam 288 üyeden oluşan halkevi şubelerine kayıtlı üyelerin mesleklerine göre dağılımı Tablo 2'de verilir.

Tablo 2 Eskişehir Halkevi üyelerinin meslek dağılımı

Meslekler	Sayısı
Avukat	2
Doktor	13
Muallim	9
Tüccar	15
Çiftçi	3
İşçi	21
Diğer Meslekler	150

Tablo 3 Eskişehir Halkevi üyelerinin cinsiyete göre dağılımı

Cinsiyet	Sayısı
Kadın	21
Erkek	192
Toplam	213

Evimiz iki sene zarfında 9 umumi toplantı, bir açılma ve bir yıldönümü bayramı yapılmıştır. Toplantılarda vasatî olarak üst üste yüz elli arkadaş bulunmuş, evin işleri, mensupların aralarındaki samimi bağların kuvvetlenmesi üzerinde görüşülmüştür.

Açılma Bayramı

Eskişehir Halkevi'nin açılma bayramı çok güzel ve parlak olmuştur. Bu münasebetle asrî sinemada, yeni kurulan temsil heyeti tarafından parlak bir müsamere verilmiş ve “Mefkûre” adlı piyes oynanmıştır. Açılma resminde bulunmak üzere şehrimize gelen Giresun mebusu Hakkı Tarık Bey, bu müsamerede uzun bir nutuk söylemiş, halkevlerinin kuruluşundaki maksadı ve büyük Türk ülküsünü anlatmıştır.

Yıl Dönümü Bayramı

Yıl dönümü bayramı da parlak bir müsamere ile kutlanmıştır. Bu bayramda “Tuzak” adlı piyes oynanmış, hitabeler, nutuklar söylenmiş, halk şarkıları okunmuş, Bozkurt ve İstiklâl Marşına da bütün seyirciler iştirak etmiştir. Halkevi reisi Osman Bey bu bayramda, evimiz maksat ve gayesini anlatır bir nutuk irat etmiştir.

Diğer Bayramlarda

Halkevimiz bütün milli bayramlarda kendisine düşen büyük vazifeler takdir ederek canla başla çalışmış, büyük tezahüratı tanzim ve idare etmiştir. Eskişehir Kurtuluş Bayramı'nın iki yıl dönümü programını da evimiz hazırlayıp tatbik etmiş ve bunun tatbikatında büyük muvaffakiyetler görülmüştür.

1932 Cumhuriyet Bayramı'nda parlak bir müsamere hazırlayan evimiz, cadde ve meydanlarda da muhtelif hatiplere hitabeler söyletmiştir. 23 Temmuz 1932 ve 1933'de de park sinemasının bahçesinde sazlı, sözlü ve neşeli bir kutlama toplantısı yapılmıştır. 23 Nisan milli hâkimiyet bayramını evimiz konferanslar, radyo tesisatı vasıtası ile halkımıza duyurulmuştur.

Konferanslar

Evimiz konferanslar vasıtası ile halkın irşat ve tenvirine büyük bir ehemmiyet atfetmiştir.

İçtimaî Yardım Şubesi reisi Doktor Nazmi Bey, darülfünun teşrih müderrislerinden Hamdi Suat Bey, müderris Mustafa Hakkı Bey ve bir tıbbiye talebesine şimdiye kadar dört sıhhi konferans verdirilmiştir.

Alman profesörlerinden Her Osten, “Alişan Harabeleri ve Hitit Medeniyeti” hakkında tarihî bir konferans vermiştir. Hukuk doktoru Cemil Sait Bey, Avrupa’nın bugünkü iktisadî manzarası ve Türkiye mevzulu, Orman Âli mektebi rektörü Şefik Bey, ormancılığımız hakkında, mühendis Ömer Lütfi Bey, milli tasarrufa dair, Tarık Bey, Türk şimendiferciliğine Ergani madenine ait bir konferans vermişlerdir. Bunlardan başka spor hakkında 3, sular hakkında 1 konferans daha verilmiştir.¹ (Yersel 1933: 158)

Eskişehir Halkevi’nin açılışından kapandığı tarihe kadar olan başkanlarını şu şekilde sıralayabiliriz:

1. Osman Işın: (1932-1937)
2. Dr. İhsan Oyman: (1937-1941)
3. Diş Tabibi Nazif Bartu: (1941-1945)
4. Ali Numan Kıracı:(1945-1948)
5. Avukat Yaşar Eğin:(1948-951)

Halkevi ilk önce, bugün Süleyman Çakır Lisesi’nin bulunduğu yerdeki bir binada faaliyete başlamış 1 Ocak 1936 tarihinde, Eskişehir Belediyesi Fen İşleri Şefi, Mimar İzzet (Baysal) Bey tarafından planı çizilen, konferans salonu ve dükkânlarıyla bir karmaşık halindeki 250 kişilik yeni binasına taşınmıştır.

Eskişehir’de halkevleri ve halkodaları yalnızca merkezle sınırlı değildir. İlçe ve köylerde de halkevi ve halkodaları açılmış, bunlar da kapatılmalarına kadar aktif olarak faaliyet göstermiştir. 1945 yılında Eskişehir’de merkez halkeviyle birlikte Mahmudiye ve Sivrihisar Halkevleri, Eskişehir merkeze bağlı Alpu, İsmetpaşa, Taşköprü, Abbashalimpaşa, Bozan, Çifteler, Gündüzler, Kadıkuyusu, Karapazar, Kızılınler, Küplü, Mecidiye, Muttalıp, Osmaniye, Sarıkavak, Satılmışoğlu, Uludere; Mihallıçık ilçesinin merkezi ile Beylikova, Domla, Gürleyik, Kayı, Kavak, Sorgun, Seyitgazi ilçesinin Kırka, Arapören, Bardakçı, Değişviran, Hamidiye, Kümbet, Sivrihisar ilçesinin Kaymaz, Kozağacı, Dürmek, Geremli, Horanta, Hortu halkodaları

¹ Faruk Şükrü Yersel, “Fırkamız ve Evimiz”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 13-15, 29 Teşrin Evvel 1933, s 158-160.

olmak üzere 3 merkezde halkevi, 37 merkezde ise halkodası mevcut bulunmaktadır. 22 Şubat 1948'de ise 4 halkevi, 62'de halkodası olmak üzere toplam 66'ya ulaşmıştı.²

Eskişehir Halkevi'nin ilerleyişini ve neler yapabileceğini Şece Tümer şöyle dile getirmiştir:

Fırkanın bir kültür ocağı olarak açtığı halkevleri gün geçtikçe çoğalıyor ve faaliyetleri daha verimli şekillere giriyor. Ben bu ilerleyişlerden zevk duyan ve örnek alan bir evci sıfatıyla muhtelif halkevlerinin çalışma tarzlarını gücüm yettiği kadar tetkik ettim. Yığın terbiyesi hakkında muhtelif kitaplar okudum ve Eskişehir'in vaziyetini de göz önüne getirerek halkevinin neler yapması lazım geldiğini kendi kendime düşündüm. Eğer Komite Başkanı arkadaşlara bu yazılarım bir fikir verebilir ve bu yazılardakilerle buna benzer işler memleketimizde yapılırsa Ne mutlu bizlere Ümit ölmüyor³

Yurt ve Kültür yayın hayatına başladığı ilk sayısında halkevlerinin ne için? Ve kim için? Çıktığı konusunda okuyucularını aydınlatmayı bir borç bilmiştir. Bu nedenle bu soruların cevaplarını içinde barındıran bir yazı kaleme almıştır. Bu yazıda Yurt ve Kültür'de şunlar dile getirilmiştir:

Her fiil ve amel her cümle ve hareketin daha başlangıcında bu sorguyu sormak, insanların en tabii ve önüne geçilmez haklarından biridir. Yapan neden yaptığını düşünür. Gören ve bakanda niçin yapıldığını ya sorar ya tahlil eder. Neşriyat hayatında ise bu hakikat iki defa kuvvetli ve iki defa meşru bir parlayışla belirir. Bir mecmua bir gazete bir kitap neşretmek demek bunların mevzuları kadar neşirlerindeki sebepleri de umumî efkârâ izah etmek demektir. Öyle ise (halkevi) ne için ve kim için çıkıyor?

Halkevi faydalı ve müspet olmak için çıkıyor!

Peki ya kim için?

Bütün bir vatan için!

Vatan ki, nihayet bir cemaatin yarattığı ilerletici sempatidir! Vatan ki içtimaî ve insanî kıymetlerin topunu birden ifade eden ideal ve aynı zamanda realiteleşmiş

² <http://www.eskisehirturkocagi.org/site-haritasi/faaliyetler/persembe-sohbetleri/668-11-kasim-2010-persembe-sohbeti.html>, (03.02.2011).

³ Şece Tümer, "Eskişehir Halkevi Neler Yapabilir", *Yurt ve Kültür*, Sayı 27-28, 9 Mayıs 1935, s. 124.

bir mefhumdur. Onu tarif ve tavsif, engin, derin, uçsuz ve bucaksız bir varlığı tehdit olur!

Halkevlerini açan deha tarifine beşerî iktidarın kâfi gelmediği bir vatan kurtaran dehadır! Vatan mademki bir varlığın kendisidir! (halkevi) de o varlığın büyüklüğüne hizmet eden mecmuadan başka ne olabilir? (Tümer 1935: 122).

(Halkevi) şehitler cemaatinin özlü istidadını parlatmaya, öksüzler beldesinin derin dertlerini araştırmaya ve asil bir milletin zengin maneviyatına ait cevherleri aydınlatmaya çalışacaktır! Öyle ise kendimizden ve senden gelen sorguya cevap verelim: (Tümer 1935: 124).

Ey aziz Türk!

Halkevi faydalı olmak için ve senin için çıkıyor. Onu benimse!⁴

Bir milletin en kıymetli hazinesi şüphesiz gençliktir. Gençlik, geleceğin teminatıdır. Kendinden sonraki nesillerin yol göstericisidir.

Vatana ve millete faydalı olmak için atılması gereken ilk adım çalışmaktır. Çünkü bu vatanın çalışmayı hayat felsefesi edinmiş gençlere ihtiyacı vardır. Halk-evleri bu konuda da üzerine düşen görevi layıkıyla yerine getirmiştir. Sayfalarında, genç beyinlerin temiz yazılarına yer vermiştir. Böylece onları düşünmeye ve düşündüklerini kamuyla paylaşmaya teşvik etmiştir. Halkevinin bu düşüncelerini ifade ettiği yazıda şunlardan bahsedilmektedir:

Genç arkadaş! Halkevi mecmuası, bir zümrenin, bir ahbab ve dost zümrenin kendine mahsus ve kendine münhasır matbualarından değildir! Biz de ileriden beri gençliğin yüksek istidadını kötürümleştiren, en müspet kudret tezahürlerine engel olan bir âdet vardır:

Tanınmayan imzalara sahifelerde yer ve tanınmayan şahıslara ehemmiyet vermemek. Bu yüzden şimdiye kadar nice temiz ve coşkun vatan çocukları yapayalnız ve zavallı bir halde inkişaf etmeden ihtiyarlamış nice feyizli istidat ve kabiliyetler meyvelerini vermeden çürümüşlerdir.

Eskiden şair ol, ressam ol, heykeltıraş veya bir fen adamı ol, kâfi değildi. Bütün bunlardan önce maruf bir hizbin himayesinde, muayyen elemanların iltimasları altında bulunmak icap ederdi. Eğer böyle bir mazhariyetle mesut değilsek,

⁴ Halkevi, “Kim için? Ne için?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 1, 30 Ağustos, 1932, s. 1.

senin iktidar ve kabiliyetin ne kendine bir manevî zevk ne memlekete esaslı bir fayda verirdi.

Halkevlerini açan içtimaî ve inkılâpçı şuur, her şeyden evvel bu hastalığı teşhis etti ve artık gençliğe bir çalışma ve yükselme ufkunun açılmasını zaruri görerek teşkilâtına başladı.⁵

Halkevi Neler Yaptı?

Eskişehir Halkevi, on ikinci yıl bayramını, kendi anlamının gerektirdiği bir heyecan ve intizamla kutladı. Bu bayramın gönlümüzde doğurduğu sevinç bize bir yorgunluk değil, yeni bir dinçlik ve uyanıklık verdi. Büyük ve ortaklaşa ülkünün bizden istediği bir ciddiyetle, çalışmalarımıza devam ettik. Köprübaşındaki yeni binaya geçtikten sonra gelecek günlerin faaliyetlerini programlaştırmak birinci ödevimiz oldu.

İdare heyeti her hafta bir gün toplandı. Bu toplantıların sayısı 44'tür ve 44 toplantıda da, şubelerin çalışmaları kontrol edilmiştir. Yeni iş ve hareket mevzuları üzerinde konuşulmuştur. İdare heyeti sistematik bir mesai ile şubelere örnek olurken, şubeler de kendilerinden beklenen hizmetleri başarmıştır.

Dil, Edebiyat Kolu, bir yıl içinde 18 konferans vermiştir. 1935'te başlayan folklor tetkiklerini tamamlayarak 600 sayfalık bir eser vücuda getirmiştir. Bu kol kendinden ayırdığı bir heyeti Seyitgazi, Kümbet ve Yazılıkaya'ya göndererek oralarda tarihsel araştırmalar yaptırmış, konferanslar verdirmiştir.

Halkevi, Sosyal Yardım Kolu vasıtası ile de şehirdeki hayır işlerine büyük önem vermiştir. Halkın teberrularını toplayıp onlara dağıtırken, hapishaneyi de düşünmüş ve hapishanedekilere battaniye, minder, kitap, defter, kalem göndermiştir.

Sosyal Hizmetler bu suretle ifa edilmekte iken Köycüler Şubesi de boş durmamıştır. Şube, 13. yılında “köy imam ve muhtarlarına” mahsus bir kurs açmıştır.

Köylüleri ev salonuna toplayarak onlarla dertleşmiştir. Düzenlediği müsamerelere 3000 köylü katılmıştır. Şube, sağlık işlerine verdiği önemden dolayı, Beylik köprü ve Çiftelerde iki dispanserin açılmasına öncülük etmiştir.

⁵ Halkevi, “Halkevleri Gençlerindir”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 1, 30 Ağustos, 1932, s. 13.

Köycüler Şubesi, aynı yıl içinde Mayıslar ve Sarı Kavak köylerine iki tetkik gezisi tertip etmiştir. Şubenin başkanı aynı zamanda kuru ziraat istasyon şefi olduğundan, köylüyü tarım yolunda da irşattan geri kalmamıştır.

Kitap Saray ve Yayın Şubesi, yeni binada da bir okuma salonu ve bir kitap odası vücuda getirdi. Bu salona bir yıl 3000 yurttaş uğradı. Şube, “halkevi” mecmuasını mümkün olduğu kadar zengin müfredatla çıkarmaya çalışmaktadır. Mecmuanın birinci vazifesi, Eskişehir ve çevresini, sosyal, ulusal ve kültürel hususiyetleriyle tebarüz ettirmek, inkılâbın heyecanını yaşamak ve yaşatmak, genç istidatları teşvik etmektir.

Halk Dershaneleri ve Kurslar Şubesi de takdire değer bir ciddiyetle çalışıyordu. Bu şube bir yıl içinde Almanca, Fransızca, ticaret ve muhasebe kursları ile dikiş, nakış, şapkacılık ve çiçekçilik kurslarını açtı. Bu yıl içinde yeni devre derslerine başlamış olan bu şube, çok mükemmel ve zengin bir sergi vücuda getirdi.

Eskişehir ileriden beri spor faaliyetlerinin yadırganamaz merkezlerinden sayılır. Şehirde:

İdman Yurdu-Türk Gücü, Demir Spor adı ile üç kulüp ve birde mıntika mevcuttur.

Hülâsa

Tablo 4 Eskişehir Halkevi etkinliklerine gelenlerin dağılımı

Etkinliklere Gelenler	Sayısı
Dil, Edebiyat Konferanslarına Gelenler	7200
Köylü Toplantısı	3000
Okuma ve Oturma Salonuna Gelenler	10200
Sergiye Gelenler	10000
Yekûn	30400

Bu rakamlar belli başlı toplantılara aittir. Şubelerin, komitelerin, idare heyetinin kendi aralarında yaptıkları toplantıların sayısı burada gösterilmemiştir.⁶

⁶ “Halkevi Neler Yaptı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 35, 30 Mayıs 1936, s. 457-461.

2. ESKİŞEHİR HALKEVİ'NİN FALİYET ALANLARI

2.1. Dil, Tarih ve Edebiyat Kolu

Çalışmasında, sesi yükselmeyen; fakat derinleşen bir şube! Doğrudan doğruya ilim için çırpınan bir iradenin sakin; fakat özgün yorgunluğu. Bu şube ne yapmıştır deyince göze alınacak en mühim nokta şubenin yüklendiği işin büyüklüğü olmalıdır. Bir dil inkılâbı ile millete hakiki benliğini sunan büyük Gazi, bu şubenin hedefini açıkça göstermiştir. Onun için Dil, Edebiyat, Tarih Şubesi her şeyden evvel, Türk dilinin güzel kelimelerini unutulmaktan kurtarmayı vazife edinmiş ve şimdiye kadar bize 5000'den fazla kelime bulup çıkarmıştır. Bu şube kelime araştırmalarında vazifesinin bittiğine inanmış değildir. Bir taraftan hâlâ çalışmakta ve aramakta diğer taraftan da, köylere ve muallimlere dağıttığı 71 çeşit fişlerle köylerimizde, şehirlerimizde müesses âdetleri, ananeleri itikat ve görenekleri, halk türkülerini, mani ve masalları tespit ettirmektedir. Şube geçen senenin yazında ve bu senenin baharında, Seyitgazi ve Kümbet mıntıkalarına iki seyahat düzenlemiş buralardaki tarihi eserlerin fotoğraflarını almıştır ⁷.

Dil, Tarih Kolu, dil alanındaki çalışmalarına ağırlık vermiştir. Bu çalışmalarından biri olan“Bizim Lügat” adlı çalışma Yurt ve Kültür’de okuyuculara sunulmuştur. Kelimeler, harf sırasına göre düzenlenmemiştir. Bu kelimeler:

Abak:	Muhalif
Abaklık:	Muhaliflik
Abamak:	Muhalefet etmek, reddetmek.
Abandırmak:	Çöktürmek
Abanmak:	Çökmek, bir şeyin üstüne bütün gövdesi ile kapanmak.
Ablak:	Geniş ve Yuvarlak yüz.
Aburdos:	Bir tabir ve tekerleme bu havalide kullanılır. Kötü bütün demektir.
Adak:	Nezretmek. Nezir. Adamak.
Ağdak:	Peltek dilli.
Akar:	Çayın köçgü.
Alaca:	Muhtelif renkli.

⁷Faruk Şükrü Yersel, *agm*. s. 163.

Alaçok:	Çalıdan yapılan mesken.
Alat:	Acele iş.
Alavire:	Alışveriş.
Alış:	Bir dağ meyvesi.
Apalak:	Tombul ve sıhhatli çocuk.
Apalamak:	Çocuğun iki dizi üstünde yürümesi.
Apaz:	(Hapaz diyende vardır) Avuç.
Apışaklık:	Aptallık. Sersemlik.
Apışık:	Şaşkın. Sersem. Yorgun.
Apışmak:	Şaşırp kalmak. Yenilip yığılıvermek.
Araçın:	Şapka veya fes içine giyilen beyaz takke. Bu kelime

belki (Irakiye'den) geliyor. Buna rağmen halk onu benimsemiş ve Türkçeleştirmiştir. Buna kültür kuvvet denmektedir.

Argın:	Dermansız.
Arılmak:	Hastalıktan kalkmak.
Arka:	Hami. Arkası var derler.
Arkalamak:	Bir işi benimsemek. Birisini himaye etmek
Arpalanmak:	Hayvanın çok yemden hasta olması.
Artak:	Artıran, çoğaltan, tasarruf eden.
Artamak:	Sonuna kalmak. Aile efradını kaybedip yalnız düşmek.
Artıklamak:	Üstünden yemek.
Aşık Oynamak:	Oyun etmek. Aldatmak.
Aşık:	Koyun bacağından çıkan kemik.
Aşkın:	Haddini bilmeyen.
Atak:	Ölçüsüz söz söyleyen. Yapamayacağını yaparım diyen.
Avdal:	(Belki aptal kelimesinin aynısıdır; fakat

(Türkçeleşmiştir.) Alık, aptal demektir.

Avkalamak:	Bir şeyi elinin içinde sıkıp ezmek.
Avurt:	Yanak.
Ayırtkan:	Ayırtıcı, nifak verici, kandırıcı.
Ayırtmak:	İfsat etmek yahut kandırmak. İkna edip başka yola

çevirmek.

Aykırmak:	Yolundan, doğru yoldan sapmak
Aykırtmak:	Dalâlete gitmek. Tersine ve Aksine sevk etmek.
Azar:	Tektir.
Azık:	Yiyecek şey.
Azırganmak:	Az vermek. Esirgemek. ⁸

“Bizim Lügat”, 5. sayıda Türkçe-Yabancı kelimelerle okuyuculara sunulmuştur:

Yabancı Kelime	Türkçe Kelime
Aram	Dinlenmek
Cet	Dede
Civar	Yakın
Ecir	Gündelikçi
Arazi	Topraklar
Esvap	Urba
Etaplı	Yerlileşmek
İbhaç	Sevindirmek
İbham	Bulandırmak
İcmâl	Kısaltmak
İcra	Yapmak
İçtima	Toplanmak
İçtinap	Sakınmak. Çekinmek.
İfşa	Yaymak
İhata	Kuşatmak
İhlâl	Bozmak. Karıştırmak.
İhraç	Çıkarmak
İhraz	Kazanmak
İhsan	Bağışlamak
İhtifal	Dernekli saygı
İhtilâl	Karışıklık
İhtilât	Karışmak

⁸ K. R, “Bizim Lügat”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 3, 30 Birinci Teşrin 1932, s. 14-15.

İhtiram	Saygı
İhtiraz	Çekinmek
İrşat	Doğrulatmak
İrtica	Gerileyiş
İrtidat	Dönmek
İrtihal	Göçmek
İsticvap	Sorgu
İstiğrak	Dalmak
İstimâl	Kullanmak
İştial	Tutuşmak
İştigal	Uğraşmak
İştirak	Ortaklık
İthal	Sokmak
İtham	Suçlamak
İthar	Biriktirmek. Toplamak.
İtlak	Bırakıvermek
İtnasında	Arasında
İttiba	Uyma.
İttifak	Uyuşmak
İttiham	Suçlanmak
İttihat	Birleşmek.
İttihaz	İdinmek
İttikâ	Dayanmak
İttisal	Bitişmek
İzdivaç	Çiftleşmek
Mürtet	Dönek
Müttehit	Birlik
Teehhül	Evlenmek ⁹

⁹ K. R, “Bizim Lügat”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 5, 30 Birinci Kânun 1932, s. 16.

Dil Edebiyat Şubesi topladığı kelimelerden bazılarını, Yurt ve Kültür’de “Dilimiz” başlığı altında vermiştir. Bu kelimeleri harf sırasına göre düzenlemişlerdir.

Düzenlenen bu kelimeler:

A

Ası

Ananat

Azat

Ağıçalık

Alan

Anlarmak

Araklamak

Anarı

Aladı

Ayartmak

Azık

Annaç

Argaç

Arış

Anız

B

B r k

Boğase

B rtlemiş

B ne

B rleyen

B vet

B yen

B k

Bike

Bingil

Barı

Buymak

Batlak
Bazlama
Böcut
Bessemen
Bağıl bağıl
Bön
Boduk
Bucak
Büyüt
Baç
Böğelek
Bökelek
Buruk
Bağırcak
Belen
Birke
Bandırmak
Badi
Bölkü
Badak
C
Cılga
Concoloz
Cıba
Cullap
Cıbıl
Cıbır
Cugutmak
Culaf
Cırğa
Cılk
Cıdavı

Cebe
Curu
Cingöz
Coblan
Celge
Cemet
Cicik
Cağ
Cecik
Cavlamak
Cıncık
Cıngımak
Cızbüyük
Ç
Çeyşek
Çobur
Çıpıl
Çökel
Çapar
Çelek
Çile
Çavmak
Çor
Çara
Çıgrımek
Çimeter
Çimdirmek
Çömçe
Çıgıl
Çirtinmek
Çirk
Çır

Çalık

Çelen

Çingar

D

Dögümlük

Derametlemek

Dirbiz

Deldak

Domalan

Düvelek

Duşaklamak

Dernemek

E

Eren evi

Eğsiran

Ergezlenme

Eysinti

Enkini

G

Günüledi

Gölük

Gönde

Geleve

Gedil

Gahan

Gulap

Gevik

H

Haney

Halaza

Hamaz

Hörtlembeç

Hocumak

Hışır

Hayat

Halk

Haba

Havzal

İ

İmbal

İteği

İşgil

İşirgenmek

I

Iramaz

Ildıran

Istar

Ikırcık

Ilgı

Iğış

K

Kepir

Kartalaç

Külçe

Kürnüş

Küngüre

Kaylan

Kostak

Küçü

Kendirek

Künge

L

Lapaç

Langavuk

M

Mısrık

Mazamorta

N

Nezbek

Nacat

O

Oğmaç

Onat

Ö

Ören

Önezeye oturmak

Öğüş

Öğme

Öğütlemek

P

Puylu

Peç

Pinlik pısrık

S

Sefgen

Sünter

Sırçam

Sivat

Sakırğa

Sarpın

Sümek

Sivtinmek

Selek

Sungu

Sönepe

Ş

Şüldür

Şipit

Şivşirmek

Şeltek

Şengilcik

T

Tor

Takacak

Tımaz

Tıkız

Tırkazlamak

Tomaz

Törek

Tombak

Tokaç

Turluk

U

Uluk

Ugrun

Ü

Ünnemek

Üvütleme

V

Verep

Y

Yavlık

Yıvılan

Yılparık

Yelpirdek

Z

Zeykir

Zınarmak¹⁰

Hemen hemen lisemizin münevver öğretmenleri ile öğrenirlerine yaslanan bu kolumuz, yaptığı işlerini, şu noktaların aydınlığında ısıtmıştır:

1. Hitabelerle
2. Konferanslarla
3. Kitap tanıtmakla
4. Genç istidatları hazırlamakla
5. Yaşayan ve yaşatılması lazım gelen büyüklerimizi anmakla
6. Dil tetkikleri yapmakla
7. Anıtları bulmakla
8. Millî günlerimizi yaşamak ve yaşatmakla

Hitabelerle

Büyük günlerimizin heyecanı ve coşkusuyla o günlerin yarattığı büyüklükleri taze gönüllere serpmeyi hatipliğin büyük işi olarak görmüşlerdir. Bu işi muvaffakiyetle başarmışlardır. Hemen her bayramda bu günlerin istediği heyecan; bu günlere yakışan bir büyüklük içinde yaşanmış ve yaşatılmıştır.

Konferanslarla

Dünün bıraktığı bilgileri tanıtmak; yarının getireceği hakikatleri ısıtmak; ruh ve kalbi, yeniliklerle aşılıyarak medeniyet, milliyet bilgileri ve sevgileri ile kanatlandırmak; düşünceleri oldukları yerlerden daha ilerilere götürmek ve koşturmak konferansçılığın düşündüğü işlerdendir.

Kitap Tanıtmakla

Bir arkadaşın önceden okuyup hülâsa etmesi ve bu hülâsanın etrafında mevzuu aydınlatmak bakımından yapılan münakaşalardan ibaret olan bu toplantılar, pek hararetti ve pek samimiyetli geceler yaşatmış ve birçok kitap tanıtmıştır.

Genç İstidatları Hazırlamakla

Gençlerin söylemek, okumak ve sanat kudretini elde edebilmeleri için geceler hazırlanmış; müsabakalar yapılmış ve bu gecelerin, gençliğin coşkunluğu içinde

¹⁰ Dil, Edebiyat Şubesi, “Dilimiz”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 8, 31 Mart 1933, s. 21-23.

eşsizliği görülmüştür. Gençlerin okuduğu ve söylediği yazılar, mecmuada basılmaktadır.

Yaşayan ve Yaşatılması Lazım Gelen Büyüklerimizi Anmakla

Büyüklerimizi anmak ve tanımak; büyüklüğe gıpta etmek, büyük olmanın yollarını tanımak ve benimsemektir.

Atatürk başta olmak üzere “Tarihimize”, “Dilimize”, “Edebiyatımıza”, “Sanatımıza” şeref ve şan vermiş olanlar, kendilerine yakışan çerçeveler ve coşkun bir anış halesi içinde yaşatılmamıştır.

Dil Tetkikleri Yapmakla

Halkımızın dil ile yaşattığı bütün ananelere, hatıralara, türkülere, masallara, hurafelere, batıl itikatlara dokunan çok geniş bir tetkik yapılmış ve bu tetkikler toplanarak (400) sayfayı aşan bir kitap haline getirilmiştir.

Anıtları Bulmakla

Şehrimizde epeyce anıt bulunmaktadır. Bunların tetkiki parça parça ve zaman zaman yapılmaktadır. Kitaplardan da araştırılmaktadır. Bu tetkikler son şekillerini aldıkları zaman broşür halinde basılmaktadır.

Milli Günlerimizi Yaşamak ve Yaşatmakla

Millî günlerimizin yaşaması ve yaşatılması, ulus ve yurt severliği besleyen kaynaklardır. Bir deniz gibi dalgalanıp köpüren bu gecelerden toplanılan “tarihe hürmet, büyüklüğe saygı, yurda sevgi” gibi bir milleti yaşatan varlıklar, gönüllerin candan tezahürleri içinde ve arasında duyulmuş, duyurulmuş, sevilmiş ve sevdendirilmiştir.¹¹

Dil, Edebiyat Kolu, halkevinin bel kemiğidir. Bu kol, derginin yazım ve basım işlerini, ağır bir sorumluluğu üstlenmiştir. Derginin 1944 yılında çalışmalarına yer verdiği yazıda, Dil, Edebiyat Kolu ile ilgili şu bilgiler yer alır:

Derginin yazı ve basım işlerini üzerine almış bulunuyor. Bir yıl kadar süren bir denemeden sonra bu işin yine aynı şekilde yapılması uygun görüldü.

Derginin, “muhihi akis ettirmesi” işine daha başka bir yoldan ehemmiyet vermiş bulunmaktadır: Derginin bazı sayılarını, bu çeşit tetkiklere kendilerini vermiş olanların eserlerine ayırmak. Bu suretle, “broşür” yayınlama işi de başarılmış

¹¹ Cemal Duru, “15. Yıldönümü ve Halkevleri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 41, 29 Birinci Teşrin 1938, s. 6-12.

olacaktır. Gençliği dergi etrafında toplayabilmek için de yazı müsabakaları açılacaktır.

Birinci müsabaka hikâyeye verilecektir. Derginin idare işi, Başöğretmen Mükerrerem Tinçer'e verilmiştir.¹²

Dergimiz zaman zaman halkevi faaliyet alanlarının çalışmalarını gösteren hülâsaları yayınlamayı bir borç bilmıştır. 69-70 sayılı tefrikada yine böyle bir çalışmayla karşılaşmaktayız. Bu çalışmada Dil, Edebiyat Kolu ile ilgili şunlar yer almaktadır:

1. Konferanslarla muhiti aydınlatma ve yayın;
2. Millî günleri ve büyükleri anarak millet ve yurt sevgisini beslemek;
3. Ankara radyosunda "Eskişehir folklor saatini" hazırlama;
4. Şehrimiz âdetlerini, türkülerini, destanlarını toplayıp dergide basma;
5. Derginin intizamla ve muhiti aksettiren, ifadelendiren yazılarla çıkmasını temin etme;
6. Hem şehrimiz Yunus Emre'nin mezarına arama; burada bir anıt dikilmesi etrafında çalışma ve bu iş için vilâyetten (1000) liralık bir bütçe ayırma;
7. "Millî mücadelede Eskişehir" inkılâp tarihinin esas çerçevesini çizme;
8. "Garp Cephesi kumandanı İsmet Paşa" için toplanacak hatıraları ve yazıları derleme işlerine çalışmış; günlük, aylık olanlarını başarmış; uzun zamanlarda bitirilecek işlerin ilk adımlarını atmış, ilk hazırlıklarını tamamlamıştır.

Bu işlerden, konferansçı bulmakla dergiye, muhiti akis ettiren ve ifadelendiren yazılar elde etmek hususları pek büyük zorluklarla karşılanmıştır. Konferans verecek kişi kadar konferans dinleyicisi bulmanın da ayrı bir güçlüğü olduğu anlaşılmıştır. Bu iki boşluğu doldurabilmek üzere; şehirlinin veya köylünün, okumuşun veya sanatkârın ihtiyacına cevap verebilecek broşürler hazırlatmak ve bunları basarak ihtiyacı olanların ayaklarına kadar göndermek fikri düşünülmüştür. Bu maksatla bastırılmak üzere üç broşür hazırlanmıştır.¹³

Halkevinin 1945 yılındaki altı aylık çalışma programında Dil ve Edebiyat Kolu ile ilgili şunlar yer almaktadır:

¹² "Halkevinden Haberler", *Yurt ve Kültür*, Sayı 67-68, 2. Teşrin-1. Kânun 1944, s. 23.

¹³ "Halkevi Kollarının İki Yıllık Çalışmalarını Gösteren Hülâsalar", *Yurt ve Kültür*, Sayı 69-70, 2. Kânun-Şubat 1944, s. 23.

1. Eskişehir dışında çağrılacak yetişkin şahsiyetlere konferans verdirmek.
2. Muhtelif meslek, sanat ve seviyedeki halk topluluklarına mahalli mevzular üzerinde Eskişehir’den temin edilecek şahsiyetlere konferans verdirmek.
3. Muhtelif halkevi topluluklarını vesile bilerek herhangi bir fikri veya pratiği öğretici kısa hitaplar yapmak.
4. Muhtelif halk tabakalarını teşkil eden dinleyici ve topluluk listeleri hazırlatacak ve bu sayede, herhangi bir mevzu üzerine yapılacak topluluğa davet edilecek şahısların adresleri belli olacaktır.
5. Halkevinde verilen bütün söylevlerin aslı veya hülâsası bir dosyada toplanacak, bunun için icap ederse not alıcılar tayin edilecektir.
6. Halk dilinde yaşayan Türkçe söz ve tabirlerle folklor mahsullerini toplamak, eski Türkçe ve mahallî şivelerin gramerine ait araştırma ve etütleri yapacak şahsiyetleri bularak bunlara bir para mukabili bunu yaptırmak.
7. Halk evlilerin, konuşmada, selâmlaşmada kullanacakları öz Türkçe sözleri bulmak ve yaymak.
8. Edebiyat sahasında yeni istidatları seçmek maksadıyla haftalık gençlik toplantıları yaparak halkevinde canlı hareketlere müsait bir hava yaşatmak.
9. Yeni istidatları neşriyat yolu ile de imkânlar vermek derneğimizin sayfalarını bu yeni istidatlara tahsis etmek.
10. Her hafta kitap okuyanlar ve edebî zevki olanlara mahsus toplantılar yaparak kitap hulâsalarına ait tebliğler yapmak.
11. Plana alınmış olan büyüklerimizin yıl dönümlerinde, şereflerine lâayık şekilde toplantılar yapmak.
12. Halkevi dergisini her ay muntazam çıkarmak, dergide bilhassa mahallî etütlere geniş bir yer ayırmak.¹⁴

2.2 Köycüler Kolu

Gazimizin büyük sözü: “Köylü milletin efendisidir!”

¹⁴ “Eskişehir Halkevi’nin Altı Aylık Çalışma Programı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 83-84, Mart-Nisan 1945, s. 15.

Köycüler Şubesinin faaliyet ve iş programını ancak bu güzel ve ulvi söz hülâsa etmektedir.

Yağız çehreli, kahraman yapılı, çalışkan, doğru ve efendi doğumlu Türk köylüsünü bu günkü halinden daha mesut, daha olgun ve daha medeni bir hale yükseltmek, Köycüler Şubesi'nin tek gayesidir.

Şube bu bakımdan köylülerle sık sık teması ilk vazife tanımış, ilk önce 80 kadar ev gencini toplayarak Karacaşehir'i, Mamuca'yı ziyaret etmiştir. Bilhassa Mamuca köyünde yapılan bayrak merasimi çok dokunaklı olmuş, köylüler ev gençlerinin samimi tezahüratlarını görerek sevinçten ağlamışlardır. Bundan sonra komite reisi ve azaları, Gündüzler, Kayı, Mutallıp, Mollaoğlu köylerini ve daha birçok köyü gezmiş, köylümüzün mesleği ve zirai hayatlar üzerinde tetkikler yapmışlardır.

Şube, köylülerimize birer mektup göndererek, kendilerinin şehirde görülecek resmî işlerinde şubenin delâlet edeceğini bildirmiş ve bilhassa çarşamba günleri, köylülerimizin işlerini halletmeyi bir vazife saymıştır.

Köycüler Şubesi, (Gündüzler) köyünü halkevinin numune köyü olarak kabul etmiştir. Bu köyde yapılmakta olan yatılı mektep ile şube yakından alâkadar olduğu gibi köyün sıhhi işlerini de ihmal etmemiş ve bu yıl için köyde bir numune tarlası hazırlamıştır.¹⁵

Ali Numan Kırac ve Faruk Şükrü Yersel'in köy ve köylü ile ilgili bir hayli yazısı bulunmaktadır. Özellikle Ali Numan'ın yazıları mecmuada geniş yer kaplamaktadır.

Nüfusumuzun çoğu köylüdür. Bu nedenle inkılâbı köklü kılmak için evvela bu kalabalığa girmek ve onu yükseltmek lazımdır. Halkevinin bütün elemanları evvela köylüyü düşünmelidir. Bunun için Köycüler Şubesi şunları yapmalıdır:

1. Her hafta veya on beş günde bir köylünün anlayabileceği eserler temsil ettirmek veya filmler göstermek.

2. Gösterilen sinema ve temsillerde memleketin haftalık veya on beş günlük havadislerini hulâsa etmek veya köylüleri alâkadar eden sıhhi veya zirai öğütler vermek.

¹⁵ Faruk Şükrü Yersel, *agm.* s. 161.

3. Köylere mahsus bir duvar gazetesi çıkarmak ve bunları her köyün muayyen bir yerine her haftanın muayyen bir gününde asmak.

4. Her köye taksitle birer radyo temin etmek ve böylelikle köyleri Ankara'ya bağlamak.

5. Mümkünse (Asri sinemadaki gibi) bir cihazla köy radyolarını Eskişehir'e bağlamak ve köylüyü olduğu yerde irşat etmek.

6. Münevverleri sık sık köylere götürmek ve köylü ile temas ettirmek.

7. Köylerde kamplar kurarak bunları, hem iktisadî hem de içtimaî çoğaltmak.

8. Köylüleri sınaî ziraata alıştırmak için köy mekteplerinde ve köylerde kurumlar yapmak.

9. Köylünün şehirdeki işlerini takip etmek.¹⁶

Yukarıda da bahsettiğimiz gibi, halkevleri köy ve köylüye büyük önem vermektedir. Dergide köycülük konulu yazıların oldukça hacimli oluşu da bunun kanıtı olarak gösterilebilir. 1944 yılında yayınlanan halkevi çalışmalarıyla ilgili yazıda Köycülük Kolu ile ilgili şu bilgiler yer alır:

Çifteler'de açılan dispanser hizmete devam etmektedir. Bu dispanser, geniş bir muhitin muayene ve tedavilerine koşmakta ve bu suretle en hayırlı ve en insanî bir iş başarmaktadır.¹⁷

Köy ve köylü, halkevlerinin kurulmasındaki en önemli iki faktör iken köylerimizi kalkındırmak, köylüyü yüksek mertebelere çıkarmak ise en önemli iki amaçtır. Bu nedendir ki halkevi yayın organında sık sık bahsetmiştir köylüsünden ve köyünden. Bu çalışmalardan birinde Köycülük Kolu'nun altı aylık çalışma raporu verilmiştir. Verilen bu raporda şu maddeler yer almaktadır:

1-1-1942'den 30-6-1942'nin sonuna kadar olan altı aylık çalışma raporudur:

1. Geçen altı ay kış devresine rastladığı için kır gezileri yapılmamıştır. Benzin temini çarelerine başvurulmuş olup bu yaz devresinde geziler tertiplenecektir.

2. Geçen altı ay içinde köylü, evimiz salonlarına davet edilerek dertleri ve ihtiyaçları tespit edilmiş ve önümüzdeki altı aylık çalışmalar da nazarı itibara alınarak gerekli tedbirler düşünülmüştür.

¹⁶Şece Tümer, *agm.* s. 124-125.

¹⁷“Halkevinden Haberler”, s. 24.

3. Kolumuz umumî heyeti bir toplantı yaparak çalışma programını hazırlamıştır.

4. Bu toplantıda tasarlanan işler yapılacaktır.

1-7-1942'den 31-12-1942 akşamına kadar olan altı aylık çalışma raporudur:

Benzin darlığı, vesaiti nakliye buhranı sebebiyle köylü yurttaşlarımızla toplu bir halde temas imkânı bulunamamıştır. Ancak kolumuz azaları, meslekleri itibarıyla her zaman köylü ile temasta bulunduklarından lâzım gelen irşatlar yapılmıştır.

1-7-1943'den 31-12-1943 akşamına kadar olan altı aylık çalışma raporudur:

1. Çifteler köyü dispanserimizde bu altı ay içinde 400 erkek 263 kadın olmak üzere 663 hasta muayene ve tedavi edilmiş, 4 fakir hastaya parasız ilaç verilmiştir.

2. Mahmudiye'deki kardeş halkevimizle tanışmak ve kaynaşmak maksadıyla 19 Eylül'de orada açılmış olan ehli hayvan sergisi açılmıştır. Evimiz Temsil, Sosyal Yardım ve Güzel Sanatlar kollarının da iştirakiyle açılan bu sergiye gidilmiş şehirlerden ve köylerden gelen davetlilerle hasbıhallerde bulunulmuştur. Temsil Kolumuz köy enstitüsü bahçesinde (İnsan Sarrafı) piyesini temsil etmiş, Sosyal Yardım Kolumuz azası doktor arkadaşlarımız hasta köylü yurttaşlarımızı muayene etmiş ve komitemiz tarafından asker ailelerinin mektupları yazılmış, cazımız hazırladığı güzel parçaları çalmıştır. Güzel bir gün geçirdikten sonra geç vakit şehre dönmüştür. Bu geziye ait çekilen fotoğraflar da takdim edilmiştir. Bu geziye 500'den fazla davetli katılmıştır.

3. Bu altı ay içinde 1 şube, 4 komite toplantısı yapılmış, kolumuzu alâkadar eden kararlar alınmıştır.¹⁸

Halkevinin 1945 yılındaki altı aylık çalışma programında, Köycüler Kolu ile ilgili şunlar yer almaktadır:

1. Kış aylarında halkevi salonunda ayda bir kez köylüler toplantısı yapılacaktır. Bu toplantılarda köylüyü ilgilendiren mevzular üzerinde görüşmeler yapılacak, kısa hitabeler ve millî şarkılar söylenecek, sazlar çalınacaktır. Bu toplantılara halkevinin muhtelif kollarından müşahitler de çağrılarak, her kolun köycülük bakımından bu faaliyete iştirak imkânları araştırılacaktır.

¹⁸ "Halkevi Kollarının İki Yıllık Çalışmalarını Gösteren Hulâsalar", s. 29.

2. Bu toplantılar, mayıstan itibaren muhtelif köyleri birleştiren merkezlerde kır bayramları şeklinde tekrarlanacak ve imkân nispetinde şehirlerden kafilelerin bu toplantılara iştirak etmesi sağlanacaktır.

3. 23 Nisan’da çocuk bayramında, civar köylerin çocukları merkeze getirtilerek onların da şehir çocuklarıyla birlikte resmigeçide iştirak etmeleri sağlanacak, gezdirilecekler ve sinemaya götürüleceklerdir.

4. Kara pazar, Alpu, Kayı köylerinde teknik ziraat bilgisi ve umum hayat görgüsü üzerine birer hafta devam eden sergiler açılacaktır.

5. Münhasıran köyün bir kadınlı erkekli ailelerini halkevine davet ederek köylü aile toplantısı yapılacak, bu toplantıya seçilen şehir aileleri de çağırılarak içtimai hayatın şehir örnekleri kendilerine gösterilecek, köylü ve şehirli arasında yakınlık ve ahenk temin edilecektir.

6. Muhtelif köylerin muhtaç aileleri araştırılıp tespit edilerek halkevinde bir kütüğe yazılacak, bu ailelere hastaları olduğu takdirde doktor ve ilâç için halkevine müracaat etmeleri söylenecek, böyle müracaatlar vukuunda hastaları birer pusula ile resmi polikliniklere yollanıp muayene ettirilecek, ilâçları da imkân nispetinde halkevinden verilecektir.

7. Alpu’daki dispanser faaliyeti devam ettirilecektir.

8. Köylerimizdeki halk odalarının faaliyetleri yakinen takip olunacak, muhitlerine daha faydalı olabilmeleri için imkânlar araştırılacak ve temin edilecektir.¹⁹

2.3. Kütüphaneler ve Neşriyatlar Kolu

Okuma zevkini yaratmak ve kuvvetlendirmek; kültürümüzü yükseltmek için, hiç olmazsa, günlük ihtiyaçlara cevap verebilen kitapsarayın, her şeyden önce, usulüne uygun olarak, mevcut kitaplarının düzenlenerek bulmaçlara yazılması gerekir. Küçük de olsa daimî bir salon ayırarak, her zaman için okuyuculara hazır bulundurulmasını işlerinin başına yazan ve bunları en kısa zamanda başaran Kütüphaneler ve Neşriyatlar Kolu, kitapsarayın zenginleşmesi için, halkevi örneğinin bütün maddelerinden istifade ederek sayısını (1092) ‘ye çıkarmıştır.

¹⁹ “Eskişehir Halkevi’nin Altı Aylık Çalışma Programı”, s. 17.

Mesul bir memurun nezaretinde, muayyen zamanlarda açılıp kapanan kitapsarayın okuyucuları, gün geçtikçe çoğalmıştır. Salon, halkevi binasının berbatlığından dolayı pek dardır. Bir yıl içinde okuyanların (8000) olması, kitapsarayın kazandığı rağbeti gösteren en kuvvetli delildir.

Dil, Edebiyat, Tarih Şubesinin tetkikleri ve genç istidatları yetiştirmesi ile Kitap Saray ve Yayın Şubesinin yayınlarını birleştirerek çıkmakta bulunan “Halkevi” mecmuası da omzuna yüklenen işlerin icabına uygun bir neşir yolu tutmuş ve bunda muvaffakiyetli adımlar atmıştır.²⁰

Bu yol çıkarmakta olduğu Halkevi Dergisi ile üç özlü iş üzerinde yürümektedir:

A. Mahalli Tarih, Dil ve Kültür, Folklor Tetkikleri.

B. İnkılâbın gereklerini, ödevlerini ve heyecanını vatandaşlara aşılایıcı yazılar.

C. Meslek yazıları.

Bu üç ana hat üzerinde yayım ödevini yapmak isteyen kol üyeleri, Köycüler Şubesi ile birleşerek; Yakakayı, Gündüzler, Seyitgazi ve çevresindeki birçok köye yapılan gezilerde inceleme yapmaktan geri kalmamış ve elde ettikleri sonuçları muhtelif makalelerle dergide neşretmişlerdir. Ayrıca köylünün dünkü hayatını anlatan, görgü ve geziye dayanan (Köyde Gördüklerim) adlı makale serisine yer vermiş, mahallin eski ve yeni tarihleri üzerinde etütler yapmışlardır.

Türk devriminin büyüklüğünü yayın hayatında kendisine bir gidiş ve yürüyüş aydınlığı tanıyan bu kol, 30 Ağustos, 23 Nisan, 29 Birinci Teşrin Büyük Kongre gibi günlerde fevkalade ve resimli nüshalar çıkararak okuyucuların ilgisini çekmişlerdir.

Eskişehir belli başlı tarım çevrelerinden biri olduğu için şehirde bulunan mütehassıs tarımcılarımızın değerli hizmetlerine önem vermişler, kuraklık, toprağın işlenmesi ve tarım incelemeleri gibi konular üzerine yazılar yazmışlar aynı zamanda öğretmenlerin kendi alanlarındaki tecrübe makalelerine de yer vermişlerdir. Dergi ayda bir kez çıktığı için yapılması ve bilinmesi gereken fikir ve hareketler için

²⁰ Cemal Duru, *agm.* s. 37-38.

firkamızın bir organı olan Sakarya Gazetesi'nden de istifade etmişler ve bu gazete ile faydalı yazılar yazdırmışlardır.²¹

Kütüphane ve Neşriyat Şubesi neler yapmalıdır:

1. Köylülere mahsus duvar gazetesi çıkarmalı ve bu gazete büyük puntolu harflerle inkılâp ve köy havadislerine yer vermelidir. Böylelikle köylünün kendi memleketi ve dünya ile alâkası artacaktır.

2. Eğer köycüler kolunda bahsedilen radyo işi yapılırsa neşriyatı bu şube idare etmelidir.

3. Halkevi Mecmuasında ve Sakarya Gazetesi'nde gençleri teşkilâtlandırmalı ve onlara birer vazife vererek çalıştıkça vazifelerini önemsemek hem gazete ve mecmua için hem de gençlik için yararlı olacaktır.

4. Kütüphane işini ehemmiyetle benimsemeli ve halkevinin kitaplarını gençlik kütüphanesi ve umumî kütüphane diye ikiye ayırmalıdır.

5. Gençlik kütüphanesinde çok okuyanlar kurumu yapılmalı her ay kitap okuyan ve bunların hülâsasını en iyi yazanlara hediyeler vermelidirler.²²

Kütüphaneyi mükemmel bir şekle koyan bu kol, meydana getirdiği eser ile övünebilir: Kitaplar ciltletilmiş; bu kolun üyelerinin yardımları ile tasnif olunmuş ve kütüphane, içerisine girip oturulacak temiz, nezih bir muhit olmuştur.²³

Kütüphane, şüphesiz insanların kendilerini geliştirmesi, fikrî ihtiyaçlarını giderebilmesi için büyük bir nimettir. Maddî imkânı elvermeyen bir çok insan özellikle eğitim sürecindeki öğrenciler, bu kuruluştan faydalanmaktadır. Dergimiz de bu kadar önemli olan bu kültür yuvasının çalışmalarından zaman zaman bahsetmektedir. İşte bahsedilen çalışmalardan birinde şu bilgiler yer alır:

1-7-1943'den 31-12-1943 akşamına kadar olan altı aylık çalışma raporudur:

1. Altı ayda kütüphanemiz giriş defterinde kayıtlı kitap sayısı 2283 iken bu defa C.H.P. genel sekreterliğinden 117 kitap ilave edilmek suretiyle kitap mevcudu 2400'e balığ olmuştur.

2. Altı ay zarfında 6353 kitap, 1080 mecmua ve dergi okuyucusu gelmiştir. Bütün kitaplar giriş defterine yeniden kayıt ve tasnif edilmektedir.

²¹ "Eskişehir Halkevi'nin 1935'ten 1936'ya Kadar Bir Yıllık Çalışma Raporu", *Yurt ve Kültür*, Sayı 34, 29 Şubat 1936, s. 359.

²² Şece Tümer, *agm.* s. 125-126.

²³ "Halkevinden Haberler", s. 24.

3. Kütüphanemizde mevcut ciltsiz kitaplar peyderpey ciltlenmektedir. Kütüphanemizin bu altı ay içinde masraflarının istatistiği gösterilmiştir.

4. Bu altı ay içinde 2 şube ve 1 komite toplantısı yapılmıştır.²⁴

Dergimizin 83-84. sayısında yer alan halkevinin altı aylık çalışma programında Kütüphane ve Yayın Kolu ile ilgili şunlar söylenmiştir:

1. Kütüphanemizin 2578 kitabı vardır. Bu sene tahsisatı ile ansiklopedik eserler ve lügatler satın alınacaktır.

2. Kütüphanemiz halkevi içinde ayrılan yere taşınarak her zaman herkesin istifadesine arz edilecektir.

3. Vitrinlerimizde haftanın yeni kitapları ve kütüphanemize yeni gelen eserler okuyucuların gözü önüne konarak dikkatleri çekilecektir.

4. Yeni açılan köy okuma odalarına kitap tedariki yolu ile yardımlar yapılacaktır.²⁵

2.4. Temsil Kolu

İnkılâbı destekleyecek en kuvvetli elemanlardan biri de bu şubedir. Temsil Şubesi'nin görevi ikiye ayrılır: Biri köylü için biri de şehirli için:

1. Köylü için her on beş günde bir müsamere verilmelidir.

2. Şehirli için ayda bir kez müsamere verilmelidir.

3. Şehirli için her hafta bir aile toplantısı yapılmalı ve her hafta başka başka köylerden kadın ve erkekler çağırılmalıdır.

4. Hafta toplantılarında, nezih ve terbiyeli oyunlar yapmalı böylelikle evciler arasında samimiyet ve tesanütü artırmalıdır. Bu toplantılarda en ufak bir laubalilik en şiddetli cezaya çarptırılmalıdır.

5. Bir inkılâp sergisi açılmalı ve resimlerle, tablolarla inkılâp halka anlatılmalıdır.²⁶

Halkevinin açıldığı günden beri faaliyetlerini alkışlatan bu şube, çok iyi çalışmaktadır. İçtimaî muhitte, sahnenin bir terbiye ve irşat kürsüsü olduğunu muvaffakiyetli temsillerle bize ispat eden Temsil Kolu, kuşkusuz Eskişehir'de bir

²⁴ Halkevi Kollarının İki Yıllık Çalışmalarını Gösteren Hulâsalar", s. 28-29.

²⁵ "Eskişehir Halkevi'nin Altı Aylık Çalışma Programı", s. 17.

²⁶ Şece Tümer, *agm.*, s. 127.

fikir ve kanaat inkılâbı yaratmıştır. Şimdiye kadar sahne denilince, bir takım seyyar oyuncuların maksatsız ve manasız hareketleri hatırimıza gelirken, Temsil Şubesi'nin sayesinde, bu yerin inkılâp hareketimizde geniş bir uyanma ve inanma sahası olduğunu anlaşılmıştır.

Şube, evimizin açılma tarihi olan 19 Şubat'ta "Mefkûre" piyesini temsil ettikten sonra plânlı bir çalışma ile genç istidatlara inkişaf imkânları vermiştir. Şube: Eskişehir'in Kurtuluş Bayramı olan 2 Eylül 1932'de (Kurtuluş), (Mücrim), (Tuzak), (Uyanan Kör) piyeslerini temsil etmiştir.

1933 senesinin üçüncü ayında temsil edilen "Sakarya Kızları" adlı piyes, Eskişehir'de çok büyük takdir ve ilgi ile karşılanmıştır. Türk kadınının hayatımızdaki rolünü, yakın tarihin feragat ve fedakârlık levhaları ve hatıraları ile işaret eden bu piyesi, Eskişehir'in genç ve uyanık hanımları severek ve özenerek temsil etmişlerdir. Piyes, gösterilen arzu üzerine iki kez tekrar edilmiştir. Kol, muallimler birliğinin tertip ettiği müsamereye ve (Boşluk) piyesinin temsiline de yardım etmiştir. Akın ve Kahraman adlı piyesler de yine bu kol tarafından hazırlanmıştır.²⁷

Oynanan piyesler ile ilk olarak köylü ve şehirli insanları eşit seviyeye getirmeyi amaçlayan bu kol ile ilgili şunlar söylenmektedir:

Her temsilinde, büyük bir kalabalığın arzusunu yerine getirememek mevkiine düşen bu kol, kolların içinde en çok dinleyicisi olan bir koldur. Bu büyük arzuya cevap verebilmek için, pazar günleri de temsiller vermektedir. Halkevlerinin açılış yıldönümüne fevkalâde bir temsil hazırlamakla meşguldür.²⁸

Temsil Kolu'nun 1-1-1942'den 30-6-1942'nin sonuna kadar olan altı aylık çalışma raporudur:

1. Geçen altı ay içinde kolumuza kayıtlı arkadaşların askerlikleri ve ayrılmaları sebebiyle; ancak iki piyes hazırlanmış ve iki kez tekrarlanmıştır. Gösterilen bu mazeretler dolayısıyla çok fazla rağbet gören temsillere devam edilmiştir.

2.Sahnemizde, lise talebesi tarafından "İstiklâl" piyesi temsil edilmiş ve üç müsamere verilmiştir.

²⁷ Faruk Şükrü Yersel, *agm.*, s. 162.

²⁸ "Halkevinden Haberler", s. 24.

3. Şehrimize gelen “Sadi Tek” tiyatrosu 17 çeşitli eser temsil etmiştir. Eleman ve vesait temin edilememesi yüzünden geçen altı içerisinde “Karagöz” ve “Kukla” üzerinde çalışmalara başlanamamıştır.

4. Seyyar dekorlarımızın bulunmaması ve ahvali hazırda münasebetiyle vesaiti naklinde temini müşkülât yüzünden tiyatro turneleri yapılamamıştır.

1-7-1942’den 31-12-1942 sonuna kadar olan çalışma:

Bu devre zarfında (5) piyese çalışılmış ve evvelce hazırlanan piyeslerin tekrarı ile (9) piyes temsil edilmiş ve bu piyesler oldukça rağbet görmüştür.

Ayrıca lise talebesi tarafından bir müsamere tertip edilmiştir.

Şehrimizde turne yapan bir kukla heyeti tarafından okul talebelerine mahsus (12) gün devam eden Kukla ve Karagöz oyunları oynatılmış ve büyük rağbet celbeden bu temsillere 2500 yavrumuz gelmiştir.

1-1-1943’den 30-6-1943 sonuna kadar olan altı aylık çalışma:

Kadın eleman bulamadığımızdan ve talebelerden de istifade edemediğimizden, kadınlı temsiller veremedik. Bu nedenle bu altı ay az çalışabildik.

1-7-1944’den 31-12-1943 sonuna kadar olan altı aylık çalışma raporudur:

1. Bu altı ay zarfında Temsil Kolu üyeleri tarafından repertuara dâhil piyeslerden 6950 yurttaş faydalanmıştır.

2. Salonumuzda izdüşümüyle “Grinviç” saatini alâkadar eden resimler gösterilmiştir”.

3. “Sadi Tek” tiyatrosu 18 piyes, Sosyal Yardım Kolu adına temsil vermiş ve 7350 yurttaş salonumuzda toplanmıştır.

4. Mahmudiye’de bu sene açılan ehli hayvan sergisi münasebetiyle Temsil Kolumuzda, Köycülük Kolu’nun tertip ettiği bu geziye iştirak ederek orada Köy Enstitüsü bahçesinde “İnsan Sarrafı” adlı komediyi sahneye koymuş, köylerden ve şehirlerden gelen davetlilerin iyi bir gün geçirmelerine vesile olmuştur. Buna ait fotoğraflar ekli olarak sunulmuştur.

5. Temsil Kolu, verdiği 18 temsilden 8’ini Sosyal Yardım Kolu adına paralı olarak vermiştir.

6. Bu altı ay içinde 12 komite ve 1 şube toplantısı yapılmıştır. Geçen altı ayda gösterilen üye sayısı 94 erkek ve 4 kadın iken bu altı ay içinde 162 erkek ve 6 kadı üyeye yükselmiştir.²⁹

Yurt ve Kültür'ün 83-84. sayısında yer alan halkevinin altı aylık çalışma programında Temsil Kolu ile ilgili şu maddelere yer verilmiştir:

1. Tiyatro sanatına isteği olan üyelerimizden içtimâî seviyelerine göre gruplar halinde ekipleri kurulacak ve çalışmaları temin edilecektir.

2. Bilhassa kadın eleman noksanlığını gidermek için aile topluluklarından başlayarak her toplantıda kadın elemanlarımıza vazife vererek evvelâ şiir okumak, şan ve herhangi bir parçayı temsil etmek yoluyla kendilerini ve muhitimizi böyle faaliyetlere alıştıracağız.

3. Şimdilik liseli gençlerin verecekleri temsilleri halkevi topluluklarına yer ettirmek.

4. Senenin muhtelif aylarında halkevine tahsis edilmiş olan asrî sinemada müzik, raks ve şiir gibi faaliyetlerin de birleştirilmesiyle tertiplenecek bir program içinde kiralananacak filmleri göstermek ve bu meyanda bilhassa hiç sinema görmemiş köylü ailelerin bu zevkini temin etmek³⁰

2.5. Sosyal (İçtimai) Yardım Kolu

Bu şube, fertlerin o güne, o günlere ait dertlerine derman olmayı, daha çok toplu ihtiyaçlara cevap vermeyi yerinde bularak diğer yardım kurulları ile el ele vermiştir. Şehrimiz mekteplerinde okuyan yüzlerce kimsesiz çocuğa öğle yemeği, cezaevinde okuttuğu çocuklara ise kalem, kâğıt ve kitap vermeyi yapacağı işlerin ilk sırasına yerleştirmiştir. Şehrimizin gönülleri zenginlerine başvurarak, bu çok hayırlı işi yıllardır başarmaktadırlar.

Üyelerinin büyük çoğunluğu doktorlardan oluşan bu şube, tedaviye ihtiyacı olan çiftçileri ve ailelerini, şehirlerde tedavi etmiştir.

²⁹ “Halkevi Kollarının İki Yıllık Çalışmalarını Gösteren Hulâsalar”, s. 24-25.

³⁰ “Eskişehir Halkevi’nin Altı Aylık Çalışma Programı”, s. 17.

Sosyal yardım hissinin kökleşmesi ve genişlemesi için de, müsamereler, eğlence ve geziler hazırlamaya ehemmiyet vermiştir.³¹

Bu şubenin rolü oldukça mühimdir. Bunlar:

1. Büyük bir yekûn tutan işçi kitlesinin mektebe gidemeyen çocuklarını, sokaklarda başıboş gezmekten ve mahvolmaktan kurtarmak için çocuk sığınma evleri açmalıdır.

2. Bu evlere devam edecek çocukların başlarına bir lider tayin ederek onları teşkilâtlandırmalı ve bütün hayatları boyunca halkevine ve halk fırkasına bağlı şahsiyetler olması yönünde takip ve teşvik etmelidir.

3. Çocuk bahçesini büyütmek veya başka bir yere naklederek orada daha mütenevvi ve sporla alâkası olan oyunlar icat edip başlarında da bir eğitici bulundurmak lazım gelmektedir.

4. Fukaraya parasız ilaç ve doktor temin edilmelidir.

5. Kimsesi olmayan, belirsiz yerlerde uşaklık hizmetçilik eden erkek ve kızları korumak ve sıhhatlerine itina etmek için bir iş evi açılmalıdır. Hizmetçi, aşçı, sütüne arayanlar buraya başvurmalıdır. Belediye, serbest hizmetçiliği men etmelidir.

6. Hizmet işinde bulunan kadınlar için haftada veya ayda bir kez toplantı yaparak onların şikâyetlerini dinlemeli ve onları fena yollara düşürecek müşkülleri karşılamalıdır.

7. Kimsesiz ve işsiz kızları, kadınları fuhuştan kurtarmak için barınacakları bir pansiyon yapılmalıdır.³²

Bu şubenin yaptığı birkaç yardıma göz atacak olursak:

Kurumlara Yardım-halkevi Sosyal Yardım kolu nizamnamesinin işaret ettiği temellere dayanarak ilk önce yurttan bulunan sosyal kurumlara yardımı ödev bilmiştir. Kızılay, Çocuk Esirgeme Derneği, Yoksullara Yardım, Kadınlar Kurumu gibi sosyetelerle temaslara geçerek bunların hazırladıkları müsamere ve balolara yardım etmiştir.

Genel Yardımlar-1935 kışında birçok yoksulun, evsiz ve yakacaksız kaldıklarını gören Sosyal Yardım Kolu, partinin yüksek yardımına dayanarak

³¹ Cemal Duru, *agm.* s. 33-34.

³² Şece Tümer, *agm.* s. 126-127.

mahallelerde birer yardım komitesi teşkil etmiş ve bu komiteler vasıtasıyla halkın teberrularını kabul ederek yüzlerce yoksula odun, kömür, vb. dağıtmıştır.

Para Yardımları-Sosyal Yardım Kolu, kendisine ayrılan bütçeden yüz lira tahsis etmiş ve Çocuk Esirgeme Derneği ile birleşerek Cumhuriyet Bayramı'nda yoksul çocuklara elbise ve kundura giydirmiştir.

Fakir okul talebelerini bir araya getirerek kendilerine bayram şerefine sıcak yemek yedirmiştir.

Bu kol ilk altı ayda mektebe okumaya giden iş arayan veya tedavi mecburiyetleri yüzünden kendisine müracaat eden yoksullara, yol, yiyecek parası olarak 65 lira ve ikinci altı ayda 79 lira 75 kuruş sarf etmiştir. Ayrıca yoksul, yersiz yurtsuz ve kimsesiz bir göçmen çocuğunun, Eskişehir'deki okulların birinde tahsilini temin için kendisine talebe pansiyonunda bir yer temin etmiş, pansiyon ücreti olan 60 lirayı da bütçesinden karşılamıştır.³³

Sosyal Yardım Kolu'nun, 1944 yılındaki çalışmalarına göz attığımızda şu maddelerle karşılaşmaktayız:

1. Kolumuz ders yılı başında okullardaki yoksul öğrencilerden 63'üne ders levazımı ve kitap almıştır. Bu yolda 172 lira elli kuruş sarf etmiştir.

2. Okullardaki yoksul öğrencilerle hariçten muhtaç olan yoksul 120 çocuğa ayakkabı ve giyim eşyası vermiştir. Bu uğurda 425 lira sarf etmiştir.

3. Cezaevindeki mahkûmlara 30 liralık okuma levazımı göndermiştir.

4. Müşkül durumda kalıp başvuran 38 yurttaşın yol parası, vs. ihtiyaçlarını temin etmek maksadıyla 251 lira yetmiş beş kuruşluk nakdî yardımda bulunmuştur.

5. Doğum yapacak yoksul anaların hastanede doğum yapmaları temin edilerek 15 kundak takımı hediye edilmiştir.

6. Zaman zaman fakir mahallelerde araştırmalar yapılmış ve tesadüf edilen yoksullardan, gıdasızlıktan gözü kemik veremi olan bir yavru tedavi edilerek tamamen sıhate kavuşturulmuş, tedavisi kabil olmayan hastalar da, İstanbul'da kemik ve mafsalsız veremi sanatoryumuna sevk edilmişlerdir.

7. Memleketin sıhhi durumu ile de ilgilenilmiş ve tifüs mücadelesine iştirak edilmiştir. Fakir mahallelere üyelerimizle, beraberlerinde etüv makinesi, doktor ve

³³“Eskişehir Halkevi'nin 1935'ten 1936'ya Kadar Bir Yıllık Çalışma Raporu”, s. 361-362.

berberle birlikte gidilmiş, 428 baş tıraş yapılmış, 54 evin eşyası etüvden geçirilmiş, 256 kilo odun ve bit ilâcı dağıtılmış ve teberru ile 260 kilo sabun toplanmış, bitliler hamamlara sevk edilerek bu hastalığın yayılması önlenmiştir.

8. Kışın şiddetli zamanlarında 15 ton linyit kömürü alınarak 60 yoksul yurttışa dağıtılmış, bu uğurda 127 lira 12 kuruş sarf edilmiştir.

9. Fakir kimselerin tedavi ve muayenelerini temin etmek gayesiyle bir klinik tesis edilmiştir. Şehrimizdeki doktorlar tarafından her gün bu insanların muayenesini yapılmış olup bu güne kadar 153 hasta tedavi ve muayene edilerek ilaçları da kolumuzca temin edilmiş, bu uğurda 260 lira sarf edilmiştir.

10. Memleketin sanayi faaliyeti göz önünde tutularak, işçilerin bakıma muhtaç çocuklarını himaye etmek gayesiyle çocuk bakımevleri açılması için teşebbüste bulunulmuştur.

11. Yapılan faaliyetleri genişletmek gayesiyle aşağıdaki gelirler temin edilmiştir:

A. Halkımızın eğlenmesi ve evimize rağbetlerinin tahmini maksadıyla ucuz fiyatla balo verilmiştir.

B. Kuklacı getirilmiştir.

C. Temsiller verilerek kolumuza 2019 lira 89 kuruş hâsılat yapılmıştır.³⁴

1-1-1942'den 30-6-1942'nin sonuna kadar olan altı aylık çalışma raporudur:

1. Kolumuz tarafından bu altı ay içinde ilkokullardaki yoksul talebelere Kızılay ve okul himaye heyetlerinin iştirakiyle verilmekte olan sıcak yemek masrafı için 100 lira ve Çocuk Esirgeme Kurumu'na da 300 lira verilmiştir. Bu maksatlarla bir de balo tertip edilmiş ve 104,08 kuruş varidat temin edilmiştir.

2. Geçen kış 100 vatandaşı 25 ton kömür dağıtılmış, 18 yoksula muhtelif yardımlarda bulunulmuş ve ceza evinde okumakta olan 150 mahkûma ders levazımı alınmıştır.

1-7-1942'den 31-12-1942 sonuna kadar olan altı aylık çalışma raporudur:

Bu devre zarfında kolumuz tarafından 25 muhtaç vatandaşı 311 lira 25 kuruş nakdî yardım yapılmış ve komisyonumuzun Kızılay ve Yardım Sevenler Cemiyeti'nin iştirakiyle fakirlere bir aşhane yolunda teşebbüse geçilmiştir.

³⁴ "Sosyal Yardım Kolu'nun Bir Yıllık Çalışması", *Yurt ve Kültür*, Sayı 74-75, Haziran-Temmuz 1944, s. 26.

1-1-1943'den 30-6-1943 sonuna kadar olan altı aylık çalışma raporudur:

1. Geçen altı ay zarfında kuruluşun yıldönümü akşamı evimiz salonunda bir balo verilmiş ve 450 lira varidat temin edilmiştir.

2. Evimize başvuran ve komitemizin araştırmasıyla meydana çıkan 34 yurttaşa müşkül vaziyetlerine medar olmak üzere 344 lira nakdî yardımda bulunulmuştur.

3. İlkokullarda bulunan ve bütün hayır müesseseleri tarafından sıcak yemek verilen yoksul okurların yemek masraflarına iştirak ile bu yolda 200 lira verilmiştir.

4. Cezaevindeki yurttaşların okuma levazımı olan elli kitap, elli kalem ve defter temini ile bu yolda 47 lira sarf edilmiştir.

5. Aramızda neticesinde hiç doktor görmeden müzmin bir hale gelen hasta tamamen himayemize alınarak tedavi edilmiş muhakkak ölümden kurtarılacak bunlardan üç tanesine de iş bulunmuştur.

6. Bundan başka evimize başvuran 27 hastanın da ilacı kolumuzca temin edilmiştir.

1-7-1943 gününden 31-12-1943 akşamına kadar olan altı aylık çalışma raporudur:

1. Geçen altı ay zarfında kolumuz tarafından tifüs mücadelesine iştirak edilmiş, teberru suretiyle elde edilen 260 kilo sabun, 500 kilo odun ve pek çok temizlik ilacı tedarik edilmiştir. Halkevi reisi ve şube başkanı, komite azalarıyla birlikte, şehrimizin fakir mahallelerine giderek 428 kişinin tıraşını yaptırmış, sabunlar tevzi edilmiş bu uğurda 256 lira sarf edilmiştir.

2. Fakir okul talebelerine kitap ve defter için 150 lira tahsis edilmiş ve bu para ile 60 talebeye yardım temin edilmiştir.

3. Cumhuriyet Bayramı'nın 20. yıl dönümünde ilkokullara alınan 120 yoksul talebeden 55 kıza önlük, 65 erkeğe de pantolon ve göğüslük verilmiştir. Bu uğurda 425 lira 65 kuruş sarf edilmiştir.

4. Kolumuza başvuran ve kolumuzun araştırmalarıyla bulunan 20 yardıma muhtaç yurttaşa 192 lira 75 kuruş nakdî yardımda bulunulmuştur.

5. Doktora gidip ilacını temin edemeyen 39 hastanın ilacı, kolumuz tarafından temin edilerek bu yolda 55 lira 55 kuruş sarf edilmiştir.

6. Doğum yapacak yoksul annelere hazırlık için 57 metre çamaşırlık verilmiştir. Bu uğurda 109 lira sarf edilmiştir.

7. Kolumuz tarafından tedavi ve gıdaları temin edilen hastalardan evinde iyileşemeyen ve bilhassa muhtaç kimselerden iki hasta ve doğum yapacak bir asker eşi delâletimizle hastaneye yatırılmıştır.

8. Hususi anlaşmamızla doktorlara parasız olarak muayene için 42 hasta gönderilmiş ve ilaçları da tarafımızdan 40 lira karşılığında temin edilmiştir.

9. Evimiz Temsil Kolu'nun iştirakiyle hariçten celbini temin ettiğimiz Sadi Tek ve Burhanettin Tepsi Heyeti ile Kuklacı Kemal Şakrak tarafından evimizde temsil gösterilmiş ve bu vesile ile 13300 vatandaş bu temsilleri ucuz olarak görebilmiş ve kolumuza 666 lira 25 kuruş hâsılat temin etmişlerdir.³⁵

Yurt ve Kültür'ün bir başka sayısını incelediğimizde halkevinin altı aylık çalışma programıyla karşılaşmaktayız. Dergide yayınlanan bu programda, Sosyal Yardım Kolu ile ilgili şunlar yer almaktadır:

1. İşçi annelerin, küçük yavrularını iş saatlerinde bakmak ve avutmak üzere bu sene için tecrübe mahiyetinde yalnız bir mahalle de bakım evi açılacaktır. Bina aranmaktadır.

2. Mevcut sosyal yardım müessesesi ve cemiyetleri ile iş birliği yaparak elinden gelen yardımı yapacaktır.

3. Kimsesiz hastalara, yoksullara bütçe imkânları nispetinde çeşitli yardımlar yapacaktır.

4. Kimsesiz okul çocuklarına yardımlar yapacaktır.

5. Cezaevindeki muhtaçlara yardım edilecektir.

6. Halkın sağlık bilgisini arttırmak maksadıyla muhtelif toplantılarda bu bakımdan kısa öğütler ve mütehassıslarına özel konferanslar verdirecektir.³⁶

2.6. Halk Dershaneleri ve Kurslar Kolu

Çalışmalarının büyük bir kısmını, genç kızlarımızın yetiştirilmesi için “El ve Göz” işlerine ayıran Kurslar Şubesi:

Biçki Dikiş

³⁵ “Halkevi Kollarının İki Yıllık Çalışmalarını Gösteren Hulâsalar”, s. 26-27.

³⁶ “Eskişehir Halkevi’nin Altı Aylık Çalışma Programı”, s. 16.

El işleri

Çiçekçilik

Şapkacılık, vb. kurslar düzenlemiştir.

İki yıl tedrisatlı mükemmel bir Kız Sanat dershanesi açmıştır.

Gün geçtikçe talebesini çoğaltan bu dershanenin, şehrimize yaptığı hizmet çok büyüktür. Hemen her yıl açtığı, ince bir maharetle, kibar bir zevkle hazırladığı sergileri on binlerce ziyaretçi tarafından görülüp alkışlanmıştır.

Bu dershanede yetişip diploma alanların, hayattaki muvaffakiyetleri; bu dershanenin en parlak delilidir.³⁷

Bu şubenin açtığı kurslar ve açılan kurslar tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 5 Eskişehir Halkevi bünyesinde açılan kurslar ve sayısı

Açılan Kurslar	Açılan Kurs Sayısı
Almanca	3
Fransızca	1
Ticaret	1
Dikiş	2
Nakış	2
Şapkacılık	1
Çiçekçilik	1
Yekûn	11

Bu kurslar üç aylık devrelere ayrılmıştır. Kurslara katılan talebe sayısı tablo 5’te verilmiştir.

³⁷ Cemal Duru, *agm.* s. 35-36.

Tablo 6 Eskişehir Halkevi kurslarına katılanların cinsiyet dağılımı

Açılan Kurslar	Kadın Sayısı	Erkek Sayısı
Almanca	4	67
Fransızca	6	39
Ticaret	2	46
Dikiş	50	-
Nakış	25	-
Şapkacılık	18	-
Çiçekçilik	9	-
Yekûn	114	152

Belge Alanlar: Almancadan 35, Dikişten 2, Şapkacılıktan 1 kişi belge almıştır. Tedrisata devam edilmektedir. Son belgeler hazırlanmış 2. Kânun içinde törenle verilmiştir. Yapılan incelemelere göre, şehirde mevcut olan hususi yurtlara nazaran talebelerin istifadeleri yüzde seksenden fazladır. Açılan kurslar içinde en az rağbet gören Ticaret ve Fransızca kursları olmuştur.

Diğer İşler: Merkezden gelen bildiriler göz önünde tutularak hapishanelerde bulunan yurttaşlarımızın okutulmasına önem verilmiş ve bir öğretmen gönderilerek oradaki vatandaşlara okuma-yazma öğretilmiş, okur-yazar olanlarında bilgi seviyesinin yükseltilmesi için uğraşılmıştır. İlk iş olarak da devrimin bir yurttaşla yüklediği medeni ve siyasal bilgiler üzerine öğütler ve konferanslar verilmiştir.

Bundan başka şehirdeki marangozlarla görüşülmüş, küçük marangozluk işlerinin hapishanede yapılması ve temin olunmuş kurslarda fakir talebelere iç gereçleri verilmesi yönünde karara varılmıştır.³⁸

1.1.1942'den 30.6.1942 sonuna kadar olan altı aylık çalışma raporudur:

³⁸“Eskişehir Halkevi'nin 1935'ten 1936'ya Kadar Bir Yıllık Çalışma Raporu”, s. 362-363.

1. Bu altı ay içinde A. B. kursu olmak üzere iki tane ortaokulu bitirme kursu açılmıştır. Bu kurslara 62 talebe devam etmiş ve bunlar maarif vekâleti tarafından ortaokullara imtihana gönderilmiştir. Bu imtihanların sonucu memnuniyet verici olmuştur.

2. 1 Temmuz 1942 tarihinden itibaren, biri az bilenlere diğeri ise hiç bilmeyenlere mahsus olmak üzere iki İngilizce kursu açılmıştır.

1.7.1942'den 31.12.1942'ye kadar olan çalışma raporudur:

Bu altı ay içinde; İngilizce, ortaokulu bitirme ve yapma çiçek kursu açılmıştır.

İngilizce kursuna 60, ortaokulu bitirme kursuna 15, çiçek kursuna da 210 vatandaş devam etmiştir.

1.1.1943'den 8.6.1943'e kadar olan çalışma raporudur:

Kolumuz bu altı ay içinde daha evvel açtığı İngilizce kursunu devam ettirmiştir.

1.7.1943'den 31.12.1943'e kadar olan çalışma raporudur:

1. İngilizce (B) kursu, biraz İngilizce bilenler için açılmış olup dörder aylık devre halinde devam etmektedir. Bu kurs İngilizceyi yarıda bırakmış olanlar için çok verimli durumdadır.

2. İngilizce (A) kursu, yeni başlayanlar içindir. Çok rağbet gören bu kurs da bizi oldukça ümitlendirmektedir.

3. İlkokulu bitirme kursu hastalık, fakirlik ve türlü sebeplerle ilk tahsilini yarıda bırakmış ve yaşı geçmiş vatandaşlar için üçüncü kez açılmıştır. Mayıs sonuna kadar tedrisat yapıp başarı gösteren talebeler devlet imtihanına gönderilecek, muvaffak olanlar ilk tahsil diploması alacaktır. Bu kurs bitiren işsizler refaha kavuşacaktır. İlk kurs 110 mezun vermiştir. Bu kursun neticesi de bizi memnun edecek mahiyettedir.³⁹

Dergimizin 83-84. sayısında halkevinin altı aylık çalışma programına yer verilmiştir. Bu programda, Halk Dershaneleri ve Kursları ile ilgili şunlar yer almaktadır:

³⁹ “Halkevi Kollarının İki Yıllık Çalışmalarını Gösteren Hulâsalar”, s. 27-28.

1. Yetişkin kızlarımıza ev idaresi kursu açılacak, tatbikatlı olarak eve ait birçok iş öğretilcektir.

2. Radyo üzerine umumi bilgi vermek üzere meraklılara mahsus bir kurs açılacaktır.

3. İngilizce öğretmek üzere, iki kurs açılacaktır.⁴⁰

Halkın eğitimi için elinden gelen her imkânı sağlamaya çalışan bu kol, sayısız kursa imza atmıştır. Bu kolun çalışmalarından sıkça bahsedilmektedir. 1944 yılında halkevi çalışmalarından bahseden bir yazıda, bu kol ile ilgili şunlar söylenmiştir:

Açtığı İngilizce kurslarına çok mühim bir kurs daha eklemiştir: İlkokulu bitirme sınavlarına hazırlanma kursu. Hakikaten muhtelif sebeplerle ilkokulu bitiremeyen; fakat bunu bitirmek zorunda olanlar vardı. Bunlar böyle bir nimeti çoktandır beklemekteydiler. Hem okumuşları çoğaltmak hem de geleceğe hazırlayan iki başlı bu kursun devam edenleri de hayli çoktur.⁴¹

2.7. Spor Kolu

Spor Şubesi'nin açılmasındaki maksat; memlekette kurulmuş olan spor teşekküllerini korumak, sporu teşvik ve himaye etmektir. Şube bu bakımdan kendisine düşen vazifeleri bihakkın yapmıştır. Spor mıntıkasına sahanın tanzimi için 2000 lira vermesi, Ankara, İzmir mıntikalarından getirttiği oyuncularla şehir kulüpleri arasında maçlar tertip etmesi görevini layıkıyla yerine getirdiğinin delillerinden sadece birkaçıdır.

Tayyare ile karşılaşan Galatasaray ve İdman Yurduna misafir olan Fenerbahçe kulüplerini de Spor Şubesi temin etmiştir. Şube, şehirde yapılan 4 pehlivan güreşini himayesine almış, amatör pehlivanları teşvik ve teşci etmiş, spor teşkilâtına yeni elemanlar eklemekten geri kalmamıştır.⁴²

“Türk kadar kuvvetli” sözünün bugün de yaşadığını, yarın da yarınlarda da yaşayacağını göstermeye ve yaşatmaya ant içmiş gençlerin, bu şubedeki çalışmaları göğüsleri kabartmaktadır.

Tenis

⁴⁰ “Eskişehir Halkevi'nin Altı Aylık Çalışma Programı”, s. 17.

⁴¹ “Halkevinden Haberler”, s. 24.

⁴² Faruk Şükrü Yersel, *agm.* s. 163.

Futbol

Pingpong

Beden Hareketleri

Eskrim

Türlü Güreşler

Bisiklet

Ritmik Jimnastik

Artistik Danslar

Toplu Yaya Gezintileri

Spor Şubemizin şehrimizde muvaffakiyetle başladığı ve muvaffakiyetle yaşattığı ve yaşatacağı işlerdir.⁴³

1935 yılı içinde bu kolun çalışmaları:

1. On bir defa komite içtimai olmuştur. Bu içtimaa gelenlerin sayısı yüz yirmi kişidir. Beş defa umumi toplantı olup bu toplantıya gelenlerin sayısı dört yüz kişidir. Sokak koşuları tertip edilmiş, bu müsabakalara gençlerin iştirak etmiş ve bu münasebetle gençler arasında atletizm sporunun taammümüne çalışılmıştır. Tenis kortundaki faaliyet hususi maçlardan ibaret kalmış olup umumileştirilmesine çalışılmıştır. 19 Eylül 1934 tarihinde güreşçiler için Subay evinde “Gazi günü” yapılmıştır.

2. Balıkesir, Bursa güreşçileri ile şehrimizin güreşçileri arasında asrî sinemada güreş müsabakaları yapılmıştır. Ankara, Çankaya ve İstanbul spor birinci lig futbol takımları ile maçlar yapılmıştır.

3. Ankara şampiyonu Gençler Birliği ile Futbol maçı yapılmıştır. Atletizm müsabakaları yapılmıştır.

4. İdman sahasında atletizm bayramı yapılmıştır.

5. Bütün mekteplilere ve gençlere spor filmi gösterilmiştir.⁴⁴

1.1.1942’den 30.6.1942 sonuna kadar olan altı aylık çalışma raporudur:

1. Kolumuz, Beden Terbiyesi Başkanlığı ile tam bir işbirliği yaparak bilhassa atletizm ve eskrim üzerinde çalışmıştır.

⁴³Cemal Duru, *agm.*, s. 25-26.

⁴⁴“Eskişehir Halkevi’nin 1935’ten 1936’ya Kadar Bir Yıllık Çalışma Raporu”, s. 363-364.

2. Geçen altı ay içerisinde Kros koşusu tertip edilmiş ve oldukça rağbet görmüştür. İmkân dâhilinde bu müsabakalara devam edilecektir.

3. Boks çalışmalarına başlanacaktır.

4. Kolumuz, daha ziyade şehrimizde az yapılan veya yapılmayan; fakat her hususta faydalı ve aynı zamanda da nizamnamemize dâhil olan sporlarla meşgul olmakta ve bunları yapmaya çalışmaktadır.

1.7.1942'den 31.12.1942 sonuna kadar olan çalışma raporudur:

1. Beden terbiyesi bölgesiyle tam bir işbirliği yapılmıştır.

2. Bir atletizm ve iki eskrim müsabakası yapılmış ve bu müsabakalar, oldukça rağbet görmüştür.

3. Boks çalışmalarına devam edilmiştir.

1.1.1943'den 30.6.1943 sonuna kadar olan çalışma raporudur.

1. Beden terbiyesi bölgesiyle tam bir işbirliği yapılmıştır.

2. Bir bisiklet koşusu tertip edilmiştir.

3. Üç eskrim maçı yapılmıştır.

4. Boks çalışmalarına devam edilmiştir.

1.7.1943'den 31.12.1943' e kadar olan çalışma raporudur:

1. Beden terbiyesi ile işbirliği yapılmıştır.

2. Bir bisiklet maçı tertip edilmiştir.

3. Bir atletizm maçı tertip edilmiştir.

4. İki eskrim maçı tertip edilmiştir.⁴⁵

Dergimiz, 83-84. sayısında, halkevinin altı aylık çalışma programına yer vermiştir. Bu programda Spor Kolu ile ilgili şu maddeler yer almaktadır:

1. Kış aylarında halkevi salonunda jimnastik, güreş, eskrim, boks çalışmaları ve gösterileri yapılacaktır. Salonumuz haftada iki gün bu gibi spor çalışmalarına tahsis edilmiştir. Pazar günleri de gösteri mahiyetinde müsabakalar yapılacak ve gençliğin başboş gezmesini önlemek maksadıyla bu gibi spor gösterilerini seyretmeleri sağlanacaktır.

2. Hava düzeldiğinde bu faaliyet, spor sahasına intikal ettirilecektir.

⁴⁵ “Halkevi Kollarının İki Yıllık Çalışmalarını Gösteren Hulâsalar”, s. 25-26.

3. İyi pehlivanlar yetiştiren köylerimizde güreş merkezleri açılacaktır. Bu merkezler de zaman zaman müsabakalar yapılarak millî sporumuz olan güreş teşvik edilecektir.

4. Yine köylerde cirit oyunu merkezleri kurup zaman zaman toplantılar, müsabakalar ve atlı geziler yaparak biniciliği teşvik edecektir.

5. Eskrim için öğretici çalışmalara başlanmıştır.

6. Merkez ve köylerdeki avcılardan birlikler yaparak muhtelif av mevsimlerinde, av gezileri ve süre avları tertip edilecektir.

7. Memleketi tanımak ve kır zevkini tatmak maksadıyla, yaya ve vasıtalı geziler düzenlenecek ve ailelerle yakın çamlıklarda kamp kurma imkânları aranacaktır.⁴⁶

2.8. Güzel Sanatlar (Ar) Kolu

Bu şube, Müzik ve Resim kısımları üzerinde çalışmaktadır.

Müzikte:

Modern müzik ile halk türkülerine yer verilmiş, verdiği müsamerelerde yetiştirdiği gençlerin sanat ve istidatlarını alkışlatmıştır.

Müzik Kolu:

Keman, Mandolin ve Piyano kursları açmış ve bu kurslarda musiki programını tatbiki muvaffak olmuş; bu elemanlarla yaz günleri her akşam radyo neşriyatı yapmıştır. Orkestra ve Cazı da hazırlamıştır.

Resim Kolu:

Hemen her yıl açtığı sergilerde teşhir ettiği resimlerle halkın fevkalâde takdirine mazhar olan bu kol, açtığı resim dershanesinde pek çok talebe yetiştirmiş; istidatların kalem ve fırçalarına salahiyet ve kudret vermiştir.

Bu genç istidatların hazırladıkları tablolar, Evimizin “el ve göz emeğinin incileri” halinde, duvarlarını süslemektedir.

Halkevimizin, halkevlerinin istediği şekil ve planda yapılamamasından dolayı bu iki kol, müracaat eden pek çok talebeye ret cevabı vermek zorunda kalmış; bazı zamanlar talebeler için çalışacak oda bile temin edememiştir. Bu da göstermektedir

⁴⁶ “Eskişehir Halkevi’nin Altı Aylık Çalışma Programı, s. 16-17.

ki mevcut halkevimiz, şehrimizin ihtiyacına cevap veremeyecek kadar dar ve kullanışsızdır.⁴⁷

Güzel Sanatlar Şubesi memleketimizde bir türlü dirilemeyen bir şube halini aldı ve bu şube için:

1. İlk olarak piyano bilen birisi şehir bandosuna şef yapılmalıdır.
2. Memleketimizin müzikle uğraşan münevverleri bu şubeye çağrılmalı ve hepsine birer vazife verilmelidir.
3. Musiki aleti çalmaya hevesli gençlere bu şubede ders verilmelidir.
4. Temsil Şubesi toplantılarında çalınacak bir iki parça bu işin nezahetini gösterecektir.
5. Birer resim sergisi açılmalıdır. Bu sergi iki devreye ayrılmalıdır. Biri İlk mektepler diğeri Lise, böylelikle yeni nesil arasında resim hevesi uyanacaktır.⁴⁸

Resim Kolu, 1935 yılında bir resim kursu açmıştır. Bu kursun on sekiz talebesi vardır. Kursun çalışmaları oldukça iyi sonuçlanmıştır. Talebelerin eserleri yeni yapılan halkevi salonunda bir sergi biçiminde gösterilmeye başlanmıştır.

Heykeltıraş Kolu, heykeltıraşçılıkta büyük bir istidat gösteren “Kemal” adlı bir genci altına almış, eserlerini dairelere tavsiye etmiş ve kendisinin İstanbul’da okuması için delâlette bulunmuştur.

Müzik Kolu, geçen yıl kurduğu bando ve caz takımının ilerlemesini sağlamış ve bunların haftanın üç gününde intizamla çalışmalarına önem vermiştir.

Böylelikle şehir amatörlerinden yapılma bir bando ve caz takımı kazanmıştır.

49

Muhteşem bir caz meydana getirmekle yalnız halkevinin değil birçok toplantının mühim eksikliklerini gideren bu kol, her ay vermek kararında bulunduğu; birisini de verdiği aylık konserler ile uzun zamandır beklenen güzel bir gün sunmuştur. Geçen pazar verilen konser, dinleyicilerin çoğunu yer bulamadığı için üzecek kadar rağbet gördü. Konserin bir kısmı da millî türkülerimize ayrılmıştı.

⁴⁷ Cemal Duru, *agm*, s. 17-19.

⁴⁸ Şece Tümer, *agm*, s. 127.

⁴⁹ “Eskişehir Halkevi’nin 1935’ten 1936’ya Kadar Bir Yıllık Çalışma Raporu”, s. 360.

Bu kol, millî türkülerimizin ve sazlarımızın yaşamasına ve yaşatılmasına da çalışmaktadır. Çok muktedir bir öğrenim göstermek de olduğu alafranga kısım, göğüsleri kabartacak mükemmeliyete namzet bulunmaktadır.

Halk evlerinin açılış yıldönümünde de bir resim sergisinin açılacağı; bu işin hazırlıklarına şimdiden başlanıldığı söylenmiştir.⁵⁰

1.1.1942'den 30.6.1942 akşamına kadar olan altı aylık çalışma raporudur:

1. Muhitimizde alâka ile karşılanan ve çok fazla rağbet gören iki aile toplantısı yapılmış ve salonumuzun müsait olmaması nedeniyle bu toplantılara sadece 550 kişi iştirak edebilmiştir.

2. Halk evlerinin 10. yılı münasebetiyle bir balo tertip edilmiştir. Çok parlak olan bu baloya 300 vatandaşımız iştirak etmiştir.

3. Müzik Kolumuz piyano, akordeon, mandolin dersleri vermekte ve fevkalâde rağbet görmektedir.

4. Askerî hizmetini ifa etmek üzere şehrimize gelmiş olan Viyana yüksek konservatuarından mezun bir vatandaşımız tarafından sadece piyona ile bir konser verilmiştir. Çok rağbet gören bu konsere, İstanbul konservatuarından mezun bir vatandaşımız da kemanla iştirak etmiştir.

5. Cazımız, aile toplantılarında, balolarda, düğün ve nişan törenlerinde çalışmıştır.

6. Yeniden teşkil edilen bandomuzun bu yıl çok verimli olması beklenmektedir.

1.7.1942'den 31.12.1942 akşamına kadar olan çalışma raporudur:

1. Bu son altı aylık devre zarfında mahrukat darlığı ve ahvalin doğurduğu bahalık yüzünden balo ve toplantı yapılmamıştır.

2. Halkımızdan çok rağbet gören aile toplantımıza yeni devrede önem verilecektir.

3. Müzik Kolumuza iki öğretmen tevzi edilmiş ve bunların ciddiyetle çalışmalarına devam edilmiştir.

1.1.1943'den 30.6.1943 akşamına kadar olan altı aylık çalışma raporudur:

⁵⁰ "Halkevinden Haberler", s. 24.

1. Bu devrede musiki derslerine hız verilmiş ve kolumuz daimi müzik öğretmenliğine Nuri Vandemir'i tanzim etmiştir.

2. Mevcut müzik kurslarına ilaveten piyano, akordeon ve mandolin kursları açılmıştır.

3. Kolumuz, Eskişehir'in hususiyeti ve manzaralarını ihtiva edecek Eskişehir albümü tanzimi kararlaştırmış ve bu yolda fotoğraf çekme ve toplama ameliyatına başlamıştır.

1.7.1943'den 31.12.1943 akşamına kadar olan altı aylık çalışma raporudur:

1. Bir şef ve iki muavini olmak üzere üç öğretmenimizin nezareti altında çalışmalarına tam bir disiplin ve ahenk içinde müziğe çalışılmaktadır.

2. Mevcudu 17 kişi olan bandomuz, 20. yıl münasebetiyle tam kadro törene iştirak etmiştir.

3. Koro heyetimiz 10 erkek ve 3 kadın olmak üzere 13 kişiliktir. Halkevimiz salonunda iki defa Temsil Kolumuz ile birlikte cazımızın da iştirakiyle konser verilmiştir.

4. 10 erkek ve 3 kadından müteşekkil bulunan mandolin millî grubu yine Temsil Kolumuz ile koro heyetiyle bir konser vermiştir.

5. Beş kişiden mürekkep bir cazımız vardır.

6. 7 kişiden oluşan halk musiki heyetimiz yine Temsil Kolumu'nun müsamerelerinde ve millî günler ve büyüklerimizi anma törenlerinde yer almaktadır. Bu koro ve konserlerimize 2200 yurttaş gelmiştir.

7. Bu altı ay içinde 3 aile toplantısı, bir çaylı toplantı ve beş düğün yapılmıştır. Bu toplantılara 3600 davetli gelmiştir.

8. 19 Eylül'de Mahmudiye'de açılan ehli hayvan sergisine evimiz Temsil ve Sosyal Yardım Kolları ile işbirliği yaparak oraya gitmiş gerek şehirden gerekse köylerden gelen davetlilere hazırlanmış olan güzel eserler çalınmak suretiyle iyi bir gün geçirmelerine vesile olmuştur.⁵¹

Yurt ve Kültür'ün 83-84. sayısında kaleme alınan halkevinin altı aylık çalışma programında Güzel Sanatlar Kolu'nun çalışmalarına da yer verilmiştir. Bu çalışma da şunlar yer almaktadır:

⁵¹ "Halkevi Kollarının İki Yıllık Çalışmalarını Gösteren Hulâsalar", s. 23-24.

1. Muhtelif seviyedeki halk toplantıları için müzik geceleri yapmak, garp müziğine ait zevki aşılmaq.
2. Müzik geceleri için şimdilik mahallî üstatlardan istifade etmek, müzik kültürü olanları bir araya toplayarak halkevinin müzik faaliyetini onların tertiplenmesini temin etmek.
3. Halkevi müzik öğretmeninin nezareti altında çocuk kulübü çalışmalarını devam ettirmek ve zaman zaman çocuklarımızın öğrendiklerini muhtelif halk kitlelerine göstermek.
4. Garp müziği zevkini aşılmaq için gramofonla izahlı müzik saatleri yapmak.
5. Köylerimizde söylenen halk türkülerini notaları ve sözleri ile tespit etmek için müzik öğretmeni, halk evli ve müzik severlerimizi köy düğünlerine götürerek bu işi yerlerinde tetkik ettirmek.
6. Halkevi topluluklarında, her seviyede halkın topluca, şarkı ve marşları söylemelerini temin etmek.
7. Keman, gitar, mandolin; piyano ve akordeon sazlarını öğretmek için altı aylık kurslar açmak.
8. Yerli ve millî raksarı etüt ederek, bunları çocuk kulübü küçüklerine ve daha büyük kızlı erkekli delikanlılardan teşkil edilecek gruplara öğretmek ve muhtelif topluluklarda bu raksı oynamak.
9. Resim yapma zevkini aşılmaq ve yeni istidatlara, çalışma ve öğrenme imkânı vermek için resim atölyesi açmak.
10. Mahallî ressamların eserlerini teşhir için bir resim sergisi açmak.⁵²

2.9. Tarih ve Müze Kolu

Tarih ve Müze Şubesi, evimize yeni teşekkül ettiğinden dolayı çalışmalar henüz hazırlık mahiyetindedir.

1. Şubenin verimli çalışmasını temin maksadıyla şehrimiz okullarındaki tarih öğretmenleri bir araya getirilerek ihtisasları ile alâkadar mevzular üzerinde etütler

⁵² “Eskişehir Halkevi’nin Altı Aylık Çalışma Programı”, s. 15-16.

verilmiş ve bu etütlerin bir kısmı hazırlanarak broşür neşredilecek duruma getirilmiştir.

2. Tarihimizin ehemmiyeti münasip fırsatlarda alâkalı arkadaşlar tarafından doğru ve basit olarak halka konferans şeklinde izah edilmiştir.

3. Gerek şehir içinde ve gerekse civarda mevcut tarihi eserleri tetkik gayesiyle geziler tertip edilmiştir.

4. Halkevi mecmuasının bir kısmı şubemize tahsis edilmiş ve ufak tetkikler burada neşredilmeye başlanmıştır.⁵³

Dergimizin 83-84. sayısında yer verdiği halkevinin çalışma programında, Tarih ve Müze Kolu ile ilgili şu maddeler yer almaktadır:

1. Millî ve mahallî tarih ile alâkalı mevzular üzerine konferanslar verdirecektir.

2. Vilâyet dâhilinde, millî tarih hakkında araştırmalar yapılacaktır. Bu yıl, Karaca hisar Harabesi'nde ve Sivrihisar'da muhtelif tarihî kıymeti olan yerlerde, tetkikler yapılacak ve neticeleri neşredilecektir. Bu meyanda tarihî kıymete haiz eserlerin bulunduğu noktalar vilâyet haritası üzerine işaretlenecek, eski medeniyetlerin yaşadığı yerlerin eski isimleri bu harita üzerinde belirtilecektir.

3. Folklor ve Etnoloji bakımından malzemeler, imkân nispetinde derlenecek veya yerleri ve sahipleri öğrenilerek bu malzemenin tasnifi yapılacak ve Halkevimizde millî kültürü alâkalandıran bu gibi eserlerden bir sergi yapılarak umurun istifadesine arz olunacaktır.⁵⁴

⁵³ “Halkevimiz Çalışmalarına Umumî Bir Bakış”, s. 50.

⁵⁴ “Eskişehir Halkevi’nin Altı Aylık Çalışma Programı”, s. 18.

BİRİNCİ BÖLÜM

YURT VE KÜLTÜR DERGİSİ

1. YURT VE KÜLTÜR DERGİSİ’NİN TANITIMI

1.1. Şekil Özellikleri

Yurt ve Kültür Dergisi’nin çalışmamıza konu olan 1 – 98. sayıları 30 Ağustos 1932 ile Mayıs - Haziran 1946 tarihleri arasında bazı gecikmelerle birlikte düzenli olarak yayınlanmıştır.

Yurt ve Kültür Dergisi’nin her sayısındaki birinci sayfanın üst kısmında ortaya gelecek şekilde koyu harflerle “halkevi” ve sayının yayınlandığı tarih bulunmaktadır. Halkevi yazısının hemen sağ tarafında bulunan dikdörtgen kutucukta, dergiyi çıkaran şubenin adı, derginin sene ve sayı numaraları bulunurken; sol tarafındaki dikdörtgen kutucukta ise; yazı ve neşriyat müdürü Faruk Şükrü Bey ile idare işleri müdürü Abdülkadir Ziya Bey’in isimleri bulunmaktadır. Her iki kutucuğun altında da derginin fiyatı yazmaktadır. Bunların ortasında ise parantez içerisinde “ayda bir çıkar” ibaresi bulunmaktadır. İlk sayılarda gördüğümüz bu ibare ilerleyen sayılarda bulunmamaktadır. Yurt ve Kültür Dergisi’nin yayın hayatına başladığı ilk sayısındaki fiyatı “10 kuruştur”. Derginin son sayısı olan 97 -98. sayısında ise tanesi “30 Kuruş” yıllık abonman fiyatı ise “3 Lira” olarak yayın hayatına son vermiştir.

Yurt ve Kültür Dergisi, gerekli gördüğü dönemlerde özel sayılar çıkararak yayın hayatına renk katmıştır. Bu sayılar:

Teşrin-Birinci Kânun 1939 tarihli 43 -44. sayı, “Atatürk” özel sayısı

Temmuz 1940 tarihli 48. sayı, “Kızılay” özel sayısı

Ağustos 1940 tarihli 49. sayı, “Lozan” özel sayısı

Mart 1944 tarihli 71. sayı, “İnönü” özel sayısı

Nisan-Mayıs 1944 tarihli 72-73. sayı, “Çocuk ve Gençlik” özel sayısı

Haziran 1945 tarihli 86. sayı, “Toprak Bayramı” özel sayısı

Ocak-Şubat 1946 tarihli 93-94. sayı ise “Halkevlerinin 14. Yıldönümü” özel sayısıdır.

Dergiye gönderilen yazıların geç alınması, mürettipsizlik, tashihlerin geç gelmesi, dergide çalışanların meşguliyetleri ve Eskişehir basımevleri arasında yapılan kitap ve dergi işlerini birleştirme gibi çeşitli sebeplerden dolayı bazı sayıları

zamanında çıkarılamayan dergi, kimi zamanda birkaç sayıyı birleştirerek aynı anda çıkarmıştır.⁵⁵ 36. sayıdan itibaren yayımına bir süre ara vermek zorunda kalmış, Ağustos 1937 tarihli 37. sayısıyla yeniden çıkmaya başlamıştır.

29 Birinci Teşrin 1938 tarihli 41. sayıda isim değişikliğine giden dergi, 49.sayıya kadar “Porsuk Halkevi” adını gururla taşımış, sonra tekrar “halkevi” adını almıştır.

Dergi, yapılan isim değişikliğinin sebebini şöyle izah etmiştir:

“Dergimiz, birkaç yıldan beri, “Porsuk” adı ile çıkıyordu. Biz bu adı tekrar “halkevi” yaptık. Dikkati üstüne çeken değişikliğin sebebi “halkevi” adının Atatürk tarafından Eskişehir’imize layık görülmesi olmalıdır”.⁵⁶

Porsuk Çayı’nın beklenmedik bir şekilde taşmasıyla, derginin basıldığı matbaayı sular basmış, makineler işlemez hale gelmiştir.⁵⁷ Bu nedenle yayın hayatına tekrar ara vermek zorunda kalan dergi, 23 Şubat 1941 tarihli 50. sayısından itibaren tekrar “Halkevi Yurt ve Kültür” adını almış, aldığı bu isimle de yayın hayatına son vermiştir.

Yurt ve Kültür Dergisi’ndeki resimlerin dağılımına dikkat edildiğinde çoğunlukla resimlerin ilgili yazıların arasına ya da sonuna yerleştirildiği görülmektedir. Her sayısında farklı sayfa sayısı ile karşımıza çıkan dergi, sayfa sayısı konusunda istikrar göstermemektedir. İyi bir baskı kalitesine sahip olan Yurt ve Kültür’de aynı sayfa numarasının bir kaç kez kullanıldığı da gözden kaçmamaktadır.

1.2. Muhteva Özellikleri

30 Ağustos 1932 tarihinde yayımlanmaya başlayan ve son sayısı Mayıs-Haziran 1946’da çıkan Yurt ve Kültür Dergisi’nin araştırmamız kapsamına giren 1932-1950 yılları yeni bir düzenin kurulduğu ve Türk tarihi için büyük önem teşkil eden İnkılâpların özümsetilmeye çalışıldığı bir dönemdir.

Yurt ve Kültür Dergisi’nde 1932 yılı 30 Ağustos “Zafer Bayramı” ile başlamıştır. Türk Dil Kurumu’yla aynı yıllarda faaliyete geçmesi münasebetiyle önemli dil çalışmalarına imza atan dergi, bu çalışmalarını da kendi bünyesinde

⁵⁵ “Bir Özür Dileme”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 73-74, Haziran-Temmuz 1944, s. 1.

⁵⁶ “Kısa Bir İzah”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 50, 23 Şubat 1941, s. 1.

⁵⁷ “Dergi İçin Bir İki Söz ve Bir İtizar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 50, 23 Şubat 1941, s. 1.

okuyucularıyla paylaşmıştır. Ayrıca İnkılâpların halk tarafından benimsenmesi sürecinde devletin yanında olmuş, halkın yürüdüğü bu yolda ona ışık tutacak yazılar kaleme almıştır.

Yurt ve Kültür Dergisi yayın politikasında “Türkçü, Milliyetçi ve İnkılâpçı” bir siyaset izlemiş ve bu, derginin temel ilkesi olarak kabul edilmiştir. Neşredilen yazıların tümü bütün bunları doğrular niteliktedir.

Yurt ve Kültür Dergisi, edebî, kültürel ve fikir faaliyetlerinin yanı sıra sağlık alanındaki faaliyetlerden de geri kalmamıştır. Süt çocuklarının beslenme bozuklukları, çağımızın hastalığı olan şişmanlık ve en önemlisi salgın hastalıklar karşısında yapılması gerekenler konusunda değerli doktorlarımız tarafından yazılan makalelerle halkımız bilinçlendirilmiştir.

Dergi, sayfalarını genç kalemlere her daim açık tutmuştur. Hatta bir kaç sayısında gençlerin yazılarını özel bir köşede toplamıştır. Böylece hem genç dimağların kendisini geliştirmesine imkân tanımış hem de bu yazılardan halkın istifade etmesini sağlamıştır.

Yurt ve Kültür Dergisi, Ali Numan Kırâç’ın rehberliğinde İklim ve Beşeriyet, Ziraat ve Kuraklık konularına oldukça ehemmiyet göstermiş, Eskişehir’in iklimi üzerine sayfalarca yazı kaleme almıştır.

Okurlarını hayatın her alanında bilgilendirmeyi bir borç bilen Yurt ve Kültür’ün, spor konusunda da mühim hizmetleri olmuştur. Öncelikle “Sporun Zevkleri” başlıklı yazısıyla sporu sevdirmeyi çabalayan dergi; güreş, futbol, eskrim, binicilik gibi sporun alt dallarıyla ilgili yazı ve makaleler yayınlamıştır.

2. YURT VE KÜLTÜR DERGİSİ’NİN FAALİYETLERİ

2.1. Edebî Faaliyetler

Yurt ve Kültür Dergisi’ndeki en önemli faaliyetlerin başında edebî ve kültürel faaliyetler gelir. Kuşkusuz bir millete yapılacak en iyi hizmet, o milletin diline yapılan hizmettir. Bunun bilincinde olan dergi, sayfalarının büyük bir kısmını bu çalışmalara ayırmıştır.

Cemal Duru, dil alanında yaptığı kıymetli çalışmalarını halkevinin yayın organı olan bu dergide, okuyucularına sunmuştur. “Dil Bayramı” münasebetiyle kaleme aldığı yazısında şunları dile getirmiştir:

“Ziya Paşa, “Şiir ve İnşa” adlı makalesi ile “Türkçeye” sadece işaret ediyordu.

Bütün bu, duyuş ve sezişlere ilmi hüviyetini verenler, en önemlileri; Ahmet Vefik, Şemsettin Sami ve Ziya Gökalp’tı. Hele ikinci ile üçüncü, bu işin yollarını da çizebiliyordu. Şemsettin Sami’nin Türkçe Lügati’nin bir iki sayfa tutan mukaddimesi; dil işlerinde hâlâ ayakta duran fikirleri taşır.

Bu düşüncülerin işçiliğini yapan Ömer Seyfettin ile Ahmet Hikmet’i de unutmamak lazım. Türkçenin dilber ifadesini yaratmada bu iki kalemin unutulmaz hizmetleri vardır. Ancak; evet ancak, bu iş ya bir kalemin işi olmakla ya da bir iki kafanın düşüncesi olmakla kalıyordu. Bir millet işi olması şerefi; bir millet duyuşu ve düşüncü olma büyüklüğü; birçok millet büyüklerinin yaratıcısı Atatürk’ün erebildiği mazhariyetlerden oldu.”⁵⁸

Şiir, duyguların en içten, en sıcak anlatıldığı edebî eserlerden biridir. Küçücük bir kelimeyle kocaman bir dünya anlatılır şiirle.

Derginin edebî faaliyetlerini incelediğimizde sadece şiir değil, şiir ve onu vücuda getiren üstatlar hakkında yazılmış yazıları da buluruz. Eşref Dere, Ümit Yaşar Oğuzcan, Mehmet Türkmenoğlu, Mustafa Hoşsucu, Ali Kaya ve daha ismini zikretmediğimiz önemli isimler, derginin şiir faaliyetini yürütmüştür. Genç istidatları ve şiirlerini de unutmamak gerekir.

Dergide, edebiyatın her döneminden şiir bulmak mümkündür. Saz şairlerinin şiirleri de vardır; divan şairlerinin şiirleri de.

Karacaoğlu, Âşık Solak, Zarif, Beyoğlu, Bolulu Âşık Baki gibi değerli saz şairlerinin yanında Fuzulî gibi divan şairleri de vardır.

Ömer Aslan, Fuzuli’yi ve Fuzuli’nin aşkını satırlara döktüğü yazısında şunları söyler:

“Fuzuli, ilhamını kitaplardan, ilimden ve diğer şairler gibi hüner ve sanattan almamıştır. Onun ilhamının kaynağı aşktır. Bu aşk, bir muharririn dediği gibi: “Etten ve maddeden kurtulmuş, asap raşelerinden, vuslat vecitlerinden uzak, ilâhi, eflâtuni, mücerret, vicdanda yaratılan tahayyül ile temin edilen; fakat ele geçemeyip özlenen, seyyal, daima çırpındırıcı, inletici bir aşk.

⁵⁸ Cemal Duru, “26 Eylül Manası ve Önemi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 54, 30 Eylül 1942, s. 3-4.

Bir aşk ki, içinde fikirler ve felsefeler var; fakat onlar histen kanat taktılar, hayalle renk aldılar. Duygunun derinliğini, fikrin yüksekliğini, imanın ve idealin ulviliğini ahenkle birleştiren bir dehanın pembe bir şiir ile örülmüş aşkı: Fuzuli'nin erişilmez tarafı buradan gelir”.

Fuzuli aşkının, Mecnun ile bile mukayesesine razı değildir ve sevgilisine şöyle hitap eder:

Mende Mecnun'dan füzun âşıklık istidadı var
Aşık-ı sadık menem Mecnun'un ancak adı var
Kıl tefahür kim senin hem var benim tek aşkın
Leyli'nin Mecnun'u Şirin'in eğer Ferhat'ı var⁵⁹.

Ali Kaya, “Aruz”⁶⁰ adlı yazısında, aruz ve hece arasındaki davanın bir türlü sonuçlanmadığını, aruz vezniyle yazılan şiirlerin, hece veznine nazaran ne kadar ahenktar olduğunu anlattıktan sonra, aruz ve hece arasındaki farklı noktalardan bahsetmiştir.

Ali Kaya'nın aruz veznini savunduğu bu yazı, bazıları tarafından samimiyetsiz bulunmuş ve eleştiriye maruz kalmıştır. Çukurovalı, eleştirisinin sebeplerini şöyle anlatır:

“Muharrir evvelâ aruzla yazılmış bugün yalnız bir sanat eseri veya milli bir hazine diyebileceğimiz eserleri inceledikten sonra hemen şu kesin hükmü veriyor.

Peki, bunlara rağmen heceyle yazılmış hangi şaheserimiz var? Buna tereddüt etmeden hiç diyebiliriz.

Dünün Fuzuli'leri, Baki'leri, Fikret'leri, Hamit'leri ve Yahya Kemal'leri birer yıldızdı; fakat istikbalin Faruk'ları, Esat'ları, Kemal'leri, Tahsin'leri birer güneş olacaktır”⁶¹.

Eleştirisine aruz vezni ve hece vezniyle yazılmış birer şiiri mukayese ederek devam etmiş, birinde yalnız süs diğeri de beşerin içine sıkıştığı bir fikir olduğunu belirttikten sonra son olarak şunları söylemiştir:

“Türk şiirinin istikbali, köhneleşmiş kalıplara değil, hür mısralara bağlıdır. Hüner, taklit değil, hali ifade ve istikbale akındır”⁶².

⁵⁹ Ömer Aslan, “Fuzulî”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 81-82, Ocak-Şubat 1945, s. 19.

⁶⁰ Ali Kaya, “Aruz”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 81-82, Ocak-Şubat 1945, s. 22-23.

⁶¹ Çukurovalı, “Aruz Yazısı Hakkında”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 83-84, Mart- Nisan 1945, s. 27.

Şiir de şekil mevzuunun sonuçlanamayan bir dava gibi gören bir başka isim de A. Gürol'dur. Ona göre şiirde şekil üzerine ısrar etmek pek de doğru bir davranış değildir. Şiir hangi şekilde yazılırsa yazılsın, devrinin ruhunu, devrinin duyusunu, devrinin görüşünü yaşatabilsin yeter.⁶³

Cemal Duru, eski şiir ve yeni şiiri konulu bir konferanstan tuttuğu notlardan oluşturduğu yazısında gözlemlerini şöyle ifade eder:

“İstemekle yapmak, çok kere, yan yana getirilemiyor. Bu konferansta da böyle oldu. Eski şiir hırpalandı. Bu özen yeni şiiri uçurmak için katlanılmış bir zahmetti. Ne lüzum vardı? Eski şiir başka idi, yeni şiir başka. Birleştikleri tek nokta, şiir olmaları idi”.

Cemal Duru, eski ve yeni şiir taraftarlarını iki inatçı keçiye benzettiği yazısını şöyle devam ettirmiştir:

“Yalnız eski şiiri, şiir sayanlar olduğu gibi, sadece yeni şiiri, şiir sayanlar da var; bunun ikisi de yanlış. Ne eski, eski olduğu için şiirdir; ne de yeni, yeni olduğu için şiirdir. Böyle fikre saplananlar, ne kadar konuşmuş, ne kadar yazmış olsalar birbirlerini anlayamazlar.

Asıl olan, şiirin tadına ermek veya tatmaktır. Bunu tadanlar için eski şiir de şiirdir; yeni şiir de şiirdir. Yeter ki şiir olsun. Şiir olgunluğu yoksa eski olması da bir değer değildir; yeni olması da”.⁶⁴

Abdülkadir Gürol, dilimizin Arapça, Acemce ve Türkçe karışımı bir dil olduğundan duyduğu sıkıntıyı anlatmış ve dil devrimini zaruri görmüştür. Yapılan en büyük devrimin dil devrimi olduğunu düşünmüş ve bu konu üzerine yazı yazmayı bir borç bilmiştir.

Derginin Yazı ve Neşriyat müdürü Faruk Şükrü Yersel de, “Dil Bütünlüğü” adlı yazısında şunları dile getirmiştir:

“Türkçe düşünmek ve Arapça konuşmak gününde değiliz. Duygunun elçisi yabancı olursa, o; duyguya dostluk etmez. Hâlbuki dilde bütünlük, milliyette bütünlüktür. Buhara ve Kaşgar'daki Türk ile İstanbul ve Kırım'daki Türk, karşı

⁶² Çukurovalı, *agm.* s. 27.

⁶³ Abdülkadir Gürol, “Şiirde Şekil”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 85, Mayıs 1945, s. 18.

⁶⁴ Cemal Duru, “Eski ve Yeni Şiir”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 88, Ağustos, s. 15-16.

karşıya geldiklerinde bir sürü işaretle konuşacak kadar dil bozgununa uğrarsa, bundan Türklüğümüzün içi yanar.”⁶⁵

Faruk Şükrü Yersel, dil üzerine yazdığı yazıların yanında; hikâye, piyes, şiir, vb. edebi ürünlerle de Yurt ve Kültür’deki yerini almıştır. “Mehmetçik”⁶⁶ adlı büyük hikâyesi oldukça ilgi görmüştür. “Yayla Çocukları”, “Çöküş”⁶⁷, “Ocak başında”⁶⁸ “Sakarya Kızları”⁶⁹ gibi önemli piyeslere imza atmıştır. Faruk Şükrü, Abdülhak Hamit ile Namık Kemal’in birer şiirini yazdığı, sonra da onları Türkçe kelimelerle yeniden yazarak dilimizin güzelliğini ortaya koyduğu yazısını şu sözlerle hülâsa etmiştir:

“Artık kim diyebilir ki sade Türkçe, temiz Türkçe, karışksız Türkçe duyguların söylenmesine gücü yetecek bir yazı dili değildir? Böyle bir söz iftira olur.”⁷⁰

İ. Tayla’nın Millî Mücadele Döneminden izler taşıyan “Küçük Fedai”⁷¹, “Evlât Aşkı”⁷², “Kader”⁷³ adlı hikâyesi de oldukça önemlidir.

Lütfü Oğuzcan’da dergiye hikâyeleriyle hizmet etmiş önemli isimlerden biridir. Oğuzcan’ın, “Bizim Hikâyelerden” başlığı altında: “Gurur Anıtı”⁷⁴, “Son Nişan”⁷⁵, “Zavallı Hacı Efendi”⁷⁶, “Bir İstanbul Yolculuğu”⁷⁷, “Araşçı’nın Oğlu”⁷⁸, “Öksüz Top ve Marifetleri”⁷⁹ gibi daha adını veremediğimiz birçok hikâyesi yayınlanmıştır.

⁶⁵ Faruk Şükrü Yersel, “Dil Bütünlüğü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 2, 30 Eylül 1932, s. 1.

⁶⁶ Faruk Şükrü Yersel, “Mehmetçik”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 11-12, Haziran-Temmuz 1933, s. 1-10.

⁶⁷ Faruk Şükrü Yersel, “Çöküş”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 21-22, Ağustos 1934, s. 1-8.

⁶⁸ Faruk Şükrü Yersel, “Ocak başında”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 21-22, Ağustos 1934, s. 1-16.

⁶⁹ Faruk Şükrü Yersel, “Sakarya Kızları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 10, Mayıs 1933, s. 3-5.

⁷⁰ Faruk Şükrü Yersel, “Şiirlerin Tercümesi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 3, 30 Birinci Teşrin 1932, s. 10.

⁷¹ İ. Tayla, “Küçük Fedai”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 71, Mart 1944, s. 26-29.

⁷² İ. Tayla, “Evlât Aşkı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 72-73, Nisan-Mayıs 1944, s. 25-28.

⁷³ İ. Tayla, “Kader”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 76-77, Ağustos-Eylül 1944, s. 18-21.

⁷⁴ Lütfü Oğuzcan, “Gurur Anıtı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 62, 19 Haziran 1943, s. 22-23.

⁷⁵ Lütfü Oğuzcan, “Son Nişan”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 63-64, 19 Temmuz-Ağustos 1943, s. 24-25.

⁷⁶ Lütfü Oğuzcan, “Zavallı Hacı Efendi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 65-66, 19 Eylül-1. Teşrin 1943, s. 28-29.

⁷⁷ Lütfü Oğuzcan, “Bir İstanbul Yolculuğu”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 72-73, Nisan-Mayıs 1944, s. 14-15.

⁷⁸ Lütfü Oğuzcan, “Araşçı’nın Oğlu”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 55-56, 30 Birinci Teşrin-30 İkinci Teşrin 1942, s. 28-32.

⁷⁹ Lütfü Oğuzcan, “Öksüz Top ve Marifetleri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 57-58, 1. Kânun-2. Kânun 1943, s. 29-32.

Yer yer terbiyevi yazılarla da karşılaşmak mümkündür. Osman Şeref'in, Almandan tercüme ettiği "Bir Valideye Mektuplar"⁸⁰ da yine edebiyat faaliyetleri arasında değerlendirilir. Bununla birlikte dergide birçok tercüme eser bulunmaktadır. Mütercimi Şükrü Bey olan "Kral Koftua"⁸¹ adlı eser de düzenli olarak yayınlanmıştır. M. Andre Mourois, Deçe Dela, Stendel, Jeanne Arcache vb. dünyaca tanınan yazarlardan da tercümeler görmek mümkündür. Bu da o dönemde bile dünya edebiyatından istifade edildiğinin bir göstergesidir.

Eşref Dere, "Edebiyatımızın Yarın ki İstikameti Ne Olacak?"⁸² adlı makalesinde, Türk nazım şekillerinde esas unsurun dördlük olduğunu söylemiştir.

Ahmet Önder ise hem edebî hem de tenkit türündeki yazılarıyla Yurt ve Kültür'ün sayfalarında yer almıştır. Yakup Kadri'nin değerli eserlerinden biri olan "Nur Baba" adlı romanı tenkit etmiştir. "Nur Baba"⁸³ başlıklı makalesinde:

"Eser teknik bakımdan zayıftır; roman karakterinden ziyade bir etüt manzarası arz etmekte ve sekiz-on tablolu temaşa eseri vasıflarını taşımaktadır. Ancak bütün bu noksanlıklara rağmen, her zaman için, alâka ile okunabilecek, mükemmel bir eserdir" demiştir.⁸⁴

Edebî faaliyetler arasında dilimizin yabancı kelimelerden arındırılması işi de oldukça önemlidir. Türkçesi varken yabancı bir kelime kullanmak dilimize yapılacak en büyük yanlışlardan biridir. Bunun bilincinde olan Cemal Duru, ay adlarının Türkçeleştirilmesi konulu yazısında zengin bir Türkçeye kavuşmak için yabancı kelimeler yerine Türkçelerini kullanmak gerektiğinden bahsetmiştir. Bunun bir zorunluluk değil, yapılması gereken bir ödev olduğunu söylediği yazısında:

"Uzun yüzyıllar yabancı kelimeleri daha çok söylemek ve beğenmekten gelen Türkçe kelimeleri yadırgamak hastalığının tek ilâcı: Geniş ve derin bir Türkçeleştirme olmalıdır. Daha dün yadırgadığımız kelimelerden bazıları bu gün ne

⁸⁰ Osman Şeref, "Bir Valideye Mektuplar", *Yurt ve Kültür*, Sayı 4, 30 İkinci Teşrin 1932, s. 5-6.

⁸¹ Doktor Şükrü, "Kral Koftua", *Yurt ve Kültür*, Sayı 1, 30 Ağustos 1932, s. 8,16.

⁸² Eşref Dere, "Edebiyatımızın Yarınki İstikameti Ne Olacak?", *Yurt ve Kültür*, Sayı 62, 19 Haziran 1943, s. 29.

⁸³ Ahmet Önder, "Nur Baba", *Yurt ve Kültür*, Sayı 63-64, 19 Temmuz-Ağustos 1943, s. 29-30.

⁸⁴ Ahmet Önder, *agm.* s. 30.

kadar bizden olmuştur; sanki onları yıllardır değil de yüzyıllardır söylüyormuşuz gibi bir alışkanlık içerisindeyiz”⁸⁵.

Cemal Duru, Ay adlarını Türkçe karşılıklarıyla vermeyi de ihmal etmemiştir.

Eylül: Döküm

Birinci Teşrin: Ekim

İkinci Teşrin: Katım

Birinci Kânun: Sonay

İkinci Kânun: İlkay

Şubat: Güdük – Döl

Mart: Çimen

Nisan: Çiçek

Mayıs: Çağla

Haziran: Başak

Temmuz: Harman

Ağustos: Savrum⁸⁶

Yurt ve Kültür Dergisi’nde edebî faaliyetler arasında fıkra, masal, mânî üzerine yazılmış kıymetli yazılar da mevcuttur.

2.2. Kültürel Faaliyetler

Bir toplumun tarihî süreci içerisinde oluşan ve nesilden nesle miras kalan maddî manevî tüm değerlere kültür denir. Kültür, bir milletin kimliğini oluşturur. Onu diğer milletlerden ayıran yegâne özelliklerin başında yer alır.

Yurt ve Kültür Dergisi her türlü konuya olduğu gibi kültürel konulara da sayfalarında yer vermiştir. Adında anlaşıldığı üzere “kültür” kavramı bu dergi için oldukça ehemmiyet arz etmektedir.

Yurt ve Kültür’ün araştırmamız kapsamında yer alan tüm sayılarındaki kültürel faaliyetler incelendiğinde tiyatro ile ilgili yazıların çokluğu dikkat çekmektedir.

Yurt ve Kültür’de, tiyatro deyince akla gelen ilk isim kuşkusuz Faruk Şükrü Yersel’dir. Faruk Bey’in piyesleri, gerek dönemin olaylarını yansıtması gerekse

⁸⁵ Cemal Duru, “Ay Adlarının Türkçeleştirilmesi Üzerindeki Eski Bir Çalışmanın Hatırasına Bir Bakış”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 81-82, Ocak-Şubat 1945, s. 7.

⁸⁶ Cemal Duru, *agm.* s. 8.

inkılâplara ve ülkümüze hizmet etmesi bakımından takdire şayandır. Bundan dolayı büyük alkış görmüş ve kalabalık kitleler tarafından tekrar tekrar izlenmek istenmiştir.

Mehmet İlhan, Faruk Şükrü'nün "Sakarya Kızları"⁸⁷ adlı piyesinin mevzuu üzerine kaleme aldığı yazısında "Sanat sanat içindir" düsturunun unutulmaya yüz tuttuğunu şöyle anlatmıştır:

"Sakarya Kızları'nın mevzuu bize, son zamanlarda yer yer hortlayan "ısmarlama sanat olmaz, sanatın inkılâpta ne işi var" şeklindeki tehlikeli kayıtsızlıkları hatırlattı. Hayatın maddeye bugünkü kadar sokulduğu, tabulaştığı bir zamanda, tabiatın fevkinde, hızını belirsiz kaynaklardan alan mücerret bir sanat telakkisi nasıl vücut bulabilir. Anlamıyoruz. "Sanat sanat içindir" düsturu artık unutulma devresine girmiş ve gülünç bir hale gelmiştir. Hem hayat için sanat istemek, zannedildiği gibi sanatkârı sıkı bir çerçeveye sokmak değildir. Kaldı ki sanatkârın kendiliğinden bu istikameti alması, kendisi için olduğu kadar, içinde bulunduğu cemiyet münasebetleri bakımından da verimlidir.

Türk inkılâbı gibi yeniden bir millet yapısına erişmeyi göze alan bir oluştta, sanatın ilk safta yer alması lazım gelir. İnkılâba sanatın kapısını kapatan, sanatkâr değil ancak bir bütün kaçkını, eşiz bir hodbindir. Telkin bakımından sahnenin kurtuluş davamızdaki rolü, şüphesiz birçok tedbirden üstündür. İşte bunun için Sakarya Kızları, büyük ülkemizle hamleşmiş bir sanat eseridir".⁸⁸

Ahmet Şevket, "Boşluk" a Dair adlı yazısında, Faruk Şükrü'nün iki perdelik piyesindeki tipler ve karakterler hakkındaki düşüncelerini şöyle ifade etmiştir:

"Piyeste karakterler iyi çizilmiş, tahlil kuvvetli, lisan temizdir. Muhavereler hiç aksamıyor, kısa ve vazihtir. Üslubuna gelince; mevzuu ile mütenasip bir şiddet taşıyor. Kelimelerde haykıran bir eda var. Bana "Schiller'in" haydutlarını hatırlattı. Onun gibi gazup; fakat canlı, canlı ve yaşayan bir şey.

"Boşluk"u ben daha ziyade içimizde yaşadığı halde farkına varamadığımız malul fakat menfi, sinsî ve irtica kadar tehlikeli bir "tip" in tasviri olduğu için şayana dikkat buldum."⁸⁹

⁸⁷ Mehmet İlhan, "Sakarya Kızları", *Yurt ve Kültür*, Sayı 10, Mayıs 1933, s. 3-5.

⁸⁸ Mehmet İlhan, *agm.* s. 5.

⁸⁹ Ahmet Şevket, "Boşluk" a Dair", *Yurt ve Kültür*, Sayı 11-12, Haziran-Temmuz 1933, s. 19.

Mehmet İlhan'da, Faruk Şükrü'nün piyesi hakkında yazı kaleme alanlar arasındadır. Piyas hakkındaki incelemelerini yazıya döktüğü “Boşluk” adlı makalesinde şunları söylemiştir:

“Eserde, felsefî bir ihataya dayanan fert – cemiyet tahlilleri, baştan sona kadar aynı ihtimamla yaşatılmaktadır. Fert – cemiyet münakaşası bir sürü istihaleler geçirerek neticesini vermiş olsa bile, bizim gibi kuruluş dünyasını geçiren memleketlerde ihmal edilecek bir mevzuu değildir. Bizde, bu piyeste tahayyül edildiği kadar ilmi zorlu cemiyet kaçkınları, cemiyet suikastçıları belki pek azdır; fakat var olan, yurt ve millet işlerini daima hususi menfaatleri köşesinden murakabe eden ve onları sadece ihtiraslarına uydurmak endişesi ile pirenlenenlerdir. İnkılâbın temizleye temizleye açılışı namına bunlar karşısındaki mücadele, sürekliliğinden bir şey kaybetmemelidir. Bu bakımdan “Boşluk” heyecanlı ve anlayışlı bir adımdır.”⁹⁰

Faruk Şükrü'nün “ Yayla Çocukları” adlı piyesi üzerine derginin 17-18 numaralı sayısında usta kalemler tarafından eleştiriler yapılmıştır. Bu eleştirilerden ilki Cemal Celal Bey'e aittir. Cemal Bey, piyesi sözleriyle değil, yaşadığı ve yaşattığı devir itibarıyla alkışlanmaya layık görmüştür. Bu düşüncelerini şu sözleriyle sayfalara dökmüştür:

“Onda belki, sanat için göz kamaştıran bir titizlik; güçlülere parmak ısırtan bir özencilik bezemecilik yok; fakat o, hiçbir şeyi beğenmeyen kabuğuna çekilmişlerde olduğu gibi “cimri bir kalem” taşımaz. Faydalı bulduğu, hayırlı bulduğu mevzulara kalemini oynatır.

Gündelik olmuşların oluşunu, yine gündelik bir anlatıyla çizmekte ve göstermekte çok başarılıdır. Henüz Arapçasından, Acemcesinden kurtulamamış yazısı, biraz düne kaçır bir çeşni taşır; ama içi tamamen bugündür.

Her şeyden var demekte bir tat bulmuş ve buna yazılarıyla “Ondan bende de var” demiştir. Makale yazmış; hikâye yazmış, şiir yazmış; piyes yazmıştır.

Faruk, mütareke ile kanayan yarayı millî mücadele ile tedaviyi; Cumhuriyet ile biten tedaviyi sahneye çıkarmak istemiştir. Bir makale içine dürülüp bükülürecek bir mevzuu, piyes yapmak; o vakaları “konuşur ve görür” bir kılığa sokmak, bu bir maharettir ki sanat onun bu maharetinde gizlidir.

⁹⁰ Mehmet İlhan, “Boşluk”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 11-12, Haziran-Temmuz 1933, s. 24.

Faruk, daha çok ilim kitaplarına uygun bir ifadeyle sadece isim değiştiriyor. Hele köylülerin okumuş, yazmışlar gibi şeddeli noktalı konuşmaları da oldukça su götürür şeyler.

Bu piyes, daha birçok taraftan, tenkitin, her şeye dudak büken hırçınlıkları ile didiklenebilir, onda daha birçok eksik yanlar gösterilebilir ”⁹¹ diyerek piyes hakkındaki eleştirilerine son noktayı koymuştur.

Piyes hakkındaki bir diğer eleştiri yazısı da Ahmet şevket’e aittir. Mevzundan dolayı haksız yere eleştirildiğini düşündüğü “Yayla Çocukları’nı” sahnemiz için kazanılış bir eser telakki etmiş ve sözlerine şöyle devam etmiştir.

Diyorlar ki:

“Piyes güzel fakat mevzuu bayattı. Entrikası az. Sadece millî duygulardan ilham almış. Daha çok hafif mevzulu piyeslere rağbet edilen bu devirde böyle ağdalı ve eski mevzulu piyes garip kaçıyor.

Ahmet şevket’in bunlara cevabı ise:

Bence garip kaılan piyesin mevzuu değil, inkılâptan beri, piyes, roman ve tetkik mevzuu olarak topu topu yüz eserde bile bahsi geçmeyen millî duygularımızdan ilham alan bir piyesi, bu adamların “bayat mevzulu” diye tavsif etmelidir.

Kaldı ki mevzu iyi tasvir edildikten, karakterler hayattaki tabilikleriyle anlatıldıktan sonra, mevzu intihabında tamamen serbest olan muharrir ne hakla tariz ediyoruz”.⁹²

Ahmet Bey yazısında daha sonra da mevzunun ne olduğu hakkında okuyucusunu aydınlatmak istemiş ve bu konuyla ilgili edindiği bilgileri yazısına eklemiştir. Yazıda:

“Filvaki mevzu pek de alıştığımız cinsten değildir. Burada aldatan kadından ya da aldatılan kocadan bahsedilmiyor. Entrikası da az; lâkin ne derin, ne şümüllü, ne seyyal, ne de tahlili güç bir içtimaî yaraya dokunuyor: Köylünün derdi.

Asırlardan beri kendi kabuğuna çekilmiş bir kirpi gibi hüviyetini gizleyerek, dertlerini bağrına akıtarak ayrı bir camia halinde yaşayan köylümüzün çilesi, teşrihe değerdi. İşte piyes, mevzuunu bu engin dertten aldı.”⁹³

⁹¹ Cemal Celal, “Yayla Çocukları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 17 -18, Mart 1934, s. 25-26.

⁹² Ahmet şevket, “Yayla Çocukları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 17-18, Mart 1934, s. 28.

Yazının başından beri gereksiz bulduğu eleştiriler konusunda piyesi savunan Ahmet Şevket, yazının sonuna gelindiğinde kendince eksik ya da hatalı bulduğu yönleri eleştirmiştir.

“Bana öyle geliyor ki, muharrir, geniş karihasına ve kolay yazabilme özelliğine fazla güveniyor. Yazdıklarını bir daha okumuyor. Çok sabırsız. İkinci hatası ise; bin bir iş arasında vakit bulabildikçe yazmasıdır. Eserde yer yer rastladığımız dağınıklık, son sahnelerde neticeye doğru koştuğunu sezdiğimiz tehlikeler hep bundan doğuyor.

Beğenmediğim bir başka nokta da; “Beyzade’nin” çok kısa bir zaman içinde bütün yaptıklarına nedamet edişidir. Rücû, o kadar çabuk oluyor, sebepleri öyle müphem kalıyor ki, birdenbire karşılaşınca anlayamamaktan mütevellit derin bir hayrete düşüyoruz”.⁹⁴

Bu tefrikadaki son eleştiri yazısı Mehmet İlhan’a aittir. Mehmet Bey, yazısında Yayla Çocukları ile Yakup Kadri’nin “Yaban” adlı romanındaki benzerliklere ve ayrılıklara değinmiştir.

“Yaban, yüzyılların sinesinde taaffün etmiş millet büyüklüğünde bir facianın kabuğunu koparıp attı. Hem de hiç yüreği sızlamadan.

“Yayla Çocukları” bu temizlemede gönlümüzde kalması lazım gelen kıymetlere neden dokundu iddiasıyla yazılmış bir eserdir. Bu bakımdan birbirinin aksi gibi görünürler; fakat bizce müşterek noktalar, ayrılıklardan çok daha fazla ve çok daha canlıdır. Bu hükme her ikisinden de aldığımız parçalarla delil vermek mümkündür”.⁹⁵

Sıra ikisi arasındaki ayrılıkları izah etmeye geldiğinde ise Mehmet İlhan yazısına şu sözlerle devam etmiştir:

“Yayla Çocukları’nda İstiklâl Mücadelesine bilfiil girişe delâlet eden hadiseler var, hâlbuki öte tarafta Mehmet Ali Bey ile beraber askere giden birkaç gençle bu gedik kapanıyor.

Yaban, her sayfasındaki harikulâde estetik ılıkliğe rağmen realitenin ta kendisidir; içimize onulmaz bir dert çörekler ve biter. Öyle ki onu okurken bazen

⁹³ Ahmet Şevket, *agm.* s. 28-29.

⁹⁴ Ahmet Şevket, *agm.* s. 32.

⁹⁵ Mehmet İlhan, “Yaban’a Yayla Çocukları Karşı Geldi”, *Yurt ve Kültür*, s. 17-18, Mart 1934, Sayı 36.

niçin birbirini kovalayan ıstırap manzaraları bu kadar çok diye bıkkınlık getireceğimiz gelir. Yayla Çocukları, işte ruhun böyle bir anında yaratılmış bir itirazdır”.⁹⁶

Yurt ve Kültür Dergisi’nin kültür faaliyetleri sadece tiyatro üzerine yazılmış yazılardan ibaret değildir. Yer yer sinema ile ilgili fikirler de yazıya alınmıştır. Faruk Şükrü, “Yüksek Sahne”⁹⁷ adlı yazısında hayalini kurduğu sahneyi ve sinemayı şu sözlerle anlatmıştır:

“Öyle bir sahne ki, gözlerimizi kamaştıracak kadar derin, başımızı döndürecek kadar yüksek olsun! . Öyle bir sahne ki, derinliğinden gönüllerimiz heyecan, yüksekliğinden kafalarımız aydınlansın. Ve öyle bir sahne ki bize biz anlatsın, bizi anlayamadığımız taraflarımızla herkese tanıtsın!.

Sonra bir sinema istiyoruz. Dekorü Türk yurdunun zengin ve güzel levhalarıyla süslenmiş bir sinema. Ülkemizin dışındaki cazibelere kapılmamak için bizi içten ve özden büyüleyecek bir sinema. Artisti Türk, mevzuu Türk olan sinema”.⁹⁸

Faruk Şükrü, aynı yazısında şehir tiyatrolarımızdaki eksikliklerden bahseder. Bunlar:

Bu tiyatro adapte ve tercüme hastalığı vardır

Bu tiyatroda vodvil, komedi, dram ve operet, dört iri karpuz halinde bir tek koltuğa sokulmuştur.

Bu tiyatro heyetinin sadece kendilerine mahsus bir konuşma tarzı, bir ses tonu bir ahengi vardır.

Bu tiyatro, yeni ve genç istidatlara kapılarını pek zor açıyor.

Bu tiyatro, tanınmış bazı isimlerin dışında diğer telif eserleri okumaya bile tenezzül etmiyor.

Bu tiyatro, İstanbul’a münhasır kalıyor. Anadolu’ya çıktıkları zaman, sanattan ziyade ticaret endişesine düşüyor.

⁹⁶ Mehmet İlhan, *agm.* s. 38-39.

⁹⁷ Faruk Şükrü Yersel, “Yüksek Sahne”, Yurt ve Kültür, Sayı 19, Nisan 1934, s. 4-6.

⁹⁸ Faruk Şükrü Yersel, *agm.* s. 4.

Bu tiyatro, inkılâba, Anadolu içtimaî hayatına, yakın tarihin her zaman ebedi ve uyandırıcı safhalarına ait mevzuları sahneye çıkarmayı fantezi eksikliği addediyor”.⁹⁹

Kültürel faaliyetlerde hep en önde görmeye alışık olduğumuz Faruk Şükrü ve piyesleri hakkında yazı yazan Cemal Celal, şu yorumlarda bulunmuştur:

“Faruk Şükrü’nün piyeslerindeki “şahıslar” ve bunların “şahsiyetleri” o kadar bizdendir ki onları görmek için sahneye bile bakmaya lüzum yoktur. O, ya yanınızdadır ya da biraz ilerinizdedir.

Faruk Şükrü Yersel’i yakından tanıyanlar görmüşlerdir ki o, bir piyes için icap eden adamları bulup çıkarıverir; kafası gönlü yaşatmak istedikleriyle doludur.

Zaten onun bütün piyeslerinde, dünkü hıçkırıkların; bugün içinde, bu günün baharında gülüşü, şakıyışı vardır; çünkü o esasen budur.

Kalemini, hemen her gün birçok hadisenin diline bağlayan Faruk, işi “süratte aramış” ve bu, ondaki sanat ateşini söndürmemiş; fakat muhakkak ki küllemiştir”.¹⁰⁰

“Yayla Çocukları” adlı piyesini yazdıktan sonra arkadaşlarının ağır eleştirilerine maruz kalan Faruk Şükrü, bu piyesi niçin yazdığını şöyle anlatmıştır:

“Ben bu eseri, Yakup Kadri Bey’in, Yaban adlı romanını okuduktan sonra edindiğim müspet veya menfi teessürle kaleme almış, ülkü bayramında iki elini birden kaybeden Hıfzı için de Süreyya operetine vermiştim. Daha ziyade oynak, şen, ıttıatsız; fakat çekici operetleri ile tanınmış olan bu heyet Allaha çok şükür, eserimi lüzumu kadar kepaze etti. Ben, bu kepezeliğin uyandırıcı acısını bağrımda eritmeye çalışırken (yayla çocukları) için üst üste üç tenkit geldi. O zaman anladım ki Yayla Çocukları, acemi bir tezin avukatıdır” .¹⁰¹

Piyesini niçin yazdığını açıklayan Faruk Şükrü için sırada kendisine bir ok gibi saplanan eleştirilere cevap vermek vardır.

“İçinde inanışlarımı yaşatmak istediğim “Yayla Çocukları”, birçok bakımdan eksik ve topaldı. Ben bunu görmüyor değildim; fakat üç arkadaşımdan birisi, doğrudan doğruya, şahsıma teveccüh ederek eser yerine beni didikledi. Bir diğeri, Yakup Kadri’nin bir nas gibi katıyetle ileri sürdüğü fikirleri benimkilerle mukayese

⁹⁹ Faruk Şükrü Yersel, *agm.* s. 4-5.

¹⁰⁰ Cemal Celal, “Faruk Şükrü’nün Piyeslerindeki (Ruh, Mevzu ve Şahsiyetler) Üzerinde Düşünüşler, Buluşlar, *Yurt ve Kültür*, Sayı 19, Nisan 1934, s. 7-9.

¹⁰¹ Faruk Şükrü, “Yayla Çocukları’nı Niçin Yazdım”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 19, Nisan 1934, Sayı 33.

ederek, birinciye hak vermek endişesine kapıldı. Üçüncüsü ise iyisin; fakat eksiksin demek istedi. Hâlbuki ben bütün noksanlarımı, eserimin taslaklığı içinde gören bir adamdım”.¹⁰²

Derginin kültürel faaliyetlerine baktığımızda bayrağı “tiyatro” taşıyor olsa da yer yer musiki konulu yazılarla da karşılaşmak mümkündür.

Reşit Zeytinoğlu, “Musikimiz”¹⁰³ adlı yazısında musikin tanımını şöyle yapmıştır:

“Musiki, milletlerin siyasî, dinî, ahlâkî, bütün seciyelerini gösteren bir ayraçtır”.¹⁰⁴

2.3. Fikrî Faaliyetler

Milli Mücadele Dönemi’nin yaralarının sarıldığı, Cumhuriyet’in bir güneş gibi karanlığı aydınlattığı döneme tanıklık eden Yurt ve Kültür Dergisi’nin yayın ilkelerinden biri de “İnkılâpçılıktır”. Fikrî faaliyetlerin ülke kalkınmasında büyük payı olduğuna inanan dergi, tam kadro bu faaliyetleri destekler nitelikte yazılar kaleme almıştır.

Faruk Şükrü, Yurt ve Kültür Dergisi’nin yayın tarihinden itibaren şiir, tiyatro vb. edebî faaliyetlerin yanı sıra, fikrî faaliyetleri de sürdürmüş; yazılarını “İnkılâpların yerleştirilmesi” fikri üzerine inşa etmiştir. Cumhuriyet konulu yazıları da bir solukta okunuvarecek akıcılıktadır.

Şükrü, Cumhuriyeti konu aldığı yazısında şunları söylemiştir:

“29 Teşrin Evvel ile yeni bir şey değil, kendimizi, kendi doğruluğumuzu, kendi büyüklüğümüzü kazandık! . Artık omuzlarımıza yüklenen vazife birdir: Bizim büyüklüğümüzün bir timsali olan Cumhuriyeti benimsemek, onu yadırgayanların kafasını ezmek, her vakit uyanık ve ayakta durmak!”¹⁰⁵

Yazılarında inkılâpçılık fikrini ısrarla vurgulayan Faruk Şükrü, inkılâp ve inkılâpçının karakterinin nasıl olması gerektiği konusuna da değinmiştir.

“Büyük imanını başkalarının güzel hatırı için gizli bir cürüm gibi saklayan adamlar, inkılâpçı değil, korkak, ödle, iğrenç bir intibakçıdır. Onda samimiyet

¹⁰² Faruk Şükrü, *agm.* s. 33.

¹⁰³ Reşit Zeytinoğlu, “Musikimiz”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 85, Mayıs 1945, s. 21.

¹⁰⁴ Reşit Zeytinoğlu, *agm.* s. 21.

¹⁰⁵ Faruk Şükrü, “Cumhuriyetçi Türk”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 3, 30 Birinci Teşrin 1932, s. 2.

yoktur. Onun en doğru samimiyeti kendi nefesine karşı duyduğu yaşama hırsıdır. Hakiki bir inkılâpçı için ise en büyük menfaat, temiz inanışının bütün ruhlara yayıldığını görmektir. İnkılâpçı ne smokine âşıktır, ne de çarıktan yığındır. Ne şampanya meraklısıdır ne de kuru ekmekten korkar. Onun midesi ve bağırsağı yoktur. Onun imanla beslenen engin bir ruhu vardır. Bence inkılâbın ve inkılâpçının karakteri budur”.¹⁰⁶

Faruk Şükrü, dergide düzenli bir şekilde yayınlanan “Bizim Davamız”¹⁰⁷ adlı yazısında hürriyetin ve hürriyet yolundaki davanın ne olduğu hakkındaki fikirlerini şu sözlerle ifade etmiştir:

“İrgat gibi çalışacağız! . Mimar gibi uğraşacağız! . Mütevazı bir baba sevgisi ile büyük eserimizi gençliğin kuvvetli ellerine sunacağız. Peki ya gençlik bunu nasıl teslim alacak? . İşte davanın ruhu buradadır. Biz, enli palasının sırtına anarşist bir heyecanla hürriyet türküleri yazan zavallı ve münferit bir genç istemiyoruz. Hürriyet odur ki milletlerin malıdır. Milletlerin hakkıdır. Başboş bırakılmış bir ferdin uzun saçlarını poyraza vererek hürriyet şiirleri söylemesi, babasının ölümünü mirası için bekleyen vefasız yavruların iğrenç duasına benzer”.¹⁰⁸

Fikrî faaliyetler içerisinde kuşkusuz en önemlisi “Cumhuriyet” fikridir. Cemal Duru, Cumhuriyet’i konu edindiği yazısında şunları söylemiştir:

“29 Birinci Teşrin 1923 güneşi, doğan o güneşlerin en büyüğüdür; bu güneşin yarattığı ışık bir bahar dirimi ve yaz verimi içinde, yeşillikler arasında, baharın bin bir aksini, akışının berraklığında sular gibiyiz; o kadar canlı o kadar hareketli, o kadar da neşeli”.¹⁰⁹

Cemal Duru, bir başka yazısında 30 Ağustos Zaferi’nden ve bu zaferin zindana kapattığı esaretten şöyle bahseder:

“30 Ağustos tarihi, zaferle, hürriyetle dolu bir milletin, ölümle çarpıştığı harika bir olaydır. Hiç bir millet, talihsizliğin açtığı bir cehennemi, elbet, Türk milletin gösterdiği yiğitlikle söndüremezdi; çünkü hür yaşamının güneşinde, yalnız kendisine değil, insanlığa saadetler yaratan Türk milleti, hayatı hür yaşandığı için ve

¹⁰⁶ Faruk Şükrü, “İnkılâp ve İnkılâpçının Karakteri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 7, 30 Şubat 1933, s. 9-10.

¹⁰⁷ Faruk Şükrü, “Bizim Davamız”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 11-12, Haziran-Temmuz 1933, s. 1-4.

¹⁰⁸ Faruk Şükrü, *agm.* s. 3-4.

¹⁰⁹ Cemal Duru, “29 Birinci Teşrin 1923”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 38, Birinci Teşrin 1937, s. 526.

hür yaşandığı kadar sevmiş bir millettir. Hayat ve esaret, Türk milleti için yan yana gelemeyen; yan yana yaşayamayan iki mefhumdur”.¹¹⁰

Cemal Duru, yazısının sonuna yaklaştığında ise bir kaç kelim ile bu zaferin tanımını yapmıştır:

“30 Ağustos Zaferi, bir talih eseri, bir tesadüf eseri değil, bir milletin ruh birliğinin, bir milletin iman birliğinin, bir milletin kendine inanışının yaratmasıdır”.¹¹¹

Yurt ve Kültür’deki yazılar incelendiğinde “Lozan Zaferi” de fikrî faaliyetler kapsamında değerlendirebileceğimiz bir konudur. Abdülkadir Gürol, İki Şef, İki Zafer,¹¹² adlı yazısında Lozan Zaferi’nin önemini şu sözlerle anlatır:

“Lozan sulhu bu günkü Türk devletinin temel taşıdır. İsmet Paşa’nın 1923’te imzaladığı Lozan muahedesi yeni Türkiye’nin hür, müstakil, hâkim varlığının bütün âleme tasdik ettirdi ve bu suretle 30 Ağustos’tu yaratan Türk kılıcının zaferini mühürledi; fakat bu mücadele kolay olmadı. Türkün hak ettiği şeref ve istiklali almayı ahdeden İsmet Paşa, Lozan’da, İnönü’de, Sakarya’da ve Dumlupınar’da vurdu, Mudanya’da cenkleşti.

Bilsinler ki İnönü’nün başını çevreleyen ak saçları, harp meydanlarından ziyade Lozan Konferansı’nda yeşil masa başında ağarmıştır”¹¹³. Sadece bu söz bile Lozan Zaferi’nin ne kadar önemli olduğunu kanıtlar niteliktedir.

3. YURT VE KÜLTÜR DERGİSİ’NİN KURUCULARI

Abdulkadir ZİYA: Dergide idari işler müdürlüğünü üstlenmiştir. Abdulkadir ZİYA, ekonomi, ticaret, milli iktisat yazılarıyla bir dergide, insan yaşamında önem arz eden her konunun yer alabileceğini göstermiştir.

Faruk Şükrü YERSEL: Yurt ve Kültür Dergisi’nin yazı ve neşriyat müdürü olarak derginin kurucuları arasında yer almaktadır. Faruk Şükrü, sadece derginin kurucularından biri olmakla kalmamış aynı zamanda dergiyi yayın hayatı boyunca

¹¹⁰ Cemal Duru, “30 Ağustos Zaferi’nin Büyük Manası”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 88, Ağustos 1945, s. 3.

¹¹¹ Cemal Duru, *agm.* s. 3.

¹¹² Abdülkadir Gürol, “İki Şef, İki Zafer”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 88, Ağustos 1945, s. 14.

¹¹³ Abdülkadir Gürol, *agm.* s. 14.

şiiirleri, piyesleri, siyasi, edebi türlerle ilgili ve inkılâp üzerine yazdığı yazılarıyla desteklemiştir.

Dr. İhsan OYMAK: Faruk Şükrü Yersel'den sonra derginin yazı ve neşriyat müdürlüğünü üstlenmiştir. Ayrıca (1937-1941) yılları arasında Eskişehir Halkevi başkanlığını yürütmüştür.

Diş Tabibi Nazif BARTU: (1941-1945) yılları arasında Eskişehir Halkevi başkanlığını yapan Nazif Bey,¹¹⁴ belirli bir süre de Yurt ve Kültür Dergisi'nin neşriyat müdürlüğünü üstlenmiştir.

4. YURT VE KÜLTÜR DERGİSİ'NİN YAZAR KADROSU

Ali Numan KIRAÇ (1897-1954): Ali Numan Bey 1897'de Bursa'da doğmuş, Afyon İdadisi ve Bursa Ziraat Mektebi'nden mezun olmuştur. Bursa Ziraat Mektebi'nde öğretmen olarak başlayan ziraatçılık serüveni, Ankara'da Gazi Çiftliğinde devam etmiş ve eğitimini geliştirmek için Atatürk tarafından Amerika Birleşik Devletlerine gönderilen ilk ziraatçı olmuştur. 1927-1931 yılları arasında Kansas Ziraat Koleji sonra Nebraska Üniversitesi'nden mezun olarak Türkiye'de dönmüş ve çalışmalarına Eskişehir'de devam etmiştir. "Kıraç" soyadı kendisine Atatürk tarafından verilmiştir.¹¹⁵

Eskişehir Halkevi başkanlığı yapan Ali Numan Bey, aynı zamanda derginin yazar kadrosunda da yer almaktadır. İklim ve beşeriyet ile ilgili yazıları dergide bir hayli yer teşkil etmektedir. Kuraklık, tarım, sulama kısacası iklim ile alakalı akla gelebilecek her konuyu Ali Numan Kıraç'ın yazılarında bulmak mümkündür.

Abdulkadir ZİYA: Yurt ve Kültür Dergisi'nin idari işleriyle sorumlu olan Abdulkadir Bey kendisine verilen bu görevle yetinmemiş aynı zamanda dergi aracılığıyla iktisat, bankacılık, ticaret ve ticarete ahlak gibi yazılar kaleme alarak ekonomi sayfaları oluşturmayı başarmıştır.

¹¹⁴ <http://www.turkocagi.org.tr/moduleSayı.php?name=News&file=print&sid=3405>, (24.12.2011)

¹¹⁵ <http://alinumankirac.org/alinumankirac.aspx>, (23 12,2011).

Basri GOCUL: (1910-1976) Şair. Çorlu'da doğdu.¹¹⁶ Yurt ve Kültür Dergisi'nde millî duygularını dile getirdiği şiirler yazmıştır.

Cemal DURU: Dergide en sık karşılaştığımız isimlerden birisi de Cemal Bey'dir. Derginin dile ayırdığı sayfaları layıkıyla doldurmasının sebebi, kuşkusuz onun Türkçe öğretmeni olmasından kaynaklanmaktadır.

Cemal Bey, dilin bütünlüğü, Türkçemizin güzelliği üzerine bir hayli yazı kaleme almıştır. Bunun yanı sıra birçok şiire de hayat vermiştir.

Dr. Nuri Mustafa: Yurt ve Kültür Dergisi edebî, siyasî, kültürel yazıların yanı sıra sağlık ile ilgili yazılara da ev sahipliği yapmıştır. Bu konuyla ilgili yazıları, konunun uzmanı olan kişiler kaleme almıştır. Bu isimlerden biri de Nuri Mustafa Bey'dir. Şişmanlığın sebepleri ve tedavisi, spor ve daha birçok hayati önem taşıyan sağlık sorunları ile ilgili yazıları bulunmaktadır.

Faruk Şükrü YERSEL: Derginin kurucularından olan Faruk Bey, güçlü kalemiyle dikkatleri üzerine çekmiştir. Bu başarı ona hemen hemen her konuda yazı yazma fırsatı sağlamıştır.

Dergiye göz atıldığında şiir, makale, piyes, hikâye daha sayamadığımız birçok türde yazısı vardır.

Şiirleriyle Türkçülüğü, milliyetçiliği aşılarken, piyesleriyle de köylünün değerini ortaya koymaya çalışmıştır. Her kesimin kolayca kavrayabileceği, ölçülü eserler yazarak herkesi aydınlatmayı bir görev bilmiştir. Çünkü ancak birbirlerini anlayabilen, aralarında hiçbir fark olmayan insanlar refah içinde yaşayabilir.

Hikâyeleriyle de milli mücadele dönemindeki zorlukları gözler önüne seren Faruk Bey, bu kadronun vazgeçilmezlerindendir.

Fuat Hulusi DEMİRELLİ: Şiirleri ve makaleleri ile oldukça önemli bir isimdir.

Halim Sait ÖZTAŞ: Halim Sait Bey, dergiye folklor ile ilgili yazdığı yazılarla katkıda bulunmuştur.

Lütfü OĞUZCAN: Ümit Yaşar Oğuzcan'ın babası olan Lütfü Bey' de oğlu gibi usta bir şairdir.

¹¹⁶ http://www.yasamoykusu.com/biyografi-410-Basri_Gocul, (09.01.2012)

O da birbirinden manidar şiiirleriyle Yurt ve Kùltür Dergisi'nin yazar kadrosuna dâhil olmuştur.

Ümit Yaşar OĞUZCAN: Ümit Yaşar Oğuzcan, 22 Ağustos 1926 tarihinde Tarsus'ta dünyaya geldi. Babasının adı Lütfi, annesinin adı Güzide'dir.

Eskişehir Ticaret Lisesi'ni bitirdi (1946); Türkiye İş Bankası'na girerek Adana, Ankara ve İstanbul'da çalıştı, otuz yılını doldurunca Halkla İlişkiler Müdür Yardımcısı görevinde iken, emekliliğini istedi, ayrıldı (Haziran 1977). İstanbul'da kendi adını taşıyan sanat galerisi kurdu.

Şiire 1940'da Yedi gün şairleri arasında başlayan; 1975'te 33 şiir, 4 düzyazı kitabı, 13 antoloji ve biyografik eser, toplam 50 kitap çıkarmış bulunan, şiir plakları, şarkı sözleri ve yergileriyle tanınan Oğuzcan, günümüzün en popüler şairidir.¹¹⁷

Necip Necati ÖZEREN: Dergide, adını sıkça duyduğumuz şairlerden biri de Necip Bey'dir. Coşku dolu şiirleriyle, Yurt ve Kùltür Dergisi'nin sayfalarına renk katmıştır.

Recep BİLGİNER: Recep Bilginer: 1922 yılında Adana'da doğdu. Gazeteciliğe 1945 yılında Eskişehir'de başladı. Sesışık, Hamle, Türk'e Doğru gibi pek çok Eskişehir gazetesine yazı verdi. Eskişehir'de Politika gazetesini ve Düşünce dergisini çıkaran Bilginer, İstanbul'da da Akın(1951), Hakikat'i Tasvir(1961-63) gazeteleri ile Yeni Çağ dergisini çıkardı. 1950-1955 yılları arasında İstanbul Belediye Meclis Üyeliği ve Daimi Komisyon Üyeliği yaptı. Türkiye Gazeteciler Cemiyeti, Tiyatro Yazarları Derneği gibi birçok kuruluştta görev yaptı. İlk piyesi Gazeteciden Dost, 1961'de Şehir Tiyatroları'nda sahnelendi. Kimi Şehir Tiyatroları'nda, kimi de Devlet Tiyatroları'nda sahnelenen oyunlarından bazıları şunlardır: İsyancılar, Ben Devletim, Yunus Emre, Kıskaç, Lale Bahçesinde bir Şair...Şiir yazmaya 1944 yılında başlayan Bilginer'in kitapları ise : Beyşehir ve Düşünce(Yazılar), Hapisliğim(Anılar) ve Bir Zamanlar(Şiir)'dir. Yunus Emre oyunuyla Kùltür Bakanlığı'nın en iyi yazar ödülünü, Savaştan Barışa, Aştan Kavgaya oyunuyla da Atatürk Araştırma Merkezi sanat ödülünü kazanmıştır.(1998)¹¹⁸

¹¹⁷ <http://www.turkmuzigi.web.tr/sair/403-umit-yasar-oguzcan>, (24.12.2011)

¹¹⁸ <http://www.eskisehirkultursanat.com/kultursanat.asp?sec=5&menuid=29&altmenuid=41>, (23.12.2011)

Yurt ve Kültür Dergisi kadrosuna da birbirinden değerli Şiirleriyle dâhil olan Recep Bey, adından söz ettirmeyi başarmıştır.

Rıza mit ERZURUMLU (1922-1977): 1922 yılında Erzurum’da doğdu. Kars ortaokulunda Halide Nusret’in dikkatini çekti. O’nun teşvik ve himayesini gördü. İlk Şiirlerini Yedi gün, Çınaraltı, Varlık gibi dergilerde yayınladı. Heceli, aruzlu ve serbest Şiirler yazdı. Yunus’la Fuzuli’nin özelliklerini birleştiren bir şair oldu. Mistik, sıcak, derinlikli ve düşündürücü Őiirlere imza atan şairimiz 1977 yılında öldü.¹¹⁹

¹¹⁹ http://www.erzurumb.org.tr/erzurum/erz_sahsiyet.htm, (24.12.2011)

İKİNCİ BÖLÜM
YURT VE KÜLTÜR DERGİSİ'NDE YER ALAN YAZILARIN
TAHLİLÎ FİHRİSTİ

- A. K. Kaya: “Tasarruf”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 1, Mayıs 1941, s. 806-807.
- A. Şükrü Can Bey: “Karakeçililerde Uzun Vadeli Hava İstidlalleri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 93-94, Ocak-Şubat 1946, s. 10.
- A. Şükrü Can Bey: “Oğlumun İsteddiği Masal”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 2, 30 Eylül 1932, s. 16-17.
- A. B. “Lise Son Sınıfın Müsameresi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 81-82, Ocak-Şubat 1945, s. 23.
- A. B. “Ölünceye Kadar Tenkit”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 83-84, Mart-Nisan 1945, s. 28-29.
- A. S. Yücebaş: “Kelebek”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 91-92, Kasım-Aralık 1945, s. 10.
- A. S. : “Ümit”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 50, 23 Şubat 1941, s. 788.
- A. T. “Âlem”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 61, 19 Mayıs 1943, s. 11.
- A. Turgut: “Ülkümüzün Kudret Mevceleri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 19, Nisan 1934, s. 14-16.
- A. Ziya Boral: “Bankaların Kontrolü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 8, 31 Mart 1933, s. 8-9.
- A. Ziya Boral: “Bir İskeletin Feryadı” *Yurt ve Kültür*, Sayı 3, 30 Birinci Teşrin 1932, s. 3-4.
- A. Ziya Boral: “Krediler Pahalı mı, Ucuz mu?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 7, 30 Şubat 1933, s. 11-12.
- A. Ziya Boral: “Mosoloni ile Mülâkat”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 4, 30 İkinci Teşrin 1932, s. 1.
- A. Ziya Boral: “On Birinci Cumhuriyet Yılında Piyasamızdaki Hareketler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 23-24, Teşrin Evvel 1934, s. 13-16.
- A. Ziya Boral: “Tecim (Ticaret) Alanlarında Ölçülü Yürüyüşler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 30-32, s. 29.

A. Ziya Boral: “Tecim ve Endüstri Odalarının Faydaları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 29-30, Ağustos 1935, s. 177-180.

A. Ziya Boral: “Ticarette Ahlâk”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 5, 30 Birinci Kânun 1932, s. 14-15.

A. Ziya Boral: “Uşak İçin”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 7, 30 Şubat 1933, s. 7.

A. Ziya Boral: “Varidat ve Masraf”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 2, 30 Eylül 1932, s.12.

Abdullah Özkucur: “Köyüm”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 63-64, 19 Temmuz-Ağustos 1943, s. 18.

Abdurrahim Kırçalı: “Bizde Akşam”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 83-84, Mart-Nisan 1945, s. 26.

Abdurrahim Kundak: “Sular”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 95-96, Mart-Nisan 1946, s. 19.

Abdülkâdir Gürol: “19 Mayıs”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 85, Mayıs 1945, s. 3.

Abdülkâdir Gürol: “23 Nisan”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 72-73, Nisan-Mayıs 1944, s. 13.

Abdülkâdir Gürol: “Aynı İnanışın Zaferi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 71, Mart 1944, s. 16.

Abdülkâdir Gürol: “Dostlara Arzuhal”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 89-90, Eylül-Ekim 1945, s. 11.

Abdülkâdir Gürol: “İki Şef, İki Zafer”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 88, Ağustos 1945, s. 14.

Abdülkâdir Gürol: “Neşide”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 71, Mart 1944, s. 23.

Abdülkâdir Gürol: “Siz Geldiniz Ya Kâfi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 88, Ağustos 1945, s. 16.

Abdülkâdir Gürol: “Şiirde Şekil”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 85, Mayıs 1945, s. 13/18.

Abdülkâdir Gürol: “Toprak Bayramı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 86, Haziran 1945, s. 39.

Abdülkâdir Gürol: “Yazı Adamı Büyük Muharrir ve Şair Hakkında”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 87, Temmuz 1945, s. 4-5.

Abdülkâdir Gürol: “Yerinde Bir Cevap”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 88, Ağustos 1945, s. 16.

Adil Zeytinoğlu: “Hürriyetimi Hissettiğim An”, *Porsuk*, Sayı 41, 29 Birinci Teşrin 1938, s. 78-79.

Adil Zeytinoğlu: “Köy ve Köyde Kalkınma”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 62, 19 Haziran 1943, s. 7-8.

Adil Zeytinoğlu: “Sıtma Mücadelesi ve Gayeleri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 61, 19 Mayıs 1943, s. 14-15.

Adil: “Şehrimiz Kurtuluş Günü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 1, 30 Ağustos 1932, s. 10-11.

Ahmet Şükrü: “Halk Arasında Sözleşmeler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 2, 30 Eylül 1932, s. 9-10.

Ahmet Hamit: “Hint İnkılâbı ve Gördüklerim”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 8, 31 Mart 1933, s. 10.

Ahmet Hamit: “Hint İnkılâbı ve Gördüklerim”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 9, 30 Nisan 1933, s. 35-36.

Ahmet Hamit: “Hint İnkılâbı ve Gördüklerim”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 10, Mayıs 1933, s. 22-24.

Ahmet Hamit: “Hint İnkılâbı ve Gördüklerim”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 11-12, Haziran-Temmuz, 1933, s.32-35.

Ahmet Kırkgöz: “Anneme”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 89-90, Eylül-Ekim 1945, s. 14.

Ahmet Önder: “Dilimizi Nasıl Islah Etmeliyiz ?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 69-70, 2. Kânun-Şubat 1944, s. 7-9.

Ahmet Önder: “Hayat”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 63-64, 19 Temmuz-Ağustos 1943, s. 11.

Ahmet Önder: “Nur Baba”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 63-64, 19 Temmuz-Ağustos 1943, s. 29-30.

Ahmet Önder: “Tahattur”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 65-66, 19 Eylül-1. Teşrin 1943, s. 13.

Ahmet Önder: “Yirmi Yılın Destanı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 65-66, 19 Eylül-1. Teşrin 1943, s. 1-2.

- Ahmet Öztuna: “Toprak”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 86, Haziran 1945, s. 38.
- Ahmet Selâhattin: “Hâl-i Pürmelâl”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 95-96, Mart-Nisan 1946, s. 17.
- Ahmet Selâhattin: “Rüzgâr’ın Şarkısı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 97-98, Mayıs-Haziran 1946, s. 22.
- Ahmet Şevket: “Boşluk” a Dair, *Yurt ve Kültür*, Sayı 11-12, Haziran - Temmuz 1933, s. 18-19.
- Ahmet Şevket: “Yayla Çocukları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 17-18, Mart 1934, s. 28-33.
- Ahmet Şükrü: “Halk Arasında Dertleşmeler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 3, 30 Birinci Teşrin 1932, s. 9-10.
- Ahmet Şükrü: “Koşma”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 8, 31 Mart 1933, s. 13.
- Ahsen Adaoğlu: “Et Yiyen Hayvanlardan İnsanlara Geçebilen Paraziter Bir Hastalık”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 63-64, 19 Temmuz-Ağustos 1943, s. 12-14.
- Ahsen Adaoğlu: “Et Yiyen Hayvanlardan İnsanlara Geçen Paraziter Bir Hastalık”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 62, 19 Haziran 1943, s. 15-16.
- Ahsen Adaoğlu: “Mehmet Akif ve Mesleği”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 67-68, 2. Teşrin-1. Kânun 1944, s. 2-4.
- Ali Fehmi Bulver: “Gül Yok Ki Bahçemde”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 76-77, Ağustos-Eylül 1944, s. 5.
- Ali Fehmi Bulver: “Hala”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 97-98, Mayıs-Haziran 1946, s. 13.
- Ali Fehmi Bulver: “Kitabımdaki Resim”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 93-94, Ocak-Şubat 1946, s. 17.
- Ali Fehmi Bulver: “Solan Hülyalar İçin”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 87, Temmuz 1945, s. 7.
- Ali Fehmi Bulver: “Yaşamak”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 88, Ağustos 1945, s. 10.
- Ali Haydar Kaya: “Gölge”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 95-96, Mart-Nisan 1946, s. 14.
- Ali Haydar Yeşilyurt: “Arzu”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 55-56, 30 1. Teşrin-30 2. Teşrin 1942, s. 5.

Ali Haydar Yeşilyurt: “Geceler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 95-96, Mart-Nisan 1946, s. 14.

Ali Haydar Yeşilyurt: “Halkevleri Milli Birliğin Sembolüdür”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 93-94, s. 4.

Ali Haydar Yeşilyurt: “Türkün Mazi ve Kahramanlarına Saygı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 97-98, Mayıs-Haziran 1946, s. 9.

Ali Kaya: “Aruz”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 81-82, Ocak-Şubat 1945, s. 22-23.

Ali Kaya: “Hatıra”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 81-82, Ocak-Şubat 1945, s. 21.

Ali Kaya: “İnönü Şehitleri’ne”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 71, Mart 1944, s. 21.

Ali Haydar Yeşilyurt: “Yürü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 93-94, Ocak-Şubat 1946, s. 13.

Ali Kaya: “Akşam Hülyası”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 83-84, Mart-Nisan 1945, s. 20.

Ali Kaya: “Ne Yazık ki”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 69-70, 2. Kânun-Şubat 1944, s. 16.

Ali Kaya: “Yolculuk”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 87, Temmuz 1945, s. 3.

Ali Nazmi: “Bence Sanat”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 7, 30 Şubat 1933, s. 10.

Ali Nazmi: “Gecenin Şiirleri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 4, 30 İkinci Teşrin 1932, s. 22.

Ali Nazmi: “Akşamlarım”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 5, 30 Birinci Kânun 1932, s. 21.

Ali Nazmi: “Elem”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 5, 30 Birinci Kânun 1932, s. 22.

Ali Numan Kırâç: “Büyük Anne Tanrıçanın Harap Olmuş Şehrinde”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 88, Ağustos 1945, s. 21-23.

Ali Numan Kırâç: “Büyük Anne Tanrıçanın Harap Olmuş Şehrinde”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 91-92, Kasım-Aralık 1945, s. 18-21.

Ali Numan Kırâç: “Eskişehir Buğday Çiftçiliğinde Tarlaları Sürme İşine Dair Bazı Buluşlar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 25, 30 İkinci Teşrin 1934, s. 9-24.

Ali Numan Kırâç: “Eskişehir Çiftçiliğinde Yonca Ziraatının Ehemmiyeti”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 21-22, Ağustos 1934, s. 33-49.

Ali Numan Kır   : “Orta Anadolu Yaylasında Drayfarming Yöntemine Uyun   alı  makla Kuraklığın Tesiri Ne Derece Azaltılabilir”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 29-30, Ağustos 1935, s. 193-207.

Ali Numan Kır   : “Orta Anadolu Yaylasında Ziraat ve Kuraklık”, *Yurt ve Kültür* Sayı 1, 30 Ağustos 1932, s. 4.

Ali Numan Kır   : “Orta Anadolu Yaylasında Ziraat ve Kuraklık”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 1, 30 Ağustos 1932, s. 12-13.

Ali Numan Kır   : “Pancar Ziraatında Noksanlarımız”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 19, Nisan 1934, s. 17-24.

Ali Numan Kır   : “Pancar Ziraatında Noksanlarımız”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 20, Mayıs 1934, s. 9-16.

Ali Numan Kır   : “Toprak İçinde Yaşayanlar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 5, 30 Birinci K  n  n 1932, s. 9-11.

Ali Numan Kır   : “Yaka Kayı K  y  ”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 30-32, 29 İlk Teşrin 1935, s. 265-288.

Ali Numan Kır   : “Eskişehir’de 1933 – 1934 Yılı Nasıl Geçti ?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 26, 1 İkinci K  n  n 1935, s. 57-64.

Ali Rıza Alkın: “Halkevi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 88, Ağustos 1945, s. 25-26.

Ali Rıza Alkın: “Hürriyet”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 85, Mayıs 1945, s. 31.

Ali Saraçoğlu: “Maniler ve Manile  meler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 85, Mayıs 1945, s. 17.

Ali Saraçoğlu: “Salkım ve Buğu”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 88, Ağustos 1945, s. 13.

Ali Saraçoğlu: “Serdar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 83-84, Mart-Nisan 1945, s. 32.

Ali Numan Kır   : “Eskişehir Buğday   ift  ili  i İçin G  zden   imlenmenin Ehemmiyeti”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 23-24, 29 Teşrini Evvel 1934, s. 41-46.

Ali Numan Kır   : “Eskişehir Buğday   ift  ili  i İçin G  zden   imlenmenin Ehemmiyeti”, *Yurt ve Kültür*, Sayı, 23 –24, 29 Teşrini Evvel, s. 9-12.

Ali   an Reşat: “Bayrak”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 13-15, 29 Teşrini Evvel 1933, s. 40.

Ankaralı Â  ık Ömer: “Toprak Destanı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 86, Haziran 1945, s. 35.

Aptullah Şahin: “Haydi Adi Oknanlar Ayağa Kalksın”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 87, Temmuz 1945, s. 9.

Aptullah Şahin: “Karadeniz Taraflarında Bir Köy Düğünü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 74-75, Haziran-Temmuz 1944, s. 9-12.

Aptullah Şahin: “Mini Mini Kız ve Kuş Yavruları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 72-73, Nisan-Mayıs 1944, s. 11.

Asım Akif: “İstirap”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 39, Şubat 1938, s. 577-578.

Asım Akif: “İstirap”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 40, Haziran 1938, s. 610-612.

Asım Akkaya: “Halkevi ve Gençlik”, *Porsuk*, Sayı 46, Nisan 1940, s. 705-706.

Âşık Hasan: “Köylüye”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 86, Haziran 1945, s. 50.

Âşık Solak: “Eski Yoldan 2”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 6, 30 İkinci Kânun 1933, s. 4.

Âşık Solak: “Fırat Boyundan Mektup”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 16, Teşrinisani 1933, s. 18-19.

Âşık Solak: “Halk Evi Türküsü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 7, 30 Şubat 1933, s. 12.

Âşık Solak: “Koşma”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 7, 30 Şubat 1933, s. 12.

Âşık Solak: “Koşma”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 9, 30 Nisan 1933, s. 8.

Âşık Solak: “Masal”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 7, 30 Şubat 1933, s. 5-6.

Âşık Solak: Türk Sazı, *Yurt ve Kültür*, Sayı 6, 30 İkinci Kânun 1933, s.11-12

Avni Gökmen: “Yaratıcı ve Yapıcı Zihniyet”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 62, 19 Haziran 1943, s. 5-6.

Azmi Gökmen: “Bozguncu”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 63-64, 19 Temmuz-Ağustos 1943, s. 3-4.

Azmi Gökmen: “Cumhuriyet Türk Milletinin Değişmez Hüviyetidir”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 65-66, 19 Eylül-1. Teşrin 1943, s. 12-13.

Azmi Gökmen: “İstiklâl Savaşı’ndan İki Hatıra”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 85, Mayıs 1945, s. 24-25.

Azmi Gökmen: “Yurttan Sesler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 62, 19 Haziran 1943, s. 21.

Azmi Gökmen: “Yurttan Sesler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 63-64, 19 Temmuz-Ağustos 1943, s. 23.

Bahçıvan Celal: “Ökse Otu”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 19, Nisan 1934, s. 10-11.

Basri Gocul: “Bir Kahramanlık Örneği”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 85, Mayıs 1945, s. 12.

Basri Gocul: “Bir Savaş”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 87, Temmuz 1945, s. 12.

Beyşehirli Âşık Havaî: “Kınalı Toprağım”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 86, Haziran 1945, s. 36.

Bolulu Âşık Baki: “Allah”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 6, 30 İkinci Kânun 1933, s. 12.

Bülent Körpe: “Bilinmeyen”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 91-92, Kasım-Aralık 1945, s. 11.

Bülent Körpe: “Mevcut Değilmiş”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 91-92, Kasım-Aralık 1945, s. 17.

C. A. : “Falcı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 4, 30 İkinci Teşrin 1932, s. 21.

Celalettin İzmirli: “Eskişehir’de Bit ve Tifüsle Mücadele”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 63-64, 19 Temmuz-Ağustos 1943, s. 8-11.

Cemal-Fuat Hulusi: “Dil Bayramı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 23-24, 29 Teşrin Evvel 1934, s. 33-40.

Cemal Celal: “Yayla Çocukları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 17-18, Mart 1934, s. 25-27.

Cemal Celal: “Eskişehir Konuşması Üzerinde Düşünüşler ve Buluşlar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 20, s. 4-6.

Cemal Celal: “Faruk Şükrü’nün Piyeslerindeki Ruh, Mevzu ve Şahsiyetler Üzerinde Düşünüşler, Buluşlar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 19, Nisan 1934, s. 7-9.

Cemal Duru: (Sultan Alattin Camii Etrafında Tetkikler), “Dergimizin Bu Yolda Bastığı Yazılar, Elde Edilen Beratlar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 74-75, Haziran-Temmuz 1944, s. 5-8.

Cemal Duru: “İldiran ve Halkevi Dergileri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 59-60, Şubat-Mart 1943, s. 3-5.

Cemal Duru: “15’inci Yıldönümü ve Halkevleri”, *Porsuk*, Sayı 41, 29 Birinci Teşrin, s. 3-45.

- Cemal Duru: “19 Mayıs 1919”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 40, Haziran 1938, s.586.
- Cemal Duru: “19 Mayıs 1919”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 47, Mayıs 1940, s. 711-712.
- Cemal Duru: “20. Yıldönümünde Cumhuriyet Bayramı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 65-66, 19 Eylül-1. Teşrin 1943, s. 5.
- Cemal Duru: “23 Nisan ve 19 Mayıs, Çocuk-Gençlik”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 72-73, Nisan-Mayıs 1944, s. 1.
- Cemal Duru: “26 Eylül”, *Porsuk*, Sayı 41, 29 Birinci Teşrin 1938, s. 67-73.
- Cemal Duru: “26 Eylül Manası ve Önemi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 54, 30 Eylül 1942, s. 3-4.
- Cemal Duru: “26 Eylül Türkçeye Kavuşma Yıl Dönümü Gününde Duyuşlar, Düşünüşler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 30-32, 29 İlk Teşrin 1935, s. 289-294.
- Cemal Duru: “29 Birinci Teşrin 1923”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 38, Birinci Teşrin 1937, 525-526.
- Cemal Duru: “30 Ağustos”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 37, Ağustos 1937, s. 506-507.
- Cemal Duru: “30 Ağustos Zaferi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 49, Ağustos 1940, s. 750-751.
- Cemal Duru: “30 Ağustos Zaferi’nin Büyük Manası: Cumhuriyet Halk Partisi ve Altı Ok”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 88, Ağustos 1945, s. 3-4.
- Cemal Duru: “Alçak Karı ve Zavallı Çocuk”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 33, 31 İlk Kânun 1935, s. 338-339.
- Cemal Duru: “Atatürk’ümüz İçin”, *Porsuk*, Sayı 43-44, 1939, s. 655- 658.
- Cemal Duru: “Atatürk’ümüz İçin Duyuşlar, Düşünüşler”, *Porsuk*, Sayı 43-44, 1939, s. 664-666.
- Cemal Duru: “Ay Adlarının Türkçeleştirilmesi Üzerindeki Eski Bir Çalışmanın Hatırasına Bir Bakış”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 81-82, Ocak-Şubat 1945, s. 7-8.
- Cemal Duru: “Aydının En Büyük Ödevi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 67-68, 2. Teşrin-1. Kânun 1944, s. 1.
- Cemal Duru: “Başlangıç”, *Porsuk*, Sayı 41, 29 Birinci Teşrin 1938, s. 1-2.

Cemal Duru: “Cumhuriyet Bayramı 19. Yıl Dönümünde”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 55-56, 30 1. Teşrin -30 2. Teşrin 1942, s. 3-4.

Cemal Duru: “Cumhuriyet İçin”, *Porsuk*, Sayı 42, Birinci Teşrin 1939, s. 637-639.

Cemal Duru: “Cumhuriyetimiz İçin”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 30-32, 29 İlk Teşrin 1935, s. 209-210.

Cemal Duru: “Cumhuriyetimizin 21. Yıldönümü ve Eskişehir’in Kavuştuğu Cumhuriyet Feyiz ve Terakkilerine Bir Bakış”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 78-79-80, Birinci, İkinci Teşrin-Birinci Kânun 1944, s. 3-4.

Cemal Duru: “Cumhuriyetimizin 22. Yıldönümünü Kutlarken”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 89-90, Eylül-Ekim 1945, s. 3-5.

Cemal Duru: “Çocuk (23 Nisan Münasebetiyle)”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 46, Nisan 1940, s. 695-696.

Cemal Duru: “Çocuk (Ana Olmuş Bahtiyarlara)”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 52, Haziran 1941, s. 820.

Cemal Duru: “Dergimizde Çıkan Yazılar Üzerine”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 85, Mayıs 1945, s. 34.

Cemal Duru: “Devlet Demir Yolları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 74-75, Haziran-Temmuz 1944, s. 29-30.

Cemal Duru: “Dokuz veren Gülден Bir Gül”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 95-96, Mart-Nisan 1946, s. 4-5.

Cemal Duru: “Dün Bugün ve Halkevciler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 63-64, 19 Temmuz-Ağustos 1943, s. 1-2.

Cemal Duru: “Eserler Arasında Benimde Bir İfadem Var”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 53, s. 27-28.

Cemal Duru: “Eski ve Yeni Şiir Üzerine Halkevinde Verilen Konferans İçin Bizden de Bir İki Söz”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 89-90, Eylül-Ekim 1945, s. 15-16.

Cemal Duru: “Eskişehir Halkevi Çalışmalarının İki Yıllığına Bir Bakış”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 69-70, 2. Kânun -Şubat 1944, 21-22.

Cemal Duru: “Eskişehir Konuşması Üzerinde Bir İnceleme”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 93-94, Ocak-Şubat 1946, s. 14-16.

Cemal Duru: “Eskişehir Konuşması Üzerinde İncelemeler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 97-98, Mayıs-Haziran 1946, s. 12-13.

Cemal Duru: “Eskişehir’de Köy Dispanseri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 65-66, 19 Eylül-1. Teşrin 1943, s. 14-15.

Cemal Duru: “Eskişehir’de Toprak Bayramı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 86, Haziran 1945, s. 40-43.

Cemal Duru: “Eskişehir’den Toplanılmış Karşılıklı Maniler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 93-94, Ocak-Şubat 1946, s. 19.

Cemal Duru: “Faruk Şükrü Yersel’e”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 67-68, 2. Teşrin-1. Kânun 1944, s. 18.

Cemal Duru: “Fotoğrafa Geçmeyen Fakat Gönüllerin Ebedî İftiharı Bir Gün ve Bir Manzara”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 71, Mart 1944, s. 5-6.

Cemal Duru: “Gelincik İçin Görüşler, Duyuşlar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 33, 31 İlk Kânun 1935, s. 329-337.

Cemal Duru: “Genç İstidatlar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 40, Haziran 1938, s. 597-598.

Cemal Duru: “Halkevi Dil-Edebiyat Kolu İle Tarih, Müze Kolunun Uludere (İTBURNU) Tetkik Gezisi ve Sayın Valimiz Danış Yurdakul’un Yüksek İlgileri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 74-75, Haziran-Temmuz 1944, s. 16-17.

Cemal Duru: “Halkevleri”, *Porsuk*, Sayı 42, Birinci Teşrin 1939, s. 644.

Cemal Duru: “Halkevlerinde Dil Çalışmaları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 65-66, 19 Eylül-1. Teşrin 1943, s. 21-22.

Cemal Duru: “Halkevlerinin 12. Yıldönümünde Düşündüklerimiz”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 69-70, 2. Kânun-Şubat 1944, s. 1-2.

Cemal Duru: “Halkevlerinin On Üçüncü Yıldönümü Halkevleri ve Halkevcilik”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 81-82, Ocak-Şubat 1945, s. 3-4.

Cemal Duru: “Halkevlerinin Yıldönümünde Düşünülenler, Duyulanlar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 39, Şubat 1938, s. 554-555.

Cemal Duru: “Heykeltıraş Kemal”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 40, Haziran 1938, s. 594.

Cemal Duru: “İkinci İnönü’nün 24. Yıldönümünü Kutlarken İkinci İnönü’ye, Bugüne, Yarına Bir Bakış”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 81-82, Ocak-Şubat 1945, s. 3-4.

- Cemal Duru: “Kızılay”, **Porsuk**, Sayı 48, Temmuz 1940, s. 727-728.
- Cemal Duru: “Kızılay İçin”, **Porsuk**, Sayı 48, Temmuz 1940, s. 732.
- Cemal Duru: “Kurşunlu Camii “Yetişilmezse” Yıkılıyor”, **Yurt ve Kültür**, Sayı 74-75, Haziran-Temmuz 1944, s. 13.
- Cemal Duru: “Kurt Sait Kapan”, **Yurt ve Kültür**, Sayı 78-79-80, Birinci, İkinci Teşrin-Birinci Kânun 1944, s. 35.
- Cemal Duru: “Lozan Zaferi”, **Yurt ve Kültür**, Sayı 49, Ağustos 1940, s. 746-747.
- Cemal Duru: “Millî Mücadele Yollarından”, **Yurt ve Kültür**, Sayı 63-64, 19 Temmuz-Ağustos 1943, s. 19.
- Cemal Duru: “Millî Şefimizin 19 Mayıs Hitabelerinin Işığı Altında: En Büyük Ödevimiz”, **Yurt ve Kültür**, Sayı 74-75, Haziran-Temmuz 1944, s. 1.
- Cemal Duru: “Montrö ve Lozan”, **Yurt ve Kültür**, Sayı 76-77, Ağustos-Eylül 1944, s. 13.
- Cemal Duru: “Nazım Şekillerimiz Üzerinde”, **Yurt ve Kültür**, Sayı 61, 19 Mayıs 1943, s. 8.
- Cemal Duru: “Neler Düşündük, Neler Yapıyoruz, Yapılması Gerekenler”, **Yurt ve Kültür**, Sayı 87, Temmuz 1945, s. 1-2.
- Cemal Duru: “Sanat Ananemiz ve Yapılması Lazım Gelen En Büyük İş”, **Yurt ve Kültür**, Sayı 74-75, Haziran-Temmuz 1944, s. 27-28.
- Cemal Duru: “Sevgilerin Ölümü”, **Porsuk**, Sayı 42, Birinci Teşrin 1939, s. 646.
- Cemal Duru: “Sıhhat İşlerimiz”, **Yurt ve Kültür**, Sayı 78-79-80, Birinci, İkinci Teşrin-Birinci Kânun 1944, s. 23-25.
- Cemal Duru: “Son Arzu”, **Porsuk**, Sayı 42, Birinci Teşrin 1939, s. 647.
- Cemal Duru: “Su Gibi Aziz Ol !”, **Yurt ve Kültür**, Sayı 88, Ağustos 1945, s. 19-20.
- Cemal Duru: “Süleyman Çakır”, **Yurt ve Kültür**, Sayı 78-79-80, Birinci, İkinci Teşrin-Birinci Kânun 1944, s. 34-35.
- Cemal Duru: “Yazılar Arasında”, **Yurt ve Kültür**, Sayı 91-92, Kasım-Aralık 1945, s. 23-24.

Cemal Duru: “Yeni Görüşlere Yeni Anlatış”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 33, 31 İlk Kânun 1935, s. 305-306.

Cemal Duru: “Yunus Emre’nin Mezarı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 40, Haziran 1938, s. 592-593.

Cemal Karaelmas: “Halk Türküleri Hakkında Bazı Düşünceler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 88, Ağustos 1945, s. 25.

Cemal Oğuz Öcal: “Toprağın Çocuğu”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 86, Haziran 1945, s. 36.

Cemal Tanışman: “19 Mayıs”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 85, Mayıs 1945, s. 4-6.

Cemal Tanışman: “Köy ve Köy Kanunu”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 83-84, Mart-Nisan 1945, s. 13-14.

Cemal Tanışman: “Teknik Ziraat İşlerimiz”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 78-79-80, Birinci, İkinci Teşrin-Birinci Kânun 1944, s. 8-15.

Cemal Tanışman: “Toprak Yasamız”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 86, Haziran 1945, s. 48.

Cemal Tanışman: “Ziraatçı Gözüyle Eskişehir”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 93-94, Ocak-Şubat 1946, s. 5/11.

Cemal Tanışman: “Ziraatçı Gözüyle Eskişehir”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 95-96, Mart-Nisan 1946, s. 6-7.

Cemalettin Celal: “Sümer Yıldızı-Düşündüklerim, Duyduklarım”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 20, Mayıs 1934, s. 17-24.

Cihat: “Milliyetçi Ol”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 25, 30 İkinci Teşrin 1934, s. 27.

Doganay: Tabiat Hakkında İlk Düşünceler, *Yurt ve Kültür*, Sayı 37, Ağustos 1937, s. 515-516

Dr. Ekrem Galip: “Difteri Hastalığı ve Tedavisi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 33, 31 İlk Kânun 1935, s. 340-344.

Dr. Ekrem Gürkan: “Profesör Doktor Refik Saydam”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 53, s. 22.

Dr. F. Kut: “Mikroplar Ne Kadar Zaman Yaşarlar?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 51, Mayıs 1941, s. 803-805.

Dr. Fehmi Alandağ: “Çocuk Düşürmenin Zararları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 95-96, Mart-Nisan 1946, s. 15-17.

Dr. G. Atala: “İngiliz Karakteri Nasıl Teşekkül Etti”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 38, Birinci Teşrin 1937, s. 542-553.

Dr. Hasan Baykal: “Saatle Meme Vermenin Faydaları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 62, 19 Haziran 1943, s. 12-13.

Dr. Hasan Baykal: “Sağlam Kabiliyetli Yüksek Nesil Yetiştirme Şartları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 72-73, Nisan-Mayıs 1944, s. 7-8.

Dr. Hasan Baykal: “Sıcak Aylarda Çocuğa Bakım”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 63-64, 19 Temmuz-Ağustos 1943, s. 7.

Dr. Hikmet Karamustafa: “Cumhuriyet Gençliği İle Hasbıhal”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 73-74, s. 4.

Dr. Hikmet Karamustafa: “Gülmek ve Neşelenmek Psikolojisi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 51, Mayıs 1941, s. 792-793.

Dr. Hikmet Karamustafa: “İnönü Zaferi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 71, Mart 1944, s. 12.

Dr. Hikmet Karamustafa: “Kızılay İçin”, *Porsuk*, Sayı 48, Temmuz 1940, s. 730-731.

Dr. Hikmet Karamustafa: “Yuvada Çocuk Yurtta Çocuk”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 72-73, Nisan-Mayıs 1944, s. 9.

Dr. M. Ali Denker: “Alt Çenenin Lüksasyonu”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 62, 19 Haziran 1943, s. 14.

Dr. Mustafa Nuri Kutkan: “Sosyal Yardım”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 25, 30 İkinci Teşrin 1934, s. 29-31.

Dr. Mustafa Nuri Kutkan: “Zehirli Gazlar Söylendiği Kadar Korkulacak Bir Şey midir ?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 26, İkinci Kânun 1935, s. 65-72.

Dr. Mustafa Nuri Kutkan: “Dimağ Hıfzıssıhhası”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 23-24, 29 Teşrini Evvel 1934, s. 29-32.

Dr. Mustafa Nuri Kutkan: “Kadın ve Spor”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 17-18, Mart 1934, s. 44-48.

Dr. Mustafa Nuri Kutkan: “Psikanaliz”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 33, 31 İlk Kânun 1935, s. 391-395.

Dr. Mustafa Nuri Kutkan: “Sağlık Terbiyesi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 27-28, 9 Mayıs 1935, s. 113-116.

Dr. Mustafa Nuri Kutkan: “Süt Çocuklarında Mide ve Bağırsak Bozuklukları Neden Olur?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 1, 30 Ağustos 1932, s. 5.

Dr. Mustafa Nuri Kutkan: “Süt Çocuklarında Mide ve Bağırsak Bozuklukları Neden Olur?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 1, 30 Ağustos 1932, s. 9.

Dr. Mustafa Nuri Kutkan: “Süt Çocuklarında Mide ve Bağırsak Bozuklukları Neden Olur?” *Yurt ve Kültür*, Sayı 2, 30 Eylül 1932, s. 6.

Dr. Mustafa Nuri Kutkan: “Şişmanlığın Sebepleri ve Tedavisi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 4, 30 İkinci Teşrin 1932, s. 10.

Dr. Mustafa Nuri Kutkan: Şişmanlığın Sebepleri ve Tedavisi, *Yurt ve Kültür*, Sayı 5, 30 Birinci Kânun 1932, s. 17-18

Dr. Mustafa Nuri Kutkan: “Şişmanlığın Sebepleri ve Tedavisi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 6, 30 İkinci Kânun 1933, s. 6-7.

Dr. Mustafa Nuri Kutkan: “Şişmanlık Hakkındadır”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 3, 30 Birinci Teşrin 1932, s. 8-9.

Dr. Mustafa Nuri Kutkan: “Zehirli Gaz Tehlikesi Karşısında Ne Yapmalıyız?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 29-30, 30 Ağustos 1935, s. 169-172.

Dr. Mustafa Nuri Kutkan: “Alkolün Vücuda Zararları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 21-22, Ağustos 1934, s. 22-27.

Dr. Mustafa Nuri Kutkan: “Hava ve Kimya Harbine Karşı Sivil Halkın Korunması”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 20, s. 33-40.

Dr. Nazmi: “Sıhî Görünüşümüz Aydınlıktır”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 13-15, 29 Teşrin Evvel 1933, s. 218-223.

Dr. Orhan Sağdaş: “Türk Tayyarecilerine”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 52, Haziran 1941, s. 821-822.

Dr. Sırrı Alıçlı: “Bir Söyleşme”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 34, 29 Şubat 1936, s. 347-348.

Dr. Sırrı Alıçlı: “Dertleşen Münevverler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 35, 30 Mayıs 1936, s. 401-405.

Dr. Sırrı Alıçlı: “Lozan”, *Porsuk*, Sayı 49, Ağustos 1940, s. 743-745.

Dr. Sırrı Alıçlı: “Millet ve Millî Sosyete”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 52, Haziran 1941, s. 814-816.

Dr. Sırrı Alıçlı: “Psikoloji Ne Demektir”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 35, 30 Mayıs 1936, s. 423-429.

Dr. Sırrı Alıçlı: “Sosyalleşmenin Zarureti”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 37, Ağustos 1937, s. 508-510.

Dr. Sırrı Alıçlı: “Sosyete ve Fert ve Münasebetleri Bakımından Sosyal Düşünceler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 38, Birinci Teşrin 1937, s. 527-530.

Dr. Sırrı Alıçlı: “Sosyete ve Gençlik”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 40, Haziran 1938, s. 587-591.

Dr. Sırrı Alıçlı: “Sosyete ve Sanat”, *Porsuk*, Sayı 41, 29 Birinci Teşrin 1938, s. 47-50.

Dr. Sırrı Alıçlı: “Sosyetenin Kuvvet Membaları Hakkında Mülâhazalar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 39, Şubat 1938, s. 556-560.

Dr. Sırrı Alıçlı: “Spor ve Sosyal Terbiye”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 45, s. 681-683.

Dr. Şemsettin Gani Sönmez: “Coğrafyada Eski ve Yeni İsimler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 85, Mayıs 1945, s. 20.

Dr. Şemsi Mutver: “Annelere, Babalara Öğütler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 57-58, 1. Kânun-2. Kânun 1943, s. 16-19.

Dr. Şemsi Mutver: “Annelere, Babalara Öğütler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 55-56, 30 1. Teşrin-30 2. Teşrin 1942, s. 17-21.

Dr. Şemsi Mutver: “Çocuğa Yardım”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 72-73, Nisan-Mayıs 1944, s. 4-6.

Dr. Şemsi Mutver: “Çocuk Bakımında Bilginin Önemi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 54, 30 Eylül 1954, s. 5-9.

Dr. Şemsi Mutver: “Hekimliğe İnaniştaki Değişiklikler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 61, 19 Mayıs 1943, s. 5-7.

Dr. Şükrü Atala: “İngiliz Karakteri Bugünkü Haliyle”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 39, Şubat 1938, s. 25-48.

Dr. Şükrü Atala: “İngiltere ve Avrupa”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 40, Haziran 1938, s. 49-78.

Dr. Şükrü Atala: “İngiltere’nin İstikbali (1)”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 61, 19 Mayıs 1943, s. 22-24.

- E. Atillâ: “Kral Koftua”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 1, 30 Ağustos 1932, s. 8.
- E. Atillâ: “Kral Koftua”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 1, 30 Ağustos 1932, s. 16.
- E. Atillâ: “Kral Koftua”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 10, Mayıs 1933, s. 30-32.
- E. Atillâ: “Kral Koftua”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 11-12, Haziran – Temmuz 1933, s. 35-40.
- E. Atillâ: “Kral Koftua”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 2, 30 Eylül 1932, s. 7-8.
- E. Atillâ: “Kral Koftua”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 3, 30 Birinci Teşrin 1932, s.16.
- E. Atillâ: “Kral Koftua”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 4, 30 İkinci Teşrin 1932, s. 23-24.
- E. Atillâ: “Kral Koftua”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 5, 30 Birinci Teşrin 1932, s. 23-24.
- E. Atillâ: “Kral Koftua”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 6, 30 İkinci Kânun 1933, s. 8.
- E. Atillâ: “Kral Koftua”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 7, 30 Şubat 1933, s. 17.
- E. Atillâ: “Kral Koftua”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 8, 31 Mart 1933, s. 24.
- E. Atillâ: “Kral Koftua”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 9, 30 Nisan 1933, s. 39-40.
- E. Gürkan: “Bugünkü Tababette Kimya Tedavisinin Yeni Vasıtaları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 50, 23 Şubat 1941, s. 779.
- E. Sancar: “Tütün, Tütünlerimiz”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 50, 23 Şubat 1941, s. 774-776.
- E. Ünlü: “Ulu Atam”, *Porsuk*, Sayı 43-44, 1939, s.659-660.
- Ebet Mahir Yalnız: “Dinle”, *Porsuk*, Sayı 41, 29 Birinci Teşrin 1938, s. 62.
- Ebet Mahir Yalnız: “Özlenti”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 29-30, Ağustos 1935, s. 192.
- Ebet Mahir Yalnız: “Yerli Sanatkâr”, *Porsuk*, Sayı 41, 29 Birinci Teşrin 1938, s. 60-61.
- Edip Seviş: “20. Cumhuriyet Yılında Eskişehir”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 65-66, 19 Eylül-1. Teşrin 1943, s. 19-20.
- Edip Seviş: “Eskişehir’de Yol Durumu”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 63-64, 19 Temmuz-Ağustos 1943, s. 15-18.
- Emin Bahri Özbir: “Günlerim”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 83-84, Mart-Nisan 1945, s. 25.

Eminettin Çeliköz: “Gençliğin Işık ve Feyiz Aldığı Kaynak Cumhuriyet’ tir”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 36, 29 Birinci Teşrin 1936, s. 447-448.

Eminettin Çeliköz: “İsmet Paşa Köyü Kuruluşu, Durumu, Bayındırlığı, Sıhhi, İktisadi Varlığı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 41, 29 Birinci Teşrin 1938, s. 51-56.

Erzurumlu Yanık Cefai: “Kanaat”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 85, Mayıs 1945, s.14.

Esat Serezli: “Düğün Ruba-Gelin”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 59-60, Şubat-Mart 1943, s. 7-13.

Esat Serezli: “Çarşaf, Görücü, Kız Arama, Söz Kesme”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 54, 30 Eylül 1942, s. 10-14.

Esat Serezli: “Eski Eserler Nasıl Korunur ?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 54, 30 Eylül 1942, s. 16-19.

Esat Serezli: “Eski Eserler ve Halkevleri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 53, s. 9-11.

Esat Serezli: “Gece Sohbetleri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 55-56, 30 1. Teşrin-30 2. Teşrin 1942, s. 22-27.

Esat Serezli: “Gece Sohbetleri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 57-58, 1. Kânun-2. Kânun 1943, s. 20-26.

Esat Serezli: “Kına Gecesi-Gelin Çıkarma-Köçek”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 61, 19 Mayıs 1943, s. 25-27.

Esat Serezli: “Mekremetlü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 59-60, Şubat-Mart 1943, s. 16-21.

Esat Serezli: “Nikâh Cemiyeti ve Düğün Hazırlıkları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 57-58, 1. Kânun-2. Kânun 1943, s. 9-14.

Esat Serezli: “Nişan ve Nikâh”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 55-56, 30 1. Teşrin-30 2. Teşrin 1942, s. 14.

Esat Serezli: “Gelin Kuşatma”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 53, s. 15-17.

Eskişehir Halkevi: “19 Mayıs ve Manası”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 61, 19 Mayıs 1943, s. 1-2.

Eskişehir Halkevi: “Cumhurbaşkanımız İsmet İnönü’müzün Tarihî Nutkunu Dinlerken”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 91-92, Kasım-Aralık 1945, s. 3-4.

Eskişehir Halkevi: “Çocuk Ninnileri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 72-73, Nisan-Mayıs 1944, s. 21.

Eskişehir Halkevi: “En Büyük Bayramımız,” *Yurt ve Kültür*, Sayı 55-56, 30 1. Teşrin- 30 1. Teşrin 1942, s. 1-2.

Eskişehir Halkevi: “İkinci Yılımız”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 17-18, Mart 1934, s. 1.

Eskişehir Halkevi: “Ne için? Kim için?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 1, 30 Ağustos 1932, s.1.

Eskişehir Halkevi: “Ölümsüz Atatürk’ümüz”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 91-92, Kasım-Aralık 1945, s. 2.

Eskişehir Halkevi: “Sayın Okuyucularımıza”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 83-84, Mart-Nisan 1945, s. 3.

Eskişehir Lise Müdürü Samih: “Mimar Sinan İhtifali Münasebeti İle Eskişehir Halkevinde Verilen Bir Konferans”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 27-28, 9 Mayıs 1935, s. 145-149.

Eskişehir Lise Müdürü Samih: “Mimar Sinan Gecesi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 35, 30 Mayıs 1936.

Eskişehir Lise Müdürü Samih: “Mimar Sinan İhtifali Münasebeti İle Eskişehir Halkevinde Verilen Bir Konferans”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 27-28, 9 Mayıs 1935, s. 9.

Eşref Dere: “Azmi’ye Ağıt”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 95-96, Mart-Nisan 1946, s. 21.

Eşref Dere: “Cumhuriyet’in 20. Yılında Türk Rönesans’ı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 65-66, 19 Eylül-1. Teşrin 1943, s. 6-7.

Eşref Dere: “Edebiyatımızın Yarınki İstikameti Ne Olacak ?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 61, 19 Mayıs 1943, s. 3-4.

Eşref Dere: “Edebiyatımızın Yarınki İstikameti Ne Olacak ?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 62, 19 Haziran 1943, s. 29.

Eşref Dere: “Elbet”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 61, 19 Mayıs 1943, s. 13.

Eşref Dere: “Geçit Bekçisi Hakkında”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 97-98, Mayıs-Haziran 1946, s. 21.

Eşref Dere: “Heykel”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 46, Nisan 1940, s. 702.

Eşref Dere: “İngiltere’nin İstikbali”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 62, 19 Haziran 1943, s. 30-31.

Ethem Oğlu: “Adanalı Ziya”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 5, 30 Birinci Kânun 1932, s. 3-4.

Fahrettin Gökay: “Bu Asrın Gençliğine”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 76-77, Ağustos-Eylül 1944, s. 7.

Faruk Şükrü Yersel: “Eskişehir Vilâyeti Veteriner Faaliyeti”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 67-68, 2. Teşrin-1. Kânun 1944, s. 12-17.

Faruk Şükrü Yersel: “Hava Tehlikesini Bilmek Ondan Yılmak Değildir”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 29-30, 30 Ağustos 1935, s. 166-168.

Faruk Şükrü Yersel / Muhittin: “Arapören Köyü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 10, Mayıs 1933, s. 17-18.

Faruk Şükrü Yersel / Muhittin: “Köylerimiz”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 9, 30 Nisan 1933, s. 6-7.

Faruk Şükrü Yersel: “11”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 23-24, 29 Teşrin Evvel 1934, s. 1-4.

Faruk Şükrü Yersel: “12 yaşımızdayız”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 30-32, 29 İlk Teşrin 1935, s. 250-251.

Faruk Şükrü Yersel: “1935’te Eskişehir”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 30-32, 29 İlk Teşrin 1935, s. 217-249.

Faruk Şükrü Yersel: “30 Ağustos”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 21, Ağustos 1934, s. 1-6.

Faruk Şükrü Yersel: “30 Ağustos Evrensel Bir Kalkınmadır”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 29-30, 30 Ağustos 1935, s. 161-165.

Faruk Şükrü Yersel: “Adanalı Ziya”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 7, 30 Şubat 1933, s. 7.

Faruk Şükrü Yersel: “Anadolu”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 23 – 24, 29 Teşrin Evvel 1934, s. 5-6.

Faruk Şükrü Yersel: “Apak”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 4, 30 İkinci Teşrin 1932, s. 19-20.

Faruk Şükrü Yersel: “Atatürk”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 30-32, 29 İlk Teşrin 1935, s. 211-216.

Faruk Şükrü Yersel: “Bayram Sabahı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 36, 29 Birinci Teşrin 1936, s. 448.

Faruk Şükrü Yersel: “Bir Konuşma”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 35, 30 Mayıs 1936, s. 438.

Faruk Şükrü Yersel: “Bizim Davamız”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 11-12, Haziran-Temmuz 1933, s. 1-4.

Faruk Şükrü Yersel: “Bu Günün Sabahında”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 1, 30 Ağustos 1932, s.2.

Faruk Şükrü Yersel: “Celâli”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 8, 31 Mart 1933, s. 15.

Faruk Şükrü Yersel: “Cumhuriyet ve Türk”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 36, 29 Birinci Teşrin 1936, s. 444-446.

Faruk Şükrü Yersel: “Cumhuriyet’ten Sonra Eskişehir”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 13-15, 29 Teşrin Evvel 1933, s. 41-153.

Faruk Şükrü “Yersel: Cumhuriyetçi Türk”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 3, 30 Birinci Teşrin 1932, s.1-2.

Faruk Şükrü Yersel: “Çınarın Gururu”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 5, 30 Birinci Kânun 1932, s. 12.

Faruk Şükrü Yersel: “Çocuk Cemiyetindir”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 19, Nisan 1934, s. 1-3.

Faruk Şükrü Yersel: “Çöküş”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 21-22, Ağustos 1934, s. 1-8.

Faruk Şükrü Yersel: “Çöküş”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 36, 29 Birinci Teşrin 1936, s. 9-17.

Faruk Şükrü Yersel: “Dedikodu”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 16, Teşrinisani 1933, s. 3-4.

Faruk Şükrü Yersel: “Değirmen”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 4, 30 İkinci Teşrin 1932, s. 7.

Faruk Şükrü Yersel: “Dil Bütünlüğü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 2, 30 Eylül 1932, s. 1-2.

Faruk Şükrü Yersel: “Dilimiz”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 10, Mayıs 1933, s. 7-8.

Faruk Şükrü Yersel: “Dördüncü Kurultay”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 27-28, 9 Mayıs 1935, s. 81-84.

Faruk Şükrü Yersel: “Esir”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 2, 30 Eylül 1932, s. 2.

Faruk Şükrü Yersel: “Eskişehir-Seyitgazi -Kümbet Battalgazi Efsanesi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 34, 29 Şubat 1936, s. 369-376.

Faruk Şükrü Yersel: “Eskişehir-Seyitgazi-Kümbet Battalgazi Efsanesi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 33, 31 İlk Kânun 1935, s. 396-399.

Faruk Şükrü Yersel: “Eskişehir-Seyitgazi-Kümbet Üzerinde Anıtlar-İzerler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 33, 31 İlk Kânun 1935, s. 307-320.

Faruk Şükrü Yersel: “Eyi Bir Gün İsteriz”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 4, 30 İkinci Teşrin 1932, s. 1-2.

Faruk Şükrü Yersel: “Fırkamız”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 13-15, 29 Teşrin Evvel 1933, s. 156-169.

Faruk Şükrü Yersel: “Fırtına”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 35, 30 Mayıs 1936, s. 436-437.

Faruk Şükrü Yersel: “Gazi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 13-15, 29 Teşrin Evvel 1933, s. 154-155.

Faruk Şükrü Yersel: “Genç ve Gençlik”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 10, Mayıs 1933, s.1-3.

Faruk Şükrü Yersel: “İnkılâp ve İnkılâpçının Karakteri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 7, 30 Şubat 1933, s. 9-10.

Faruk Şükrü Yersel: “İnönü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 71, Mart 1944, s. 6.

Faruk Şükrü Yersel: “Karacaoğlan”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 8, 31 Mart 1933, s. 15.

Faruk Şükrü Yersel: “Kayı Köyü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 11-12, Haziran-Temmuz 1933, s. 4-6.

Faruk Şükrü Yersel: “Köy”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 20, Mayıs 1934, s. 1-3.

Faruk Şükrü Yersel: “Köylerimiz”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 9, 30 Nisan 1933, s. 6-7.

Faruk Şükrü Yersel: “Kurşunlu Cami”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 10, Mayıs 1933, s. 15-16.

Faruk Şükrü Yersel: “Marş”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 9, 30 Nisan 1933, s. 13-14.

Faruk Şükrü Yersel: “Mehmetçik”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 11-12, Haziran – Temmuz 1933, s. 1-10.

Faruk Şükrü Yersel: “Mehmetçik”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 16, Teşrinisani 1933, s. 57-72.

Faruk Şükrü Yersel: “Mehmetçik”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 17-18, Mart 1934, s. 73-96.

Faruk Şükrü Yersel: “Mehmetçik”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 19, Nisan 1934, s. 97-112.

Faruk Şükrü Yersel: “Mehmetçik”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 20, Mayıs 1934, s. 113- 143.

Faruk Şükrü Yersel: “Millî İktisat, Millî Tasarruf”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 5, 30 Birinci Kânun 1932, s. 1-3.

Faruk Şükrü Yersel: “Ocak Başında”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 21-22, Ağustos, 1934, 1-16.

Faruk Şükrü Yersel: “On Üçüncü Yılımız ve Eskişehir”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 36, 29 Birinci Teşrin 1936, s. 449-472.

Faruk Şükrü Yersel: “Otomobil- Araba- Demir Yolu”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 8, 31 Mart 1933, s. 5-7.

Faruk Şükrü Yersel: “Ömerî’den”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 7, 30 Şubat 1933, s. 8.

Faruk Şükrü Yersel: “Övünüyorum”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 21-22, Ağustos 1934, s. 7-8.

Faruk Şükrü Yersel: “Pervanî”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 7, 30 Şubat 1933, s. 8.

Faruk Şükrü Yersel: “Ruhun Ufuklarımızın Aydınlığı Olsun Sevgili Atamız”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 57-58, 1. Kânun-2. Kânun 1943, s. 1-2.

Faruk Şükrü Yersel: “Senindir”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 13-15, 29 Teşrin Evvel 1933, s. 36.

Faruk Şükrü Yersel: “Şaire Sözüm”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 4, 30 İkinci Teşrin 1932, s. 2.

Faruk Şükrü Yersel: “Şiirlerin Tercümesi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 3, 30 Birinci Teşrin 1932, s. 10-12.

Faruk Şükrü Yersel: “Şüphe”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 26, 1 İkinci Kânun 1935, s. 41-49.

Faruk Şükrü Yersel: “Tek Vicdan”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 6, 30 İkinci Kânun 1933, s.1-2.

Faruk Şükrü Yersel: “Traktör-Pulluk-Çuval”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 9, 30 Nisan 1933, s. 9-10.

Faruk Şükrü Yersel: “Türk”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 33, 31 İlk Kânun 1935, s. 400.

Faruk Şükrü Yersel: “Türk Tarihine Bir Bakış”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 7, 30 Şubat 1933, s. 3-4.

Faruk Şükrü Yersel: “Yangın”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 10, Mayıs 1933, s. 6.

Faruk Şükrü Yersel: “Yarın”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 13-15, 29 Teşrin Evvel 1933, s. 32-33.

Faruk Şükrü Yersel: “Yüksek Sahne”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 19, Nisan 1934, s. 4-6.

Faruk Şükrü Yersel: “Yayla Çocuklarını Niçin Yazdım ?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 19, Nisan 1934, s. 33-41.

Faruk Şükrü Yersel: “Mehmetçik”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 13-15, 29 Teşrin Evvel 1933, s. 17- 56.

Ferdi Taçkın: “Türklerde Silâh Merakı Tarihçesi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 91-92, Kasım-Aralık 1945, s. 7-8.

Feridun Üstün: “Köy ve Köylü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 50, 23 Şubat 1941, s. 766-768.

Feridun Üstün: “Yoncanın Memleket Ziraatındaki Büyük Değeri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 51, Mayıs 1941, s. 799-802.

Feyyaz Arsezen: “Seni Bütün Ömrümce Uyumayacağım”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 53, s. 29-30.

Feyziye Meteoğlu: “Analık Duyguları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 33, 31 İlk Kânun 1935, s. 388-390.

Feyziye Meteoğlu: “Kanlı Hançer”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 36, 29 Birinci Teşrin 1936, s. 473-476.

Fikret Çeltikçi: “İdare-İdareci”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 53, s. 12-14.

Fikret Çeltikçi: “Türk Endüstrisi Gelişim Yolunda”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 55-56, 30 1. Teşrin-30 2. Teşrin 1942, s. 6-8.

Fuat Bellioğlu: “Ziraat Politikasında Çiftçi Mahsullerini Pahalandırmanın Faydası Nedir?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 85, Mayıs 1945, s. 15-16.

Fuat Hulusi Demirelli: “Adlî İnkılâbımız”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 13-15, 29 Teşrin Evvel 1933, s. 17-31.

Fuat Hulusi Demirelli: “Asrî Şikâyetlerden”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 37, Ağustos 1937, s. 511.

Fuat Hulusi Demirelli: “Cumhuriyet’in Onuncu Yıl Dönümü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 13-15, 29 Teşrin Evvel 1933, s. 1-5.

Fuat Hulusi Demirelli: “Dehanın Eşiğinde”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 13-15, 29 Teşrin Evvel 1933, s. 34-35.

Fuat Hulusi Demirelli: “İnönü Büyüklerine Küçük Bir Söylev”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 27-28, 9 Mayıs 1935, s. 87-88.

Fuat Hulusi Demirelli: “Millî Türkü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 17-18, Mart 1934, s. 41.

Fuat Hulusi Demirelli: “Ruhun Güneşli Yurdu”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 16, Teşrinisani 1933, s. 17.

Fuat Hulusi Demirelli: “Tayyareci Şehitlerimizin Huzurunda”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 17-18, Mart 1934, s. 2-3.

Fuat Hulusi Demirelli: “Türk Tayyarecisi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 38, Birinci Teşrin 1937, s. 531.

Fuat Hulusi Demirelli: “Türk’ün Vatanı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 13-15, 29 Teşrin Evvel 1933, s. 37.

Fuat Meray: “İkinci İnönü Zaferi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 71, Mart 1944, s. 29-31.

Fuat Savaş: “Buyurun Halkevine”, *Porsuk*, Sayı 45, s. 687-691

Fuat Savaş: “Mecmuamız, Tarihimizdir”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 69-70, 2. Kânun- Şubat 1944, s. 19-20.

G. Y. : “Nineme”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 25, 30 İkinci Teşrin 1934, s. 27.

Gültekin Duru: “Dil Devrimi Hakkındaki Düşünceler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 89-90, Eylül-Ekim 1945, 17-18.

Gültekin Duru: “Eskişehir Çocuk Masallarından Tilki İle Kurt”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 72-73, Nisan-Mayıs 1944, s. 22-23.

Gültekin Duru: “Eskişehir Çocuk Oyunlarından Kıbidik”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 72-73, Nisan-Mayıs 1944, s. 19-20.

Gültekin Duru: “İnönü Şehitleri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 71, Mart 1944, s. 19.

Gültekin Duru: “Yeni Şiir Hakkındaki Düşünceler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 95-95, Mart-Nisan 1946, s. 18.

H. B. : “Öğütlerim”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 8, 31 Mart 1933, s. 18.

H. B. : “Rahşî”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 6, 30 İkinci Kânun 1933, s. 15.

H. B. : “Seyranî”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 6, 30 İkinci Kânun 1933, s. 15.

H. B. : “Yunus Yolunda”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 8, 31 Mart 1933, s. 14.

H. C. Vural : “Gazi Akşamı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 16, Teşrinisani 1933, s. 1-2.

H. C. Vural : “Saz Şairlerinin Eserleri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 5, 30 Birinci Kânun 1932, s. 5.

H. C. Vural: “Fecir Yolcusuna”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 1, 30 Ağustos 1932, s. 6.

H. C. Vural: “Köy ve Köylü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 23-24, 29 Teşrin Evvel 1934, s. 17-19.

H. C. Vural: “Köy ve Köylü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 25, 30 İkinci Teşrin Evvel 1934, s. 5-8.

H. C. Vural: “Köy ve Köylü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 27-28, 9 Mayıs 1935, s. 97-105.

H. C. Vural: “Kuyucak”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 21-22, Ağustos 1934, s. 28-32.

H. Duru: “Büyük Şair Yunus Emre’ye Ait Soruların Cevabı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 76-77, Ağustos-Eylül 1944, s. 16-18.

H. Fehmi Turgallı: “Selçukîler Devrinde Bir Eskişehir Valisi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 38, Birinci Teşrin, s. 533-536.

H. Tolun: “Güneşin Çocukları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 51, Mayıs 1941, s. 794-798.

H. Toragan: “Müzikçisi Bol Bir Memleket”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 95-96, Mart-Nisan 1946, s. 11-13.

Hakkı Tolun: “Anla ve Dinle Elem”, *Porsuk*, Sayı 46, Nisan 1940, s. 708-709.

- Halil Sezai: “Güz”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 2, 30 Eylül 1932, s. 10.
- Halil Sezai: “Hasret”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 6, 30 İkinci Kânun 1933, s. 7.
- Halil Sezai: “Kaval”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 2, 30 Eylül 1932, s. 10.
- Halim Sait Öztaş: “(Eskişehir Köylerinde Gelenekler), Nasıl Söz Keserlerdi?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 65-66, 19 Eylül-1. Teşrin 1943, s. 24-25.
- Halim Sait Öztaş: “Düğün Harcı Görme”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 81-82, Ocak-Şubat 1945, s. 9.
- Halim Sait Öztaş: “Gelin Güvey Görme”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 76-77, Ağustos-Eylül 1944, s. 14-15.
- Halim Sait Öztaş: “Köyde Gelenekler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 61, 19 Mayıs 1943, s. 10-11.
- Halim Sait Öztaş: “Köyde Gelenekler”, Tutu Alma, *Yurt ve Kültür*, Sayı 67-68, s. 19.
- Halim Sait Öztaş: “Köylerde Âdet”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 63-64, 19 Temmuz-Ağustos 1943, s. 21-23.
- Halim Sait Öztaş: “Yol Paklama”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 69-70, 2. Kânun-Şubat 1944, s. 16.
- Halkevi Dil Edebiyat Kolu: “Dilimiz”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 8, 31 Mart 1933, s. 21-23.
- Halkevi Dil Edebiyat Kolu: “Eskişehir’de Folklor Üzerinde Bir Çalışma”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 33, 31 İlk Kânun 1935, s. 323-328.
- Halkevi Dil Edebiyat Kolu: “Eskişehir’de Folklor Üzerine Bir Çalışma”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 34, 29 Şubat 1936, s. 378-384.
- Halkevi Dil Edebiyat Kolu: “Eskişehir’de Folklor Üzerine Bir Çalışma”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 36, 29 Birinci Teşrin 1936, s. 489-496.
- Halkevi Dil Edebiyat Kolu: “Folklor Araştırmalarından”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 39, Şubat 1938, s. 563-569.
- Halkevi Dil Edebiyat Kolu: “Folklor Üzerinde Çalışmalar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 37, Ağustos 1937, s. 521-523.
- Hasan Mazhar: “Harabati”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 85, Mayıs 1945, s. 33.
- Hasan Tekin: “Neler Ekmeliyiz?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 2, 30 Eylül 1932, s. 5.

- Hasan Tekin: “Neler Ekmeliyiz?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 2, 30 Eylül 1932, s. 9.
- Hasan Torağanlı: “Musikide Mana”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 93-94, Ocak-Şubat 1946, s. 18/20.
- Hatice Evrim: “Köy”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 40, Haziran 1938, s. 608.
- Hayali: “Yolcu”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 39, Şubat 1938, s. 573.
- Hayati: “Hoş Âlem”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 37, Ağustos 1937, s. 520.
- Hayyami: “Eski Yoldan”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 9, 30 Nisan 1933, s. 8.
- Hayyami: “Eski Yoldan”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 9, 30 Nisan 1933, s. 8.
- Hayyami: “Eski Yoldan 1”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 6, 30 İkinci Kânun 1933, s. 4.
- Hicran Taşkın: “Bir Yazı Üzerine”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 91-92, Kasım-Aralık 1945, s. 5.
- Hikmet Aslan: “Esir Bülbül”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 83-84, Mart-Nisan 1945, s. 24.
- Hilmi Ergun: “Sadî ve Gülistan”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 63-64, 19 Temmuz-Ağustos 1943, s. 31-32.
- Hilmi: “Kıt’a”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 25, 30 İkinci Teşrin 1934, s. 26.
- Hüseyin Turgut: “Arkeoloji Bakımından Eskişehir”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 65-66, 19 Eylül-1. Teşrin 1943, s. 16-18.
- İ. Beydeş: “Dil ve Yazı Kuvvetlerinin Hedefi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 50, 23 Şubat 1941, s. 780-782.
- İ. Tayla: “Beyaz Zambak”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 62, 19 Haziran 1943, s. 13.
- İ. Tayla: “Binicilik Merakı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 40, Haziran 1938, s. 599-607.
- İ. Tayla: “El Ele”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 74-75, Haziran-Temmuz 1944, s. 22.
- İ. Tayla: “En Büyük Eser”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 89-90, Eylül-Ekim 1945, s. 20-22.
- İ. Tayla: “Evlat Aşkı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 72-73, Nisan- Mayıs 1944, s. 25-28.
- İ. Tayla: “Kader”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 74-75, Haziran-Temmuz 1944, s. 18-21.

- İ. Tayla: “Kara Toprak”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 69-70, 2. Kânun-Şubat 1944, s. 20
- İ. Tayla: “Küçük Fedai”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 71, Mart 1944, s. 26-29.
- İ. Tayla: “Onu Kim Sevmezdi ?”, *Porsuk*, Sayı 43-44, 1939, s. 661-662.
- İ. Tayla: “Saadet Nerede ?”, *Porsuk*, Sayı 48, Temmuz 1940, s. 736.
- İ. Tayla: “Sen Yalvar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 93-94, Ocak-Şubat 1946, s. 4.
- İ. Tayla: “Türk Uçmanlarına”, *Porsuk*, Sayı 46, Nisan 1940, s. 707.
- İ. Tayla: “Uçman Ali”, *Porsuk*, Sayı 42, Birinci Teşrin 1939, s. 651-652.
- İ. Tayla: “Unutulurdu”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 69-70, 2. Kânun-Şubat 1944, s. 13.
- İbrahim Demirler: “Milli Mücadele Tarihinde Eskişehir’den Bir Yaprak”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 93-94, Ocak-Şubat 1946, s. 9/20.
- İbrahim Kutluk: “Eski ve Yeni Şiir”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 89-90, Eylül-Ekim 1945, s. 12-14.
- İbrahim Kutluk: “Lozan ve Montrö”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 88, Ağustos 1945, s. 4-7.
- İhsan Baysal: “Mehmetçik”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 71, Mart 1944, s. 22-23.
- İhsan Kılıç: “Gece”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 91-92, Kasım-Aralık 1945, s. 10.
- İhsan Kılıç: “O Gece”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 87, Temmuz 1945, s. 14.
- İsmail Dinç: ”Porsuk”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 97-98, Mayıs-Haziran 1946, s. 22.
- İsmail Menbay: “Köylülerimizin Söylevleri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 86, Haziran 1945, s. 44-47/49.
- İsmail Menbay: “Muhterem Büyüklerim, Mutlu Köylü Kardeşlerim”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 86, Haziran 1945, s. 47/49.
- İsmail Oral: “Kurtuluş Kızına”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 1, 30 Ağustos 1932, s. 14.
- İsmail Sarıkamış: “Peyzaj”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 91-92, Kasım-Aralık 1945, s. 11.
- İsmet Angı: “Dağ Köylükleri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 85, Mayıs 1945, s. 30/32.
- İsmet Angı: “Köyde Eğitim”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 91-92, Kasım-Aralık 1945, s. 6-7.

- İsmet Angı: “Köye Doğru”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 83-84, Mart-Nisan 1945, s. 30.
- İzzet Ulvi Aykut: “Altı Ok”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 95-96, Mart-Nisan 1946, s. 3.
- İzzet Ulvi Aykut: “Cumhuriyet On Yaşında”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 13-15, 29 Teşrin Evvel 1933, s. 6-8.
- İzzet Ulvi Aykut: “İnönü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 71, Mart 1944, s. 7-8.
- İzzet Ulvi Aykut: “İnönü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 71, Mart 1944, s. 17.
- K. İncesulu: “Biten Bekleyiş”, *Porsuk*, Sayı 41, 29 Birinci Teşrin 1938, s. 87.
- K. İncesulu: “Gün Sonu”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 39, Şubat 1938, s. 580.
- K. İncesulu: “Puslu Camlar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 40, Haziran 1938, s. 618.
- K. R. : “Bizim Lügat”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 3, 30 Birinci Teşrin 1932, s. 14-15.
- K. R. : “Bizim Lügat”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 5, 30 Birinci Kânun 1932, s. 16.
- K. Y. : “Dilimiz”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 11-12, Haziran – Temmuz 1933, s. 17-18.
- Kâzım Nami Duru: “Çocuk Terbiyesi ve Mektep”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 7, 30 Şubat 1933, s. 1-2.
- Kâzım Nami Duru: “Bizim Cumhuriyetimiz”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 36, 29 Birinci Teşrin 1936, s. 441-443.
- Kâzım Nami Duru: “Ders Âletlerine Ait Bir Konuşma”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 17-18, Mart 1934, s. 16-17.
- Kâzım Nami Duru: “Köylü Vatandaşlarıma Mektup”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 5, 30 Birinci Kânun 1932, s. 8-9.
- Kemal Kaplan: “Sen Yoksun”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 69-70, 2. Kânun-Şubat 1944, s. 18.
- Kemal Kaplan: “Uzaktan Seslenişler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 63-64, 19 Temmuz-Ağustos 1943, s. 4.
- Kemal Volga: “Uyan”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 85, Mayıs 1945, s. 14.
- Lütfü Oğuzcan: “Araşçı’ nın Oğlu”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 55-56, 30 1. Teşrin-30 2. Teşrin 1942, s. 28-32.

Lütfü Oğuzcan: “Akaltın’ı Tanıyalım”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 85, Mayıs 1945, s. 28-29-32.

Lütfü Oğuzcan: “Akaltın’ı Tanıyalım: Lületaşı Ocakları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 87, Temmuz 1945, s. 15-16.

Lütfü Oğuzcan: “Akaltın’ı Tanıyalım: Lületaşı Ocaklarında Çalışma Tarzı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 88, Ağustos 1945, s. 17-18.

Lütfü Oğuzcan: “Akaltın’ı Tanıyalım ve Tanıtım”, *Porsuk*, Sayı 42, Birinci Teşrin 1939, s. 640-643.

Lütfü Oğuzcan: “Bir İstanbul Yolculuğu”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 72-73, Nisan-Mayıs 1944, s. 14-15.

Lütfü Oğuzcan: “Ege Yollarında”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 53, Ağustos, s. 7-8.

Lütfü Oğuzcan: “Gurur Anıtı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 62, 19 Haziran 1943, s. 22-23.

Lütfü Oğuzcan: “İlk Öpücük”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 59-60, Şubat-Mart 1943, s. 22-24.

Lütfü Oğuzcan: “İzmir Akşamları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 40, Haziran 1938, s. 616.

Lütfü Oğuzcan: “Onu Nasıl Unutabilirim”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 61, 19 Mayıs 1943, s. 19-21.

Lütfü Oğuzcan: “Öksüz Top ve Marifetler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 57-58, 1. Kânun-2. Kânun 1943, s. 29-32.

Lütfü Oğuzcan: “Son Nişan”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 63-64, 19 Temmuz-Ağustos 1943, s. 24-25.

Lütfü Oğuzcan: “Türkmen Kızı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 35, 30 Mayıs 1936, s. 430-435.

Lütfü Oğuzcan: “Viy Anam !”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 53, Ağustos, s. 23-26.

Lütfü Oğuzcan: “Yiğit’in Armağanı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 54, 30 Eylül 1942, s. 22-26.

Lütfü Oğuzcan: “Zavallı Hacı Efendi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 65-66, 19 Eylül-1. Teşrin 1943, s. 28-30.

M. : “Mektepte Ceza”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 23-24, 29 Teşrin Evvel 1934, s. 23-24.

M. Ali Denker: “Ağız ve Civarının Karsinom’u Bir Kanser Vakası Başlangıcı Dolayısıyla”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 67-68, 2. Teşrin-1. Kânun 1944, s. 10-11.

M. Ali Denker: “Diş ve Bakımı”, *Porsuk*, Sayı 41, 29 Teşrin 1938, s. 85-86.

M. Ali Denker: “Dişten İnsan Ölür mü ?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 61, 19 Mayıs 1943, s. 12-13.

M. Ali: “Taze Simit”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 4, 30 İkinci Teşrin 1932, s. 15.

M. Duru: “Eskişehir”, *Porsuk*, Sayı 45, s. 679-680.

M. Duru: “Türkoğlu”, *Porsuk*, Sayı 41, 29 Birinci Teşrin 1938, s. 58-59.

M. Emin Töreci: “Şehrimden”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 74-75, Haziran-Temmuz 1944, s. 15.

M. Fahri Zaim: “İnsan Kabiliyetini Ölçen Aletler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 50, 23 Şubat 1941, s. 769-773.

M. H. Göker: “Büyük Hint Şairi”, *Porsuk*, Sayı 42, Birinci Teşrin 1939, s. 645.

M. H. Göker: “Rabindranath Tagore’dan”, *Porsuk*, Sayı 46, Nisan 1940, s. 700-701.

M. H. Göker: “Rabindranath Tagore’dan”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 50, 23 Şubat 1941, s. 784.

M. H. Göker: “Yirmi Sene Sonra”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 52, Haziran 1941, s. 823-826.

M. K. : “Talih”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 39, Şubat 1938, s. 574-576.

M. Kaplan: “Gün Doğuncaya Kadar”, *Porsuk*, Sayı 41, 29 Birinci Teşrin 1938, s. 88.

M. Oktar: “Atatürk’ün Kurcağı Önünde Geçerken”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 27-28, 9 Mayıs 1935, s. 160.

M. Potoğlu: “His ve Aşk”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 39, Şubat 1938, s. 578.

M. Tarık: “Cumhuriyet Devrinde Şimendifercilik”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 13-15, 29 Teşrin Evvel 1933, s. 209-217.

M. Tarık: “Duyçe Muzeum”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 4, 30 İkinci Teşrin 1932, s. 8-9.

M. Tarık: “İktisadî Buhranla Nasıl Mücadele Edilir ?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 21-22, Ağustos 1934, s. 17-21.

- M. Tarık: “Seyahat Notları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 6, 30 İkinci Kânun 1933, s. 9-10.
- M. Tarık: “Sporda Ahlak ve Seciye”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 23-24, 29 Teşrin Evvel 1934, s. 20-22.
- M. Tarık: “Sporun Zevkleri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 3, 30 Birinci Teşrin 1932, s. 12-13.
- M. Tevfik: “Gül ve Bülbül Efsanesi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 25, 30 İkinci Teşrin 1934, s. 28.
- M. Vedat Okay: “23 Nisan”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 83-84, Mart-Nisan 1945, s. 21-22.
- M. Vedat Okay: “Aruzda Bir Terakki”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 87, Temmuz 1945, s. 3/14.
- M. Vedat Okay: “Bizim Ülkemiz”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 87, Temmuz 1945, s. 5.
- M. Vedat Okay: “Denize Hasret”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 88, Ağustos 1945, s. 15.
- M. Yavuz: “Hâkimiyet-i Milliye ve Cumhuriyet-i İdare”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 13-15, 29 Teşrin Evvel 1933, s. 9-16.
- Mahmut Nedim Şehit Oğlu: “Büyük Kahraman”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 57-58, 1. Kânun-2. Kânun 1943, s. 7.
- Mahmut Nedim Şehit Oğlu: “Kurbağalar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 55-56, 30 1. Teşrin-30 2. Teşrin 1942, s. 9.
- Mahmut Nedim Şehit Oğlu: “Masal ve Hakikat”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 17-18, Mart 1934, s. 40.
- Mahmut Nedim Şehit Oğlu: “Tanıyış”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 57-58, 1. Kânun-2. Kânun 1943, s. 15.
- Mecmua: “Azmi İçin”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 95-96, Mart Nisan 1946, s. 20.
- Mecmua: “Bir İki Söz”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 37, Ağustos 1937, s. 505.
- Mecmua: “Dergi İçin Bir İki Söz ve Bir İltizar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 50, 23 Şubat 1941, s.
- Mecmua: “Düzeltilmeler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 88, Ağustos 1945, s. 2.

Mecmua: “Ebedi Şef Atatürk’ün Ölümünün Altıncı Yıldönümünde Eskişehir Halkevinde Yapılan İhtiram Köşesi ve Tören”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 78-79-80, Birinci, İkinci Teşrin-Birinci Kânun 1944, s. 44-46.

Mecmua: “Evimiz Neşriyatında Bir Adım Daha”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 47, Mayıs 1940, s. 718-719.

Mecmua: “Evimizin Çalışmalarına Toplu Bir Bakış”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 37, Ağustos 1937, s. 518-519.

Mecmua: “Gençlik ve Halkevi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 91-92, Kasım-Aralık 1945, s. 1.

Mecmua: “Halkevinde Açılan Resim Sergisi-Açış Söylevi-Sergi Tenkidi-Şami Lim’in Hal Tercümesi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 74-75, Haziran-Temmuz 1944, s. 26.

Mecmua: “Halkevinde Millî Şairimiz Mehmet Emin Yurdakul İçin Bir Tören Yapıldı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 69-70, 2. Kânun- Şubat 1944, s. 10.

Mecmua: “İsmet İnönü Halkevimizde”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 97-98, Mayıs-Haziran 1946, s. 3-5.

Mecmua: “Mebuslarımızdan Ahmet Hamdi Tanpınar ve Sadi Irmak Şehrimizde”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 69-70, 2. Kânun-Şubat 1944, s. 30-31.

Mecmua: “Milletvekillerimiz Şehrimizde ve Aramızda”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 89-90, Eylül-Ekim 1945, s. 25-26.

Mecmua: “Okuyuculara”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 88, Ağustos 1945, s. 2.

Mecmua: “Şehrimizde 19 Mayıs İdman Bayramı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 47, Mayıs 1940, s. 715-716.

Mecmua: “Şehrimizde ve Halkevinde Olup Bitenlere Toplu Bir Bakış”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 91-92, Kasım-Aralık 1945, s. 24-26.

Mehmet Ali Biltan: “Akşam”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 89-90, Eylül-Ekim 1945, s. 19.

Mehmet Faik: “Köyümün Kızları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 25, 30 İkinci Teşrin 1934, s. 25.

Mehmet Faik: “Yokluğun Sesi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 7, 30 Şubat 1933, s. 12.

Mehmet İlhan: “Yaban’la Romana Kundak Soktular”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 11-12 Haziran – Temmuz 1933, s. 7-8.

Mehmet İlhan: “Yaban’a, Yayla Çocukları Karşı Geldi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 17-18, Mart 1934, s. 34-39.

Mehmet İlhan: “Boşluk”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 11-12, Haziran – Temmuz 1933, s. 21-24.

Mehmet İlhan: “İnkılâp ve Kadro”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 4, 30 İkinci Teşrin 1932, s. 3-4.

Mehmet İlhan: “İnkılâbı Anlamayan, İnkılâbı Benimsemeyen, İnkılâba İnanmayan Tipler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 8, 31 Mart 1933, s. 16-18.

Mehmet İlhan: “İnkılâp Dile Geldi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 13-15, 29 Teşrin Evvel 1933, s. 38-40.

Mehmet İlhan: “Milletçe İstemek Milletçe Yapmak ve Milletçe Mesut Olmak”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 5, 30 Birinci Kânun 1932, s. 13.

Mehmet İlhan: “Sakarya Kızları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 10, Mayıs 1933, s.3-5.

Mehmet Sabahattin: “Mahpushane Türküsü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 91-92, Kasım-Aralık 1945, s. 16.

Mehmet Türkmenoğlu: “Anadolu’nun Ayşe’si”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 36, 29 Birinci Teşrin 1936, s. 477.

Mehmet Türkmenoğlu: “Benim Anam”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 63-64, 19 Temmuz-Ağustos 1943, s. 26-28

Mehmet Türkmenoğlu: “Çoban”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 36, 29 Birinci Teşrin 1936, s. 480.

Mehmet Türkmenoğlu: “Dilek”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 39, Şubat 1938, s. 561.

Mehmet Türkmenoğlu: “Eskişehir’in Kurtuluş Bayramında Söylenilmiş Bir Hitabe”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 76-77, Ağustos-Eylül 1944, s. 21.

Mehmet Türkmenoğlu: “Hızımız”, *Porsuk*, Sayı 41, 29 Birinci Teşrin 1938, s. 57.

Mehmet Türkmenoğlu: “İnanım”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 30-32, 29 İlk Teşrin 1935, s. 256-258.

Mehmet Türkmenoğlu: “İnönü Şehitliğinde”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 71, Mart 1944, s. 11.

Mehmet Türkmenoğlu: “İnönü Şehitliğinde”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 37, Ağustos 1937, s. 514.

Mehmet Türkmenoğlu: “Lozan”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 63-64, 19 Temmuz-Ağustos 1943, s. 9.

Mehmet Türkmenoğlu: “Tereke”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 67-68, 2. Teşrin-1. Kânun 1944, s. 20-21.

Mehmet Türkmenoğlu: “Türkiye’de Parlâmento ve Cumhuriyet”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 65-66, 19 Eylül-1. Teşrin 1943, s. 9-11.

Mehmet Türkmenoğlu: “Zeybek”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 35, 30 Mayıs 1936, s. 439-440.

Mehmet Türkmenoğlu: “Zeybek”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 63-64, 19 Temmuz-Ağustos 1943, s. 14.

Melek Tigrel: “Ayrılıklar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 54, 30 Eylül 1942, s. 20-21.

Melek Tigrel: “İki Arkadaş”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 57-58, 1. Kânun-2. Kânun 1943, s. 27.

Melek Tigrel: “Kimsin Neredesin ?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 54, 30 Eylül 1942, s. 31.

Melek Tigrel: “Yaralı Kuş”, *Yurt ve Kültür* Sayı 55-56, 30 1. Teşrin-30 2. Teşrin 1942, s. 15.

Melih Meteoglu: “Gül”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 61, 19 Mayıs 1943, s. 32.

Melih Meteoglu: “Pınar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 61, 19 Mayıs 1943, s. 32.

Melih Meteoglu: “Rüya”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 85, Mayıs 1945, s. 26-27.

Melih Meteoglu: “Ümit”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 63-64, 19 Temmuz-Ağustos 1943, s. 7.

Mesrur Demirel: “Kızılay”, *Porsuk*, Sayı 48, Temmuz 1940, s. 729.

Murat Şenata: “Çocuk”, *Porsuk*, Sayı 46, Nisan 1940, s. 703.

Murat Şenata: “Geceler”, *Porsuk*, Sayı 41, 29 Birinci Teşrin 1938, s. 87.

Murat Şenata: “Ona”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 40, Haziran 1938, s. 615.

Murat Şenata: “Rüya”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 46, Nisan 1940, s. 710.

Mustafa Hoşsucu: “Bülbül”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 88, Ağustos 1945, s. 9.

Mustafa Hoşsucu: “Halk Türküleri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 91-92, Kasım-Aralık 1945, s. 12-13.

Mustafa Hoşsucu: “O Geliyor”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 97-98, Mayıs-Haziran 1946, s. 21.

Mustafa Hoşsucu: “Sazıma”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 97-98, Mayıs-Haziran 1946, s. 13.

Mustafa Hoşsucu: “Semâî”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 87, Temmuz 1945, s. 16.

Mustafa Hoşsucu: “Semâî”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 93-94, Ocak-Şubat 1946, s. 20.

Mustafa Hoşsucu: “Türkü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 83-84, Mart-Nisan 1945, s. 29.

Mustafa Hoşsucu: “Türkü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 89-90, Eylül-Ekim 1945, s. 19.

Mustafa Hoşsucu: “Türkü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 91-92, Kasım-Aralık 1945, s. 10.

Mustafa Hoşsucu: “Vatana Hasret”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 81-82, Ocak-Şubat 1945, s. 18.

Muzaffer Akçacı: “Kurşunlu Cami”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 85, Mayıs 1945, s. 7.

Muzaffer Alap: “Bayanlar, Baylar Evinizin Bahçesi Sizi Bekliyor”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 61, 19 Mayıs 1943, s. 16-17.

Muzaffer Alap: “Bizim Şarkımız”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 65-66, 19 Eylül -1. Teşrin 1943, s. 7.

Muzaffer Alap: “Eskişehir Bahçeli Evleri Hakkında”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 62, 19 Haziran 1943, s. 9-10-11.

Muzaffer Alap: “Eskişehir’de Buğday Bayramı Niçin Yapılmıyor?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 63-64, 19 Temmuz-Ağustos 1943, s. 5-6.

Muzaffer Alap: “Hasret”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 67-68, 2. Teşrin-1. Kânun 1944, s. 22.

Muzaffer Alap: “Köy Çocukları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 72-73, Nisan- Mayıs 1944, s. 24.

Muzaffer Alap: “Önsöz”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 61, 19 Mayıs 1943, s. 7.

Muzaffer Alap: “Şehirden Köye”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 62, 19 Haziran 1943, s. 8.

Münir Melâl: “Günahım”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 50, 23 Şubat 1941, s. 783.

Münir Melâl: “Sana Giden Yol”, *Porsuk*, Sayı 46, Nisan 1940, s. 699.

- Müşerref Öztürk: “29 İçin”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 40, Haziran 1938, s. 609.
- Müşerref Öztürk: “Hayat Nedir Zaten?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 40, Haziran 1938, s. 617.
- N. Ok: “İki Duygu”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 29-30, Ağustos 1935, s. 208.
- Naciye Ürünay: “21 Temmuz 1936 Montrö Zaferi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 76-77, Ağustos-Eylül 1944, s. 11-12.
- Naciye Ürünay: “Lozan”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 76-77, Ağustos-Eylül 1944, s. 8-10.
- Naciye Ürünay -Cemal Duru: “Eskişehir Tarihi İçin Bulunmuş Yapraklar, Anıtlar, Yazıtlar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 81-82, Ocak-Şubat 1945, s. 10-11.
- Naciye Ürünay-Cemal Duru: “Eskişehir İçin Bulunmuş Anıtlar, Yazıtlar, Yapraklar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 85, Mayıs 1945, s. 8-10.
- Naciye Ürünay-Cemal Duru: “Eskişehir İçin Bulunmuş Anıtlar, Yazıtlar, Yapraklar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 87, Temmuz 1945, s. 6/12.
- Naciye Ürünay-Cemal Duru: “Eskişehir İçin Bulunmuş Yapraklar, Anıtlar, Yazıtlar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 83-84, Mart-Nisan 1945, s. 8-12.
- Naciye Ürünay-Cemal Duru: “Eskişehir İçin Bulunmuş Yapraklar, Anıtlar, Yazıtlar Kurşunlu Camii”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 88, Ağustos 1945, s. 11-13.
- Naciye Ürünay-Cemal Duru: “Eskişehir İçin Bulunmuş Yapraklar, Anıtlar, Yazıtlar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 89-90, Eylül-Ekim 1945, s. 5-7.
- Naciye Ürünay: “19 Mayıs’ın Mana ve Ehemmiyeti”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 97-98, Mayıs-Haziran 1946, s. 6.
- Nadide: “Kahkaha”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 25, 30 İkinci Teşrin 1934, s. 25.
- Naim Buluç: “Canlı Tarihler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 93-94, Ocak-Şubat 1946, s. 6-7.
- Naim Buluç: “Canlı Tarihler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 97-98, Mayıs-Haziran 1946, s. 7.
- Naim Buluç: “Sadettin Nüzhet’in Ölümü Dolayısıyla”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 97-98, Mayıs-Haziran 1946, s. 23-24.
- Necah Dura: “Ayrılık”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 88, Ağustos 1945, s. 10.

Necah Dura: “Maziye Hasret”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 81-82, Ocak-Şubat 1945, s. 25.

Necah Dura: “Pompei’nin Son Günleri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 83-84, Mart-Nisan 1945, s. 22-23.

Necah Dura: “Sır”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 87, Temmuz 1945, s. 8.

Necah Duru: “O”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 91-92, Kasım-Aralık 1945, s. 10.

Necip Necati Özeren: “Köylü Dede’nin Öğütlerinden”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 26, 1 İkinci Kânun 1935, s. 79-80.

Necip Abdullah: “İlim ve Hayat Muamması”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 17-18, Mart 1934, s. 19-24.

Necip Necati Özeren: “Köylü Dedenin Öğütlerinden”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 9, 30 Nisan 1933, s. 15-16.

Necip Necati Özeren: “Köy Çobanı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 20, Mayıs 1934, s. 7-8.

Necip Necati Özeren: “Köylü Öğütleri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 17-18, Mart 1934, s. 42-43.

Necip Necati Özeren: “Köylü Öğütlerinden”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 19, Nisan 1934, s. 29-31.

Necip Necati Özeren: “Yeni Köy Türkülerinden”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 19, Nisan 1934, s. 32.

Necip Necati Özeren: “Ahmet Şakir B.”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 10, Mayıs 1933, s. 19-21.

Necip Necati Özeren: “Ahmet Şakir B.”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 9, 30 Nisan 1933, s. 11-12.

Necip Necati Özeren: “Dayı Murat”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 8, 31 Mart 1933, s. 19-20.

Necip Necati Özeren: “Köylerimizde Gördüklerimizden”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 19, Nisan 1934, s. 25-28.

Necip Necati Özeren: “Köylerimizde Gördüklerimizden”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 26, 1 İkinci Kânun 1935, s. 76-79.

Necip Necati Özeren: “Köylerimizde Gördüklerimizden”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 27-28, 9 Mayıs 1935, s. 150-156.

Necip Necati Özeren: “Köylerimizde Gördüklerimizden”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 29-30, Ağustos 1935, s. 181-188.

Necip Necati Özeren: “Köylerimizde Gördüklerimizden”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 20, Mayıs 1934, s. 25-31.

Necip Necati Özeren: “Köylü Dede’nin Öğütleri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 27-28, 9 Mayıs 1935, s. 157-158.

Necip Necati Özeren: “Ökseler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 8, 31 Mart 1933, s. 11-12.

Necip Necati Özeren: “Köylerimizde Gördüklerimizden”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 25, 30 İkinci Teşrin 1934, s. 32-43.

Necip Necati Özeren: “Köylerimizde Gördüklerimizden”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 23-24, Teşrin Evvel 1934, s. 25-28.

Necip Necati Özeren : “Köylerimizde Gördüklerimizden”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 17-18, Mart 1934, s. 49-56.

Necip Necati Özeren: “Ahmet Şakir B.”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 11-12, Haziran – Temmuz 1933, s. 25-31.

Necip Necati Özeren: “Dayı Murat”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 7, 30 Şubat 1933, s. 13-14.

Necip Necati Özeren: “Köylü Dayı’nın Öğütlerinden: 2”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 11-12, Haziran – Temmuz 1933, s. 20.

Necip Necati Özeren: “Köylerimizde Gördüklerimizden”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 16, Teşrinisani 1933, s. 27-34.

Necmi Omaçer: “Çocuklarımızı Düşünürken Ülkümüz Ne Olmalıdır ?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 27-28, 9 Mayıs 1935, s. 121-123.

Necmi Omaçer: “Çocuklarımızı Düşünürken Ülkümüz Ne Olmalıdır ?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 27-28, 9 Mayıs 1935, s. 89-96.

Necmi Omaçer: “Demokrasi Düşmanları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 37, Ağustos 1937, s. 512-513.

Necmi Omaçer: “İstiklâl ve Milli Hâkimiyet”, *Porsuk*, Sayı 46, Nisan 1940, s. 697-698.

Necmi Omaçer: “Sanat”, *Porsuk*, Sayı 47, Mayıs 1940, s. 720-726.

Necmi Omaçer: “Teşkilât-ı Esasiye Kanununun Tarihi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 34, 29 Şubat 1936, s. 349-356.

Necmi Omaçer: “Teşkilât-ı Esasiye Kanununun Tarihi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 36, 29 Birinci Teşrin 1936, s. 481-488.

Nedret Hilmi: “Çiçekler ve Yağmur”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 40, Haziran 1938, s. 613-614

Nilüfer Tanışman: “Felsefede Antikite”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 93-94, Ocak-Şubat 1946, s. 8/16.

Nilüfer Yalnız: “Gönüller Diyarı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 29-30, Ağustos 1935, s. 173-176.

Nilüfer Yalnız: “Kalp Yerine”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 38, Birinci Teşrin 1937, s. 532.

Niyazi Akşit: “Çocuk”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 72-73, Nisan-Mayıs 1944, s. 2-3.

Niyazi Akşit: “Dört Ölüm Karşısında”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 85, Mayıs 1945, s. 5-6.

Niyazi Akşit: “Eskişehir “Dorileom” Meydan Muharebesi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 81-82, Ocak-Şubat 1945, s. 4-7.

Niyazi Akşit: “Lozan”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 76-77, Ağustos-Eylül 1944, s. 1.

Niyazi Akşit: “Seyitgazi Türbesi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 76-77, Ağustos-Eylül 1944, s. 15.

Niyazi Akşit: “Şeyh Edebâli ve Osman Gazi’nin Rüyası”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 83-84, Mart-Nisan 1945, s. 5-6.

Nurettin Tekdöner: “Kurt ve İnsan”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 83-84, Mart-Nisan 1945, s. 25.

Nuri Işık: “Arzu”, *Porsuk*, Sayı 46, Nisan 1940, s. 704.

Nuri Işık: “Eski Bir Dosta”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 40, Haziran 1938, s. 618.

Nuri Uçak: “İnönü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 83-84, Mart-Nisan 1945, s. 34.

O. İ.: “Tayyareciliğin Tarihi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 65-66, 19 Eylül-1. Teşrin 1943, s. 26-27.

O. O. Hilmi: “Sanırdım”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 27-28, 9 Mayıs 1935, s. 159.

O. Seyfî Zeytinler: “Sen Ölmedin”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 95-96, Mart-Nisan 1946, s. 23.

Oğuz Özdeş: “Dalgalar ve Ben”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 40, Haziran 1938, s. 619.

Orhan Özgencil: “Hissî Şarkılardan”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 87, Temmuz 1945, s. 10.

Osman Özcan: “19 Mayıs”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 72-73, Nisan-Mayıs 1944, s. 31-32.

Osman Şeref: “Bir Valideye Mektuplar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 4, 30 İkinci Teşrin 1932, s. 5-6.

Osman Şeref: “Bir Valideye Mektuplar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 5, 30 Birinci Kânun 1932, s. 6-7.

Osman Şeref: “Bir Valideye Mektuplar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 6, 30 İkinci Kânun 1933, s. 5.

Ö. Faruk Beneklitaş: “İnönü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 83-84, Mart-Nisan 1945, s. 31.

Ö. Faruk Beneklitaş: “Porsuk”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 85, Mayıs 1945, s. 23.

Ömer Aslan: “Fuzulî”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 81-82, Ocak-Şubat 1945, s. 19-20.

Porsuk: “Şehrimizde 30 Ağustos Günü Lise Önündeki Meydanda Yapılan Tören”, *Porsuk*, Sayı 49, Ağustos 1940, s. 757.

Porsuk: “Şehrimizde Lozan Günü Halkevinde Tören”, *Porsuk*, Sayı 49, Ağustos 1940, s. 749.

Prof. Dr. Yavuz Abadan: “Eskişehir’de İlk 30 Ağustos ve Bugün”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 53, Ağustos, s. 3-6.

R. Bedri: “Deniz”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 6, 30 İkinci Kânun 1933, s. 16.

R. Bedri: “Köyde Kış”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 5, 30 Birinci Kânun 1932, s. 20.

R. U. “Eskişehir Lisesinin Müsameresi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 61, 19 Mayıs 1943, s. 30-31.

Ruhi Alper: “Profesör Milletvekili Sayın Yavuz Abadan’ı Dinlerken”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 81-82, Ocak-Şubat 1945, s. 12-14.

Ramazan Yontar: “Yurdumuz ve Gayemiz”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 85, Mayıs 1945, s. 19.

Recep Bilginer: “19 Mayıs 1919”, Mayıs 1945, s. 4.

Recep Bilginer: “Akşam Gezintileri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 91-92, Kasım-Aralık 1945, s. 4.

Recep Bilginer: “Eskişehir’de Hıdırellez Âdetleri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 85, Mayıs 1945, s. 10-11.

Recep Bilginer: “Son Mektup”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 88, Ağustos 1945, s. 16.

Recep Yıldırımlar: “Atlılar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 91-92, Kasım-Aralık 1945, s. 16.

Remzi Okyay: “İmtihan Kapısında”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 25, 30 İkinci Teşrin 1934, s. 26.

Remzi Okyay: “Yeter”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 27-28, 9 Mayıs 1935, s. 120.

Reşit Zeytinoğlu: “Azmi Bir Sanatkârdı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 95-96, Mart-Nisan 1946, s. 24.

Reşit Zeytinoğlu: “Buldu Yine”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 57-58, 1. Kânun-2. Kânun 1943, s. 28.

Reşit Zeytinoğlu: “Musikimiz”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 85, Mayıs 1945, s. 21.

Rıfat Karasoy: “Ölünceye Kadar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 81-82, Ocak-Şubat 1945, s. 20.

Rıza Ümit Erzurumlu: “30 Ağustos Zafer Bayramı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 88, Ağustos 1945, s. 8-9.

Rıza Ümit Erzurumlu: “Beni Beni”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 83-84, Mart-Nisan 1945, s. 29.

Rıza Ümit Erzurumlu: “Gönlümün Daveti”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 89-90, Eylül-Ekim 1945, s. 19

Rıza Ümit Erzurumlu: “Halkevleri Destanı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 95-96, Mart-Nisan 1946, s. 8-10.

Rıza Ümit Erzurumlu: “Köylü Türküsü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 93-94, Ocak-Şubat 1946, s. 12.

Rıza Ümit Erzurumlu: “Sen ve Ben”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 83-84, Mart-Nisan 1945, s. 23.

Ruhi Alper: “19 Mayıs ve Gençlik”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 52, Haziran 1941, s. 817-819.

Ruhi Alper: “23 Mart-1921 Türk Ulusunun Makûs Tarihini Yenen Savaş ve Onun Eşsiz Kahramanı İkinci İnönü ve İsmet İnönü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 71, Mart 1944, s. 9-10.

Ruhi Alper: “Bir Yıl Dönümü ve Bir Marş (19 Mayıs 1919)”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 72-73, Nisan-Mayıs 1944, s. 16-18.

Ruhi Alper: “İnkılâp ve Halkevleri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 51, Mayıs 1941, s. 790-791.

Ruhi Alper: “Lozan Yolunda”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 76-77, Ağustos-Eylül 1944, s. 3-5.

Ruhi Alper: “Profesör Milletvekili Sayın Yavuz Abadan’ı Dinlerken”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 81-82, Ocak-Şubat 1945, s. 12-14.

Ruhi Alper: “Simav’da Sabah”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 74-75, Haziran-Temmuz 1944, s. 2-3.

Ruhi Alper: “Türk Ocakları ve Halkevleri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 50, 23 Şubat 1941, s. 777-778.

Rüştü Yetilmezler: “Çalışmak”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 87, Temmuz 1945, s. 11.

Rüştü Yetilmezler: “Değil”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 95-96, Mart-Nisan 1946, s. 19.

Rüştü Yetilmezler: “Edebiyatımız”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 91-92, Kasım-Aralık 1945, s. 21-22.

Rüştü Yetilmezler: “Mezarı Başında”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 76-77, Ağustos-Eylül 1944, s. 19.

S. Naci Keskinli: “Uzak Şehir”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 39, Şubat 1938, s. 579.

S. Naci Keskinli: “Arzu”, *Porsuk*, Sayı 46, Nisan 1940, s. 710.

S. Naci Keskinli: “Döndüğün Gün”, *Porsuk*, Sayı 41, 29 Birinci Teşrin 1938, s. 88.

S. Naci Keskinli: “Nedamet”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 40, Haziran 1938, s. 617.

S. Rıza: “Halk Evi” Mecmuası Hazırlanırken, *Yurt ve Kültür*, Sayı 1, 30 Ağustos 1932, s. 15.

- S. Saim: “Gece”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 5, 30 Birinci Kânun 1932, s. 19.
- S. T. O. : “Ben Buyum”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 26, 1 İkinci Kânun 1935, s. 56.
- S. T. O. : “Bir Parça”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 19, Nisan 1934, s. 13.
- S. T. O. : “Gencim”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 7, 30 Şubat 1933, s. 2.
- S. T. O. : “Güz”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 19, Nisan 1934, s. 12.
- S. T. O. : “Sevgi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 19, Nisan 1934, s. 13.
- S. T. O. : “Türk Gençliğinin İnan Günü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 27-28, 9 Mayıs 1935, s. 85-86.
- S. T. O. : “Yaşadığım Kadar Yaşa; Fakat Gülebildiğin Kadar Gül !”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 27-28, 9 Mayıs 1935, s. 117-119.
- S. T. O. : Yokuş”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 19, Nisan 1934, s. 13.
- S. T. O. : “Gençlerin Şiirleri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 6, 30 İkinci Kânun 1933, s. 3-4.
- S. Ümit Yektaş: “Ferda-ı Meşakkat”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 85, Mayıs 1945, s. 23.
- Sabahattin Savcı: “Bizde At Sevgisi ve At Spor Merakı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 76-77, Ağustos-Eylül 1944, s. 24-25.
- Sabahattin Savcı: “Köylerimizde Ziraî Durum”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 74-75, Haziran-Temmuz 1944, s. 14-15.
- Sabih Şendil: “Dedim-Dedi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 87, Temmuz 1945, s. 14.
- Sabri Ünsal: “Bir Yaprak”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 87, Temmuz 1945, s. 10.
- Sabri Ünsal: “Deniz”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 83-84, Mart-Nisan 1945, s. 26.
- Sadi Aksoy: “Hayal Âleminde”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 91-92, Kasım-Aralık 1945, s. 11.
- Sadi Aksoy: “Tanrısıyla Pazarlık Yapan”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 91-92, Kasım-Aralık 1945, s. 17.
- Saffet Çalışır: “Bozkırda Feryat”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 67-68, 2. Teşrin-1. Kânun 1944, s. 9.
- Saffet Çalışır: “Eskişehir Ufuklarından”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 83-84, Mart-Nisan 1945, s. 34.
- Saffet Çalışır: “Oy”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 87, Temmuz 1945, s. 7.

- Saffet Çalışır: “Toprak” *Yurt ve Kültür*, Sayı 69-70, 2. Kânun-Şubat 1944, s. 15.
- Saffet Çalışır: “Toprak ve Köylümüz”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 86, Haziran 1945, s. 37/39.
- Samim Tansu: “İstek”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 48, Temmuz 1940, s. 733.
- Sazova Tohum ıslah Stasyonu: “Aspir Yeni Yağ Nebatı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 9, 30 Nisan 1933, s. 25-34.
- Selâhattin Erkap: “Bozkır Çocuğu”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 85, Mayıs 1945, s. 22.
- Selâhattin Ertürk: “Davul-Zurna Dinlerken”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 97-98, Mayıs-Haziran 1946, s. 20.
- Selâhattin Ertürk: “Koçaklama”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 91-92, Kasım-Aralık 1945, s. 9.
- Selâhattin Ertürk: “Sevdalanmışım”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 95-96, Mart-Nisan 1946, s. 13.
- Selâmi Tiryakioğlu: “Gözler İçinde”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 91-92, Kasım-Aralık 1945, s. 10.
- Selim Özol: “Çiçekler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 87, Temmuz 1945, s. 7.
- Seyfi Mesci: “Gidişine”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 62, 19 Haziran 1943, s. 16.
- Seyfi Mesci: “Yıl Dönümünde”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 69-70, 2. Kânun-Şubat 1944, s. 10.
- Sırrı Kardeş: “Korkorlu Âşık Vahdeti”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 83-84, Mart-Nisan 1945, s. 7.
- Sıva Tutmaz Oğlu: “Aydınlık”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 4, 30 İkinci Teşrin 1932, s. 8.
- Sulhi Garan: “Atatürk ve İzinde Yürüyen Sporcu Gençlik”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 57-58, 1. Kânun-2. Kânun 1943, s. 4-6.
- Sulhi Garan: “Uçan Kuşların Zaferi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 54, 30 Eylül 1942, s. 27-30.
- Süleyman Gültekin: “Gel”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 88, Ağustos 1945, s. 20.
- Süleyman Oğlu: “Meçhûl Ufuklar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 5, 30 Birinci Kânun 1932, s.15.

- Ş. Demircioğlu: “Ömür”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 47, Mayıs 1940, s. 717.
- Şadan Bedi: “Gençlik Milletindir”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 21-22, Ağustos 1934, s. 50-51.
- Şadan Bedi: “Türk İnkılâbına Yeni Nesli Nasıl Yetiştirmeliyiz ?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 16, Teşrinisani 1933, s. 14-16.
- Şadan Remzi Tek: “Anneme Mektup”, *Porsuk*, Sayı 41, 29 Teşrin 1938, s. 84.
- Şadiye Dericioğlu: “Akşam”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 69-70, 2. Kânun-Şubat 1944, s. 6.
- Şadiye Dericioğlu: “Ayrılık”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 81-82, Ocak-Şubat 1945, s. 21.
- Şadiye Dericioğlu: “Çocukluğuma Hasret”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 89-90, Eylül-Ekim 1945, s. 18.
- Şadiye Dericioğlu: “Dönmeyecek misin ?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 83-84, Mart-Nisan 1945, s. 20.
- Şadiye Dericioğlu: “Giderken”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 63-64, 19 Temmuz-Ağustos 1943, s. 28.
- Şadiye Dericioğlu: “Gurbet Yolları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 62, 19 Haziran 1943, s. 11.
- Şadiye Dericioğlu: “Mazi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 61, 19 Mayıs 1943, s. 32.
- Şadiye Dericioğlu: “Pınarla Baş başa”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 65-66, 19 Eylül-1. Teşrin 1943, s. 20.
- Şadiye Dericioğlu: “Yağmur”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 87, Temmuz 1945, s. 8.
- Şahap Hüsnü Gürsel: “19 Mayıs Eşiğinde”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 61, 19 Mayıs 1943.
- Şahap Hüsnü Gürsel: “Atatürkçülere”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 57-58, 1. Kânun-2. Kânun 1943, s. 3.
- Şahap Hüsnü Gürsel: “Benim Şarkım”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 57-58, 1. Kânun-2. Kânun 1943, s. 8.
- Şahap Hüsnü Gürsel: “Bu Bir Masal Değil”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 29-30, Ağustos 1935, s. 189-191.

Şahap Hüsnü Gürsel: “Çalış Çalış Çalış”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 54, 30 Eylül 1942, s. 1-2.

Şahap Hüsnü Gürsel: “Dalgalar, Dalgalar Beni Yutun”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 37, Ağustos 1937, s. 517.

Şahap Hüsnü Gürsel: “Devrimcilerin Şarkısı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 36, 29 Birinci Teşrin 1936, s. 479.

Şahap Hüsnü Gürsel: “Ebedi Fecir Yuvası”, *Yurt ve Kültür*, 59-60, Şubat-Mart 1943, s. 1-2.

Şahap Hüsnü Gürsel: En Uzun Rüya, *Yurt ve Kültür*, Sayı 54, 30 Eylül 1942, s. 15.

Şahap Hüsnü Gürsel: “Hakkını Kovalama Yolları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 53, s. 18-21.

Şahap Hüsnü Gürsel: “İsmini Sen Koy”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 20, Mayıs 1934, s. 32.

Şahap Hüsnü Gürsel: “Mehmetçik’in Türküsü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 55-56, 30 1. Teşrin-30 2. Teşrin 1942, s. 16.

Şakir Berki: “Gençliğin Ulusal Şenliğimizi Tefsiri”, *Porsuk*, Sayı 41, 29 Birinci Teşrin 1938, s. 80-81

Şakir Berki: “Mesai ve Zekâ”, *Porsuk*, Sayı 45, s. 684-686.

Şece Tümer: “Eskişehir Halkevi Neler Yapabilir?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 27-28, 9 Mayıs 1935, s. 124-128.

Şece Tümer: “Grup Usulü mü Sınıf Usulü mü ?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 26, 1 İkinci Kânun 1935, s. 73-75.

Şemsettin Erdinç: “Ekonomik Devrim”, *Porsuk*, Sayı 41, 29 Birinci Teşrin 1938, s. 75-77.

Şeref: “Beşeriyet Tarihî Tekâmülünde Bir Dönüm Noktasında mı?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 10, Mayıs 1933, s. 25-26.

Şeref: “İnsaniyetin Tarihî Tekâmülü Üzerinde Denizin Tesiri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 9, 30 Nisan 1933, s. 17-19.

Tahir Yalnız: “Eski Bir Hatıra”, *Porsuk*, Sayı 41, 29 Birinci Teşrin 1938, s. 63-66.

Tahsin Atakan: “30 Ağustos”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 76-77, Ağustos-Eylül 1944, s. 20.

Tahsin Atakan: “İkinci İnönü Zaferi’nin 23. Yıldönümünde Gençliğin Duyguları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 71, Mart 1944, s. 32.

Tahsin Atakan: “İnönü ve Millet”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 71, Mart 1944, s. 20-21.

Tahsin Atakan: “İnönü Zaferi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 71, Mart 1944, s. 13.

Tahsin Atakan: “Mehmet Emin İçin”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 69-70, 2. Kânun-Şubat 1944, s. 12-13.

Tahsin Atakan: “Yemenici Nuri Ögüt ile Bir Konuşma”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 71, Mart 1944, s. 24-25.

Tarık B. : “Ergani Bakır Yolu İstikrazı ve Tasarruf”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 16, Teşrinisani 1933, s. 9-13.

Tarık B. : “Ergani İstikrazı ve Şimendifer Siyaseti”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 9, 30 Nisan 1933, s. 19-24.

Tarık B. : “Ergani İstikrazı ve Şimendifer Siyaseti”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 10, Mayıs 1933, s. 26-29.

Tarık Kışınbay: “Ekonomi Bakımından Köylünün Kalkınması İçin Düşünceler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 26, 1 İkinci Kânun 1935, s. 50-55.

Tarık Kışınbay: “Ekonomi Yedi Güne Girerken”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 25, 30 İkinci Teşrin 1934, s. 1-4.

Tasarruf Mecmuası: “Kurtuluş Destanı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 3, 30 Birinci Teşrin 1932, s. 1.

Tekin Duru: “Atatürk’ün Karşısında”, *Porsuk*, Sayı 41, 29 Birinci Teşrin 1938, s. 82-83.

Tevfik Ertorun: “Emelim”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 83-84, Mart-Nisan 1945, s. 23.

Tevfik Ertorun: “Yakup’un Aşkı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 81-82, Ocak-Şubat 1945, s. 16.

Turan Tamar: “Azmi İçin”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 95-96, Mart-Nisan 1946, s. 23.

Turan Tamar: “Cemiyetimizin Ahlak Telâkkileri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 69-70, 2. Kânun-Şubat 1944, s. 17.

Turan Tamar: “Denizde Grup”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 74-75, Haziran-Temmuz 1944, s. 3.

Turan Tamar: “Dilimiz”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 76-77, Ağustos-Eylül 1944, s. 22-24.

Turan Tamar: “Halil Çalık’la Mülakat”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 71, Mart 1944, s. 16.

Turan Tamar: “İnönü Ruhü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 71, Mart 1944, s. 25.

Turan Tamar: “Mehmet Emin İçin”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 69-70, 2. Kânun-Şubat 1944, s. 14.

Turan Tamar: “Mukaddes Zafer”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 71, Mart 1944, s. 14.

Ümit Y. Oğuzcan: “20. Yıl”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 65-66, 19 Eylül-1. Teşrin 1943, s. 30.

Ümit Y. Oğuzcan: “20. Yıl Cumhuriyet Marşı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 65-66, 19 Eylül-1. Teşrin 1943, s. 8.

Ümit Y. Oğuzcan: “Ben”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 81-82, Ocak-Şubat 1945, s.

Ümit Y. Oğuzcan: “Ben Yine Geleceğim”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 87, Temmuz 1945, s. 14.

Ümit Y. Oğuzcan: “Bıkkınlık”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 89-90, Eylül-Ekim 1945, s. 16.

Ümit Y. Oğuzcan: “Gelirsene”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 88, Ağustos 1945, s. 10.

Ümit Y. Oğuzcan: “Mum Işığı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 67-68, 2. Teşrin-1. Kânun 1944, s. 4.

Ümit Y. Oğuzcan: “Porsukta Grup”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 63-64, 19 Temmuz-Ağustos 1943, s. 6.

Ümit Y. Oğuzcan: “Yalvarış”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 81-82, Ocak-Şubat 1945, s. 17.

Vahap Türkay: “Arkadaşıma”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 85, Mayıs 1945, s. 22.

Vahap Türkay: “Onu Andımda”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 95-96, Mart-Nisan 1946, s. 24.

Vahdi Akın: “23 Nisan ve Çocuk”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 97-98, Mayıs-Haziran 1946, s. 14.

Vedat İnanlı: “23 Nisan Çocuk Bayramı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 97-98, Mayıs-Haziran 1946, s. 8.

Veli Necdet Süncitap: “Anadolu’da İlk Esnaf Cemiyetleri ve Ahi’ler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 38, Birinci Teşrin 1937, s. 537-541.

Vural: “Ana”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 23 – 24, 29 Teşrin Evvel 1934, s. 7-8.

Yaşar Yüksel: “Gülmezsün Niçin?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 97-98, Mayıs-Haziran 1946, s. 19.

Yusuf Bülent: “Bir Gün”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 83-84, Mart-Nisan 1945, s. 24.

Yusuf Bülent: “Gençliğe Övgü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 88, Ağustos 1945, s. 15.

Yusuf Bülent: “Gönüle Sitem”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 87, Temmuz 1945, s. 5.

Yusuf Yiğit: “M. Emin Yurdakul İçin Öldü! O da öldü !”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 69-70, 2. Kânun-Şubat 1944, s. 11.

Yusuf Ziya Yazıcıoğlu: “Şiir”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 81-82, Ocak-Şubat 1945, s. 17-18.

Yusuf Ziya Yazıcıoğlu: “Toros, Seyhan”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 25, 30 İkinci Teşrin 1934, s. 26.

Zeynep Sarı Orman: “Kezban”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 85, Mayıs 1945, s. 21.

Ziya Atlet: “Eskişehir B. T. Bölgesi 1944 Çalışmaları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 78-79-80, Birinci, İkinci Teşrin-Birinci Kânun 1944, s. 36-41.

Ziya Sezer: “Aşk Buna Derler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 91-92, Kasım-Aralık 1945, s. 13-16.

Ziya Sezer: “Avcı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 91-92, Kasım-Aralık 1945, s. 11.

Ziya Sezer: “Eskişehir Düğünü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 97-98, Mayıs-Haziran 1946, s. 10-11.

Ziya Sezer: “Leylek ve Yavruları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 97-98, Mayıs-Haziran 1946, s. 13.

İMZASIZ YAZILAR

“947 C.H.P. Sanat Mükâfatı Müsabakası”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 97-98, Mayıs-Haziran 1946, s. 22.

“Adını Anıyoruz”, *Porsuk*, Sayı 43-44, 1939, s. 678.

“Anlaşamamazlık”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 17-18, Mart 1934, s. 62-72.

“Aruz Yazısı Hakkında”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 83-84, Mart-Nisan 1945, s. 27.

“Atam”, *Porsuk*, Sayı 43-44, 1939, s. 669.

“Atatürk İçin Tahassüsler”, *Porsuk*, Sayı 43-44, 1939, s. 663.

“Azmi İçin: Diyorlar ki”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 95-96, Mart-Nisan 1946, s. 22.

“Başiboş Çocuklar Davası”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 97-98, Mayıs-Haziran 1946, s. 15.

“Benimde Bayramım Var”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 72-73, Nisan-Mayıs 1944, s. 10.

“Beşik Kertiği”, “Nişan”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 62, 19 Haziran 1943, s. 18.

“Bir Kitaba Dair”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 33, 31 İlk Kânun 1935, s. 385-387.

“Bir Ölüm Yıldönümü Münasebetiyle”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 63-64, 19 Temmuz-Ağustos 1943, s. 15.

“Bir Rica”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 48, Temmuz 1940, s. 741.

“Bir Rica”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 63-64, 19 Temmuz-Ağustos 1943, s. 20.

“Bir Teşekkür”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 48, Temmuz 1940, s. 741.

“Bir Yazı Müsabakası”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 51, Mayıs 1941, s. 813.

“Birinci Kitap Sergisi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 52, Haziran 1941, s. 829.

“Birinci Ölüm” Yılı, *Porsuk*, Sayı 43-44, 1939, s. 670.

“C. H. Partisi’nin Büyük Bir Musiki Müsabakası”, *Porsuk*, Sayı 48, Temmuz 1940, s. 740.

“Cemal Duru’nun Türk Hava Kurumu Adına 30 Ağustos Günü Tayyarecilik İçin Söylediği Hitabe”, *Porsuk*, Sayı 49, Ağustos 1940, s. 755-756.

“Cumhuriyet’in 21. Yıldönümünde Söylenen İki Hitabe”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 78-79-80, Birinci, İkinci Teşrin-Birinci Kânun 1944, s. 42-43.

“Çoban İle Kız”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 61, 19 Mayıs 1943, s. 9.

“Çobana Yakılan Türkülerden: Varman Kızlar, Varman”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 65-66, 19 Eylül-1. Teşrin 1943, s. 23.

- “Çocuk İçin Yormalar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 72-73, Nisan-Mayıs 1944, s. 28.
- “Çocuk Nedir?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 72-73, Nisan-Mayıs 1944, s. 12.
- “Çocuk ve Para”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 72-73, Nisan-Mayıs 1944, s. 11.
- “Dalak Hastalığı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 6, 30 İkinci Kânun 1933, s. 13-14.
- “Demiryolu Sanat Okulu”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 97-98, Mayıs-Haziran 1946, s. 16-18.
- “Dengi İle Evlendirilmeyen Bir Kızın “Türkü Yakılmış” Acıklı Bir Alın Yazısı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 62, 19 Haziran 1943, s. 17.
- “Destan”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 63-64, 19 Temmuz-Ağustos 1943, s. 19-20.
- “Doğum ve Çocuk Bakımevleri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 78-79-80, Birinci, İkinci Teşrin-Birinci Kânun 1944, s. 25-27.
- “Doktor Allwissend”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 81-82, Ocak-Şubat 1945, s. 26.
- “Ebedî Şefimiz Atatürk’ten Millî Şefimiz İnönü’ye”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 71, Mart 1944, s. 4.
- “Ebediyen Ölmeyen Atam”, *Porsuk*, Sayı 43-44, 1939, s. 667.
- “Ebediyete Kavuşan Ulu Atam”, *Porsuk*, Sayı 43-44, 1939, s. 671.
- “Ek Yazılar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 89-90, Eylül-Ekim 1945, s. 8-11.
- “Eski Günlerden Levhalar, Gelin Çıkıyor Gelin Kaynana İle Köçek”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 62, 19 Haziran 1943, s. 19-21.
- “Eskişehir Halkevi’nin Altı Aylık Çalışma Programı-Halkevi Topluluk Faaliyeti”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 83-84, Mart-Nisan 1945, s. 14-18.
- “Eskişehir Halkevi’nin Bir Yıllık Çalışmasının Kuvvetli Çizgileri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 39, Şubat 1938, 581-583.
- “Eskişehir Halkevi’nin 1935’ten 1936’ya Kadar Bir Yıllık Çalışma Raporu”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 34, 29 Şubat 1936, s. 359-367.
- “Eskişehir Kızılay Merkezinin 1939’dan 1940’a Kadar Bir Senelik Gelir”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 48, Temmuz 1940, s. 739.
- “Eskişehir Vilâyeti Veteriner İşleri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 78-79-80, Birinci, İkinci Teşrin Birinci Kânun 1944, s. 16-20.
- “Eskişehir’de 23 Nisan”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 61, 19 Mayıs 1943.

“Evimiz Bir Sene İçinde Neler Yaptı?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 17-18, Mart 1934, s. 57-61.

“Evimiz Bir Sene İçinde Neler Yaptı?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 16, Teşrinisani 1933, s. 5-8.

“Evimiz Çalışmaları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 53, s. 31-32.

“Evimiz Çalışmaları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 54, 30 Eylül 1942, s. 32.

“Evimiz Çalışmaları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 88, Ağustos 1945, s. 24.

“Evimizden Haberler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 65-66, 19 Eylül-1. Teşrin 1943, s. 31-32.

“Evimizin Bayramı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 7, 30 Şubat 1933, s. 15-16.

“Evimizin Çalışmaları”, *Porsuk*, Sayı 42, Birinci Teşrin 1939, s. 649-650.

“Ey Ulu Dağlar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 76-77, Ağustos-Eylül 1944, s. 18.

“Faik Tezer’in Kahraman Ordumuz Adına 30 Ağustos’ta Söylediği Hitabe”, *Porsuk*, Sayı 49, Ağustos 1940, s. 752-754.

“Haberler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 50, 23 Şubat 1941, s. 785-787.

“Hakikat Sözler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 23-24, 29 Teşrin Evvel 1934, s. 48.

“Halk Evlerinde Faaliyet”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 1, 30 Ağustos 1932, s.14.

“Halkevi Çalışmaları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 73-74, Haziran-Temmuz 1944, s. 23-24.

“Halkevi Çalışmaları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 89-90, Eylül-Ekim 1945, s. 23-24.

“Halkevi Haberleri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 51, Mayıs 1941, s. 808-811.

“Halkevi Haberleri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 52, Haziran 1941, s. 827-828.

“Halkevi Haberleri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 93-94, Ocak-Şubat 1946, s. 26.

“Halkevi On Yaşında”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 62, 19 Haziran 1943, s. 1-2.

“Halkevimiz Çalışmalarına Umumî Bir Bakış”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 78-79-80, Birinci, İkinci Teşrin-Birinci Kânun 1944, s. 47-50.

“Halkevimiz Şubelerinin İki Yıllık Çalışmalarını Gösteren Hulâsalar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 69-70, 2. Kânun-Şubat 1944, s. 25-29.

“İkinci İnönü Töreni”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 59-60, Şubat-Mart 1943, s. 14-15.

- “İlim ve Hayat Muamması”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 16, Teşrinisani 1933, s. 20-26.
- “İnönü Şehitliğinde”, *Porsuk*, Sayı 47, Mayıs 1940, s. 713-714.
- “İstanbul Türküsü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 95-96, Mart-Nisan 1946, s. 19.
- “Karanlıkta”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 62, 19 Haziran 1943, s. 24-28.
- “Kendimizi Tenkit”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 62, 19 Haziran 1943, s. 3-4.
- “Kırmızı Bir Keklik Palazının Heyecanları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı21, Ağustos 1934, s. 52-56.
- “Kızılay Genel Merkezinin 1938’den 1939 Tarihine Kadar Yaptığı Muhtelif Yardımlar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 48, Temmuz 1939, s. 737-738.
- “Kurtuluş”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 21-22, Ağustos 1934, s. 13-16.
- “Lise Edebiyat Öğretmeni Mısbah Lezgi’nin Dil Bayramında Halkevinde Yaptığı Konuşma”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 89-90, Eylül-Ekim 1945, s. 4-5.
- “Lisemizin Faaliyetlerinden”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 72-73, Nisan-Mayıs 1944, s. 30.
- “Lozan”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 49, Ağustos 1940, s. 748.
- “Maarif İşlerimiz”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 78-79-80, Birinci, İkinci Teşrin-Birinci Kânun 1944, s. 5-7.
- “Mihallıçık Belediyesinin Başardığı İşler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 78-79-80, Birinci, İkinci Teşrin-Birinci Kânun 1944, s. 33.
- “Okunacak Eserler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 7, 30 Şubat 1933, s. 16.
- “Osmanlıca Karşılıklar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 27-28, 9 Mayıs 1935, s. 158.
- “Öğretmen Ali şan’ın Dil Bayramındaki Konferansı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 30-32, 29 İlk Teşrin 1935, s. 295-297.
- “Porsuğa Selam”, *Porsuk*, Sayı 42, Birinci Teşrin 1939, s. 648.
- “Sayın Valimizin Başkanlığında Bir Toplantı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 61, 19 Mayıs 1943, s. 29.
- “Sıtma Mücadele Mıntıkasının 1944 Yılı Çalışmaları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 78-79-80, Birinci, İkinci Teşrin-Birinci Kânun 1944, s. 21-22.
- “Sosyal Yardım Şubesinin Bir Yıllık Çalışması”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 76-77, Ağustos -Eylül 1944, s. 26.
- “Spor”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 97-98, Mayıs-Haziran 1946, s. 25-26.

- “Sportif Oyunlar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 97-98, Mayıs-Haziran 1946, s. 18-19.
- “Su İşlerimiz”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 78-79-80, Birinci, İkinci Teşrin-Birinci Kânun 1944, s. 28-31.
- “Şehrimizde Çocuk ve Gençlik Hareketleri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 72-73, Nisan-Mayıs 1944, s. 29.
- “Şifa”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 23-24, 29 Teşrin Evvel 1934 s. 47.
- “Tarım Bakanı Şevket Raşit Hatipoğlu’nun Söylevleri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 86, Haziran 1945, s. 3-34.
- “Ticaret Lisesinin Açılış Hatırasını Kutlamak Üzerine Yapılan Toplantıda Nail Esin Tarafından Yapılan Hitabe”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 67-68, 2. Teşrin-1. Kânun 1944, s. 5-8.
- “Türkiye’im”, *Porsuk*, Sayı 45, s. 692.
- “Ve Bir İtizar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 48, Temmuz 1940, s. 741.
- “Yalabuk Nine İle Neler Konuştum”, *Porsuk*, Sayı 45, s. 693-694.
- “Yol Faaliyetimiz”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 78-79-80, Birinci, İkinci Teşrin-Birinci Kânun 1944, s. 32-33.
- “Yolculuk Hatırası”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 9, 30 Nisan 1933, S. 37-38.
- “Yunus Emre İçin”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 76-77, Ağustos-Eylül 1944, s. 19.
- “Yurttaş”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 50, 23 Şubat 1941, s. 789.
- “Zafer ve Şeref Levhası”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 21-22, Ağustos 1934, s. 9-16.
- “Abdurrahman Şerif Beygu İçin”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 76-77, Ağustos-Eylül 1944, s. 25.
- Bilgiler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 72-73, Nisan-Mayıs 1944, s. 32.
- Jan Addams-Sociologist 1860, *Yurt ve Kültür*, Sayı 35, 30 Mayıs 1936, s. 420-422.
- “Seyahat Notları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 72-73, Nisan-Mayıs 1944, s. 29.
- “Radyoda Eskişehir Gecesi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 61, 19 Mayıs 1943, s. 28.
- “Söylenilen Çok Değerli Nutuk”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 69-70, 2. Kânun-Şubat 1944, s. 3-6.

YURT VE KÜLTÜR DERGİSİ'NDE YER ALAN YAZILARIN KONULARINA GÖRE FİHRİSTİ

1. DİL VE EDEBİYAT İLE İLGİLİ YAZILAR

A. B. “Ölünceye Kadar Tenkit”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 83-84, Mart-Nisan 1945, s. 28-29.(NESİR)

A. Nazmi: “Akşamlarım”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 5, 30 Birinci Kânun 1932, s. 21. (ŞİİR)

A. Nazmi: “Elem”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 5, 30 Birinci Kânun 1932, s. 22. (ŞİİR)

A. S. : “Ümit”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 50, 23 Şubat 1941, s. 788.(ŞİİR)

A. S. Yücebaş: “Kelebek”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 91-92, Kasım-Aralık 1945, s. 10. (ŞİİR)

A. Şükrü Can Bey: “Oğlumun İsteddiği Masal”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 2, 30 Eylül 1932, s. 16-17. (NESİR)

A. T. “Âlem”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 61, 19 Mayıs 1943, s. 11. (ŞİİR)

Abdurrahim Kırçalı: “Bizde Akşam”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 83-84, Mart-Nisan 1945, s. 26. (ŞİİR)

Abdurrahim Kundak: “Sular”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 95-96, Mart-Nisan 1946, s. 19. (ŞİİR)

Abdurrahman Şerif Beygu İçin”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 76-77, Ağustos-Eylül 1944, s. 25. (NESİR)

Abdülkâdir Gürol: “Dostlara Arzuhal”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 89-90, Eylül-Ekim 1945, s. 11. (ŞİİR)

Abdülkâdir Gürol: “Neşide”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 71, Mart 1944, s. 23.(ŞİİR)

Abdülkâdir Gürol: “Siz Geldiniz Ya Kâfi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 88, Ağustos 1945, s. 16.(NESİR-FIKRA)

Abdülkâdir Gürol: “Şiirde Şekil”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 85, Mayıs 1945, s. 13/18.(NESİR)

Abdülkâdir Gürol: “Yerinde Bir Cevap”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 88, Ağustos 1945, s. 16.(NESİR-FIKRA)

Ahmet Şükrü: “Halk Arasında Sözleşmeler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 2, 30 Eylül 1932, s. 9-10.(NESİR)

Ahmet Önder: “Dilimizi Nasıl Islah Etmeliyiz ?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 69-70, 2. Kânun-Şubat 1944, s. 7-9.(NESİR)

Ahmet Önder: “Nur Baba”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 63-64, 19 Temmuz-Ağustos 1943, s. 29-30.(NESİR)

Ahmet Önder: “Tahattur”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 65-66, 19 Eylül-1. Teşrin 1943, s.13. (ŞİİR)

Ahmet Selâhattin: “Hâl-i Pürmelâl”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 95-96, Mart-Nisan 1946, s. 17. (ŞİİR)

Ahmet Selâhattin: “Rüzgâr’ın Şarkısı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 97-98, Mayıs-Haziran 1946, s. 22. (ŞİİR)

Ahmet Şükrü: “Halk Arasında Dertleşmeler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 3, 30 Birinci Teşrin 1932, s. 9-10.(NESİR)

Ahmet Şükrü: “Koşma”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 8, 31 Mart 1933, s. 13. (ŞİİR)

Ali Fehmi Bulver: “Gül Yok Ki Bahçemde”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 76-77, Ağustos-Eylül 1944, s. 5. (ŞİİR)

Ali Fehmi Bulver: “Hala”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 97-98, Mayıs-Haziran 1946, s. 13. (ŞİİR)

Ali Fehmi Bulver: “Kitabımdaki Resim”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 93-94, Ocak-Şubat 1946, s. 17. (ŞİİR)

Ali Fehmi Bulver: “Solun Hülyalar İçin”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 87, Temmuz 1945, s. 7. (ŞİİR)

Ali Fehmi Bulver: “Yaşamak”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 88, Ağustos 1945, s. 10.(ŞİİR)

Ali Haydar Kaya: “Gölge”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 95-96, Mart-Nisan 1946, s. 14. (ŞİİR)

Ali Haydar Yeşilyurt: “Arzu”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 55-56, 30 1. Teşrin-30 2. Teşrin 1942, s. 5. (ŞİİR)

Ali Haydar Yeşilyurt: “Geceler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 95-96, Mart-Nisan 1946, s. 14. (ŞİİR)

Ali Haydar Yeşilyurt: “Yürü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 93-94, Ocak-Şubat 1946, s. 13. (ŞİİR)

Ali Kaya: “Akşam Hülyası”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 83-84, Mart-Nisan 1945, s. 20.(ŞİİR)

Ali Kaya: “Aruz”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 81-82, Ocak-Şubat 1945, s. 22-23. (NESİR)

Ali Kaya: “Hatıra”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 81-82, Ocak-Şubat 1945, s. 21. (ŞİİR)

Ali Kaya: “Ne Yazık ki”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 69-70, 2. Kânun-Şubat 1944, s. 16. (ŞİİR)

Ali Kaya: “Yolculuk”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 87, Temmuz 1945, s. 3.(ŞİİR)

Ali Nazmi: “Gecenin Şiirleri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 4, 30 İkinci Teşrin 932, s. 22.(ŞİİR)

Ali Saracoğlu: “Maniler ve Manileşmeler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 85, Mayıs 1945, s. 17.(NESİR)

Ali Saracoğlu: “Salkım ve Buğu”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 88, Ağustos 1945, s. 13.(ŞİİR)

Ali Saracoğlu: “Serdar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 83-84, Mart-Nisan 1945, s. 32. (NESİR)

Aptullah Şahin: “Haydi Adi Oknanlar Ayağa Kalksın”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 87, Temmuz 1945, s. 9. (NESİR-FIKRA)

Aptullah Şahin: “Karadeniz Taraflarında Bir Köy Düğünü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 74-75, Haziran-Temmuz 1944, s. 9-12. (NESİR)

Aptullah Şahin: “Mini Mini Kız ve Kuş Yavruları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 72-73, Nisan-Mayıs 1944, s. 11. (NESİR)

“Aruz Yazısı Hakkında”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 83-84, Mart-Nisan 1945, s. 27. (NESİR)

Asım Akif: “İstirap”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 39, Şubat 1938, s. 577-578. (NESİR)

Asım Akif: “İstirap”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 40, Haziran 1938, s. 610-612. (NESİR)

Âşık Solak: “Eski Yoldan 2”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 6, 30 İkinci Kânun 1933, s. 4. (ŞİİR)

Âşık Solak: “Fırat Boyundan Mektup”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 16, Teşrinisani 1933, s. 18-19. (NESİR)

Âşık Solak: “Halk Evi Türküsü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 7, 30 Şubat 1933, s. 12.(ŞİİR)

Âşık Solak: “Koşma”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 7, 30 Şubat 1933, s. 12.(ŞİİR)

Âşık Solak: “Koşma”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 9, 30 Nisan 1933, s. 8.(ŞİİR)

Âşık Solak: “Masal”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 7, 30 Şubat 1933, s. 5-6.(NESİR)

Âşık Solak: Türk Sazı, *Yurt ve Kültür*, Sayı 6, 30 İkinci Kânun 1933, s.11-12. (NESİR)

Azmi Gökmen: “Bozguncu”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 63-64, 19 Temmuz-Ağustos 1943, s. 3-4. (NESİR)

Azmi Gökmen: “Yurttan Sesler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 62, 19 Haziran 1943, s. 21.(ŞİİR)

Azmi Gökmen: “Yurttan Sesler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 63-64, 19 Temmuz-Ağustos 1943, s. 23. (ŞİİR)

“Benimde Bayramım Var”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 72-73, Nisan-Mayıs 1944, s. 10.(NESİR)

“Beşik Kertiği”, “Nişan”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 62, 19 Haziran 1943, s. 18. (NESİR)

Beyşehirli Âşık Havaî: “Kınalı Toprağım”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 86, Haziran 1945, s. 36. (ŞİİR)

“Bilgiler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 72-73, Nisan-Mayıs 1944, s. 32. (NESİR)

“Bir Kitaba Dair”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 33, 31 İlk Kânun 1935, s. 385-387. (NESİR)

Bolulu Âşık Baki: “Allah”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 6, 30 İkinci Kânun 1933, s. 12. (NESİR)

Bülent Körpe: “Bilinmeyen”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 91-92, Kasım-Aralık 1945, s. 11.(ŞİİR)

Bülent Körpe: “Mevcut Değilmiş”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 91-92, Kasım-Aralık 1945, s. 17.(NESİR-FIKRA)

- C. A. : “Falcı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 4, 30 İkinci Teşrin 1932, s. 21. (NESİR)
- Cemal Celal: “Eskişehir Konuşması Üzerinde Düşünüşler ve Buluşlar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 20, s. 4-6. (NESİR)
- Cemal Duru: “26 Eylül Manası ve Önemi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 54, 30 Eylül 1942, s. 3-4. (NESİR)
- Cemal Duru: “26 Eylül Türkçeye Kavuşma Yıl Dönümü Gününde Duyuşlar, Düşünüşler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 30-32, 29 İlk Teşrin 1935, s. 289-294. (NESİR)
- Cemal Duru: “26 Eylül”, *Porsuk*, Sayı 41, 29 Birinci Teşrin 1938, s. 67-73.
- Cemal Duru: “Alçak Karı ve Zavallı Çocuk”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 33, 31 İlk Kânun 1935, s. 338-339. (NESİR)
- Cemal Duru: “Ay Adlarının Türkçeleştirilmesi Üzerindeki Eski Bir Çalışmanın Hatırasına Bir Bakış”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 81-82, Ocak-Şubat 1945, s. 7-8. (NESİR)
- Cemal Duru: “Dokuz veren Gülden Bir Gül”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 95-96, Mart-Nisan 1946, s. 4-5. (NESİR)
- Cemal Duru: “Eserler Arasında Benimde Bir İfadem Var”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 53, s. 27-28. (NESİR)
- Cemal Duru: “Eski ve Yeni Şiir Üzerine Halkevinde Verilen Konferans İçin Bizden de Bir İki Söz”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 89-90, Eylül-Ekim 1945, s. 15-16. (NESİR)
- Cemal Duru: “Eskişehir Konuşması Üzerinde Bir İnceleme”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 93-94, Ocak-Şubat 1946, s. 14-16. (NESİR)
- Cemal Duru: “Eskişehir Konuşması Üzerinde İncelemeler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 97-98, Mayıs-Haziran 1946, s. 12-13. (NESİR)
- Cemal Duru: “Eskişehir’den Toplanılmış Karşılıklı Maniler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 93-94, Ocak-Şubat 1946, s. 19. (DÖRTLÜK-MANİ)
- Cemal Duru: “Faruk Şükrü Yersel’e”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 67-68, 2. Teşrin-1. Kânun 1944, s. 18. (NESİR)
- Cemal Duru: “Gelincik İçin Görüşler, Duyuşlar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 33, 31 İlk Kânun 1935, s. 329-337. (NESİR)
- Cemal Duru: “Gelincik İçin Görüşler, Duyuşlar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 33, 31 İlk Kânun 1935, s. 329-337. (NESİR)

Cemal Duru: “Genç İstidatlar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 40, Haziran 1938, s. 597-598. (NESİR)

Cemal Duru: “İldiran ve Halkevi Dergileri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 59-60, Şubat-Mart 1943, s. 3-5. (NESİR)

Cemal Duru: “Nazım Şekillerimiz Üzerinde”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 61, 19 Mayıs 1943, s. 8. (NESİR)

Cemal Duru: Dengi İle Evlendirilmeyen Bir Kızın “Türkü Yakılmış” Acıklı Bir Alın Yazısı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 62, 19 Haziran 1943, s. 17.(NESİR-NAZIM)

Cemal Duru: “Sevgilerin Ölümü”, *Porsuk*, Sayı 42, Birinci Teşrin 1939, s. 646. (ŞİİR)

Cemal Duru: “Son Arzu”, *Porsuk*, Sayı 42, Birinci Teşrin 1939, s. 647.(ŞİİR)

Cemal Duru: “Su Gibi Aziz Ol !”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 88, Ağustos 1945, s. 19-20.(NESİR)

Cemal Duru: “Yazılar Arasında”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 91-92, Kasım-Aralık 1945, s. 23-24. (NESİR)

Cemal Duru: “Yeni Görüşlere Yeni Anlatış”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 33, 31 İlk Kânun 1935, s. 305-306. (NESİR)

Cemal Duru: “Yunus Emre’nin Mezarı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 40, Haziran 1938, s. 592-593.(NESİR)

Cemal Karaelmas: “Halk Türküleri Hakkında Bazı Düşünceler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 88, Ağustos 1945, s. 25.(NESİR)

Cemalettin Celal: “Sümer Yıldızı-Düşündüklerim, Duyduklarım”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 20, Mayıs 1934, s. 17-24.(NESİR)

Cemal-Fuat Hulusi: “Dil Bayramı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 23-24, 29 Teşrini Evvel 1934, s. 33-40. (NESİR)

Çoban İle Kız”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 61, 19 Mayıs 1943, s. 9. (ŞİİR)

Çobana Yakılan Türkülerden: Varman Kızlar, Varman”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 65-66, 19 Eylül-1. Teşrin 1943, s. 23.(NAZIM-TÜRKÜ)

Dr. Şemsettin Gani Sönmez: “Coğrafyada Eski ve Yeni İsimler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 85, Mayıs 1945, s. 20. (NESİR)

E. Atillâ: “Kral Koftua”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 3, 30 Birinci Teşrin 1932, s.16.
(NESİR)

E. Atillâ: “Kral Koftua”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 1, 30 Ağustos 1932, s. 8.
(NESİR)

E. Atillâ: “Kral Koftua”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 1, 30 Ağustos 1932, s. 16.
(NESİR)

E. Atillâ: “Kral Koftua”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 10, Mayıs 1933, s. 30-32.
(NESİR)

E. Atillâ: “Kral Koftua”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 2, 30 Eylül 1932, s. 7-8.
(NESİR)

E. Atillâ: “Kral Koftua”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 4, 30 İkinci Teşrin 1932, s. 23-24. (NESİR)

E. Atillâ: “Kral Koftua”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 5, 30 Birinci Teşrin 1932, s. 23-24.

E. Atillâ: “Kral Koftua”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 6, 30 İkinci Kânun 1933, s. 8.
(NESİR)

E. Atillâ: “Kral Koftua”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 7, 30 Şubat 1933, s. 17.
(NESİR)

E. Atillâ: “Kral Koftua”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 8, 31 Mart 1933, s. 24.
(NESİR)

E. Atillâ: “Kral Koftua”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 9, 30 Nisan 1933, s. 39-40.
(NESİR)

E. Atillâ: “Kral Koftua”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 11-12, Haziran – Temmuz 1933, s. 35-40. (NESİR)

Ebet Mahir Yalnız: “Dinle”, *Porsuk*, Sayı 41, 29 Birinci Teşrin 1938, s. 62.
(ŞİİR)

Ebet Mahir Yalnız: “Özlenti”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 29-30, Ağustos 1935, s. 192. (ŞİİR)

Emin Bahri Özbir: “Günlerim”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 83-84, Mart-Nisan 1945, s. 25. (ŞİİR)

Erzurumlu Yanık Cefâi: “Kanaat”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 85, Mayıs 1945, s.14.
(ŞİİR)

Esat Serezli: “Düğün Ruba-Gelin”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 59-60, Şubat-Mart 1943, s. 7-13. (NESİR)

Esat Serezli: “Çarşaf, Görücü, Kız Arama, Söz Kesme”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 54, 30 Eylül 1942, s. 10-14. (NESİR)

Esat Serezli: “Gece Sohbetleri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 55-56, 30 1. Teşrin-30 2. Teşrin 1942, s. 22-27. (NESİR)

Esat Serezli: “Gece Sohbetleri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 57-58, 1. Kânun-2. Kânun 1943, s. 20-26. (NESİR)

Esat Serezli: “Gelin Kuşatma”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 53, s. 15-17. (NESİR)

Esat Serezli: “Kına Gecesi-Gelin Çıkarma-Köçek”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 61, 19 Mayıs 1943, s. 25-27. (NESİR)

Esat Serezli: “Mekremetlü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 59-60, Şubat-Mart 1943, s. 16-21. (NESİR)

Esat Serezli: “Nikâh Cemiyeti ve Düğün Hazırlıkları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 57-58, 1. Kânun-2. Kânun 1943, s. 9-14. (NESİR)

Esat Serezli: “Nişan ve Nikâh”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 55-56, 30 1. Teşrin-30 2. Teşrin 1942, s. 14. (NESİR)

Eski Günlerden Levhalar, Gelin Çıkıyor Gelin Kaynana İle Köçek”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 62, 19 Haziran 1943, s. 19-21. (NESİR)

Eskişehir Halkevi: “Çocuk Ninnileri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 72-73, Nisan-Mayıs 1944, s. 21. (NAZIM-NİNNİ)

Eşref Dere: “Edebiyatımızın Yarınki İstikameti Ne Olacak ?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 61, 19 Mayıs 1943, s. 3-4. (NESİR)

Eşref Dere: “Edebiyatımızın Yarınki İstikameti Ne Olacak ?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 62, 19 Haziran 1943, s. 29. (NESİR)

Eşref Dere: “Elbet”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 61, 19 Mayıs 1943, s. 13. (ŞİİR)

Ethem Oğlu: “Adanalı Ziya”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 5, 30 Birinci Kânun 1932, s. 3-4. (NESİR)

Ey Ulu Dağlar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 76-77, Ağustos-Eylül 1944, s. 18. (ŞİİR)

Faruk Şükrü Yersel: “Adanalı Ziya”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 7, 30 Şubat 1933, s. 7. (ŞİİR)

Faruk Şükrü Yersel: “Apak”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 4, 30 İkinci Teşrin 1932, s. 19-20. (NESİR)

Faruk Şükrü Yersel: “Celâli”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 8, 31 Mart 1933, s. 15.(ŞİİR)

Faruk Şükrü Yersel: “Dedikodu”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 16, Teşrinisani 1933, s. 3-4. (NESİR)

Faruk Şükrü Yersel: “Dil Bütünlüğü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 2, 30 Eylül 1932, s. 1-2. (NESİR)

Faruk Şükrü Yersel: “Dilimiz”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 10, Mayıs 1933, s. 7-8. (NESİR)

Faruk Şükrü Yersel: “Eskişehir-Seyitgazi -Kümbet Battalgazi Efsanesi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 34, 29 Şubat 1936, s. 369-376. (NESİR)

Faruk Şükrü Yersel: “Eskişehir-Seyitgazi-Kümbet Battalgazi Efsanesi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 33, 31 İlk Kânun 1935, s. 396-399.(NESİR)

Faruk Şükrü Yersel: “Fırtına”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 35, 30 Mayıs 1936, s. 436-437. (ŞİİR)

Faruk Şükrü Yersel: “Karacaoğlan”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 8, 31 Mart 1933, s. 15.(ŞİİR)

Faruk Şükrü Yersel: “Ömerî’den”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 7, 30 Şubat 1933, s. 8. (ŞİİR)

Faruk Şükrü Yersel: “Övünüyorum”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 21-22, Ağustos 1934, s. 7-8. (ŞİİR)

Faruk Şükrü Yersel: “Pervanî”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 7, 30 Şubat 1933, s. 8.(ŞİİR)

Faruk Şükrü Yersel: “Senindir”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 13-15, 29 Teşrin Evvel 1933, s. 36. (ŞİİR)

Faruk Şükrü Yersel: “Şaire Sözüm”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 4, 30 İkinci Teşrin 1932, s. 2. (ŞİİR)

Faruk Şükrü Yersel: “Şiirlerin Tercümesi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 3, 30 Birinci Teşrin 1932, s. 10-12.(NESİR)

Faruk Şükrü Yersel: “Yangın”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 10, Mayıs 1933, s. 6. (ŞİİR)

Faruk Şükrü Yersel: “Yarın”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 13-15, 29 Teşrin Evvel 1933, s. 32-33. (ŞİİR)

Faruk Şükrü Yersel: “Değirmen”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 4, 30 İkinci Teşrin 1932, s. 7. (ŞİİR)

Feyyaz Arsezen: “Seni Bütün Ömrümce Uyutmayacağım”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 53, s. 29-30.(NESİR)

Feyziye Meteoglu: “Kanlı Hançer”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 36, 29 Birinci Teşrin 1936, s. 473-476.(NESİR)

Fuat Hulusi Demirelli: “Ruhun Güneşli Yurdu”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 16, Teşrinisani 1933, s. 17.(ŞİİR)

G. Y. : “Nineme”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 25, 30 İkinci Teşrin 1934, s. 27. (ŞİİR)

Gültekin Duru: “Dil Devrimi Hakkındaki Düşünceler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 89-90, Eylül-Ekim 1945, 17-18. (NESİR)

Gültekin Duru: “Eskişehir Çocuk Masallarından Tilki İle Kurt”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 72-73, Nisan-Mayıs 1944, s. 22-23. (NESİR-MASAL)

Gültekin Duru: “Eskişehir Çocuk Oyunlarından Kıbidik”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 72-73, Nisan-Mayıs 1944, s. 19-20. (NESİR)

Gültekin Duru: “Yeni Şiir Hakkındaki Düşünceler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 95-96, Mart-Nisan 1946, s. 18. (NESİR)

Gültekin Duru: “İstanbul Türküsü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 95-96, Mart-Nisan 1946, s. 19.(ŞİİR)

H. B. : “Rahşî”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 6, 30 İkinci Kânun 1933, s. 15. (ŞİİR)

H. B. : “Seyranî”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 6, 30 İkinci Kânun 1933, s. 15. (ŞİİR)

H. B. : “Yunus Yolunda”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 8, 31 Mart 1933, s. 14. (ŞİİR)

H. C. Vural : “Saz Şairlerinin Eserleri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 5, 30 Birinci Kânun 1932, s. 5.(NESİR)

H. C. Vural: “Fecir Yolcusuna”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 1, 30 Ağustos 1932, s. 6. (ŞİİR)

H. Duru: “Büyük Şair Yunus Emre’ye Ait Soruların Cevabı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 76-77, Ağustos-Eylül 1944, s. 16-18. (NESİR)

H. Tolun: “Güneşin Çocukları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 51, Mayıs 1941, s. 794-798. (NESİR)

Hakikat Sözler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 23-24, 29 Teşrin Evvel 1934, s. 48. (ŞİİR)

Hakkı Tolun: “Anla ve Dinle Elem”, *Porsuk*, Sayı 46, Nisan 1940, s. 708-709. (NESİR)

Halil Sezai: “Güz”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 2, 30 Eylül 1932, s. 10. (ŞİİR)

Halil Sezai: “Hasret”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 6, 30 İkinci Kânun 1933, s. 7. (ŞİİR)

Halim Sait Öztaş: “Düğün Harcı Görme”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 81-82, Ocak-Şubat 1945, s. 9. (NESİR)

Halim Sait Öztaş: “Gelin Güvey Görme”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 76-77, Ağustos-Eylül 1944, s. 14-15.(NESİR)

Halim Sait Öztaş: “Yol Paklama”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 69-70, 2. Kânun-Şubat 1944, s. 16.(NESİR)

Halim Sait Öztaş: “Köyde Gelenekler”, Tutu Alma, *Yurt ve Kültür*, Sayı 67-68, s. 19.

Halkevi Dil Edebiyat Kolu: “Dilimiz”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 8, 31 Mart 1933, s. 21-23.(NESİR)

Halkevi Dil Edebiyat Kolu: “Eskişehir’de Folklor Üzerinde Bir Çalışma”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 33, 31 İlk Kânun 1935, s. 323-328. (NESİR)

Halkevi Dil Edebiyat Kolu: “Eskişehir’de Folklor Üzerine Bir Çalışma”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 34, 29 Şubat 1936, s. 378-384. (NESİR)

Halkevi Dil Edebiyat Kolu: “Eskişehir’de Folklor Üzerine Bir Çalışma”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 36, 29 Birinci Teşrin 1936, s. 489-496. (NESİR)

Halkevi Dil Edebiyat Kolu: “Folklor Araştırmalarından”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 39, Şubat 1938, s. 563-569. (NESİR)

Halkevi Dil Edebiyat Kolu: “Folklor Üzerinde Çalışmalar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 37, Ağustos 1937, s. 521-523. (NESİR)

Hasan Mazhar: “Harabati”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 85, Mayıs 1945, s. 33. (NESİR)

Hayali: “Yolcu”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 39, Şubat 1938, s. 573. (ŞİİR)

Hayati: “Hoş Âlem”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 37, Ağustos 1937, s. 520. (ŞİİR)

Hayyami: “Eski Yoldan 1”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 6, 30 İkinci Kânun 1933, s.

4. (ŞİİR)

Hayyami: “Eski Yoldan”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 9, 30 Nisan 1933, s. 8. (ŞİİR)

Hayyami: “Eski Yoldan”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 9, 30 Nisan 1933, s. 8. (ŞİİR)

Hicran Taşkın: “Bir Yazı Üzerine”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 91-92, Kasım-Aralık 1945, s. 5. (NESİR)

Hikmet Aslan: “Esir Bülbül”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 83-84, Mart-Nisan 1945, s. 24. (ŞİİR)

Hilmi Ergun: “Sadi ve Gülistan”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 63-64, 19 Temmuz-Ağustos 1943, s. 31-32. (NESİR)

Hilmi: “Kıt’a”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 25, 30 İkinci Teşrin 1934, s. 26.

İ. Beydeş: “Dil ve Yazı Kuvvetlerinin Hedefi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 50, 23 Şubat 1941, s. 780-782. (ŞİİR)

İ. Tayla: “Beyaz Zambak”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 62, 19 Haziran 1943, s. 13. (ŞİİR)

İ. Tayla: “El Ele”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 74-75, Haziran-Temmuz 1944, s. 22. (ŞİİR)

İ. Tayla: “En Büyük Eser”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 89-90, Eylül-Ekim 1945, s. 20-22. (NESİR)

İ. Tayla: “Kader”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 74-75, Haziran-Temmuz 1944, s. 18-21. (NESİR-HİKÂYE)

İ. Tayla: “Kara Toprak”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 69-70, 2. Kânun-Şubat 1944, s. 20. (ŞİİR)

İ. Tayla: “Küçük Fedai”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 71, Mart 1944, s. 26-29. (NESİR-HİKÂYE)

İ. Tayla: “Saadet Nerede ?”, *Porsuk*, Sayı 48, Temmuz 1940, s. 736. (NESİR)

İ. Tayla: “Sen Yalvar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 93-94, Ocak-Şubat 1946, s. 4. (ŞİİR)

İ. Tayla: “Türk Uçmanlarına”, *Porsuk*, Sayı 46, Nisan 1940, s. 707. (ŞİİR)

İ. Tayla: “Uçman Ali”, *Porsuk*, Sayı 42, Birinci Teşrin 1939, s. 651-652. (NESİR)

- İ. Tayla: “Unutulurdu”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 69-70, 2. Kânun-Şubat 1944, s. 13. (ŞİİR)
- İbrahim Kutluk: “Eski ve Yeni Şiir”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 89-90, Eylül-Ekim 1945, s. 12-14. (NESİR)
- İhsan Kılıç: “Gece”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 91-92, Kasım-Aralık 1945, s. 10. (ŞİİR)
- İhsan Kılıç: “O Gece”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 87, Temmuz 1945, s. 14. (ŞİİR)
- İlim ve Hayat Muamması”, *Yurt ve Kültür*, Sayı16, Teşrinisani 1933, s. 20-26. (NESİR)
- İsmail Dinç: “Porsuk”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 97-98, Mayıs-Haziran 1946, s. 22. (ŞİİR)
- Jan Addams-Sociologist 1860, *Yurt ve Kültür*, Sayı 35, 30 Mayıs 1936, s. 420-422. (NESİR)
- K. İncesulu: “Biten Bekleyiş”, *Porsuk*, Sayı 41, 29 Birinci Teşrin 1938, s. 87. (ŞİİR)
- K. İncesulu: “Gün Sonu”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 39, Şubat 1938, s. 580. (ŞİİR)
- K. İncesulu: “Puslu Camlar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 40, Haziran 1938, s. 618. (ŞİİR)
- K. R. : “Bizim Lügat”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 3, 30 Birinci Teşrin 1932, s. 14-15. (NESİR)
- K. R. : “Bizim Lügat”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 5, 30 Birinci Kânun 1932, s. 16. (NESİR)
- K. Y. : “Dilimiz”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 11-12, Haziran – Temmuz 1933, s. 17-18. (NESİR)
- Karanlıkta”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 62, 19 Haziran 1943, s. 24-28. (NESİR-HİKÂYE)
- Kemal Kaplan: “Sen Yoksun”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 69-70, 2. Kânun-Şubat 1944, s. 18. (ŞİİR)
- Kemal Kaplan: “Uzaktan Seslenişler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 63-64, 19 Temmuz-Ağustos 1943, s. 4. (NESİR)
- Kemal Volga: “Uyan”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 85, Mayıs 1945, s. 14. (ŞİİR)

Kendimizi Tenkit”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 62, 19 Haziran 1943, s. 3-4. (NESİR)

Kırmızı Bir Keklik Palazının Heyecanları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 21, Ağustos 1934, s. 52-56. (NESİR)

Lise Edebiyat Öğretmeni Mısbah Lezgi’nin Dil Bayramında Halkevinde Yaptığı Konuşma”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 89-90, Eylül-Ekim 1945, s. 4-5. (NESİR)

Lütfü Oğuzcan: “Araşçı’ nın Oğlu”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 55-56, 30 1. Teşrin-30 2. Teşrin 1942, s. 28-32. (NESİR-HİKÂYE)

Lütfü Oğuzcan: “Bir İstanbul Yolculuğu”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 72-73, Nisan-Mayıs 1944, s. 14-15. (NESİR-HİKÂYE)

Lütfü Oğuzcan: “Ege Yollarında”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 53, Ağustos, s. 7-8. (NESİR-HİKÂYE)

Lütfü Oğuzcan: “Gurur Anıtı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 62, 19 Haziran 1943, s. 22-23. (NESİR-HİKÂYE)

Lütfü Oğuzcan: “İlk Öpücük”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 59-60, Şubat-Mart 1943, s. 22-24. (NESİR-HİKÂYE)

Lütfü Oğuzcan: “İzmir Akşamları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 40, Haziran 1938, s. 616. (ŞİİR)

Lütfü Oğuzcan: “Onu Nasıl Unutabilirim”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 61, 19 Mayıs 1943, s. 19-21. (NESİR-HİKÂYE)

Lütfü Oğuzcan: “Öksüz Top ve Marifetler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 57-58, 1. Kânun-2. Kânun 1943, s. 29-32. (NESİR-HİKÂYE)

Lütfü Oğuzcan: “Son Nişan”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 63-64, 19 Temmuz-Ağustos 1943, s. 24-25. (NESİR-HİKÂYE)

Lütfü Oğuzcan: “Türkmen Kızı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 35, 30 Mayıs 1936, s. 430-435. (NESİR-HİKÂYE)

Lütfü Oğuzcan: “Viy Anam !”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 53, Ağustos, s. 23-26. (NESİR)

Lütfü Oğuzcan: “Yiğit’in Armağanı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 54, 30 Eylül 1942, s. 22-26. (NESİR-HİKÂYE)

Lütfü Oğuzcan: “Zavallı Hacı Efendi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 65-66, 19 Eylül-1. Teşrin 1943, s. 28-30. (NESİR-HİKÂYE)

- M. Ali: “Taze Simit”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 4, 30 İkinci Teşrin 1932, s. 15. (NESİR)
- M. H. Göker: “Büyük Hint Şairi”, *Porsuk*, Sayı 42, Birinci Teşrin 1939, s. 645. (NESİR)
- M. H. Göker: “Rabindranath Tagore’dan”, *Porsuk*, Sayı 46, Nisan 1940, s. 700-701. (NESİR)
- M. H. Göker: “Rabindranath Tagore’dan”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 50, 23 Şubat 1941, s. 784. (NESİR)
- M. H. Göker: “Yirmi Sene Sonra”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 52, Haziran 1941, s. 823-826.
- M. K. : “Talih”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 39, Şubat 1938, s. 574-576. (NESİR)
- M. Kaplan: “Gün Doğuncaya Kadar”, *Porsuk*, Sayı 41, 29 Birinci Teşrin 1938, s.88. (ŞİİR)
- M. Potoğlu: “His ve Aşk”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 39, Şubat 1938, s. 578. (NESİR)
- M. Tarık: “Seyahat Notları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 6, 30 İkinci Kânun 1933, s. 9-10. (NESİR)
- M. Tevfik: “Gül ve Bülbül Efsanesi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 25, 30 İkinci Teşrin 1934, s. 28. (ŞİİR)
- M. Vedat Okay: “Aruzda Bir Terakki”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 87, Temmuz 1945, s. 3/14. (NESİR)
- M. Vedat Okay: “Denize Hasret”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 88, Ağustos 1945, s. 15. (ŞİİR)
- Mahmut Nedim Şehit Oğlu: “Kurbağalar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 55-56, 30 1. Teşrin-30 2. Teşrin 1942, s. 9. (NAZİM)
- Mahmut Nedim Şehit Oğlu: “Masal ve Hakikat”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 17-18, Mart 1934, s. 40. (NESİR)
- Mahmut Nedim Şehit Oğlu: “Tanıyış”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 57-58, 1. Kânun-2. Kânun 1943, s. 15. (ŞİİR)
- Mehmet Ali Biltan: “Akşam”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 89-90, Eylül-Ekim 1945, s. 19. (ŞİİR)
- Mehmet Faik: “Yokluğun Sesi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 7, 30 Şubat 1933, s. 12.

Mehmet İlhan: “Yaban’la Romana Kundak Sektular”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 11-12 Haziran – Temmuz 1933, s. 7-8. (NESİR)

Mehmet Sabahattin: “Mahpushane Türküsü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 91-92, Kasım-Aralık 1945, s. 16. (ŞİİR-TÜRKÜ)

Mehmet Türkmenoğlu: “Dilek”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 39, Şubat 1938, s. 561. (ŞİİR)

Mehmet Türkmenoğlu: “Tereke”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 67-68, 2. Teşrin-1. Kânun 1944, s. 20-21. (NESİR)

Melek Tigrel: “Ayrıllıklar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 54, 30 Eylül 1942, s. 20-21. (ŞİİR)

Melek Tigrel: “İki Arkadaş”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 57-58, 1. Kânun-2. Kânun 1943, s. 27.(NESİR)

Melek Tigrel: “Kimsin Neredesin ?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 54, 30 Eylül 1942, s. 31.(ŞİİR)

Melek Tigrel: “Yaralı Kuş”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 55-56, 30 1. Teşrin-30 2. Teşrin 1942, s. 15. (ŞİİR)

Melih Menteoğlu: “Gül”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 61, 19 Mayıs 1943, s. 32. (ŞİİR)

Melih Menteoğlu: “Pınar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 61, 19 Mayıs 1943, s. 32. (ŞİİR)

Melih Menteoğlu: “Rüya”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 85, Mayıs 1945, s. 26-27. (ŞİİR)

Melih Menteoğlu: “Ümit”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 63-64, 19 Temmuz-Ağustos 1943, s. 7.

Murat Şenata: “Geceler”, *Porsuk*, Sayı 41, 29 Birinci Teşrin 1938, s. 87. (ŞİİR)

Murat Şenata: “Ona”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 40, Haziran 1938, s. 615. (ŞİİR)

Murat Şenata: “Rüya”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 46, Nisan 1940, s. 710. (ŞİİR)

Mustafa Hoşsucu: “Bülbül”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 88, Ağustos 1945, s. 9. (ŞİİR)

Mustafa Hoşsucu: “Halk Türküleri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 91-92, Kasım-Aralık 1945, s. 12-13. (NESİR)

Mustafa Hoşsucu: “Sazıma”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 97-98, Mayıs-Haziran 1946, s. 13. (ŞİİR)

Mustafa Hoşsucu: “Semâî”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 87, Temmuz 1945, s. 16. (ŞİİR)

Mustafa Hoşsucu: “Semâî”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 93-94, Ocak-Şubat 1946, s. 20. (ŞİİR)

Mustafa Hoşsucu: “Türkü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 83-84, Mart-Nisan 1945, s. 29. (ŞİİR-TÜRKÜ)

Mustafa Hoşsucu: “Türkü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 89-90, Eylül-Ekim 1945, s. 19. (ŞİİR-TÜRKÜ)

Mustafa Hoşsucu: “Türkü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 91-92, Kasım-Aralık 1945, s. 10. (ŞİİR-TÜRKÜ)

Muzaffer Alap: “Bizim Şarkımız”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 65-66, 19 Eylül -1. Teşrin 1943, s. 7. (ŞİİR)

Muzaffer Alap: “Hasret”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 67-68, 2. Teşrin-1. Kânun 1944, s. 22.

Muzaffer Alap: “Önsöz”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 61, 19 Mayıs 1943, s. 7. (ŞİİR)

Münir Melâl: “Günahım”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 50, 23 Şubat 1941, s. 783. (ŞİİR)

Münir Melâl: “Sana Giden Yol”, *Porsuk*, Sayı 46, Nisan 1940, s. 699. (ŞİİR)

Müşerref Öztürk: “Hayat Nedir Zaten ?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 40, Haziran 1938, s. 617. (ŞİİR)

N. Ok: “İki Duygu”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 29-30, Ağustos 1935, s. 208. (ŞİİR)

Nadide: “Kahkaha”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 25, 30 İkinci Teşrin 1934, s. 25. (NESİR)

Necah Dura: “Ayrılık”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 88, Ağustos 1945, s. 10. (ŞİİR)

Necah Dura: “Maziye Hasret”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 81-82, Ocak-Şubat 1945, s. 25. (ŞİİR)

Necah Dura: “Pompei’nin Son Günleri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 83-84, Mart-Nisan 1945, s. 22-23. (NESİR)

Necah Dura: “Sır”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 87, Temmuz 1945, s. 8. (NESİR)

Necah Duru: “O”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 91-92, Kasım-Aralık 1945, s. 10. (ŞİİR)

Necip Necati Özeren: “Ahmet Şakir B.”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 10, Mayıs 1933, s. 19-21. (NESİR)

Necip Necati Özeren: “Ahmet Şakir B.”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 11-12, Haziran – Temmuz 1933, s. 25-31. (NESİR)

Necip Necati Özeren: “Ahmet Şakir B.”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 9, 30 Nisan 1933, s. 11-12. (NESİR)

Nilüfer Yalnız: “Gönüller Diyarı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 29-30, Ağustos 1935, s. 173-176. (ŞİİR)

Nilüfer Yalnız: “Kalp Yerine”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 38, Birinci Teşrin 1937, s. 532. (ŞİİR)

Nurettin Tekdöner: “Kurt ve İnsan”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 83-84, Mart-Nisan 1945, s. 25. (NESİR)

Nuri Işık: “Eski Bir Dosta”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 40, Haziran 1938, s. 618. (ŞİİR)

Nuri Işık:” Arzu”, *Porsuk*, Sayı 46, Nisan 1940, s. 704. (ŞİİR)

O. O. Hilmi: “Sanırdım”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 27-28, 9 Mayıs 1935, s. 159. (ŞİİR)

Oğuz Özdeş: “Dalgalar ve Ben”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 40, Haziran 1938, s. 619. (ŞİİR)

Okunacak Eserler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı7, 30 Şubat 1933, s. 16. (NESİR)

Orhan Özgencil: “Hissî Şarkılardan”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 87, Temmuz 1945, s. 10. (ŞİİR)

Osman Şeref: “Bir Valideye Mektuplar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 4, 30 İkinci Teşrin 1932, s. 5-6. (NESİR)

Osman Şeref: “Bir Valideye Mektuplar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 5, 30 Birinci Kânun 1932, s. 6-7. (NESİR)

Osman Şeref: “Bir Valideye Mektuplar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 6, 30 İkinci Kânun 1933, s. 5. (NESİR)

Osmanlıca Karşılıklar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 27-28, 9 Mayıs 1935, s. 158. (NESİR)

- Ö. Faruk Beneklitaş: “Porsuk”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 85, Mayıs 1945, s. 23. (ŞİİR)
- Öğretmen Ali şan’ın Dil Bayramındaki Konferansı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı30-32, 29 İlk Teşrin 1935, s. 295-297. (NESİR)
- Ömer Aslan: “Fuzulî”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 81-82, Ocak-Şubat 1945, s. 19-20. (NESİR)
- Porsuğa Selam”, *Porsuk*, Sayı 42, Birinci Teşrin 1939, s. 648. (NESİR)
- R. Bedri: “Deniz”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 6, 30 İkinci Kânun 1933, s. 16. (ŞİİR)
- Recep Bilginer: “Akşam Gezintileri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 91-92, Kasım-Aralık 1945, s. 4. (ŞİİR)
- Recep Bilginer: “Eskişehir’de Hıdırellez Âdetleri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 85, Mayıs 1945, s. 10-11. (NESİR)
- Recep Bilginer: “Son Mektup”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 88, Ağustos 1945, s. 16. (ŞİİR)
- Recep Yıldırımlar: “Atlılar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 91-92, Kasım-Aralık 1945, s. 16. (ŞİİR)
- Remzi Okyay: “İmtihan Kapısında”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 25, 30 İkinci Teşrin 1934, s. 26. (ŞİİR)
- Remzi Okyay: “Yeter”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 27-28, 9 Mayıs 1935, s. 120. (ŞİİR)
- Reşit Zeytinoğlu: “Buldu Yine”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 57-58, 1. Kânun-2. Kânun 1943, s. 28. (ŞİİR)
- Rıfat Karasoy: “Ölünceye Kadar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 81-82, Ocak-Şubat 1945, s. 20. (ŞİİR)
- Rıza Ümit Erzurumlu: “Beni Beni”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 83-84, Mart-Nisan 1945, s. 29. (ŞİİR)
- Rıza Ümit Erzurumlu: “Gönlümün Daveti”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 89-90, Eylül-Ekim 1945, s. 19. (ŞİİR)
- Rıza Ümit Erzurumlu: “Sen ve Ben”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 83-84, Mart-Nisan 1945, s. 23. (ŞİİR)

Ruhi Alper: “Simav’da Sabah”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 74-75, Haziran-Temmuz 1944, s. 2-3. (NESİR)

Rüştü Yetilmezler: “Çalışmak”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 87, Temmuz 1945, s. 11. (NESİR)

Rüştü Yetilmezler: “Değil”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 95-96, Mart-Nisan 1946, s. 19. (ŞİİR)

Rüştü Yetilmezler: “Edebiyatımız”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 91-92, Kasım-Aralık 1945, s. 21-22. (NESİR)

S. Naci Keskinli: “Uzak Şehir”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 39, Şubat 1938, s. 579. (ŞİİR)

S. Naci Keskinli: “Arzu”, *Porsuk*, Sayı 46, Nisan 1940, s. 710. (ŞİİR)

S. Naci Keskinli: “Döndüğün Gün”, *Porsuk*, Sayı 41, 29 Birinci Teşrin 1938, s. 88. (ŞİİR)

S. Naci Keskinli: “Nedamet”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 40, Haziran 1938, s. 617. (ŞİİR)

S. Saim: “Gece”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 5, 30 Birinci Kânun 1932, s. 19. (ŞİİR)

S. T. O. : “Ben Buyum”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 26, 1 İkinci Kânun 1935, s. 56. (ŞİİR)

S. T. O. : “Bir Parça”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 19, Nisan 1934, s. 13. (ŞİİR)

S. T. O. : “Gencim”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 7, 30 Şubat 1933, s. 2. (ŞİİR)

S. T. O. : “Gençlerin Şiirleri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 6, 30 İkinci Kânun 1933, s. 3-4. (NESİR)

S. T. O. : “Güz”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 19, Nisan 1934, s. 12. (ŞİİR)

S. T. O. : “Sevgi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 19, Nisan 1934, s. 13. (ŞİİR)

S. T. O. : “Yaşadığım Kadar Yaşa; Fakat Gülebildiğin Kadar Gül !”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 27-28, 9 Mayıs 1935, s. 117-119. (NESİR)

S. T. O. : Yokuş”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 19, Nisan 1934, s. 13. (ŞİİR)

S. Ümit Yektaş: “Ferda-ı Meşakkat”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 85, Mayıs 1945, s. 23. (ŞİİR)

Sabih Şendil: “Dedim-Dedi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 87, Temmuz 1945, s. 14. (ŞİİR)

- Sabri Ünsal: “Bir Yaprak”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 87, Temmuz 1945, s. 10. (ŞİİR)
- Sabri Ünsal: “Deniz”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 83-84, Mart-Nisan 1945, s. 26. (ŞİİR)
- Sadi Aksoy: “Hayal Âleminde”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 91-92, Kasım-Aralık 1945, s. 11. (ŞİİR)
- Sadi Aksoy: “Tanrısıyla Pazarlık Yapan”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 91-92, Kasım-Aralık 1945, s. 17. (NESİR-FIKRA)
- Saffet Çalışır: “Bozkırda Feryat”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 67-68, 2. Teşrin-1. Kânun 1944, s. 9. (ŞİİR)
- Saffet Çalışır: “Eskişehir Ufuklarından”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 83-84, Mart-Nisan 1945, s. 34. (ŞİİR)
- Saffet Çalışır: “Oy”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 87, Temmuz 1945, s. 7. (ŞİİR)
- Samim Tansu: “İstek”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 48, Temmuz 1940, s. 733. (ŞİİR)
- Selâhattin Erkap: “Bozkır Çocuğu”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 85, Mayıs 1945, s. 22. (ŞİİR)
- Selâhattin Ertürk: “Davul-Zurna Dinlerken”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 97-98, Mayıs-Haziran 1946, s. 20. (ŞİİR)
- Selâhattin Ertürk: “Koçaklama”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 91-92, Kasım-Aralık 1945, s. 9. (ŞİİR)
- Selâhattin Ertürk: “Sevdalanmışım”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 95-96, Mart-Nisan 1946, s. 13. (ŞİİR)
- Selâmi Tiryakioğlu: “Gözler İçinde”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 91-92, Kasım-Aralık 1945, s. 10. (ŞİİR)
- Selim Özol: “Çiçekler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 87, Temmuz 1945, s. 7. (ŞİİR)
- Seyahat Notları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 72-73, Nisan-Mayıs 1944, s. 29. (NESİR)
- Seyfi Mesci: “Gidişine”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 62, 19 Haziran 1943, s. 16. (ŞİİR)
- Seyfi Mesci: “Yıl Dönümünde”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 69-70, 2. Kânun-Şubat 1944, s. 10. (ŞİİR)

Sırrı Kardeş: “Korkorlu Âşık Vahdeti”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 83-84, Mart-Nisan 1945, s. 7. (NESİR)

Sıva Tutmaz Oğlu: “Aydınlık”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 4, 30 İkinci Teşrin 1932, s. 8. (ŞİİR)

Söylenilen Çok Değerli Nutuk”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 69-70, 2. Kânun-Şubat 1944, s. 3-6. (NESİR)

Sulhi Garan: “Uçan Kuşların Zaferi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 54, 30 Eylül 1942, s. 27-30. (NESİR)

Süleyman Gültekin: “Gel”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 88, Ağustos 1945, s. 20. (ŞİİR)

Süleyman Oğlu: “Meçhûl Ufuklar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 5, 30 Birinci Kânun 1932, s.15. (NESİR)

Ş. Demircioğlu: “Ömür”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 47, Mayıs 1940, s. 717. (ŞİİR)

Şadan Remzi Tek: “Anneme Mektup”, *Porsuk*, Sayı 41, 29 Teşrin 1938, s. 84. (ŞİİR)

Şadiye Dericioğlu: “Akşam”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 69-70, 2. Kânun-Şubat 1944, s. 6. (ŞİİR)

Şadiye Dericioğlu: “Ayrılık”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 81-82, Ocak-Şubat 1945, s. 21. (ŞİİR)

Şadiye Dericioğlu: “Çocukluğuma Hasret”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 89-90, Eylül-Ekim 1945, s. 18. (ŞİİR)

Şadiye Dericioğlu: “Dönmeyecek misin ?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 83-84, Mart-Nisan 1945, s. 20. (ŞİİR)

Şadiye Dericioğlu: “Giderken”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 63-64, 19 Temmuz-Ağustos 1943, s. 28. (ŞİİR)

Şadiye Dericioğlu: “Gurbet Yolları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 62, 19 Haziran 1943, s. 11. (ŞİİR)

Şadiye Dericioğlu: “Mazi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 61, 19 Mayıs 1943, s. 32. (ŞİİR)

Şadiye Dericioğlu: “Pınarla Baş başa”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 65-66, 19 Eylül-1. Teşrin 1943, s. 20. (ŞİİR)

Şadiye Dericioğlu: “Yağmur”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 87, Temmuz 1945, s. 8. (ŞİİR)

Şahap Hüsnü Gürsel: “Benim Şarkım”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 57-58, 1. Kânun-2. Kânun 1943, s. 8. (ŞİİR)

Şahap Hüsnü Gürsel: “Bu Bir Masal Değil”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 29-30, Ağustos 1935, s. 189-191.

Şahap Hüsnü Gürsel: “Dalgalar, Dalgalar Beni Yutun”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 37, Ağustos 1937, s. 517. (ŞİİR)

Şahap Hüsnü Gürsel: “Ebedi Fecir Yuvası”, *Yurt ve Kültür*, 59-60, Şubat-Mart 1943, s. 1-2. (NESİR)

Şahap Hüsnü Gürsel: “İsmi Sen Koy”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 20, Mayıs 1934, s. 32. (ŞİİR)

Şahap Hüsnü Gürsel: En Uzun Rüya, *Yurt ve Kültür*, Sayı 54, 30 Eylül 1942, s. 15. (NESİR)

Şifa”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 23-24, 29 Teşrin Evvel 1934 s. 47. (ŞİİR)

Tahir Yalnız: “Eski Bir Hatıra”, *Porsuk*, Sayı 41, 29 Birinci Teşrin 1938, s. 63-66. (NESİR)

Tevfik Ertorun: “Emelim”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 83-84, Mart-Nisan 1945, s. 23. (ŞİİR)

Tevfik Ertorun: “Yakup’un Aşkı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 81-82, Ocak-Şubat 1945, s. 16. (NESİR)

Ticaret Lisesinin Açılış Hatırasını Kutlamak Üzerine Yapılan Toplantıda Nail Esin Tarafından Yapılan Hitabe”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 67-68, 2. Teşrin-1. Kânun 1944, s. 5-8. (NESİR)

Turan Tamar: “Denizde Grup”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 74-75, Haziran-Temmuz 1944, s. 3. (ŞİİR)

Turan Tamar: “Dilimiz”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 76-77, Ağustos-Eylül 1944, s. 22-24. (NESİR)

Türkiye’im”, *Porsuk*, Sayı 45, s. 692. (NESİR)

Ümit Y. Oğuzcan: “Ben Yine Geleceğim”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 87, Temmuz 1945, s. 14.(ŞİİR)

Ümit Y. Oğuzcan: “Ben”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 81-82, Ocak-Şubat 1945, s.24.25. (ŞİİR)

Ümit Y. Oğuzcan: “Bıkkınlık”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 89-90, Eylül-Ekim 1945, s. 16. (ŞİİR)

Ümit Y. Oğuzcan: “Gelirsen”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 88, Ağustos 1945, s. 10. (ŞİİR)

Ümit Y. Oğuzcan: “Mum Işığı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 67-68, 2. Teşrin-1. Kânun 1944, s. 4. (ŞİİR)

Ümit Y. Oğuzcan: “Porsukta Grup”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 63-64, 19 Temmuz-Ağustos 1943, s. 6. (ŞİİR)

Ümit Y. Oğuzcan: “Yalvarış”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 81-82, Ocak-Şubat 1945, s. 17. (ŞİİR)

Vahap Türkay: “Arkadaşıma”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 85, Mayıs 1945, s. 22. (ŞİİR)

Vahap Türkay: “Onu Andımda”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 95-96, Mart-Nisan 1946, s. 24. (NESİR)

Vural: “Ana”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 23-24, 29 Teşrin Evvel 1934, s. 7-8. (ŞİİR)

Yalabuk Nine İle Neler Konuştum”, *Porsuk*, Sayı 45, s. 693-694. (NESİR)

Yaşar Yüksel: “Gülmezsün Niçin?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 97-98, Mayıs-Haziran 1946, s. 19. (ŞİİR)

Yolculuk Hatırası”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 9, 30 Nisan 1933, S. 37-38. (NESİR)

Yunus Emre İçin”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 76-77, Ağustos-Eylül 1944, s. 19. (NESİR)

Yusuf Bülent: “Bir Gün”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 83-84, Mart-Nisan 1945, s. 24.(ŞİİR)

Yusuf Bülent: “Gönüle Sitem”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 87, Temmuz 1945, s. 5. (ŞİİR)

Yusuf Bülent: “Gençliğe Övgü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 88, Ağustos 1945, s. 15. (ŞİİR)

Yusuf Ziya Yazıcıoğlu: "Toros, Seyhan", *Yurt ve Kültür*, Sayı 25, 30 İkinci Teşrin 1934, s. 26. (ŞİİR)

Yusuf Ziya Yazıcıoğlu: "Şiir", *Yurt ve Kültür*, Sayı 81-82, Ocak-Şubat 1945, s. 17-18. (ŞİİR)

Yusuf Ziya Yazıcıoğlu: "Şiir", *Yurt ve Kültür*, Sayı 81-82, Ocak-Şubat 1945, s. 17-18. (ŞİİR)

Zeynep Sarı Orman: "Kezban", *Yurt ve Kültür*, Sayı 85, Mayıs 1945, s. 21. (ŞİİR)

Ziya Sezer: "Aşk Buna Derler", *Yurt ve Kültür*, Sayı 91-92, Kasım-Aralık 1945, s. 13-16. (NESİR-HİKÂYE)

Ziya Sezer: "Avcı", *Yurt ve Kültür*, Sayı 91-92, Kasım-Aralık 1945, s. 11.

Ziya Sezer: "Eskişehir Düğünü", *Yurt ve Kültür*, Sayı 97-98, Mayıs-Haziran 1946, s. 10-11. (NESİR)

Ziya Sezer: "Leylek ve Yavruları", *Yurt ve Kültür*, Sayı 97-98, Mayıs-Haziran 1946, s. 13. (NAZİM-NESİR)

2. KÖY VE KÖYLÜLER İLE İLGİLİ YAZILAR

Abdullah Özkucur: "Köyüm", *Yurt ve Kültür*, Sayı 63-64, 19 Temmuz-Ağustos 1943, s. 18.

Abdülkâdir Gürol: "Toprak Bayramı", *Yurt ve Kültür*, Sayı 86, Haziran 1945, s. 39.

Adil Zeytinoğlu: "Köy ve Köyde Kalkınma", *Yurt ve Kültür*, Sayı 62, 19 Haziran 1943, s. 7-8.

Ahmet Öztuna: "Toprak", *Yurt ve Kültür*, Sayı 86, Haziran 1945, s. 38.

Ali Numan Kıraç: "Eskişehir Buğday Çiftçiliği İçin Güzden Çimlenmenin Ehemmiyeti", *Yurt ve Kültür*, Sayı 23-24, 29 Teşrin Evvel 1934, s. 41-46.

Ali Numan Kıraç: "Eskişehir Buğday Çiftçiliği İçin Güzden Çimlenmenin Ehemmiyeti", *Yurt ve Kültür*, Sayı, 23 –24, 29 Teşrin Evvel, s. 9-12.

Ali Numan Kıraç: "Eskişehir Buğday Çiftçiliğinde Tarlaları Sürme İşine Dair Bazı Buluşlar", *Yurt ve Kültür*, Sayı 25, 30 İkinci Teşrin 1934, s. 9-24.

Ali Numan Kıraç: "Eskişehir Çiftçiliğinde Yonca Ziraatının Ehemmiyeti", *Yurt ve Kültür*, Sayı 21-22, Ağustos 1934, s. 33-49.

Ali Numan Kır    : “Pancar Ziraatında Noksanlarımız”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 20, Mayıs 1934, s. 9-16.

Ali Numan Kır    : “Toprak İçinde Yaşayanlar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 5, 30 Birinci K  n  n 1932, s. 9-11.

Ali Numan Kır    : “Yaka Kayı K  y  ”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 30-32, 29 İ  k Teşrin 1935, s. 265-288.

Ankaralı     k   mer: “Toprak Destanı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 86, Haziran 1945, s. 35.

    k Hasan: “Köylüye”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 86, Haziran 1945, s. 50.

Cemal Duru: “Eskişehir’de Toprak Bayramı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 86, Haziran 1945, s. 40-43.

Cemal Oğuz   cal: “Toprağın   ocu  u”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 86, Haziran 1945, s. 36.

Cemal Tanışman: “Teknik Ziraat İşlerimiz”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 78-79-80, Birinci, İ  kinci Teşrin-Birinci K  n  n 1944, s. 8-15.

Cemal Tanışman: “Teknik Ziraat İşlerimiz”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 78-79-80, Birinci, İ  kinci Teşrin-Birinci K  n  n 1944, s. 8-15.

Cemal Tanışman: “Toprak Yasamız”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 86, Haziran 1945, s. 48.

Cemal Tanışman: “Toprak Yasamız”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 86, Haziran 1945, s. 48.

Cemal Tanışman: “Ziraatçı Gözüyle Eskişehir”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 93-94, Ocak-  ubat 1946, s. 5/11.

Cemal Tanışman: “Ziraatçı Gözüyle Eskişehir”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 95-96, Mart-Nisan 1946, s. 6-7.

Cemal Tanışman: “Ziraatçı Gözüyle Eskişehir”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 93-94, Ocak-  ubat 1946, s. 5/11.

Cemal Tanışman: “Ziraatçı Gözüyle Eskişehir”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 95-96, Mart-Nisan 1946, s. 6-7.

E. Sancar: “Tütün, T  t  nlerimiz”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 50, 23   ubat 1941, s. 774-776.

Eminettin Çeliköz: “İsmet Paşa Köyü Kuruluşu, Durumu, Bayındırlığı, Sıhhi, İktisadi Varlığı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 41, 29 Birinci Teşrin 1938, s. 51-56.

Faruk Şükrü / Muhittin: “Arapören Köyü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 10, Mayıs 1933, s. 17-18.

Faruk Şükrü / Muhittin: “Köylerimiz”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 9, 30 Nisan 1933, s. 6-7.

Faruk Şükrü Yersel: “Anadolu”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 23 – 24, 29 Teşrin Evvel 1934, s. 5-6.

Faruk Şükrü Yersel: “Kayı Köyü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 11-12, Haziran-Temmuz 1933, s. 4-6.

Faruk Şükrü Yersel: “Köy”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 20, Mayıs 1934, s. 1-3.

Faruk Şükrü Yersel: “Köylerimiz”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 9, 30 Nisan 1933, s. 6-7.

Faruk Şükrü Yersel: “Traktör-Pulluk-Çuval”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 9, 30 Nisan 1933, s. 9-10.

Feridun Üstün: “Köy ve Köylü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 50, 23 Şubat 1941, s. 766-768.

Feridun Üstün: “Yoncanın Memleket Ziraatındaki Büyük Değeri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 51, Mayıs 1941, s. 799-802.

Fuat Bellioğlu: “Ziraat Politikasında Çiftçi Mahsullerini Pahalandırmanın Faydası Nedir?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 85, Mayıs 1945, s. 15-16.

H. B. : “Öğütlerim”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 8, 31 Mart 1933, s. 18.

H. C. Vural: “Köy ve Köylü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 23-24, 29 Teşrin Evvel 1934, s. 17-19.

H. C. Vural: “Köy ve Köylü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 25, 30 İkinci Teşrin Evvel 1934, s. 5-8.

H. C. Vural: “Köy ve Köylü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 27-28, 9 Mayıs 1935, s. 97-105.

H. C. Vural: “Kuyucak”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 21-22, Ağustos 1934, s. 28-32.

Halil Sezai: “Kaval”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 2, 30 Eylül 1932, s. 10.

Halim Sait Öztaş: “(Eskişehir Köylerinde Gelenekler), Nasıl Söz Keserlerdi?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 65-66, 19 Eylül-1. Teşrin 1943, s. 24-25.

Halim Sait Öztaş: “Köyde Gelenekler”, Tutu Alma, *Yurt ve Kültür*, Sayı 67-68, s. 19.

Halim Sait Öztaş: “Köyde Gelenekler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 61, 19 Mayıs 1943, s. 10-11.

Halim Sait Öztaş: “Köylerde Âdet”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 63-64, 19 Temmuz-Ağustos 1943, s. 21-23.

Hasan Tekin: “Neler Ekmeliyiz?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 2, 30 Eylül 1932, s. 5.

Hasan Tekin: “Neler Ekmeliyiz?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 2, 30 Eylül 1932, s. 9.

Hatice Evrim: “Köy”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 40, Haziran 1938, s. 608.

İsmail Menbay: “Köylülerimizin Söylevleri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 86, Haziran 1945, s. 44-47/49.

İsmail Menbay: “Muhterem Büyüklerim, Mutlu Köylü Kardeşlerim”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 86, Haziran 1945, s. 47/49.

İsmet Angı: “Köyde Eğitim”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 91-92, Kasım-Aralık 1945, s. 6-7.

İsmet Angı: “Köye Doğru”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 83-84, Mart-Nisan 1945, s. 30.

Kâzım Nami Duru: “Köylü Vatandaşlarıma Mektup”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 5, 30 Birinci Kânun 1932, s. 8-9.

Lütfü Oğuzcan: “Akaltın’ı Tanıyalım ve Tanıtalım”, *Porsuk*, Sayı 42, Birinci Teşrin 1939, s. 640-643.

Lütfü Oğuzcan: “Akaltın’ı Tanıyalım: Lületaşı Ocakları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 87, Temmuz 1945, s. 15-16.

Lütfü Oğuzcan: “Akaltın’ı Tanıyalım: Lületaşı Ocaklarında Çalışma Tarzı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 88, Ağustos 1945, s. 17-18.

Lütfü Oğuzcan: “Akaltın’ı Tanıyalım”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 85, Mayıs 1945, s. 28.29.32.

Mehmet Faik: “Köyümün Kızları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 25, 30 İkinci Teşrin 1934, s. 25.

Mehmet Türkmenoğlu: “Anadolu’nun Ayşe’si”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 36, 29 Birinci Teşrin 1936, s. 477.

Mehmet Türkmenoğlu: “Benim Anam”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 63-64, 19 Temmuz-Ağustos 1943, s. 26-28

Mehmet Türkmenoğlu: “Çoban”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 36, 29 Birinci Teşrin 1936, s. 480.

Mehmet Türkmenoğlu: “Zeybek”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 35, 30 Mayıs 1936, s. 439-440.

Mehmet Türkmenoğlu: “Zeybek”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 63-64, 19 Temmuz-Ağustos 1943, s. 14.

Muzaffer Alap: “Bayanlar, Baylar Evinizin Bahçesi Sizi Bekliyor”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 61, 19 Mayıs 1943, s. 16-17.

Muzaffer Alap: “Eskişehir Bahçeli Evleri Hakkında”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 62, 19 Haziran 1943, s. 9-10-11.

Muzaffer Alap: “Eskişehir’de Buğday Bayramı Niçin Yapılmıyor?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 63-64, 19 Temmuz-Ağustos 1943, s. 5-6.

Muzaffer Alap: “Köy Çocukları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 72-73, Nisan- Mayıs 1944, s. 24.

Necip Necati Özeren: “Köylü Dede’nin Öğütlerinden”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 26, 1 İkinci Kânun 1935, s. 79-80.

Necip Necati Özeren: “Köylü Dedenin Öğütlerinden”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 9, 30 Nisan 1933, s. 15-16.

Necip Necati Özeren: “Köy Çobanı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 20, Mayıs 1934, s. 7-8.

Necip Necati Özeren: “Köylü Öğütleri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 17-18, Mart 1934, s. 42-43.

Necip Necati Özeren: “Köylü Öğütlerinden”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 19, Nisan 1934, s. 29-31.

Necip Necati Özeren: “Yeni Köy Türkülerinden”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 19, Nisan 1934, s. 32.

Necip Necati Özeren : “Köylerimizde Gördüklerimizden”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 17-18, Mart 1934, s. 49-56.

Necip Necati Özeren: “Dayı Murat”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 7, 30 Şubat 1933, s. 13-14.

Necip Necati Özeren: “Dayı Murat”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 8, 31 Mart 1933, s. 19-20.

Necip Necati Özeren: “Köylerimizde Gördüklerimizden”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 23-24, Teşrin Evvel 1934, s. 25-28.

Necip Necati Özeren: “Köylerimizde Gördüklerimizden”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 16, Teşrinisani 1933, s. 27-34.

Necip Necati Özeren: “Köylerimizde Gördüklerimizden”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 25, 30 İkinci Teşrin 1934, s. 32-43.

Necip Necati Özeren: “Köylerimizde Gördüklerimizden”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 29-30, Ağustos 1935, s. 181-188.

Necip Necati Özeren: “Köylerimizde Gördüklerimizden”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 20, Mayıs 1934, s. 25-31.

Necip Necati Özeren: “Köylerimizde Gördüklerimizden”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 19, Nisan 1934, s. 25-28.

Necip Necati Özeren: “Köylerimizde Gördüklerimizden”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 26, 1 İkinci Kânun 1935, s. 76-79.

Necip Necati Özeren: “Köylerimizde Gördüklerimizden”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 27-28, 9 Mayıs 1935, s. 150-156.

Necip Necati Özeren: “Köylerimizde Gördüklerimizden”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 29-30, Ağustos 1935, s. 181-188.

Necip Necati Özeren: “Köylü Dayı’nın Öğütlerinden: 2”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 11-12, Haziran – Temmuz 1933, s. 20.

Necip Necati Özeren: “Köylü Dede’nin Öğütleri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 27-28, 9 Mayıs 1935, s. 157-158.

Necip Necati Özeren: “Ökseler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 8, 31 Mart 1933, s. 11-12.

R. Bedri: “Köyde Kış”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 5, 30 Birinci Kânun 1932, s. 20.

Rıza Ümit: “Köylü Türküsü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 93-94, Ocak-Şubat 1946, s. 12.

Sabahattin Savcı: “Köylerimizde Ziraî Durum”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 74-75, Haziran-Temmuz 1944, s. 14-15.

Saffet Çalışır: “Toprak ve Köylümüz”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 86, Haziran 1945, s. 37/39.

Saffet Çalışır: “Toprak” *Yurt ve Kültür*, Sayı 69-70, 2. Kânun-Şubat 1944, s. 15.

Sazova Tohum ıslah Stasyonu: “Aspir Yeni Yağ Nebatı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 9, 30 Nisan 1933, s. 25-34.

Selâhattin Erkap: “Bozkır Çocuğu”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 85, Mayıs 1945, s. 22.

“Tarım Bakanı Şevket Raşit Hatipoğlu’nun Söylevleri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 86, Haziran 1945, s. 3-34.

3. KÜTÜPHANECİLİK VE YAYINLARLA İLGİLİ YAZILAR

Eşref Dere: “Geçit Bekçisi Hakkında”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 97-98, Mayıs-Haziran 1946, s. 21.

Mecmua: “Evimiz Neşriyatında Bir Adım Daha”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 47, Mayıs 1940, s. 718-719.

4. TEMSİLLE İLGİLİ YAZILAR

Ahmet Şevket: “Boşluk” a Dair, *Yurt ve Kültür*, Sayı 11-12, Haziran - Temmuz 1933, s. 18-19.

A. B. “Lise Son Sınıfın Müsameresi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 81-82, Ocak-Şubat 1945, s. 23.

Ahmet Şevket: “Yayla Çocukları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 17-18, Mart 1934, s. 28-33.

Cemal Celal: “Yayla Çocukları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 17-18, Mart 1934, s. 25-27.

Cemal Celal: “Faruk Şükrü’nün Piyeslerindeki Ruh, Mevzu ve Şahsiyetler Üzerinde Düşünüşler, Buluşlar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 19, Nisan 1934, s. 7-9.

Faruk Şükrü Yersel: “Çöküş”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 21-22, Ağustos 1934, s. 1-8.

Faruk Şükrü Yersel: “Çöküş”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 36, 29 Birinci Teşrin 1936, s. 9-17.

Faruk Şükrü Yersel: “Ocak Başında”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 21-22, Ağustos, 1934, 1-16.

Faruk Şükrü Yersel: “Yayla Çocuklarını Niçin Yazdım?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 19, Nisan 1934, s. 33-41.

Faruk Şükrü Yersel: “Yüksek Sahne”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 19, Nisan 1934, s. 4-6.

Mehmet İlhan: “Boşluk”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 11-12, Haziran – Temmuz 1933, s. 21-24.

Mehmet İlhan: “Sakarya Kızları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 10, Mayıs 1933, s.3-5.

Mehmet İlhan: “Yaban’a, Yayla Çocukları Karşı Geldi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 17-18, Mart 1934, s. 34-39.

R. U. “Eskişehir Lisesinin Müsameresi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 61, 19 Mayıs 1943, s. 30-31.

5. SOSYAL HAYATLA İLGİLİ YAZILAR

A. K. Kaya: “Tasarruf”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 1, Mayıs 1941, s. 806-807.

A. Ziya Boral: “Bankaların Kontrolü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 8, 31 Mart 1933, s. 8-9.

A. Ziya Boral: “Krediler Pahalı mı, Ucuz mu?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 7, 30 Şubat 1933, s. 11-12

A. Ziya Boral: “On Birinci Cumhuriyet Yılında Piyasamızdaki Hareketler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 23-24, Teşrin Evvel 1934, s. 13-16.

A. Ziya Boral: “Tecim (Ticaret) Alanlarında Ölçülü Yürüyüşler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 30-32, s. 29.

A. Ziya Boral: “Tecim ve Endüstri Odalarının Faydaları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 29-30, Ağustos 1935, s. 177-180.

A. Ziya Boral: “Ticarette Ahlâk”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 5, 30 Birinci Kânun 1932, s. 14-15.

A. Ziya Boral: “Varidat ve Masraf”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 2, 30 Eylül 1932, s.12.

Ahmet Kırkgöz: “Anneme”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 89-90, Eylül-Ekim 1945, s. 14.

Ahmet Önder: “Hayat”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 63-64, 19 Temmuz-Ağustos 1943, s. 11.

Ali Numan Kıracı: “Eskişehir’de 1933 – 1934 Yılı Nasıl Geçti?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 26, 1 İkinci Kânun 1935, s. 57-64.

Ali Numan Kıracı: “Eskişehir’de 1933- 1934 Yılı Nasıl Geçti?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 27-28, 9 Mayıs 1935, s. 129-144.

Ali Numan Kıracı: “Eskişehir’de 1933 Yılı Nasıl Geçti?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 17- 18, Mart 1934, s. 4-15.

Avni Gökmen: “Yaratıcı ve Yapıcı Zihniyet”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 62, 19 Haziran 1943, s. 5-6.

Başıboş Çocuklar Davası”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 97-98, Mayıs-Haziran 1946, s. 15.

Cemal Duru: “Çocuk (Ana Olmuş Bahtiyarlara)”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 52, Haziran 1941, s. 820.

Cemal Duru: “Devlet Demir Yolları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 74-75, Haziran-Temmuz 1944, s. 29-30.

Cemal Duru: “Kızılay İçin”, *Porsuk*, Sayı 48, Temmuz 1940, s. 732.

Cemal Duru: “Kızılay”, *Porsuk*, Sayı 48, Temmuz 1940, s. 727-728.

Cemal Duru’nun Türk Hava Kurumu Adına 30 Ağustos Günü Tayyarecilik İçin Söylediği Hitabe”, *Porsuk*, Sayı 49, Ağustos 1940, s. 755-756.

Çocuk İçin Yormalar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 72-73, Nisan-Mayıs 1944, s. 28.

Çocuk Nedir?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 72-73, Nisan-Mayıs 1944, s. 12.

Çocuk ve Para”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 72-73, Nisan-Mayıs 1944, s. 11.

Doganay: Tabiat Hakkında İlk Düşünceler, *Yurt ve Kültür*, Sayı 37, Ağustos 1937, s. 515-516.

Doktor Allwissend”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 81-82, Ocak-Şubat 1945, s. 26.

Dr. Hikmet Karamustafa: “Kızılay İçin”, *Porsuk*, Sayı 48, Temmuz 1940, s. 730-731.

Dr. Hikmet Karamustafa: “Yuvada Çocuk Yurtta Çocuk”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 72-73, Nisan-Mayıs 1944, s. 9.

Dr. Mustafa Nuri Kutkan: “Sosyal Yardım”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 25, 30 İkinci Teşrin 1934, s. 29-31.

Dr. Sırrı Alıçlı: “Dertleşen Münevverler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 35, 30 Mayıs 1936, s. 401-405.

Dr. Sırrı Alıçlı: “Millet ve Millî Sosyete”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 52, Haziran 1941, s. 814-816.

Dr. Sırrı Alıçlı: “Psikoloji Ne Demektir”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 35, 30 Mayıs 1936, s. 423-429.

Dr. Sırrı Alıçlı: “Sosyalleşmenin Zarureti”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 37, Ağustos 1937, s. 508-510.

Dr. Sırrı Alıçlı: “Sosyete ve Fert ve Münasebetleri Bakımından Sosyal Düşünceler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 38, Birinci Teşrin 1937, s. 527-530.

Dr. Sırrı Alıçlı: “Sosyete ve Gençlik”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 40, Haziran 1938, s. 587-591.

Dr. Sırrı Alıçlı: “Sosyete ve Sanat”, *Porsuk*, Sayı 41, 29 Birinci Teşrin 1938, s. 47-50.

Dr. Sırrı Alıçlı: “Sosyetenin Kuvvet Membaları Hakkında Mülâhazalar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 39, Şubat 1938, s. 556-560.

Dr. Şemsi Mutver: “Annelere, Babalara Öğütler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 57-58, 1. Kânun-2. Kânun 1943, s. 16-19.

Dr. Şemsi Mutver: “Annelere, Babalara Öğütler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 55-56, 30 1. Teşrin-30 2. Teşrin 1942, s. 17-21.

Dr. Şemsi Mutver: “Çocuğa Yardım”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 72-73, Nisan-Mayıs 1944, s. 4-6.

Dr. Şemsi Mutver: “Çocuk Bakımında Bilginin Önemi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 54, 30 Eylül 1954, s. 5-9.

Eskişehir Kızılay Merkezinin 1939’dan 1940’a Kadar Bir Senelik Gelir”, *Yurt ve Kültür*, Sayı48, Temmuz 1940, s. 739.

Fahrettin Gökay: “Bu Asrın Gençliğine”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 76-77, Ağustos-Eylül 1944, s. 7.

Faruk Şükrü Yersel: “Çocuk Cemiyetindir”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 19, Nisan 1934, s. 1-3.

Faruk Şükrü Yersel: “Eyi Bir Gün İsteriz”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 4, 30 İkinci Teşrin 1932, s. 1-2.

Faruk Şükrü Yersel: “Genç ve Gençlik”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 10, Mayıs 1933, s.1-3.

Faruk Şükrü Yersel: “Millî İktisat, Millî Tasarruf”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 5, 30 Birinci Kânun 1932, s. 1-3.

Faruk Şükrü Yersel: “Otomobil- Araba- Demir Yolu”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 8, 31 Mart 1933, s. 5-7.

Faruk Şükrü Yersel: “Şüphe”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 26, 1 İkinci Kânun 1935, s. 41-49.

Faruk Şükrü Yersel: “Tek Vicdan”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 6, 30 İkinci Kânun 1933, s.1-2.

Fikret Çeltikçi: “İdare-İdareci”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 53, s. 12-14.

Fikret Çeltikçi: “Türk Endüstrisi Gelişim Yolunda”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 55-56, 30 1. Teşrin-30 2. Teşrin 1942, s. 6-8.

Fuat Hulusi Demirelli: “Asrî Şikâyetlerden”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 37, Ağustos 1937, s. 511.

Fuat Hulusi Demirelli: “Dehanın Eşiğinde”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 13-15, 29 Teşrin Evvel 1933, s. 34-35.

İ. Tayla: “Evlat Aşkı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 72-73, Nisan- Mayıs 1944, s. 25-28.

Kızılay Genel Merkezinin 1938’den 1939 Tarihine Kadar Yaptığı Muhtelif Yardımlar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 48, Temmuz 1939, s. 737-738.

M. Fahri Zaim: “İnsan Kabiliyetini Ölçen Aletler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 50, 23 Şubat 1941, s. 769-773.

M. Tarık: “İktisadî Buhranla Nasıl Mücadele Edilir ?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 21-22, Ağustos 1934, s. 17-21.

Mesrur Demirel: “Kızılay”, *Porsuk*, Sayı 48, Temmuz 1940, s. 729.

Mihallıççık Belediyesinin Başardığı İşler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 78-79-80, Birinci, İkinci Teşrin-Birinci Kânun 1944, s. 33.

Murat Şenata: “Çocuk”, *Porsuk*, Sayı 46, Nisan 1940, s. 703.

Necmi Omaçer: “Çocuklarımızı Düşünürken Ülkümüz Ne Olmalıdır ?”, **Yurt ve Kültür**, Sayı 27-28, 9 Mayıs 1935, s. 121-123.

Necmi Omaçer: “Çocuklarımızı Düşünürken Ülkümüz Ne Olmalıdır ?”, **Yurt ve Kültür**, Sayı 27-28, 9 Mayıs 1935, s. 89-96.

Niyazi Akşit: “Çocuk”, **Yurt ve Kültür**, Sayı 72-73, Nisan-Mayıs 1944, s. 2-3.

Radyoda Eskişehir Gecesi”, **Yurt ve Kültür**, Sayı61, 19 Mayıs 1943, s. 28.

Sayın Valimizin Başkanlığında Bir Toplantı”, **Yurt ve Kültür**, Sayı61, 19 Mayıs 1943, s. 29.

Sosyal Yardım Şubesinin Bir Yıllık Çalışması”, **Yurt ve Kültür**, Sayı 76-77, Ağustos -Eylül 1944, s. 26.

Şadan Bedi: “Gençlik Milletindir”, **Yurt ve Kültür**, Sayı 21-22, Ağustos 1934, s. 50-51.

Şadan Bedi: “Türk İnkılâbına Yeni Nesli Nasıl Yetiştirmeliyiz ?”, **Yurt ve Kültür**, Sayı 16, Teşrinisani 1933, s. 14-16.

Şahap Hüsnü Gürsel: “Hakkını Kovalama Yolları”, **Yurt ve Kültür**, Sayı 53, s. 18-21.

Şakir Berki: “Gençliğin Ulusal Şenliğimizi Tefsiri”, **Porsuk**, Sayı 41, 29 Birinci Teşrin 1938, s. 80-81

Şakir Berki: “Mesai ve Zekâ”, **Porsuk**, Sayı 45, s. 684-686.

Şece Tümer: “Grup Usulü mü Sınıf Usulü mü ?”, **Yurt ve Kültür**, Sayı 26, 1 İkinci Kânun 1935, s. 73-75.

Şehrimizde Çocuk ve Gençlik Hareketleri”, **Yurt ve Kültür**, Sayı72-73, Nisan-Mayıs 1944, s. 29.

Şemsettin Erdinç: “Ekonomik Devrim”, **Porsuk**, Sayı 41, 29 Birinci Teşrin 1938, s. 75-77.

Şeref: “Beşeriyet Tarihî Tekâmülünde Bir Dönüm Noktasında mı?”, **Yurt ve Kültür**, Sayı 10, Mayıs 1933, s. 25-26.

Şeref: “İnsaniyetin Tarihî Tekâmülü Üzerinde Denizin Tesiri”, **Yurt ve Kültür**, Sayı 9, 30 Nisan 1933, s. 17-19.

Tarik B. : “Ergani Bakır Yolu İstikrazı ve Tasarruf”, **Yurt ve Kültür**, Sayı 16, Teşrinisani 1933, s. 9-13.

Tarık B. : “Ergani İstikrazı ve Şimendifer Siyaseti”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 9, 30 Nisan 1933, s. 19-24.

Tarık B. : “Ergani İstikrazı ve Şimendifer Siyaseti”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 10, Mayıs 1933, s. 26-29.

Tarık Kışınbay: “Ekonomi Bakımından Köylünün Kalkınması İçin Düşünceler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 26, 1 İkinci Kânun 1935, s. 50-55.

Tarık Kışınbay: “Ekonomi Yedi Güne Girerken”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 25, 30 İkinci Teşrin 1934, s. 1-4.

Turan Tamar: “Cemiyetimizin Ahlak Telâkkileri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 69-70, 2. Kânun-Şubat 1944, s. 17.

Yurttaş”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 50, 23 Şubat 1941, s. 789.

6. SPOR VE SPOR MÜSABAKALARI İLE İLGİLİ YAZILAR

Cemal Duru: “Aydının En Büyük Ödevi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 67-68, 2. Teşrin-1. Kânun 1944, s. 1.

Dr. Mustafa Nuri Kutkan: “Kadın ve Spor”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 17-18, Mart 1934, s. 44-48.

Dr. Sırrı Alıçlı: “Spor ve Sosyal Terbiye”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 45, s. 681-683.

İ. Tayla: “Binicilik Merakı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 40, Haziran 1938, s. 599-607.

M. Tarık: “Sporda Ahlak ve Seciye”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 23-24, 29 Teşrin Evvel 1934, s. 20-22.

M. Tarık: “Sporun Zevkleri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 3, 30 Birinci Teşrin 1932, s. 12-13.

Sabahattin Savcı: “Bizde At Sevgisi ve At Spor Merakı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 76-77, Ağustos-Eylül 1944, s. 24-25.

Spor”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 97-98, Mayıs-Haziran 1946, s. 25-26.

“Sportif Oyunlar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 97-98, Mayıs-Haziran 1946, s. 18-19.

Sulhi Garan: “Atatürk ve İzinde Yürüyen Sporcu Gençlik”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 57-58, 1. Kânun-2. Kânun 1943, s. 4-6.

7. GÜZEL SANATLAR İLE İLGİLİ YAZILAR

Cemal Duru: “Heykeltıraş Kemal”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 40, Haziran 1938, s. 594.

Eşref Dere: “Heykel”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 46, Nisan 1940, s. 702.

İsmail Sarıkamış: “Peyzaj”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 91-92, Kasım-Aralık 1945, s. 11.

8. TARİH, COĞRAFYA VE TARİHİ ESERLERLE İLGİLİ YAZILAR

A. Ziya Boral: “Uşak İçin”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 7, 30 Şubat 1933, s. 7.

Abdülkâdir Gürol: “Aynı İnanışın Zaferi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 71, Mart 1944, s. 16.

Abdülkâdir Gürol: “İki Şef, İki Zafer”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 88, Ağustos 1945, s.14

Ahmet Önder: “Yirmi Yılın Destanı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 65-66, 19 Eylül-1. Teşrin 1943, s. 1-2.

Ali Haydar Yeşilyurt: “Türkün Mazi ve Kahramanlarına Saygı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 97-98, Mayıs-Haziran 1946, s. 9.

Ali Kaya: “İnönü Şehitleri’ne”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 71, Mart 1944, s. 21.

Ali Numan Kırac: “Büyük Anne Tanrıçanın Harap Olmuş Şehrinde”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 88, Ağustos 1945, s. 21-23.

Ali Numan Kırac: “Büyük Anne Tanrıçanın Harap Olmuş Şehrinde”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 91-92, Kasım-Aralık 1945, s. 18-21.

Azmi Gökmen: “İstiklâl Savaşı’ndan İki Hatıra”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 85, Mayıs 1945, s. 24-25.

Basri Gocul: “Bir Kahramanlık Örneği”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 85, Mayıs 1945, s. 12.

Basri Gocul: “Bir Savaş”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 87, Temmuz 1945, s. 12.

Cemal Duru: (Sultan Alattin Camii Etrafında Tetkikler), “Dergimizin Bu Yolda Bastığı Yazılar, Elde Edilen Beratlar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 74-75, Haziran-Temmuz 1944, s. 5-8.

Cemal Duru: “29 Birinci Teşrin 1923”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 38, Birinci Teşrin 1937, 525-526.

Cemal Duru: “30 Ağustos Zaferi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 49, Ağustos 1940, s. 750-751.

Cemal Duru: “30 Ağustos”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 37, Ağustos 1937, s. 506-507.

Cemal Duru: “Fotoğrafa Geçmeyen Fakat Gönüllerin Ebedî İftiharî Bir Gün ve Bir Manzara”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 71, Mart 1944, s. 5-6.

Cemal Duru: “Kurşunlu Camii “Yetişilmezse” Yıkılıyor”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 74-75, Haziran-Temmuz 1944, s. 13.

Cemal Duru: “Lozan Zaferi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 49, Ağustos 1940, s. 746-747.

Cemal Duru: “Millî Mücadele Yollarından”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 63-64, 19 Temmuz-Ağustos 1943, s. 19.

Cemal Duru: “Montrö ve Lozan”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 76-77, Ağustos-Eylül 1944, s. 13.

Dr. G. Atala: “İngiliz Karakteri Nasıl Teşekkül Etti”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 38, Birinci Teşrin 1937, s. 542-553.

Dr. Hikmet Karamustafa: “İnönü Zaferi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 71, Mart 1944, s. 12.

Dr. Orhan Sağdaş: “Türk Tayyarecilerine”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 52, Haziran 1941, s. 821-822.

Dr. Sırrı Alıçlı: “Bir Söyleşme”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 34, 29 Şubat 1936, s. 347-348.

Dr. Sırrı Alıçlı: “Lozan”, *Porsuk*, Sayı 49, Ağustos 1940, s. 743-745.

Edip Seviş: “Eskişehir’de Yol Durumu”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 63-64, 19 Temmuz-Ağustos 1943, s. 15-18.

Esat Serezli: “Eski Eserler Nasıl Korunur ?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 54, 30 Eylül 1942, s. 16-19.

Esat Serezli: “Eski Eserler ve Halkevleri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 53, s. 9-11.

Faruk Şükrü Yersel: “Eskişehir-Seyitgazi-Kümbet Üzerinde Anıtlar-İzerler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 33, 31 İlk Kânun 1935, s. 307-320.

Faruk Şükrü Yersel: “Kurşunlu Cami”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 10, Mayıs 1933, s. 15-16.

Faruk Şükrü Yersel: “Türk Tarihine Bir Bakış”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 7, 30 Şubat 1933, s. 3-4.

Ferdi Taçkın: “Türklerde Silâh Merakı Tarihçesi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 91-92, Kasım-Aralık 1945, s. 7-8.

Fuat Hulusi Demirelli: “Millî Türkü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 17-18, Mart 1934, s. 41.

Fuat Meray: “İkinci İnönü Zaferi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 71, Mart 1944, s. 29-31.

Hüseyin Turgut: “Arkeoloji Bakımından Eskişehir”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 65-66, 19 Eylül-1. Teşrin 1943, s. 16-18.

Hüseyin Turgut: “Arkeoloji Bakımından Eskişehir”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 65-66, 19 Eylül-1. Teşrin 1943, s. 16-18.

M. Duru: “Eskişehir”, *Porsuk*, Sayı 45, s. 679-680.

M. Tarık: “Duyçe Muzeum”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 4, 30 İkinci Teşrin 1932, s. 8-9.

Mehmet Türkmenoğlu: “İnanım”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 30-32, 29 İlk Teşrin 1935, s. 256-258.

Mustafa Hoşsucu: “Vatana Hasret”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 81-82, Ocak-Şubat 1945, s. 18.

Muzaffer Akçacı: “Kurşunlu Cami”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 85, Mayıs 1945, s. 7.

Naciye Ürünay -Cemal Duru: “Eskişehir Tarihi İçin Bulunmuş Yapraklar, Anıtlar, Yazıtlar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 81-82, Ocak-Şubat 1945, s. 10-11.

Naciye Ürünay-Cemal Duru: “Eskişehir İçin Bulunmuş Anıtlar, Yazıtlar, Yapraklar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 85, Mayıs 1945, s. 8-10.

Naciye Ürünay-Cemal Duru: “Eskişehir İçin Bulunmuş Anıtlar, Yazıtlar, Yapraklar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 87, Temmuz 1945, s. 6/12.

Naciye Ürünay-Cemal Duru: “Eskişehir İçin Bulunmuş Yapraklar, Anıtlar, Yazıtlar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 83-84, Mart-Nisan 1945, s. 8-12.

Naciye Ürünay-Cemal Duru: “Eskişehir İçin Bulunmuş Yapraklar, Anıtlar, Yazıtlar Kurşunlu Camii”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 88, Ağustos 1945, s. 11-13.

Naciye Ürünay-Cemal Duru: “Eskişehir İçin Bulunmuş Yapraklar, Anıtlar, Yazıtlar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 89-90, Eylül-Ekim 1945, s. 5-7.

Naim Buluç: “Canlı Tarihler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 93-94, Ocak-Şubat 1946, s. 6-7.

Naim Buluç: “Canlı Tarihler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 97-98, Mayıs-Haziran 1946, s. 7.

Necmi Omaçer: “Teşkilât-ı Esasiye Kanununun Tarihi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 34, 29 Şubat 1936, s. 349-356.

Necmi Omaçer: “Teşkilât-ı Esasiye Kanununun Tarihi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 36, 29 Birinci Teşrin 1936, s. 481-488.

Niyazi Akşit: “Dört Ölüm Karşısında”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 85, Mayıs 1945, s. 5-6

Niyazi Akşit: “Eskişehir “Dorileom” Meydan Muharebesi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 81-82, Ocak-Şubat 1945, s. 4-7.

Niyazi Akşit: “Seyitgazi Türbesi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 76-77, Ağustos-Eylül 1944, s. 15.

O. İ. “Tayyareciliğin Tarihi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 65-66, 19 Eylül-1. Teşrin 1943, s. 26-27.

Ramazan Yontar: “Yurdumuz ve Gayemiz”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 85, Mayıs 1945, s. 19.

Şahap Hüsnü Gürsel: “Devrimcilerin Şarkısı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 36, 29 Birinci Teşrin 1936, s. 479.

Şahap Hüsnü Gürsel: “Mehmetçik’in Türküsü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 55-56, 30 1. Teşrin-30 2. Teşrin 1942, s. 16.

Tahsin Atakan: “İnönü ve Millet”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 71, Mart 1944, s. 20-21.

Tahsin Atakan: “İnönü Zaferi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 71, Mart 1944, s. 13.

Turan Tamar: “Mukaddes Zafer”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 71, Mart 1944, s. 14.

Veli Necdet Sünkitap: “Anadolu’da İlk Esnaf Cemiyetleri ve Ahi’ler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 38, Birinci Teşrin 1937, s. 537-541.

“Zafer ve Şeref Levhası”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 21-22, Ağustos 1934, s. 9-16.

9. ÖZEL GÜNLER VE KUTLAMALAR İLE İLGİLİ YAZILAR

Abdülkâdir Gürol: “19 Mayıs”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 85, Mayıs 1945, s. 3.

Abdülkâdir Gürol: “19 Mayıs”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 85, Mayıs 1945, s. 3.

Abdülkâdir Gürol: “23 Nisan”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 72-73, Nisan-Mayıs 1944, s. 13.

Adil: “Şehrimiz Kurtuluş Günü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 1, 30 Ağustos 1932, s. 10-11.

Cemal Duru: “19 Mayıs 1919”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 47, Mayıs 1940, s. 711-712.

Cemal Duru: “20. Yıldönümünde Cumhuriyet Bayramı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 65-66, 19 Eylül-1. Teşrin 1943, s. 5.

Cemal Duru: “23 Nisan ve 19 Mayıs, Çocuk-Gençlik”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 72-73, Nisan-Mayıs 1944, s.1.

Cemal Duru: “Cumhuriyet Bayramı 19. Yıl Dönümünde”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 55-56, 30 1. Teşrin -30 2. Teşrin 1942, s. 3-4.

Cemal Duru: “Cumhuriyetimizin 22. Yıldönümünü Kutlarken”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 89-90, Eylül-Ekim 1945, s. 3-5.

Cemal Duru: “Çocuk (23 Nisan Münasebetiyle)”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 46, Nisan 1940, s. 695-696.

Cemal Duru: “İkinci İnönü’nün 24. Yıldönümünü Kutlarken İkinci İnönü’ye, Bugüne, Yarına Bir Bakış”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 81-82, Ocak-Şubat 1945, s. 3-4.

Cemal Duru: “Millî Şefimizin 19 Mayıs Hitabelerinin Işığı Altında: En Büyük Ödevimiz”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 74-75, Haziran-Temmuz 1944, s. 1.

Cemal Duru: “19 Mayıs 1919”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 40, Haziran 1938, s.586.

Cemal Tanışman: “19 Mayıs”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 85, Mayıs 1945, s. 4-6.

Cumhuriyet’in 21. Yıldönümünde Söylenen İki Hitabe”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 78-79-80, Birinci, İkinci Teşrin-Birinci Kânun 1944, s. 42-43.

Destan”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 63-64, 19 Temmuz-Ağustos 1943, s. 19-20.

Eskişehir Halkevi: “19 Mayıs ve Manası”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 61, 19 Mayıs 1943, s. 1-2.

- Eskişehir Halkevi: “En Büyük Bayramımız,” *Yurt ve Kültür*, Sayı 55-56, 30 1. Teşrin- 30 1. Teşrin 1942, s. 1-2.
- Eskişehir’de 23 Nisan”, *Yurt ve Kültür*, Sayı61, 19 Mayıs 1943.
- Faik Tezer’in Kahraman Ordumuz Adına 30 Ağustos’ta Söylediği Hitabe”, *Porsuk*, Sayı49, Ağustos 1940, s. 752-754.
- Faruk Şükrü Yersel: “Bayram Sabahı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 36, 29 Birinci Teşrin 1936, s. 448.
- Faruk Şükrü Yersel: “Bu Günün Sabahında”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 1, 30 Ağustos 1932, s.2.
- Faruk Şükrü Yersel: “On Üçüncü Yılımız ve Eskişehir”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 36, 29 Birinci Teşrin 1936, s. 449-472.
- Fuat Hulusi Demirelli: “Cumhuriyet’in Onuncu Yıl Dönümü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 13-15, 29 Teşrin Evvel 1933, s. 1-5.
- Fuat Hulusi Demirelli: “İnönü Büyüklerine Küçük Bir Söylev”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 27-28, 9 Mayıs 1935, s. 87-88.
- İkinci İnönü Töreni”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 59-60, Şubat-Mart 1943, s. 14-15.
- İkinci İnönü Töreni”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 59-60, Şubat-Mart 1943, s. 14-15.
- İnönü Şehitliğinde”, *Porsuk*, Sayı 47, Mayıs 1940, s. 713-714.
- İsmail Oral: “Kurtuluş Kızına”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 1, 30 Ağustos 1932, s. 14.
- İzzet Ulvi Aykut: “Cumhuriyet On Yaşında”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 13-15, 29 Teşrin Evvel 1933, s. 6-8.
- Kurtuluş”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 21-22, Ağustos 1934, s. 13-16.
- Lozan”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 49, Ağustos 1940, s. 748.
- M. Vedat Okay: “23 Nisan”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 83-84, Mart-Nisan 1945, s. 21-22.
- Mecmua: “Şehrimizde 19 Mayıs İdman Bayramı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 47, Mayıs 1940, s. 715-716.
- Mehmet Türkmenoğlu: “Eskişehir’in Kurtuluş Bayramında Söylenilmiş Bir Hitabe”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 76-77, Ağustos-Eylül 1944, s. 21.
- Mehmet Türkmenoğlu: “Hızımız”, *Porsuk*, Sayı 41, 29 Birinci Teşrin 1938, s. 57.

Mehmet Türkmenoğlu: “İnönü Şehitliğinde”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 71, Mart 1944, s. 11.

Mehmet Türkmenoğlu: “İnönü Şehitliğinde”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 37, Ağustos 1937, s. 514.

Mehmet Türkmenoğlu: “Lozan”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 63-64, 19 Temmuz-Ağustos 1943, s. 9.

Naciye Ürünay: “19 Mayıs’ın Mana ve Ehemmiyeti”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 97-98, Mayıs-Haziran 1946, s. 6.

Naciye Ürünay: “21 Temmuz 1936 Montrö Zaferi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 76-77, Ağustos-Eylül 1944, s. 11-12.

Naciye Ürünay: “Lozan”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 76-77, Ağustos-Eylül 1944, s. 8-10.

Niyazi Akşit: “Lozan”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 76-77, Ağustos-Eylül 1944, s. 1.

Osman Özcan: “19 Mayıs”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 72-73, Nisan-Mayıs 1944, s. 31-32.

Porsuk: “Şehrimizde 30 Ağustos Günü Lise Önündeki Meydanda Yapılan Tören”, *Porsuk*, Sayı 49, Ağustos 1940, s. 757.

Porsuk: “Şehrimizde Lozan Günü Halkevinde Tören”, *Porsuk*, Sayı 49, Ağustos 1940, s. 749.

Prof. Dr. Yavuz Abadan: “Eskişehir’de İlk 30 Ağustos ve Bugün”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 53, Ağustos, s. 3-6.

Recep Bilginer: “19 Mayıs 1919”, Mayıs 1945, s. 4.

Rıza Ümit Erzurumlu: “30 Ağustos Zafer Bayramı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 88, Ağustos 1945, s. 8-9.

Ruhi Alper: “19 Mayıs ve Gençlik”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 52, Haziran 1941, s. 817-819.

Ruhi Alper: “Lozan Yolunda”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 76-77, Ağustos-Eylül 1944, s. 3-5.

Ruhi Alper: “Profesör Milletvekili Sayın Yavuz Abadan’ı Dinlerken”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 81-82, Ocak-Şubat 1945, s. 12-14.

Ruhi Alper: “Bir Yıl Dönümü ve Bir Marş (19 Mayıs 1919)”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 72-73, Nisan-Mayıs 1944, s. 16-18.

S. T. O. : “Türk Gençliğinin İnan Günü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 27-28, 9 Mayıs 1935, s. 85-86.

Şahap Hüsnü Gürsel: “19 Mayıs Eşiğinde”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 61, 19 Mayıs 1943.

Tahsin Atakan: “30 Ağustos”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 76-77, Ağustos-Eylül 1944, s. 20.

Tahsin Atakan: “İkinci İnönü Zaferi’nin 23. Yıldönümünde Gençliğin Duyguları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 71, Mart 1944, s. 32.

Tasarruf Mecmuası: “Kurtuluş Destanı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 3, 30 Birinci Teşrin 1932, s. 1.

Ümit Y. Oğuzcan: “20. Yıl Cumhuriyet Marşı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 65-66, 19 Eylül-1. Teşrin 1943, s. 8.

Ümit Y. Oğuzcan: “20. Yıl”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 65-66, 19 Eylül-1. Teşrin 1943, s. 30.

Vahdi Akın: “23 Nisan ve Çocuk”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 97-98, Mayıs-Haziran 1946, s. 14.

Vedat İnanlı: “23 Nisan Çocuk Bayramı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 97-98, Mayıs Haziran 1946, s. 8.

10. SİYASET VE SİYASİ KAVRAMLAR İLE İLGİLİ YAZILAR

A. Turgut: “Ülkümüzün Kudret Mevceleri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 19, Nisan 1934, s. 14-16.

A. Ziya Boral: “Mosoloni ile Mülâkat”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 4, 30 İkinci Teşrin 1932, s. 1.

Adil Zeytinoğlu: “Hürriyetimi Hissettiğim An”, *Porsuk*, Sayı 41, 29 Birinci Teşrin 1938, s. 78-79.

Ahmet Hamit: “Hint İnkılâbı ve Gördüklerim”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 8, 31 Mart 1933, s. 10.

Ahmet Hamit: “Hint İnkılâbı ve Gördüklerim”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 9, 30 Nisan 1933, s. 35-36.

Ahmet Hamit: “Hint İnkılâbı ve Gördüklerim”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 10, Mayıs 1933, s. 22-24.

Ali Rıza Alkın: “Hürriyet”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 85, Mayıs 1945, s. 31.

Âli Şan Reşat: “Bayrak”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 13-15, 29 Teşrin Evvel 1933, s. 40.

Azmi Gökmen: “Cumhuriyet Türk Milletinin Değişmez Hüviyetidir”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 65-66, 19 Eylül-1. Teşrin 1943, s. 12-13.

Cemal Duru: “30 Ağustos Zaferi’nin Büyük Manası: Cumhuriyet Halk Partisi ve Altı Ok”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 88, Ağustos 1945, s. 3-4.

Cemal Duru: “Cumhuriyet İçin”, *Porsuk*, Sayı 42, Birinci Teşrin 1939, s. 637-639.

Cemal Duru: “Cumhuriyetimiz İçin”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 30-32, 29 İlk Teşrin 1935, s. 209-210.

Cihat: “Milliyetçi Ol”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 25, 30 İkinci Teşrin 1934, s. 27.

Dr. Hikmet Karamustafa: “Cumhuriyet Gençliği İle Hasbıhal”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 73-74, s. 4.

Dr. Şükrü Atala: “İngiliz Karakteri Bugünkü Haliyle”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 39, Şubat 1938, s. 25-48.

Dr. Şükrü Atala: “İngiltere ve Avrupa”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 40, Haziran 1938, s. 49-78.

Dr. Şükrü Atala: “İngiltere’nin İstikbali (1)”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 61, 19 Mayıs 1943, s. 22-24.

Edip Seviş: “20. Cumhuriyet Yılında Eskişehir”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 65-66, 19 Eylül-1. Teşrin 1943, s. 19-20.

Eminettin Çeliköz: “Gençliğin Işık ve Feyiz Aldığı Kaynak Cumhuriyet’ tir”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 36, 29 Birinci Teşrin 1936, s. 447-448.

Eşref Dere: “Cumhuriyet’in 20. Yılında Türk Rönesans’ı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 65-66, 19 Eylül-1. Teşrin 1943, s. 6-7.

Eşref Dere: “İngiltere’nin İstikbali”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 62, 19 Haziran 1943, s. 30-31.

Faruk Şükrü “Yersel: Cumhuriyetçi Türk”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 3, 30 Birinci Teşrin 1932, s.1-2.

Faruk Şükrü Yersel: “11”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 23-24, 29 Teşrin Evvel 1934, s. 1-4.

Faruk Şükrü Yersel: “12 yaşıımızdayız”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 30-32, 29 İlk Teşrin 1935, s. 250-251.

Faruk Şükrü Yersel: “1935’te Eskişehir”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 30-32, 29 İlk Teşrin 1935, s. 217-249.

Faruk Şükrü Yersel: “30 Ağustos Evrensel Bir Kalkınmadır”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 29-30, 30 Ağustos 1935, s. 161-165.

Faruk Şükrü Yersel: “30 Ağustos”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 21, Ağustos 1934, s. 1-6.

Faruk Şükrü Yersel: “Bizim Davamız”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 11-12, Haziran-Temmuz 1933, s. 1-4.

Faruk Şükrü Yersel: “Cumhuriyet ve Türk”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 36, 29 Birinci Teşrin 1936, s. 444-446.

Faruk Şükrü Yersel: “Cumhuriyet’ten Sonra Eskişehir”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 13-15, 29 Teşrin Evvel 1933, s. 41-153.

Faruk Şükrü Yersel: “Çınarın Gururu”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 5, 30 Birinci Kânun 1932, s. 1-2.

Faruk Şükrü Yersel: “Esir”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 2, 30 Eylül 1932, s. 2.

Faruk Şükrü Yersel: “Fırkamız”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 13-15, 29 Teşrin Evvel 1933, s. 156-169.

Faruk Şükrü Yersel: “Gazi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 13-15, 29 Teşrin Evvel 1933, s. 154-155.

Faruk Şükrü Yersel: “İnkılâp ve İnkılâpçının Karakteri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 7, 30 Şubat 1933, s. 9-10.

Faruk Şükrü Yersel: “Marş”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 9, 30 Nisan 1933, s. 13-14.

Faruk Şükrü Yersel: “Mehmetçik”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 11-12, Haziran - Temmuz 1933, s. 1-10.

Faruk Şükrü Yersel: “Mehmetçik”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 13-15, 29 Teşrin Evvel 1933, s. 17- 56.

Faruk Şükrü Yersel: “Mehmetçik”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 16, Teşrinisani 1933, s. 57-72.

Faruk Şükrü Yersel: “Mehmetçik”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 17-18, Mart 1934, s. 73-96.

Faruk Şükrü Yersel: “Mehmetçik”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 19, Nisan 1934, s. 97-112.

Faruk Şükrü Yersel: “Mehmetçik”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 20, Mayıs 1934, s. 113- 143.

Faruk Şükrü Yersel: “Türk”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 33, 31 İlk Kânun 1935, s. 400.

Fuat Hulusi Demirelli: “Adlî İnkılâbımız”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 13-15, 29 Teşrin Evvel 1933, s. 17-31.

Fuat Hulusi Demirelli: “Türk’ün Vatanı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 13-15, 29 Teşrin Evvel 1933, s. 37.

Gültekin Duru: “İnönü Şehitleri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 71, Mart 1944, s. 19.

H. Fehmi Turgallı: “Selçukîler Devrinde Bir Eskişehir Valisi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 38, Birinci Teşrin, s. 533-536.

İbrahim Demirler: “Milli Mücadele Tarihinde Eskişehir’den Bir Yaprak”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 93-94, Ocak-Şubat 1946, s. 9/20.

İbrahim Kutluk: “Lozan ve Montrö”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 88, Ağustos 1945, s. 4-7.

İhsan Baysal: “Mehmetçik”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 71, Mart 1944, s. 22-23.

İzzet Ulvi Aykut: “Altı Ok”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 95-96, Mart-Nisan 1946, s. 3.

Kâzım Nami Duru: “Bizim Cumhuriyetimiz”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 36, 29 Birinci Teşrin 1936, s. 441-443.

M. Duru: “Türkoğlu”, *Porsuk*, Sayı 41, 29 Birinci Teşrin 1938, s. 58-59.

M. Tarık: “Cumhuriyet Devrinde Şimendifercilik”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 13-15, 29 Teşrin Evvel 1933, s. 209-217.

M. Vedat Okay: “Bizim Ülkemiz”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 87, Temmuz 1945, s. 5.

M. Yavuz: “Hâkimiyet-i Milliye ve Cumhuriyet-i İdare”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 13-15, 29 Teşrin Evvel 1933, s. 9-16.

Mecmua: “Mebuslarımızdan Ahmet Hamdi Tanpınar ve Sadi Irmak Şehrimizde”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 69-70, 2. Kânun-Şubat 1944, s. 30-31.

Mecmua: “Milletvekilllerimiz Şehrimizde ve Aramızda”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 89-90, Eylül-Ekim 1945, s. 25-26.

Mehmet İlhan: “İnkılâbı Anlamayan, İnkılâbı Benimsemeyen, İnkılâba İnanmayan Tipler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 8, 31 Mart 1933, s. 16-18.

Mehmet İlhan: “İnkılâp Dile Geldi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 13-15, 29 Teşrin Evvel 1933, s. 38-40.

Mehmet İlhan: “İnkılâp ve Kadro”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 4, 30 İkinci Teşrin 1932, s. 3-4.

Mehmet İlhan: “Milletçe İstemek Milletçe Yapmak ve Milletçe Mesut Olmak”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 5, 30 Birinci Kânun 1932, s. 13.

Mehmet Türkmenoğlu: “Türkiye’de Parlâmento ve Cumhuriyet”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 65-66, 19 Eylül-1. Teşrin 1943, s. 9-11.

Necmi Omaçer: “Demokrasi Düşmanları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 37, Ağustos 1937, s. 512-513.

Necmi Omaçer: “İstiklâl ve Milli Hâkimiyet”, *Porsuk*, Sayı 46, Nisan 1940, s. 697-698.

11. HALKEVİ ÇALIŞMALARI İLE İLGİLİ YAZILAR

Ali Haydar Yeşilyurt: “Halkevleri Milli Birliğin Sembolüdür”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 93-94, s. 4.

Ali Numan Kırâç: “Halk evleri Gençlerindir”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 1, 30 Ağustos 1932, s. 13.

Ali Rıza Alkan: “Halkevi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 88, Ağustos 1945, s. 25-26.

Asım Akkaya: “Halkevi ve Gençlik”, *Porsuk*, Sayı 46, Nisan 1940, s. 705-706.

Âşık Solak: “Halk Evi Türküsü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 7, 30 Şubat 1933, s. 12.

Bir Rica”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 48, Temmuz 1940, s. 741.

Bir Rica”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 63-64, 19 Temmuz-Ağustos 1943, s. 20.

Bir Teşekkür”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 48, Temmuz 1940, s. 741.

Bir Yazı Müsabakası”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 51, Mayıs 1941, s. 813.

Birinci Kitap Sergisi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 52, Haziran 1941, s. 829.

Cemal Duru: “15’inci Yıldönümü ve Halkevleri”, **Porsuk**, Sayı 41, 29 Birinci Teşrin, s. 3-45.

Cemal Duru: “Başlangıç”, **Porsuk**, Sayı 41, 29 Birinci Teşrin 1938, s. 1-2.

Cemal Duru: “Dokuz veren Gülden Bir Gül”, **Yurt ve Kültür**, Sayı 95-96, Mart-Nisan 1946, s. 4-5.

Cemal Duru: “Dün Bugün ve Halkevciler”, **Yurt ve Kültür**, Sayı 63-64, 19 Temmuz-Ağustos 1943, s. 1-2.

Cemal Duru: “Eskişehir Halkevi Çalışmalarının İki Yıllığına Bir Bakış”, **Yurt ve Kültür**, Sayı 69-70, 2. Kânun -Şubat 1944, 21-22.

Cemal Duru: “Halkevi Dil-Edebiyat Kolu İle Tarih, Müze Kolunun Uludere (İTBURNU) Tetkik Gezisi ve Sayın Valimiz Danış Yurdakul’un Yüksek İlgileri”, **Yurt ve Kültür**, Sayı 74-75, Haziran-Temmuz 1944, s. 16-17.

Cemal Duru: “Halkevleri”, **Porsuk**, Sayı 42, Birinci Teşrin 1939, s. 644.

Cemal Duru: “Halkevlerinde Dil Çalışmaları”, **Yurt ve Kültür**, Sayı 65-66, 19 Eylül-1. Teşrin 1943, s. 21-22.

Cemal Duru: “Halkevlerinin Yıldönümünde Düşünülenler, Duyulanlar”, **Yurt ve Kültür**, Sayı 39, Şubat 1938, s. 554-555.

Cemal Duru: “Neler Düşündük, Neler Yapıyoruz, Yapılması Gerekenler”, **Yurt ve Kültür**, Sayı 87, Temmuz 1945, s. 1-2.

Ek Yazılar”, **Yurt ve Kültür**, Sayı 89-90, Eylül-Ekim 1945, s. 8-11.

Eskişehir Halkevi: “İkinci Yılımız”, **Yurt ve Kültür**, Sayı 17-18, Mart 1934, s. 1.

Eskişehir Halkevi: “Ne için? Kim için?”, **Yurt ve Kültür**, Sayı 1, 30 Ağustos 1932, s.1.

Eskişehir Halkevi: “Sayın Okuyucularımıza”, **Yurt ve Kültür**, Sayı 83-84, Mart-Nisan 1945, s. 3.

Eskişehir Halkevi’nin 1935’ten 1936’ya Kadar Bir Yıllık Çalışma Raporu”, **Yurt ve Kültür**, Sayı 34, 29 Şubat 1936, s. 359-367.

Eskişehir Halkevi’nin Altı Aylık Çalışma Programı-Halkevi Topluluk Faaliyeti”, **Yurt ve Kültür**, Sayı 83-84, Mart-Nisan 1945, s. 14-18.

Eskişehir Halkevi'nin Bir Yıllık Çalışmasının Kuvvetli Çizgileri", **Yurt ve Kültür**, Sayı39, Şubat 1938, 581-583.

Evimiz Bir Sene İçinde Neler Yaptı?", **Yurt ve Kültür**, Sayı 16, Teşrinisani 1933, s. 5-8.

Evimiz Bir Sene İçinde Neler Yaptı?", **Yurt ve Kültür**, Sayı 17-18, Mart 1934, s. 57-61.

Evimiz Çalışmaları", **Yurt ve Kültür**, Sayı 53, s. 31-32.

Evimiz Çalışmaları", **Yurt ve Kültür**, Sayı 54, 30 Eylül 1942, s. 32.

Evimiz Çalışmaları", **Yurt ve Kültür**, Sayı 88, Ağustos 1945, s. 24.

Evimizden Haberler", **Yurt ve Kültür**, Sayı 65-66, 19 Eylül-1. Teşrin 1943, s. 31-32.

Evimizin Bayramı", **Yurt ve Kültür**, Sayı 7, 30 Şubat 1933, s. 15-16.

Evimizin Çalışmaları", **Porsuk**, Sayı 42, Birinci Teşrin 1939, s. 649-650.

Fuat Savaş: "Buyurun Halkevine", **Porsuk**, Sayı 45, s. 687-691

Fuat Savaş: "Mecmuamız, Tarihimizdir", **Yurt ve Kültür**, Sayı 69-70, 2. Kânun- Şubat 1944, s. 19-20.

Haberler", **Yurt ve Kültür**, Sayı 50, 23 Şubat 1941, s. 785-787.

Halk Evlerinde Faaliyet", **Yurt ve Kültür**, Sayı 1, 30 Ağustos 1932, s.14.

Halkevi Çalışmaları", **Yurt ve Kültür**, Sayı 73-74, Haziran-Temmuz 1944, s. 23-24.

Halkevi Çalışmaları", **Yurt ve Kültür**, Sayı 89-90, Eylül-Ekim 1945, s. 23-24.

Halkevi Haberleri", **Yurt ve Kültür**, Sayı 51, Mayıs 1941, s. 808-811.

Halkevi Haberleri", **Yurt ve Kültür**, Sayı 52, Haziran 1941, s. 827-828.

Halkevi Haberleri", **Yurt ve Kültür**, Sayı 93-94, Ocak-Şubat 1946, s. 26.

Halkevi On Yaşında", **Yurt ve Kültür**, Sayı 62, 19 Haziran 1943, s. 1-2.

Halkevimiz Çalışmalarına Umumî Bir Bakış", **Yurt ve Kültür**, Sayı 78-79-80, Birinci, İkinci Teşrin-Birinci Kânun 1944, s. 47-50.

Halkevimiz Şubelerinin İki Yıllık Çalışmalarını Gösteren Hulâsalar", **Yurt ve Kültür**, Sayı 69-70, 2. Kânun-Şubat 1944, s. 25-29.

Maarif İşlerimiz", **Yurt ve Kültür**, Sayı78-79-80, Birinci, İkinci Teşrin-Birinci Kânun 1944, s. 5-7.

Mecmua: "Bir İki Söz", **Yurt ve Kültür**, Sayı 37, Ağustos 1937, s. 505.

Mecmua: “Dergi İçin Bir İki Söz ve Bir İtizar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 50, 23 Şubat 1941, s.

Mecmua: “Düzeltilmeler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 88, Ağustos 1945, s. 2.

Mecmua: “Evimizin Çalışmalarına Toplu Bir Bakış”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 37, Ağustos 1937, s. 518-519.

Mecmua: “Gençlik ve Halkevi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 91-92, Kasım-Aralık 1945, s.1.

Mecmua: “Okuyuculara”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 88, Ağustos 1945, s. 2

Mecmua: “Şehrimizde ve Halkevinde Olup Bitenlere Toplu Bir Bakış”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 91-92, Kasım-Aralık 1945, s. 24-26.

Mecmua: “Şehrimizde ve Halkevinde Olup Bitenlere Toplu Bir Bakış”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 91-92, Kasım-Aralık 1945, s. 24-26.

Rıza Ümit: “Halkevleri Destanı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 95-96, Mart-Nisan 1946, s. 8-10.

Ruhi Alper: “İnkılâp ve Halkevleri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 51, Mayıs 1941, s. 790-791.

Ruhi Alper: “Türk Ocakları ve Halkevleri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 50, 23 Şubat 1941, s. 777-778.

S. Rıza: “Halk Evi” Mecmuası Hazırlanırken, *Yurt ve Kültür*, Sayı 1, 30 Ağustos 1932, s. 15.

Su İşlerimiz”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 78-79-80, Birinci-İkinci Teşrin-Birinci Kânun 1944, s. 28-31.

Şece Tümer: “Eskişehir Halkevi Neler Yapabilir ?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 27-28, 9 Mayıs 1935, s. 124-128.

Ve Bir İtizar”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 48, Temmuz 1940, s. 741.

Yol Faaliyetimiz”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 78-79-80, Birinci-İkinci Teşrin-Birinci Kânun 1944, s. 32-33.

Ziya Atlet: “Eskişehir B. T. Bölgesi 1944 Çalışmaları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 78-79-80, Birinci- İkinci Teşrin-Birinci Kânun 1944, s. 36-41.

12. ÖNEMLİ ŞAHSİYETLER İLE İLGİLİ YAZILAR

Abdülkâdir Gürol: “Yazı Adamı Büyük Muharrir ve Şair Hakkında”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 87, Temmuz 1945, s. 4-5.

Adını Anıyoruz”, *Porsuk*, Sayı 43-44, 1939, s. 678.

Ahsen Adaoğlu: “Mehmet Akif ve Mesleği”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 67-68, 2. Teşrin-1. Kânun 1944, s. 2-4.

Atatürk İçin Tahassüsler”, *Porsuk*, Sayı 43-44, 1939, s. 663.

“Atam”, *Porsuk*, Sayı 43-44, 1939, s. 669.

Azmi İçin: Diyorlar ki”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 95-96, Mart-Nisan 1946, s. 22.

Bir Ölüm Yıldönümü Münasebetiyle”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 63-64, 19 Temmuz-Ağustos 1943, s. 15-18.

Birinci Ölüm” Yılı, *Porsuk*, Sayı 43-44, 1939, s. 670.

Cemal Duru: “Atatürk’ümüz İçin Duyuşlar, Düşünüşler”, *Porsuk*, Sayı 43-44, 1939, s. 664-666.

Cemal Duru: “Atatürk’ümüz İçin”, *Porsuk*, Sayı 43-44, 1939, s. 655- 658.

Cemal Duru: “Kurt Sait Kapan”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 78-79-80, Birinci, İkinci Teşrin-Birinci Kânun 1944, s. 35.

Cemal Duru: “Süleyman Çakır”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 78-79-80, Birinci, İkinci Teşrin-Birinci Kânun 1944, s. 34-35.

Dr. Ekrem Gürkan: “Profesör Doktor Refik Saydam”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 53, s. 22.

E. Ünlü: “Ulu Atam”, *Porsuk*, Sayı 43-44, 1939, s.659-660.

Ebedî Şefimiz Atatürk’ten Millî Şefimiz İnönü’ye”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 71, Mart 1944, s. 4.

Ebediyen Ölmeyen Atam”, *Porsuk*, Sayı 43-44, 1939, s. 667.

Ebediyete Kavuşan Ulu Atam”, *Porsuk*, Sayı 43-44, 1939, s. 671.

Eskişehir Halkevi: “Ölümsüz Atatürk’ümüz”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 91-92, Kasım-Aralık 1945, s. 2.

Eskişehir Lise Müdürü Samih: “Mimar Sinan İhtifali Münasebeti İle Eskişehir Halkevinde Verilen Bir Konferans”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 27-28, 9 Mayıs 1935, s. 145-149.

Eskişehir Lise Müdürü Samih: “Mimar Sinan Gecesi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 35, 30 Mayıs 1936.

Eskişehir Lise Müdürü Samih: “Mimar Sinan İhtifali Münasebeti İle Eskişehir Halkevinde Verilen Bir Konferans”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 27-28, 9 Mayıs 1935, s. 9.

Eşref Dere: “Azmi’ye Ağıt”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 95-96, Mart-Nisan 1946, s. 21.

Faruk Şükrü Yersel: “Atatürk”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 30-32, 29 İlk Teşrin 1935, s. 211-216.

Faruk Şükrü Yersel: “İnönü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 71, Mart 1944, s. 6.

Faruk Şükrü Yersel: “Ruhun Ufuklarımızın Aydınlığı Olsun Sevgili Atamız”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 57-58, 1. Kânun-2. Kânun 1943, s. 1-2.

Fuat Hulusi Demirelli: “Tayyareci Şehitlerimizin Huzurunda”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 17-18, Mart 1934, s. 2-3.

Fuat Hulusi Demirelli: “Türk Tayyarecisi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 38, Birinci Teşrin 1937, s. 531.

H. C. Vural : “Gazi Akşamı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 16, Teşrinisani 1933, s. 1-2.

İzzet Ulvi Aykut: “İnönü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 71, Mart 1944, s. 7-8.

İzzet Ulvi Aykut: “İnönü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 71, Mart 1944, s. 17.

M. Oktar: “Atatürk’ün Kurcağı Önünde Geçerken”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 27-28, 9 Mayıs 1935, s. 160.

Mahmut Nedim Şehit Oğlu: “Büyük Kahraman”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 57-58, 1. Kânun-2. Kânun 1943, s. 7.

Mecmua: “Azmi İçin”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 95-96, Mart Nisan 1946, s. 20.

Mecmua: “Ebedi Şef Atatürk’ün Ölümünün Altıncı Yıldönümünde Eskişehir Halkevinde Yapılan İhtiram Köşesi ve Tören”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 78-79-80, Birinci, İkinci Teşrin-Birinci Kânun 1944, s. 44-46.

Mecmua: “Halkevinde Millî Şairimiz Mehmet Emin Yurdakul İçin Bir Tören Yapıldı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 69-70, 2. Kânun-Şubat 1944, s. 10.

Mecmua: “İsmet İnönü Halkevimizde”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 97-98, Mayıs-Haziran 1946, s. 3-5.

Mustafa Hoşsucu: “O Geliyor”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 97-98, Mayıs-Haziran 1946, s. 21.

Naim Buluç: “Sadettin Nüzhet’in Ölümü Dolayısıyla”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 97-98, Mayıs-Haziran 1946, s. 23-24.

Niyazi Akşit: “Şeyh Edebâli ve Osman Gazi’nin Rüyası”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 83-84, Mart-Nisan 1945, s. 5-6.

Nuri Uçak: “İnönü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 83-84, Mart-Nisan 1945, s. 34.

O. Seyfi Zeytinler: “Sen Ölmedin”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 95-96, Mart-Nisan 1946, s. 23.

Ö. Faruk Beneklitaş: “İnönü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 83-84, Mart-Nisan 1945, s. 31.

Reşit Zeytinoğlu: “Azmi Bir Sanatkârdı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 95-96, Mart-Nisan 1946, s. 24

Ruhi Alper: “23 Mart-1921 Türk Ulusunun Makûs Tarihini Yenen Savaş ve Onun Eşsiz Kahramanı İkinci İnönü ve İsmet İnönü”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 71, Mart 1944, s. 9-10.

Rüştü Yetilmezler: “Mezarı Başında”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 76-77, Ağustos-Eylül 1944, s. 19.

Şahap Hüsnü Gürsel: “Atatürkçülere”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 57-58, 1. Kânun-2. Kânun 1943, s. 3.

Tahsin Atakan: “Mehmet Emin İçin”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 69-70, 2. Kânun-Şubat 1944, s. 12-13.

Tahsin Atakan: “Yemenici Nuri Ögüt ile Bir Konuşma”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 71, Mart 1944, s. 24-25.

Tekin Duru: “Atatürk’ün Karşısında”, *Porsuk*, Sayı 41, 29 Birinci Teşrin 1938, s. 82-83.

Turan Tamar: “Azmi İçin”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 95-96, Mart-Nisan 1946, s. 23.

Turan Tamar: “Halil Çalık’la Mülakat”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 71, Mart 1944, s. 16.

Turan Tamar: “İnönü Ruhu”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 71, Mart 1944, s. 25.

Turan Tamar: “Mehmet Emin İçin”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 69-70, 2. Kânun-Şubat 1944, s. 14.

Yusuf Yiğit: “M. Emin Yurdakul İçin Öldü! O da öldü !”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 69-70, 2. Kânun-Şubat 1944, s. 11.

13. SAĞLIK İLE İLGİLİ YAZILAR

A. Şükrü Can Bey: “Karakeçililerde Uzun Vadeli Hava İstidlalleri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 93-94, Ocak-Şubat 1946, s. 10.

A. Ziya Boral: “Bir İskeletin Feryadı” *Yurt ve Kültür*, Sayı 3, 30 Birinci Teşrin 1932, s. 3-4.

Adil Zeytinoğlu: “Sıtma Mücadelesi ve Gayeleri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 61, 19 Mayıs 1943, s. 14-15.

Ahsen Adaoğlu: “Et Yiyen Hayvanlardan İnsanlara Geçebilen Paraziter Bir Hastalık”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 63-64, 19 Temmuz-Ağustos 1943, s. 12-14.

Ahsen Adaoğlu: “Et Yiyen Hayvanlardan İnsanlara Geçen Paraziter Bir Hastalık”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 62, 19 Haziran 1943, s. 15-16.

Ali Numan Kırâç: “Fen Âleminde Olup Bitenler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 2, 30 Eylül 1932, s. 11.

Ali Numan Kırâç: “İnsan Saçı Neye Yarar?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 3, 30 Birinci Teşrin 1932, s. 4.

Bahçivan Celal: “Ökse Otu”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 19, Nisan 1934, s. 10-11

Celalettin İzmirli: “Eskişehir’de Bit ve Tifüsle Mücadele”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 63-64, 19 Temmuz-Ağustos 1943, s. 8-11.

Cemal Duru: “Eskişehir’de Köy Dispanseri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 65-66, 19 Eylül-1. Teşrin 1943, s. 14-15.

Cemal Duru: “Sıhhat İşlerimiz”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 78-79-80, Birinci, İkinci Teşrin-Birinci Kânun 1944, s. 23-25.

Dalak Hastalığı”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 6, 30 İkinci Kânun 1933, s. 13-14.

Doğum ve Çocuk Bakımevleri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 78-79-80, Birinci, İkinci Teşrin-Birinci Kânun 1944, s. 25-27.

Dr. Ekrem Galip: “Difteri Hastalığı ve Tedavisi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 33, 31 İlk Kânun 1935, s. 340-344.

Dr. F. Kut: “Mikroplar Ne Kadar Zaman Yaşarlar ?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 51, Mayıs 1941, s. 803-805.

Dr. Fehmi Alandağ: “Çocuk Düşürmenin Zararları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 95-96, Mart-Nisan 1946, s. 15-17.

Dr. Hasan Baykal: “Saatle Meme Vermenin Faydaları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 62, 19 Haziran 1943, s. 12-13.

Dr. Hasan Baykal: “Sağlam Kabiliyetli Yüksek Nesil Yetiştirme Şartları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 72-73, Nisan-Mayıs 1944, s. 7-8.

Dr. Hasan Baykal: “Sıcak Aylarda Çocuğa Bakım”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 63-64, 19 Temmuz-Ağustos 1943, s. 7.

Dr. Hikmet Karamustafa: “Gülmek ve Neşelenmek Psikolojisi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 51, Mayıs 1941, s. 792-793.

Dr. M. Ali Denker: “Alt Çenenin Lüksasyonu”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 62, 19 Haziran 1943, s. 14.

Dr. Mustafa Nuri Kutkan: “Alkolün Vücuda Zararları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 21-22, Ağustos 1934, s. 22-27.

Dr. Mustafa Nuri Kutkan: “Dimağ Hıfzıssıhhası”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 23-24, 29 Teşrin Evvel 1934, s. 29-32.

Dr. Mustafa Nuri Kutkan: “Hava ve Kimya Harbine Karşı Sivil Halkın Korunması”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 20, s. 33-40.

Dr. Mustafa Nuri Kutkan: “Kadın ve Spor”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 17-18, Mart 1934, s. 44-48.

Dr. Mustafa Nuri Kutkan: “Psikanaliz”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 33, 31 İlk Kânun 1935, s. 391-395.

Dr. Mustafa Nuri Kutkan: “Sağlık Terbiyesi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 27-28, 9 Mayıs 1935, s. 113-116.

Dr. Mustafa Nuri Kutkan: “Süt Çocuklarında Mide ve Bağırsak Bozuklukları Neden Olur?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 1, 30 Ağustos 1932, s. 5.

Dr. Mustafa Nuri Kutkan: “Süt Çocuklarında Mide ve Bağırsak Bozuklukları Neden Olur?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 1, 30 Ağustos 1932, s. 9.

Dr. Mustafa Nuri Kutkan: “Süt Çocuklarında Mide ve Bağırsak Bozuklukları Neden Olur?” *Yurt ve Kültür*, Sayı 2, 30 Eylül 1932, s. 6.

Dr. Mustafa Nuri Kutkan: “Şişmanlığın Sebepleri ve Tedavisi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 4, 30 İkinci Teşrin 1932, s. 10.

Dr. Mustafa Nuri Kutkan: “Şişmanlığın Sebepleri ve Tedavisi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 6, 30 İkinci Kânun 1933, s. 6-7.

Dr. Mustafa Nuri Kutkan: “Şişmanlık Hakkındadır”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 3, 30 Birinci Teşrin 1932, s. 8-9.

Dr. Mustafa Nuri Kutkan: “Zehirli Gazlar Söylendiği Kadar Korkulacak Bir Şey midir?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 26, İkinci Kânun 1935, s. 65-72.

Dr. Mustafa Nuri Kutkan: Şişmanlığın Sebepleri ve Tedavisi, *Yurt ve Kültür*, Sayı 5, 30 Birinci Kânun 1932, s. 17-18

Dr. Nazmi: “Sıhî Görünüşümüz Aydınlıktır”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 13-15, 29 Teşrin Evvel 1933, s. 218-223.

Dr. Şemsi Mutver: “Hekimliğe İnaniştaki Değişiklikler”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 61, 19 Mayıs 1943, s. 5-7.

Dr. Mustafa Nur Kutkan: “Zehirli Gaz Tehlikesi Karşısında Ne Yapmalıyız?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 29-30, 30 Ağustos 1935, s. 169-172.

E. Gürkan: “Bugünkü Tababette Kimya Tedavisinin Yeni Vasıtaları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 50, 23 Şubat 1941, s. 779.

Eskişehir Vilâyeti Veteriner İşleri”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 78-79-80, Birinci, İkinci Teşrin Birinci Kânun 1944, s. 16-20.

Faruk Şükrü Yersel: “Eskişehir Vilâyeti Veteriner Faaliyeti”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 67-68, 2. Teşrin-1. Kânun 1944, s. 12-17.

Faruk Şükrü Yersel: “Hava Tehlikesini Bilmek Ondak Yılmak Değildir”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 29-30, 30 Ağustos 1935, s. 166-168.

M. Ali Denker: “Ağız ve Civarının Karsinomu Bir Kanser Vakası Başlangıcı Dolayısıyla”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 67-68, 2. Teşrin-1. Kânun 1944, s. 10-11.

M. Ali Denker: “Diş ve Bakımı”, *Porsuk*, Sayı 41, 29 Teşrin 1938, s. 85-86.

M. Ali Denker: “Dişten İnsan Öler mü?”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 61, 19 Mayıs 1943, s. 12-13.

Sıtma Mücadele Mıntıkasının 1944 Yılı Çalışmaları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 78-79-80, Birinci, İkinci Teşrin-Birinci Kânun 1944, s. 21-22.

Sıtma Mücadele Mıntıkasının 1944 Yılı Çalışmaları”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 78-79-80, Birinci, İkinci Teşrin-Birinci Kânun 1944, s. 21-22.

14. EĞİTİM, KÜLTÜR VE SANAT İLE İLGİLİ YAZILAR

Ali Nazmi: “Bence Sanat”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 7, 30 Şubat 1933, s. 10.

C.H.Partisi’nin Büyük Bir Musiki Müsabakası”, *Porsuk*, Sayı 48, Temmuz 1940, s. 740.

C.H.P. Sanat Mükâfatı Müsabakası”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 97-98, Mayıs-Haziran 1946, s. 22.

Cemal Duru: “Sanat Ananemiz ve Yapılması Lazım Gelen En Büyük İş”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 74-75, Haziran-Temmuz 1944, s. 27-28.

Demiryolu Sanat Okulu”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 97-98, Mayıs-Haziran 1946, s. 16-18.

Ebet Mahir Yalnız: “Yerli Sanatkâr”, *Porsuk*, Sayı 41, 29 Birinci Teşrin 1938, s. 60-61.

H. Toragan: “Müzikçisi Bol Bir Memleket”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 95-96, Mart-Nisan 1946, s. 11-13.

Hasan Torağanlı: “Musikide Mana”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 93-94, Ocak-Şubat 1946, s. 18/20.

İsmet Angı: “Köyde Eğitim”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 91-92, Kasım-Aralık 1945, s. 6-7.

Kâzım Nami Duru: “Çocuk Terbiyesi ve Mektep”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 7, 30 Şubat 1933, s. 1-2.

Kâzım Nami Duru: “Ders Âletlerine Ait Bir Konuşma”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 17-18, Mart 1934, s. 16-17.

Lisemizin Faaliyetlerinden”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 72-73, Nisan-Mayıs 1944, s. 30.

M. : “Mektepte Ceza”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 23-24, 29 Teşrin Evvel 1934, s. 23-24.

Mecmua: “Halkevinde Açılan Resim Sergisi-Açış Söylevi-Sergi Tenkidi-Şami Lim’in Hal Tercümesi”, *Yurt ve Kültür*, Sayı 74-75, Haziran-Temmuz 1944, s. 26.

Necip Abdullah: “İlim ve Hayat Muamması”, *Yurt ve Kùltür*, Sayı 17-18, Mart 1934, s. 19-24.

Necmi Omaçer: “Sanat”, *Porsuk*, Sayı 47, Mayıs 1940, s. 720-726.

Nilüfer Tanışman: “Felsefede Antikite”, *Yurt ve Kùltür*, Sayı 93-94, Ocak-Şubat 1946, s. 8/16.

Reşit Zeytinoglu: “Musikimiz”, *Yurt ve Kùltür*, Sayı 85, Mayıs 1945, s. 21.

Şahap Hüsnu Gürsel: “Çalış Çalış Çalış”, *Yurt ve Kùltür*, Sayı 54, 30 Eylül 1942, s. 1-2.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YURT VE KÜLTÜR DERGİSİ'NDEN SEÇİLMİŞ YAZILAR

1. FOLKLOR İLE İLGİLİ YAZILAR

1.1. Atasözleri

Şık şık eden nalçadır, iş bitiren akçadır.

Azı karar, çoğu zarar.

Başladığım işi uçla.

Aşını, başını, eşini, işini bil.

Bal bal demekle ağız tatlanmaz.

Ali Numan KIRAÇ, Sayı 30-32, s. 282-288, (29 İlk Teşrin, 1935).

1.2. Türküler

TÜRKÜ

Gül mevsimi geçti gül deremedim.

Murada el erdi ben eremedim

Öldüm de aşkımdan sır veremedim

Aldırdım elimden elâ gözlüyü

Alın malım mülküm verin nazlıyı

Gülüm soldu gitti koklayamadım

Seni eloğlundan saklayamadım

Bizi ayranları haklayamadım

Aldırdım elimden elâ gözlüyü

Alın malım mülküm verin nazlıyı.

Mustafa HOŞSUCU, Sayı 89-90, s.19, (Eylül-Ekim, 1945).

BİR GELİN YASI TÜRKÜSÜ

Karşıdaki kayalar

Yüzüne vurmuş boyalar,

Gelinlik urbalarını

Teneşirde soyarlar.
Süleyman ata binmesin,
Son sözümü dinlemesin,
Osman Ağa'nın gelini
Cenazeme gelmesin.
Semizlikten aşım var,
Feride kardeşim var,
Al kundak okşamadım,
Ne talihsiz başım var.
Süleyman ata binmedi,
Son sözünü dinledi,
Ebe kadını sorarsan,
Bir yudum su vermedi.
Kırlık buldum derede,
Her yanlarım bere de,
O ebenin yoluna
Döşek serdim şu yere.

Cemal DURU, Sayı 93-94, s. 19, (Ocak-Şubat, 1946).

BİR AYİNGACI TÜRKÜSÜ

Vara vara vardık dağa
Yükümüzü yıktık dağa
Kolcu başı Ali Osman Ağa
Beyler haberiniz olsun.

Varın, bakın ekinimiz
Yükümüzde kefenimiz
Kolcu başı hekimimiz
Beyler.

Yeni tütün kese ile
İçemedik tasa ile
Dört yüz asker, paşa ile
Beyler.

Yeni tütün kıyılacak
Vilayetten duyulacak
Kolcu başı vurulacak
Beyler.

Altıpatlar belimizde
Silahımız dalımızda
Beş yük tütün önümüzde
Beyler.

Altıpatlar elimizden düştü,
Silahımız dalımızdan düştü,
Arkadaşların tebdili şaştı
Beyler.

Cemal DURU, Sayı 93-94, s. 19, (Ocak-Şubat, 1946)

ÇOBANA YAKILAN TÜRKÜLERDEN

VARMAN KIZLAR VARMAN

Çobanın sürüsü gedikten aştı
Alabaş tokluyu kurt aldı kaçtı
Ha, ha demeklikten dili dolaştı
Ardı sürü sürü itli çobana

Çobanın güttüğü kuzu değil mi?
Sarılıp yattığı dizi değil mi?
Kızları korkutan gözü değil mi?

Varman kızlar varman bitli çobana,
Ardı sürü sürü itli çobana.

Çobanın ağılına eşik mi olam?
Yareni, yoldaşı koyun köpeği;
Sesine ses veren güdük eşeği;
Varman kızlar varman bitli çobana,
Ardı sürü sürü itli çobana.

Çobanın ağılına eşik mi olam?
Yalama dudağına kaşık mı olam?
Varman kızlar varman bitli çobana,
Ardı sürü sürü itli çobana.

?Sayı 65-66, s. 23, (19 Eylül-1. Teşrin,1945).

MAHPUSHANE TÜRKÜSÜ

Mahpushane kapıları
Demirden kara gözlüm demirden
İnsanların yapıları
Çamurdan aman Allah çamurdan

Ömre mal oldu kinimiz
Doldu efkârla günümüz
Geçti efkârla on senemiz
Ömürden kara gözlüm ömürden.

Gözümde tüttü dışarı
Pek göresim geldi yâri
Yanakları al gözleri
Kömürden aman Allah kömürden

Mehmet SABAHATTİN, Sayı91-92, s. 16, (Kasım-Aralık, 1945)

KÖYLÜ TÜRKÜSÜ

Kurutsun dudaklarım, alnından sızan teri
Sayende aklaşan şu yüzüm sana yol olsun
Ey toprak ikliminin dik başlı yavuz eri
Her mahsulün şerefın, şanın kadar bol olsun

Şu nasırlı ellerin, hür başımın tacıdır
Nurlu yüzünden akan terin de sıcak aşım
Ey yurdun efendisi! Benim asil kandaşım
Her yönden kalkınmana, bu millet duacıdır

Senin için toprağın var mı kısır çorağı?
Azminin çanağında; her zor terinle erir
“Ho!” de öküzlerine; yeşert yamacı, dağı
Bil ki Tanrın toprağa bir bakana, bin verir.

Yaktığın ezgilerin hür gönlünü doldursun
Sür zamanın atını şu nurlu ufuklara
Tembel bizden değildir, ko o, yerinde dursun
Sen daima ileri giden yolları ara.

Hor görme aslan soylum sen şu çifti, sabanı
Sihirli hazinenin dilinden onlar anlar
Deş bu sırrın bağrını dile gelsin yabanlar
Cennetten bir köşe yap köyünü, kasabanı.

Bu sırra erenlerin hazanı “Gülşen” olur
Yürü, güneşle yanan bağrına toprak dolsun
Senin yüzün güldükçe bil ki her Türk şen olur
Her zaman gönlün rahat ve yolun açık olsun.

Kurutsun dudaklarım, alnından sızan teri
Sayende aklaşan şu yüzüm sana yol olsun
Ey toprak ikliminin dik başlı, mağrur eri
Her mahsulün şerefine, şanın kadar bol olsun.

Rıza Ümit ERZURUMLU, Sayı 93-94, s. 12, (Ocak-Şubat, 1946)

1.3. Maniler

Halk edebiyatının en işlek bir nevi olan mânî ve mânî üzerine konuşma dediğimiz “Mânileşme” Anadolu’nun ruhundan doğdu. İnce bir nazım örneği, nazım şeklidir. Dış yapısına göre üç şekle ayırdığımız mânîler iç örgülerine göre birçok hususiyetle çeşitli şekillere ayrılır.

Doğu Anadolu’ya göre durgun mânî dediğimiz dört mısralık, sezgin mânî dediğimiz altı mısralık ve uçayak dediğimiz birinci mısrası serbest olan mânîler şekillendirilmelerde esas tutulurlar.

Durgun Mânî: Dört mısradan teşekkül eder. Birinci ve ikinci mısralar kafiye yapmak için kullanılır. Esas manayı üçüncü ve dördüncü mısralar ifade eder.

Sürmeyi göz öldürür
Yağmuru düz öldürür
Haçer bıçak neylesin
Yiğidi söz öldürür

Su gelir taş değer
Kırpikler kaşa değer
Dolaşma deli gönül
Bir gün baş başa değer

İnci men inci menem
Sedef sen inci menem
Düşsem sinen üstüne
Can versem inci menem

Sezgin Mânî: Altı mısra üzerine yapılmıştır. Birinci- üçüncü, ikinci-dördüncü ve birinci-beşinci, ikinci- altıncı mısralar kafiyevidir. Bir de birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü, beşinci ve altıncı mısraların kafiyeveler dirildiği “Sezgin ayak mânî” vardır. Oyunlarda türkû olarak da söylenir. Bunun ayrıca (1-2-4) üncü mısraları ile (5-6) ncı mısraları kafiyevidir, üçüncü mısrası serbest olanı da vardır.

Bu dağda maral gezer
Zülfünü tarar gezer
Dağ bizim maral bizim
Avcı burada ne gezer
Yoncalar hanım yoncalar
Sallansın beli inceler

Dama çıkma görürler
Boyun güldür dererler
Saçın Şirvan ipeği
Haçer bağı örerler
Yoncalar hanım yoncalar
Sallansın beli inceler

Üç Ayak Mânî: Biri kısa, üçü uzun dört mısradan ibarettir. Kafiyeveler birinci kısa mısraya göre ve üçüncü mısralar serbesttir.

Biri Lâle
Bir de sümbül bir lâle
Bir bahtı kara benem
Bir de dağlarda lâle
Gülenaz
Bülbül eyler gülenaz
Bugün bir şehre vardım
Ağlayan çok gülen az

Üç esas şekil üzerinden örnekler verdiğimiz mânîleri daha başka adlarla bir şekillere ayırmak mümkündür.

Ali SARAÇOĞLU, Sayı 85, s. 17, (Mayıs, 1945).

ESKİŞEHİR'DEN TOPLANMIŞ KARŞILIKLI MANİLER

İnce eleğin unuyum
Yaradanın kuluyum
Beni seven oğlanın
Ciğerinin bağıyım.

İnce elek eler, geçer
Yüreğimi deler, geçer
Gülerim, söylerim ona
Yüreğimden neler geçer.

Kayada yatan oğlan
Gömleği keten oğlan
Yârini eller almış
Kaygısız yatan oğlan

Ben kayada yatarım
Al büркümü dakarım
Senin gibi kızları
İp uzatıp salarım.

Kayadan indim eniş
Yağlığım dolu yemiş
Yâre yolladım yemiş
Yar kendi gelsin demiş.

Kayadan inişelim
Kağnıya binişelim
Kız kaldır yaşmağını
Görüşüp bilişelim.

Cemal DURU, Sayı 93-94, s. 19 (Ocak-Şubat, 1946).

1.4. Ninniler

ÇOCUK NİNNİLERİ

Ne diyem ninnisine yavrum hu hu
Beyler konar avlusuna hu hu
Çağırın gelsin emmisine hu hu
Hem uyusun, hem büyüsün hu hu
Kuzularınan yürüsün hu hu
Şu derede duman tüter hu hu
Tongurdaklı doğan öter hu hu
Mevlâ'm ağırlardan kurtar hu hu
Hem uyusun hem büyüsün hu hu
Kuzularınan yürüsün hu hu
Yaka Kayı odaları hu hu
Mevlâ'm alsın gadaları hu hu
Seyit Battal dedeleri hu hu
Hem uyusun hem büyüsün hu hu
Kuzularınan yürüsün hu hu.

Eskişehir Halkevi Derlemelerinden, Sayı 72-73, s. 21, (Nisan-Mayıs, 1944).

NİNNİ

Bağlıda bağ budarım
Dibinde keklik güderim
Uyumazsan kor giderim
Ninni yavrum ninni
Dağda davarın kışlasın
Ovada çiftin işlesin
Mevlâ'm seni bağışlasın
Ninni yavrum ninni
Ulu dağlar ulu dağlar

Çeşmesi yok suyu çağlar
Benim yavrum niçin ağlar
Ninni yavrum ninni
İstanbul'un yolu iki
Senin baban neredeki
Gözüme girmez uyku
Ninni yavrum ninni

Eskişehir Halkevi Derlemelerinden, Sayı 72-73, s. 21, (Nisan-Mayıs, 1944).

1.5. Masallar

TİLKİ İLE KURT

Bir varmış, bir yokmuş. Çok kurnaz bir tilki varmış. Bir gün yolda dolaşırken uzaktan bir adamın balık yüklü arabasıyla geldiğini görmüş. Hemen ölü gibi yolun üzerine yatmış. Arabacı yaklaşınca tilkiyi görmüş; derisini yüzüp almak üzere tilkiyi balıkların yanına koymuş. Kurnaz tilki arabaya bindikten sonra balıkları birer birer yola atmaya başlamış, sonra kendisi de yavaşça arabadan atlayarak yoldaki balıkları inine taşımış. Birazını yemiş, kalanını da ininin tavanına sıra sıra asmış. Bir gün komşusu kurt oturmaya gelmiş! Tilki onu görünce:

“Aman kurt kardeş başını ey, tavandaki çalılar batmasın” demiş.

Kurt başını kaldırdığı zaman balıkları görmüş:

“Aman tilki kardeş, bunlar çalı değil balık; oh ne de mis gibi kokuyor, nereden buldun bu kadar balığı?”

Tilki, bir yalan atmış:

“Nereden bulacağım, değirmencinin arkından tuttum, dur sana bit tane ikram edeyim.”

Kurt, tilkinin verdiği balığı bir hamlede yutmuş.

“Aman ne güzel, kuzum tilki kardeş değirmencinin arkını göster de ben de tutayım.”

Tilki:

“Gösteririm; ama çok dikkat et, değirmenciye görünmemek lazım.”

Kurt:

“Peki, peki sen nasıl istersen öyle yaparım”.

Tilki bir sepet bulmuş, kurt içinde bir fıçı tedarik etmiş. Kurt bu fıçı ile çok balık tutacağı için seviniyormuş. Arkın başına varmışlar; tilki sepeti kuyruğuna sıkı sıkı bağlamış, arkalarını dereye dönüp kuyruklarındakileri dereye bırakmışlar.

Hava çok soğuk olduğundan kurdun ıslanan kuyruğu üşümeye başlamış:

“Aman tilki kardeş ben üşüyorum, daha çok bekleyecek miyiz?”

Tilki:

“Dur ben sepeti çekeyim, bakalım balık girdi mi?”

Sepeti çekmiş, tesadüfe bakınız içinde bir balık yok mu Tilki sevinçle gördün mü demiş. İstersen sen daha bekle; çok balık girsin ben gideyim artık. Tilki doğruca değirmene inmiş. Değirmenci tarhana çorbası içiyormuş. Tilki ona:

“Koş değirmenci kümesine sansar girmiş, arkında da koca kurt balık tutuyor.”

Değirmenci eline bir balta almış, koşmuş gitmiş. Tilki hemen çorbayı içmiş; biraz da başına bükmüş, sonra kaçmaya başlamış.

Değirmenci kümeste sansarı bulamayınca arka koşmuş, soğuktan titreye titreye fıçıyı çekmeye uğraşan kurdun üzerine hücum etmiş, salladığı balta zavallı kurdun kuyruğunu koparmış.

Kuyruğu kopan kurt can acısıyla o kadar koşmuş ki kaçan tilkiye yetişmiş; tilki kurdun geldiğini görünce inlemeye başlamış. Kurt sormuş:

“Benim kuyruğum koptu, sana ne oldu tilki kardeş?”

Tilki, başındaki çorba bulaşığını göstermiş.

“Görmüyor musun başım yarıldı, beynim akıyor; kahrolası değirmenci öyle bir vurdu ki of of yürüyecek halim yok; yavrularımın karnı da ne kadar acıkmıştır. İnime kadar gidip onları bir emzirebilsem!”

Saf kurt onun bu içten gelen şikâyetlerine inanmış, biraz daha yürümüşler. Tilki ağlar bir sesle:

“Ne olur beni arkana alda inime kadar götür, kuyruğun koptu; ama başın sağlam; ben artık yürüyemeyeceğim. Ah başım ah!”

İyi kalpli kurt tilkiyi sırtına almış; fakat tilki rahat durur mu? Kurdun sırtında boyna söyleniyormuş:

“Hasta sağlamı taşır, hasta sağlamı taşır.”

Kurt sormuş:

“Ne diyorsun tilki kardeş?”

“Başım çok ağrıyor da başıma okuyorum.”

Nihayet inine gelmişler, tilki inine girmiş; kapısını da sıkıca kapatmış. Sonra Kahkahalarla gülmeye başlamış. Kurt dışarıdan sormuş:

“Başının ağrısı geçti mi?”

Tilki o zaman olup bitenleri anlatmaya başlamış. “Zaten seni aptal derlerdi de inanmazdım, sahiden öyleymişsin”.

Bu sözleri duyan kurt çok hiddetlenmiş, kapının arasından pençesini uzatıp tilkinin ayağını yakalamış; fakat tilki hiç aldırmadan hah hah kapının sırığını tuttum, kurtayağını bırakmış; kapının sırığını tutmuş.

Tilki bu sefer: “vay ayacığım ayacığım” diye bağırmaya başladı. Kurt tilkinin ayağı sanarak sırığı o kadar kuvvetli çekmişti ki sırık kopmuş; in yıkılmış tilki ile kurt da uçuruma yuvarlanıp ölmüşler.

Gültekin DURU, Sayı 72-73, s. 22.23, (Nisan-Mayıs, 1944).

1.6. Fıkralar

TANRISIYLA PAZARLIK YAPAN

Karagöz, Bursa’da iken kendisini çok seven valilerden biri ona Arap bir köle hediye etmiş.

Oldukça haşarı olan Arap, bahçede, evde çalışır, işe yararmış.

Bir akşam Karagöz, pencerenin önünde Hacivat ile otururken köleye bahçeden meyve toplamasını emretmiş. Köle, en yakındaki büyük armut ağacına tırmanmış. Armutların olgunlarını bulmak için uzun dallara doğru giden arap gözüne kestirdiği bir armudu koparırken dal birden çatırdamış. Arap’ta şafak atmış:

“Ya Allah demiş, canım selamet sana bir deve adak olsun”. Dalın köküne doğru gelirken tehlikenin biraz geçtiğini anlayınca bu sefer:

“Ya Allah demiş, deve haddim değil, koyun adağım olsun”. Biraz gayret ettikten sonra dalın çatlak yerini geçince bir oh çekip:

“Ya Allah demiş, koyun kim ben kim, bir tavuk adağım olsun” ve ağacın gövdesinden sıyrılıp yere inince ellerini göğe kaldırıp:

“Ya Allah demiş, adak menfiş”.

Manzarayı uzaktan seyreden Karagöz, Arap'ın canını kurtarmak için Tanrı ile adeta pazarlığa giriştiğini görünce fena halde kızmış:

Akidesi bozuk demiş. Tanrısı ile pazarlığa girişen bir köle, efendisine neler etmez. Allah senin canını bağışladı, ben de senin hürriyetini bağışladım. Haydi, çek şimdi uğursuz ayağını buradan gözüm görmesin seni”.

Sadi AKSOY, Sayı 91-92, s. 17, (Kasım-Aralık, 1945).

1.7. Efsaneler

EJDERHA EFSANESİ

(İnsan görmeden büyüyen yılan ejderha olur. Büyüdükçe ayakları ve kulakları peyda olur. Senede bir insan yer, gezdiği yerlerde ısıklık çalar, yakaladıklarını yaşadığı ine götürür. Musikiyi çok sever.

İşte böyle bir ejderhaya bir gün bir saz şairi rast gelir. Ejderhanın heybetinden zavallı şair kendini kaybeder. Hemen aklını başına toplayarak alır sazı eline ve yanık yanık çalmaya başlar. Bu suretle o korkunç hayvana bütün maharetini kullanarak sazının tellerinden çıkan nağmelerle halini arz eder. Ejderha bu sanat parçası karşısında mest olur, kendinden geçer ve uyur. Şair de bunu fırsat bilir ve kendini ejderhanın pençesinden kurtarır).

Ali Numan KIRAÇ, Sayı 30-32, s. 284.285, (29 İlk Teşrin, 1935).

BATTALGAZİ EFSANESİ

Bir akşam, Arabistan çölünün sıcak bir yaz rüzgârı altında kavrulduğu bir akşam

Cebrail yere indi... Ve Resule, Rum ülkesini kendi ümmetinin fethedeceğini söyledi. Bu bildiriye göre, (İki yüz yıl sonra bir yiğit kopa, uzun boylu, güzel yüzlü, buğday renkli olan bu yiğit Malatya şehrinden çıka... Ve adı da Cafer ola)! Cebrail'in bildirdiğine bakılırsa, bu yiğit kiliseleri yıkacak, mescitler yapacak, Ali'ye, Hamza'ya benzeyecek, haykırdığı zaman gökteki kuşlar, yerlere dökülecektir. İşte bu yiğittir ki, Peygamberin yaranından birinin övgüyle bahsettiği Rum ülkesini alacak, İslam âlemine verecektir. Cebrail'in, peygamber Hz. Muhammed'e olan bu tebşirini ashap duyunca, Abdulvahap ayağa kalktı ve:

“Ey resul dedi, senin sahabelerinden herhangi bir adam, bu yiğidi görecektir, ona şahitlik edecek midir? Diye sordu. İşte bu sırada Cebrail tekrar yere indi ve kardeşi resule dedi ki:

“Abdulahap ol yiğide eriş ve Resulümün mektubunu kendisine vere”. Yani Vahap daha iki yüz yıl yaşayacak ve Resulün mektubunu, Cafer’e teslim edecekti. Bunun üzerine Muhammed, Abdulahap’ın ağzına tükürdü. Bu tükürük Vahap’ın boğazında kaldı; çünkü emanetti. Bundan nice sonra Peygamber öldü. Ebu Bekir, Ömer, Osman ve Ali’nin halifelikleri de bitti. Ali Yezit meydana çıktı.

Ali Yezit, hilafeti gasp ettikten çok sonra, Fatma oğullarından Hasan’ın altıncı torunu, İmam Zeynel Abidin, bir gece Medine’den çıktı. Bağdat’a geldi. Bir yıl burada oturduktan sonra Malatya’ya gitti. Zeynel Abidin burada hatip oldu. Bir müddet sonra da öldü. Hatipliği, Abidin’den oğlu Hasan’a verdiler. Abidin’in ikinci oğlu Hüseyin ise gayet pehlivan idi. Bunun için kendisini Malatya’nın ser askeri yaptılar. Hüseyin, gayet kavgacı ve yiğitti. Roma’dan ve etraf beylerden haraç alırdı. Hasan’ın arkadaşlarından bir de Numan vardı. Bu Numan, er kişi idi. Bir akşam Hüseyin ve Numan, mecliste otururlarken, Numan’a müjde getirdiler ve:

“Bir oğlun oldu” dediler. Numan, bu habere çok sevindi. Hüseyin bundan birkaç gün sonra dağa, avlanmaya çıktı. Hüseyin bu geyiği yakalayıp Numan’ın oğluna hediye etmek istedi. Hüseyin koştu. Geyik kaçtı. Ve nihayet geyik bir mağarada göze görünmez oldu. Hüseyin, geyiği aramak için mağaraya girince karşısına, üstünde eğeri, ağzında gemi ile bir at çıktı. Bu at, çok güzel ve biçimli idi. Hüseyin atı görünce hayretler içerisinde kaldı. Ve böyle bir at nerelerde bulunur dedi. Hüseyin, bu güzel atı tutmak isteyince at, ona bir çiftte attı. Ve bu sırada mağaranın içinden bir ses geldi:

“Hüseyin, itaat et. Henüz vakit gelmedi ki ben seni Cafer’e göndereyim”! At bu sesi duyunca uslandı, Hüseyin onu yularından tuttu ve yerde saplı duran süngüyü çıkarıp aldı. Süngünün üzerinde yazılar vardı. Peygamberin iki tutam saçı da bulunuyordu. Hayretler içerisinde kalan Hüseyin, atı yedeğine alarak ve kendi atına binerek yola revan oldu.

Zavallı Hüseyin, hayretten yorgun ve elindeki emanetleri kime vereyim diye düşünürken uykuya daldı. Bu uykuda, kutsal bir düş gören Hüseyin’e haber verdiler ki (Cafer senin oğlundur). Bu sözleri duyan Hüseyin hemen uyandı ve şükran

secdesine kapandı. Bu hadiseden bir müddet sonra Hüseyin Gazi'nin bir oğlu oldu. Adına da Ahmet Cafer dediler.

Malatya şehrinin ser askeri olan Hüseyin Gazi'nin oğlu Cafer, kısa zamanda sevimli bir delikanlı oldu. Babası, Cafer'in genç ve körpe bir çağında, dünyadan elini çekti. Kimsesiz ve öksüz kalan Cafer, muhiti ile yaman bir mücadeleden sonra kendisini şehir dışına attı. Rum imparatorunun cengâver ve sert pehlivanları ile boğuştu. Bir kralı tahtında esir etti. Rum diyarına akın eyledi. İstanbul sınırlarına geldi. Boğuştu. Dövüştü ve şehit oldu. Bütün bu gürültülü hayat içinde, kralın kızı ile sevişti. Onu, kendisine aldı. Şimdi bu kızın mezarı, Cafer'in mezarının yanı başındadır.

Efsaneye nazaran, Cafer bir Arap'tır. İslam tarihi de onu bir Arap tanımak zaafına kapılmıştır; fakat Arap olan Cafer, ilk önce Halife Ali'nin torunlardır ve bunun için kutsal bir şahsiyettir.

Herhangi bir Türk çocuğunun kafasına, kalbine ve bileğine güvenerek, yüksek Anadolu yaylarında, yalın kılıç harp edişi, savaşması, dövüşmesi Arap ve Fars kültürünün gururunu incitmez mi? O kültür ki, asırlarca Türklüğü yutmaya ve eritmeye çalışmış; fakat bir Battal Cafer'in efsanevi anlamını şuardan çıkarıp atamamıştır. Bu kültür için Araplık ve Faslık bir gerçek ve onların dışında kalan varlıklar, birer yalandan başka bir şey olamazlardı.

Bütün bu iddialara rağmen, Battal Cafer, ne Mekke'de, ne Medine'de, ne de Irak ve İran'da bizim olan Cafer değildir. O bambaşka birisi ve Seyitgazi'de yatan uzun boylu Battal Cafer de, o birinin çok aykırı olan bir hakiki kendisidir.

Bir defa dikkat lazımdır ki, Battal'lık, Araplardan çok biz de kullanılan bir kelimedir. Arap, tarihsel kahramanlarına soy ve dedelerinin adını vermeyi ödev tanır. Onun için mücerret isimler yoktur. Arap Cafer, İbn-i Hüseyin, İbn-i Abidin, İbn-i... İlâh Cafer'dir. Bizim Battal Gazimiz ise, halkın içinden ya da karihasından fişkırılmış bir Cafer'den ibarettir.

Evliya Çelebi olsun, Şarle teksiye olsun, Battal Gazi hakkında yazılar yazarlarken, muhtelif tarih tenakuzlarına düşmüşler, onu halife Harun Reşit devrine mal etmişler; fakat hiçbir vakit, Cafer'in milliyetini tayin edememişlerdir. İbn-i Batutade, diğer müverrihlerin kumandan, serdar ve ilah tanıdıkları Cafer'i, kendi başına ser azat gezip tozan, önüne gelenle cenkleşen bir dövüşmen olarak

göstermiştir. Bütün bu rivayet ve iddialardan anlıyoruz ki, Cafer daha ziyade halkın çocuğudur. Kabına sığmayan bir enerjinin ifadesi ve karakterin dillenmesidir.

Faruk Şükrü YERSEL, Sayı 34, s. 369.373, (29 Şubat, 1936).

1.8. Gelenek Görenek ve Âdetler

ÇARŞAF, GÖRÜCÜ, KIZ ARAMA, SÖZ KESME

Kız on yaşında ve artık akıllı başındadır. Oldukça palazlanmış, boy atmış, bedeni nazar olacak, benimsenecek ve göze girecek bir çağa varmış çarşafı zamanı çatmıştır.

Daha birkaç ay evvel hazırlanan düz ve koyu renkli küçük çarşaf “ferace” sandıktan çıkarılır, telli pullu bir bohçaya konur. Bir perşembe günü uzak ve yakın erkek akraba davet edilir, ayrıca ziyafet tertip edilir. Kız, açık başla hizmet eder, kahve, şeker dağıtır; sofraya buyur eder, bütün hizmeti görür. Çorbadan, etten, börekten sonra tatlı getirir ve bir daha görünmez. Kızın babası tatlı yenirken:

“Küçük kızınız artık büyüdü. Allahın fermanını yerine getirmek, kızı örtü altına alma zamanı gelmiştir. İzin veriniz ve mesut olması için dua ediniz.” der hepsi birden:

“Kısmeti açık olsun, rızkı bol olsun, akıbeti hayır olsun, dünya ve ahreti mamur ola, elem çekmeye gam görmeye” dua ve temennilerini tekrar ederek yemekten kalkarlar ve birer kahve içtikten sonra giderler.

Kız bu dakikadan itibaren mesturedir. Anasının, babasının, kardeşlerinin ve hocasıyla sütbabasından başkasının yanında oturamaz ve konuşmaz. Tek başına hiçbir tarafa ve hiçbir eve misafirliğe gidemez. Kızın yanında erkek lafı edilmez, evlilik sözü açılmaz, nişandan, nikâhtan, düğünden konuşulmaz.

Kız on iki yaşındadır. Ev içinde daima annesiyle düşer kalkar, onunla hem hal olur, babasının yanında çok oturmaz. Kızların annesine karşı vaziyetleri, erkek çocuklardan farklıdır. Bunda hilkatın ve ana şefkatinin tesiri görülür. Annelerde kızlara, babalarından daha ziyade düşkündür. Taşımak, doğurmak, emzirmek, büyütme gibi külfetli emek ve meşakkatlerle meydana getirdiği yavrusunun üzerine kol kanat açar ve titrer, daha ziyade hürmet bekleme hakkını kendinde görür. Kız yaşını başını aldıkça ve bunu takdir ettikçe mecburiyeti artar, anasını babasından

daha yakın görür. Babasına karşı annesini hamî tanır. Babasının, annesine karşı olan hâkimiyeti karşısında kendisini anasının tarafında bulur. Anasına daha çok sokulur, yaltaklanır ve babasının yanında oldukça daha muhteriz ve sakin kalır.

Kız bu yaşta anasına ev işlerinde yardım etmeye başlamıştır. Annesi ev işleri ile meşgul iken küçük kardeşine o bakar, onu oyalar avutur, oynatır, eler, beler, besler ve uyutur. Kardeşinin beşiğini sallarken annesinden bellediği güzel güzel ninniler söyler hem eğlenir hem de eğlendirir. Babasının bazı hizmetlerini o görür, kahvesini o pişirir, elbisesini süpürür, ayakkabılarını siler, temizler. Evlerin süpürge işlerini az çok yapmaya, camlarını silmeye, çiçek saksılarını düzeltmeye ve sulamaya çalışır, yemek sofrasını o kurar o süsler o kaldırır, misafirleri o karşılar, yaşmaklarını feracelerini o alır kalıplar, bohçasına koyar, ayakkabılarını çevirir, kahve verir misafirleri uğurlar, misafirlerin yanında hiç oturmaz.

Kızın yaşı on üç işi biraz daha güç, mavi-beyaz damalı futası belinde öğrenmeye başlamıştır. Çamaşır günü, annesinin etrafındadır. Kendi mendillerini, başörtülerini yıkamaya çalışır. Söküklerini diker; ütüler, kalıplar kendi bohçasına yerleştirir. Gergef işlemeye, dikiş dikmeye, oya yapmaya, tente örmeye, pamuk eğirmeye, iplik bükmeye dahası ev kadını olan anası gibi tezgâh başına geçmeye çalışır. Aile ne kadar zengin olursa olsun bu hizmetler ihmal edilmez. Tüm bu işler, ev için de kız için de bir şeref sayılır.

Kızın yaşı Allaha emanet on dört; eş dost tarafından “kızımız büyümüş, hanım olmuş maşallah” diyenlerin bu sözlerinde mana araştırırlar. Özellikle bu söyleyenler arasında oğlan anası varsa bu sözlere anlam bile yüklenir ve cevap olarak da “daha dünkü çocuk, henüz on üçünü bitirdi” denilmekle beraber “Allah hayırlısını versin” cümlesi de dudaklardan akar.

On dördünü yaşayan ve ayın on dördü gibi evini nurlandıran ve şenlendiren kızımızın güzelliği, olgunluğu, işgüzarlığı her yerde kulaktan kulağa dolaşmaya başlar. Böyle aslı nesli temiz bir aile kızında aranılan başlıca evsaf ile beden sıhhati, terbiye ve güzellik gibi vasıflara haiz kızlara kim talip çıkmaz? Görücüler, isteyiciler birbirini takip eder.

Daima birbirine gelen giden yakın akrabadan biri tarafından oğluna istenilecek bir kız için “görücü” yollamak âdet değildir. Erkek ve kızın anne ve

babaları ayrı ayrı görüşürler, şayet anlaşılırsa ve oğlan ve kızın da az çok muvafakatleri alınırsa nişan ve nikâh hazırlığı başlar.

Talip olacak olanlar, akrabadan değilse tanıdık olsun olmasın mutlaka “görücü” gönderir. Görücü ekseri erkeğin validesinden, hemşiresinden ve akrabadan diğer iki hanımdan ibarettir. Bir veya üç görücü olmaz. Her halde çift olmalıdır. Çünkü gaye çift yapmak, bir çifti mesut etmeye çalışmaktır.

Görücüler, münasip bir günde misafir gibi gelirler ve kızı mümkün olduğu kadar ev ve iş elbisesi ile kapıyı açarken, kendilerini buyur ederken, yaşmaklarını alırken görmeyi arzu ederler. Gelenlerin görücü olmalarından şüphe edilsin edilmesin misafirlere kız hizmet eder. Görücüler baştan başa dikkat kesilir. Kıza, kahve verirken, fincan beklerken, su getirirken afakı birkaç şey sorar ve söyletirler. Bu suretle sesinin inceliğini, kalınlığını, dilinde rekâket olup olmadığını anlarlar. Kıza latife ederler, güldürürler, dişlerini görürler, dişlerinin temizliğine, beyazlığına dikkat ederler. Yürürken ayaklarının büyüklüğüne, küçüklüğüne bakarlar. Elinden yaşmaklarını alırken ellerine, parmaklarına, tırnaklarına bakarlar. Ellerini öperken biraz sokulurlar, ağzını koklamaya çalışarak ağız kokusu olup olmadığını araştırırlar. Hafif ve yavaş bir şey sorup kulaklarında bir arıza olup olmadığını öğrenmeye çalışırlar. Yere bir iğne düşürürler, kızın gözlerindeki kuvvet ve dikkati yoklarlar. Üst başına, giyim tarzına ve kızın zevkine çok dikkat ederler. Saçlarının rengine ve uzunluğuna çok kıymet verirler. Bu yaşta ve bu durumda olan kızlar hiç süslenmezler. Bunların en büyük ziyneti saçları ve saçlarının muntazam taranması, örülmesi ve her tarafının tertemiz olmasıdır. Elmas yüzük de takmazlar. Nadiren kibar ailelerde koluna çok ince bir altın zincir takıldığı görülmüştür. Hülâsa bu görücüler, kızcağızı tepeden tırnağa kadar süzerler. Evin temizliğini, tahtaların, oda kapılarının rengini, avlunun düzgünlüğünü de gözden geçirirler. Kızın annesini incelemeyi de ihmal etmezler. Annesinin durumuna, giyimine, konuşmasına, kadınlığına da çok alaka gösterirler.”Anasına bak, kızını al, kenarına bak bezini al” meşhur sözüne riayette kusur etmezler.

Görücüler bütün bu tetkiklerini yaptıktan sonra hiçbir şey söylemeksizin “Allaha ısmarladık” diyerek giderler. Şayet kızı beğendilerse, kızın annesinin kulağına “inşallah yine geliriz” gibi manalı ve ümitli cümleler fısıldarlar. Görücüler gittikten sonra bu ev meraklı bir intizar devri geçirmektedir. Kimin için bakıldığını

gelenlerin hüviyetlerinden anlayan valide versin vermesin kızının beğenilmiş olmasını ve aranmasını çok ister. Gelenlerden derhal kızının babasını haberdar eder, görücüler kızı münasip bulmamışlar ise bu konuda hiç kimseye tek kelime bile söylemezler. Ne için beğenmediklerini değil görmeye geldiklerini bile gayet gizli tutarlar ve bunu namus ve şeref borcu birler. Beğendikleri takdirde yine kimseye açmazlar evvel emirde münasip bir suretle oğlanın kulağına korlar (Anan, baban seni artık evlendirmek, senin mürüvvetini görmek ve ev şenlendirmek isterler. ... kızını düşünmüşler, münasip görmüşler, gitmişler, çok beğenmişler. Her halini inceden inceye elemişler ve çok uygun bulmuşlar.) Bu suretle zahirde bir karar ve emir vakii ihbar ve tebliğ ve hakikati hal de çocuğu iki noktadan istimzaç ederler. Birisi mutlak surette evlenmek birisi de evlenmek. Eski zamanlarda bun verilen cevaplar ekseri “ben daha evlenmek istemem” gibi yarım ağızla söylenen utangaç sözlerdir. İkinci bir teklif üzerine de “anamın babamın bileceği bir şeydir” cevabı verilir. Bu muvafakat cevabını alan peder ve valide pürneşedir. Çünkü onlar büyüttükleri oğullarından bu mürüvveti beklerlerdi.

Anasının babasının beğendiği kızı bir defa görmek arzusunun izhar ettiği de olurdu. Kızın babasının, anasının ve hatta kızın malumatı olmaksızın ve onlara hissettirilmeksizin kız tesadüfen akrabalarının evinde iken erkeği bir yere gizlerler. Kızı girerken, çıkarken veya ev içinde gezerken görmek ve daha daha erkeği bitişik bir odada saklayarak kızın söylemesini, gülmesini, konuşmasını işittirmek, kendisini az çok görmeye çalışmak hallerinin vuku bulduğu işitilmiş hatta bizzat görüldüğü de olmuştur. Her ne suretle olursa olsun oğlanın muvafakati alındıktan sonra iş ilerlemeye başlar.

KIZ ARAMA

Daha önce görücü olarak gelmiş olan hanımlardan oğlanın anası hariç olmak üzere ikisi kızın evine gelerek kızı anasından ararlar. Arayış tarzı şöyledir:

“Geçen gün gelmiştik, kızınızı gördük ve beğendik. Gül gibi kızınız, bizim de aslan gibi oğlumuz var. Allah ikisini de analarına babalarına bağışlasın. Kızınızı bize, oğlumuzu da size lâıyk gördük. Oğlumuzu size damat, kızınızı da bize gelin yapmak isteriz. Hanım kızın anası, babası, büyükleri izin verirlerse ve Allah da

kısmet etmişse, siz bir erkek evlat kazanırsınız biz de bir kız sahibi oluruz. Beraber yaşasınlar, beraber kocasınlar. Ana baba taht kurar, Allah da baht yapar.”

Bu sözleri hürmet ve minnetle dinleyen kız anası müspet veya menfî bir şey söylemeyerek “Allah kısmet etmiş ise olur. Babası ile görüşelim, düşünelim” dedikten sonra başka bir laf etmeksizin görücü ve arayıcılar kalkar ve giderler.

Kızın anası ile babası o akşam birleşirler, müzakere ederler, her iki gencin yaşlarına bakarlar, her iki ailenin içtimai, malî durumları hakkındaki nispetleri ölçerler. Bilhassa erkeğin anasının, hemşirelerinin hususi hallerini ve evlerinde başka gelin olup olmadığını ve çocuğun ahvali sıhhatini, okuyup yazmasını, bir ev idare edecek kudret ve kabiliyette bulunup bulunmadığını tetkik ve münakaşa ederler. Daha sonra iki aile arasında “süt” meselesi olup olmadığı hakkında derin araştırmalarda bulunurlar. Ailenin ileri gelenlerinin de fikirlerini alırlar.

Bu tetkikat bir hafta zarfında ikmal edilir. Aramaya gelmiş olan hanımlardan birisi hafta sonunda aynı gün ve saatte gelir. Her ne sebeple olursa olsun ana ve baba, kızlarını vermeyi muvafık bulmamışlar ise gelen hanımlara (kısmet değilmiş, Allah ikisine de hayırlısını ihsan buyursun) cevabı verilir.

Eğer kız vermek muvafık görülmüş ise kız derhal iki bardak şerbet getirterek birisini bu hanıma birisini de anasına sunar. Kız dışarıya çıktıktan sonra anası “haftaya teşrif buyrulsun” cevabını verir. Arayıcı hanım büyük bir sevinç ve heyecan ile teşekkür ettikten sonra hemen erkeğin evine gelir ve intizarda bulunan kayın valideye söz kesildiğini müjdeler. Zira şerbet içmek; izdivaç teklifine muvafakat edildiğini ve haftaya buyurunuz demek; nişan, nikâh, düğün ve bütün bunların teferruatını kararlaştırmak için olduğunu ifade eder.

Esat SEREZLİ, Sayı 54, s. 10.14, (Eylül, 1942).

YAKA KAYI'DA ÂDETLER, ANANELER, GÖRÜŞ VE DÜŞÜNÜŞLER

Bir köyün adetlerini, ananelerini, görüş ve düşüncesini toplamak ve bir çerçeve içinde bunları sıralamak uzun yıllar sürecektir; çünkü bu işler sadece o köyün çerçevesi içinde kalmaz. Geniş bir çevreye yayılmıştır. Belki de bütün ulusun varlığında kök salmıştır.

Bu müşkül işi sıralamadan, gelişigüzel bir araştırmanın tesadüfleri şeklinde yazacağız. Belki bu tesadüflerin ilerde yapılacak bir etüt için faydası dokunur.

Yaka Kayıllılara göre gençlik çağı kuşlara, kırka kadar olan enerjik çağ kurt ve tilkiye, tekâmül çağı altmışa kadar çıkarılarak ondan sonra hayatın bakırlaştığı ve sağırlaştığı ve nihayet yumurta gibi apak ve tüysüzleştiği çok yerinde buluşlarla tarif edilmiştir.

10 yaşına kadar Bildircin

20 yaşına kadar Güvercin

30 yaşına kadar Tilki

40 yaşına kadar Kurt

50 yaşına kadar Akıl

60 yaşına kadar Fikir

70 yaşına kadar Bakır

80 yaşına kadar Sağır

90 yaşına kadar Sığır

100 yaşına kadar Yumurta

Köylerde bu gibi araştırmalar yapılırken oldukça ilginç olaylara rastlanır. Yaka Kayıllılardan işittiğim şu atasözleri de ne kadar orijinaldir.

Şık şık eden nalçadır, iş bitiren akçadır.

Azı karar, çoğu zarar.

Başladığın işi uçla.

Aşını, başını, eşini, işini bil.

Bal bal demekle ağız tatlanmaz.

Yaka Kayı'nın bir (hayır göresice Ayşe'si) var. Ellilik bir köy kadınıdır. Destan düzen bu köylü Türk bayanı, en iptidai şartlar içinde başlı başına bir âlemdir. Düzdüğü destanlardan birçoğunu ezbere okumaktadır. Kurtuluş Savaşı'nın ve ulu Atatürk'ün hayır göresice Ayşe'de doğurduğu ilhama bir bakınız.

Eskişehir'den çıktım üç günde hemen

Çektiğim çileleri kimseye demen

Ant içtim düşmanı yurduma koman

Cihana şan veren aslanımız var

Kemal Paşa der ki işte ben geldim
Yurdun fermanını elime aldım
Sağıma soluma aslanlar saldım
Dünya yüzünde nişanımız var

Kemal Paşa der ki, sizi yakarım
Ben milletime candan bakarım
Sonra evinizi başınıza yıkarım
Ardımda Türk milletinin aslanları var.

Yaka Kayı'nın mitolojisinden bir ejderha vakasını da buraya kaydetmeden geçemedim:

(İnsan görmeden büyüyen yılan ejderha olur. Büyüdükçe ayakları ve kulakları peyda olur. Senede bir insan yer, gezdiği yerlerde ısıklık çalar, yakaladıklarını yaşadığı ine götürür. Musikiyi çok sever.

İşte böyle bir ejderhaya bir gün bir saz şairi rast gelir. Ejderhanın heybetinden zavallı şair kendini kaybeder. Hemen aklını başına toplayarak alır sazı eline ve yanık yanık çalmaya başlar. Bu suretle o korkunç hayvana bütün maharetini kullanarak sazının tellerinden çıkan nağmelerle halini arz eder. Ejderha bu sanat parçası karşısında mest olur, kendinden geçer ve uyur. Şair de bunu fırsat bilir ve kendini ejderhanın pençesinden kurtarır).

Yaka Kayılıların sayılara ve günlere dair inanışları şöyledir:

Tek rakamlardan (yedi) her zaman uğursuz sayılır. Haftanın fena sayılan günleri de cumartesi ve salıdır. Cuma günleri fırın yakılmaz, Pazar ve pazartesi günleri işler pekiyi gider. Sabah her zaman uğurlu, akşam uğursuzdur. Bu nedenle akşama kadar bitmeyen işler sabaha bırakılır. Akşamüzeri evden acı şeyler çıkarılmaz. Bu zaman evden acı şeyler çıkarsa evde de acılık doğuracak bir hadise olur.

Kayılılar evinde nazar değmemesi için mavi boncuk, dikenli dal, üzerlik, sarımsak, biber, fındık dalı ve geyik boynuzu saklarlar.

Ambarlara konulan zahirenin bereketli olması için içine üç adet bereket taşı konur. Kümeslerin verimli olması için satılan tavuğun bir parça tüyü yolunarak kümeste alıkonur. Kuyu ve çeşme başları tekin değildir. Oralar pisletilmez. Ocağa

hürmet edilir. (Ocağın sönsün, ocağın pıslasın) sözlerinin söylenmesine müsaade edilmez.

Cenaze yalnız bırakılmaz, beklediği cenazenin göğsüne bıçak konur. Cenaze evde iken eve kedi, köpek gibi hayvanların girmemesine dikkat edilir. Cenaze evden çıktıktan sonra ev süpürülmez. İş tutulmaz. Cenaze yıkanırken üzerinden kedi köpek ve hatta kuş geçerse mezara konduktan sonra hortlar. Bu hortlak insanlar için zararlı olur.

Köyün sosyal hayatında komşuluğun önemli bir yeri vardır. Komşu ile iyi geçinmek, iyi bir komşuya sahip olmak herkesin arzu ettiği bir şeydir. (Yer alma, komşu al) derler. Kayı'da komşular birbirlerinin bütün dertlerine ve sevinçlerine ortak olurlar.

Kayılılar, her Türk köyünde olduğu gibi misafiri çok severler. (Misafir rızkı ile gelir) derler. Misafire karşı saygı ve ikram arzuları derindir.

Askerden geleni olana (Gözü aydın), gelin getirene (kutlu olsun), Asker gönderene (sağlıcakla gitsin), denir. Askere giden el öpünce avucuna para sıkıştırırlar. Cenazesi olana (Başın sağ olsun) demek üzere ziyaretler yapılır. Köye eğer kadın misafir gelirse misafirin şerefine bir (Gece birikmesi) tertip edilir. Birikmeye köyün bütün kadınları iştirak eder. Oynarlar ve türkü söylerler. Kış günleri evler de masal ve hikâye anlatılır. Yazın ise bahçelerde sıra gezileri yapılır.

Yaka Kayı'dan kız alan bir genç bütün köyün eniştesi olur. Yaka Kayı gelinleri, kaynana ve kaynatalarına derin bir saygı hissi ile bağlı kalmak isterler. Bu bağlılık bilhassa kaynananın seviye ve idaresine göre tahakkuk eder.

Yeni evlenenler daima baba evinde kalır. Gelin derin saygı ile kaynataya hizmet eder. Bütün hareketlerini onun arzusuna uydurur. Onun yanında çocuğuna meme vermez. Çocuğunu ağlatmaz. Yeni evlenen çiftler için herkes (Allah başa kadar geçim versin), (Başka yüz göstermesin) temennileri ile evli çifti ve çiftin ailelerini kutlarlar.

Köylülerin bir kısmı eski hatıraları destanları, manileri ve nükteli sözleri ezbere bilirler. Bunlar araştırılırsa çok ilginç sonuçlar alınabilir.

Mesela 1290 yılındaki kuraklığı ve Kayılıların geçirdiği kıtlığı köylü ağzından aşağıdaki destanla dinlemek o günlerin ıstıraplarını yaşatmaya kafidir sanırım.

Haneler kapandı, tütmedi ocak
Aç, susuz ağlaşır çocuk, yavrucak
Satmışım halımı kaslım balıncak
Halim, sonum diye ağlar fakirler

Birçok fakir, zengin eline baktı
Durup karşısına boynunu büktü
Kıymetli malını bir pula sattı
Ecel gelsin, kurtarsın der fakirler

Zenginlerin günü daim düğündür
Her nereye varsa işi uygundur
Fukaranın derdi gayet koygundur
Medet Mevla'm der ağlar fakirler

Kimi at ile gitti karadan
Kimi kuş gibi uçtu havadan
Kimi gemi ile geçti deryadan
Sanma bu sözümüzde yalanımız var
Yanan bağrına sür bir topak kar.

Gurbette yâri olan bir Kayı kadınının düzdüğü şu koşma ne hoştur:

Ketenim var tarakta

Benim yârim ırakta

Irakta olsun sağ olsun

Yine gönlüm merakta

İnsanoğlunun varlığa olan rağbetlerini derin bir sitemle anlatan ve Kayı'da söylenen şu parçayı da yazmadan geçemedim:

Buğdaylarım bol oldu

Evim önü yol oldu

Züğürtlükten dönünce

Arayanlar çok oldu.

Ali Numan KIRAÇ, Sayı 30-32, s. 282.288, (29 İlk Teşrin, 1935).

ESKİŞEHİR’DE FOLKLOR ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA

Eskişehir’in folklor durumu üzerine esaslı bir araştırma yapmayı düşündük. Üç yıl evvel sıraladığımız bir takım soruları köy öğretmenlerine sorduk. Alınan önemli ve değerli karşılıkları incelemeyi önce elimize Dil Tetkik Kurumu’nun kılavuzu geçti. Bunda dileklerimiz daha etraflı sıralandığını görerek oradaki maddeleri bitmiş bir fişte topladık. Bu fişleri, Eskişehir ilköğretim öğretmenlerine ve bu uğurda emeklerini bizlerden esirgemeyecek bilgili gençlere dağıttık. Aldığımız karşılıklar, isteklerimizin çok üstündeydi. Bu çok derin ve önemli çıkış, aralarına gücümüzün yettiği kadar mütalaa karıştırmayı da bize fazla gösterdi. Bu, bizim için bir cüret olurdu. Ondan ötürü tasnifi, memleketin bilginlerine işleyecek tomar halinde vermeyi ve üç yıllık emeğimize mukabil kendilerinden yurdun kültürel durumu ile buna uygun eğitim yollarını çizmek ricasında bulunmayı düşündük.

Dileğimiz büyük; fakat çalışkan bilginlerimizin büyüklüğüne ve yüksekliğine karşı beslediğimiz inan da o nispette büyüktür. Bunun içindir ki halkımızın kıymetli hazinesini gereç halinde basıp ortaya koymayı bir ödev bildik. Eksiklerimizi, kafamızın erdiği kadar kestiriyoruz. Yetişemediğimiz alanda da suçlu görülmeceğimize inanmaktayız.

Halkevi Dil Edebiyat Kolu, Sayı 34, s.323.328, (31 İlk Kânun, 1935).

ÇOCUK OLMASI İÇİN KADINLARIN YAPTIKLARI

Çocuğu olmayan kadınlar:

1. Belli başlı türbelere gidip türlü adaklarda bulunurlar. “Seyit Battal” Türbesine bu maksatla giden kadının beline bir ip takılır ve kadın türbenin etrafını üç defa dolandır. Bundan sonra kendisine de, erkeğine de üçer tane buğday verilir. Her ikisi de üç gün oruç tuttuktan sonra buğdayları yer ve birleşirler. Bu suretle çocuk olacağına inanırlar.

2. İstanbul’da “Sümbül Zade” Türbesi’nden üç gül alırlar; kadın bunu kırk gün başında başörtüsünün içinde taşır ve azar azar yutar.

3. Doğacak çocuk, ekseri tekkelere adanır ve oraya mensup olur. Kız doğarsa adı“Sati”, oğlan doğarsa da “Satılmış” olur; kurban vs. adaklar çocuk olduktan sonra

ödenir. Bazı çocuklar da doğmadan önce akrabalarına satılır. Çocuk doğunca, onu satın alan kimse ilk çamaşırlarını yapar ve çocuğa giydirir. Çocuğu üç veya yedi yaşına kadar giydirenler vardır.

4. Karı koca, uğurlu sayılan geceler de birleşir. Kadın, birleşme zamanında kırmızı çamaşır giyer.

5. Öksüz çocuklar giydirilir.

6. İlk nikâhlı kırk kadından para toplanır; bu para ile çocuğa takılacak bir şey; mesela bir “Takı altını” yaptırılır.

7. Kadın, kurt izine bastırılır ya da kadına, kurt eti yedirilir.

8. Kırk “Lâ ilahe İllâllah” ve bir “Muhammedür Resûlullâh” yazılı muskayı

9. Kadın, ay başından temizlendiği gün, iki rekat namaz kıldıktan sonra suda ıslatıp parça parça yutar ve kocasıyla birleşir.

10. Kadın, bazı evliya türbelerinin taşına etiğinden çivilenir; sonra kadın arkasını dönüp at gibi kişneyerek koşar, çivilenen etek yırtılır. Kadın arkasına bakmadan yürür. Bu etek parçası saklanır. Çocuk olursa ilk gömleği bu etek parçasından yapılır ya da bir hocaya okutularak çocuğun beline sarılır.

11. Doğum ağrısı tutan bir kadına elma yedirirler; artanını da çocuk isteyen kadına yedirirler.

12. Doğum yapan kadının sonuna “eşine” oturturlar.

13. Türbe toprağından bir miktar alıp suya karıştırıp içerler.

14. Evlat isteyen kadının kasığı çekilir. Diplomasız ebe ya da bir koca karı, kadının karnını ve kasıklarını sabunlu su ile ovar, etlerini çeker. Bezden bir yuvarlak veya bebek yaparak bunu göbeğinin altına koyup sargı ile bağlarlar.

16. “İğ” e oturturlar. Ebe veya ihtiyar kadın, çocuk isteyen kadının çocuk yatağını yoklar, düzeltir, iplik eğirdikleri “iğ” demirine oturtur.

17. Çıkı koyarlar: Yedi türlü baharat; tarçın, karanfil, hindistan cevizi kabuğı, zencefil, karabiber, anason, alimiyon havanda iyice dövüldükten sonra kuyruk yağı ile karıştırılır. “Çıkı” denilen bu düğümü, sabahleyin tenasül aletine yerleştirir. Geceleri erkeği ile birleşeceği zaman çıkarır. Buna 20-30 gün devam eder.

18. “İğir” koyar. “İğir” dedikleri çerçilerin, aktarların sattıkları çöven denilen bir köktür. Çerçiler bunu satarken düzeltir ve ucunu sivriltiler, sağlam bir iplikle bağlayarak satarlar. Kadın, iğiri tenasül aletine yerleştirir. İçeri kaçmasın diye ipliği

ayağına bağlar. Bu madde kadının içerisini iyice yakar ve doğurma ağrısı gibi sancılar verir. Bu ilacı rahmi “tabirlerince mideyi” açmak için yaparlar.

19. Sarımsak koyarlar. Kadının ağır bir iş görmek, ağır bir yük kaldırmak yüzünden “Çocuk yatağı oynadı” ve böyle kadınlara “Tutuk” derler. İlaç olmak üzere her gün tenasül aletlerine bir baş sarımsak yerleştirirler. Sarımsak kokusu ağızdan gelirse, tutuluğu geçmiş sayılır.

20. Et tahtasının kazıntısını karabiberle karıştırarak yapılan haplardan on gün birer miktar yutturulur.

21. “Bandak” denilen bir otu suda kaynatarak buharına otururlar.

22. Ayak başparmağının üstünden, oynak yerinden kan alınır.

23. Kurt eti yedirilir.

24. Oğlan böceği denilen bir takım kara böcekler dövüldükten sonra kadının tenasül aletine bağlanır.

25. “Kül mayası” denilen bir küllü bez veya sevsen çiçeği tenasül aletine bağlanır.

26. 500 dirhem arpa bir kapta kaynatılır. Kadın, karnını bunun buharına tutar veya kabın üstüne yatar. Soğuyunca bir miktar zamk veya tutkal içer.

ÇOCUK OLMAMASI VE ÇOCUĞU DÜŞÜRMEK İÇİN YAPILANLAR

1. Nikâh esnasında çamaşır tenekesini tersine kapatırlar ve kaç yıl çocuk olmamasını istiyorlarsa o kadar parmak kaldırır.

2. Gerdek gecesi gelin beline, kaç yıl çocuk olmamasını istiyorsa o kadar parmağını sokar.

3. Gerdek gecesi hamam tasını gusülhaneye ters kapatırlar.

4. Erkekliği bağlarlar. Erkek devenin tenasül aleti dibindeki en uzun tüylerden bir miktarı ceviz kabuğuna doldurulur. Balmumu ile sıvanır. “Falan adamın tenasül aleti uyanmasın” diye okunur, bir mezara gömülür. Bunun adı “erkeği bağlama büyü” diye anılır. Büyücü, kuru üzüme bağlama duası okur; bu üzümler erkeğe yedirilir. Bu da bir başka yoldur.

5. Nikâh esnasında el parmakları birbirine geçirilip kilitlenirse yine erkek bağlanmış olur.

6. Kadın, çingurlaça karnını koyup üzerinde döner.
7. Taze ot kaynatırlar; kaynayan suyun buğusuna erkek, kürküne bürünerek ya da kepenegine sarınarak yatar; bundan sonra karısıyla birleşir.
8. Kadın, yüksek yerden atlar ya da ağır yük kaldırır.
9. Çocuğun ana rahminde olduğu hissedilince, kahve, sarımsak, soğan kabuğu kaynatılıp içilir.
10. Çok ince dövülmüş katırtırnağı suya karıştırılıp içilir.
11. Çorap şişi ya da tavuk tüyü, kaynamış ebe gömeci suyuna batırılarak rahme sürülür.
12. Erkeğe, kaynamış nergis suyu içirilir.
13. Kadına, şaplı su, tuzlu su, afyon, katran içirilir.
14. “Tazı boncuğu” denilen nâime ya da kunduz böceğinin kabuklarını toz haline getirerek su ile kadına yuttururlar.
15. Nişadır, göztaş, limon tozu, mazi kabuğu toz halinde kadının tenasül aletine sürülür.
16. Kadına, kaynamış şaplı su içirilir.
17. Kadın, kocası ile birleşeceği sırada tenasül aletine sabun, ya da ince pamuk yerleştirir.
18. Katırtırnağı tozu ile at sineği yemeğin içine karıştırıldıktan sonra kadına yedirilir.
19. Kadının tenasül aletine limon ve şap sürülür.
20. Günlük yakılarak kadına buğusu koklatılır.
21. Kadın aybaşından on gün evvel olmayınca veya on gün geçmeyince cinsi münasebette bulunmazlar.
22. Gerdek gecesi, gelinin yüzünü yıkadığı leğenin suyunu bir gül dibine dökerler kaç yıl çocuk olmamasını isterlerse, ona göre niyet tutarlar ve leğeni baş aşağıya kapatırlar.
23. Gerdek gecesi giydiği elbiseyi soyunup sandığa koyarken de böyle niyetlenirler.
24. Yeni doğan çocuğun sonu “eşini” yedi çeşit baharatla kaynatıp buğusuna otururlar.
25. Yumurta kabuğunu yakıp tozunu kadına içirirler.

DOĞACAK ÇOCUĞUN OĞLAN VEYA KIZ OLDUĞUNA DAİR YORMALAR

1. Gebe kadın, yeni biçtiği bir çamaşır veya entari yakasının kumaşından küçük bir parçasını kulağına sıkıştırır; kapıdan çıkarken ilk gördüğü çocuk erkek ise, doğacak çocuğun erkek, kız ise, kız olacağına inanırlar. Bu suretle gördüğü çocuk olmaz da hayvan olursa erkek veya dişi olmasına dikkat edilir ve bu yönde hüküm verilir.

2. Gebe kadın, gelin arabasının arkasından bir kepçe atar; kepçe ters kapanırsa doğacak çocuk erkek, yüzü açık düşerse kız olacağına inanılır.

3. Çoğu yerde gebe kadından gizlice bir minderin altına makas ve iğne, diğer minderin altına da bıçak koyarlar. Kadının ilk oturduğu minderin altında bıçak varsa doğacak çocuğun erkek, makas ve iğne varsa kız olacağına inanılır.

4. Gebe kadın, pişmiş bir kuzunun çenesini ayırır, kuzunun damağında et parçaları kalırsa kadını kız, kalmazsa erkek doğuracağına inanılır.

5. Yeni kesilmiş horoz veya tavuğun gırtlaklarını tavana atarlar; gırtlak tamamıyla yapışırsa doğacak çocuğun kız, yapışmazsa erkek olacağına inanılır.

6. Hayvanın yağ soluğu ocağa atılır. Ocağa atılan kesecikten su fişkırırsa doğacak çocuğun erkek, fişkirmazsa kız olacağına inanılır.

7. Doğuma yakın, rüyada ay, armut, kiraz görülmesi doğacak çocuğun kız olacağına; güneş, beyaz yılan görülmesi de erkek olacağına delâlet etmektedir.

8. Gebe kadın, göğüslerine süt gelmeye başladığı zaman, içinde bir miktar su bulunan fincana bir miktar sütünden sağlar; bu süt dibe çökerse doğuracağının erkek, çökmezse kız olacağına inanılır.

9. Şapı ateşte eritirler; soğuyunca aldığı şekillere göre doğacak çocuğun erkek veya kız olacağına inanırlar. Sivrilik oğlana, çukurluk veya yassılık kıza delâlet edermiş.

10. Doğacak çocuğa dikilmiş ilk gömlek gebe kadının başına konur. Bu vaziyette iken ilk karşısına çıkan erkek ise doğacak çocuk da erkek, kadınsa kız olurmuş.

11. Gebe kadının sağ kasığı sert ise erkek, yumuşak ise kız doğurmuş. Gebe kadının karnı öne doğru sivrilirse erkek, sivrilmezse ve yaygın olursa kız doğacağına inanılır.

12. Gebe kadın, karnında çocuk kımıldarken çok beğendiği bir erkeğe bakarsa, doğacak çocuk erkek ve o baktığı erkeğe benzermiş.

13. Gebe kadın tatlıya düşkün olursa doğacak çocuğu erkek, ete ve ekşiye düşkün olursa kız olurmuş.

14. Gebe kadın erkek doğuracaksa göğüslerinin bağları kararır; kız olacaksa morararmış.

15. Doğum ağrılarında, sancı kadının belinden gelirse doğacak çocuğun erkek, kasığından gelirse kız olacağına inanılır.

16. Çocuk annenin karnındayken sağ tarafından hareket ederse erkek, sol taraftan hareket ederse kız olurmuş.

17. Gebe kadın, kız çocuktan çok, erkek çocuktan az aş erermiş.

18. Gebeliğin son aylarında, kadının tenasül aletinden akan ve “Çara” denilen koyuca su beyaz renkte olursa doğacak çocuk erkek, sarı renkte olursa kız olurmuş.

19. Gebeliğinde, kadının yüzü çirkinleşirse ve ağırlığı fazla olursa doğuracağı çocuk erkek, aksi takdirde kız olurmuş.

20. Gebe kadının topuğunun rengi yeşilimsi olursa doğacak çocuk kız, beyaz ve yumuşak olursa erkek olurmuş.

21. Gebe kadının dudakları kabarır, doğuracağı çocuk kız, yüzüne güzel ve parlak bir sarılık gelirse erkek olurmuş.

22. Arabî ayların başlarında erkek, sonlarında kız doğarmış.

DOĞUMU KOLAYLAŞTIRMAK İÇİN YAPILANLAR

1. Loğusa olacak kadın doğum yapamıyorsa kocasının avucundan su içirirler. Kocası gurbette ise, kocasının iç giyimlerinden bir tanesi, kadının yorganının üzerine örtülür.

2. Karısından korkmayan bir erkeğin ayakkabıları ile su içirirler.

3. Bazı hocaların yazdığı muskaların suyunu içirirler.

4. Harpten gelen zabitin gazi kılıcından kadına su içirirler.

5. Türbe toprağından bir miktar alıp suya karıştırıp kadına içirirler.

6. Kadının eteğinden yedi tane dul kadına tuz, sabun ve iplik verilir.
7. Bir kâğıda yedi veya kırk besmele yazıp bir su kabına atarlar. Hazırlanan bu suyu kadına içirirler.
8. Hacılarından “Kâbe toprağı” veya “Zemzem suyu” alıp kadına içirirler.
9. Kadına, ayakyolu testisinden, kocasının ya da kaynanasının el ve ayak suyundan içirirler.
10. Bir başka gebe kadının pisliği üzerinden atlatılır.
11. Kocasına abdest aldırılır; kocasının kollarından akan suyu kadına içirirler.
12. Tekkeden eski bir fistan getirtilir; ezan okuyarak kadına giydirilir.
13. Mekke’den gelmiş bir mum parçasını yutturulur.
14. Mekke’den gelmiş iyi taşlı bir yüzüğü kadının parmağına geçirirler.
15. Baş kili kızgın kuma gömülür. Şeker ile bal karıştırılarak kadına içirilir.
16. Doğacak çocuğun giyeceğı ilk çamaşır ve kundağı kibleye karşı asılır.
17. Kocasının saçından kadına tütsü yapılır.
18. Kadını kapı eşiğinden atlatırlar.
19. Kadını yorgan içinde yuvarlarlar, yüksekten atlatırlar, kuyruk sokumundan tepelerler, omzunu bastırırlar, son aylarında çok fazla yol yürütürler.
20. “Meryem Ana” denilen bir çiçeğı suya koyarlar; çiçek açılınca çocuğun doğacağına inanırlar.
21. Kadının sancıları başlayınca tavana bir ip takarlar. Kadın olağanca kuvvetiyle Bu ipe asılır.
22. Doğum sancıları tutan kadının eteğine buğday koyarlar ve bu buğdayı kuşlara yedirirler.
23. Kocası ağzına su alır; kadının ağzına bu suyun üç damlasını damlatır.
24. Yılanın ağzından kurbağı kurtaran bir adam, kadının üstünden atlatılır.
25. Rahme tatlı badem yağı sürülür.
26. Kadın, sabun buğusuna oturtulur.
27. Evin içinde dolu silah varsa boşaltılır, kılıç varsa kınından çıkarılır.
28. Kadının tenasül aletine karabiber buğusu tutulur.
29. Kadının sağ baldırına bir çıkı tuz bağlanır; saçları ve üzerindeki elbisenin düğmeleri çözülür.

30. Bir bardak suya “Yedikardeş kanı” denilen bir madde katılır, okunup üflenir ve kadına içirilir.

31. Kadın ilk sancılarını kimseye duyurmaz.

Dil Edebiyat Kolu, Sayı 33, s. 323-328, (31 İlk Kânun, 1935).

LOHUSAYI ZİYARET

1. Lohusayı, aybaşı olmayan kadınlar ziyaret etmelidir. Eğer kirli kadınlar gelirse doğan çocuk, kızamığa benzeyen kızıl taneler çıkarırmış. Buna“Ürfiye” ve “Murdarlık sapan demiri koyarlarmış. Nazardan korunmak için yine yastığının altına soğan ve sarımsak yerleştirip takkesine nazarlık dikerlermiş. Lohusayı “Al basması” hastalığından korumak için de başına kırmızı kurdele, maşallah yazılı ve oyali kırmızı bir krep yerleştirirlermiş.

2. Lohusayı ziyarete gitmeden önce, komşuların ve akrabaların yemek götürmeleri âdettir; bu yemeklerin arasında mercimek çorbası da bulunur. Fatma Anamız: “Lohusalara, mercimek çorbası götürenlere şefaat ederim” diye buyurmuştur.

3. İlk günü göz aydına gider; ikinci görüşte ise hediyeler götürürler. Çocuğun beşiği veya kundağının altına para da koymak âdettendir. İkinci ziyarete, doğumdan üç gün sonra başlayıp kırkına kadar devam ederler.

4. Bazı yerlerde, doğumun üçüncü gecesi hocalara, akrabalara, komşulara ziyafet verirler. Bu ziyafete “üçü gecesi” derler. Sofradan kalkıp kahveler içildikten sonra kadınlara ebe kadın, erkeklere de bir başkası çocuğu gösterir. Hocalar, çocuğun yüzünü sıvazlayıp dua ederler ve herkes çocuğu gezdiren kişinin avucuna para koyar.

5. Lohusanın anası, kurtuluştan yedi gün sonra akrabalarını toplar, hep birlikte hediyelerini götürürler.

6. Lohusanın odasına girerken, “Tu maşallah, Fetebarekeallah” demezlerse çocuk ve anası nazardan hastalanırmış. Bunu dedikten sonra lohusaya “geçmiş olsun”, çocuğa “ömürlü olsun”, ana ve kaynanasına “göz aydın” derler.

7. Emzikli kadınlar, lohusanın hele de yatağının ayakucuna oturmazlar, çocuk emerken odaya girmezler.

8. Lohusayı ilk ziyaret edenler, avuçlarının içinde ateşte kavrulmuş tuz tutarak Lohusaya “Tuz mu ağır, ben mi?” diye sorarlar. Lohusanın cevap olarak tuz ağır demesi iyi sayılırmış. Böylece kendisine ve çocuğa ağırlık gelmezmiş.

9. Lohusayı ziyarete gelenlerin temiz olmakla birlikte başları örtülü olmamalı ve yanlarında kırk günü doldurmamış çocuk bulunmamalıdır.

10. Aynı gün doğan anne ve çocuklar kırk gün karşılaştırılmazlar.

LOHUSA ŞERBETİ, LOHUSA HAMAMI, LOHUSAYA GELEN HEDİYELER

Lohusa Şerbeti: Kırmızı şeker ve karanfilden yapılan bir şerbettir. Bir hafta süresince ziyaret edenlere ikram ederler. Akrabaya ve komşulara da dağıtırlar. Bazı yerlerde üçüncü günden kırkinci gününe kadar bu şerbetten dağıtılır.

Lohusa Hamamı: Çocuk yirmi günlük olunca “yarı kırkı” yapılır. Önce annesi sonra da çocuk kırklanır. Kırklamayı şu şekilde yapılmaktadır:

Bir tencerede su ısıtılıp içine nohut ya da mercimek büyüklüğünde kırk tane taş ile annenin parmağındaki gümüş yüzüğü, boynundaki altınları onlar yoksa başka bir ziynet eşyasını atarlar. Daha sonra bu suyu başka bir bakır kaptı ısıtırlar. Lohusa kadın, bu suya tüm parmaklarını iki defa sokup çıkarır. (Onardan yirmi olur.) Suyu önce lohusanın sonra da çocuğun başından aşağıya dökerler. Çocuk son kez yıkandıktan sonra bir ipliğe geçirilmiş “Çingil” denilen leylekgagasını da suya atarak bu sudan üç tas dökerler. Bundan sonra çocuk ve annesi gezmeye çıkarılır.

Kırkinci gün akrabaları ve dostları davet ederler. Hep beraber lohusa hamamına giderler. Şayet kadın zengin ise herkese ziyafet çeker. O günün hamam masrafını kendisi karşılar. Bazı davetlilerin yemek ve tatlı getirdiği görülür. Hamam da eğlence düzenlerler. Hem lohusayı hem de çocuğu kırklarlar. Yapılan bu kırklama, yirminci gün yapılan kırklamayla aynıdır. Tek farkı lohusanın bu kırklamada parmaklarını suya dört kez sokup çıkarmasıdır.

Lohusaya Gelen Hediyeler: Mevsime göre elma, armut, nar gibi meyveler. Yağlık, yazma, mendil. Anne, baba ve yakın akrabalar tarafından çocuğun sağ tarafına takılmak üzere; nazarlıklar, altınlar ve gümüş paralar. Küpe, bilezik gibi eşyalar. Çocuğun beşiğine ve kundağına konulan paralardır. Lohusanın annesi, çocuğun beşiğini ve beşik takımını hediye eder.

SÜT GELMESİ VE SÜTNİNE HAKKINDA YAPILANLAR VE İNANILANLAR

Sütün Bol Gelmesi, Kesilirse Tekrar Gelmesi İçin Yapılanlar:

1. İkiz doğuran kadının ayakkabılarından biraz çamur alırlar. “Tebbetyeda” suresi yedi defa bu çamura okurlar. Okunan çamuru, kadının göğüslerinin etrafına sürerler.

2. Sütü gelmeyen kadın, “Mehmet” adlı kimse bulunan yedi evden un toplar. Bu un ile pide yapar. Yaptığı bu pideyi, bir baş soğanla birlikte sabahleyin çobana verir; çoban bunu akşama kadar dağarcığında gezdirir. Akşam olunca çoban, kadına bu pideyi verir ve “Sana süt getirdim” der. Kadının bu pide ve soğanı yediğinde sütünün geleceğine inanırlar.

3. Sütü gelmeyen kadını, sırayla üç gün sudan geçirirler.

4. Kadının göğüsleri, kocası tarafından ovulur.

5. Kadına, süt boncuğu denilen beyaz bir boncuk taşıtılır.

6. Sabunu talaş haline getirip kadının göğsüne koyarlar.

7. Kadına, tahin helvası, sütte pişirilmiş incir, haşlanmış mısır, tuzlu badem, Tuzlu “aya bakan” çekirdeği gibi şeyler yedirilir.

8. Kırk üzüm tanesi ve üç ya da yedi tane inciri okuyup müezzine verirler.

9. Müezzin bu üzüm ve inciri, ezan okurken cebinde bulundurur. Sonra emzikli kadına verir. Kadın, okunan bu üzüm ve inciri yediği vakit sütünün geleceğine inanılır.

10. Emzikli kadının gördüğü ve kokusunu aldığı her şeyin tadına baktırılır. Tattırılmazsa istenir hatta çalınır. Hiçbir şey olmazsa bulaşık bezi aşırılıp kadının göğsüne çalınır.

SÜT NELERDEN VE NİÇİN KESİLİR?

1. Emzikli kadın, imrendiği yiyecek, meyve ve tatlıdan tatmazsa

2. Lohusanın ayakucuna emzikli bir kadın oturursa

3. Nazar değerse

4. Emzikli kadın, bir şeye çok üzülüp onu kendisine dert ederse

5. Çok hiddetlenirse

6. Lohusanın sütü, yıkandığı su bahçeye dökülür ve döküleni karıncalar içerse.

SÜTNİNE HAKKINDA İNANILANLAR VE YAPILANLAR

1. Tutulacak sütninenin her şeyden evvel iyi bir soydan gelmesi ve iyi ahlâklı olması vasfı aranır; çünkü çocuğun kimden süt içerse ahlâkının ona çekeceğine inanırlar.

2. Sütninenin kocasının ve babasının helal kazançlı olup olmadığı araştırılır. Sütnine tutulacağı zaman kocasından izin alınır.

3. Sütnine ile annenin arasında yaş farkı olmamasına varsa da bu farkın fazla olmamasına dikkat edilir.

4. Sütnine, bebeği emzirmeden evvel iyice yıkanır.

5. Sütninenin hakkını ana hakkı gibi mukaddes sayarlar. Sütkardeşler arasında kaç göç olmaz. Sütkardeşler birbirlerine yavuklanamaz.

6. 100 dirhem süt alınır. Bir kız çocuğuna, akşam ile yatsı arasında “Elif Lam Mim” suresini okutup süte üfletirler. Ertesi gün sütü gelmeyen kadının ayaklarını suya koyup “su gibi sütü gelsin” duasını okuyarak sütü içirirler.

7. Kadının göğüslerine maydanoz lapası koyarlar.

8. Köpeklere ekmek, kuşlara yem dağıtırlar.

9. Suya, evliya toprağından bir miktar katarak kadına içirirler.

10. Bir baş soğanı kırıp kadının göğüslerine kapatırlar.

11. Deve dişini dövdükten sonra suyun içine katarak kadına içirirler.

12. Havuç tohumunu kaynatıp suyunu kadına içirirler.

13. Sütün gelmemesi veya kesilmesi durumunda, bunun ardındaki sebebin nazar olduğuna inanıyorlarsa, yedi komşunun kapı eşiklerinden birer parça yonga alır anne ve bebeği bununla tütülerler, aynı zamanda kurşun da dökerler. Kurşun dökülen suya ekmek doğrayıp suyun bir miktarını emzikli kadına içirip kalanı da bir köpeğin üzerinden dökerler.

ALBASTININ HALKÇA TASAVVUR EDİLİŞİ “ALBAĞLAMA”

1. Albastı, korkulduğunda görülen hayalettir. İnsan veya al giyinmiş gelin

şeklinde görüldüğü söylenmektedir. Al basan lohusa deli gibi olur sonra da ölmüş.

2. Albastı, cinlere mensup bir varlık olarak tasavvur edilmektedir. Cinler, en ziyade gelinlere ve lohusalara düşman olurmuş. Bunlar, yalnız bırakılırlarsa türlü korkunç şekillerde görünür, lohusaların hastalanmalarına, delirmelerine sebep olurlarmış. Ekseriya oğlak, tazi ve köpek şeklinde görüldüğü söylenmektedir.

3. Al basmasının en önemli sebebi; ziyarete gelenler arasında ay hali üzerinde olanların bulması olarak kabul edilmektedir.

4. Al basmaması için lohusanın başına al kurdele veya al bez bağlarlar; yatağının etrafına urgan çevirirler; üzerine al yorgan örterlermiş. Lohusanın burnuna katran çalar, soğan koklatır, erkeği yanında yatırırlarmış. Erkek, kadının muskası sayılırmış. Bu nedenle erkeği yanında olan kadını al basmazmış.

5. Kadın, doğum yaparken çok kan kaybederse “Albastı” derlermiş.

6. Albastı olmaması için, lohusanın yattığı evin bacasına bıçak, tırpan, saç ayak koyarlarmış.

7. Albastıya “gelincik” adı da verirlermiş.

8. Lohusayı albastıdan korumak için bir hafta yalnız bırakmazlar; çocuk da kırk gün yalnız bırakılmaz. Yalnız bırakmak zarureti hâsıl olursa lohusanın yanına bir bıçak veya süpürge koyarlar. Gelin olacak kızları da düğün haftasında yalnız bırakmazlar, güveyler de yalnız gezmezler.

9. Kırmızı bir peçe, boğum boğum olmak üzere yumurta, sarımsak, altın, mavi boncuk takılarak kapının eşiğine bağlanır. Eşiği yalnız al bezle kaplarlar.

10. Kadının yatağının altına kuran, enam ve muska koyarlar.

11. Çocuğun koynuna bir lokma ekmek kıştırılır.

12. Loğusa ve çocuk hasta olursa mezarlık etrafında dolaştırılır, gün doğmadan değirmenin çark evinden su alınarak içirilir.

13. Eskişehir’de bir adam kırdı, çeşme başında hayvan ve insan arasında bir mahlûk yakalamış “Al karısı” denilen bu mahlûk “Beni bırakırsan, senin eşyandan hangi evde bulunursa o eve girmem” demiş. Bunun için o adamın torunları evinden bir şey alıp lohusanın odasında bulundurlarmış.

İKİ LOHUSANIN KARŞILAŞMASI

1. Lohusalar kırklanmadan görüşmezler. Görüşürlerse çocuk “kırk bastı” ya uğrar. Bazı yerlerde, “lohusa bastı” da denir. Basılan lohusanın çocuğu hastalanıp ölmüş, ya da sıska olurmuş. Hastalanmazsa ileride çapkın, hayta olurmuş.

2. Lohusaların görüşmesine ihtiyaç hâsıl olur veya tesadüfen görüşürlerse:

A. Aralarından su dökerler.

B. Aralarından üç iğne atarlar.

C. Sırt sırta gelerek yüzlerini döndürürler.

D. Süpürge sapı ile lohusaya masaj yaparlar.

E. Çocukları değişik olarak kucaklarına alır ve öpüşürler.

F. Dikiş iğnesi değiştirirler ve bu iğneler saklanır.

G. Birbirlerinin ellerini öperler.

H. Çocuklar, arka arkaya yatırılır.

İ. Bir parayı ortadan ikiye bölerek çocuklara takarlar.

J. Başörtülerini değiştirirler.

K. İlk gelen lohusanın çocuğu, tezekle terazide tartılır.

L. Çocukların gömlekleri çarıktan geçen su ile yıkanarak değişik olarak giydirilir.

M. Lohusalar para veya yüzük değiştirirler.

N. Arka arkaya gelip birbirine simit verirler.

O. Basılan lohusanın çocuğu ayağa kaldırılır.

Ö. Çocuğu deniz aşırı bir yere götürürler.

P. Çocuk müezzinin önünde, büyük bir çocuğun kucağında minareye çıkarılıp indirilir

R. Sütleri satılarak memeleri yıkanır ve çocuklar sapan demiriyle tartılır.

S. 40 saman sapı, 40 üzerlik tepesi, 40 taş, 40 yumurta kabuğu ile ölçülür ve 40 ölçek su içine konulur. Lohusanın göğüsleri bu su ile yıkandıktan sonra çocuklar emzirilir.

Ş. Elbise değiştirilerek çocuklara meme verilir.

T. Lohusalar, dudaklarına birer iğne koyarak değiştirirler.

U. Lohusalar birbirinin avuçlarından su içerler. Ve dudaklarına birer iğne koyarak değiştirirler.

V. Aynı tasta su içerler. Bu suretle çocuklarının kırk bastıdan kurtulduklarına inanırlar.

Y. Kırk bastıya uğrayan çocuğu yol başına çıkarırlar. İlk geçen yolcunun arabası, heybesi dolu ise çocuğun iyi olacağına inanırlar.

KUNDAK OCUğUNU YALNIZ BIRAKMA

1. Kundak çocuğu oğlan olursa yalnız bırakılabilir. Kız olursa, odada kırk gün yalnız bırakılmaz. şayet bırakılacak olursa, al basar, cinler tarafından çarpılır veya aynı ehrede bir cin çocuğu ile değiştirilmiş.

2. ocuğu yalnız bırakmak zarureti hasıl olursa:

- A. Çocuğun yanına süpürge,
- B. Dolu su testisi
- C. Bıçak, anahtar, makas, herhangi bir demir parçası,
- D. Tarak,
- E. Ayna,
- F. Çocuğun başına bir tas su,
- G. Tuz,
- H. Suda sönmüş kömür,
- İ. Kuran, enam,
- J. Süpürge teli, ekmek parçası, üzerlik tohumu bir çıkı yapılarak çocuğun başının altına konur.

3. Kız çocuğu yalnız bırakılırsa bacadan bir alaca kuş iner, çocuğu boğarmış.

4. Cinler tarafından değiştirildiği zannedilen ocuk, musalla taşı üstüne veya kllğe yatırılarak anası tarafından üç defa “al çocuğunu, ver ocuğumu” denirmiş.

5. Değiştirilen ocuk, gittikçe sıskalaşırmış. Buna yalnız mezar ilacı yapılır: Mezarlıkta boş bir mezar bulunur; ocuk buraya konulup bir müddet yalnız bırakılır. Bu müddet zarfında ocuk ağlarsa, kendi çocuğunun geldiğine ve iyi olacağına almet sayılır.

OCUğU NAZARDAN KORUMAK İÇİN YAPILANLAR

1. Çocuğun sağ omzuna mavi nazar boncuğu, koltuğunun altına da muska konur.

2. Koca karılar, çocuğun yüzünü, çenesini, boynunu, kollarını, göğsünü dili ile yalar.

3. Mavi boncuk, katırtırnağı, kaplumbağa yumurtasının kabuğu, kurt veya köpek dişi, altın, hurma çekirdeğinden yapılmış nalın, mercan, yılan gömleği parçası, iğde çekirdeği, şap gibi şeyler bir başta sarımsak, üzerlik ve çörek otundan yapılmış bir küçük çıkıya dikilerek çocuğun sağ omzuna iliştilir.

4. Nazarlığa takılan altın “Maşallah” yazılı olmalıdır.

5. Çocuk sokağa çıkarılırken kundağına veya cebine sarımsak konur.

6. Çocuğa gömleği ters giydirilir.

7. Çocuğa mümkün olduğu kadar eski kıyafet giydirilir. Yeni elbise giydirileceği zaman üstünün bir tarafını yırtarlar.

8. Çocuğun eli, kulağının arkası karalanır ya da kaşlarının ortasına çivit sürülür.

9. Çocuk, yedi yaşına geldikten sonra, yirmi yaşına kadar cebinde ve gizli yerlerinde dikilmiş mavi boncuk, sarımsak, çörek ve üzerlik otları bulundurulur.

10. Nazardan korunmak için çocuğu tütsülerler, çocuğa kurşun dökerler. Kurşun, dökülürken patlarsa, “kem gözlere şiş” derler. Kurşun eritilerek suya dökülür; bu suyla çocuğun yüzü yıkanır. Üzerlik tohumu yakılarak çocuk tütsülenir, tuz çatlatılır.

11. Kimin nazarı değdiğinden şüphe ediliyorsa o kişinin kapısı gizlice yıkanır ya da ayakkabısının altından bir parça veya bir kumaş parçası kesilip suya atılır. Çocuk, bu su ile yıkanır.

12. Nazarı değen kimsenin kapısı eşiğinden yonga alınarak tütsülenir ya da çalınan parça üzerlik otu ile yakılarak çocuk tütsülenir.

13. “Kul eüzü” suresi okunarak çocuğa üflenir.

14. Kırk bir tane çörek otu alınır, kırk bir defa “Kulhüvallahü” okunup üflenir; bundan sonra çocuğa nazarlık takılır.

15. Nazar olduğuna inandıkları çocuğun başına tersinden sofra bezi örtülerek su dökülür.

16. Köpek kafasının kemiği ve muhtelif şeylerden yapılmış çingirak üstünden çocuğun üstüne su atılır.

17. Nazar olmuş çocuk uykuya yatırıldığı vakit çörek veya üzerlik otu ile tütülenirken “Üzerliksin, her bir derde devasin, üzerlik demişler senin adına çıksın çocuğumun ağzından, kasığından elem terefiş kem gözlere demir şiş. Çörek otu patlasın, çocuğuma nazar edenler patır patır çatlasın” denir.

Halkevi Dil, Edebiyat Kolu, Sayı 34, s. 378.384, (29 Şubat, 1936).

YÜRÜMEYEN ÇOCUKLAR İÇİN YAPILANLAR

1. Çocuk, cuma selasında sallanır. Ayın ilk cuması öğle ezanı okunurken çocuk bahçede, kibleye karşı kollarından tutularak sallanır ve “Çıktım cumaya, salladım selaya, çocuğum yürüsün gelecek cumaya” ya da “Selalar verilsin, çocuğum yürüsün” bir başkası “Selaya destur, oğluma destur, izin ver Allah’ım, yavrum yürüsün” denir ve sıra ile üç cuma böyle yapılır.

2. Kurban Bayramı’nda, yedi evden kurban dili soyulup kaynatılır, dilin suyundan çocuğa içirilir.

3. Çocuğu selaya salladıktan sonra birisi karşısına geçerek bıçak veya satır ile toprağı çizmeye başlar; çocuğu tutanlardan biri “Ne kesersin? Diye sorar. Elinde satır bulunan kişi “Çocuğun korkusunu” cevabını verir ve bu sual, üç defa tekrar edilir.

4. Çocuk selaya sallandıktan sonra yürütülür, bu sırada arkasından su dökülür. “Çocuğum su gibi yürüsün” denir.

5. Çocuğun dizlerine yedi defa para sürdükten sonra bu para fukaraya dağıtılır.

6. Öğle ezanı vakti üç beş simit halkası, çocuğun dizlerinden geçirilir. Nişanlı bir kıza, bu halkaları iki tarafından kestirirler ve “Ayağının bağları çözülsün” diyerek simitleri çocuklara dağıtırlar; kedilere yedirirler.

7. Çocuğun ayaklarına yün bir iplik bağlarlar. Cuma namazına gidenlerden birine veya namazdan ilk çıkana kestirirler.

8. “Mehmet” adlı çocuk bulunan yedi evden un toplayarak pide yaparlar. Pideyi, çocuğun iki ayağının arasından yuvarladıktan sonra ona yedirirler.

9. Çocuğun ayağına köstek bağlayıp gezdirirler. Kösteği yavuklulardan birine kestirdikten sonra çabuk yürüyen bir adamın kucağına verirler. Bu adam, çocuk kucağındayken koşarak evin etrafını üç defa dolandır.

10. Çocuk, altı aylık olduktan ve eli us olsun diye altı aylık kınaları çalındıktan sonra annesi çocuğun dizlerini yumurta sarısı ve akı ile ovar.

11. Tekkelerde bir türbenin etrafında “Allah ayak, demir dayak” diyerek üç defa çocuğu sürür ve dolandırır.

12. Üç yolun ağzında yedi koyun parçası bulunan bir çömlek kaynatılır. Geçenler, “Ne kaynatırsın?” diye sorarlar. Çömleği kaynatan kişi, “Aydaş kaynatırım” cevabını verir.

13. Haziran ayında çocuğun ayaklarını suya soktukten sonra toprağa yatırılır.

14. Mayıs ayında ölen hayvanın işkembesine çocuğun ayaklarını sokarlar.

15. Cuma selası verilirken iki kadın, yürümeyen çocuğu yol ortasından su üzerinden üç defa hoplatır; bunun üzerine çocuğun annesi ardına bakmadan evladı ile evine döner.

ÇOCUĞUN KONUŞMASI İÇİN YAPILANLAR

1. Üfürükçü hocaya okutup üfletirler.

2. Çocuğa yedi kurban dili yedirirler.

3. Kurban kesildiği zaman kurbanın dili yakılır, külün bir miktarı çocuğun yemeğine karıştırılarak çocuğa yedirilir.

4.“Seyit Battal” Türbesi’nin anahtarı çocuğun ağzına sokulur ve üç defa kilit açma taklidi yapılır.

5. Çocuğun dilinin altındaki damarın birini keserler.

6. Kanaryaya içirilen suyun artığı, çocuğa içirilir.

7. Dilencinin torbasından ekmek çalıp çocuğa yedirirler.

8.Çabuk konuşan bir çocuğa bir parça ekmek çiğnetirler; bu parçayı konuşması gecikmiş çocuğa yedirirler.

9. Tencere veya sahanın kapağına su doldururlar; içine bir anahtar koyup suyu çocuğa içirirler.

10. Çocuğa, davar çanı içinden su içirirler.

11. Üç hafta Cuma namazı vaktinde çocuk cami kapısına yatırılır; imam camiye açacağı sırada caminin anahtarını çocuğun ağzına götürerek kilit açma taklidi yapılır.

12. Çocuğa, eşek eti yedirirler.
13. Çocuğun konuşması gecikirse tekkelere kurban adarlar; cinler tarafından tutulduğuna inanıldığı için çocuğu, hocaya okuturlar.
14. Güneş doğmadan kuşlara yem serperler.
15. Cami anahtarı bir tasın içine konularak bir müddet orada bırakılır; tasın içindeki su, çocuğa içirilir.
16. İmam, Cuma namazından evvel camiye açacağı sırada anahtarı kapıya sokar, çevirmeden çıkarır, çocuğun ağzına sokarak çevirir; bu ameliye üç defa yapılır.
17. Çocuğa kırlangıç yumurtasının kabuğu ile su içirilir.
18. İneğin boyunduruğu, çocuğun boynuna geçirilir, ineğe “Böğür, mele”, çocuğa da “Söyle” diye hitap edilir.
19. skiden müftü gibi din memurları, kaymakam ve mutasarrıf gibi mülkiye memurları, hatta İstanbul’da sadrazamlar; çocuğun ağzını resmi mühür ile mühürlerler sonra da açtırlarmış.
20. Kurbanın dilinin ucu çocuğa yedirilir.
21. Tekkenin çeşmesinden su içirilir, evde avdetle kapının kilidi açılırken “Çocuğumun dili de böyle açılsın” diye dua edilir.
22. Bulgur buğusundan toplanan suyu çocuğun damağına sürerler.
23. Cami anahtarı ile çocuğun dili açılmazdan evvel, üç “Kulhüvallah”, bir “Elham” okunur. Buna dil açma denir.
24. Kırlangıçların geldiği ilk gören, çocuğun ağzına tükürür.
25. Çocuğu bir çuvala koyarlar. Yedi kapı dolaşarak “Allah rızası için çocuğuma bir çuval laf verin” diye dilenirler.
26. Aşure yenilen kaşıklar yıkanarak çalkalama suyu çocuğa içirilir.
27. Çocuğun yanında kilit açılır.
28. Türbe sandukasına arzuhal konur. Çocuğun başından ekmek dolandırarak köpeklere atarlar.
29. Doğan çocuk, ileride çabuk söylesin diye bebeğin ağzına bir kuş tutarlar, gagasını çocuğun ağzına sokarlar ve ilk memesini emdirirler.
30. Konuşması geciken çocuğa, müftünün ve en büyük mülkiye memurunun çiğnediği lokma yedirilir.

31. Çingene'nin çiğnediği bir lokma çocuğa yalattılır.

BEŞİK GÜNÜ ÇOCUK HAMAMI

1. Bebek beşiğe ilk kez yatırılacağı zaman komşular, akraba ve ahabaplar çağırılır ve ziyafet verilir; buna “beşik düğünü” derler. Yedi gün ya da daha ziyadedir.

2. Çocuk düğünü: Çocuk iki aylık olduğu zaman yapılır. Çocuk düğününde bebeğin başı ucuna türlü yemişler, lokma veya başka konur; davetli çocuklar bunları yerler. Beşiğe evvela bir kedi yatırılır, kedi beşikte sallanır. “Kedi gibi uykucu olsun” denir. Bundan sonra kedi kaldırılıp çocuk yatırılır. Yine beşiğin etrafına şeker, yemiş serpilir; bunları çocuklar yer. Davetlilere ayrıca yemek verilir.

3. Bazı yerlerde beşik düğünü, kırklanma hamamından avdetle yapılır.

4. Lohusa hamamı ile çocuk hamamı aynıdır. Çocuk yıkandıktan sonra tasa su doldurulur; çocuğun sağ elinin parmakları birleştirilerek suya sokulur; beşer beşer kırka kadar sayılır; kırklanmış bu su, çocuğun başına dökülür.

5. Çocuk hamamında bir altını tasın içinde kırk defa yıkarlar; bu suyu çocuğu başından aşağıya dökerler. Altın ile birlikte bir torba içinde kırk taş da tasa konur.

6. Adanmış kurban varsa kırkinci günü kesilerek hamama davetli olanlara bununla ziyafet çekilir.

7. Çocuğun, yakası açılmamış bir gömleğin yaka kısmının bir ucu ebe kadının yüzüğünden geçirilir. Yüzün diğer tarafında kalan yaka kısmının ucu bir erkek çocuğa mumla yaktırılır; bundan sonra çocuk yıkanır ve hamam merasimi başlar.

8. Lohusa hamamından yıkanıp çıktıktan sonra gelinlik elbisesini giyer ve el öper.

9. Hamamdan döndükten sonra çocuğu koyun gibi uslu diye koyun postunda yuvarlarlar. Manda gibi uyanınca sessiz olsun diye; manda yemliğinde bir müddet yatırılır.

10. Kız çocuk 38, erkek çocuk ise 40 günlük iken hamama götürülür.

11. Çocuk kokmasın diye doğduğunda vücuduna tuzlu su sürülür; üç gün sonra ebesi tarafından yıkanır.

12. Çocuk hamama giderken ilk karşılaşılan hayvan veya insandan çocuğun ileride ne olacağı anlaşılır. Köpek görülürse huysuz olacağına; memur çıkarsa, ileride büyük adam olacağına, hoca çıkarsa âlim ve dindar olacağına yorulur.

13. Çocuk, hamamda temizlenmemiş bir işkembeye sarılarak hamamın bir köşesinde bir iki saat bırakılır; sonra yıkanır. Ten renginin aklaşması için bu uygulama yapılmış.

14. Kırklama ziyafeti verilen çocuk, ileride zengin olurmuş.

DİŞ BULGURU, DİŞ BUĞDAYI (DİŞ HEDİĞİ)

1. Çocuğun ilk dişi görüldüğü zaman, buğdayı veya mısırı suda kaynatıp üstüne şeker serperler, bununla “diş buğdayı” yapılır.

Çocuğun dişini ilk gören, çocuğa bir hediye, ekseri bir elbise verir. Akrabalar, tanıdıklar çağrılır; çocuğun dişinin üstüne buğday ve mısır sürülür, sonra da herkese dağıtılır, yenir, türkü söylenir, oyun oynanır; bütün gün eğlenilir. Buna “diş bulguru”, “diş hediği” de denir.

2. Diş hediği, çocuğun dişlerinin kolay ve çabuk çıkması için yapılır.

3. Bebeğin eteğine buğday veya mısır doldurularak çocuklara bunlardan ikram edilir.

4. Diş hediğinin içine para da karıştırılır. Dağıtılırken para kimin kaşığında çıkarsa o kişi çocuğa hediye alır.

5. Dişi ilk gören, çocuğa elbise alamasa bile bir gömlek olsun diker.

6. Diş buğdayına çağırılanlar da hediye götürürler.

7. Bazı yerlerde diş bulguru yerine “diş göllesi” yaparlar. Gölle: buğday, mısır, fasulye ve nohudun bir arada kaynatılmış halidir. Bunun üzerine şeker, ceviz, tuz ve kuru üzüm katarlar.

8. Diş hediği veya göllesi dağıtılmadan önce, bir tepsiye doldurularak çocuğun yanına getirilir. Bu tepsiye, eğer çocuk kız ise; ayna dikiş takımı, makas, para, oğlan ise; kalem, kılıç, kuran konur. Kız makası alırsa terzi olacağına, aynayı alırsa süsü seveceğine hüküm edilir. Oğlan çocuk, kalemi alırsa kâtip, kılıcı alırsa zabıt, kuranı alırsa âlim ve dindar olacağına inanılır. Bunların hiçbirini almazda yalnız gedik ve gölleden alırsa kısmetinin gür olacağı anlaşılır.

9. Yapılan bulgurdan bir ipliğe yedi ya da kırk bir tane geçirilerek asılır.

10. Çocuğun dişini ilk görene anası, bakırdan yapılmış bir eşya hediye eder.

11. Zengin olan kimseler yedi komşuya göndereceği gölleye birer fildişi tarak da eklerler. Bunu yapmakla çocuğun dişleri fildişi gibi sağlam ve beyaz olurmuş.

AD KOYMA İLE İLGİLİ ÂDET VE İNANÇLAR, ÇİFT AD VERME, AD DEĞİŞTİRMENİN SEBEPLERİ, AD KONURKEN HEDİYE GÖTÜRME

1. Ebe kadın, çocuğun göbeğini keserken bir ad koyar; buna “göbek adı” denir. Göbek adı bir daha kullanılmaz.

2. Çocuğa ad koyma hakkı babanın ya da en yaşlı aile reisinin hakkıdır. Bu hakkı bazen ahabaplardan birine, en ziyade hocalara terk ederler.

3. Çocuk doğduktan üç gece sonra ad konur ve “üçü gecesi” yapılır. Üçü gecesi, akrabalara ve davetlilere ziyafet verilir. Davetliler arasında bir de hoca bulunur. Yemekten sonra çocuğun üstüne peşkir, yağlık örtülür. Bu başörtüsü hocanın hediyesidir. Hoca, çocuğun sağ kulağına eğilerek ezan okur, sol kulağına kamet getirir. Adı konan çocuğun kulağına, üç defa adını bağırarak söylerler.

4. Peygamberlerin ve uluların adları konurda çocuk hastalanırsa “çocuğa adı ağır geldi” derler ve hastalığı bu yüzden gelmiş sayarlar, çocuğun adını değiştirirler. İkinci ad, “Kurt, demir, kaya” gibi adlardır. Buna “küçük ad” denir.

5. Çocuğun yüzünde çirkinlik verecek leke bulunursa yine adı değiştirilir. “Ben” olursa kızların adlarının önüne “benli” kelimesi getirilir: Benli Ayşe, Benli Gülsüm gibi.

6. Kadının daha önce doğurduğu çocuklar ölmüş ise doğan çocuğa “Yaşar” adı verilir.

7. Çocuk doğmadan önce, çocuğun babası şehit olmuş ya da ölmüş ise “Tanrıverdi” diye adlanır.

8. Adı koyacak kimse ekseri sabah namazından avdetle ad koyar ya da önce iki rekât namaz kılar.

9. Ad konduktan sonra çocuk hastalanırsa başkasına satarlar ve hemen tekrar satın alarak adını değiştirirler. Bir başka inanişaya göre de çocuk mezarlığa bırakılır; bırakan arkasına dönüp yürür; başka biri alır, eve getirir. Bu suretle çocuğun uzun ömürlü olacağına inanılır.

11. İsmi geç konulan çocuğun inatçı olacağına inanılır.

12. Çocuk çok yaşasın diye oğlan ise babasının, kız ise annesinin adı verilir.
13. Üçü gecesinde davetliler, çocuğa hediye getirirler.
14. Ad konurken çocuk, annesinin kucağında bulunur.
15. Çocuk doğmadan önce ev halkından biri “rüyasında falanı gördüm” derse çocuğa rüyada görülen kişinin ismi verilir.
16. Çocuk, bayram arifesinde doğmuş ise adı “Arife”, Kurban Bayramı gününde doğmuş ise adı “Hacı”, Kadir Günü veya gecesinde doğmuş ise adı “Kadri”, “Kadiriye”, Şaban, Ramazan, Bayram aylarında doğmuş ise “Şaban”, “Bayram”, “Ramazan” konur.
17. Kadının çocukları yaşamazsa çift ad konur. Ekseri karı koca arasında ihtilaf olmasın diye baştaki isim erkeğin, sondaki isim kadının ecdadından birinin adı olur.
18. Bir kadının ölen çocuğunun adı, doğan çocuğuna verilir.
19. Yedi evden, yedi bez parçası toplanır, çocuğun entari ve takkesine dikilir.
20. Çocuk çok yaşasın diye anne ve babasının isimleri çocuğa verilir.

Dil, Edebiyat Kolu, Sayı 34 s. 490.496, (30 Mayıs, 1936).

FOLKLOR ARAŞTIRMALARINDAN

1. Oğullarını evlendirmek isteyen anneler, eltileri veya yakın akrabalarından kadınlarla düğünlere kız beğenmek için giderler. Gözlerine kestirdikleri kızlar için ya kendileri ya da bu işle uğraşıp ihtisas kazanmış kadınlar, kızın evine gider. Bundan evvel, ebeveyn ve akrabadan olmayan bir kadın, kızın evine gereken bir münasebet düşürür; delikanlı ve ailesini met eder, ağız arar. Şayet meyil görürse haber verir; bundan sonra kızı görmeye giderler. Bunlara “görücü” denir.

2. Kızlar görücülere çıkar, el öper, hiç konuşmadan kapıdan çıkar. Bu sırada görücülerden biri kızıdan su ister; kız su ve kahveyi hazırlar, getirir. Kahveleri sunduktan sonra kapının önünde elinde tepsi görücülere karşı bekler. Görücüler kahve içinceye kadar kızın duruşunu, endamını, yüzünü süzerler. Kahveleri bitince kızı gelip oturmasını teklif ederler. Kız kahve tepsisini götürdükten sonra karşılarına edeplince oturur. Görücüler, kızın terbiyesini anlamak için konuşturmaya, dişlerini görmek için de güldürmeye uğraşırlar.

3. Bazı görücüler vesile bulur, ev sahibini kandırırlarsa evin her tarafını gezer, bilhassa mutfak, odalardaki eşyaların tertibi, dolapların düzeni gözden geçirilir. Kızın soyunu, anne ve babasının ad ve sanlarını, varlıklarını tahkik ederlerdi. Kıza birlikte hamama gitmeyi teklif ederler. Orada kızı çıplak olarak gözden geçirir; vücudunda bir kusuru olup olmadığını öğrenirlerdi. Bu uzun tetkik ve tahkikler ancak şehirlerde olurdu. Köylerde bunlar bilindiği için o kadar ince eleyip sık dokunmazdı.

4. Kız tarafından delikanlı için istek varsa görücülerin ayakkabıları çevrilmez; yok ise çevrilir ve içine biraz da tuz konur. Görücüler kızı beğenirlerse giderken: “Gelecek kapımız yine burasıdır” derlerdi.

5. Kız beğenilmiş ve oğullarına layık görülmüş, oğulları da muvafakat göstermişse babasından ya kendileri ya da vekilleri vasıtasıyla kızı isterlerdi. Bunların arasında çok defa bir de hoca bulunurdu. Kız “Allahın emri, Peygamberin kavli ile” istenirdi. Arada vasıta olan erkek ve kadınlara “dünür” derler.

6. Kız babası derhal söz vermez, kıza ve anasına sormak bahanesi ile biraz mühlet isterdi. Bu süre zarfında delikanlı için tahkikatta bulunurdu. Bu süreden sonra dünürler tekrar gelirdi. Araştırmalar sonucunda delikanlı beğenilmemişse bir bahane bulunur ve tatlıkla reddedilirdi. Şayet beğenilmişse “Söz kesimi” olurdu. Şekerler, şerbetler dağıtılırdı. Ertesi günü kayınbaba ve kaynana ile aracılık yapan dünürler kız evine davet edilerek “dünür görüşmesi” ziyafeti yapılırdı. Bu görüşme ekseriya kız evinde yapılır ve bütün masrafı delikanlıya ait olurdu. Bu ziyafete “ağız tadı” derlerdi.

7. Söz kesiminden biraz sonra dünürler tarafından nişan “yavuklanma” pazarlığı başlardı. Bu pazarlıkta kızın götüreceği çeyiz, ana babaya, akrabaya verilecek hediyeler, kıza takılacak takılar, delikanlının ve kaynananın kıza vereceği yüz görümlüğü ağırlığı ve miktarı konuşulur ve anlaşılırdı. Anlaşıldığı takdirde aralarında nişan ve yavuklanma merasimi yaparlardı. Köy ve kasabalarda hala bu âdete riayet olunur.

8. Zamanımızda da nişan yapılır; iki tarafın akrabasına bir davet yapılarak toplanan cemiyetlerde “yüzük takma” merasimi yapılır ve bu yüzükleri parmaklarında taşıyanlar “nişanlı” olur. Nişanlılar daha rahat görüşürlerdi.

9. Erkek veya kız tarafından nişan bozulabilir ve bu ayıp sayılmaz; çünkü nişan, gençler nikâhlanıp birleşmeden önce iyice anlaşmaları için verilen bir mehildir. Bu sürede birbirleri ile iyi geçinemeyeceklerini anarlarsa yüzükler iade olunur ve ayrılırlar.

10. Eskiden yavukluların ayrılmaları ekseriya evlenme pazarlığındaki anlaşmazlıktan ya da iki tarafın arasında bir dargınlık zuhur etmesinden ileri gelirdi. Köylerde bu yolda verilen sözden dönmek büyük ayıp sayılır.

11. Dünür görüşmesinde delikanlının ebeveyn ve akrabası da kız evine gider ve ağızlanırlar; biraz sonra kız halkı bu ziyareti iade eder. Bu suretle hususi görüşmeler, gelip gitmeler sıklaşır ve anlaşmalar kolaylaşır. Bundan sonra “yavuklanma” olur.

12. Söz kesildiği gün delikanlıya sırmalı çevre gider ve nişan günü tayin olunur.

Bazı yerlerde bu çevre ancak nişan merasiminden sonra gönderilir. Delikanlı bunu kuşağına sarar ve yavuklanmış olduğu anlaşılır.

13. Köy ve kasabalarda yapılacak nişan “yavuklanma” merasimi için iki tarafın ailesi birleşerek davet edilecekler kararlaştırılır. Bir erkek bir de kadın davetçi seçilir. Köylerde her türlü düğün daveti yapanlara “okuyucu” denir. Okuyucular davetlileri iki tarafın selamı ile çağırır. Yüzükleri; geline, kaynanalar, güveye de kaynalar dualarla takar. Nişan merasiminde kaynana geline ayrıca takı takar. Akrabalarda varlıklarına göre takarlar. Eğlentiler yapılır. Def, dümbelek, zillerle oyunlar oynanır.

14. Söz kesildikten sonra çeyiz yapmak için istenilen para, nişan ve nikahta delikanlının, anne ve babasının takacağı takılara ve yüz görümlüğüne “ağırlık” derler.

15. Nişan kız evinde yapılır ve bütün masrafı delikanlıya ait olur.

16. Eski zaman ağırlıkları: sırmalı kadifeden don ve gelinlik entari, kemer bir çift ipek peştamal, bir çift sarı mest, bir çift parlak ayakkabı, bir yatak takımı, bir çift kilim, namazlık, tencere, ecdattan kalma bir bakır su tası, bakır leğen ve ibrik, bir çift sandık, para ve ebeveyne ait hediyelerdir. Kız, ayrıca çeyiz götürür.

17. Nişan ve nikâhı müteakip güveye müjdeciler koşar ve müjceler, bahşişlerini alırlar.

18. Nişanı Şeker Bayramı arifesinde ya da Kurban Bayramı'nın ilk akşamında yapmak hayırlı sayılır.

19. Nişanda, kız evinde ara soğumasın diye su verilmez, şerbet verilir.

20. Nişan yapmak üzere kız evine gidenlerin, kız ellerini öper ve erkek evinde dağıtılmak üzere mendil ve çevreler gönderir. Bunu “Tutu” derler.

21. Yavuklular, nikâh oluncaya kadar bayram ve kandillerde birbirlerine donatılmış bohçalık ve hediyeler gönderirler. Bun da “Nişan yolu, nişan artları” derler.

22. Düğün olmadan kızın anası delikanlıdan “Ana sütü” parası ister. Bazı yerlerde bu da pazarlığa dâhildir.

23. Akraba ve ahabpların kız ve erkeğe gönderdikleri hediyeler ekseri çeyiz ve ev eşyasına ait şeyler olurdu.

24. Nişan bozulduğu takdirde, kıza ait takılar ve hediyeler iade edilir; şayet nişanı delikanlı bozmuş ise bunlar geri gönderilmez.

25. Nişan gününde bohçalık ve hediyelekler teşhir edilir. “Her birinin kimin tarafından geldiği söylenir ve bu filanın hediyesidir, ermeyenler ersin” denilir.

26. Evlenmeden önce pazarlığa göre kıza ve akrabalarına giden ağırlık, para, ziynet eşyası, duvak ve bohçalık denilen çamaşırlar, yüz havlusu ve yağlık gibi şeylerdi.

27. Eskiden nişan merasimi şöyle olurdu: Nişan, pazartesi veya perşembe günleri yapılırdı. Söz kesilince kız tarafından delikanlıya bir çevre gelirdi. Delikanlının gönderdiği kimseler bu çevreyi alır ve getirilen şerbetleri içtikten sonra tepsiye birer birer para atardı. Bundan sonra tespit edilen günde nişanları yapılırdı. Delikanlı tarafı; yüzük, bilezik, küpe, entari, şalvar, ayakkabı, yazma, sakız, kına, şeker, yemiş alarak ve bütün akrabalarını toplayarak kız evine gelirdi. Kız evi de topladığı ahabpları ile gelenleri karşılar, selamlar, hal ve hatır sorar daha sonra hep birlikte kahvelerini içerlerdi. Bunun üzerine kızın akrabalarından bir kadın başına beyaz ince bir örtü örter. Kaynananın getirdiği kumaşı, kapının eşiğinden kaynananın önüne kadar yayar ve yavuklanan kıızı kaynananın önünde diz çökerek oturtur. Kaynana kıza; yüzük, bilezik, küpe takar. Bunun üzerine kız kaynanadan başlayarak herkesin elini öper. Eli öpülenlerden her biri kıızı gezdirene bahşiş verir.

AĞIRLIK ALDIKTAN SONRA KOMŞULARA DİKİŞ, DAĞITMA, ÇEYİZ ALTINA DAVET, GELİN MUSKASI, ÇEYİZ ASMA, DÜĞÜN İÇİN YAĞLIKÇIDAN BAŞLIK KALDIRMA, GELİN SÜSLEME

1. Köylülerimiz yalnız düğünler de değil, her vakit birbirlerine el birliği ve iş bölümü ile yardım ederler. Dul ve kimsesiz kadın ve öksüzlerin tarlaları sürülür, mısırları, ekinleri çapalanır, mahsulleri toplanır ve harman edilir. Kendi mahsulleri pazara götürülürken bunların veya konu komşunun mahsulleri de götürülüp satılır.

Yardımları yalnız kendi köylülerine mahsus değil, umumidir. Yemekten ziyade yedirmekten hoşlanırlar. Konuk ağırlamakta Türkler kadar ileri giden kimse yoktur. Eskiden köy zenginleri “Ocak sahibi” olur. Bunların açık bir konakları bulunur ve gelip geçen yolcular otele iner gibi burada konaklar, kendileri de, hayvanları da doyurulur ve onlara iyi muamele edilirdi. Şimdi bile küçük, büyük köylerde hiç olmazsa bir konak “Misafir odası” bulunur. Yolcular haricinde köye uğrayanlar burada ağırlanır. Küçük köylerde nöbetleşe her evden yemek çıkar ya da konak hakkı diye köylü mahsullerinden bir kısmı toplanarak satılır, saklanır. Yoksullar için de “Harman payı” bırakılır.

2. Kız, delikanlıdan aldığı ağırlık ile çeyizini tamamlar, düğüne hazırlanır. Entarileri, çamaşırları biçilip dikilir. Çoraplar örülür, el işleri yetiştirilir. Bunun için akraba, konu komşu kız evinde toplanarak bu işleri el birliği ile yaparlar. Bu yolda yapılan işlere “İmece” derler.

3. Çeyiz hazırlandıktan sonra kız evinde bir sergi yapılır. Bunu seyretmek için akraba, konu komşu kısaca tüm tanıdıklar davet edilir. Bu davete “Çeyiz altına davet” derler. Çeyiz, takım takım ayrılmış ve çoğu işlemeli bohçalar yerleştirilmiştir. Gelenlere açılır. Hediyeelikler kime ait ise söylenir: “Bu güvey hediyesi, bu kaynananın, bu kaynatanın, bu eltinin” diye belirtilir. Kızın götüreceği el işleri ve mutfak takımları birer birer gösterilir.

4. Hamam bulunan yerlerde düğünün salı günü “Hamam günü” olur. Kızın annesiyle, gelin ve gelinin akrabalarından kızlar hamama gider, eğlencesiyle yıkanır. Çalgılar, oyunlar olur.

5. Düğün haftasında hocaya okutulmuş kırmızı bir bezi muska şeklinde gelinin başörtüsü ve duvağının altına saklarlar. “Gelin muskası” denilen bu bez, onu iyi saate olsundan koruduğu gibi ona uğur da getirir. Düğünden sonra bu muska

sandıkta saklanırmış ve daha önceden büyücülere yaptırılan “Şirinlik muskası” da güveye hoş görünmek için taşınırmış.

6. Gelin, kocasının evine götürülürken sapa bile olsa cami önünden geçirilirmiş.

7. Gelin ve güveye cinler düşman oldukları için bunlar düğün haftasında yalnız bırakılmaz ve karanlıkta gezmelerine izin verilmezmiş.

8. Perşembe günü gelin kocasının evine gittikten sonra kendi tarafının olduğu başı düzeltirler ve bir yüz örtüsü ile örterler. Duvak denilen bu örtüyü gece kocası açmadan evvel çıkarır ve bakarlarsa gelinin çocuğu olmaz ve kocasının sevgisi başkasına dağılırmış.

9. Perşembe günü sabahı, yazıcı kadın gelini erkenden süslemeye başlar hemen hemen yüzünün her tarafına pul yapıştırırmış. Varlıklı olanların alın ve yanaklarının ortasına elmas da yapıştırırmış. Düğün için bağlıkçıdan kiralanan başlık “Sorguçlu taç” başına takılırmış. Ödünç elmaslarla da bezenir, duvağı örtülür ve gelin alayı ile güvey evine götürülür.

10. Köylülerin elmas taçları bulunmaz; fakat başlarında hiç olmazsa sorguçlarla süslenmiş bir hamam taşı bulunur. Bazı yerlerde bu hamam tasının üstünde gelin kocasının evine giderken bir de “Nar” yerleşmiş bulunur yada taç yerine üstü sırma işlemeli bir fes etrafı altın ve incilerle donatılır ve iki tarafa sorguç takılarak taç yapılır.

Dil, Edebiyat, Tarih Kolu, Sayı 39, s. 563.569, (Şubat, 1938).

ESKİŞEHİR DÜĞÜNÜ

Evlenecek erkeğin arabalarından birkaç kadın, eşten dosttan methini işittikleri kızlar hakkında “Anlattıkları gibiyse fena değildir.” hükmünü verdikten sonra bir de kendi gözleriyle görüp kesin kararlarını vermek üzere kız evine görücü olarak giderler. Görücü gidenlerin kızın ailesi ile tanışıyor olması elzem değildir.

Sormak suretiyle öğrendikleri kız evinin kapısını çalarak: “Misafir kabul eder misiniz?” diye sormaları üzerine görücü oldukları anlaşılır ve içeriye kabul edilirler. Havadan sudan konuşurlar. Görmeye gelinen kız, kahve getirir. Misafirler kahvelerini içinceye kadar karşılarında ayakta durur. Daha sonra fincanları alır ve bir daha da görünmez. Görücüler bir yandan kahvelerini içerken diğer yandan da kız

tetkik etmişlerdir. Bir şey söylemeden kalkıp giderler. Şayet kızı beğenmemişlerse bir daha ses çıkarmazlar; fakat kız hoşlarına gitmişse birkaç gün sonra tekrar gelirler ve kendilerini tanıtarak Allahın emri ile kızı isterler. Kızın ailesi, düşünmek için mühlet ister. Bu mühlet zarfında erkek tarafı araştırılır. Konuşulan süre sonunda gelen dünürler şayet beğenilmemişse ret cevabını alır. Beğenilmişse kızın babası bir defada muvafakat ederek, tayin ettiği günde gelip çevrelerini almalarını söyler.

Dünürlerin gelip gittiği sırada eğer işin olması taraftarı iseler; araya soğukluk girmesin diye kendilerine katiyen soğuk şeyler ikram etmezler.

Çevre Verilişi:

Tayin edilen günde gelen dünürlerin önüne getirilen bir iskemlenin üzerine, müstakbel damadın bütün akrabalarının her biri için bir mendil konur. Bu mendillere “çevre” adı verilir. Dünür başı çevreleri alarak koynuna koyar ve yerlerine, iktidarına göre; 25, 50, 100 lira bırakır. Kendilerine sıcak şerbet sunulan dünürler, biraz daha oturup giderler.

Bundan sonra kız tarafı kendi aralarında konuşarak nişan gününü kararlaştırırlar ve erkek tarafına bildirirler. Onlar da o güne kadar hazırlanırlar.

Nişan:

Nişanda sadece kadınlar bulunur. Erkeğin akrabaları; ipekli, ayakkabı, çorap, alyans, bilezik, kolonya ve yedi sekiz tepsi kuruyemiştten oluşan nişan hediyelerini getirirler. Kendilerine kahve ikram edilir. Kahvelerini bitirdikten sonra kız odaya girerek kaynanasının elini öper, kaynanası da gelinine nişan yüzüğünü takar. Kız, diğer misafirlerinde ellerini öptükten sonra kendisi için hazırlanan sandalyeye oturur. Kadınlar aralarında tef çalarak oynamaya, eğlenmeye başlarlar. Birçok halk türküsü söylerler:

Keçi bağlarında bir top gülüm var
Hey Allahtan korkmaz sana bana ölüm var

Ölüm de değil bu gençlikte zulüm var
Atma annem atma beni dağların ardına
Kimsem yoktur annem yansın derdime
Örtüverin yazmamı sinek konmasın
Benim de verem olduğumu yengem duymasın

Atma annem atma beni dağların ardına

Kimsem yoktur annem yansın derdime.

Gibi iki üç saat bu şekilde eğlendikten sonra dağılırlar ve nişan biter.

Nişandan sonra kız hazırlığını bitirince, düğün günü tayin edilir. Düğünler cumartesi gününe tesadüf ettirilir. Erkek tarafı Cuma günü kıza kına yakmaya gelir.

Kız, başına kına konurken ağlamaya başlar. Kızı teselli etmek için:

Kara koyun koyunların beyidir

Ak koyun da yüreğimin yağıdır

Dağını sorarsan Türkmen dağıdır

Meleme koyun meleme de vazgeç kuzundan

Ne analar ayrı da düştü kızından

Koyun seni güttüm güttüm getirdim

Getirdim de subaşında yatırdım

Ablam sağdı ben yemini yedirdim

Meleme koyun meleme de vazgeç kuzundan

Ne analar ayrı da düştü kızından.

Geceye de kına gecesi adı verilir. Kızın arkadaşları sabaha kadar yemiş yiyerek eğlenirler.

Ertesi gün erkek tarafı arabalarla kızı dışarıda gezdirir. Kız, annesinin ve babasının elini öper. Babası: “Haydi kızım, yolun yüzün ak olsun” diye kızını selametleyerek arabaya bindirir. Arabanın üstüne şeker ve para serpilir, araba hareket ettikten sonra da arkasından bir maşrapa su dökülür.

Araba, oğlan evine varınca kaynata karşılar ve: “Bismillahirrahmanirrahim, yarabbi şükür, elhamdülillah, uğurlu kademli ol kızım” der ve gelini arabasından indirir. Gelin kaynatasının elini öper, kapının önüne yatırılan bir koyun kesilir ve gelin üzerinden atlayarak içeri girer.

Gelen davetlilere yemek verilir. Güveyin erkek arkadaşları yemekten sonra güveyi arabalarına alarak camiye, yatsı namazına gider. Namaz dönüşü güvey eve tekbirle getirilir ve içeriye bırakılırken sırtına kuvvetli bir yumruk vurulur.

Güvey ve arkadaşları namazda iken Kızın tarafından birkaç kadın bir tepsi baklava ile iki tane kızarmış tavuk getirirler ve güvey gelinceye kadar kızın yanında kalırlar. Güvey gelince bahşiş alarak kız evine dönerler ve Kızın ailesine de her şeyin bittiğini müjdeleyerek onlardan da bahşiş alırlar. Birkaç gün sonra kızın ailesi güvey tarafını davet eder ve her şey böylece tabii halde avdet eder.

Ziya SEZER, Sayı 97-98, s. 10.11, (Mayıs-Haziran, 1941).

ESKİŞEHİR KONUŞMASI ÜZERİNE İNCELEMELER

A

Aş aşlık yapmak: Kış için yeme hazırlığı.

Alatlamak: Acele etmek.

Anna: Hayret yerine kullanılmaktadır; kızgınlık ve kırgınlık anlamına da gelir.

Allah başadak versin: Çok güzel bir dilek. Doğumlarda, düğünlerde “tebrik ve kutlama” yerine kullanılır.

Ağı çalık don: Donların ağı, ya uzun ya da kısa olmaktadır. Bu don, ağı kısa olan bir dondur ki kadınlar iş gördükleri, işe gittikleri zaman giymektedirler. Eğilip kalkma bakımından oldukça kullanışlıdır.

Açıcık: Azıcık veya azıcık kelimelerinin Eskişehir ağzıdır.

Alaf: Alev, alav kelimelerinin Eskişehir’de söyleniş şeklidir.

Aralamak: Açık bırakmak anlamındadır.

Ağız çevirmek: Daha önce söylediğini daha sonra değiştirmek anlamında olduğu gibi daha çok inek ve koyunun ilk koyu sütünü, süt ile karıştıra karıştıra, pişire pişire “ağız” haline getirmek.

Ağız: Bir fırın ekmek anlamında “Bir ağız ekmek çekmek” gibi. Bir de koyu süttten yapılan şey.

Ağız değiştirmek: Söylediklerini herhangi bir sebeple değiştirmek anlamındadır.

Ayakyolu: Abdesthane.

Ayak bağı: Daha çok küçük çocuklar ve yatalaklar, devamlı hastalığa tutulanlar ve engelliler için söylenir.

Aha: Yakın yeri işaret ederken kullanılır.

Ahacık: Daha yakın yer için söylenir.

Alt eteği ateş aldı: Birdenbire olan büyük bir telaşı anlatmak için kullanılır.

Anca beraber: Devamı olan “kanca beraber” ile söylenir. Hep birlikte anlamındadır.

Avkalamak: Çamaşır yıkarken çamaşırı suyun içinde iki el ile sıkıca bastırarak yıkamak anlamındadır.

Alaz: Bu kelime, ateşin yakıcılığının kuvveti için söylenir.

Arına bunalmak: Yapamayacağı bir iş dahi olsa başkalarından utanarak yapmak, yapmaya mecbur olmak anlamındadır.

Cemal DURU, Sayı 52, s. 12.13, (Haziran, 1941).

GELİN KUŞATMA

Perşembe günü öğleden önce davetli misafir hanımlar gelmeden kızın babası tarafından bütün ailenin huzurunda kızı kuşak bağlanır.

Evin büyük sofasına ve mevsim müsaitse evin geniş avlusunun yeşillikleri üzerine güzel ve büyük bir halı serilir. Halının üzerine çiçekler serpilir. Kızın ve erkeğin kardeşleri, amca ve dayıları, kaçgöç olmayan kadın ve yakın akrabaları halının kenarına sıralanır, halının ortası ve ön tarafı boş bırakılır. Gelin, güveyin yaptırdığı ve geçen cuma yolladığı gelinliği giymiş bulunur. Bir tarafında telci kadın, diğer tarafında da dadısı bulunur. Gelin, halının dibinde durur. Halının önünde kınından çıkarılmış kılıç vardır. Gelin, kılıcın üzerinden atlayarak halının ortasına girer ve tek başına ayakta durmak şartıyla bekler. Birkaç dakika sonra kızın annesi ve babası bugüne özel diktirdikleri kıyafetlerini giyerek gelirler. Hürmet ile karşılanırlar. Onlar da halının üstüne geçerler. Telci kadın, arkada elinde bir bohça ile bekler. Dadı, gelinin arkasına geçer.

Valide, hanım kızın yüzündeki uzun ve beyaz duvağı kaldırır. Telci, elinde tuttuğu sırmalı bohçayı valideye teslim eder. Valide, bohçanın içinde kuşak halinde katlanmış kıymetli lahur şalı veya kıymetli taşlarla ve altınla işlenmiş gümüş kemeri bohçadan çıkarır, öper ve babanın eline verir. Babası besmele çeker ve bazı duaları

okuya okuya bunu kızının beline kuşatır. Kız çok mahzundur. Gözleri yaşlıdır. Babasının ayaklarına kapanır. Babası sağ eli ile kızının başını okşar, sol eliyle de sırtını sıvazlar. Kız, babası kalk demeden ve annesi ile dadısı yardım etmeden kalkmaz. Muhterem peder ve validenin gözleri nemlidir. Boşanmamak için kendilerini çok güç zapt ederler. Kız ayağa kalkınca babası kızına titrek ve hazin bir sesle şöyle hitap ve dua eder. Nasihat ve tavsiyelerde bulunur. Sevgili kızım:

“Bugüne kadar sana baktık, büyüttük ve seni bu boya getirdik. Talim ve terbiyen konusunda elimizden geldiğince kusur etmemeye çalıştık. Dinini, diyanetini âlâ külli hal öğrettik. Senin için rahatımızı, uykularımızı terk ettik. Bugün de seni şerefimizle kendi elimizle ve kendi gözümüzün önünde ev bark sahibi yapıyoruz. Bu günü gördüğümüz, bu borcumuzu ödediğimiz için zevkimize sürurumuza nihayet yoktur. Bu günden sonra artık bizim değilsin kızım, kendi evinin sahibisin, o evin malısın evine sahip ol; sahibine sadık ol; çıktığın evin, gideceğin evin şerefini muhafaza et; hatta yükselt. Güle güle geldiğin vakit evimizin kapıları sana açık, Allah göstermesin dargınlıkla gelecek olursan kapının iki kanadı da kapalıdır. Arkası demirlidir.

Büyüklerine hürmet ve riayette kusur etme, kapına gelen fukarayı boş çevirme, yoksullara yardım et, yetimleri okşa, namazını kıl onu hiç ihmal etme kızım.

Sevgili evladım, biz sana elimizden geleni yaptık. Ananın hizmeti, ananın gayreti benden daha çoktur. Bize hakkını helal et; üzerimizde dünya ve ahret hakkın kalmasın. Analık ve babalık hakkımızı biz sana helal ettik. Allah senden razı ve hoşnut olsun. Allah utandırmasın evin daima şen olsun, bahçende bülbüller ötsün”. Babanın nasihatleri bittikten ve halı üzerindikilerin gözyaşları silindikten sonra akraba hanımların hepsi elmas, inci, yüzük gibi birer takı takarlar. Takı telci kadın ile takılır. Erkek akrabalar bugün bir şey hediye etmezler. Onların hediyeleri cumadan sonra gelen ilk pazartesi günü tertip edilmesi âdet olan “görüm” ziyafetinde takılır. Bu merasim bittikten sonra kızın duvağı indirilir. Babasından ve annesinden başlayarak herkesin elini öper ve hep beraber misafir odasına geçilir. Burada herkese şeker, şerbet kahve ikram edilir. Merasim sonlandırılır.

Doğduğu günden beri üzerine titredikleri, kol kanat gerdikleri, onun için birçok mihnet ve ıstıraba katlandıkları, incinir diye bağırmasına basmaya, kollarının

arasında sıkmaya kıyamadıkları yavrularını ana baba yuvasından bir başka muhite, bir başka âleme gönderiyorlar. Tabii gözler yaşarır, çehreleri gam bürür; fakat gönüllerde sevinç var, sefa var kız evlendirme borç ödeme büyük bir vazifeyi başarma zevki var. İşte bu zevk ve neşedir ki bütün elemeleri, kederleri hissettirmez, durdurur hatta unutturur.

“Duhterin tezviç eden mader hem ağlar hem güler”

Bu gün için söylenmiştir.

Esat SEREZLİ, Sayı 53, s. 15.17, (Ağustos, 1942).

DENGİ İLE EVLENDİRİLEMİYEN BİR KIZIN “TÜRKÜ YAKILMIŞ” ALIN YAZISI

Türklerin çoğunda bir masal gizli; bunlar çok kere acıklı... Bu tabi de; çünkü Osmanlı tarihi boyunca bir millet bünyesi ve haysiyeti havasını teneffüs etmemiş bir halkın yaptığı türküler, elbet yanık olur, elbet acıklı olur.

Ne hazindir: Ülkeler fethetmiş, dünyayı sarsmış Osmanlı devleti halkına, büyüklüğüne yakışan bir halk idaresi kuramamış; bu kaynağı kurutmaya, yok etmeye çalışmıştır.

Anadolu isyanlarının pek çoğu hep bu hür ve haysiyetli yaşamak istemenin hamleleridir, parlayışlarıdır.

Şehrimizin Mamuca köyünden derlenen ve bu sayımıza konan bir türkü de acıklı bir ömrün başka bir yüzünü, evlenmedeki “küfüvsüzlüğün” yanık bir sayfasını açmaktadır.

Köylerde daha çoktur: Tarlası tokadı olan mızı kaçırmamak için yaş işine hiç bakılmaz; çünkü gaye bir yuva kurmak değil tarla dönümünü arttırmaktır. Birleştirilenlerin ömrü bir ıstırap olacakmış bundan kime ne? Bu çeşit işlerde daha çok kadın kaybeder. Kadın, eksik etektir, o her şeye her ömre boyun eğmek için yaratılmıştır.

Birçok köyde, tarla takar işindeki küfüv almayan bir evlendirme oluyor, kadın çektiği beşer ıstırabını bakınız ne güneşli bir vuzuh içinde yana yakıla anlatıyor:

Sabah olur, güneş doğar bacadan

Öğle olur, çocuk gelir hocadan

Çocuk senin kahrın beni kocadan

Aman çocuk gebereydin, öleydin
Sen öleydin ben dengime varaydım
Elma değil, elden ele atayım
Koyun değil, kasaplara satayım
Dengim değil, sarılayım yatayım

Aman çocuk, gebereydin öleydin
Sen öleydin, ben dengime varaydım

Yük dibinde kaldı para kesesi
Aldı beni şu çocuğun tasası
Öpme bilmez, sevme bilmez batası

Aman çocuk gebereydin öleydin
Sen öleydin ben dengime varaydım

Sabah olur, yemeğini yiyemez
Öğle olur, çarığını giyemez
Akşam olur, el sineye değemez

Aman çocuk gebereydin öleydin
Sen öleydin ben dengime varaydım

Ben giderken bizim evler bağ idi
Görünen de emmimgilin söğüdü
Yok, mu idi köyümüzün yiğidi

Aman çocuk gebereydin öleydin
Sen öleydin ben dengime varaydım.

Cemal DURU, Sayı 62, s. 17, (Haziran, 1943).

BEŞİK KERTİĞİ NİŞAN

Çocuklar daha anne karnındayken hamileler karşılaştıkları zaman birbirlerine latife tarzında dünür olurlar:

- Elti, oğlum olursa kızını alırım.

- Ya kızın olursa?

- O zaman da kızımı öteki oğluna veririm. Maşallah tosun gibi . Sizden iyisine mi vereceğiz; hele bir yol meydana gelsinler görelim.

Bu gibi şakalar bir gün hakikat olur. Namzetler doğmuşlardır. Karşılıklı kutlamalarda bu istekler tekrarlanır; memnuniyetle kabul edilir.

Oğlan tarafı artık beşikteki birkaç günlük kıızı sahiplenir. Elbiseler, başlıklar ve nazarlıklar hazırlanır. Lokum şekerleri alınır. (Bu nazarlık küçük boncuk dizisinden yapılır. Ortasına bir kaplumbağa kürek kemiği ile altın para da dizilir.)

Birkaç kişilik bir yenge grubu hazırlanan hediyeleri alır, gider. Nazarlığı beşiğe asar, elbiseleri giydirir. Nişanlı bebekler birbiriyle kucakta tanıştırılır. Sık sık okşanır sevilir, öpülür.

Hele bak hele! Oğlunuz can evinden vuruldu. Bir türlü gözünü kapıdan ayıramıyor.

- Elbette vurulur a dünür! Bak şu kızımıza bir içim su. Külâhını imamın evine yıkıp evimizin önünde pek dolaşmasın.

- Doğru söylüyorsun dünür; ama kızınız da pencereden ara sıra görünüversin gönül bu, gözle görmek ister gibi şakalar yapılır.

Kız tarafı da karşılık hediyeler götürür, orada da yeme içme yapılır. Bu gidip gelmelerin ardı arkası kesilmez.

Bebek nişanlılar artık büyümüşlerdir. Birbirlerini sevmişlerse ve ana babalar neticeden hayır umarlarsa takı takılır, âdet yapılır.

Şayet büyüyen nişanlılar birbirlerini sevmemişler ve neticeden hayır umulmuyorsa beşik kertiği nişan tarafları tamamıyla bağlamadığından analar babalar “bu işte gönül sultandır, kimi dilerse gönül odur” der ve tarafları serbest bırakırlar.

Cemal DURU, Sayı 62, s. 18, (Haziran, 1943).

GELİN ÇIKIYOR- GELİN, KAYNANA VE KÖÇEK

Gelin çıkıyor:

En önde gelinin henüz mumunu yaktığı gümüş şamdanı, sırmalı elbiselerini giymiş, yeni nikâhlanmış biri taşır. Bunun arkasında bir kolunda telci hanım diğerinde dadısı olduğu halde gelin aheste aheste yürür. Etrafını saran genç kabile, kaynananın bulunduğu salona yönelir. Gelin:

Maşallah bin maşallah...

Hayırlı olsun inşallah...

Sedaları arasında kaynananın önüne gelir ve elini öper. Kaynanadan sonra yaşça büyük hanımların ve akrabaların da elini öper. Kayın valide gelinin başından üç defa, yakın akrabaları da birer defa gümüş para saçar. Para saçıldıktan sonra gelin, kaynanasının yanında hazırlanmış olan koltuğa oturur. Erkek tarafı, gelini nişandan sonra ilk kez bugün görmektedir. Bu sırada telci hanım ve genç kızlar odadakilere şeker ve kahve verilir; ancak kaynananın kahvesi ayrı bir tepsiyle gelir. Bunu gelin hanım alır, kaynanasına bizzat takdim eder. Bu dakikada salonun manzarası budur.

Salonun tam ortasındaki mükellef bir koltukta damadın annesi, yanında üzerine sırmalı bir kumaş konulmuş koltukta gelin, bunların iki tarafında damadın en yakın akrabaları, salonun sağ tarafında erkek tarafının davetlileri ve bunların karşısında gelinin anne ve babası ile davetlileri bulunur. Kaynana ve gelinin karşı cephesinde yeni nikâhlı çift ayakta beklemektedir. Bu çiftin önünde de çengi takımı vardır.

Kaynana ve damadın şerefine köçek oynatılıp parlak paralar köçeklere yapıştırılır.

Güzel bir taksim, mükemmel bir peşrev, yüksek ve manalı bir gazel okunur. Ağır iki üç şarkı, bir iki kıvrak şarkı söylendikten sonra köçekler ortaya çıkar ve oynamaya başlar. Bunu takiben oyun havaları çalınır ve sıra para yapıştırmaya gelir.

Parlak: parlak, köçeklerin ortada raks ederken birer birer bütün misafirlerin önüne gelip diz çökmesi ve alnına para yapıştırılması, bu şekilde ortada bir iki defa dönmesi ve sonra yine bir başkasının önüne gitmesi demektir. Köçeklere yapıştırılan bu para onların bahşişidir. Bu parlak hanımlar için bir şeref meselesidir. Herkes mümkün olduğu kadar akran ve emsalinden geri kalmamak emelini taşır.

İlk parlağı damadın validesi yapıştırır; fakat kendi eli ile değil. Köçek önüne çöktüğünde bahşişi telci hanımın eline verir, o yapıştırır. Bu parlaklar; yüzük, altın, yarım lira, çeyrek lira, yirmilik, on kuruşluk gibi paralardır.

Telci köçeğin alnına kaynananın verdiği parlağı yapıştırdıktan sonra köçek bir iki defa raks eder. İkinci olarak gelin hanımın önüne eğilir. Gelinin takması icap eden parlağı da kaynana yine telci aracılığıyla yapıştırır ve bunu akrabaları ve misafirleri takip eder. Bundan sonra sıra kız tarafına gelir. Bunlara telci karışmaz, herkes köçeğin avucuna koyar o da alnına yapıştırır; ancak kızın annesininkini yine telci verir. Kız annesinin taktığı parlak ile erkek annesininki aynıdır. Birbirlerinden yüksek olması ayıp sayılır. Her iki tarafta ne kadar zengin olursa olsun yüksek bir şey takmaz.

Parlak bittikten sonra yine güzel bir fasıl yapılır. Bunu takiben gelin, kaynanasından izin alarak diğer odalardaki akranlarını, dostlarını dolaşır. Daha sonra yine kendi odasına gelir. Zaten vakit gece yarısını geçmiş ve fişek atılmaya nihayet verilmiştir.

Gelin, bir saat kadar istirahattan sonra damadın göndermiş olduğu ikinci kat elbiseyi telci hanımın eşliğinde giyer ve yine kaynanasının bulunduğu salona gelir. Salon tenhadır. Solanda; sadece bir sıra hanım bulunmaktadır. Gelin kapıdan görününce kaynana onu yanına davet eder, hal hatır sorduktan sonra koynundan çıkardığı küçük bir muhafazayı ona verir. Gelin bunu teşekkür ile kabul eder. Bu, damat tarafından gönderilmiş bir çift küpedir.

Bu sırada bütün misafirlere mevsime göre yemiş verilir. Kaynana ile gelinin önüne de bir tabak konur. Odada kız tarafından kimse yoktur. Daha sonra kız tarafı toplanır, çengiler gelir ve kına merasimi başlar.

Sabaha iki saat kalmıştır.

Gelinin ellerine ipek mendil sarılır. Çalgılar çalmaya, hanendeler okumaya, tefler gürlemeye başlar. Diğer odalarda bulunanlar da buraya toplanır. Gelinin önüne sarı bir leğen getirilir, genç kızların hepsi elleri bağlı bir şekilde dizilir. Saz takımı şu meşhur kına şarkısını okumaya devam eder:

Altın leğende kına ezilir

Gümüş tepside inci dizilir

Al duvak altında gözler süzülür

Çalın kızlar çalın şenliğimiz vardır

Güzel dediğin böyle olmalı
Hanım dediğin böyle olmalı
Sizin de istediğiniz böyle olmalı
Bakın hanımlar bakın şenliğimiz vardır.

Gelin artık herkesin elini öpecek veda edecektir. Elleri kınayla kaplı ipekli mendillerle sarılı olan gelin, bu vaziyetle kaynanasının, erkek tarafının ve kız tarafının ellerini öper. El öpme faslında gelinin avucuna para sıkıştırılır. Bu para telci hanımın bahşışidir.

El öpme bittikten sonra gelin tekrar kaynanasından izin alarak istirahat etmek üzere odasına çekilir.

Şafak sökmek üzeredir. Saz takımı saba makamından bir fasıla başlar.

Fasıl sonuna doğru misafirlerin çarşaflarını, ferace ve yaşmaklarını korumakla görevli olan kadınlar iş başındadır. Fasıl biter bitmez ayaklanmalar da başlar, saz takımından iki üç kişi aşağıya inerek giden misafirleri teşyi eder. Bu akşamki merasim bu suretle hitam bulur.

Esat SEREZLİ, Sayı 62, s. 19.21, (Haziran, 1943).

TUTU ALMA

Söz kesildikten sonra tutu için kararlaştırılan gün (bilhassa uğurlu sayılan perşembe günü) oğlan evinde, saygı gösterilen hısımlar toplanırlar. İçlerinden tutu almaya gidecek iki kişi seçerler. Bunlar akşamdan sonra kız evine giderler.

Kız evi, birkaç gün önceden hazırlık yapar. Evin tertibi, temizliği bu hazırlığın başında gelir. Yemekler yapılır.

Tutu alıcılar kapıda karşılanır, misafir odasına alınırlar. Kız evi de hatırlı hısımlarını gündüzden çağırır. Gelenler erkek ise kızın annesi bir defa uğrar, oğlan evinin iyilik, sağlık haberini alır, odadan ayrılır. Baba, dayı, amca, yaşlı ağabey kim varsa onlar misafirlerin yanında kalır, hoş beş ederler. Kahve içer, yemek yerler.

Yemekten sonra tutu alıcılar “emanetimizi verin de gidelim” derler. Kızın halası, yengesi, saygı gösterilen kimi varsa bunlardan biri küçük bir bohça içerisinde tutuyu getirir, alıcılardan birinin dizine koyar. Tutuyu alan oturduğu minder altına usulca 5-10 lira para koyar. Tutu alıcıların dizine birer de peşkir konur. Bunları da alarak kalın sağlıklı varın sağlıklı diyerek kız evinden çıkar, oğlan evine dönerler.

Oğlan evinde toplanan akrabalara “alın emanetinizi” der, bohçayı teslim ederler. Uğur, kadem dilekleri tekrarlanır. Sofralar kurulur, yemekler yenildikten sonra herkes evine dağılır.

Ertesi gün, oğlan annesi bir iki hısım akrabanın yanında bohçayı açar. En üstte pullu, işlemeli bir çevre (mendil) vardır. Bu mendil, nişanlanan delikanlı için konmuştur. Kendisine halası, yengesi ve teyzesi tarafından verilir. Bohçada oğlan tarafının akrabalarının sayısına göre 8-12 veya daha fazla mendil bulunur. Mendil sayısı daima çift olur. Tek sayılı rakamlar uğursuz sayılır. Bu mendiller yakın uzak kan ve can hısımlarına dağıtılır. Şayet yetişmezse birkaç mendil de oğlan evi ekleyerek dağıtır. Tutu alma işi böyle biter.

Halim Sait ÖZTAŞ, Sayı 67-68, s. 19, (2.Teşrin-1. Kânun 1944).

ESKİŞEHİR ÇOCUK OYUNLARINDAN KIBIDİK

Bu oyun kalabalık bir çocuk kümesi ile oynanır. Oyuna kız, erkek her çocuk karışır. Evvela kaidesi genişçe ucu sivri bir taş bulunur. Bunun adı moçudur. Moçuyu düzgün bir taşın üzerine dikerler, sonra ellerine daha büyük birer taş alırlar. İçlerinden bir ebe seçilir, ebe vurulan moçuyu getirip yerine koyacaktır.

Çocuklar moçudan on adım geri durarak birer moçuya nişan alarak ellerindeki kıbidik taşlarını moçuyu vurmak üzere atarlar. Atarken (kıbidik, kıbidik, kıs kıbidik) diye bağırırlar.

Ebe moçu vurulmuşsa getirip taşını kapmaya gidenleri yakalamaya uğraşır. Ebenin elinden kurtulanlar vurulduğu zaman ebe moçuyu getirinceye kadar taşlarını alıp kaçarlar, tutulan ebe olur.

BU OYUNUN BAŞKA BİR ŞEKLİ:

Bunda ebe yoktur, her çocuk vurduğu moğunun dikildiğu taş arasını ayak ayak ölçerek elliye kadar sayar, sonra “elli, adı belli, çanağu çmleğu ala karpuz, kan karpuz, nar topuz, yüz kesenin ağzını sıkı sıkı bz, bir oğlan bir kız”. Sırası geldikçe moçuya her vuruşta ayak ölçüsüyle bu sayıyı ve bu sözleri tamamlayan çocuklar oyundan birer birer çıkarlar; en sona kalan ebe olur. Çocuklar ellerindeki taşlarla maçonun dikildiğu taşa vurmak için uğraşırlar; ebe vurdurmamaya çalışır, vururken kimi tutarsa ebe o olur.

ÇAYLAK KUŞUMU KAPMAZ OYUNU

Çocuklar içlerinden bir ebe seçmek üzere daire şekline girerler, birisi parmağıyla ağzına “o o o” yapar. Sonra dairedeki çocukları parmağıyla göstererek şu sözleri saymaya başlarlar. (Avalama, tavalama, tazi, tuzi, berber kızı, ne vakit geldin, yazın geldim, yazın geldim, yazılalım, bir tahtaya dizilelim, encik, mencik, lale, çocuk önce sıradan sen çık). En son kalan ebe olur. Kalan çocuklar sayı sayan çocuğun elbiselerinden tutarak sıralanırlar. Ebe çaylak, sıradaki çocuklardan birini kapmaya uğraşır, dizinin başı, arkasındakileri kaptırmamaya çalışır.

Çaylak kuşumu kapmaz

- Kaparım

- Kapamazsın

- Kaparım

Çaylak hücum eder, dizi birbirini bırakmadan bir o tarafa bir bu tarafa kaçır, tutulanlar oyundan çıkar.

BEZİRGÂNBAŞI OYUNU

Çocuklar arka arkaya sıralanarak kervan olurlar, en öndeki kervanbaşısıdır. İki çocukta bu kervanın başında iki elleriyle birbirlerine tutunarak bir kapı teşkil ederler. Bunlar bezirgân başısıdır; diğer çocuklara duyurmadan birer gizli isim alırlar. Elma, armut, anahtar, kilit gibidir. Kervan meydanı dolaşarak gelir, kapının önünde durur. Kervandaki bütün çocuklar hep bir ağızdan şarkı şeklinde şunu söyler: “Aç kapıyı bezirgân başı, bezirgân başı, bezirgân başı. Buna kapıdaki iki çocuk yine şarkı olarak: “kapı hakkı ne verirsin, ne verirsin”, kervan tekrar: “arkadaki yadigâr olsun” diyerek cevabını verir. Sonra çocuklar birbirine bağlı ellerini daha yükseğe kaldırarak kervana yol verirler. Hepsi geçtikten sonra en sondaki çocuğun başına kollarını geçirerek tutarlar. Kervan dönüp başlarına gelinceye kadar çocuğa sorarlar.

Anahtar mı istersin, kilit mi?

Çocuk hangi kapıcının ismini söylerse onun arkasına geçer. Oyun böyle kervandaki çocuklar bitinceye kadar devam eder.

Kapıdaki çocukların isimleri gizli olduğu için bazen birçoğu bir bezirgân başının birkaç tanesi de diğerinin arkasında kalır. Sonra iki bezirgân başı arkasındaki çocuklarında asılmasıyla çekişirler. Bir o tarafa bir diğer tarafa sürüklenirler.

Gültekin DURU, Sayı 72-73, s. 19.20, (Nisan-Mayıs, 1944).

YOL PAKLAMA

Yol paklama, yeni dünürlerin ayaklarını alıştırmak için bulunmuş güzel bir gelenektir. Tutu alındıktan bir iki hafta sonra oğlan evi akide, kuru yemiş ve helva alır. Bunları bir bohçaya koyar. Genç kız ve kadınlardan müteşekkil bir kabile ile kız evine gönderir. Bu kabileye oğlan anası da riyaset eder.

Kız evinde yine bir genç topluluğu bunları karşılar. Nişanlı kızda bunların arasında bulunur. Misafir odasına girince yemiş bohçasına kız evinden birine verirler. Gelin kız, kaynananın ve kabiledeki diğer yaşlıların ellerini öper, kapının arkasına çekilir, ayakta bekler. Kaynana kendisine otur dediğinde oturur. Bundan sonra cümbüş başlar. Gençler, tef çalar, oynar, eğlenirler. Eğlence sonunda kız evinde hazırlanan yemekler yenilir ve oğlan evine dönülür.

Kız evi de birkaç gün sonra börek yapar, tavuk kızartır. Kızın annesi hazırlanan yemekleri gençlerle birlikte oğlan evine götürür. İlk defa yemek götürmenin adı “Yol paklamadır”, merasimle yapılır. Sonrakilerde merasim yapılmaz. Her ekmek pişirmede çörek, pide; her pazar gidişlerinde yemiş vesaire gönderilir.

Bu sık sık hediye götürmeler, gidip gelmeler karşılıklı samimiyeti kuvvetlendirir.

Bundan sonra da gelin güvey görme töreni yapılır.

Halim Sait ÖZTAŞ, Sayı 69-70, s. 16, (2. Kanun-Şubat 1944).

ESKİŞEHİR’DE HİDRELLEZ ÂDETLERİ

Bir milletin kahramanlıkları vardır; destanlaşır, tarihe geçer. Masalları vardır; dilden dile dolaşır, kafalarda yer eder. Gelenekleri, inanışları vardır; çağdan çağa, soydan soya devreder durur.

“Hıdrellez” âdetleri de bunlardan biridir. Bunun nereden ve ne şekilde geldiğini tam olarak bilmiyorum; ancak Büyük İskender ile ilgili bir söylenti dolaşıyor.

İskender bir gün “Ab-ı Hayat”tan içip ebedileşmek sevdasına düşer. Bunun için öncü olarak yanına Hızır’ı alarak askerleri ile birlikte yola koyulur. Bir zaman dolaştıktan sonra Hızır’ı yitirir. Öte yanda Hızır, “Ab-ı Hayat”ı bulup içer, ebedileşir. Bu sevda seferinden sonra eli boş kalan İskender geri döner.

Bu şekilde gökteki erişmişlerin arasına katılan Hızır Aleyhüsselâm ile başka bir yolda ebedileşen İlyas’ın aynı günde buluştukları söylenir. Hatta yaşlı bir kadından işittiğime göre bu gün bu iki ulunun tıraş olma günleri imiş.

Şimdi “Hıdrellez” günü Eskişehir’de neler yapıldığını görelim:

Bir gün evvel yani 5 Mayıs günü herhangi bir mahallede ertesi günkü eğlenceli toplantının yapılacağı evdeyiz. Komşular, evlerindeki her insan için bir yüzük veya düğmeyi bu evde önceden hazırlanan bir çömleğe atarlar. Çömlek abdestli, namazlı bir ihtiyar kadın eliyle kilitlenir. Daha sonra bir gül ağacının altına konur. Çömlek, ertesi gün ortalık ağarcıya kadar orada kalır. Sebep ve inanış şu: Hızır, o gece gelerek uğurlu elini çömleğe sürermiş.

Hızır günü, daha tan ağarmadan kalkılır, işler çarçabuk bitirilir, eve uğur girmesi için kapılar açılır. O gece bütün sulara Hızır’ın eli değdiğinden herhangi bir kapla su taşınır. Daha sonra gün ışımak üzere iken su kenarına akın başlar. Abdest alıp namaz kıldıktan sonra yokuş bir yerden üç kez yuvarlanılır, ateş yakılır ve ateşin üzerinden atlanır. Namazın ardından herkes (bilhassa gençler) dilediği bir şeyi kâğıda yazar ve suya atar. Hızır’ın mübarek elinin değdiği bu su yardımı ile dilekler Tanrı yanında kabul edilir.

İp atlama, salıncak sefaları, seyyar çaydanlıktan doldurulan çaylar, sonra evlere dönüş. Bu bir bahar günü olduğu için uyanan, açılan tabiat ile haşır neşir olunur. Giyilen renk renk basma entariler, göğüslere takılan çiçekler göz alıcı durumları ile bu günü kutlar.

Tekrar içine yüzük ve düğme atılan eve dönelim: Çömleğin kilidi, içindekilerin sahipleri huzurunda birkaç genç kızın başında açılır. İnanişâ göre kısımeti kapalı olan kızların başında böyle bir kilit açılırsa nasibi bollaşmış.

Daha evvelden küçük bir kıza gelinlik giydirilir, kızın yüzü duvakla örtülür. Herkes sırasıyla birer beyit söyler. Küçük kız söylenen her beyitten sonra bir yüzük veya düğme çıkarır. Söylenen beyit'in manası çıkan şeyin sahibine aittir.

Bir başka örnek daha:

Yine Hıdrellez'den bir gün evvel ekili bulunan bir taze soğanın aynı boyda olan iki yaprağı bir araya getirilerek bağlanır. Cahtım mı uzayacak, bahtım mı? Denir ve iki yaprağa da ad verilerek niyet tutulur. O gece içerisinde caht uzarsa gelecek sene aynı güne kadar niyet sahibinin mesut olmayacağına, baht uzarsa saadete ereceğine şayet dilek sahibi bir kız ise evleneceğine işaretir.

İlgiye değer bir başkası:

Bir gün evvel gül ağacının altına küçücük evler yapılır. O gece Hızır gelip de bu eve elini sürerse niyeti tutan kimse senesi içinde bir ev yaptırır.

Bu niyet şekilleri daha geniş ve sayfalar tutacak şekildedir. Genel olarak her insan dilediği şeyi bir örnek halinden gül ağacının altına koyar. Her şeyin gül ağacının altında yapılmasına gelince; Müslümanlar gülü kutsal bir çiçek olarak bilirler; çünkü gül kokusunu, Fatma ananın terinden almıştır.

Recep BİLGİNER, Sayı 85, s. 10.11, (Mayıs, 1945).

2. DİL VE EDEBİYAT İLE İLGİLİ YAZILAR

2.1. Şiirler

KELEBEK

Bir mavi hayal uçu içimde
En tatlı visallerle dün akşam
Birden bire bir başka biçim de
Sandım ki şefkatten doğacak gam.
Rüzgârla beraberdi melali
Her ruhu duyan nazlı çiçektir.
Bir an bana güç geldi ki hali
Gördüm o beyaz bir kelebektir.

A.S. YÜCEBAŞ, Sayı 91-92, s. 10, (Kasım-Aralık, 1945)

KÖYÜM

Uzak kaldım senden senelerce ben
Hasretin bağrımı yakıyor köyüm
Hasretin verdiği acı gözümden
Kalbimin içine akıyor köyüm
Gözlerim hepsini arıyor köyüm

Gönlüm bir kuş oldu uçmak istiyor
Yüce karlı dağlar aşmak istiyor
Her gün sana doğru koşmak istiyor
Senin kuvvetinle uçuyor gönlüm
Senin hasretinle göçüyor gönlüm.

Yıllardan beri yanıyor içim
Zehir katresine kanıyor içim
Derdimi avutan yok bir sevincim
Yirminci asırda uyuyor köyüm
Kopan bir gül gibi soluyor köyüm.

Hastayım, ruhumda bir sıkıntı var
Ruhum eziliyor son hadde kadar
Beni ezen dert ki dünyalar kadar
Ruhumun derdini anlıyor gönlüm
Ah edip derinden ağlıyor gönlüm.

Köyümden hakiki yok bir havadis
Bürümüş yüzünü bir bulut bir sis
Beni de sarıyor bir gam bir yeis
Sislerin altında parlıyor köyüm
Sislerin altında sönüyor köyüm.

Anlayacak olan onun dilinden
Tutup kurtaracak derdin elinden
Bir âlem tütüyor enstitülerinden
Onların yolunu gözlüyor köyüm
Onları ta candan özlüyor köyüm

Abdullah ÖZKUCUR, Sayı 63-64, s. 18, (19 Temmuz- Ağustos, 1943)

BİZDE AKŞAM

Her taraf rengârenk ve ufuklar ve al al
Pırıldıyor camlar tunçtan bir pınar gibi
Yayladan ta ruha haykırıyor bir kaval
Semada bulutlar parçalanmış nar gibi.

Döner kızlar sudan ellerinde bakraçlar,
Kaptırmış kendini esen rüzgâra saçlar,
Emiyor semadan bin bir rengi yamaçlar,
Kavaldan hazin bir ses kalbe akar gibi.

Kanadını akşam ağır ağır geriyor
Sihirli bir gölge sanki dağlar eriyor
İlkbaharda yayla son gününü veriyor
Hatıralar burada bir avuç kar gibi.

Abdurrahim KIRCALI, Sayı 83-83, s. 26, (Mart-Nisan, 1945)

SULAR

Akşamın tülüne sarılar sular
Ne sakın ne içli durmaktasınız
Sizlerin süstür, güzel kuğular
Gittikçe gönlümü sarmaktasınız

Güzel bağrınızda rüyaya dalsam

Karanlık ruhumu nurlar saçılır
Mehtabın sihrini elinden çalsam
Gönlümde rengârenk yollar açılır.

Abdurrahim KUNDAK, Sayı 95-96, s. 19, (Mart-Nisan, 1946)

NEŞİDE

Şimşek çakan kılıçlar küskün girerken kına,
Yürekler iman dolu tekrar geçtik akına.
Türklüğü belli ettik, yoktan zafer yarattık,
Türk'le yaşıt tarihe şanlı bir sayfa kattık.
Düşmanın demirine taşla, kemikle, etle
Mehmetçikle, Ayşe'yle, Bozkurdumuz İsmet'le
Karşı geldik, orada taşttık, kükredik, coştuk,
Ateşe göğüs gerdik, Allah Allah'la koştuk.
Kanımızı köpürttü ecdattan geçme kımız
Her gönülde şahlandı o kutsal şiarımız
“Ya istiklal ya ölüm” yazan ayete taptık
İstiklalimiz için kemikten temel yaptık
Nice fidan Türk genci orada kurban oldu
Ömrünün baharında yeşermeden soldu
Düşman sığınmak için döküyorken betonlar
Bir tek tümsekten bile medet ummadı onlar
Ak saçlı anacıklar için için ağlarken
On beşlikler cepheye koştı demeyip erken
Vatan için çarpıştı, Türklük için vuruştı
Yarabbi o ne yürekten, candan kılıç vuruştı
Her vuruşta gürledi İnönü'nün Bozkurdu
İlahi zaferiyle birden güldürdü yurdu
Atamızda sonra O yurdumuza güneş oldu
Yarattığı zaferler tam ismine eş oldu.

Abdülkadir GÜROL, Sayı 71, s. 23, (Mart, 1944)

DOSTLARA ARZUHAL

Temel oldum yapısına
Telli oldum topuzuna
Kulu oldum kapısına
Bakmadı yar bakmadı yar.

Ona yol oldum basmadı
Kurbanı oldum kesmedi
Düşmanım dedim küsmedi
Takmadı yar takmadı yar.

Kuzu oldum çayırına
Çalı oldum bayırına
Kül et dedim hayırına
Yakmadı yar yakmadı.

İnciler dizdim boynuna
Misk-i amber saçtım koynuna
Girmek istedim gönlüne
Çakmadı yar çakmadı.

O bahçe diye gül oldum
Fidan diye bülbül oldum
O ırmak diye göl oldum
Akmadı yar akmadı.

Abdülkadir GÜROL, Sayı 89-90, s. 11, (Eylül-Ekim, 1945)

ADANALI ZİYA

Ölürsen de cefadan şahsi namerde niyaz etme
Kerim ol muktedirsens kimseye zinhar naz etme
Eğer bir sanidinse levha-î tasvirî mevcudat,
Sakın bir şeye karşı iddiayı imtiyaz etme.

İtasın açmadıkça kimseye sırrın esirindir.
Açarsan sen esir-î sır olursun keşfi-i raz etme.
Ziya Nasuh mu oldun sen de muhtacı nesayihken
Yeter serdi-î hak ayık membası sırrı dırâz iken

Değer mi dehirde bin minnete bir nân bilmem ki?
Niçin böyle esiri itminan insan bilmem ki
Garaz füsunca herkes itilâ etmekse dünyada,
Nedir ya zilli dana, rûfât-ı nadan bilmem ki

Emel çok, kesbe yol yok, ten müşevveş ömür ise pek dun
Nasıl etsin tahammül can bunlara bilmem ki?
Ziya, yıllar geçirdim âlem-i fani tabiatta
Beni dil hunu mihnet etmedik biran bilmem ki.

ADANALI ZİYA, Sayı 7,s. 7, (30 Şubat, 1933)

UŞAK İÇİN

Can-u dil-i eyledi ferahnâk
Tabı'mca makam imiş efendim
Hoş geldi havası ben fakire,
Uşak'ı hakikaten beğendin a!

ADANALI ZİYA, Sayı 7,s. 7, (30 Şubat, 1933)

HAYAT

Hayat hem bir boradır; hem bir bahar rüzgârı
Boraya göğsünü ger, bağrına bas baharı

Didin, uğraş, çabala; sakın kırma azmini
Hayatını sen kendin kazanmaya mahkûmsun
Vicdanının sesini bir kanun gibi tanı
Haksızlıklar önünde isterse herkes sussun.

İyilik iyilikler, senin hem vazifen hem hakkın
Anılır yapmak insan öldüğü günde
Namerde boyun eğme hayat yolunda sakın
Eğil yerlere kadar acizlerin önünde.

Hayat, hem bir boradır; hem bir bahar rüzgârı
Boraya göğsünü ger, bağrına bas baharı.

Ahmet ÖNDER, Sayı 63-64, s. 11, (19 Temmuz- Ağustos, 1943)

YİRMİ YILIN DESTANI

Yirmi yıl geçti millet yeni baştan doğalı
Yurdundan hainleri, düşmanları kovalı
Hamlemizi durduran bütün bağları kırdık
Her bir yılın içine yirmi asır sığdırdık
Yürüdük enginlere, yürüdük altı koldan
Ant içtik Atamıza, ayrılmayız bu yoldan
Uzak, yakın tarihte her millet tanır bizi
Bu altı nurlu okta bulmuşuz benliğimizi
Döküldü bu uğurda ne kadar asil kanlar
Ona kavuşmak için can verdi kahramanlar
Karanlıkları silen bu altı nurlu oktur,
Tuttuğumuz bu yoldan başka ülkümüz yoktur.
Bir nabızda çarpıyor şimdi Türklüğün kanı,
Tarihlere sorarsan zafer kartallarını,
Hatırlatır bu yurda düşman girdiği günü
Yalın kılıç gibiydi Atatürk'le İnönü
İstiklal savaşı bu! Kolay gelmesin dile
Dâhille mücadele, hariçle mücadele
Yaşlılar savaşıyor, çocuklar savaşıyor
Kadınlar sırtlarında gülle, bomba taşıyor.

Tarihin sinesine sığmayan savaşlar
Sıra ile: İnönü, Sakarya, Dumlupınar.
“Ordular! Hedefiniz Akdeniz’dir ileri!”
Diye gürleyen sesi duyan Türk kalmaz geri
Tarihte bundan üstün ve şerefli ünler var
Lozan’dan başlayarak gelir bugüne kadar.
İşte bu mesut günü bize sensin yaşatan,
Şükranımız büyüktür ey ilahi kahraman.
Zelzeleler, tufanlar önünde dile geldi
Türklüğün yüksek ünü bir kat daha yükseldi.
Dört yanda alev alev tutuşurken ülkeler
Bu yurda giremedi harp denilen o ejder
Her yıl aynı şekilde kutlanacaktır bu gün
İnönü gibi bir şef başımızdayken Türklüğün

Ahmet ÖNDER, Sayı 65-66, s. 1,2, (19 Eylül- 1. Teşrin, 1943)

TOPRAK

Kıymetlenirken devrin ortasında bu toprak
Gönüller vecde dalar, gerçekleşir emeller
Tarih bile susamaz, açarak birkaç yaprak
Kaydedecek bu günü, dillenecek kalemler.

Koşuverin gönüller, gönüller koşuverin bu günde,
Eğlenelim güle güle, gülelim bile bile,
Unutulsun acılar kalsın onlar da dünde,
Bu bayramlar bizimdir verelim dilden dile.

Ne Mete’ler, Atilla’lar, Cengiz’lere yurt oldu.
Şu bastığın topraklar, şu gördüğüm Anadolu.
Beşeriyet boyunca tarihlere taht oldu.
Her karış toprağında Ata’nın kanı dolu.

Tanrılaş. Tanrılaş. Sen hepimizin kalbinde,
Sana inanan, sana güvenen bir kütle var.
Maddiyat sana bağlı, sensiz bize her şey ar.
Sen de bulduk her şeyi herkes senin derdinde.

Bize çalışmak gerek, nasırlaşmış el gerek.
Görmeyelim ne çıkar bir rahatlık yüzü biz.
Devrilirken bu toprak bükülmeyen bel gerek
Yeter ki yeni nesle kalsın bizden de bir iz.

Bozkır cennet olacak diye herkes de söyler;
Fakat bunu düşünen bunu içten duyan kim
Niye yarar saraylar yıkılırken bu köyler
Bir demedir gider, bu duyguya uyan kim.

Uyanalım arkadaş, bu toprağa sarılıp
Terimizle yoğrulsun, altınlaşsın bu toprak
İçimizden tufeyli tembelleri ayırıp
Yıkılmayan azimle yakutlaşsın bu toprak.

Ahmet ÖZTUNA, Sayı 86, s. 38, (Haziran, 1945)

HÂLÂ

Koptu takvimden yine bir yaprak
Gözler ufuklara yeniden daldı
Bir hüznün düştü çırpınarak
Gönül eski bir rüyada kaldı.

Ne konuştu benimle tabloda resim,
Ne de uzaklaştı duvarda yelken
Hasta dudaklarda hala o isim
Ve kırık hülyalarda hala sen

Ali Fehmi BULVER, Sayı 52, s. 13, (Haziran, 1941)

GÜL YOK Kİ BAHÇEMDE

Gül yok ki bahçemde okşasın rüzgâr
Şebnemler titresin yapraklarında
Gül yok ki bahçemde onu nazlı yar,
Seyretsin baharın şafaklarında.
Boğulsun her akşam kızılıklara
Her seher üstüne ümitler yağsın
Vaktini şaşıran şu sonbahara
Gül yok ki bahçemde bülbül ağlasın.

Ali Fehmi BULVER, Sayı 76-77, s. 5, (Ağustos- Eylül, 1944)

SOLAN HÜLYALAR İÇİN

Ve kuşlar bıkmış gibi bir uzun yolculuktan
Solgun ümitlerimi takarak kanadına
Gittiler ağır ağır kızılılaşan ufuktan
Damla damla içerek hasretin şarabını
Akşamlarla tutuşan bulutların ardına
Gittiler bırakarak mahzun rüyalarını.

Sararan bir hatıra yeniden ürperecek
Çırpınan dalgalarda ağlayacak gizlice
Aşkım alev sulara birazdan can verecek
Ve tekrar başlayacak yorgun dalgalarda gece
Ne dönecek geriye beklenen sevgililer
Ne de güller açacak beyaz rüyalarında
Gittiler ağır ağır hülyalarla beraber
Gittiler uçarak bir hazan rüzgârlarında.

Kimsesiz sahillerde ağladıkça dalgalar
Yaşat gözyaşlarında o dağılan âlemi

Elbet bir gün olur da neşe kapını çalar

Duygularını okşar, fecirlerin meltemi.

Ali Fehmi BULVER, Sayı 87, s. 7, (Temmuz, 1945)

YAŞAMAK

Dalmak hayal ederek fecirler ötesine

Tatmak ıstırapları içimiz ürpererek

Biraz aşına olmak, sefaletin sesine

Ve henüz gün doğmamış, ufukları düşünmek.

Kalplere ümitlerin bütün nurunu serpip

Yaşamak ne güzel şey, ne güzel şey yaşamak

Defnesiz; fakat temiz alnınızı yükseltip

Hayatın kucağında biraz ilahlaşarak

Bize saadet verir ter kokan ekmeğimiz

Nasırlaşan elleri Tanrı'ya doğru açmak

Bir sır gibi toprakta yeşerir emeğimiz

Hayatın kucağında biraz ilahlaşarak

Kırık penceremizde inildese de rüzgâr

Sükût çökse de şimdi gönüldeki denize

Unutsa da bizleri o beklediğimiz yar

Hasretle oyduk onun adını kalbimize.

Saadet verir bize denesiz; fakat temiz

Alnımızdan süzölmüş ter kokan ekmeğimiz.

Ali Fehmi BULVER, Sayı 88, s. 10, (Ağustos, 1945)

KASVET

Kuşlar dallarını terk ettiği gün

Son kanat sesinde çırpınan hüznün

Son gülünü soldurursa bahçende
Ve bir gün başlarsa hazin yolculuk
Açmadan dalında en son tomurcuk
Ağla. Ruhum gibi hicranla sen de.

Ali Fehmi BULVER, Sayı 91-92, s. 11, (Kasım-Aralık, 1945)

KİTABIMDAKİ RESİM

Senelerdir bir akşam kızıllığı içinde
Tutuşmuş ufka doğru yol alan bir gemi var
Ve hala kitabımın bu eski sayfasında
Sallanmakta mendiller, ağlamakta yolcular

Senelerdir aynı renk gözyaşlarında hicran
Senelerdir bitmiyor, bitmiyor bu yolculuk
Belki hep o şarkıdır, dudaklarda dolaşan
Yelkende aynı rüzgâr, gözlerde aynı ufuk

Kan renkli bulutlarda hep o akşam oluyor
Gönüller ne duymuşsa bu ayrılıkta ilk gün
Garipleşen ruhlara hala o gam doluyor
Çırpınıyor sularda hala o eski hüzün.

Kitabımın bu eski, bu yırtık sayfasında
Altın mahfazasında gizlenmektedir zaman
İhtimal ki o mahzun martıların sesinde
Birer ümit kalmıştır bitmeyen yolculuktan.

Dolarak yüreğime ayrılığın matemi
Kaç defa arkasından ağladım yolcuların
Hicranlı dalgalarda yıllar var ki bu gemi
Hüzününü sürüklüyor, sararan bir baharın.

Ne pembe şafakların ne mavi gemilerin
Dalga dalga sularda ürperen hülyaları
Ne uzak yıldızlardan dökülen bir mevsimin
Büyülü sahillerde sedeften rüyaları

Ne gözüdür ufukta özlenilen memleket
Ne uçuşur rüzgârda toprak kokulu saçlar
Damla damla birikir, gözyaşlarında dert
Damla damla can verir, gönüllerdeki bahar.

Senelerdir bir akşam kızılığın içinde
Tutuşmuş ufka doğru yol alan bir gemi var
Ve hala kitabımın bu eski sayfasında
Sallanmakta mendiller, ağlamakta yolcular.

Ali Fehmi BULVER, Sayı 93-94, s. 17, (Ocak-Şubat, 1946)

GÖLGEM

Gölgede halklaşan bir zaman kırıntısı var
Zaman şu isli fenerlerde sen gözükmeyesin
Ufukta solmaya başlar melül hatıralar.

Sesimde ürperiyor kimsesizliğin yer yer
Uyansa her gece mabetlerinde sevgililer

Zamanı korkutuyor, dalların hıştırları
Gecem düğümlenen ayetle secde etmededir
Duvarlarımda hayaller beyaz, yeşil ve sarı
Hayatı hislerimin huzmesinde görsem eğer
Kanatlanır yine mabetlerinde sevgililer.

Ali Haydar KAYA, Sayı 95-96, s. 14, (Mart-Nisan, 1946)

ARZU

Kılıç kalkan sesleri coşturur.
Akıncılar dört yana atlarını koşturur.
Mazi destanları ile yeniden dize gelsin.
Sarsın yine ruhları Türk geliyor korkusu.
Harikalar yaratır büyük Türk'ün ordusu.
Bazen rüzgâr, fırtına bazen şimşek olalım.
Vatansız korkakların ruhlarına dolalım.
Mademki dünyalara ün salmıştı neslimiz.
Dört kıtayı yeniden titretsin gür sesimiz.
Yabancı ülkeleri benimseme gülerek.
Bir savaş çocuğuna savaşta ölmek gerek.
Türksün, mertsin Tanrı'nın en büyük bir kulusun.
Varsın bazı soysuzlar yollarında ulusun.
Zaman hakikatleri aydınlatan güneştir.
Türk'e kuvvet verecek ruhundaki ateştir.
Bütün her şey dünyada değişse de bir anda
Türk ismi ebediyen yaşayacak cihanda.

Ali Haydar YEŞİLYURT, Sayı 55-56, s. 5, (30 1. Teşrin- 30 İkinci Teşrin,
1942)

YÜRÜ

İrkimin kahramanı durmak yaraşmaz sana,
Tayfunlara eş olup şimşeklere uysana.
Mazi karanlığını geride kalsın bırak,
Bu çorak topraklarda coşarak, haykırarak

Ülkü güneşi gibi her yeri nura bürü,
Doğacak bir güneşin önderisin sen yürü.

Kalsınlar yerlerinde eğer varsa topraklar,
Mertlerin vatanıdır geçilmez bu topraklar.

Belki yıllar geçecek, bitmeyecek belki yol,
Sen zafer yolundasın ataların gibi ol.

Yürü duran kaybeder, yürü bu vatan için.
Yürü bu topraklarda kefensiz yatan için.

Bir cihan kuracaksın, ışıklardan, güneşten,
Dünya aydınlanacak ruhundaki ateşten.

Yürü gözün ufukta, yürü elinde dipçik.
Korku, ölüm yok sana; çünkü Türk'sün Mehmetçik.

Ali Haydar YEŞİLYURT, Sayı 93-94, s. 13, (Ocak-Şubat, 1946)

GECELER

Geceler gönüllerin hicranlı bir bestesi
Yıldızlar ve rüzgârlar yalnız ona ses verir
Ruhumuz sonsuzluklar içerisinde ürperir.

Geceler hülyalarda çırpınan kanat sesi
Geceler bir muamma çözülmeyen sır gibi
Dakikalar geçmiyor saatler asır gibi.

Yıldızlı gök altında yaşıyor hatıralar
Engine sürüklüyor bahar rüzgârı bizi
Mehtap yıkıyor gece ruhumdaki denizi.

Bir rüya âleminde şimdi özlenen bahar
Acı tesellilerle geçiyor her günümüz
Bir gün rüyalar gibi bitecektir ömrümüz.

Ali Haydar YEŞİLYURT, Sayı 95-96, s. 14, (Mart-Nisan, 1946)

NE YAZIK Kİ

Daha dün akşamdı sen de odanda
Yanan gözlerinle sanki şuleydin
Gittin fani gibi hem de bir anda
Niçin bu zavallı başımı eğdin?

Arkandan ağlıyor evin eşyası
Gece toprak emdi bu sonsuz nemi
Ağaçlar sallanıp bedbaht ele mi
Tutuyor sevdiğin müebbet yası.

Ali KAYA, Sayı 69-70, s. 16, (2. Kânun- Şubat, 1944)

İNÖNÜ ŞEHİTLERİNE

Gök yandı gönüllerde birer meşale yandı
Dünya çelik azmindeki şiddetle uyandı
Şanlar ki ipeklerle sana döşenmiş yoldur
Doldur vatan uğrunda ecel abını doldur

Ölmek ve yaşatmak sizin hür kanınızda
Daim vatanın sevgisi mevcut canınızda
Bir kinle sevincin karışıp ölmeğe andı
“Türk ölse yaşar” fikrine dünya inandı

Her şeyde mukaddes vatanın sevgisi vardı
Her gönlü bu mesut ateşin kudreti sardı
Ruhlar süzülüp uçmaya başlar İnönü’de
Şimşek bile eğmişti boyun Türk’ün önünde
Her damla akan kanla boyandı yeni bayrak

Ay yıldızı, al bayrağa nakşetti bu Türk ah!
Top sesleri bir nağme olur harp yerinde
Türk halk edecek bir İnönü her neferinde

Sizler de akan ırmağın esrarı da bizde
Allah ve vatan ayeti her an dilimizde
Rahat uyu evladı vatan kabrini yalnız
Bekler seni Türk erleri bir ay ile yıldız.

Ali KAYA, Sayı 71, s. 21, (Mart, 1944)

HATIRA

Ağlar deli gönlüm seni ansa derinden
Bir yaşlı tahattur bu aşkın kederinden
Ey sevgili bir bak ki ne kalmış eserinden
Bir yaşlı tahattur bu aşkın kederinden

Sinemde derin bir yara bir hatıra vardı
Bilmem ne için terk ederek gitti yerinden.

Bağrında unutsaydı gönül derdini derdim.
Ey hatıra ben kendimi her dem sana verdim.
Mademki bir an yârime vuslatına erdim.
Ey hatıra ben kendimi her dem sana verdim.

Sinemde derin bir yara bir hatıra vardı.
Bir hatıradan doğdu bu sonsuz acı derdim.

Bir tül gibi gördümse de cananı dışından
Kalbimde hayal doğdu onun anlatışından
Bir nuru ümit sezdim o çeşmin bakışından
Kalbimde hayal doğdu onun anlatışından

Sinemde derin bir zara bir hatıra vardı.
Günden güne yok oldu vücudun yakışından.

Ali KAYA, Sayı 81-82, s. 21, (Ocak- Şubat, 1945)

AKŞAM HÜLYASI

Akşam bana kuşlar, gülüyorlar yine sessiz
Dağlar, tabiat neşe ve zevk oldu nefessiz
Bitmez diyorum ben ömrün sonları gelse
Bitmez şu denizlerde benim beklediğim iz.

Rüzgârların ardında uçan tüylere benzer
Ali kayalar aşsa da gönlüm bu amaçtan
Birden bire bir çığ gibi kaybolmayayım der
En sonra senin zülfüne bağlamalı vicdan.

Sallanmadı çıplak dalın üstündeki kuşlar
Son bir kere cananı olan hüzne mukadder
Bir nağmeyi bahsetmede, alçalmada sesler
Kaybolmada hülya ve ufuklar da uçuşlar.

Ali KAYA, Sayı 83-84, s. 20, (Mart, Nisan, 1945)

YOLCULUK

Durur başımda bir hazin ateş
Saf uykularda gördüğüm rüya
İçimde bitmeyen bir his güya
Unuttuğum diyar güzel mehveş

Gözümde gülmeyen yeşil sırlar
Dilimde eski şarkı besteleri
Ufukta başlıyor gönül seferi
İçimde bir üzüntü bir his var.

Benimle gelmeyen güzel kuşlar
Deyin o bivefaya dönmeyecek
Hayallerin peşinde her istek
Acıyla kıpkızıl yanar, parlar.

Ali KAYA, Sayı 87, s. 3, (Temmuz, 1945)

LORELE

Manasını hiç bilmediğim bir acı duygu
Pek eski masallardaki meyus masal asla
Çıkmaz hatırımdan peri efsanesidir bu.

Etraf kararırken hava sakin akıyor ren
Akşam güneş altında dağı zirvesi çok hoş
Elvan ve şualar saçıyor şimdi derinden.

Gayette güzel kız oturup şimdi yukarda
Altın ve cevahir duruyor nur başında
Altın saçı ayan oluyor atfı nazarda.

Altın tarağından süzülüp akmada saçlar
Ahengi latif bir şarkıyı etmekte terennüm
Derya ve ufuklar sese hayrandı ağaçlar.

Sandalcı, küçük sandalı üstünde giderken
Sarmış onu vahşi ve müessir heyecanlar
Hep çeşmi yukarılarda iken bir kaya birden.

Çarpınca küçük sandalı sandalcıya derhal
Zannımca sular karına çekmiş ve yok etmiş
Vakaya sebep Lorel'in şarkısı her hal.

Ali KAYA, Sayı 87, s. 9, (Temmuz, 1945)

GECEİN ŞİİRLERİ

Yalnız dolaşmaktayım uzun yolları yalnız,
Gecenin benzi soluk, hayalimden de ıssız.
Her an solgun bir dudak öper yanan alnımı,
Bu öpüşler dökülür sarar her bir yanıma,
Sanırım semavi bir mahlûk konar başıma,

Bir teselli akseder o vakit gözyaşıma,

Gezerim, dinlerim, dinlerim boşluğu ben
Duyarım, boşluğu bir söyleyen var içimden
Duyarım, bir kırık kalp çarpar bu sükûnetten
Duyarım, çalkalanır bu ahenkle bütün belde.

Gecede ne ilahi bir hüznün var yarabbi.
Sanırım, boynu bükük masum bir öksüz kalbi
Annesinin yâd ile eli koynunda ağlar.
Şimdi, boşlukta benim gizli bir aşınam var.

Mihrap her bir varlığın şekilsiz gölgesine,
Efsanevî şiirler güfteleşen sesine
Solgun bir seher katan gizli ayaklar takmış,
Sanki mihrap her ağaç dibinde çocuklaşmış.

Sevdiğinden ayrılan birer gönül gibidir,
Gökte firkatle yanan birkaç yıldız ürperir.
Gece bir tesellidir her içi sızlayana
İstiyorum ruhumu vermek, doldurmak ona,
Veya onu ruhuma doldurmak isterim ben
Gece daha samimi yaşamanın zevkinden

Gölgem benden bîhaber, mütefekkir bir hâkim,
Döner, hayretle bana bakar, der ki: “Bu da kim?”
Gölgem bana kayıtsız, derim: O ne, ben neyim?
Sanki o benim değil, ben onun gölgesiyim

Hislerimden bir perde kaplayınca her yeri,
Okşar kırık kalbimi gecenin şiirleri.

Ali NAZMÎ, Sayı 4, s. 22, (30 İkinci Teşrin 1932)

AKŞAMLARIM

Solgun grup hislerimin bir bestesidir
Akşamlarım gözyaşında sükût eylerken
Her grubun bir münzevi yolcusuyum ben
Ney sesleri tesellimin bir makisidir

Aşk, kalbimi dinlendirir terennüm ile
Her terennüm ahenk akşamlarımdan
Muhayyilem çalar henüz grup olmadan
Hayalini aydınlatan bir damla şule

Beyaz renkli bir zambağı kopardım senden
Uzun uzun kokladım ki işte o, aşktı
Ne ilâhi bir çiçektir, ne yumuşaktı
Gönlüm bana: “Doymuyorum” derdi koklarken.

Gizli gizli tenhalarda onu koklarım
Hayali şekil ederken hep akşamlarım.

Ali NAZMÎ, Sayı 5,s. 21, (30 Birinci Kânun, 1932)

ELEM

Bir içli ses hıçkırarak yükseldi benden
Çökük gözü semaları yaşlı gözlerle
Hazin hazin gurup ettim seyrederken ben
Şebnem gibi damlıyorken her gonca güle
Her bülbüle feryat nedir öğreten bendim
Lâkin! Şimdi gözyaşından kendim iğrendim.

İhtirasın debdebesiz günahkârıyım
Neden böyle? Lâkin bırak ki haykırayım
Tutma beni sen ey bedbin gözlü nevimdi

Gözlerimin ferî lâkin aşk değil miydi?
Tazallümüm sana niçin ey müşfik elem

Hayır... Sana haşire kadar isyan edemem
Ey kalbimi arşa atıp gaşye eden dilber
Bil ki seni gözyaşlarım çılgınca sever

Gözlerimin mavi gören her bakışında
Bendim evet inkâr etmem, bir damlacık nur
Bazen ismim hislerime bin mezar olur
Şiirim gelir kana kana ağlar taşımada

Ey kalbimi visaliyle gaşye eden dilber
Bil ki seni gözyaşlarım çılgınca sever.

Ali NAZMÎ, Sayı 5,s. 22, (30 Birinci Kânun, 1932)

BENCE SANAT

Aşkın sesi titretiyor her tebessümü
Seherin ilk bestesinde beyaz bir kanat
Gibi daldan dala uçan bir terennümü,
Hicran diye seyreden göz şimdi serazat.

Semalarda bir rüyanın vedaı varken
Boşlukların kollarında bir gamlı sine
Yâdında bir hatıranın hazzı uçarken
Yalvarıyor hazin hazin kendi sesine.

Mor kubbeye aksettikçe son ihtizazlar,
Gözlerinin şuurunu kaybetmiş gibi,
Sağdan sola gölgesini çarpar ve sallar.

İşte zaif bir karanlık, işte bir hutbe,
İşte seher, işte sükûn işte, mor kubbe
Dinleyiniz! Ta uzakta bir uğultu var.
Bu uğultu arzuları, hicranı saklar.

Bir temayül buhranına katılmış bir halk
İhtiraslı bir irade beyinlerde,
Kalplerinin tufanı var zihinlerinde
Uzaniyor mor kubbeye doğru her ayak.

Sanatın bir kâbesidir kubbe, ey yolcu!
Mor kubbenin göbeğinde bir avize var
Ondan yere aksediyor renkli şualar:
Mor, eflatun, pembe, mavi, kırmızı, turuncu...

Bunlar balon avizenin içinde her an
Sinirlerden kavrayıcı bir güzellikle,
Diyor ki: Her yolcuya gel beni seyreyle
Doluyor her kalbe gözü kamaştırmadan,
Pek ilâhi bir incizap, bir teneffüsle,
İnsan onu soluyunca engin göğüsle.
Vücudu ruh, ruhu kudret oldu sanıyor,
İmanına aldanmıyor ve inanıyor.
O veriyor yaşamının zevkini arza.
Eğer bir gün bir kimsenin kalbi kanarsa
Gidip ondan bir teselli istemelidir;
Çünkü herkes onundur ve o herkesindir!

Halk geliyor, dilleri susuzluktan çatlamış.
Sarı benizlerine, yarık dudaklarına,
Bir haz yoksuzluğunu inilleyen bir kâş,
Bir teselli, bir ümit, bir iştiha veriyor.
Bir gayret serpiliyor hasta bacaklarına,
Mor kubbenin altına işte açlar geliyor.

Bin velvele, bin talep. Mor kubbe uğulduyor;
Her açılan ağza hayret, hürmet doluyor.

Çılgın gürültülerle sallanıyor avize,
Bir ümit aksediyor şefkat diye her sese

Bir uğultu, bir duman avize parçalandı.
Binlerce renk yayıldı, sinirlere dolandı.

Bin bir elem hıçkırırken şimdi bak dinle!
Haykırıyor avizenin göğsü hüznle
Gün doğarken ıstırapla işte kanlandım.
Koşun! Koşun! Aç olanlar ben parçalandım!

Bence şiir bu isticap, bu terennümdür!
Bence şair inilleyen bir tebessümdür!

Renklerle gaşyolurken susuzluktan yananlar
Kana kana içiyor gözyaşı ağlayanlar
O renkler damla damla döküldü çehrelere,
Bir teselli boşandı semalardan her yere
Gözyaşından bir sergi sarındı hasta gözler,
Nağmelendi göğüsler, döküldü içli sözler
İyileşti o anda kanlı, yarık dudaklar
Kapandı dillerdeki onulmayan çatlaklar
Gözlere alev doldu, dizlere kuvvet geldi,
Bir huzur ve bir sükûn gönüllere serpildi.

Faniler bin vecitle kalplerini doldurur;
Elem bence şiir bu, şair bu, mana budur!

Ali NAZMÎ, Sayı 7, s. 10, (30 Şubat, 1933)

HÜRRİYET

Bir zamanlar yurdumuz düşmanlarla dolmuştu
Denizler bu acıyla sararmıştı, solmuştu

Düşmanı kovmak için çare ararken millet
Halife'de olmuştu sefil, nankör bir illet
Fetva verip vatani uğraşırken satmaya
Ata yol arıyordu, hainleri atmaya
Nihayet bu kararlar çıktı hemen Samsun'a
Etrafına ümitler, cesaret suna suna
Hiç yılmadan azimle, feragatle yürüdü
On sekiz milyon kalbi kin ateşi bürüdü
Kongreler toplandı Sivas'ta, Erzurum'da
Milletini bulmuştu, umduğu bir durumda
Daha sonra koşarak o geldi Ankara'ya
Merhem olup sürmeye göğüsteki yaraya
1920 yılı 23 Nisan'ında
Milleti topladı bu tehlike anında
Arkasında yürüdü, Adana'ya, Mersin'e
Düşman geldiği gibi kaçıyordu tersine
Daha sonra İnönü, Sakarya, Dumlupınar
İşte her Türk her zaman her ana bunları anar.
Düşmanlar bu şekilde vatandan atılmıştı
Korkudan padişahı düşmana katılmıştı
1923 senesi İlk Teşvini
29'uncu gün kuruldu Cumhuriyet.
Bu temel sağlamlandı, kazanıldı hürriyet
Atatürk çalıştı hep bir dakika durmadı
Bu çalışma onu hiç biraz bile yormadı.
Başladı harf ve şapka inkılâbı da artık
Softalardan kalmadı ne bütün ne de artık
İşte bunun için biz hep milli bayramlarda
Hatırlarız geçmiş, severiz çocukları
Atatürk'ün ruhu da daima bizimledir
Yolumuz onun izi, işimiz çizimledir.
Arkadaşlar kalbiniz güvenle dolu olsun

İnönü başımızda ebedi sağ olsun.
Yaşasın Türk milleti, yaşasın Cumhuriyet
Ebediyen var olsun hiç bitmeyen hürriyet.

Ali Rıza ALKIN, Sayı85, s. 31, (Mayıs, 1945)

SALKIM VE BUĞU

Gece salkımda buğu
Asma çinide çiçek
Ruh, hayat gergefinde
Hayal gören örümcek

Gece boş kalplerde ah,
Dudaklarda yalvarış,
Beklenilen bir sabah,
Bitmeyen ufka varış.

Ali SARAÇOĞLU, Sayı 88, s. 13, (Ağustos, 1945)

BAYRAK

Enginlerde kan rengin dalgaları coşturur.
Kızıl gölgen altında can vermek ne hoştur.
Bulutların üstünde bazen kanat açarsın.
Ağaran tan yerine kızıl alev saçarsın.

Kandan kızıl o rengin gözlerime hep dolsun.
Sen olmadan yaşarsam bu gözlerim kör olsun.

Bir içim su gibi şu yaralı gönlüme ak.
Ey tarihe şan veren şen yıldızlı al bayrak.

Ali Şan REŞİT, Sayı 13-15, s. 40, (29 Teşrini Evvel, 1933)

TOPRAK DESTANI

Halk olmak, Türk olmak büyük asalet
Anla ki ötesi yalan dolandır.

Türk, gayrı kimseye olamaz alet
Yok, ağa, yok beydir, falan filandır.

Hür yurтта maraba yurttaş kalmasın
Beş köy emeği bir cebe dolmasın
Devletten başkası vergi almasın
Tedbirsiz geçecek her gün ziyandır.

Bir köy halkını bir insana ver de
Ger “istiklal” diye üstüne perde
O meçhul şehidin yattığı yerde
Yaşayanlar bile yersiz olandır.

Ha diş dudaksız, ha çiftçi topraksız
Ha dal yapraksız, ha çiftçi topraksız
Ha yurt bayraksız, ha çiftçi topraksız
Topraksız çiftçi bir köksüz fidandır.

Tapuda bir nokta, bir koca meydan
Hoşlanmış, lütfetmiş bir eski sultan
Çoğuna hakkının esasını sorarsan
Dört dağ arasını veren fermandır.

Ağam! İzan, insaf vardı kesende
İçinden bize hak verirsin sen de
Paramı toprağa döktüm desen de
Köylünün döktüğü terdir ve kandır.

Ceddinin gaspını sen gönlünle ver
Boynundan vebali at, göğsünü ger
Malum yanlış hesap Bağdat’tan döner
Bil ki asıl hakkın sana kalandır.

Evet, onlarda yok büyük davranış
Yeryüzünde yeri yok ki bir karış
Kullara yüzüsuu dökmekten bıkmış
Elbet yüz verdiği öbür cihandır.

Dönmüştü rüzgârda dalsız yaprağa
Tutunmak yetmezdi bir al bayrağa
Bağlanmak gerekti kara toprağa
Şimdi gerçek Türk'tür, gerçek insandır.

Gayret Mehmet, Ali, Hasan hemşerim!
Yıllardır sabırla susan hemşerim!
Toprağı bağrına basan hemşerim!
Verimsiz diyeni çabuk utandır.

Sel gider, kum kalır hep o birliğiz.
El ele, diz dize ve baş başa biz.
Ayrısız, gayrisiz, ağasız, beysiz
Yarına hoş geldin diyecek andır.

Bu devlet emsalsiz bir iş sağlıyor.
Milyonla yurttaş, yurda bağlıyor.
Bozkır köylerinde türkü çağlıyor.
Sanki gözyaşı yağmur, ay da nisandır.

Devlete çok şükür bugünü gördük
En güzel, en büyük murada erdik.
Yıllardır yıllardır süründük sürdük
Asıl bugün hasat, bugün harmandır.

Üstünde aynı renk bağladı derim.

Oy kara toprağım! Benim esmerim.
Şehirli findıkla, fıstıkla besler.
Terimle, kanımla seni beslerim.

Bir başka karımdır, bir başka kızım
Tam kendimin yaprak kırk yıllık arzum
Elin baskınından kurtuldu ırzım.
Toprağım benimsin, benimsin, benim.

Üstünde yatmışken saramadığım,
Bir gün kendimi tam veremediğim,
Kırk yıldır koynuna giremediğim,
Toprağım benimsin, benimsin, benim.

Koç yiğidim hacet yok kaçmaya,
Devlet yüz görümlük verdi babaya
Al kara yosmayı, sar doya doya
Seyredenler desin eşsiz civandır.

Âşık Ömer söze versin nihayet,
Belli kuru laftan usandım gayet,
Ezberle hemşerim bir türkü, ayet,
Toprak mülk olmaz, toprak vatandır.

ANKARALI ÂŞIK ÖMER, Sayı 86, s. 35, (Haziran, 1945)

KÖYLÜYE

Gülümsüyorsun yeşil köyünde
Bükük değildir senin de başın
Sarı buğdayların olduğu günde
Mesutsun elbet kan olmaz yaşın.

Kanunun var, öksüz değilsin

Ekmeğin, terin tarlanda dinsin.
Ey köylü vatanda sen efendisin
Ufuklar kadar temizdir saçın.

ÂŞIK HASAN, Sayı 86, s. 50, (Haziran, 1945)

KOŞMA

Bilerek yap hangi işi yaparsan
Maymun gibi yavşak olma arkadaş
Tanı da tap çalabına taparsan
Kör körüne uşak olma arkadaş

Faydalı ol toprağına eline
Yabancı söz katma sakın diline
Sarılırsan sarıl bilgi belene
Yobazlığa kuşak olma arkadaş
Âşık solak der ki öğüdümü tut
Kendin oku, kimin varsa hep okut
Softa gibi düşünceyi at, unut
Benim gibi solak olma arkadaş

ÂŞIK SOLAK, Sayı 8, s. 13, (31 Mart, 1933)

KOŞMA

Müslüman ol insan olmak dilersem
Muhammed'in yolu doğrudur şaşmaz
Kötülüğü yüreğinden silersen
Korkma yürü, kimse sana sataşmaz

Tanrı'ya sımsıkı bağla özünü
Aldanıp dinleme softa sözünü
Kör ederler yalan sözle gözünü
Ayakların doğru yola yanaşmaz

Milletinin yasasıdır Kuran'ın

Yurdunu sevdikçe artar imanın
Bu toprağa bağışladı öz canın
Âşık solak başka elde dolaşmaz.

ÂŞIK SOLAK, Sayı 8, s. 13, (31 Mart, 1933)

KOŞMA

Şu ülkenin altın dolu her yeri
Uyan şu uykudan var, yürü, ara
Sen uyurken bu iş gitmez ileri
Hep altınlar döner sonra bakıra

Özünü uyarıp işe salmazsan
Bu yıllara uyar insan olmazsa
Bilgi pazarından insan almazsan
Yaslanır kalırsın kuru hasıra

Halkevi bak kucağını açıyor
Gönüllere bilgi, ışık saçıyor
Âşık Solak durma vakit geçiyor
Dağarcığı doldur sıra bu sıra.

ÂŞIK SOLAK, Sayı 7, s. 12, (30 İkinci Kânun 1933).

ESKİ YOLDAN

-2-

Karşıda görünen yollar
Her biri bir yana gider
Şu doğru yol biraz uzar
Fakat gülistana gider.

Beri dumanlı seçilmez
Birisi dikenle dolu
Üçüncüden hiç geçilmez

Bırakma dördüncü yolu

Birinci yol atalettir

İkinci yol cehalettir

Üçüncüsü yalancılık

Dördüncü istikamettir

Hangisine diler sen git

Fakat öğütlerimi işit

Doğruluğu terk eylemez

Er oğlu er olan yiğit

Âşık solak doğru gider

Saz çalar nasihat eder

Adam olmak isteyenler

Benim öğütleri güder.

ÂŞIK SOLAK, Sayı 6, s. 4, (30 İkinci Kânun, 1933)

KOŞMA

Yine kar kapladı dağın başını

Yar yurduna eremedim yanarım

Felek dindirmiyor gözüm yaşını

Gül yüzünü göremedim yanarım

Yanağında açan gonca güllere

Yüzünü okşıyan sırma tellere

Uçları kınalı pamuk ellere

Dudağımı süremedim yanarım

Âşık Solak der ki yârimi soyup

Uzanıp dizine başımı koyup

Kana kana kitabı okuyup
Tatlı bir ders veremedim yanarım.

ÂŞIK SOLAK, Sayı 9, s. 8, (30 Nisan, 1933)

SON ARZU

Gönülsüz yolcuların meçhul yurduna
Gitmek mukadderse bu ömre doymadan
Karanlık sükûnetin gizli nuruna
Kavuşmak isterim ıstırap duymadan.

Elemler diyarından olurken azat
Ne hayat hırsı var, ne ölüm kaygısı
İstemem gözyaşı, istemem feryat
Gidip gelmeyeninin budur son arzusu.

Sönerken ruhumda ümitler, hevesler.
Bir keman aheste aheste inlesin
Bir vakitler beni ağlatan sesler
Ayrılık faslından besteler söylesin.

ÂŞIK YANAR, Sayı 42, s. 647, (Birinci Teşrin, 1939)

ADINI ANIYORUZ

Yine baş başa verdik adını anıyoruz;
Bakıyor yere, göğe hep seni anıyoruz.
Gözümüzün nuruydun, gönlümüzün kudreti
Çekilip gidişine yanıyor, yanıyoruz.

Sesini duyur bize deki: Yanınızdayım
Allı bayrağınızda, Türklük şanınızdayım
Bir çocuk bakışında, bir gencin pazısında
Bazen kalplerinizde bazen kanınızdayım.

İrkilip dinleyelim, bu ilahi sözünü
İlk hedefe koşarken, bize verdin özünü
Yaşadıkça bu millet, Atatürk ölmez elbet
Çünkü genci, kocası rehber bilir izini.

ÂŞIK YANAR, Sayı 43-44, s. 678, (2. Teşrin- 1. Kânun, 1939)

YURTTAN SESLER

Gemim yelkenini çekmiş karaya
Derman yoktur yürekteki yaraya
Ne gelmişe döndün ne de gitmişe
Yazık oldu harcadığın paraya.

Yüce dağ başında harmanım var mı?
Sürüye düzülmüş kervanım var mı?
Olanca dertleri yükledin bana
Benim götüreceğ dermanım mı var?

Azmi GÖKMEN, Sayı 62, s. 21, (19 Haziran, 1943)

YURTTAN SESLER

Apçağa Dağı'ndan kar ister gönlüm
Ayvadan usandı nar ister gönlüm
Bugünlerde yüreğim yaralı
Nazlı yar elinden gül ister gönlüm.

Uyandım baktım ki şafak söküyor.
Herkes sevdiğini almış yatıyor.
Cümle kuşlar bülbül olmuş ötüyor.
Benim örtüm diken olmuş batıyor.

Azmi GÖKMEN, Sayı 63-64, s. 23, (19 Temmuz- Ağustos, 1943)

BİR SAVAŞ (Oğuz lama'dan parçalar)

(Dağlar, dağlar!) deyişip atıldılar ileri
Gem geven atlarını sert sert topuklayarak
Depreme uğramışı andırdı birden toprak
Olanca gücüyle çatıştı iki ordu
Davullar dövülüyor, atlar kışniyordu.
Ellerde kargı, kement, kalkan, kılıç, yay, balta
Bir boğuşma başladı, üst üste ve alt alta.
Bin bir bulut dört mevsim arasız dökse yağmur
Bu kurak toprak ancak bir süre çamur olur
Şimdiyse bir bataklık içmiş olduğu kanla
Nasılına dövüştür, düşüncele ve anla.
Vuruşandan çok vurgun, canlıdan fazla ölü
Öyle kaptırmıştır ki cenge yer olan çölü
Yay, kılıç kırıkları; kafa, gövde, kol, bacak
Bir bakımlık süzene ağız parmaklatacak
Bir çığ düşüverince aşağı dik bir yardan
Nite bir ses yağarsa yalçın kayalıklardan
Duyulan çığlıklar da tıpkısıdır o sesin
Bir pars kulaklasın da kabil mi ürpermesin
Bir baksana neredeyse insanlar tükenecek
Oysaki görünüşçe yeni kopmuş gibi cenk.

Kavganın ürkünçlüğü o dereceyi buldu
Ki güneş yüze çekti gocunup bir bulutu
Ki hava kaçsın için ansızın rüzgârlaştı
Akan kan sellerinden cılız ırmaklar aştı.

Yarın masallaşacaktır, yarın bu kahramanlık
Gün dolundu, ovayı kaplamakta karanlık.

Basri GOCUL, Sayı 87, s. 12, (Temmuz, 1945)

BEYOĞLU'NDAN

Elâ gözlü, nazlı dilber
Benim sana ikrarım var
Ne geceler uyku girer
Ne gündüzde kararım var

Ne dolu bade içerim
Ne sırrım halka açarım
Ne yârimden vazgeçerim
Ne bu halka zararım var

Bey oğluyum budur halim
Dosta kurban tatlı canım
Ne malım var ne menanım
Ancak bir suna yârim var.

BEYOĞLU, Sayı 5,s. 5, (30 Birinci Kânun, 1932).

BEYOĞLU'NDAN

Bana yar vefasız demiş
Bilmemiş ki keman eğri
Ben kendinin meftunuyum
Ateş vardır, duman eğri

Düşmanlar etse temaşa
Acı nefes geçer taş
Al mendili güzel başa
Bağlama el aman eğri

Gerçi güzel cihanda çok
Böyle mahbup her yerde yok
Gözler elâ, kirpikler ok
Siyah kaşlar keman eğri

Beyoğlu der bakın şuna
Vefa kalmamış insanda
Kusur ne sende ne bende
Asır döndü, zaman eğri

BEYOĞLU, Sayı 5, s. 5, (30 Birinci Kânun, 1932).

KINALI TOPRAĞIM

Toprak benim sevgilimdir, eşimdir.
Gündüzün yatağım, gece düşümdür
Ona bel bağlamış, can vermişimdir
Kınalı da şu toprağım kınalı.

Öküzlerim sere serpe gezinir
Sapanlarım tarlalara dizilir
Sevincimden yüreciğim ezilir
Kınalı da şu toprağım kınalı.

Tohum oldum kucağına atıldım
Yağmur oldum mayasına katıldım
Başak oldum eloğluna satıldım
Kınalı da şu toprağım kınalı.

Dedelerim örtülü bu toprakla
Derdi birim ağaç ile toprakla
Kanım gibi rengi al al şafakla
Kınalı da şu toprağım kınalı.

Beyşehirlim akıp akıp duruldun
Toprak diye can evinden vuruldun
Şimdi yedek eller için yoruldun
Kınalı da şu toprağım kınalı.

BEYŞEHİRLİ ÂŞIK HAVAI, Sayı 86, s. 36, (Haziran, 1945)

ALLAH

Aradım yıllarca seni dünyada,
Yine bulamadım. Günah mı Allah?
Menzilin söyle hangi diyarda;
Durağın büsbütün tebaa mı Allah?

Mekânın nerede, yoksa gökte mi?
Yolunda sönse de bu gençlik demi,
Sana feda ettim cılız gövde mi;
Senin kendi dünyan ferah mı Allah?

Beni yanına al gözyaşım dinsin,
Defterde yazılı günah silinsin;
Ölüm ne zamandır bence bilinsin,
Yoksa o âlem de siyah mı Allah?

Gönülden şikâyet, kalpten şikâyet,
Sen bundan bizleri her dem ırak et,
Ne zaman bitecek acep bu hâlet;
Sabırla yaşamak mubah mı Allah?

Bana zindan etme fâni hayatı,
Eleme bürüme şu kâinatı!
Sen bana çok görme bu mülâkatı,
Şu rüzgâr bana da hem râh mı Allah?

BOLULU ÂŞIK BÂKÎ, Sayı 6, s. 12, (30 İkinci Kânun, 1933).

BİLİNMEYEN

Bilinmeyen yolların
Bilinmeyen yolcusu
Elinde dağarcığı cehalet taşır.

Bilinmez arzuların, bilinmez hedefine
Ağır ağır yaklaşır.

Bilinmeyen Allah'ın
Bilinmeyen kulları
Sırtında günahların var ağırlığı
Bilinmez ufukların
Bilinmez ötesinde
Tanrı'nın sağırlığı.

Bülent KÖRPE, Sayı 91-92, s. 11, (Kasım-Aralık, 1945)

FALCI

Donuk alevli bir mum,
Erir odada yer yer
Geceyi yudum yudum
İçer titrek gölgeler.

Kâğıtlar deste deste
Yayılır, toplanırlar
Yeniden bir hevesle
Tekrar sıralanırlar.

Soluk benizli kadın
Kırık tahta masada,
Donuk benizli kadın
Bahtını aramada.

İçini çeke çeke
Renkleri arar kadın
Mumun sönen gözünde
Geceye dalar kadın.

C.A, Sayı 4,s. 21, (30 İkinci Teşrin, 1932)

ÂLEM

Acep âlem ne imiş bilen var mı şaşarım,
Varlık ile yokluğu anlamadan yaşarım.
Bunu çözmek isteyen gafilleri çok gördük,
Bir sürü saçmalarına kabil değil taşarım.

Karanlığın içine cesaretle atlarsan
Aydınlığı bulmaya göz açmadan dalarsan
Ayacığın kırılır, devrilirsin çam gibi,
Yine elde bir sıfır neticeyi toplarsan

C.T. Sayı 61, s. 11, (19 Mayıs, 1943)

BİR GELİN YASI TÜRKÜSÜ

Karşıdaki kayalar
Yüzüne vurmuş boyalar,
Gelinlik urbalarını
Teneşirde soyarlar.
Süleyman ata binmesin,
Son sözümü dinlemesin,
Osman Ağa'nın gelini
Cenazeme gelmesin.
Semizlikten aşım var,
Feride kardeşim var,
Al kundak okşamadım,
Ne talihsiz başım var.
Süleyman ata binmedi,
Son sözünü dinledi,
Ebe kadını sorarsan,
Bir yudum su vermedi.
Kırlık buldum derede,
Her yanlarım berede,

O ebenin yoluna
Döşek serdim şu yere.

Cemal DURU, Sayı 93-94, s. 19, (Ocak-Şubat, 1946).

BİR AYİNGACI TÜRKÜSÜ

Vara vara vardık dağa
Yükümüzü yıktık dağa
Kolcu başı Ali Osman Ağa
Beyler haberiniz olsun.

Varın, bakın ekinimiz
Yükümüzde kefenimiz
Kolcu başı hekimimiz
Beyler.

Yeni tütün kese ile
İçemedik tasa ile
Dört yüz asker, paşa ile
Beyler.

Yeni tütün kıyılacak
Vilayetten duyulacak
Kolcu başı vurulacak
Beyler.

Altıpatlar belimizde
Silahımız dalımızda
Beş yük tütün önümüzde
Beyler.

Altıpatlar elimizden düştü,
Silahımız dalımızdan düştü,

Arkadaşların tebdili şaşı

Beyler.

Cemal DURU, Sayı 93-93, s. 19, (Ocak-Şubat, 1946)

TOPRAĞIN ÇOCUĞU

Al duvaklı gelinim şanlı bayraktır, bayrak

Anam babam, kardeşim kara topraktır, toprak

Murada ermek için yeşil yaprak isterim

Koynuma girmek için kara toprak isterim

Düzülsün çiftin yola ağarmadan tan yeri

Süzülsün burçak burçak alnımdan azim teri

Bırak kudursun gökler, çek sırtına gocuğu

Tut ülkünün yolunu ey toprağın çocuğu!

Bu miskin koca öküz, karga gibi danayla

Yüzüm güler mi deme, savaş toprak anayla

Ey kudretin örneği, ver hakkını sabanın

Gülsün mübarek yüzü aksakallı babanın

Artık köle değilsin, ne ağaya ne beye

Bu kanunla degecek seninde başın göğe

Kılıçlaşan iraden her zoru yenecektir

Sana da pek yakında bir fatih dönecektir.

Tırman soluk almadan koç yiğidim yamaca

Güneşi içe içe varacaksın amaca

Okundukça destanın Kafkas'ta, İnönü'de

Selam duracak dünya her çağ senin önünde.

Cemal Oğuz ÖCAL, Sayı 86, s. 36, (Haziran, 1945)

MİLLİYETÇİ OL

Arkadaş biz dikenli, sarp yollarda yürürüz;
Fakat düz yolumuzun ta ucunu görürüz,
Çıkmaza dayanıyor, çıkmaza dayanıyor.

Anlamıyorum nasıl içiniz inanıyor
Yabancı emellerin, yabancı seslerine
“Haydi, bizimle gelin dostlar” demelerine

Mazisi iki buçuk gün bile olmayanlar,
Kanında yüz bin asrın hızını duymayanlar,
Elbette bağırarak (milletim yoktur) diye.

Kocaman tarihinle onlara uymak niye?
Niçin cılız fikirler senin kafanı yaksın?
(Milliyetim yok) dersin arkadaş bir alçaksın.

Yolumuz sarp ve yalçın, dikenli taşlı bir yol
Ucu çıkmaz değil ya? Kuvvet dinlemez engel
Gür sesimizi duy da bizim aramıza gel
Koyu milliyetçi ol, koyu milliyetçi ol.

CİHAT, Sayı 25, s. 27, (30 İkinci Teşrin, 1934)

TÜRK TAYYARECİLERİNE

Biz Türk’üz, Atamızdan yiğit doğmuşuz
Tarih yazılırken daha o başlangıçta er olmuşuz
Ordular kurmuş, ülkelerde ün almışız
Bir millet ki dünyaya kök salmış medeniyette de baş olmuşuz.
O atalarımızın kanı var damarlarımızda
Bize Türk derler yılmak yoktur kafamızda
Tarih, her milletin adını, sanını bildirir,
Yücelen milletlerin varlık şanını göklere erdirir.

Geçmişe bakarak ileriye azmetmişiz,
Acunda benliğimize yer seçmişiz,
Asrımız medeniyettir, yücelmeye ant içmişiz
Varacağınız kutbumuza Tanrı şahit olsun bu andımıza
Aşkımızı yüce yazmışınız alnımıza
Göklere çıkış güç kaynağının dimağdaki yeridir
Gücü tutan milletler yıldırım gibi karşısındaki eritir
Bugün Türk'ün dünyaya sınıandığı gündür ey Türkler!
Onu bilen bilir hakkı tanır ve tanıtır erdirler.
Yeryüzündeki varlığını benimseyip göklere çıkan yiğitler.
Milleti uğrunda durmadan çalışan mübarek şehitler.
Bu şehitlerin namıdır milletin adını yükseltir,
Bu asırda milletine yaşamak öğretir.
Biriniz düşerse, eliniz çıkarsa göklere bu bir milliyet işidir
Biri şehit olursa yüz ellisi gazi yer, gök titrer, cihan یشitir.
Buna kahramanlık derler coşar hey kanında Türk kanı var,
Bu kan Türk gücüdür düşman avlar.
Düşman saldırırsa yurda şayet sizler varsınız
Çok değil az da olsanız hey asil Türk kanındansınız.
Mamureler olsa da harap, hiç gelir bize aşkımız istiklaldir.
Yurdumuza saldıran düşman kanı dökmek elbet helaldir.
Mümkün değil sokmayız yurda düşmanı haklı Türkleriz,
Bize derler: “Özü bir, sözü bir” yılmaz Türkleriz,
Başkasının hakkında gözümüz yok, bizde gözü olanı da ezeriz.
Az da olsak yeteriz, imanla hakka tapan Türkleriz.
Bu iman nurunu milli mefkûreden alır.
Meydan okursak elbet hak uğrunda yaşamak isteriz.
Bu mefkûreye Türklük derler kaynağını atasından alır.
Yurdun göklerinde uçarak Eflâk'ta sınır tutan siz ey kahraman yiğitler!
Ulu Tanrı'nın elbet size mübarek rahmeti yağar, çiler.
Sizlerin işi çetin hem yüce hem de ilimle fen işidir.
Sizler ki iki cihanda hem rahmetli hem gazi kişidir.

Göstereceksin kendini ey kahraman Türk genci âleme karşı
Yüksel ey Türkoğlu elbet sen çekeceksin arş-ı alaya karşı.
Dimağındaki nur, milli mefkûrenin bu asırdaki Tanrı'ya imanır.
Milletler arasındaki adın dünya da tek yaratılmış bu asrın kahramanıdır.
Her zaman ulu Tanrı'ma binlerce emanet ederiz.
Milli istiklal asil ve haktır, iki cihanda da hakka gideriz.
Ulusumun meleklerisiniz sizler, ey mübarek sevgili gençler!
Sizlere melek değişim az gelir Türk yiğitleri
Milletin gururusunuz, milli aşkımızın kartallarısınız
Türk'ün bayrağını göklerde elbet sizler koruyacaksınız
Eflâk'taki meleklersiniz, göklerdeki erler sizlersiniz
Bire karşı elli, elliye karşı elbet bir çıkacak yiğitlersiniz
Biriniz şehit olursa sakınır ağlamayız
Ne mutlu der, heyecana gelir, Tanrı'nın mübarek kulu deriz
Bu imanla ölmez bir milletin oğlusun sen ey kahraman!
Milletlere hak öğreten Türk'ün oğlusun inan.

Dr. Orhan SAĞDAŞ, Sayı 51, s. 821, (Mayıs, 1941)

DİNLE

Ürkek ceylan halinle o siyah gözlerinle,
Sen ki ilk gençliğimde yarı kalan rüyaydın.
Sen ki dudaklarımda en içli bir duaydın,
Bu akşam bana sokul, bu akşam beni dinle.

Gözlerine benzeyen esrarlı geceleri,
Eritirdim hayalin o engin potasında,
Dikerek heykelini o alev ortasında
Ona tapındırırdım sonsuz düşünceleri.

Sen ki çöl hayatımın vahasında kaynaktın
Ben senin varlığınla yaprak verdim yeşerdim
Bir gün dışımda doğdun, bir gün içime aktın,

Bir gün Tanrı kesildin ben o gün sana erdim.

Ürkek ceylan halinle o siyah gözlerinle,
Sen ki ilk gençliğimde yarı kalan rüyaydın,
Sen ki dudaklarımda en içli bir duaydın,
Bu akşam bana sokul, bu akşam beni dinle.

Ebet Mahir YALNIZ, Sayı 41, s. 62, (29 Birinci Teşrin, 1938)

GÜNLERİM

İnleyen seda seni heceler
Söndürdü neşeyi bu düşünceler
Her biri bir ölüm gibi geceler
Gönlüme ne acı sızar günlerim.

Çarpıyor ki sensiz zamanın kalbi
Geceler bir sudur görünmez gibi
Bitmeyen muzdarip seneler gibi
Sen yoksun diye mi uzar günlerim.

Kalbimde eksildi hayatın hızı
İçimde kalmadı o tatlı sızı
Karardı ömrümün ayı yıldızı
Her biri bir hazan sanki günlerim

Emin Bahri ÖZBİR, Sayı 83-84, s. 25, (Mart- Nisan, 1945)

KANAAT

Ne bir çılgın ihtiras ne bia ılık pembe dem,
Ne de bir sıcak kucak, lüzumu yok istemem
Bana, içinde yanan tatlı alev yetişir.

Lazım değil boş şöhret, bilmem şöyle böyle
Nam,

Ben ne mevki, debdebe, ne desinler aramam
Bana, bir kuru ekmek, sıcak bir ev yetişir.

Yok şu büyük, şu küçük; yok şu okmuş yok bu az
Yok eğlence, balo, süs; şampanya, kadın, saz
Benim gönlüm bir şey aramıyor, aramaz.
Ey benim ulu Tanrım, senden benim dileğim
Beni bomboş dünyada sade sen sev, yetişir.

ERZURUMLU YANIK CEFAİ, Sayı 85, s. 14, (Mayıs, 1945)

AZMİ'YE AĞIT

Bu yaşta insana gelir mi ölüm
Tanrım buna nasıl razıdır gönlüm
Acı tören değil, isterdim düğün.

Uyan azmi saz küsmesin.
Bağrına güz düşmesin.

Doktorlar anlamaz hasta olduğundan
Ecel şarabı ile mest olduğundan
Yerler ve gökler utandı bundan.

Uyan Azmi saz küsmesin.
Dost gönlüne güz düşmesin.

Akşamla yayıldı bu kara bulut
Bir evin direği Fevzi' de umut.
Kan ağlar yerde gök, teneşir, tabut.

Uyan Azmi saz düşmesin
Kardeş gönle güz düşmesin.

Kanlı göz yaşlar gayri çağlasın
Babalar bağrını dövsün, dağlasın
Yerde insan, gök de melek ağlasın.

Uyan Azmi saz küsmesin.
Gençliğine çiğ düşmesin.

Hafız Ali derki: “Dünya yine o dem
Ey Azmi ruhumsun kalbim ve maddem
Sen dur da yavrum ora ben gidem”

Uyan azmi saz küsmesin.
Babana dert düşmesin.

Eşref DERE, Sayı 95-96, s. 21, (Mart-Nisan, 1946)

HEYKEL

Bir dem coşkun suydun, taze bir bahar,
Kim bilir seviştin sen de kiminle?
Şimdi ise kederin var gibi oynar
Rüzgâr saçlarınla, mevsim teninle

Güneşler kararmış nur gözlerinde,
Işıklar, geceler örtü derinde
Bir hatıra seyri var içerisinde
Maziyi arayan gölgelerinle

Akmıyor hatırandan başka zaman
Dışın nispetleri ölü bir mekân
Mevsimler, tabiat ebedi sahnem
İçinde değişen iklimlerinle

Eşref DERE, Sayı 46, s. 702, (Nisan, 1940)

ELBET

Elbet uyanır kasvet uykusundan,
Daha çok defa seher yeli, bahar
Ve gülecektir mesut yuvasından
Mevsim cıvıltıyla dolu uçuşlar.
Serpilecek aydan ürperiş büyü
Güzeller gelecek altın örgülü
Seherde açacak bahçenin gülü
Onları kaç defa öpecek rüzgâr?

Hali ne olur bir yol daha gülsen?
Ruhumuzdan aynı çağlayışla esen
Sanmam bakasın aynı ruhla sen
Gözlerinde pırıltılı duygular.

Eşref DERE, Sayı 61, s. 13, (19 Mayıs, 1943)

BU ASRIN GENÇLİĞİNE

Kolumuzu sıvadık yurтта seferberlik var.
Bu gençliğin önünde koskocaman vatan var.
Şu cenneti bu yurda yapabilmek için yar.
Bir an evvel atılıp yürü, bu asrın genci.

İçinde bulunduğun tam yirminci asırdır.
Önündeki stepi zannetme ki kısırdır.
Ona şekil verecek elindeki nasırdır.
Daima ileriye yürü, bu asrın genci.

Karanlığı ok gibi delen o gözlerinle
Elinden yüze vurmuş esmerleşen derinle
Sulayarak toprağı alnındaki terinle
Sıtmalaşmış yerleri kürü, bu asrın genci.

Sabahın seherinde çektin mi tulumunu?
Sana budur yaraşır ebedi yolunu
Söndürmeden göklerde ay yıldızlı kolunu
Gölge yap vatanında yürü, bu asrın genci.

Fahrettin GÖKAY, Sayı 76-77, s. 7, (Ağustos- Eylül, 1944)

CELÂLÎ

Karşı yatan ulu dağlar
Kar kucar bellerin senin
Yazın kışın belli olmaz
Sert eser yellerin senin

Suyun bir kumsaldan kaynar
İner düz ovayı boylar
İçinde sunalar oynar
Çalkanır göllerin senin

Çiğdemin menekşe kokar
Görenler göğsüne takar
Şarıl şarıl çağlar akar
O serin sellerin senin

Dağın çiçekle dolmasın
Umarım yaylan olmasın
Yâd elden avcı gelmesin
Bağlansın yolların senin

Celâl eder tuzak kurdun
Pusularda sindin durdun
Yahşi yerden yaman vurdun
Kırılısın ellerin senin.

Faruk Şükrü YERSEL, Sayı 8, s. 15, (31 Mart, 1933).

KARACAOĞLAN

Ağalar gurbetten geldim
Gördüm nazeninim gitmiş
Hele bana hor göründü
Salınıp gezenim gitmiş

Ağalar içmenem bade
Sırrımı vermenem yâde
Uçtu ördek, kaldı ada
Göllerde yüzenem gitmiş

Ağalar içmenem şarap
İçmeden olmuşum harap
Ak topuğa beyaz çorap
Geyinip gezenim gitmiş

Dün gece gördüm düşümde
Divan durdurdum karşımda
Tarihim mezar taşımda
Okuyup yazanım gitmiş

Karacaoğlan der hele hele
Kalk gidelim bizim ele
Bir daha saz almam ele
Tellerim düzenim gitmiş.

Faruk Şükrü YERSEL, Sayı 8, s. 15,(31 Mart, 1933).

ESİR

Silâh tutan ellerimde kelepçe,
Uzaklardan vatanıma bakarım...
Karanlığı tükenmeyen her gece,

Hasretimle ben kendimi yakarım...

Fakat... Yine şeref gibi gücüm var
Bu mera ret yücelikler doğurur
İmanımı aydınlatan şu mezar,
Karanlığı ateş ile yoğurur.

Hindistan'ın köklerine kazılan
Tarih, bana yarın neler fısıldar...
Bu karanlık gecelerde yazılan,
Kitabeden ürkecektir asırlar!

Kıyametin ferdasına ihtiram,
Necat veren her kedere bin selâm!

Faruk Şükrü YERSEL, Sayı 2, s. 2, (30 Eylül, 1932)

ŞAİRE SÖZÜM

Halka sokul da biraz,
Doğru düşün, doğru yaz!
Bu çetrefil sözleri,
Hiçbir köylü anlamaz!

Şair isen öz söyle.
Anlaşılr söz söyle.
Arapça düğümünü,
Kaleminle çöz söyle.

Duygumun elçisi dil,
Arap'ın malı değil!
Öz Türkçenin önünde,
Diz çok! Hürmetle eğil!

Faruk Şükrü YERSEL, Sayı 4,s. 2, (30 İkinci Teşrin, 1932)

DEĞİRMEN

Dört iğde ağacı bir de ihtiyar
Çınarın yolları kestiği yerde
Rüzgârın durgunca estiği yerde
Durmuş'un harap bir değirmeni var.

Durmuş mu? Kıranta, kantar bakışlı
Eski bir tilkidir, gamsız tasasız
Dünyayı dolaşmış putsuz, اساسız
Burada bekliyor sabahlı kışlı

Bir kabak arpayı öğütsün diye,
Oraya örtülü kadınlar gelir
Açlık ya haykırır, ya çınlar gelir
Bir damla tasayı eritsin diye

Oraya soluyan köylüler koşar.
Değirmen tıkırdar, kara taş döner.
Sular çok hastadır, hep yavaş döner
Köylüler giderse ırmaklar taşar.

Kapkara bir odada
Ilık
Bulanık
Bir gaz lambasının ışıkları
Tavandan yukarı,
Gölgeler çizer.

Ve Durmuş
Kurumuş,
Özü boşalmış bir ağaç gibidir.
Ömrünü öğütür, ezer, eskitir.

Bekler ki... Bir şey olsun,
Şu üstü yosun
Altı bir Deniz
Şu içi yemyeşil ihtiyar gönül
Bir Gül
Yaprağı gibi
Al pembe bir gelin duvağı gibi
Hayata açılsın hayatı görsün
Biraz da ömrünün zevkini sürsün
Fakat taş döner,
Cılız lamba söner
Örtülü kadınlar giderler geri.
Görgülü köylüler koşar ileri
Durmuş,
İhtiyar bir kuş,
Zavallı bir kartal gibi diz çöker
Derdini çevrilen taşlara döker

Dört iğde ağacı bir de ihtiyar,
Çınarın yolları kestiği yerde,
Rüzgârın gürleşip estiği yerde
Göklere yükselir gamdan halkalar

Koca taş döndükçe aşınır, erir
Düşmüş bir taş olan kalbi kemirir.

Faruk Şükrü YERSEL, Sayı 4,s. 7, (30 İkinci Teşrin 1932)

ÇINARIN GURURU

Oturdum gölgesine
Yarenlik etmek için.
Gönül verdim sesine
Tarihe gitmek için.

O söyledi, ben yazdım.
O haykırdı, ben sustum.
Şimşeklerden yılmazdım,
Fakat irkildim, pustum.

Her yaprağı bir satır
Her dalı bir kütüktü
Geçmişî hatırlatır.
Varlığı çok büyüktü.

Kubilay'ın atları
Kışniyorken o, varmış
Tarihin şahsuvarı,
Gölgesinde yatarmış

Burada konakladı,
Timurlenk'in hanları
Burada şafaklardı,
Selçukî sultanları.

Burada giydi Mehmetçik
Savaşın çarığını
Biz burada çiğnedik
Ölümün tomruğunu
Söyledi, sustu, durdu.
Birdenbire eğildi.
Kalbi şiddetle vurdu.
Yeller terini sildi.

Saygılı bir öğünüş,
Kabartmıştı göğsünü

Aydınlık bir görünüş,
Titretmişti sesini.

Haykırdı damla damla
Güldü çağılayan gibi
Övündü bir adamla
Canlanan cihan gibi

Bakır yüzlü kahraman,
Akdeniz'den su içti,
Yeniden devlet kuran
Yiğit buradan geçti.

Faruk Şükrü YERSEL, Sayı 5,s. 12, (30 Birinci Kânun, 1932)

PERVANİ

Vurdun sineme yarayı
Bu sitemler azdır bana
Kul ettin kapıda beni
Kahırların nazdır bana

Açılmış güllerin hepsi
Güzeldir dostların yapısı
Bulmuşken bahçe kapısı
İzin ver de gezdir bana

Adet değil alam satın
Varayım vereyim bütün
İnci, mercan, halis altın
Gerdanına düzdür bana

Arayıp yârimi bulam
Söyleyip gönlünü alam

Aylık verip kâtip olam
Gizli türkü yazdır bana

Yaraşıyor dövmelerin
Perçeminde eğmelerim
Ak köksünde düğmelerin
Kerem eyle çözdür bana
Faruk Şükrü YERSEL, Sayı 7, s. 8, (30 İkinci Kânun, 1933).

ÖMERİ'DEN

Bugün ben bir güzel gördüm eli tir tir titretir
Darılıp hışma gelince dili tir tir titretir
Sert eserse badı saba iğrenir kâkülleri
Dokundukça mah yüzüme teli tir tir titretir

Nazlı yar gergefin almış çıkmış ol şar dağına
Geçer iken nazar kıldım sinesinin ağına
Bir garip bülbül dadanmış ol cananın bağına
Devşiriyor lâle, sümbül gülü tir tir titretir

Gerdanında beş beni var sanırım şemsi kamer
Doğru söyle dududu dilim gerdanından kim emer
İnce bele hoş yakışmış şol cevahirli kemer
Der, Ömer'im bağladıkça beli tir tir titretir.

Faruk Şükrü YERSEL, Sayı 7, s. 8, (30 İkinci Kânun, 1933)

MARŞ

Dağ bir küheylandı, rüzgâr binici
Rüzgâr haykırdıkça dağlar inledi
İçimde hayatın özlü sevinci
Söyledim türkümü onlar dinledi

Çamlar koca dağda bir at yelesi
Gökler sonu gelmez bir yol gibiydi
Duyunca gönülden fişkırان sesi,
Ufuk sinsileşti, çamlar baş eğdi.

Esen yel yakaran bir titreyişle
Dedi ki sesimde sesin var senin
Yüce dağ saygılı bir kükreyişle,
Haykırdı kölendir asırlar senin
Tahtına kavuşan tacidâr gibi,
Oturdum ihtiyar bir çam dibine
Yerine ulaşan şahsuvar gibi,
Sesimi uydurdum bestelerine

Gökler derinleşti, koca dağ coştı.
Türk'ün türküsünü erce okuduk.
Gölgeler dağıldı, bulutlar koştı.
Marşın ahengini böyle dokuduk.

Arzın gövdesinde çağlayanların
Coşkun şakırtısı bu marşa girdi
Zulüm tezgâhında ağlayanların
Sesleri bu marşa rengini verdi

Bu bir bestedir ki derinliğinde
Kudretin erilmez sırları dolu
Bu marşı okuduk, Tibet'te, Çin'de
Onunla açtık biz açılmaz yolu.

O bir marş değildir, bir haykırıştır
Altay'dan yükselen Alp'a uzanan
Kara benliklere bir saldırmıştır,

Son defa bu marşı büyük kahraman,

Okudu Dumlu'nun yamaçlarında

O sesin dalgası vardır yanında

Faruk Şükrü YERSEL, Sayı 9, s. 13.14, (30 Nisan, 1933)

YANGIN

Dediler ki deniz tutuşmaz

İnanmadım.

Kanmadım.

Ağaç oldum, yanmadım.

Deniz oldum, tutuştum.

Kayalarla vuruştum.

Dediler ki deniz tutuşmaz.

Gülümsedim... Yok dedim.

Yanan deniz çok dedim.

Deniz tutuşur!

Kaygılanma dur!

Denizden alev çıkar.

Denizden şimşek çakar.

Deniz...

En temiz azap cehennemidir

İstirabın çırası

Denizin hem demidir.

Dediler ki deniz tutuşmaz.

Hayır deniz yanıyor.

Ne zaman gönül,

Sevgiden burkulur

Ne zaman ki aşk

Olur, bir şafak
Denizde alev... Coşar, lâv olur.

Gönül bir deniz, sevgi bir ateş
Gel güzel kadın!
Gel güzel melek,
Yanan denizin örenlerinde,
Derinde
Kıvılcımlanan alevleri deş.

İçinde varken hayalinden iz.
Tutuşur deniz! Tutuşur deniz!

Faruk Şükrü YERSEL, Sayı 10, s. 6, (Mayıs, 1933)

YARIN

Doğduğum gün gözlerim kelepçeme takıldı.
Nizamsız bir inanış karaladı gönlümü.
Yürüdüğüm yol bütün dikenlikti, çakıldı.
Seviyordum daha çok yaşamaktan, ölümü.

Ben varlığın kendisi, varlık benim eşimdi;
Fakat kör gözlerimde dalgalanan âdemdi.
Hayal hakikatimdi. Esaret güneşimdi.
Benliğimin içini boşluk duygusu emdi.

Neler çektim, ne gördüm hatırlama bunları.
Hatıralar neşenin keskin bir satırıdır.
Aldattı benliğimi itikat oyunları.
Hala onun sesi kafamda akisler vurur.

Zemzem diye sundular. Zehirden şarapları.

Aydınlıktır sanarak koştum karanlıklara
Uzattılar elime esaret kitapları.
Topraklara serildim ben haykıra haykıra.

Yorgun başım bağrıma düştü bir külçe gibi.
Ağlamaktan zevk alan insanlığım bunadı.
Duygusuzluk bağladı beni kelepçe gibi.
Asıl kudretlerimi hakikat tanımadı.
Fakat bugün dirildim efem.
Bir çınar gibi serildim efem.
Ve bir yay gibi gerildim efem.
Okumu attım varlık bağrına
Doğdum belirdim artık yarına

Ben oyum ki duygusuz gönülleri yakarım.
Ben oyum ki imansız kurumları yıkarım.
Ben ne bir kuruntuyum ben ne bir vahime
Döktüm hayat denilen aydınlığı gönlüme.

Zafere koşuyorum, kemale koşuyorum.
Duygumun yollarından kükreyip taşıyorum.

Çakıl tanımıyorum. İnanmam karanlığa.
Yeminlidir Türklüğüm tam ve olgun olmaya.

Dünya sırtımda değil topuğumun dibinde
Artık gözüm ne Hint'te, ne Tibet'te, ne Çin'de.
Sokmadım kılıcımı doğu denilen kına.
Açıl! Ey kahpe dünya koşuyorum yarına.

Faruk Şükrü YERSEL, Sayı 13-15, s. 32.33, (29 Teşrini Evvel, 1933)

SENİNDİR

Ne sinir, ne siper, ne ölçü tanı!
Ölçüsüz sevginle yaşat vatanı!
Ey bu ülkelerin öz kahramanı,
Cumhurun kurduğu yapı senindir.

Uzatıp göklere ünlü başını,
Çiğneyip hayatın binek taşını,
Görerek milletin çırpınışını,
İçine girdiğin kapı senindir.

Ne varsa ülkede zafer ve sevinç,
Sen neler gördünse kendin gibi dinç,
Avuçla hepsini yudum yudum iç!
Bu cumhur nurunun topu senindir.

Sen o varlıksın ki, kendin ışıksın,
Doğuda beliren bir aydınlıksın,
Bir eşin var ise karşına çıksın,
Dünyanın taptığı tapı senindir.

Yürü ey dört ufkun bir tek Ülker'i.
Hızlandır atını bakmadan geri,
Kalsan da hayatta bir kemik bir deri,
Sen bil ki bu yurt, bu yapı senindir.

Faruk Şükrü YERSEL, Sayı 13-15, s. 36, (29 Teşrini Evvel, 1933)

GAZİ

Yayla çocuğuyum, bozkırda doğdum,
Ölüm tasasını kurak da boğdum,
Batı'ya giderken güneşi kovdum,
Gün diye koşarım ben sana Gazi!

Yayla çocuğuyum, kısıktır sesim.
Konuşur kuraktan şişen nefesim.
Belki çok durgunum, belki çok pesim.
Yetişir ateşim her yana Gazi!

Güneşi içerken bir şarap gibi,
Rüzgârı dinledim bir hitap gibi,
Eskiler silindi her serap gibi,
Seni gün tanıdım vatana Gazi!

Yeşil gözlerinin oldum vurgunu,
Sen de sev kapına gelen durgunu,
Gördüğün şu çılgın vatan yorgunu,
Emretsen olur bir fırtına gazi!

Gazisin! Derinsin! Özsün! Büyüksün!
Karşında hilkatin gururu çöksün!
Destana sığmayan yavuz bir Türk'sün!
Varlığın benziyor volkana Gazi!

Vatansın! Ülkesin! Yurda ışıksın!
Yokluğu hor gören büyük varlıksın!
Sen hem sevgilisin hem de âşıksın!
Kudretler sunarsın sen cana Gazi!

Yayladan topladım gemden çiçekler,
Buketli yolcular yolunu bekler,
Senindir bu sevinç bunca emekler,
Tutkunuz, vurgunuz biz sana Gazi!

Sen haksın! Hakikat eşindir senin!

Gidilen yol bütün peşindir senin!
Hayat bir canlı güneşindir senin!
Can verdin en büyük kurbana Gazi!

Özümde aydınlık, başımda taçsın.
Nurunla kamaşan varlıklar kaçsın.
Sen o muammasın, sen o miraçsın;
Ki seni benimser her an Gazi!

Bana ver elini arzı ezeyim
Hayatı canlı bir gözle süzeyim
Seni ben diyerek gamsız gezeyim
Ezelden vurgunum ben sana Gazi!

Yayla çocuğuyum, sensin yağmurum.
Alçıdır büstüne sevgi çamurum.
Hayatı, kudreti sende bulurum.
Millete hem baba hem ana Gazi!

Faruk Şükrü YERSEL, Sayı 13-15, s. 154.155, (29 Teşrini Evvel, 1933)

ÖVÜNÜYORUM

Pembe bir şarap gibi içtim gökten güneşi.
Kurtardım boşluklarda erimekten güneşi.

Ay elimde kadehti, oldu yıldızlar meze
Işıkları akıttım, gönül adlı denize.

Yüzüm bir tarla gibi yanıksaldı, kurudu.
Gözlerimin ateşi yine göklere vurdu.

Yanarak kurumadım! Yaktım karanlıkları.
Ben verdim yeryüzüne, tarihten ışıkları.

Çölleri aşar iken serin bir pınar oldum.
Tasalardan korkmadım, tasalara yar oldum.

İçim cehennem değil cennetin bahçesidir.
Orda bütün acılar diz çökerek dinlenir.

Döktüm yudum yudum ben benliğime güneşi.
Önce yaktım kürede tarih denen ateşi.

Batı burada eridi. Doğu burada dirildi.
Bu gönülde yaşamak hükümleri verildi.

İçim güneşten güzel bir nurla yanar benim.
Çünkü güneşten büyük bir kemelim var benim.

Faruk Şükrü YERSEL, Sayı 21-22, s. 7,8, (Ağustos, 1934)

ANADOLU

Yoktur değer,
Gönüldür yerin,
Işıktır bana,
Yeşil gözlerin.

Bana, ben oldun,
İçime doldun,
Bitkin, yitiktim,
Beni sen buldun.

Sana can dedim,
Kahraman dedim,
İçi tutuşan,
Bir vatan dedim.

Özde dolaştın,
Diyarlar aştın,
On dört yıl önce,
Bir damla yaştın.

Köpürdü yaşlar,
Eğildi başlar,
Sonra başladı,
Kanlı savaşlar.

Savaş bitince,
Kalmadı gece,
Artık bozuldu,
Kötü bilmece.

Senle doluyum,
Bir yurt koluyum,
Seni çok seven,
Anadolu'yum.

Faruk Şükrü YERSEL, Sayı 23-24, s. 5,6, (29 Teşrini Evvel, 1934)

TÜRK

Doğunun yellerinde,
Dedemin nefesi var.
Batının yellerinde,
Tarihimin sesi var.
Asya'daki tarlanın,
İlk yağız çiftçisiyim!
Türk'üm ben bu yaylanın,
Yılmayan bekçisiyim!

Doğuya ekin ekdim,
Çiçek oldu batıda.
Arza bin anıt diktim,
İzlerim var çatıda.

Tibet'ten attığım kol,
Alp'lerde bir dal oldu.
Doğudan açtığım yol,
İnsanlığa mal oldu.

Kuruyunca topraklar,
Aldım gökleri yere,
Dökülünce yapraklar,
Can verdim çiğdemlere.

Ben kimim? Sorma bunu,
Ezelin şairiyim
Tanıyın Türk oğlunu
Zincir takmaz biriyim.

Doğuda bir yay idim.
Batıya bir ok oldum.
Kabaran bir çay idim
Şimdi mecramı buldum.

Açılın akıyorum,
Işıktan bir sel gibi
Gökleri yakıyorum
Nefesten bir yel gibi

Ben, ben adlı çınarın
Köküyüm, kütüğüyüm

Türklük denen pınarın
Kendisi, köpüğüüm.

Ne doğu var, ne batı
Her alanda ben, benim
Altımda tarih atı,
Sonsuzluğa gidenim.

Faruk Şükrü YERSEL, Sayı 34, s. 400, (29 Şubat, 1936)

FIRTINA

Çöllerden fışkıran çılgın bir alev,
Yellere katılıp denizde esti.
Kızıl dudakları ateşli bir dev,
Mağrur gemilerin yolunu kesti.

Dalgalar denizde kamburlaşırken,
Gökteki yılanlar ısıklık çaldılar
Çöller uzaklarda mahmurlaşırken
Yolcular sonsuz bir yola daldılar.

Ve sonra rüzgârın korlaşan dili,
Suları yalayıp dağlara koştı.
Sönerken yıldızın nurdan kandili
Geç kalan fırtına sahilde coştı.

Ölümün hayata susayan sesi,
Gamsız çatılarda birden ötünce
Baharın ezeli gülümsemesi
Donuk sahillerde oldu bir gece.

O ne taş bıraktı, ne de bir ağaç

Yıkılmaz çatılar kökten söküldü.
Dik başlı dağlarda yıldızlanan taç,
Mağlup bir kol gibi birden büküldü.

Fakat yıkılmayan bir gövde vardı,
Yamaçta dikilen ihtiyar çınar
Onu da kızıl bir hiddetle sardı
Olmaz bu diyerek ürperdi dağlara.

Fırtına su oldu, sular dağ oldu.
Alevden baltalar savurdu yeller
Sel, gökle birleşip bir otağ oldu
Döküldü çınardan damla damla ter.

Çınar dayandıkça şimşeklendi o,
Neden boyun eğmez bana diyerek
Mademki bir anda arzı yendi o,
Çınarın borcudur artık sökülme.

Nihayet fırtına susup konuştu
Haykırdı: sen kimsin diye çınara
Bu tokat vururken bir vuruluştı
Çınar gülümseyip baktı rüzgâra:

-Köküm derindedir, başım güneşte
Haydi, ey canavar haydi git dedi
Sonra yenilirsin sen bu güreşte
Bana dokunamaz her yiğit dedi.

Faruk Şükrü YERSEL, Sayı 35, s. 436.437, (30 Mayıs,1936)

BİR KONUŞMA

İN!

İstedğin kadar in!

Çık!

İstedğin kadar çık!

Ufuklar sana açık

Zillet denizden derin

Göç!

Korkak neferler gibi

Çök!

Çürük bir saray gibi

Koş!

Yılmayan erler gibi

Doğ!

Sönmeyen bir ay gibi

Göçüş elinde senin

Çöküş elinde senin

Sen kendini bil, tanı

Yükseltirsin vatanı.

Ne inişin dibi var

Ne çıkışın bir sonu

Yaşa! Enerjin kadar

Yaşatırsın yurdunu.

Sev!

İstedğin kadar sev!

Çalış!

Yorulmaz gibi çalış!

Kirpiklerini yakmasın.

Hiçbir alev sakın.

Gözlerin kamaşmasın.
Sonra zor gelir sana,
Gerilerde kalış.

İyi bil ki sen kendin kadarsın!
Ulus varsa sen de varsın.

Faruk Şükrü YERSEL, Sayı 35, s. 438, (30 Mayıs, 1936)

BAYRAM SABAHI

Günaydın arkadaş! Güneş doğdu kalk!
Aydınlık meydan toplanıyor halk
Göğsüne altı ok bayrağını tak
Ulusal düğünü candan kutla

Günaydın çocuğum elbiseni giy
Eskiye özenme artık yeni giy
Kızım sen de davran tozpembeni giy
Öğretmen bekliyor, yetiş okula

Günaydın uyuma, artık çabuk ol
Nerdeyse kapanır şimdi bütün yol
Geçiyor karşıdan bak birinci kol
Sevgilim bayramın mübarek ola.

Ana! Anam niye durdun sen öyle
Yanarım boynunu bükersen öyle
Ağlarken bırakmam, seni ben öyle
Haydi, gel haydi gel bizi kucakla.

Zulüm günü bitti artık ana gül
Bu güzel bayramda kana kana gül

Atatürk can verdi işte sana gül
Koşalım törene sevinçle umutla.

Faruk Şükrü YERSEL, Sayı 36, s. 448, (29 Birinci Teşrin, 1936)

İNÖNÜ

Burası kudretli bir şahsuvarın,
Son hızla atına bindiği yerdir.
Hayatı hor gören kahramanların,
Düşmanı yumrukla yendiği yerdir.

Mehmetçik yapınca büyük cengini
Parlattı tarihin solan rengini
Sesimiz çınlattı burada engini
İnönü minnetin dindiği yerdir.

Burası bir kavmin el ele verip
Kanlı kefenleri göklere serip
Andını tutarak murada erip
Makûs talihini yendiği yerdir.

Faruk Şükrü YERSEL, Sayı 71, s. 6, (Mart, 1944)

DEHANIN EŞİĞİNDE

Bu eşığe yüz sürüp ölmez denen şöhretler,
Fani gölgeler gibi ayaküstünde bekler.
Sabaha karşı mumlar nasıl bir renk alırsa,
Öyle solup sararır o şöhretler ve söner.
Bu tepede haşyetten feleğin başı döner.

Seyyareler burada rüzgâr olmuş sanırsın.
Fezayı yaseminle, gülle dolmuş sanırsın.
Nasıl enginde yelken bir tüy gibi kalırsa,
Dehada eriyerek gümüş kanatlı hüner,

Bir âşık alnı gibi şiiri solmuş sanırsın.

Gazi kapısındaız, bütün başlar eğilsin,
Yerli, yabancı herkes kendi haddini bilsin;
Veda etsin burada her türlü çirkin hırsa.
Tertemiz olmayanlar geçemez, giremezler.
Tozlarını süpürüp altın kalbini silsin.

Sen kimsin ey bekleyen bu kapıdan iltifat?
Verdiğin bir gönülse gönlündedir mükâfat.
O koca bir millete yeni bir vatan verdi.
O her gün yaratıyor bin bir yeni şaheser.
Sen bize ne getirdin? Üç beş şiir mi? Heyhat!

O bize ne vermedi, sana, bana ve ona?
O taşları çiğnedi bir ülkünün uğruna.
Kudretin, feragatin en son haddine erdi.
Cevheri fevkalbeşer, sevgisi fevkalbeşer
Dehasıyla kalbini verdi aziz vatana.

Onun uzak ve berrak gören bir rasadı var,
Memleket hesabına derin iktisadı var.
Bütün ışıklarını Türk ufuklara serdi.
Dillerde, gönüllerde, can evlerinde gezer,
Bin bir zafer anlatır bir mukaddes adı var.

Kusurunu yüzüne vurduysa küsme, övün.
Nasıl günde yaşıyor bu dünya halkı düşün.
Böyle anlar basiret, dikkat ve gayret ister.
Hatırla ki halimiz neydi bizim daha dün?
Neydi o kızıl gece? Neydi o kanlı mahşer?

Nuh'un gemisi oldu dehası o tufanda.
Bir mucize gördüler insanlar o irfanda.
Kühüne varabilmek büyük maharet ister.
Acı tatlı her dersi yer etmeli kafanda.
Buhran! Buhran! Diyorlar çaresinden ne haber?

Dünyada eksik olan dümen tutan bir eldir,
Şüpheleri silerek nur dağıtan bir eldir,
Cihan başında Gazi gibi bir kudret ister.
Eller eline uysa o, yaratan bir eldir.
Beşer için o devlet, ah! Olaydı mukadder.

Fuat Hulusi DEMİRELLİ, Sayı 13-15, s. 34.35, (29 Teşrini Evvel, 1933)

TÜRK'ÜN VATANI

Öz bağrının kanını içti de kana kana,
Türk'ün öyle yüceldi bin bir ünle bayrağı.
Sakınsın saldıranlar o yaralı volkana,
Biçer ordularını ateşinin orağı

Toprağı çiğnenemez kefensiz yatanların.
Ay yıldızda bu yurdu bekleyen ruhu tanı.
Elmas taşları varsa gördüğün vatanların,
Başında Gazi'sini taşır Türk'ün vatanı.

Fuat Hulusi DEMİRELLİ, Sayı 13-15, s. 37, (29 Teşrini Evvel, 1933)

RUHUN GÜNEŞLİ YURDU

Teoman'ın, Mete'nin, Oğuz Han'ın, Cengiz'in
Ünlü destanlarının beşiği Uzakdoğu
Ruhun güneşli yurdu! Anadolu! Ak doğu!
Kaşgar'ından geliyor, dalgası ile denizin

Bir ses ki yükseliyor Aksu'dan Ankara'ya,

İri, tek, öyle coşkun ki benziyor boraya,
Ruhun güneşli yurdu! Nasıl uğraş sesi bu?
Lâkin bu ses soyumun sesi, kardeş sesi bu,
İzmir ebelerinin cana yakın gür sesi,
Gök gürlüyor; bu ses bir yıldırım kükremesi,
İkinci bir diriliş ve bir savaş sesi bu.

Karanlığın bağrını parçalıyor süngüler
Uyanmış bahtı, artık varlığın yüzü güler.
Ruhun güneşli yurdu! Yüzün kalmaz bulutlu.
Uzakdoğu Türkü'nün doğan yüce birliği
Loş bulanık göklere öğretecek dirliği
Umulan gün doğacak zümrüt kanatlı, kutlu
Yakın doğu Türkü'nün uyarsa Gazi'sine.
O deha örnek olsun Aksu Niyazi'sine.
Ruhun güneşli yurdu! Sağ ol! Sana ne mutlu!

Fuat Hulusi DEMİRELLİ, Sayı 16, s. 17, (Teşrin-i Sani,1933)

TAYYARECİ ŞEHİTLERİMİZİN HUZURUNDA

Ey yüksek alınlarla doğan şanlı yiğitler!
Hasrette ufuklar size, kaldık size yasta.
Ölmez ve gönüllerde yaşar gerçi şehitler,
Lâkin o hakikat ta görünmez göze yasta.

Toprakta değildir yeriniz, göktedir ancak,
Herkes o kadar yükselemez düştüğü yerden.
Matemlere girdik sarılırken size sancak.
Bir hatıradır makberiniz arşa seferden.

Her kahramanın ruhu geçip yıldız elinden,
Nur âleminin koynuna girmekle mübeşşir,
Feryat ederiz ayrılığın lâkin elinden

Sizsiz görünür; çünkü karanlık bize gökler.

Sizler ki alışmıştık uzaktan ve yakından,
Yurdun temiz ufkunda gezer görmeğe her gün,
Yurdun ki korur ufkunu her karşı akından
Kartal gibi yükseklerle hâkim özü Türk'ün

Yılmazken ecellerden, ölümlerden evet siz,
Çarpardı, bakarken size rikkatle yürekler.
Hayran olarak seyre alıştık sizi hep biz.
Gözlerle gönüller sizi gözler, sizi bekler.

Düştük ve kapandık yere sizlerle beraber;
Lâkin yüce bayrak şu semadan yere düşmez.
Elden ele geçmek ona devranda mukadder
Her gün daha yüksek, daha şimşekle mücehhez

Yoldaşlarınız sancağı erkekçe taşırlar;
Her gün yücelikle dokurlar ona hâle;
Seyyarelerin çizdiği yoldan dolaşırlar,
Ünden ve çelikten ağ örüp taze bir lâle.

Sizler unutulmazsınız onlar yaşadıkça
Tarihi ve kalbi ile büyüktür ulu millet.
Gazi'yi nasıl bağrına sevgi ile basarsa,
Yâdında tutar uğrunda ölmüşleri elbet.

Biz çırpınıyorken kara yaslar denizinde,
Mağrur oluyor tanyeri al kanda yatandan.
Mesut uyuyun siz ana yurdun o dizinde.
Tanrım! Ne var âlemde mukaddes bu vatandan?

Solmaz bu çiçekler, sönemez böyle şafaklar;
Onlarda şehitler kanı, Türk'ün canı vardır.
Gül rengi ışıklar ne kadar gözyaşı saklar
Gökler, sanırım bunca gönül haşirine dardır.

Ruhundaki kudretle ilâhidir ilâhi.
Tarihini ırkım yaratır harikalardan.
Bir hamlesinin ramı olur namütenahi
Yüksektir onun alnı bütün şahikalardan.

Fuat Hulusi DEMİRELLİ, Sayı 17-18, s. 2,3, (Mart, 1934)

MİLLİ TÜRKÜ

Yıldırımlarla yanık bağrımızın uğraşı var,
Türk o candır ki sever yurdunu imanı kadar.
En büyük başları eğdirmiş olan bir başı var
Azmidir bir İnönü'den çıkaran Dumlupınar.
Öyle millet ki bu tarihi güneşlerle dolu.
Ufku baştanbaşa sarmıştı zaferlerle kolu.
İnkılâbı ile dehası ile kemali ile ulu
Sade bir iş gibi her gün yaratır harikalar.
Böyle kudretle, mehabetle yaşar milletimiz,
En aşılmaz sanılan Seddi aşar milletimiz,
Bir ışık dalgalı seldir ki taşar milletimiz.
Türk olan böyle yaşar, böyle coşar, böyle taşar.

Fuat Hulusi DEMİRELLİ, Sayı 17-18, s. 41, (Mart, 1934)

İNÖNÜ BÜYÜKLERİNE

Dün daha tabi yurdun yamandı
O gün yarı acun bize düşmandı
Ki bu toprağı bekleyendiniz
Düşmanı bozdunuz, bahtı yendiniz

O nasıl bir yürek gücü idi, Tanrım!
Bağrınıza düşüp söndü yıldırım
Kanınız utkunun oldu erkânı
Ölümünüz yaşattı bu vatani.

Üstümüze doğan bu gün sizindir
En şerefli ölüm, o ün sizindir
Gelip diz çökmemiz bu İnönü'de
Eğilmektir ulu bir din önünde

Bu din, vatan ve kardeşlik dinidir
Sizi anmak onun bir ayinidir
Bu ayinlere gelen kardeşleriz biz
Dinleyin, yiğitler bizi hepiniz

Dikilir bu yerde eğilen başlar
İki altın destan okur şu taşlar
Siz ki ateşlere göğüs gerdiniz
Şanı bu yaylaya öyle verdiniz

O gün kanınızla sulanan fidan
Bugün oldu ölmeyecek bir vatan
Bin bir yeni çiçek vardı o ağaç
Yeşillendi bozkır, şenlendi kıraç

Bahar oldu, yerler çiçekle doldu
Kemal Paşa Gazi Atatürk oldu
Başımızda taçken o büyük adam
Gülmez mi gül gibi dün ağlayan dam?

İzmir'imiz, Edirne'miz yaşıyor
Türkeli'ne bakan göz kamaşıyor

Siz de kalkıp yeni varlığa bakın
Kulak verin: Öz dil ne cana yakın!

Size benden önce söz söylediler
İşittiniz ya ne söz söylediler
Ne katabilirim o dolaya ben?
Tanrı hoşnut olsun ondan ve sizden

Kadınımız, çocuğumuz, erimiz,
Onun ve sizindir gönüllerimiz.

Fuat Hulusi DEMİRELLİ, Sayı 27-28, s. 87.88, (9 Mayıs, 1935)

ASRÎ ŞİKÂyetlerden

Başında eser gibi oldukça saf emeller
Eteğimden çekiyor sinirli, hırçın eller
Olsalar da periler kadar ince, sevimli
Güzel nedir bilmiyor, anlamıyor güzeller

Anlaşılmaz o, sade olmakla ince, zeki
Bir çift küpeye benzer çalınan bir beste ki
Ancak teki kulakta, gönülde diğer teki
Hâlbuki sağır olana Beethoven ne söyler?

Billur tokuşur gibi olsa da kahkahalar
Vecit saatlerinde ruhumuzu yaralar
Aşka bigâne gibi, ruha bigâne gibi
İçi gülen gözlere baktıkça ruhum ağlar

Ben düşmanı değilim neşenin, kakhahanın;
Fakat daha dostuyum melâlden anlayanın
Bir Mozart'ın sözünü kesen bayın, bayanın
Sözleri cevher olsa kulakları tırmalar

Garip gönül içinde gurbetler katmer oldu
Sazını bıçaklayan o şakrak esmer oldu
Mazlum iniltilere fütursuzca saldıran
Katil kahkahalardan mabedin mahşer oldu

Gönül! Yeter şikâyet kimden kime bir kere
Esmerden sarışına, sarışından esmere
Güzellerin bu zulmü benzer biraz kadere
Âlemde herkes ancak kendini sever oldu

Aşk öldü, nasfet öldü, musiki heder oldu.

Fuat Hulusi DEMİRELLİ, Sayı 37, s. 511, (Ağustos, 1937)

TÜRK TAYYARECİSİ

Unsurların en hürü olup azmin esiri
Fethetti beşer kudreti esrarlı esiri

İklimleri aşsın havadan arşı dolaşsın
İnsan yeni yollar açarak nura ulaşsın

Türk atlısı artık koşuyor mavi alanda
Kutlanmalı yollar da bu yüzden, yol alan da

İkbalî bu yurdun yeni irfanla yüceldi
Bozkırlara renk, ufka ışık devleti geldi

Evladını seyret Atatürk'ün kızı başta
Kartal gibi ondan daha kudretle savaştı

Onlar daha çok yükselecek, yükselecekler
Ellerde birer yıldız, akından gelecekler

Yendik de mesamatı deyip son hızımızla
Nam verdik ufuklarda biz, ay yıldızımızla

Bulduk -diyecekler -Ulu önder! Yeni kudret
Sancak dikilir arşa da, yalnız dile emret.

Fuat Hulusi DEMİRELLİ, Sayı 38, s. 531, (29 Birinci Teşrin, 1937)

İSTANBUL TÜRKÜSÜ

İstanbul'da Boğaziçi'nde
Bir fakir Orhan Veli'yim
Veli'nin oğluyum
Tarifsiz kederler içinde
Rumelihisarı'na oturmuşum
Oturmuş da bir türkü tutturmuşum
İstanbul'un mermer taşları
Başıma da konuyor konuyor aman martı kuşları
Gözlerimden boşanır hicran yaşları
Edalım
Senin yüzünden bu halim
İstanbul'un orta yeri sinema
Garipliğim, mahzunluğum duyurmayın anama
El konuşur, sevişirmiş banane
Sevdalım
Boynuna vebalim
İstanbul'da Boğaziçi'ndeyim
Bir fakir Orhan Veli
Veli'nin oğlu
Tarifsiz kederler içindeyim.

Gültekin DURU, Sayı 95-96, s. 18.19, (Mart-Nisan, 1946)

SEYRANÎ

Can ipini ten yününden
Saran kirman dolar bir gün
Gülü ayırma dikenden
Ayrılan gül solar bir gün

Ayrılanlar kalır naçar
Bu bir demdir gelir geçer
Dolanıp boynundan aşar
Amel atlı yular bir gün

Acı tatlı yenmez olur
Yalan gerçek denmez olur
Taş çarkları dönmez olur
Hep kesilir sular bir gün

Seyranî bak çalar sazı
Saz ile eyler niyazı
Sana secdesiz namazı
Kısmet olan kılar bir gün.

H.B. Sayı 6, s. 15, (30 İkinci Kânun, 1933).

RAHŞÎ

Hoş imdi sevdiğim bî-vefa dilber
Unuttunuz bizi garip ellerde
Aşığa sevdiği böyle mi eder?
Yoksa âdet midir bu güzellerde?

Yabana attın ok nişan ettin
Beni zülfün gibi perişan ettin
Aklımı başımdan sen ziyan ettin
Mecnun gibi koydun dağı çöllerde

Rahşî`ya esirin gel eyle azat
Şimşiri zülfünden ey kaddî şimşat
Bülbül beyhudeye eder mi feryat
Zerrece muhabbet olsa güllerde

H.B. Sayı 6, s. 15, (30 İkinci Kânun, 1933)

FECİR YOLCUSU

Kurutsun dudaklarım alnındaki terleri,
Nasırlı avuçların hür başıma taç olsun,
Ey toprak ikliminin saltanatsız emri,
Kalbim seninle dolsun! Ruhum seninle dolsun!

Hohla öküzlerini! Sür tarlanın bağrını,
Senin çelik sapanın, gururumun zırhıdır!
Gayretinin ışığı aydınlatır yarını,
Yağız göksün yaratan bir iman penacıdır!

Toprağı avuçlayıp saçsan geceler yanar!
İçtiğin güneş gibi türkünde alevlidir!
Şiirimin şarabın yalnız gözlerin sunar!
Bakışının ateşi, ıstırapı eritir!
Yürü kardeş! Doğdu gün... Sarıl çelik sapana...
Açık ufuklar sana! Açıktır yarın sana!

H.C. VURAL, Sayı 1, s. 6, (30 Ağustos, 1932)

KAVAL

Ufka sinen sessizliği yırtarak inle,
Enginlerde koşma biraz gönlümü dinle,
İnle kaval! Okuyalım onu seninle,

Teselli ver! Hasta yazık, mavi deniz bak!

İnle! Koşsun ak dalgalar onu duyarak,
İlık rüzgâr sisli gökte aksın sesinle!
İnle kaval! Gönlüm gibi kara gecenin,
Kucağında uyuklayan uyansın senin;
Sessizliği alıp giden coşkun sesinle!

İnle kaval! Siyah ufuk kızıllaşınca,
İnle kaval! Güneş kızıl ufku aşınca,
Sen coştukça yansın gönlüm nağmelerinle.

Halil SEZAI, Sayı 2,s. 10,(30 Eylül, 1932)

HASRET

Çiçekle bezenmiş yurdu anarken,
Şu ulu denizi yarasım gelir
Hasretle tutuşan gönlüm yanarken
Bağa gül dermeye varasım gelir

Dallar çırpınıyor saçını yolup,
Eziyor bu gece içime dolup,
Uzak ilde kalan annemi bulup,
Saçıyla yaramı sarasım gelir.

Genç kızlar harmanda düven sürerken,
Her tarafta neşe, herkes gülerken,
Çitlembik altında bir öğle erken
Yatarak uyuya kalasım gelir.

Ufukta yükselen bir karlı dağın,
İçinde bin gönül eyleyen bağın,
Deli dolu akan kızıl ırmağın,
Durarak seyrine dalasım gelir.

Halil SEZAI, Sayı 6, s. 4, (30 İkinci Kânun, 1933)

YOLCU

Helâl edin hakkınızı dostlarım
Kır atımı yola süresim geldi
Yâd ellerde belki ona rastlarım
Çakır gözlümü pek göresim geldi

Karlı dağlar ufkumda yükselmeyin
Sert rüzgârlar böğrümü delmeyin
Engin sular bana karşı gelmeyin
Yıldızlar içine giresim geldi

Hangi yollar arasında şimdi o,
Hangi dallar arasında şimdi o,
Hangi kollar arasında şimdi o,
Dizginimi cine veresim geldi

Yaylalardan geçen ağır kervanlar
Gün altında uyuklayan boş hanlar
Sürüler ardında gezen çobanlar
Gelin sizden bir şey sorasım geldi

Ormanların gölgeleri pek serin
Uçurumlar geceler kadar derin
Mavi göklerde mi sevgilim yerin
Huzuruna candan eresim geldi.

HAYALİ, Sayı 39, s. 571, (Şubat, 1938)

YUNUS YOLUNDA

Tatlı bakışları o esmer yüzü
İnci dizer gibi söylenen sözü
Sevgiden yoğrulmuş böyle bir kızı
Görünce benimde bakasım geldi

Duygulu yüreği, ince gönülu
Körpe dal üstünde tomurcuk gülu
Gözleri sürmeli saçı sümbülü
Görünce benimde kokasım geldi

İncecik yapısı bir fidan gibi
Çukur yanakları erguvan gibi
Gönüllere akan çağlayan gibi
Görünce benimde akasım geldi

Hayyami kocalık büktü belimi
Kokamadım seve seve gülümü
Söz almayan bu yaralı gönlümü
Sevgi ateşine yakasım geldi.

HAYYAMİ, Sayı 8, s. 14, (31 Mart, 1933).

ESKİ YOLDAN

Dünya acayip bir dolap
Bazen durur bazen döner
Sevda misali afitap
Bazen yanar bazen söner

Tali garip bir merdiven
Çıkmak diler mutlak gören
Hiç yok fakat bir eğlenen
Bazen çıkar bazen iner

Kâh düşersin firkata
Kâh erersin vuslata
İnsan da azgın bir ata
Bazen düşer bazen biner

Öyleyse al gel tamburu
Çal şu makamı mahuru
Hayyami sevda yağmuru
Bazen yağar bazen diner.

HAYYAMÎ, Sayı 9, s. 8, (30 Nisan, 1933).

ESKİ YOLDAN

Kitabın okuyan âşık masal aramaz
Ney sesini dinleyen insan kaval aramaz
Yalan yanlış söylemem özüm sözüm temizdir
Özsüz ağaç dalında arılar bal aramaz

Ben hakikat yükünü bile bile yüklendim
Güçlü kuvvetli kişi başka hamal aramaz
Ben çektiğim cezayı bile bile çekerim
Hakka bağlı olanlar sarık sakal aramaz

Hayyami ehli dildir hakir görmeye gelmez
O çok gemi batırdı şimdi sandal aramaz.

HAYYAMÎ, Sayı 9, s. 8, (30 Nisan, 1933).

ESKİ YOLDAN

-1-

Gördüm katar olmuş gelinler kızlar
Akarsular gibi çağlayıp gider
Gönül yaralıdır durmayıp sızlar
Geçen gençliğine ağlayıp gider.

Ömrüm geçti güldürmedi bir zaman
Yar etti kalbimde hasreti canan
Hâlâ usanmadı ateş-i hicran

Yaralı sinemi dağlayıp gider

Hayyami harcadı ömrü fenaya
Söylediği gelmez oldu imlâya
Verdi artık imanını sevdaya
Gurbet zinalını bağladı gider.

HAYYAMİ, Sayı 6, s. 4, (30 İkinci Kânun, 1933)

ESİR BÜLBÜL

Söylerken aşkını bülbül hazin
Kurmuşlardı tuzak ona birkaç hain
Yakalayıp onu kafese attılar
Böylece derdine onun dert kattılar.
Olmuştu zavallı bülbül artık esir
Takılmıştı onun kanadına zincir
Kurtulmak için çırpınıyordu kanat
Acımaları için ediyordu feryat
Diyordu o, ben ki bedbaht zavallı
Ben ki kalbinden âşık, aşk okuyla yaralı
Zalim nazlı güle âşık olmuş kuşum
Ona kavuşmak için uzaktan uçmuşum.
Neden, niçin beni siz ettiniz esir?
Etmiyor mu halim seni müteessir?
Yok, mu siz de hiçbir parça insaf?
Ne olur acıyın, ediniz beni af
Gülüme gitmek için ne olur beni salın
Bir bahtın iyi duasını alın;
Fakat yalvarması hiç etmedi tesir
Böylelikle kaldı bülbül daima esir.

Hikmet AKSAN, Sayı 83-84, s. 24, (Mart-Nisan, 1945)

KITA

Beni mezara kadar sarhoş sürükleyecek
Yıldızsız bir gecenin gönlümden taşan yâdı
Tanrı'nın huzuruna bu aşkla yükselecek
Gönlüm ki dört senedir hep aynı adı andı.

HİLMİ, Sayı 25, s. 26, (30 İkinci Teşrin, 1934)

TÜRK UÇMANLARINA

Göklerin boşluğuna sonsuz bir akınsınız
Siz yerdekilerden çok Allah'a yakınsınız
Rüzgârlar şaşırıp da size karşı esmesin
Fırtınalar, boralar yolunuzu kesmesin.

Tak küçük kanadını yüreğinin üstüne
Göklerin havasını içir geniş göğsüne
Bir geçit aramadan dağ aş, denizler dolaş
Engeller geri dursun kutlu ülküne ulaş
Güneşten al hızını, hulyadan önce yürü
Ufkumuzu çepçevre kanatlarınla bürü
Uç bir uçtan bir uca, gökler dar gelsin sana
Bağlan topraklarına, sıcak yer versin sana
Kanatında bayrağın ay yıldızını taşı
Onun yeri göktedir, ey göklerin yoldaşı.

Dinleyin bu samimi, bu candan dilekleri
Düşünün sizin için çırpınan yürekleri
Kalbiniz istiklâlin büyük aşkı ile dolsun
Süzülün kartal gibi yolunuz açık olsun.

İ. TAYLA, Sayı 46, s. 707, (Nisan, 1940)

BEYAZ ZAMBAK

Beyaz zambağımın boynu büküldü
Yüzüne perişan saçlar döküldü
Dalından değil, kökünden söküldü
Böyle solup gider beyaz zambağım

Nazlıdır incinir, sarsmayın onu
Göğüsten göğse takmayın onu
Bahçeye hoş gider beyaz zambağım

Mahzun gözlerinde şebnem titriyor
Onun elemi hiç mi hiç bitmiyor
Derdini dökmeye ömrü yetmiyor
Bakın ölüp gider beyaz zambağım.

İ. TAYLA, Sayı 62, s. 13, (19 Mayıs, 1943)

UNUTULURDU

Bir köre benziyorum ben
Yürüyorum etrafı görmeden
Nasıl bir kör yürürse yordamı ile
Düzensizliğimi bile bile
Beni de sürüklüyor hayallerim
Boşta kalıyor her zaman ellerim
Beni yedecek bir derneğim yok
Bağlanacak küçük bir ilmiğim de
Lâkin aklımı çelip düşüren
Beni bir çıkmaza götüren

Böyle düşüp başımı vurmaktan
Gelene gidene yol sormaktan
Bıktım, hem de hayli yoruldum
Üstelik tozla, çamurla yoğruldu

Vazgeçtim bu yürüyüşten
Kurtuldum yokuştan, iniştan
Oturup beklemekteyim
Neyi?

Beni en kısa yola götürecek sedyeyi
Of sayıklıyorum yine
İstemiyorum ölümü bile
Belki bir kurtuluş olurdu
Belki batası adım unutulurdu.

İ. TAYLA, Sayı 69-70, s. 13, (2. Kânun- Şubat, 1944)

KARA TOPRAK

Ne zamandır susadın masum kanına kara toprak?
Sana canım diyenin kıydın canına kara toprak.

Güvenirdik dost bağına nasıl yıktın kara toprak?
Tutunurduk her dalına niye kırdın kara toprak?

Göge çıktı mazlum ahı ne sağırsın kara toprak
Duyabilsen acımızı, utanırsın kara toprak.

Alçakça pusu kurdun, gündüz durdun kara toprak.
Uykunun tatlı deminde bizi vurdun kara toprak.

Böyle hissiz varlığını niye sevdim kara toprak?
Her kahrına göğüs gerdim, boyun eğdim kara toprak.

Yine sana göz dikenin düşmanıyım kara toprak
Seni yıllarla sulayan Türk kanıyım kara toprak.

Yıksan da kıymetin vardır, yıkılsan da kara toprak.

Sana lanet diyemem ki vatanımsın kara toprak.

İ. TAYLA, Sayı 69-70, s. 29, (2. Kânun- Şubat, 1944)

EL ELE

Haydi, ver bana elini sevgilim
Bu gün istemiyor konuşmak dilim
Kaldırma omzuna düşen başımı
Hoş gör elemden çatılan kaşımı
İstersen yürür gideriz el ele
Sessiz adımlarla sisli sahile
Sular sevdiğim şarkıyı söylerken
Bir an avare gönlümü eylerken
Dalgalar oynasın solgun yüzümde
Kapanıversin gözlerim dizinde
Bırak öylece uyuyup kalayım
Sonu gelmeyen rüyaya dalayım.

İ. TAYLA, Sayı 74-75, s. 22, (Haziran- Temmuz, 1944)

ŞÜPHE

Dinleyin ihtilal var başımın içimde
Bu kargaşalık ne Hint'te ne Çin'de
Çok yakın burada başımın içinde
Şüphe dediğimiz serseri
Zapt etti başımı
Yıktı huzurumu
Akıttı gözyaşımı
Öyle kısıvrak bağladı ki beni
Ne ileri gidebiliyorum ne geri.
Eli bıçaklı gözü kanlı
Şüphe
Saldırıyor her güzel hissime

Acımak, sevmek, inanmak adında
Üç melikemi mahvetti bu haydut
Ya rabbi ne müthiş ne müthiş bu kurt
Bezdirirdi canımdan beni
Parçalamak istiyorum bu haydut inini
Koparayım şüphenin dilini
Hala sevgi ile vuran
Sevgiden ayrılınca duran
Kalbime de uzatmasın elimi.

İ.TAYLA, Sayı 85, s. 32, (Mayıs, 1945)

SEN YALVAR

Diz çök çocuğum
Tanrı'ya sen yalvar
Kaldır küçük ellerini göğ
Dua et kendine göre
De ki: "Tanrım!
Dünyanın hali öyle elim
Öyle acayip bir gündeyim
Bu küçük yarattıkların
Mahvına koşuyor birbirinin
Her biri Tanrı kesildi başımıza
Ağı kattı, tatlı aşımıza
Daha gözümüzü açmadan
Düzgün konuşup konuşmadan

Sen koru yok etme bizi
Sen koru sevgili vatanı
Sen koru anamı, babamı
Daha ne söyleyebilirsen
Söyle yalvar".

Başka yapılacak ne var
Biz günahkârız tepeden tırnağa
Döner dualarımız gerisin geri
Diz çok çocuğum seni duyar
Aç küçük ellerini göğ
Yaratana sen yalvar.

İ.TAYLA, Sayı 93-94, s.4, (Ocak-Şubat, 1946)

O GECE

Yüzüyorken suda mehtabın izi
Kamerin rengini almış denizi
Arayan yıldızın altında idik
Gece kıskandı sema, ayla bizi.

Dalarak engine rüzgâr ile biz
Gecenin sihrini düzdük ikimiz
Ruhumuz daldı o boşluk içine
Geri döndük yine sessiz sessiz.

İhsan KILIÇ, Sayı 87, s. 14, (Temmuz, 1945)

GECE

Düğümlemişti sükût
Gecenin sinesinde
Yıldızlar gümüş, yakut
Simsiyah tül içinde

Gezer bir nefes ki hür,
Hep huzur ve tefekkür,
Gözlerde dinlenir,
Simsiyah tül içinde

Ay yıkanırken suda,

Mehtap dalgın uykuda
Ve gecenin sırrı da
Simsiyah tül içinde

İhsan KILIÇ, Sayı 91-92, s. 10, (Kasım-Aralık, 1945)

PORSUK

Her yaz gecesi şırıl şırıl durmaz akardım
Üstünde yüzen mavi, siyah perilerinle
Belki gönül yıkardın ve belki de yakardın
Çok ıssız gecelerde hazin ninnilerinle,
Üstünde yüzen mavi, siyah perilerinle

Akşamın kızıl rengi suya iner yıkardın
Bir hasretin yılıdır seni özledim Porsuk
Karanlık gecelerde mehtabı hep saklardın
Her akan suya seni sordum, gözledim Porsuk
Bir hasretin yılıdır seni özledim Porsuk.

İsmail DİNÇ, Sayı 52, s. 22, (Haziran, 1941)

KURTULUŞ KIZINA

Altın saçlı, yeşil gözlü Eskişehir kızı,
Kurtuldun, kalmadı... Kalplerdeki derin sızı.
Paslı zincirleri Mehmet'in çözüyor işte,
Seni bağlayan el yanıyor şimdi ateşte.

Özledim yanıma gel, pek yakından göreyim
Dağılan saçlarını gözyaşımınla eriteyim
Dalgalsın artık başının ucunda diye
Çiçeklerden ördüm Ay yıldızlı bir hediye.

İsmail ORAL, Sayı 1, s.14 (30 Ağustos, 1932).

PEYZAJ

Çınar bir altın şamdan
Güneşte al kandili
Pınar yerlerde yatan
Hayalin pembe dili

Bu şamdan ki üstünde
Yapraklar zümrüt müdür?
Pınarda sönen günde
Dalgalar bir süt müdür?

Sahilde ak dalgalar
Sönen günü ararken
Dallarda gezen rüzgâr
Bir kuştur şevkle öter.

İsmail SARIKAMIŞ, Sayı 91-92, s. 11, (Kasım-Aralık)

ALTI OK

Biz nur dolu kaynaktan coşan, taşan milletiz
Karanlıklar yararak her ışığa koşan biz
Çalışkanlık, doğruluk, yurtseverlik yoluyla
İstiyoruz ulaşmak en yüksek bir emele.

Kemal-İsmet yayından altı okuz fırlayan.
Amacımız kurmaktır; Türk'e yüce bir vatan.

Cumhuriyetçi, Milliyetçi, Halkı, Devletçi
Devrimci, Laikiz biz, budur bize sapmaz iz.
En gerçek hürriyetle ruhlarımız dopdolu
En özden halkçılarız, hâkim biziz ne mutlu.

Kemal-İsmet yayından altı okuz fırlayan.
Amacımız kurmaktır; Türk'e yüce bir vatan.

Yurt sınırı içinde yaşayanlar elbet bir
Bu toprağı sevenler, mutlak ona can verir.
Güneş gibi ısıttı, gerçekleri ulumuz
Uygun bize bu gidiş, en ileri yolumuz.

Kemal-İsmet yayından altı okuz fırlayan
Amacımız kurmaktır, Türk'e yüce bir vatan.

İzzet Ulvi AYKURT, Sayı 95-96, s.3, (Mart-Nisan, 1946)

GÜN SONU

Sarı şuleler var, mumlar yanıyor
Yine kurduğum uzak âlemde
Yine sarı yüzlü mumya geziyor
Şeffaf sırçalardan meçhul Kâbe'de
Hep uzakta beyaz kanatlı kuşlar
Yine uyudu sisli tüllerde
Yine kederli mavi hülyalar
Gözümden süzülen bir ney sesinde

K. İNCESULU, Sayı 39, s. 580, (Şubat, 1938)

PUSLU CAMLAR

Seyret ki camlarda hala bir ölü
Donmuş nefesiyle ufku kapladı
Seyret ki bu sabah solmuş bir gülü
Mavi gözyaşları yine suladı

Yalnız nerde şimdi her puslu cama
Ümit sıtmasıyla dayalı anlım

Zannet ki dinmişti o eski humma

Hisset ki bu sabah camlar ağıladı.

K. İNCESULU, Sayı 40, s. 618, (Haziran, 1938)

BİTEN BEKLEYİŞ

Yıllardır beklediğin anın sevinci

Ve gelip çatan şu anın hüznü,

Yeni iklimlerin hasreti,

Geriye bağlamış. Hatıra kinci!

Yıllardır emeklediğin yol durak

Geriye bakış, dön diye başın

Yalancı, farkı ne bu başlayışın

Sen kimi bekledin hülyadan uzak!

K. İNCESULU, Sayı 41, s. 87, (29 Birinci Teşrin, 1938)

SEN YOKSUN

Gözlerim yine daldı

Rüyalarımda hep sen

Hasretinle doluyum

Bugün ne kadar bilsen

Mazi ne oldu, söyle

Gelmeyecek mi artık

Madem gelmeyecekti

Ona niçin inandık?

Gözlerimde bulutlar

Gitgide alçalıyor

Hayat ümitlerime

Ölüm çanı çalıyor.

Senden uzak günlerde
Ne ışık ne de renk var
Bir ben kaldım bu yerde
Ve bir de hatıralar.

Kemal KAPLAN, Sayı 69-70, s. 18, (2. Kânun- Şubat, 1944)

ATAM

Açıldı yirmi yıl önce kanadın,
Yazıldı tarihe o eşsiz adın,
Sevse de bizden çok seni ecdadın,
Bırakıp bizleri gitmemeliydin.

Ölümün ağlattı koca bir cihan,
Hürmetle anıldı aziz hatıran,
On sekiz milyon kalp bir oldu o an,
İnledi, çırpındı; kulak vermedin.

Ne mutlu topladın şahsında gittin,
O sönmez aşkını koca milletin,
Koynuna atıldın en son ebedin,
Kalplere kuruldu yeni mabedin.

Kemal OTAR, Sayı 43-44, s. 668, (İkinci Teşrin- Birinci Kânun, 1939)

UYAN

Susuz, bakımsız kalan kıraca koş Türk eri
Didin, nefes nefese kan ter içinde çalış
Hey, Hey! Kalkın vatandaş, kıraca marş ileri
Gebe toprak doğursun, yetişir kısır kalış.

Dünya, ahret kazanır, çalışanla okuyan
Güldür kıraçlarını, doldur okullarını

Cenneti ayağına bekleyen gafil uyan
Allah ancak güldürür çalışan kullarını.

Kemal VOLGA, Sayı 85, s. 14, (Mayıs, 1945)

İZMİR AKŞAMLARI

Güneş bir kızıl çember sanki uzakta
Baharı özleten yaz her taraf durgun
Hava sakın, dalgalar yok, deniz yorgun
Dolaşüyor martılar engin ufukta.

Bağrımda bir kor gibi yanıyor kalbim
Kendine bir hal olmuş sanıyor kalbim
İçimde uyanıyor gençlik hevesi
Duyuyorum derinden gelen bu sesi.

Damarımda ılık yaz içinde heves
Gençleşmek, on yıl geri gitmek hevesi
Duyuyorum içimde atan bu sesi
Bir ses, bir heves, hayır bu bir son nefes

Kızıl çember ufukta bir alev oldu
Serin ege meltemi doldu bağrıma
İçimdeki hevesim bir anda soldu
İzmir akşamı şehit oldu ağrıma

Ufuklardan sis gibi göründü gece,
Çöktü karanlık egeye ince ince
Kaçıştı hep martılar, silindi deniz
Ege çocukları şen olsun geceniz

Lütfü OĞUZCAN, Sayı 40, s. 616, (Haziran, 1938)

SEVGİLERİN ÖLÜMÜ

Her ölüye acınır, her ölüme acırım,
Acı fakat hepsinden sevgilerin ölümü
Kendim gibi herkesi acı duymuş sanırım
Bir teselli bulurum, gülerim, aldanırım.

Çıkmış da karşısına bin vefasız sevgili
Gönül olmuş bir zaman hepsine divane deli.
Bugün artık olanı, hakikati sezeli,
Kin çalıyor gönlümün sevgi dolu her teli.

Kim derdi ki bir hayat bir anda heder olsun.
Vefa dolu kalbimin nasibi keder olsun.
Sevgi diye taptığım fena bir eser olsun.
Günüm dünden, yarınım bu günden beter olsun.

Yazık bugün yok artık gönlümün bir sırdaşı,
En umduğum sevgide buldum artık gözyaşı.
Unut artık Oğuzcan eşi, dostu, yoldaşı.
Kalbim bugün mezarlık, sevgiler mezar taşı.

Lütfü OĞUZCAN, Sayı 42, s. 646, (Birinci Teşrin, 1939)

TÜRKOĞLU

Ey varlığın ilk nurlu, şuurlu çocuğu sen
Kudret alarak can verici tan güneşinden
İnsanlığı, soysallığı yoktan yaratırken
Yıldız da senin ay da senin arkadaşındı
Dünyaya büyüklük getiren ünlü başımdı

Bir bir eserindi medeniyetleri kurmak
Senden alıyordu zafer ilhamını mutlak
Ardın sıra koşmaktı işi tarihin ancak

Hükmündeydi mucizeler, en ulu şanlar
Diller seni söyler, seni kutlardı inanlar

Lâkin babalık ettiğin insanları bir gün
Hep düşmanın olmuş görerek yese gömüldün
Başlarda gezerken şerefi kudretinin dün
Çiğnetti bütün varlığını zulmü ile yer yer
Soysuzluk edip aslını inkâra gidenler

Artık ne saadet ne adalet görüyordun
Öz mülkün olan yerde esirlik sürüyordun
Her gün ölüme doğru itilmiş, yürüyordun
Zulmün, kara cehlin garazı yer buluyordu
Bir koskoca millet yıkılıp mahvoluyordu.
Sustun ve bütün hışmını kalbinde uyuttun
Gözyaşlarının kahrını sabrınla kuruttun
Bir fırtına başlangıcı sessizliği tuttun
Birden bire bir devrime girdin ki sonunda
Bir kutlu alev çıktı asil kanlı soyunda

Nur dolu, hayat dolu vücudun yeni baştan
Oldun yine sen bir yücelikler doğuran tan
Tarih yine ardın sıra seyretmede her an
Yüzlerce yıla sığmayan en harika işler
On beş yılı doldurmadı, yüzlerce beraber.

Ey Türk! O alev nurudur Önder Atatürk'ün
Baştanbaşa can verdi asil ırkına Türk'ün
Mazi seni kıskanmada, ati sana düşkün
Sen insanlığın en mutlu Kemal örneği oldun
Âlemde güzel, haklı iyi bir şey buldun.

Dünya seni anmakta, kıvanmakta da senindir
Gök kubbenin altında bütün hak da senindir
Haklar yaratan kudrete kaynak da senindir
Âlem kararır, sen de Kemal aşkı tükenmez
Dünya yıkılır, Türk'ün asil ırkı tükenmez.

M. DURU, Sayı 41, s. 59, (29 Birinci Teşrin, 1938)

ŞEHRİMDEN

Bir gün benliğimle baş başa kaldım,
Güzel diyarımın sihrine daldım,

Çiçeklerden orada demetler ördüm.
Bağrıma serptiğim serin sulardı
Toprağa serilmiş yeşillik gördüm
Üstünde güneşin yorganı vardı.

İşlenmiş çevredir güneş batımı
Bulutlar kızarır, kat kat yanarlar
Korlaşmış bir ışık yıkar katımı
Çatıdaki kuşlar adak adarlar.

Porsuk'un tatlı bir ninnisi vardır.
Bin efsane serer zevkle önüme
Yüzünü çevirmiş benim yönüme
Titreyip süzülen sanki bir yardır.

Ey diyar! Her yerden güzel diyarım
Uyurken koynunda ne bahtıyarım.

M. Emin TÖRECİ, Sayı 74-75, s. 15, (Haziran- Temmuz, 1944)

GÜN DOĞUNCAYA KADAR

Gece dallarda koyulaşsın
Yıldızlar sönmesin az daha
Yaşlarla, çiğlerle, güllerle
Dopdolu doğmak istiyorum
Çok özledim bu sabaha
Yıldız örmeli mor maşlaha
Bürünerek dolaştı durdu o.
Ne yaşı, ne çiği, ne gülü
Hepsi kurudu, soldu, öldü.

M. KAPLAN, Sayı 41, s. 88, (29 Birinci Teşrin, 1938)

ATATÜRK'ÜN KURÇAĞI ÖNÜNDE GEÇERKEN

Bir ses diyor ki bana:
“Bakmadan geçme ona”
Geçiyorken her gün onun kurçağı önünden
Durur mu bir an.
Kurçağına baş eğer, saygılarımı derinden
Geçiyorken yine bir gün onun önünden
Damlar gördüm bir ışıık, batıyı ana elinden
Gözleri yanan bir şimşek, yalazı kadar berrak
Saygıyla eğildim önünde kurçağına durarak
Gözleri takıldı onun ülkü yaratan başına
İşlemişti ülgeri sert mermerin taşına
Köpüklü göğre değıyordu başı
Eriyor varlığım önünde eriyordu
Sonsuz taşan bir hisle baktım onun koluna
Yurdun ona gösterdiği ülkü, utku yoluna.

M.OKTAR, Sayı 27-28, s. 160, (9 Mayıs, 1935)

GÜL İLE BÜLBÜL EFSANESİ

Tan yeri ağarırken
Karşı dağlar ardında
Bülbüller uyanırken
Güllerin dallarında

İşte böyle bir sabah
Girdim gül bahçesine
Gönlümü kaptırdım ah!
Bülbüllerin sesine

Koklayarak bir gülü
Kaçıp gitmek istedim
Fakat gönlümde ulu
Bir sevda hapis ettim

Kokladığım o gülün
Dallarındaki bülbül
Döktü bana gönlünün
Elemini dedi:

Gül
Gönlümün ateşinde
Bir damlaydı ezelde
Fakat eyvah ki bugün
Ölmüş gibi daha dün

Ses vermiyor sesime
Kısılan nefesime
Diyerek sustu bülbül
Durakladım o anda

Dedim ki:

-Ey hain gül

Ses ver bülbül hicranda.

M. Tevfik, Sayı 25, s. 28, (30 İkinci Teşrin, 1934)

BİZİM ÜLKEMİZ

Yeşil denizlerde bir ses derinde

Gönül yelkenleri hasret yerinde

Sükûttan ayetler düğümlendiler

Gözümün solmayan incilerinde

Zaman dudağında gerildi neşe

Küçük kuşlar bile gidip güneşe

Bu sevinç denizi zerrelerinden

İstediler gülen birkaç menekşe.

Kahkaha sabahı geceden örür

Ümitler dallarda filizlenirler

Sarı yapraklarda dövünen mazi:

“Bizim de ülkemiz saadetti” der.

M. Vedat OKAY, Sayı 87, s. 5, (Temmuz, 1945)

DENİZE HASRET

Muhayyilemde coşan mavi hayal gülleri

Solan bir ümit gibi kalbimde bükülüyor

Köpüklerde yıkanan kuşların gönülleri

Hislerim de hasretten bin arzuyu örüyor.

Saçımda dolaşmıyor, rüzgârların narin eli

Uzakta açılrsa da pembeliğin emeli

Ufukta kaybolurken arzularımla gemi

Köpüren dalgalarda müşfik bir yüz gülüyor.

Ruhumda ninnisini duyduğum kasırgalar
Bana özleyişimle bir gönül kadar yakın
Gözümde nemlileşen, mavi tül den dalgalar
Beni siyah gözlerden saadete bırakın.

M. Vedat OKAY, Sayı 88, s. 15, (Ağustos, 1945)

ÖZLENTİ

Bırak öksüz kalbimi hayalin çiçeklesin,
Bir haber gelir diye yollarını beklesin,
Ümitle bekleyişler gözlerin gibi güzel.

Hayalinle beraber açan derin akşamlar,
Alev yağmuru gibi gelir kalbime damlar,
Duyarım saçlarını avuçlarımda tel tel.

Menevişli sarayda iki yıldız bulurum,
Gözlerindir diyerek ben seyre koyulurum.
Beni biraz avutur bu kırık öksüz emel.

M. YALNIZ, Sayı 29-30, s. 192, (30 Ağustos, 1935)

MASAL VE HAKİKAT

Kulağını toprağa koyan gür saçlı derviş
Mekke’de söyleneni Medine’de dinlemiş

Ninemin masalları ne efsaneler taşır
Bizdeki bu masallar ah neler neler taşır

Her aklına esişte binermiş de postuna
Buda bir başka derviş aşarmış Basra, Tuna

Ben anlamak isterken bu dolambaçlı işi

Ninem nakle koyulur bir üçüncü dervîşı

Bu dervîş de gezermiş dünyayı beş adımda
Bunu çocukluğumla ben bir hesapladım da

Yandım nineciğimin boş geçmiş günlerine
Dedim bak söylediğin bu saçmalar yerine

Şimdi yedi kat gökte uçuyor evlatların
Dünyanın bir ucundan haber sorarsan yarın

Evimizin üstüne iki tel takarız da
Bir şerare geçerken aynı hızda

Dinleriz ne var ne yok bütün dünya içinde
Mademki ömrün geçmiş masal hûlya içinde

Masallarını alda mezara götür ninem
Çünkü ben çocuğuma saçma şey dinletemem.

Mahmut Nedim ŞEHİTOĞLU, Sayı 17-18, s. 40, (30 Mart, 1933)

KURBAĞALAR

Donmuş havuz dibinde dertleşen kurbağalar
Ah! Dediler : “Bir kere geliverirse bahar
Bir kere değiverse ayağımız çimene
Bülbül gibi öteriz, dolaşırız kime ne?

Bu dünya birçoğuna böyle hayal dünyası
Ne hoştur kurbağanın bülbül olmak rüyası.

Bir göz açıp kapamak kadar yakınmış bahar
Şimdi dere boyunca gezmede kurbağalar

Fakat yine sesleri bülbül sesinden ırak

Yine aynı kaba ses, yine o vırak! Vırak!

Mahmut Nedim ŞEHİTOĞLU, Sayı 55-56, s. 9, (30 Birinci Teşrin- 30 İkinci
Teşrin, (1942)

TANIYIŞ

Bir garip yaya yolcu, elinde değneği,

Yd ellerden dönüyor vatanına ne iyi.

Saçları toz içinde, yüzü güneşten yanık

Onu en önce tanır acep hangi tanıdık?

İŞte böyle girerken kasabadan içeri

Yolcuyu szyordu yaşlı bir yeniçeri.

Bu yeniçeri onun candan arkadaŐıydı.

İki lemlerinde hikyeci baŐıydı.

AĞam! Onu tanırsın sanki Şöyle bir eş

Fakat zorca tanırsın; çünkü çok yakmış güneş

Kısacık bir selamla yolcu geçti yoluna

Tozlarını silkerek sağına ve soluna

Şimdi de pencereden bakıyor sevgilisi

Gzn aydın! Genç kadın, sil gözlerinden sisi

Kız çocuğu da şimdi gözünü hayli yordu

Ne yapsın güneş yakmış o da tanı mıyordu

O hala yürüyordu yolunda bildiğince

Esmer yanaklarında gözyaşı ince ince

Mescidin kenarından görününce annesi

Ona da bir selamlık çıktı yolcunun sesi,

Annesi bir görünce sevinçle hıçkırarak

OĞlum! Diye haykırdı arkasından tutarak.

Güneş yaksa da böyle evladının yüzünü

Anne kolayca tanır çevirince gözünü.

Mahmut Nedim ŞEHİTOĞLU, Sayı 57-58, s. 15, (1. Kânun- 2. Kânun, 1943)

TİLKİ İLE KİRPİ

Tepeyi iki yandan habersizce aşılar,
Tam zirvede tilki ile kirpi karşılaştılar.
“Dur bakalım, nereye” diye haykırdı tilki
Hilekârın aklına bir hile geldi belki.
“Duydun mu ilan oldu artık uzun bir barış,
Başbuğ’a karşı gelme böyle bir karış,
Çıkar artık sırtından bu dikenli derini,
Başbuğ’a bildiririm dinlemezsen emrini”
Kirpinin bu emirden canı fazla sıkıldı.
Dedi: “Dünyada artık bu laflardan bıkıldı,
Biz mi düzelterceğiz dünyanın işlerini,
İnanırım göreyim sök sen de dişlerini”
Bir anda yuvarlandı tilki oldu bir topaç,
Tilki apıştı, kaldı karşısında yine aç.
Dünyada kimin varsa en ziyade kuvveti
Onun keyfine bağlı cümlelerin akıbeti.

Mahmut Nedim ŞEHİTOĞLU, Sayı 59-60, s 6, (Şubat- Mart, 1943)

AKŞAM

Saatler meltemle inliyor artık
Akşamın son hazin gülleri soldu
Sessizce sararken şehri karanlık
Her yolu seçilmez bir gölge oldu.

Yaklaşan gecenin derin yasıyla
Ürperen sokaklar şu anda bomboş
Ah eski günlerin hatırasıyla
Bu ıssız yollarda gezinmek ne hoş

Gözlerim mazime doğru gitti
Günlerin çektiği kalın perdeler

Dumanlı fecirler gibi git gide
Karanlık ruhuma açıldı yer yer.

Mehmet Ali BİLTAN, Sayı 89-90, s. 19, (Eylül-Ekim, 1945)

YOKLUĞUN SESİ

Dudağın titriyor, gözlerin nemli,
Karalar giymişsin kederin mi var?
Bakışın pek durgun, yüzün elemli,
Benim gibi bahtsız kaderin mi var?

Sözlerin pek yanık, pek acı sesin,
Buhurdan kokuyor sanki nefesin,
Sevgilim! Bu akşam pek matemdesin,
Yoksa yaralanmış bir yerin mi var?

Manzarada bugün ruhunun dengi,
Bulutlar kan rengi, sular kan rengi
Matemle biterken bahtının cengi,
Bunu seyredecek bir ferin mi var?

İshaklar öterken şu servilerde;
Bir mezar sukutu varken her yerde,
Aradım o çılgın hallerin nerde?
Sen yoksun; ruhumda eserin mi var?

Mehmet FAİK, Sayı 7, s. 12, (30 Şubat, 1933)

KÖYÜMÜN KIZLARI

Yeşil çimenlerden billur su gibi
Kıvrana kıvrana akardı onlar.
Yaralı bir ceylan yavrusu gibi
Ruhlara ne hazin bakardı onlar.

Gözlerinde grup rengi titrerdi,
İçine sinince Kerem'in derdi,
Yaşları içinden aşkı gülerdi,
Gizlice kalbini yıkardı onlar.

Titreyen dudaklar hazin ve ince,
Bir şarkı söylerdi hep emelince,
Herkes güler güzel bahar gelince,
Başına solgun gül takardı onlar.

Mehmet FAİK, Sayı 25, s. 25, (30 İkinci Teşrin, 1934)

MAHPUSHANE TÜRKÜSÜ

Mahpushane kapıları
Demirden kara gözlüm demirden
İnsanların yapıları
Çamurdan aman Allah çamurdan

Ömre mal oldu kinimiz
Doldu efkârla günümüz
Geçti efkârla on senemiz
Ömürden kara gözlüm ömürden.

Gözümde tüttü dışarı
Pek göresim geldi yâri
Yanakları al gözleri
Kömürden aman Allah kömürden

Mehmet SABAHATTİN, Sayı 91-92, s. 16, (Kasım-Aralık, 1945)

İNANIM

Az geliyor varlığın biliyor musun neye?
Yaradandır dolaşan damarında kan diye
Duyduğuna kılık verdin ilk işlediğin taşla

Tarihi yarattın da dedin buradan başla.

Geçirmeden daha ömrünün ilk gecesini
Tanrım diye öğrendi tarih Türk hecesini
Haykırılınca böyle Tanrımsın diye adın
Yarattığın tarihe sonsuzluğu adadın.

Kızılelma ülküsü işte o günden kaldı
Ulu Türk diye adın yeryüzüne ün saldı
Göklere el uzattın bir atlas bayrak diye
Ayı bayrağa taktın alnım gibi ak diye.

Devirler günü tuttu ışık verdi bayrağın
Göbeğini sen kestin tarihteki her çağın
Doğuda çektin diye o çelikten yayını
Yeryüzü yere serdi, geçilmez dağlarını.

Bir ok nasıl fırlarsa çıkınca yatağından
Atlıların uçtu kutsal Tanrı dağından
Ay gibi yüksekteydi yiğitlerin başları
Nasıl yere serilmez Çin Seddi'nin taşları?

Tanrı bile geçemez dedikleri duvardan
Türkler bir kartal gibi geçtiler sanki yardan
Az geliyor varlığın biliyor musun niye?
Sonsuz yiğitlik taşır damarların kan diye.

Bin kültürü yaşattın, bin ülkede bir anda
Elbet Tanrı görünür damarındaki kanda
Sümer, Akat, Elâm ile kültürün güller açtı
Batı ülkelerine Eti'ler ışık saçtı.

Bağrının ateşini verdin de Atilla'ya
Avrupa'yı taptırdı bayrağındaki aya
Orta çağda her ışık çarmıha gerilmişti
Malazgirt'te kırdırdı kara putun kolunu

Aya bir kucak yaptın güzel Anadolu'nu
Bir güneş anıt gibi yine göğe yükseldin
Orta çağın gözünü ışıklarınla deldin
Tanrı koydu başına sonsuzluğun tuğunu

Yedi ülke dinledi o ulu buyruğunu
Köpürdü yine batı bir kara duman gibi
Yurdunda pıhtılaştı haçlılar bir kan gibi
Köpüren bir denizdin dinlemezdin sen kanı

Yiğitliğin yarattı ünlü Kılıç Aslan'ı.
Yeryüzünde tek kalan yeni uygarlık kurdun
Batı baş kaldırdı da onun boynunu vurdun
Gerçi yaratılmadı kültürünün bir eşi
Anadolu vermedi adadığı güneşi
Fıskıran uygarlığın ne gümrah bir filizdi
Daha başlarken bile sonsuzluklara izdi.

Tam taşsaydı varlığın yeryüzü dolacaktı,
Adadığın güneşte o zaman doğacaktı,
Başlayınca akını İlhan Moğollarının,
Varlığı yarı kaldı Selçuk oğullarının.

Güneşin doğacaktı kızarmıştı tan yeri,
Bağrından bir ses koptu ey Türk durma ileri
Duru bir ırmak gibi gönüllerde çağladın
Bir anda yeryüzünü buyruğuna bağladın.

Türk kucağında açtı yeniçağda gözünü
Bizans kapılarında söyledi ilk sözünü
Çalkalanınca bağrında sonsuzluğun denizi
Tarihten de silindi Bizans'ın çürük izi

Aya ünlü bayrağın yıldızı da eş yaptı
Yeryüzü kutsal diye Anadolu'ya taptı
Az geliyor varlığın anlamıyor musun neden?
Üstün yaratılmışsın üstün olmalısın sen
Cumhuriyet inandır damarındaki kana
Yeryüzü yaratıldı tapınmak için sana
Ulular gösteriyor budur bugünkü yolun
Sonsuzluğun anıtı olacak Anadolu'n

Eğreti büyüklüğü İngiliz'in, Alman'ın
Eşsiz büyüklük taşır biricik senin kanın
Ünsüz büyüklüğün var sen sonsuz yapacaksın
Tarihin buyruğudur kanına tapacaksın

Tanrı'nın buyruğudur kanıma tapacağım
Ünsüz büyüklüğün var ben sonsuz yapacağım.

Mehmet TÜRKMENOĞLU, Sayı 30-32, s. 256.257.258. (29 İlk Teşrin,
1935)

ZEYBEK

Ne güneşe batıp da damla damla dolmuş gibi mercan filizlerin,
Ne bağrında bir yangın saklıyor gibi kızıl köpüklü denizlerin.
İzi yok gözlerimizde.
O tatlı rüyayı bıraktık hepimizde.

Sırtlarımız iri çamlara dayalı,

İri çamlardan ayın bağı yaralı;
Fakat onu da görmüyor gözlerimiz
Şimdi biz
Milletin ruhunu içiyoruz.

Bir kasnağa gerili deriden,
Bir çatlak zurna belki bizi çılgın gibi sarhoş eden
Dışımız birer heykel gibi çamlara dayalı kaldı
Ruhlarımızda çam vücutlu bir zeybeğin yiğit ahengine daldı

Ortada dönüyor şimdi
Asırları ahenginde yaratan zeybek,
Ortada dönüyor şimdi
Gönülleri asırlara fırlatan zeybek

Hiçbir kültürün eli kalkmadı elin gibi göklere
Hiçbir milletin gözü bakmadı gözün gibi göklere
Gerilmiş bir kartaldır boşluğu yaran göğsün.
Yepyeni bir dünyadır coşup kabaran göğsün.
Gökleri titretiyor o heybetli duruşun
Cihan emrimde diyor yerlere diz vuruşun
Ne efsane kokusu ne bir sihir var bunda
Koca tarih yaşadı zeybeğin oyununda
Seninle seviyorum ben yurdumun toprağını, taşını
O koca kültürle Anadolu sanıyorum başınız
Ruhum ruhunda yandı, damarında kan benim
Ne şarktan ne garptanım, zeybek kültüründenim
Haykırıyorum işte kanım üstündür diye
Bir cihan kültürünü, değişmem bir zeybeğe.

Mehmet TÜRKMENÖĞLU, Sayı 35, s. 439.440, (30 Mayıs, 1936)

ANADOLU’NUN AYŞESİ

Varsın günün ateşi sızsın bakır yüzünden
Toprağın aşkı taşar senin siyah gözünden
Bu sevginin yolunda kararır beyaz tenin
Genç kızlığından bile mukaddes bu aşk senin
İhtirasını her an göğsünde sindirirsin
Tarlanın yollarında türkünle dindirirsin
Gün olur sen toprağı, toprak elini yarar
Kanın toprakta diner yaranı toprak sarar.
Gün olur çalışırken toprağı ıslar terin
Nankörlüğü tutunca mavi göğün, boz yerin
Yinede boşa çıkar o tatlı emeklerin
Çimenken ekinleri ya kızgın güneş yakar,
Ya altın başakların coşkun sellerle akar.
Geçinirsin o yılda toprağın artığıyla
Gömleğin yine kalır sırtında yırtığıyla
Yinede kaplayamaz gönlünü hiçbir derdin
Çünkü sen o gönlünü mutlak tarlana verdin.
Toprakta başlar yasın, toprakta diner yasın.
İçinden kopar senin içine yasın.
Kahramanlar yetişir senin temiz kanından,
Uzat da öpsün tarih faziletli alnından.

Mehmet TÜRKMENOĞLU, Sayı 36, s. 477, (29 Birinci Teşrin, 1936)

ÇOBAN

Ne yağız yüzlü mesut çobanlar
Ne kaval sesi, ne iri çamlar
Ne çamların ucunda tutuşuyor akşamlar
Hayali bırak şair, çobanın kalbine gir
Sen çobanın derdini göremedin anlamadın
Gönlünde yaşamıyor, hiçbir sevgili kadın
Onun iç çekişleri sanma Ayşe içindir

Talihine bir isyan, Allah'ına bir kindir
Gece uykusuz kalır, gündüz yanar güneşte
Bir cehennem bulursun sen gönlünü bir eşte
Sayılmıyor saçının genç yaşında akları
Kuru bir tarla gibi yarılmış ayakları
Yağız benzi sapsarı, çatlamış dudakları
Kanamaz ebediyen dökseñiz ırmakları.
Onun bağı yanıktır, onun gönlü yanıktır
Neşesi uykudadır dertleri uyanıktır
Ovalar kuru yanık, kayalar hep yosunsuz
Sürüler aç kalıyor, çobanın derdi sonsuz.

Mehmet TÜRKMENÖĞLU, Sayı 36, s. 480, (29 Birinci Teşrin, 1936)

İNÖNÜ ŞEHİTLİĞİNDE

Her mezar bir ebediyetin Secdegâhıdır burada
Her mezar silinmez bir tarih yazılmış ana yurda
Her mezar bir kahraman, her mezar bir cihandır
Yeşil çimenler bile bir damlacık kandır
Yatan kahramanların alnıdır şu ak mermer
Her zerresinde bakar, sanki bir şehit nefer
Her zerresinde gizli bir yiğitlik destanı
Her zerresinde vardır kahramanlık volkanı
Her gün güneş öpüyor o bembeyaz alnından
Secde ederek geçer rüzgâr bile yanından
Kahramanlık şimşegi çakıyor her mezarda
Feragat yıldırımını yakıyor her mezarda
Duygusuzdur sanmayın şu ovalar, şu dağlar
Yatanlara hürmetle önlerinde el bağlar
Duygusuzdur sanmayın bulutları, gökleri
Huşu ile eğilerek öpüyorlar bu yeri
Tarih iki savaşta iki harika yazdı
Burada çarpışanlar bir avuçtan da azdı

Bir avuçtan az; fakat kuvvetliydi cihandan
Yurda kale yaptılar döktükleri al kandan
Bir avuçtan az; fakat Türk'ün asil kanıydı
Tarihimin şerefi, milletimin şanı idi
Tarihi yapanlara hürmeti biz biliriz
Kan dökenler önünde huş ile eğiliriz.

Mehmet TÜRKMENOĞLU, Sayı 37, s. 516, (Ağustos, 1937)

DİLEK

Tenini yedi dağın çiçekleri yaratmış
Yedi dağın gülü de rengini vermiş Ayşe
Damarlarında mutlak ay ışığı dolaşmış
Yaradan en güzeli sende göstermiş Ayşe
Tabiat mevsimini yalnız sende şaşırır
Dudakların bir körpe çiğdem gibi açılır
Gülüşünde ne ılık bahar hazzı saçılır
Bakışınla silinir gönülden keder Ayşe

Sürüler dursun artık, bak ruhum kuzulaştı
Sütler ocakta kalsın, gönlüm köpürüp taşı
Otağın çamlık diye varlığım ormanlaştı
Aşkın ceylanlar gibi koşsun salıver Ayşe

Kumral tiftik saçları annen bile çözmesin
Açık saçık yatma kız, yıldızlar göz süzmesin
Kuzucuklara bile duyulmamalı sesin
Mabedim gönlün senin, onu bana ver Ayşe

Güzelliğini tasvirde her kelime dar Ayşe
İki mavi gözünde iki deniz var Ayşe.

Mehmet TÜRKMENOĞLU, Sayı 39, s. 561, (Şubat, 1938)

HIZIMIZ

Hızımız damarlarda şimşek gibi çakıyor
Asırlar on beş yıla gıpta ile bakıyor
Feragat sevgilimiz, kahramanlık eşimiz
Başımızdan doğuyor her ufka güneşimiz

Kükreyen bir alevdir yurda ihtirasımız
Yan bakan anamızsa biz ona da hasımız
Sevgimiz yurda bağlı, yurda bağlı kinimiz
Yurt için can vermektir, kan dökmektir dinimiz.

Feragat sevgilimiz, kahramanlık eşimiz
Başımızdan doğuyor her ufka güneşimiz.

Türk olmasaydı eğer tarih öksüz olurdu
Medeniyet baharı doğmadan güz olurdu
Tarihe vaatliyiz ebedi kalacağız
En büyük kültürü de yine biz kuracağız.

Feragat sevgilimiz, kahramanlık eşimiz
Başımızdan doğuyor her ufka güneşimiz.

Mehmet TÜRKMENOĞLU, Sayı 41, s. 57, (29 Birinci Teşrin, 1938)

LOZAN

Bir gün kara bir duman kaplamıştı her yeri
Ana yurt andırıyor baştanbaşa mahşeri
Bir mahşer ki ne hesap ne kitap soruluyor
İstiklal vuruluyor, hürriyet vuruluyor.
Yurdumun can evine bir hançer saplanmıştı
Kahramanlar şaşırmış, yiğitler kıvranmıştı
Zulüm şahlanan ejder, hıyanet azgın yılan
Bağrımıza sarılmış kan emiyordu kan

Yollara dökülmüştü ana, oğul, kız kardeş
Gözyaşıyla ıslandı geçtikleri toprak, taş
Ümitler biten bir mum hemen hemen sönmekte
Gönüller öyle bitkin yavaş yavaş ölmekte
Güneşi kapkaranlık görüyor şimdi her göz
Millet öksüz, yurt öksüz; baş perişan, kalp öksüz

Şehitlerin kanından renk alan aziz bayrak,
Yerlere serilmiş de öpüyor onu toprak.
Samsun'a doğan güneş böyle bir anda doğdu.
Yurt bağrından hançeri çekip zalime vurdu.
İnönü milletinin makûs talihini yendi.
Sakarya'da ümitler yeniden alevlendi.
Tarihe adadığını yarattı büyük Ata,
Dumlupınar'da millet erdi yeni hayata.
Dumlupınar'da taşan kudretin eşi Lozan,
Büyük Türk zekâsının şanlı güneşi Lozan
Lozan'ı yarattı da İnönü dehasıyla
Dolup taşı göğsümüz istiklal havasıyla
Malımız yurda feda, canımız yurda kurban
Bugünkü varlığımız hür millete armağan.

Mehmet TÜRKMENOĞLU, Sayı 63-64, s. 9, (19 Temmuz-Ağustos, 1943)

AYRILIKLAR

İçimizde hicranın öldürücü savaşı
Gözümüzde mukadder ayrılığın gözyaşı

Ağlarınız kalan için, yanarız giden için,
Dövünürüz diyerek: Ayrılık sanki ne için?

Vücutlar ayrılrsa da gönüller
Titreyen sesimizde hicran gizlemek ne için?

Ağlayın ayrılanlar bitmeyen hasret için bağlanıyor.

Budur biraz teselli, insan buna kanıyor,

Ayrılık gönüllerde hiç dinmeyen bir sızı

Gözyaşı bu sızının ferah veren bir kızı

Gidenin gözlerinden bir acı akıp gider.

Kalanların bağrını ıstırap yakıp gider,

Kalanda bir keder var, gideinde bir elem var

Kalan gidene yanar, giden kalana ağlar.

İnsan kalbine sadık ayrılıkların yası,

Hasret gurbet çocuğu, ıstırabın anası,

Kalanın hayatından bir parça kopmuş, yanar,

Giden kalana her gün şu türküyü mırıldar.

Giderken gönlümü sana bıraktım,

Yoluma hasretten ateşler yaktım,

Kapadım gözümü maziye baktım,

Gurbette çağlayan su gibi aktım.

Ömrümde bir bahar hüküm sürerken,

Kalbimde kara kış savaşı vardır,

Dudağım neşeyle her gün gülerken,

Gözümde yakıcı gözyaşı vardır.

Gidenler hayatından bir parça kopmuş sanır,

Kalan gidene her gün bir türkü mırıldanır.

İçimizde acı, gözümüzde yaş,
Yanımızda hasret bize arkadaş,
Ben burada ağlarken sen gurbet dolaş,
Ayrılık canımı alacak sandım.

Gönlüme hicranın bak bağdaş kurmuş,
Felek kaderime bir zincir vurmuş,
Biriken yaşlarım kalbimde durmuş,
Orada yığılıp kalacak sandım.

Ayrılık, hasret, gurbet, feleğin eseri bu,
Ah, işte insanların ezeli dertleri bu,
Hasret fâni kalbime kederden düğüm bağlar.
Her insanın içinde ayrılık yarası var.
Eskilerin dediği bir darbı mesel vardı:
“Ölüm Allah’ın emri ayrılık olmasaydı.

Melek TİĞREL, Sayı 54, s. 20.21, (Eylül, 1942)

KİMSİN, NEREDESİN?

Güneşi bekleyen karanlık gibi
Ben seni hasretle bekleyeceğim.
Gelecek diyerek bir gün sahibi
Kalbime sevgiler ekleyeceğim.

Sevdanın eliyle kalbe tohum ek,
O sana tükenmez mahsul verecek.
Gönül bak ne diyor: Bir gün gelecek
Açacak önünde bir canlı çiçek.

Yoluna sevgimden halı sereyim,
Yalnız talih bana yardımını versin.

Sana hislerimden demet vereyim,
Ne yazık bilmem ki kimsin, neredesin?

Melek TİĞREL, Sayı 54,s. 31,(Eylül,1942)

AYRILIKLAR

İçimizde hicranın öldürücü savaşı
Gözümüzde mukadder ayrılığın gözyaşı
Ağlarınız kalan için, yanarız giden için
Dövünürüz diyerek ayrılık sanki niçin?

Vücutlar ayrılrsa da gönüller bağlanıyor.
Budur biraz teselli, insan buna kanıyor.

Ayrılık gönüllerde hiç dinmeyen bir sızı
Gözyaşı bu sızının ferah veren bir kızı

Titreyen sesimizde hicran gizlemek niçin?
Ağlayın ayrılanlar bitmeyen hasret için

Gidenin gözlerinden bir acı akıp gider.
Kalanların bağrını ıstırap yakıp gider.

Kalanda bir keder var, gidende bir elem var
Kalan gidene yanar, giden kalana ağlar.

İnsan kalbine sadık ayrılıkların yası,
Hasret gurbet çocuğu, ıstırapın anası.

Kalanın hayatından bir parça kopmuş yanar
Giden kalana her gün şu türküyü mırıldar:
Giderken gönlümü sana bıraktım,
Yoluma hasretten ateşler yaktım,

Kapadım gözümü maziye baktım,
Gurbette çağlayan su gibi aktım.

Ömrümde bir bahar hüküm sürerken,
Kalbimde kara kış savaşı vardır,
Dudağım neşeyle her gün gülerken,
Gözümde yakıcı gözyaşı vardır.

Gidenler hayatından bir parça kopmuş sanır.
Kalan gidene her gün bir türkü mırıldanır.

İçimizde acı gözümüzde yaş,
Yanımızda hasret bize arkadaş
Ben burada ağlarken sen gurbet dolaş
Ayrılık canımı alacak sandım.

Gönlüme hicranın bak bağdaş kurmuş.
Felek kaderime bir zincir vurmuş.
Biriken yaşlarım kalbimde durmuş
Onlar yığılıp kalacak sandım.

Ayrılık, hasret, gurbet feleğin eseri bu,
Ah işte insanların ezeli dertleri bu,
Hasret fani kalbime kederden düğüm bağlar
Her insanın içinde ayrılık yarası var
Eskilerin dediği bir darbı mesel vardı:
“Ölüm Allah’ın emri ayrılık olmasaydı.

Melek TİGREL, Sayı 54, s. 20.21, (30 Eylül, 1942)

KİMSİN NERDESİN?

Güneşi bekleyen karanlık gibi
Ben seni hasretle bekleyeceğim.

Gelecek diyerek bir gün sahibi
Kalbime sevgiler ekleyeceğim.

Sevdanın eliyle kalbe tohum ek,
O sana tükenmez mahsul verecek
Gönül bak ne diyor: “Bir gün gelecek
Açacak önünde bir canlı çiçek”

Yoluna sevgimden halı sereyim,
Yalnız talih bana yardımı versin.
Sana hislerimden demet vereyim,
Ne yazık bilmem ki kimsin neredesin?

Melek TİGREL, Sayı 54, s. 31, (30 Eylül, 1942)

PINAR

Yalnızlıkla ağlayan,
Sessizce uyuklayan,
Bir yolcu sayıklayan,
Yolumdan geç der gibi.

Uzaktan imrendiğin,
Yatıp serinlendiğin,
Altında dertlendiğin,
Gölgeinden geç der gibi.

Sesiyle eğlendiğin,
Başında dinlendiğin,
Gözlerin nemlendiğin,
Suyundan iç der gibi.

Hicranla ağladığın,

Kalbini dağladığın,
Kavalında çaldığın,
Nağmeden iç der gibi.

Bir çınara yaslanmış,
Yolculara seslenmiş,
Göçmeğe heveslenmiş,
Hayat bir hiç der gibi.

Oluğunda pas kalmış,
Yolculardan yas kalmış,
Kulpu yok bir tas kalmış,
Derdimden iç der gibi.

Melih METEOĞLU, Sayı 61, s. 32, (19 Mayıs, 1943)

GÜL

Rüzgâr esmiş o sallanmış.
Bülbüle gel diye diye
Yaprakları kızılanmış
Bülbüle sev diye diye

Ayrılığı düşünmemiş,
Acı nedir hiç bilmemiş,
Bülbül ona söylememiş,
Belki solar diye diye.

Bülbül gitmiş günler olmuş,
Bütün bahçe keder dolmuş,
Gül ağlamış, rengi solmuş,
Bülbül! Bülbül! diye diye.

Melih METEOĞLU, Sayı 61, s. 32, (19 Mayıs, 1943)

ÜMİT

Yetişmek isterim o hayale ben
Daima sürükler izinde beni
Yaklaştım sanırım yok olur birden
Avutur zamanın dizinde beni
Görünür sanırım onu ilerde
Sorarım nedir o? Kendisi nerde?
Ufukla başlayan o meçhul yerde
Yeniden koşturur izinde beni
Yorulan gözlerim kalır yollarda
Eşini ararım boş ufuklarda
Sanırım daima meçhul diyarda
Ömrümce sürükler izinde beni.

Melih METEOĞLU, Sayı 63-64, s. 7, (19 Temmuz- Ağustos, 1943)

ONA

Hislerim bir gözyaşı olup toprağa sızsın
Bir hıçkırık eş olsun, mezarında yalnızsın
Duygularım bir türbe içine alsın seni
İstirap bir alevdir, durmadan yaksın beni
Sensiz hayat manasız bir karanlık gecedir
Ölüm her an raks eden, pis, korkunç bir cücedir
Razıyım boğsun beni atılarak üstüme
Toprak olayım güzel mezarının üstüne.

Murat ŞENATA, Sayı 40, s. 615, (Haziran, 1938)

GECELER

Bir esrarı sürükler, arkasında geceler.
Bir arkadaş gibidir aşk yasında geceler.
Karanlıklar her kalpte bir ıstırap selidir,
Karanlıklar içimde sevgili dost elidir.

Bırakın, ıfık gidip gelsin karanlık anlar,
Ancak benim kalbimden kara geceler anlar.
İstirap çocuğuyum ne için görüneyim?
Gelin kara geceler ben size bürüneyim.

Murat ŞENATA, Sayı 41, s. 87, (29 Birinci Teşrin, 1938)

RÜYA

Sessiz hayatın hâkim olduğı bir şehirdir ki,
Ömrüm orada sakın zamanlar geçirecek,
Ve hayalinde yeni bir âlem belirecek.
Bir âlem ki sana her şeyden güzel aşkını,
Saadeti kadını baharı getirecek.

Murat ŞENATA, Sayı 46, s. 710, (Nisan, 1940)

O GELİYOR

Haber salın Samsunlular
Vatanın dört bucağına
Gelecek bir yolcunuz var
Ya bugüne ya yarına

İşte gözüktü direğı
Onu getiren geminin
Onun çırpıyor yüreğı
Sizin için, vatan için.

Bakın demir attı gemi
Yeşil Samsun sahiline
Bu gemi kuvvet getirdi
Türk elinden Türk eline

Mustafa HOŞSUCU, Sayı 52, s. 21, (Haziran, 1941)

SAZIMA

Şu dünyanın malın mülkün neylerim
Köşemde asılı sazım olmasa
Şu dertli gönlümü nasıl eylerim
Bağrımnda basılı sazım olmasa.

Görseler de dostlar görmez olurlar
Halimi hatırımı sormaz olurlar
Allah'ın selamını vermez olurlar
Koltuğumda kısılı sazım olmasa

Mustafa HOŞSUCU, Sayı 52, s. 13, (Haziran, 1941)

VATANA HASRET

İşte yine bu akşam kararan ufuklardı
Vatanıma bir kere kavuşsaydım ne vardı.

Taşına, toprağına hasretim senin vatan
Toprağımin altında atalarımıdır yatan
Ey vatan kalbim yine sana dönecek midir?
Seni görmeden gözler acep sönecek midir?

Bilmem duyuyor musun inilleyen sesimi?
Bu kavuşmak ümidi kalbin vesvesesi mi?

Mustafa HOŞSUCU, Sayı 81-82, s. 18, (Ocak-Şubat, 1945)

SEMAİ

Yürüyen de salınırsın
Dumanlıdır başın senin
Ne söylesem alınırsın
Daha pek genç yaşın senin.

Yanağında güller biter

Kokusu burnumda tüter
Beni öldürmeye yeter
Çatık çatık kaşın senin.

Ol gözlerin hareleridir
Gönlüm senle yarelidir
Seni sevmeyen delidir
Yok, dünyada eşin senin.

Ne gelende ne gidende
Mustafa'nın gönlü sende
Bir gececik o hanende
Olsaydım yoldaşım senin.

Mustafa HOŞSUCU, Sayı 87, s. 16, (Temmuz, 1945)

BÜLBÜL

Pembe güle âşık olmuş,
Garip garip öter bülbül,
Kederinden benzi solmuş,
Dertlere dert katar bülbül.

Âşık çoktur şu dünyada,
Sencileyin o hülyada,
Gerçi onlar âşıkça da
Senin aşkın beter bülbül

Âşıkları kim neylesin
Dur biraz da gül söylesin
İncinecek içli sesin
Ötme artık yeter bülbül.

Mustafa HOŞSUCU, Sayı 88, s. 9, (Ağustos, 1945)

TÜRKÜ

Gül mevsimi geçti gül deremedim.
Murada el erdi, ben eremedim.
Öldüm de aşkımdan sır veremedim.

Aldırdım elimden ela gözlüyü
Alın malım, mülküm verin nazlıyı.

Gülüm soldu gitti, koklayamadım.
Seni eloğlundan saklayamadım.
Bizi ayıranlara haykıramadım.

Aldırdım elimden ela gözlüyü
Alın malım, mülküm verin nazlıyı.

Mustafa HOŞSUCU, Sayı 89-90, s. 19, (Eylül-Ekim, 1945)

TÜRKÜ

Karşı tepenin düzlüğü
Yine gördüm gül yüzlüyü
Giymiş sırtına yazlığı.

Takmış göğsüne gülleri
Pamuk gibi ak elerli.

Zülfü inciten yeldir
Güzelin gözleri seldir
Gül yüzlü cana bedeldir.

Feda olsun can güzele
Gönül durma yan güzele.

Güzeli inciten sözdür.

Ne yapsam güzele azdır.

Aşığın yoldaşı sazdır.

Ne durursun al sazını

Gece gündüz çal sazını.

Mustafa HOŞSUCU, Sayı 91-92, s. 10, (Kasım-Aralık, 1945)

SEMAİ

Uzun saçlı, uzun boylu

Bizim ilin güzelleri

Fazla nazlı, güzel huylu

Bizim ilin güzelleri.

Tatlı dilli, güler yüzlü

Kara kaşlı, kara gözlü

Sevişirler gizli gizli

Bizim ilin güzelleri.

Solmaz yanağının alı

Bitmez dudağının balı

Yürür edalı edalı

Bizim ilin güzelleri.

Mustafa HOŞSUCU, Sayı 93-94, s. 20, (Ocak-Şubat, 1946)

ÖNSÖZ

Sevdiğim ne bir ses, ne bir renk ne de süzülüş,

Sevdiğim bir bütündür. Ömrün yönünde hale

Gönlüm güneşten kopmuş kor; fakat yere düşmüş

Gün geçtikçe külünden doğar yeni bir lale.

Korkuyorum bahçeme kış erkence gelir de

Sevdiğime bir buket hazırlayamam diye

Lalelerim bir buket yapmaya tam gelir de

Korkuyorum istemez o bu sefer hediye.

Muzaffer ALAP, Sayı 61, s. 7, (19 Mayıs, 1943)

ŞEHİRDEN KÖYE

Köyün sesine bağlı bu ulusun yarını,
İşte bizim borcumuz o sesi gür çıkartmak
Arkadaş haydi;
Bilgi sun; yak meşaleni
Ve teker teker köyün, köylünün nabzına bak

Haydi, geç kalmayalım; şehre dalmayalım.
Haydi, hafifletelim yüklendiğimiz yükü
Köye doğru akın var, haydi sen de gel.

Muzaffer ALAP, Sayı 62, s. 8, (19 Haziran, 1943)

HASRET

Pencerede bir rüzgâr söylüyor bir şarkı
Canavar sesinden sanki yok farkı
Odamda yalnız ben değil benden başka
Hemen bütün eşya da tutulmuş aşka
Hepsi bir şey bekler gibi sessiz, sözsüz
Mesela sıcak bir vücut, tatlı bir yüz
Odayı ısıtan ten kokulu hava
Dışarıda ki sesi susturan kahkaha
Unutacaklarmış gibi bir kanunu
Benimle hepsi de istiyorlar bunu.

Pencerede bir rüzgâr söylüyor bir şarkı.
Canavar sesinden sanki yok farkı.

Dolaşıyor taşkın bir hayal kafamda
O anda eriyor buzlar ve kış camda

Kaynıyor bir volkan gibi kanım
Isınıyor odam, eşyalarım, her yanı
O hayal ne güzel, adı da ne acep?
Hayal değil hayır sanki yanımda hep
Hakikattir, o benim sevdiğim kızdır
Beni yaşatan bir ilahe bir hızdır
Adını sormuştum söyleyeyim: Felek
En güzel ad taktı ona adı... lek
...ğim gönlüm senin varlığıyla süslü
Bu uzun geceler sensiz çok kâbuslu.

Muzaffer ALAP, Sayı 67-68, s. 22, (2. Teşrin- 1. Kânun, 1944)

BİZİM ŞARKIMIZ

Güneştir meşalemiz, toprak, su yardımcımız
Tarım yolcularıyız tarım yolcularıyız.
Köylü için işliyor, şahlanıyor kafamız,
Atatürk çocuğuyuz, devrimden alırsız hız.

Masamız at sırtıdır, köydür bizim neşemiz;
Enstitü yuvamızdır, tarla karakterimiz.

Muzaffer ALAP, Sayı 65-66, s. 7, (19 Eylül, 1. Teşrin, 1943)

SANA GİDEN YOL

En güzel yeri, zirvesinde olan bir dağın
Eteklerinde geçsin ömrüm.
Ne bu yol bitsin, ne bu yolculuk.
Beni ağzım, senin dudağın
Birleştiği gün,
Hayatın zirvesinde ölürüm.
Neşe, arzu, ıstırap, heyecan;
Tükendiği zaman;
Yaşarken de hayat mezar olur.

Bu mezarın başında dur.
Ölümden korkmuyorsan,
Bir ölüden farkı yok demektir hayatımın
Zirvede benden uzak,
Bir dudak,
Bulunmalıdır yolumun sonunda
Çünkü ruhum onda
Neşe, arzu, ıstırap, heyecan arar.
Bu yolun sonunda hepsi var
Fakat
Ona vuslat,
Yolun, heyecanının sonudur, bir sönüştür.
Zirveden toprağa dönüştür.
Bilir misin gönül ne ister?
Seni değil,
Bunu iyi bil.
Senden dileğim;
Uzaktan kendini bana göster,
Bu yolun sana gittiğini bileyim.
O kadar.

Münir MELÂL, Sayı 46, s. 699, (Nisan,1940)

GÜNAHIM

Ey benim Allah'ım,
Anlıyorum ki bütün günahım,
Senin Halik, benim mahlûk olmamalıdır. Bu gün varım
Ve biliyorum ki var oldukça indinde günahkârım
Çünkü rakı, şarap, kadın, eğlence
Gibi varlığıma yarayan şeylerin mürtekibi sence
Günahkârdır.
Fakat bütün bunların hepsi güzel,
Hepsi de ziruha emel

Hepsi yaşamak için lazım
Ne zaman bir damla şarapla ıslansa ağzım
Ne zaman içimi çekse bir kadın
Beni günahın beşiğinde salladın.
Günahsız dedin, bir örnek yolladın
Bıyıkları dudaklarının üstünden kırpılmış,
Sakalı karanfil yağı kokulu,
Ve sonra; evet ve sonra
Sarığının arkasında, iki misvak sokulu,
Vekilin olan bu mahalle imamı,
Kayda memurmuş gibi günahımı,
Defter-i ameli sunar:
-Bir günah daha var
Anladım ki neyi sevdimse, ne kadar güzel şey varsa,
Hepsi günah!
Onun için ben de vekilinden eyledim ikrah
Fakat günahı da mahlûku da sen yarattın
Onun mayasına incizabı da, zaafı da sen kattın.
Tazıya tut, tavşana kaç
Gözlerini bağla, yoluna bir çukur aç.
Ve sonra bir ihtar: -Dikkat uçurum var!
Bu güzel icat senin buna eminim
Lâkin taksirat niçin yalnız benim?
Niçin yok suçta iştirakin.
Biraz o kürsüden in, beraber düşünelim.
Niçin mahkemede sen hem müddei hem hâkim.
Hani yeşil cübbeli, sarı pabuçlu,
Bir vekilin var ki benden suçlu,
Ona sordum:
-Kadını gördüm, şarabı içtim, muterifim
Fakat kadın da çeken şarap da mest eden kim?
Cevapsız kaldı bu sualım

Şimdi yine soruyorum:

-Bunları hak etmeseydin,
Yahut adına günah demeseydin sen,
Günahkâr olur muydum yine ben?

Münir MELÂL, Sayı 50, s. 783, (23 Şubat, 1941)

HAYAT NEDİR ZATEN?

Devamlı bir ayrılık süreksiz
Neticesiz bir varlık değil mi? Ve
Hayatın bu çetin yollarında ben
Gözyaşım olmazsa ölürdüm belki
Hüzünle dolduğum zamanlar kalben
Diyorum: “Ağlamak öyle güzel ki”

Müşerref ÖZTÜRK, Sayı 40, s. 617, (Haziran, 1938)

İKİ DUYGU

İlk gün daha... Sevdim mi? Umut korkularıyla,
Çıktım yine gönlümde buruk duygularıyla,
Çıktım ve gezindim;
Ruhun acı, hummalı, soluk derdine indim,
Bilmezken o neymiş ve nedenmiş.

Yelpazeliyor gökleri hep gizlenen eller
Dilsiz gece, hep sanki bütün gölgeli yerler
Dalgın ve karanlık düşünürlerken ezilmiş gibidirler
Çıktım ve gezindim.

Ruhun acı, hummalı, soluk derdine indim
Sonsuz gece. Mahmur görünen çamlar uyanmış;
Serpilmiş uzaklara göklerden uzanmış
Binlerce kıvılcımlı, kömürden bir ağustos

Baktım: Bu uzun nehre dökülmüş gibi toz toz
Aksi ile bütün bir gece rüyasını gizler
Nehrin kararan benzinin üstündeki izler
Bir de çatılır sanki bu boşlukta belirsiz bir hizayı

Yahut yine bir isli temastan çekinirler
Bir gizli temastır ki uyuşmuş görünenler
Sessiz uyuyan dallara sonsuz nefesiyle
Hep tatlı sesiyle
Söyler geceden, sevgiden, aşktan ve şiirden
Dolmuş sanırım boşluğa bir ruh ki esirden

Yalnız bütün etrafta tahayyüller örerken
İssız gecenin ruhunu her an sezerek ben
Gezdim yine her sahilin en kuytu yerinde
Hep af ve günahlar uyuyan gölgelerinde

Yalnız iki his doğdu bütün bunlara rağmen
Yalnız iki his sardı bütün ruhumu birden
Bunlar: Biri azgın, biri rüyalı ve parlak
Bunlar: Biri korkum ve kuruntum, biri sen, aşk.

N. OK, Sayı 29-30, s. 208, (30 Ağustos, 1935)

MAZİYE HASRET

Maziye hatırladım, maziye döndüm bir an
Mazi neymiş anladım ölmüş koynunda zaman
Baktım siyah bir gece gibi hülyalı derin
Bir ilahi bilmece diyor: “Burası yerin”
Diyor: “Sen burada kal sana verelim seni
Mazini geriye al hallet şu bilmeceni”
Bu gecenin en uzak, en derin bir ucundan
Baktım başkaldırarak başkaldıran burcundan

Şahlanan bir alevi beni sürüklüyordu
İstiklal denen devi ufkumda bekliyordu.
Maziye hatırladım, maziye döndüm bir an
Maziye döner adın ati öldüğü zaman.

Necah DURA, Sayı 81-82, s. 25, (Ocak-Şubat, 1945)

AYRILIK

Gözlerimde
Tutuşan bir gemi var.
Gidiyor.
Kızaran ufka kadar
Sürüyorken elimi
Geri geliyor.
Gel diyen ellerimi
Gemi yelkenleri üstünde alevler
Bana el sallamada
Ve vedalaşmada hep arzularım
Kayalıklarda sular ağlamada
Sarılıp akşama gitmekte gemi
Kalbimin hep yarılan dalgalarında
Gidiyorken bu gemi
İnleyen dalgalara
Okşayan dalgalar
Geliyorlar
Bırakıp sevgilimi.

Necah DURA, Sayı 88, s. 10, (Ağustos, 1945)

O...

Benim ne camı pabuçluğumda yer alan,
Bir kunduram.
Evimde diz yeri dilek seccadem var.
Ne de şu âmâya verecek bir on param.

Senin saat tik taklar ile dolu cebin
Evinde koparıyorlar takvimini
Neşeyle çarpıyor kalbin
O öyle yapar, taksimini
Bizim şükrandır, adı şarkımızın
Siz hatırlamazsınız bile onu
Belki büyüklüğü budur farkımızın.

Necah DURA, Sayı 91-92, s. 10, (Kasım-Aralık, 1945)

ÖKSELER

Çayırarda davarlarım gezerdi;
Sürülerim yamaçları bezerdi;
Konağıma giren bolluk sezerdi;
Gece gündüz hep tüterdi ocağım.

Ambarlarım, ağıllarım taşardı;
Ahırında beş on inek yaşardı;
Köyümüze gelen gören şaşardı;
Çoban, seyis... Sayısızdı uşağım.
Onlarla yer, yatar, eker, biçerdim;
Ellerinden soğuk ayran içerdim;
Yarenleri köylümüzden seçerdim.
Köylü, uşak... Sanırsın öz ortağım.

Çoban, uşak, ağa hep bir hamurduk;
Yaratıldık derdim, hep bir çamurduk;
Ayrılanlar uzaklaşır uğurduk.
Köylününüdü varım, kabım, kucağım.

Köyü kuran ünlü büyük atamdı;
Köyde mektep, konak açan babamdı;

Hamam kuran, su getirten anamdı,
Konuklardan boş kalmazdı konağım.

Bol yağmurlar tarlaları sulardı;
Boşaldıkça ambarlarım dolardı;
Her işimde uğur, bereket vardı.
Budaklardan görülmezdi nacağım.

Bir gün şehre inmiş gece kalmıştım;
Yalnızlıktan sıkılmış, bunalmıştım;
Çalgılı bir bar görerek dalmıştım.
Ne uğursuz ökseymiş bu uğrağım.

Param boldu zahiremi satmıştım;
Harçlığıma birçok para katmıştım.
Düşüncemle kendimi aldatmıştım:
“Gencim, şimdi benim eğlence çağım”

Düzgünlü bir kızın gülüşleriyle
Bana bakıp da göz süzüleriyle
Kırıtarak dudak büküşleriyle
Boşaldıkça doluyordu bardağım

Bu kız yüreğime ateş salmıştı;
İçip sızmış, kesemde boşalmıştı.
Ertesi gün bir düşünce almıştı;
Köye doğru dönmüyordu ayağım.

Gittim, geldim; sattım kıza yedirdim;
Çift çubuk kalmadı; bozdum bitirdim.
Cin çarpmıştı; ona tutkun, esirdim.
Ben tutsaktım; o bar ise tuzağım.

Rakı, şarap... Birer yaman ağıdır.
Bar kızları, sanman gönül avutur;
Sizi soyar, sonra kovar, unuttur.
Benim işte bundan söndü ocağım!

Necip Necati ÖZEREN, Sayı 8, s. 11.12, (31 Mart, 1933)

KÖYLÜ DAYI'NIN ÖĞÜTLERİNDEN

İmeceyle iş görmenin yaşamızda vardır yeri;
Köylüsünü yoksul koymaz köyün bacısı ile eri.
Dul, ihtiyar ve öksüzün eksik kalır mı işleri?

Üçü tarla sürer, beşi dam onarır onu biçer;
Birkaçı da kabak soyar, türkü söyler, ayran içer.

Düğün, dernek demek olur köylülerin imecesi.
El birliği ile yardımın doyumsuzdur eğlencesi;
Yorgunluğu gülme, sevinç; eğlencedir dinlencesi.

İyilik et sev, sevindir; varlığını gel sakınma
Pulun yoksa gücün vardır; gücün ile koş yardıma.

Delikanlı dalkavuklar sözüne uymamak gerek
Evde azık, katığın bol; karnın toktur, sırtın da pek
Ana baba kalgısına katmak için çekme emek.

Yarenlerle ye, iç, eğlen; çaldır davul, saz, dümbelek;
Kaygılardan uzak yaşa; yalnız budur ömür sürmek.

Ona de ki: "Köyümüzde bunca yoksul öksüzler var;
Yaslı dullar, analar var ya onlara kimler bakar?
Gözyaşını kim dindirir, yaralarını kim sarar?"

O dulları, öksüzleri bize ısmarlayan erler,
Senin benim yurdumu korumak için can verdiler.

Düşünene hiç olur mu kaygılardan uzak durmak?
Yarenlerle maşatlığa içki sinisini kurmak,
Ana baba kalgısına güvenerek boş oturmak,

Kazanmadan harcayanın varlıkları azalmaz mı?
Bir düzüye aka aka, deniz olsa boşalmaz mı?

Su serperek yanık yüreklere kurtar inlemekten;
Öksüzlerin sevinç sesi, yektir davul dümbelekten;
Daha özge eğlence yok o sesleri dinlemekten.

Yoksulları doyuranın tasa düşmez ocağına;
Bu yollardan giden varır adamlığın uçmağına.”

Necip Necati ÖZEREN, Sayı 11-12, s. 20, (Haziran–Temmuz, 1933)

KÖYLÜ DEDE’NİN ÖĞÜTLERİNDEN

Boş oturmaz köyün bacısı kızı;
Tarlasında erkek tohum serperken
Her bacının örekesi, hınızı,
İşler; hatta gelip giderken.

Tezgâhında bezin eksik olmasın,
Erişini, argacını düzgün kur.
Mekiğini işlet, yüzün solmasın,
Yorganına ayaklarını uydur.

Böylelikle köyde varlık çoğalır,
Sadece sanma ki dünyalık artar.

Doğru yolda yürüyenler yol alır,
Ün artar, dirlik, ağılık artar.

Ağalara göre de öğüdüm var;
Omuz silkip yabana atmayınız
“Öğütlerden ne çıkar? Bir ihtiyar
Bunak sözü” deyip de çatmayınız.
Ambarların, sergenlerin dolumu;
Yoksulları doyur; bir de konak aç!
Senin için olmaz beniz solumu
Köylü konuk... Bir kimseyi koma aç!

Tezgâhları çoğaltarak işlet dur;
Köylülere işleyecek iş yarat!
Çeşmeler aç; köyde mektep, hamam kur;
Varlığınla adına ünlerde kat!

Yiğitçe, Türkçe; insanca yaşayış
Bence budur; budur en öz ağılık.
Yaşamak istersen, bu yolda çalış!
Olma sütü bozuk, bakırı çalık!

Onarılmaz boşboğazın parası;
Islanmaz mı kuzum ağzında bakla?
Kişinin çektiği dili belâsı
Konunu, komşunu dene tartakla.

Yüze gülen dalkavuklar kandına
Aldanma ki seni künde den atar
Ekmeğinle vurma zağ kemendine
Avlar, boğar seni, bir pula satar.

Dalkavuktan, kovucudan, aşıttan
Korunmaya gözleri dört açmalı,
Pullar kesen bir gezenden, hayduttan
Daha çok bu ıbanlardan kaçmalı.

Urganını dolar bir gün boynuna,
aşıtlara sakın verme ipucu.
Bir yılandır, sokularak koynuna,
Yüreğine ağı saçar kovucu

Necip Necati ÖZEREN, Sayı 9, s. 15.16, (30 Nisan, 1933)

KÖYLÜ ÖĞÜTLERİ

Boş oturma tembellikten ne çıkar?
Eken biçer, işleyene ekmek var.

Önce öğren yapacağın işleri;
Böyle artar çalışmanın değeri.

Yorulmadan hiç olur mu dinlenme?
İştir sana yaratacak eğlence.

Baba, ata kalgısına sen de kat;
Varlığınla yoksullara el uzat.

Yeryüzünü şenlendiren varlıklar:
Hava, güneş, toprak, ırmak, yağmur, kar.

Yediğini, içtiğini verenler,
Giydirenler, seni eğlendirenler.

Hepsi senin değildir; herkesindir.

Bunlara az erenleri sevindir.

Aletleri ilk düşünüp var eden,
Bilgileri öğrenerek öğreten,

Yalnız sana bırakmamış, vermemiş;
Herkes ondan bir pay alsın dilemiş.

Varlığın arttıkça arttır işleri;
Köyü şen et, köylüyü sür ileri.

Mektep yap, hastane yap, fabrika aç;
İşsizlere işler yarat, koma aç.
Herkes alın teri ile ekmek yesin;
Köylüye de köylü boyun eğmesin.

Örnek alsın senden komşu köylüler;
Senin için düzölsün şen türküler.

En tatlı duygu, en verili emek;
Sevmek, sevindirip de çok sevmek.

Yurdunu, yurttaşları sev, sevindir;
İnsanlığı yüceliklere erdir.

Her Türk'e bir iyi ad, bir ün ister;
Bunun için uğraş, bu yolda can ver.

Dinle bu görgölü Türk köylüsünü;
Neymiş anla Türklüğün ölküsünü.

Necip Necati ÖZEREN, Sayı 17-18, s. 42.43, (Mart, 1934)

KÖYLÜ ÖĞÜTLERİNDEN

Dikenlidir yaşamının yolları,
Bu yollarda yalın ayak yürünmez.
Her yanında gezer ölüm kolları,
Karanlıktır; uçurumlar görünmez.
Yolcu yoksul, varılacak yol uzak;
Yol alınmaz yalın ayak, çıır çıplak

Tek ışığın ısıldatmaz yolunu;
Tek gücünle bu engeller yıkılmaz.
Yumruğunu sıkıp germe kolunu;
Karanlığa kurşun bile sıkılmaz.

Adam oğlu bir başına yaşamaz;
Önündeki sarp yolları aşamaz.

Yola düştün, ilerlemek gerektir.
Dikenleri çiğne, uçurumları aş!
Dönemezsin, işin ilerlemektir;
Durma yürü, yolun sonuna ulaş!

Ataların yakmış sönmez ışıklar;
İzinde koş, önünde kılavuz var.

Yaşamak, savaşa, yarışa benzer;
Kazanırlar en önde yol alanlar.
İrkilirsen, seni çiğneyip ezer,
Ardınca yıldırım hızı koşanlar.
Bir savaştan kalmamış Türk'ler geri,
Sağlam adımlarla koş, var ileri!

El ele vermeli bütün yoldaşlar;

Enginleri birlik gücü devirir.
Yücelerek yaşamak böyle başlar,
Uçmaklara bu yollardan gidilir.

Kaynaşarak birleşirse bir budun,
Düz ovaya çevrilir “Ergenekon”

İki günü birbirine benzeyen
Aldanmıştır; geri kalmış demektir.
İyi olmazsa bu günün dünkünden
Yorgunluğun yazık ki boş emektir.

Haydi, yürü, kimseden kalma geri;
Gitmelisin babandan çok ileri!

Boş oturdun mu; bil ki çok aldandın.
Tembel olan bekler ancak Tanrı’dan.
Sen Tanrı’nı ırgat, uşak mı sandın?
Artık yeter dilencilikten utan!
Hayvan gibi âdemoğlu ot yer mi?
Ekmeden toprağa buğday biter mi?

Öz emektir yalnız emek veren
Çalışmadan artık lokma yok sana.
Bir gün açtır gökten yağmur bekleyen
Suyolu aç, tarlanı kendin sula!

İştir varsa insan için eğlence;
Yorulmadan olamaz bir dinlence.

Nasırlandı ayağının tabanı,
Bulamadım zenginliğin yolunu.

At elinden yak şu kara sabanı;
Makine işlesin, yorma kolunu.

Kafasıyla işleyenler kazanır;
Görenekten ayrılmayan aldanır.

Bir makine yüz ırgattan güçlüdür
Bir günde on tarlayı alt üst eder
Otuz günlük işi bir günde görür
Eğer, biçer, harman eder, demetler.
Üç beş engin makinesi edinen,
Çiftçi köylü zengin olur pek erken.

Necip Necati ÖZEREN, Sayı 19, s. 29.32, (Nisan, 1934)

YENİ KÖY TÜRKÜLERİNDEN

Dumlupınar Savaşı'nda, İnönü uğraşında,
Her Türk gibi bizim köylü yiğitlikler gösterdi.
Dönerken köye, ben de gazilerin başında,
Koşmuş değil bir kuş gibi gönül uçmak dilerdi.

Ana, baba, kardeş, kızlar toplanıp bir araya,
Karşı çıktılar bize dizilerek sıraya

Birdenbire davul durdu, cıvıltılar kesildi.
Dere sustu, gözyaşları aktı aktı sevinçten.
Bizi kutlamak için sanki dallar eğildi.
Ünlü kavuşma sesleri coşup yükseldi içten.

Bu uçmakta seni seçtim, seni bugün de buldum.
Bu bayram gününde Ayşe'm yüreğimden vuruldum.

Davullarla, türkülerle köyümüze girerken,

Karşımda bir güneş görmüş gibi gözüm kamaştı,
Sağlam adımlar atarak köyümüze girerken,
Dizlerimin bağlarına sanki kurşun ulaştı.

Bu görünen güneş sendin, Ayşe'm beni avladın;
Beni yendin, yüreğimi yüreğine bağladın.

Necip Necati ÖZEREN, Sayı 19, s. 32, (Nisan, 1934)

KÖY ÇOBANI

Bir acıklı kaval sesi inildetiyor; dağı, taşı inletiyor.
Gelip geçen yolcuları irkiliyor; uçan kuşa dinletiyor.

Kaval sustu; ardı sıra bir ağlayan ve ağlatan ses yükseldi,
Bu deyişte, inleyişte ne vardı ki yüreğimi ezdi, deldi.

Biraz daha ilerlemiş, bir ihtiyar çoban görmüş, yanaşmışım,
Kavalında bülbül öten gözü yaşlı ihtiyara ulaşmışım.

Selam verip oturarak, konuşarak yarenliği arttırmıştık;
Dere, tepe konuşarak dertleşmenin yollarına sardırmıştık:

“Derdim büyük dedi, benden tiksizmez misin söylersem?
Çıyan gibi anasını öldüren ifritim” dersem.

Babam köyde en varlıklı, en saygılı bir adamdı.
Pek genç öldü, yalnız kaldık; bana bakan tek anamdı.
Anam beni okutmadı; hiç yanından ayırmazdı.
Sevdiği biricik oğlu, pek şımarık bir haylazdı.

Günler geçti, ele sığmaz bir afacan kesilmişim;
Dövüşmeyi, can yakmayı yiğitçe bir iş bilmişim.

Anam beni genç yaşımda baş göz etmek istemişti.

“Hovardalık kalmaz geçer, evlenirse o” demişti.

Komşu köyden bir yosmayı pek beğenmiş, tutulmuştum;
Vermezlerse kaçırmanın yollarını da bulmuştum.

Babasızdı, anasını kandırarak nikâhlandık;
Üzüntüler geçti artık çok sevindik, ferahladık.

Düğün için tarlaları, değirmeni, davarları
İleriyi düşünmeden satıp savdım yoğu varı.

Birçok ünlü pehlivanı getirterek güreştirdim;
Ödül için on çift öküz, on top çuha ulaştırdım.

Köylü konuk birçok gün yedi, içti kana kana.
Derneğimiz ün salmıştı, yakın uzak her bir yana.
Son geceydi, davul zurna vur patlasın, çalıyordu
Naralardan sonra, elde tüfekler boşalıyordu.

Davul zurna sustu, birden bire yürekler ürperten
Bir çığlıktır koptu, acı acı karşiki evlerden

Işık yoktu; o evleri boş sanmışta atmışlardı.
Vurulmuştu dört zavallı kadın bitkin yatmışlardı.

Kız kardeşim, annem yerde kan içinde yüzüyordu.
Anam, anam! Bana dargın, ölgün gözler süzüyordu.

Ben de birçok kurşun attım, anamı belki ben vurdum,
Bu kanları ben akıttım diye çıldırdım, kudurdum.

Gözlerimi kan bürümüş delirmiştim, kudurmuştum
O sırada gelen jandarmayı göğsünden vurmuştum.

Gerdek odası yerine mahpushaneye atıldım.
Canavarlar sürüsüne azgınlığımla katıldım.

Yavuklum da çıldırarak bir yıl sonra gömülmüşmüş!
Kız kardeşim sakat kalmış; dizi, beli bükülmüşmüş!
Bu acılarla inledim nice yıllar zindanımda;
Yaşıyorum bu agular dolaşıyorken kanımda.

Kız kardeşime bir lokma ekmek için yaşıyorum.
Ettiğimin cezasını çekmek için yaşıyorum.

Bunu anlat her bir köyde benden örnek alsınlar de!
Ona göre düşünlerde davul zurna çalsınlar de!

Necip Necati ÖZEREN, Sayı 20, s. 7,8, (Mayıs, 1934)

KÖYLÜ DEDEDİN ÖĞÜTLERİNDEN

Dömeke'den tek kol ile dönen Yaşar onbaşı
Çobanlıkla uzun yıllar iyi kötü yaşadı
Saygı ile anılırdı lekesiz sanı, adı
Oğlu Erol, İnönü'de (Tosun'un arkadaşı)

Dövüşerek şehit düştü kız kardeşi, anası
Yardımcısız, yoksul kaldı köyde yaşlı babası

Tosun'unda çoktan beri sönükledi ocağı
Bir yatalak anasından başka yoktu kimsesi
Sıkılmaktadır yüreğini cıvıltısız kafesi
Geçiyor bin ezgi ile evlenmenin öz çağı

Bu genç niçin evlenmiyor? Ona uyan kız mı yok?
Yüreğine değmemiş mi sevgi denen mutlu ok?
İki gönül bir olunca birleşmemek nedendir?
Beş yıl oldu, güzel Satı, yavukludur Tosun'a
İkisi de yanar durur öz sevginin oduna.
İç acısı çekip durmak, zorluk çekmek nedendir?

Köylüler de birçok kötü görenek var örün var.
Kötü örneklerin başı gösterişli düğün var.

Armağanlar, görümlükler, ağırlıklar gerekir;
İçki, davul, güreş, ödül... Vur patlasın olmalı;
Gürültüsü ile budunun kulakları dolmalı
Bunu yapmak çok yerlerde düğün, dernek demektir.

Göreneğe uymayanlar pek aşağı sayılır
Birbirinden üstün olmak için yarış yapılır.

Dünürlerin ocağına incir diker düğünler
Yeni bir ev açmak için iki ocak yıkılır
Bakanların sırtlarına ağır yükler yığılır
Kutlu olmaz varlıkları sürükleyen örünler.

Üremeğe engel olan ocakları söndüren
Düğünlerden vazgeçmeli yurdunu candan seven.

Eskiler de düğün dernek başka türlü olurdu
Köyün yaşlı kurultusu cıvıltılı yuvalar
Bayındırlık yaratacak yeni yeni obalar
Kolaylıkla kurulmak için iyi yollar bulurdu

Köylülerin imrenecek gidişleri çok vardı;

Budun ürer Türk'ün gücü, varlıkları artardı.

Döşemelik, avadanlık, türlü giyim, yiyimlik
Bütün köylü üleşleme armağanlar seçerdi
Bunlar ile yavuklular yuvasını bezerdi
Baba, hısım varlığınca tarla, sürü, ya çiftlik

Bağışlardı, yavuklular sağlam kurar yuvayı
Bütün köylü düğün yapar kutlulardı obayı

Birlik işler, imeceler, kızlara enci düzmek
Öksüzlere, ya dullara, işleri çok olana,
Obasını onarana, yeni bir ev kurana
Yardım etmek gibi kalmış atalardan çok örnek.

Bu örnekler tavsamışsa, gelin canlandıralım
Ataların vardıkları yüceliğe varalım.

Necip Necati ÖZEREN, Sayı 26, s. 79.80, (İkinci Kânun, 1935)

KÖYLÜ DEDENİN ÖĞÜTLERİNDEN

Bir muştum var; iyi dinle ananı
Obamıza kut karucu kut verir
Umulmayan ulumada erdirir
Yüce kılar yoluna baş koyanı

Yoksulluğa göğüs gerdin uğraştın
Dileklere doğru yoldan ulaştın

Yurdun için savaşlarda ün aldın
Unay anan senin ile övüne
Şimdi artık sıra geldi düğüne
Nice gönüllere oğlum od saldın

Sana varmak diler köyün “Yıldız”ı
Pek beğendim, koç yiğidin bu kızı

Bir gömüdür bu hız sana açılır
Bütün köyün onundur üçte biri
Tarlaları, davarları geliri
İşte senin ayağına saçılır

Bu taze dula bay olmak kıvançtır
Ulu kuttur, ne mutlu bir kazançtır

Yeter övdün ana köy Yıldızı’nı
Varlığını biliyorum; gözüm yok
Sırtımız pek, karnımız tok, gözüm tok
Kim isterse alsın ağa kızını

Bu Yıldız’la yıldızım barışamaz
Özlü kanım kanına karışamaz

Diyorlar: “Varlığında gözyaşı var”
Bilmiyorsan bilenlere sor öğren
Alın teri değilse de tez veren
Verimi özlüdür, tatlı aşısı var

Böyle değilse de bütün ağalar
Eskilerde böyle olanlar çok var

Birbirine uygun olmak gerektir
Birleşecek çiftin özü, üreni
Gidişi, sağlığı, huyu, düzeni
“Hız alırsan sağdan” sözü gerçektir.

Ağalık, beyliğin artık yok yeri
Varlığın da bu iş de az değeri.

Necip Necati ÖZEREN, Sayı 27-28, s. 157.158, (9 Mayıs, 1935)

KALP YERİNE

Daha alevli gözlerine bakmadan
Gözünün alevinde gönlümü yakmadan gidiyorsun

“Daha alevli gözlerine bakmadan
Gözünün alevinde gönlümü yakmadan gidiyorum” diyorsun

Diyorsun ki:
Grup rengi dudaklarından
Guru beden kalbine sızıp kalan yaşlar bitsin artık

Sarışın, sarı saçlı ümitlerin
Sarışın dalgalanışları, sarışları, yanıışları, kıvranıışları
Yetsin artık.

Hayır yavrum,
Kalbimde yok acının, ümidin damlası
Gönlüm neşenin aynası şimdi

Yumarak neşeden çıldıran gözlerini
Uzansan bir lahza kadimde
Bir avuç kül dolar eline, kalp yerine.

Nilüfer YALNIZ, Sayı 38, s. 532, (29 Birinci Teşrin, 1937)

ESKİ BİR DOSTA

Ne artık gözlerimde canlanan bir hayalin
Ne de kalbimde artık onulmaz bir yaran var

Şimdi geçen yılların tatlı, güzel ve şirin
Günlerinden içimde toplanan hatıran var
Kaybolan ümidini sen de mazide ara
Sanma ki yok olmuştur hayattaki varlığın
Ben yine eski benim fakat gönlüm ruhumla
Pek genç ölen sevgine şimdiden mezarlığım
Şimdi ben yanıyorum kararan yıllarıma
Bilmem ki akacak mı? Senin sevinç gözyaşın
Sevgini gömdüğün şu karanlık mezarıma
Acı bir gülüş ile eğilecek mi başın?

Nuri IŞIK, Sayı 40, s. 618, (Haziran, 1938)

ARZU

Ah çok taze bir ömrün çiçeksizdir baharı
Acep bir hayal gibi kalbinde yaşar mıyım?
Çok tatlı bir sevginin billurdan gözyaşları
Gibi gözden kalbine dolarak taşar mıyım?

Tırmanıp sevgi denen dağların yokuşuna
Dertlerin en acısı, en tatlı, en hoşuna
Ölmek istemiyorum; fakat boşu boşuna
Sensiz geçen günlerde bilmem ki yaşar mıyım?

Yıllar bir yılan gibi boğmaktadır yaşımı,
Hayatı bir gül gibi koklamadan bırakmak,
İstiyorum görüp de hayat arkadaşımı
Bırakmak denizleri ölüm nehrinde akmak

Ve ağlamak yıllarca sevgine tapa tapa,
Keder diyarlarına bir kat daha katılmak,
Yükselmek semalara, ruhlara, Allah'a

Oradan senelerce fani dünyaya gülmek

Nuri IŞIK, Sayı 46, s. 704, (Nisan, 1940)

İNÖNÜ

On İkinci Kânun şafak sökerken
Saldırış sırası Türk'e dönüyor
Bir tek ere, bin bir mermi dökerken
Yunan kuvvetleri şimdi sönüyor.

Kükremiş aslandı Türk'ün her eri
Etrafa saçtığı köpük kurumaz
On beş, yirmi canı alması biri
Kalbinde tuttuğu kini hiç durmaz
Düşmanın tayyare, topuna karşı
Bizim de çelikten zırhımız vardı
O müttefik seçti kendine arşı;
Fakat Türk korkusu ruhunu sardı

Onların gayesi yurdu almaktı
Türk'ün savaşında yardımcı halkı
Bütün arzuları yurtta kalmaktı
Cephede İnönü onları yaktı.

Çırpınır her Türk'ün sevinçten kalbi
Bu İsmet'in cana can katmasıdır
Birinci, İkinci İnönü Harbi
Milli şefimizin yaratmasıdır.

Nuri UÇAK, Sayı 83-84, s. 34, (Mart-Nisan, 1945)

ŞİFA

Şifa buldu hasta vatan zafer bayrağını çeken
Düşmanın göğsüne çöken Büyük Gazi değil midir?

Yeni can verdi vatana hak yardımcı çalışana
Şöhret ile hem bu şana Büyük gazi değil midir?

Millet demek Gazi demek, İsmet demek millet demek
Birlikte çektiler emek Büyük Gazi değil midir?
Sönmez, yılmaz kuvvetimiz erişti büyük himmetimiz
Mağrip, maşrik şöhretimiz Büyük Gazi değil midir?

Her şehrimiz parlamıştır, şenlik toplar gürlemiştir
Gönülleri birlemiştir Büyük Gazi değil midir?
Gazi İsmet sürurumuz kurtardılar her yerimiz
Her işlerde rehberimiz Büyük Gazi değil midir?

Yalvaralım Tanrımıza yardım etsin daim size
Unutulmaz iyilik bize Büyük Gazi değil midir?
Cumhuriyet devrin açan düşman ile çok güreşen
Ahit ve emele kavuşan Büyük Gazi değil midir?

Biz Türkleriz çalışalım çalıştıkça yükselim
Kahraman, cesur olalım Büyük Gazi değil midir?
Düşmanı yere batıran seller gibi kan akıttıran
Vatanımızı kurtaran Büyük Gazi değil midir?

Nusrettin'dir hem acizi kurtardınız cümlemizi
Bunda tamam etti sözü şad eyleyin bendenizi.

NUSRETTİN EFENDİ, Sayı 23-24, s. 47, (29 Teşrini Evvel 1934).

HAKİKAT SÖZLER

Âdemlik kusuru bilmekle olur
Oturup kalkmayı irfancasına
Herkes birbirini sevmekle olur
Sözünü mert konuş aslancasına

İncitme kimseyi kendini bil
Gönül fitnesini temelinden sil
Hakkına razı ol gel tevekkül kıl
Bakma hiç kimseye düşmancasına

Yol kesip kimsenin hakkını alma
Şükreyle haline bir pulu çalma
Beyhude kendini ateşe salma
Yaşama hapiste hayvancasına

Adam ol vatanına gel eyle hizmet
O hizmet senindir etme nedamet
Yaptığın şerlikler bütün kerahet
Kusursuz gezmeli insancasına

Çalışan her şeye nail oluyor
Vücut midesinde neler buluyor
Süzülünce toprak altın oluyor
Her derde dermandır Lokmancısına

Bu vücut tükenmez kimya imiş
Tembele her şeyler hem hülya imiş
Kazanmak yolunda bu dünya imiş
Kaybetme kendini şeytancasına

Nusrettin her şeyler insanda mevcut
Âdemle bulmuştur bu dünya vücut
Bilirsin kendini, büyük bir mevt
Elbette yaşarsın sultancasına.

NUSRETTİN EFENDİ, Sayı 23-24, s. 48, (29 Teşrin Evvel 1934).

SANIRDIM

Seni ben bir ırmağın kenarında gül gibi
İlkbahar seherinde öten bir bülbül gibi
Zümrüt dağlar ardından akıp gelen yel gibi
Her zaman temiz kalbi lekelenmez sanırdım

Sanırdım ki; hayalin ruhumun kanadıdır
Onu hakka götüren din de senin yâdındır
Bir yabancı ağzından adını işitince
Gönlüm yerinden kopar ben ölürüm sanırdım

Bir gün bana hediye ebedi bir ıstırap
Bütün ömrümü yakan bir azap bırakarak
Benden çok uzak olan ellerde oturarak
Beni böyle kimsesiz bırakmazsın sanırdım.

O.O. Hilmi, Sayı 27-28, s. 159, (9 Mayıs, 1935)

DALGALAR VE BEN

Gök şekilsiz kül rengi bulutlarla örtülü
Sarıyor ufukları akşamın esmer tülü

Hava soğuk ve donuk; yel keskin üşütücü
Yetmiyor hislerime bu gün aklımın gücü

Çekiyor bir gizli el beni sığ sahillere
Gamlı ruhumda bere içli kalbimde bere

Gidiyorum yine grubu seyretmek için
Dolup dolup geliyor gözlerim böyle niçin?

Güneş koyu sislere gömülmüş bakır izi
Yaldızlıyor kuduran yeşil Karadeniz'i

İlerliyor canlanan karlı dağlar sahile
Bir aç aslan kesildi en küçük dalga bile
Aynalı kumsallara ölüm fışkıran sular
Birçok kefen seriyor hıçkırırken kuytular.

Oğuz ÖZDEŞ, Sayı 40, s. 619, (Haziran, 1938)

HİSSİ ŞARKILARDAN

Fark ettiğim bin şeklin içinde
Bir sevimli ifadesin Maria
Hiçbir kimse tarif etmez belki de
Seni gören ruhun kadar tanısa

Bilirim ki bu karışık dünyada
Rüyaların dağıldığı o zaman
Ve tarifsiz daha tatlı semada
Bir ebedi histe benim bulunan.

Orhan ÖZGENCİL, Sayı 87, s. 10, (Temmuz, 1945)

İNÖNÜ

Suyu
Kanından sıcak bir pınar akıyordu.
Düşmanı kurmuş pusuyu,
Bir damlası ateş gibi yakıyordu.
Bağrımdan tutuşanı,
Şanı
Göğe yükseliyor tarihin dönüm günü
O gün sağanak gibi geçti kızıl ölüm düğünü
O gün bıraktığım izler her hatırayı bağrında gizler
Ağzını açmış denizler
İnönü'den düşmanı bekler.
Mehmetçik savurdun,

Vurdun
Bombanı, gülleni
Vatanı uğrunda öleni
Havalandıran aşkın
Bu gün istiklalin her bir denizinden taşkın
Hızını İnönü'den vatana saçtın
Bütün muvaffakiyete yol açtın
Düşman kaçarken önüne saldın
Nihayet zafer gibi mükâfatını aldın.
Haykırsın,
Kırsın.
Kuvvetini İnönü'den buldun.
Vatanı kurtardın ve kurtuldun
İşte şimdi yanıyor Türk'ün meşalesi
Düşman kafaları ile yapıldı İnönü Kalesi
Değil kimsenin senin
Gözyaşını dindirecek, derdini eksiltecek.
Refah verecek yürekler
Şanını arşa yükseltecek
İnönü bir abide bekler
Tarih kurucunun
Ucunun
Sivrilen duygusu göğü kanatıyor,
Kalbi önünde atıyor.

Ö. Faruk BENEKLİTAŞ, Sayı 83-84, s. 31, (Mart-Nisan, 1945)

PORSUK

Orta Anadolu'nun her zaman kucağında
Dalgalanır coşarsın derin bir umman gibi
Kükrek nağmen yükselir ulu Murat Dağı'nda
Feryatları akseden mavi asuman gibi

Dik yamaçlı dağların bağırını yar yar
Yeşeren ovalardan, sararan yaylalara
Selam verir geçersin yükselen kayalara
Deryaları fethetmiş sessiz kahraman gibi

Geçtiğin o yerleri ulaştırdın mı bize?
Bulanık sularınla yeşeren ÷lkemize
Sakarya'dan bağırını açmış Karadeniz'e
Köpürdükçe taşarsın cilveli zaman gibi

Hep sana aşınadır yurdun toprağı, taşı
Dökölür gariplerin san boşanan yaşı
Nağmenle neşelenir onların yaşlı başı
Şu semaya yayılmış kara bir duman gibi

Bazen koşup taşarak hem yıkarsın bedeni
Bazen neşelenerek tüketirsin derdini
Bazen hatırlarsın bir yârin hasretini
Muammalı görünen kederli canan gibi

Ö. Faruk BENEKLİTAŞ, Sayı 85, s. 23, (Mayıs, 1945)

KÖYDE KIŞ

Tarlada şarkı çağırın köyün kızları
Mavi semanın parıldayan yıldızları
Gibi saklanmışlar sıcacık odalara
Saz sesleri şenlik verir bu obalara

Şırıldayan çeşmede şimdi buzlar sarkar
Yeşil tarlaları şimdi örter beyaz kar
Sıcak yazın yerine şimdi soğuk kış var

Ak saçlı nineler geçmiş destanlar söyler
Yumurcaklar dizlere yaslanmış esnerler
Yetişkin genç kızlar iç çekerek günü bekler
Masum göğüslerde aşkla çarpar yürekler

Şırıldayan çeşmede şimdi buzlar sarkar
Yeşil tarlaları şimdi örter beyaz kar
Sıcak yazın yerine şimdi soğuk kış var.

R. BEDRÎ, Sayı 5,s. 20, (30 Birinci Kânun, 1932)

DENİZ

Yüce mavi deniz ki sesi tarihten gelir
Membainı ararsan Altaylarda belirir
Öyle vakur deniz ki mavi semanın eşi
Sularında parıldar asrın çelik güneşi

Bir zamanlar Asya'dan dalgalanarak akmış
Her geçtiği yerlere medeniyet bırakmış
Coşmuş her an kükremitmiş, dalgalanmış, yükselmiş
Şanlar saçmış her yana öyle eşiz nesilmiştir

Arzda sevmiş yalnız güzel Anadolu'yu
Baş eğdirmiş cihana Türk'ün bir tek buyruğu
Feyiz salmış baştanbaşa ilmi yükseltmiş arşa
Söyletmiş destanını sağır her dilsiz taş

Kucağında yaşatmış mağlup olmuş ırkları
Kendi neslinden sanmış bu verem mikropları
Bu verem mikropları yavaş yavaş kaplamış
Bu berrak saf denizi içinden sakatlamış

Deniz mavi saf sular artık dönmüş bir naşa

Zavallı güzel deniz köle olmuş bir başa
O baş ki bir canavar taçtan yalnız bir hortlak
Kendinin gölgesinden titreyen it bir korkak

Satmış güzel denizi parça parça her ele
Sarayında kurduğu bir tek iğrenç emele
Fakat bir gün bir sabah şarktan doğan bir güneş
Kör etti gözlerini yaratıcı bu ateş

Dalgalandı onunla bu şanlı koca deniz
Yosunlaşmış suları berraklaştı tertemiz
Eğer tarih denizi ararsa bulsun onu
Hayat saçan gözünde o yüce Türk oğlunun

Sana bin şükran borcum ey güneşler dâhisi
Benimle beraberdir Eskişehir'in bu hissi
Gözlerimiz yolda daima seni bekleriz
Kurtardığın o deniz bu gün, yarında biziz

R. BEDRÎ, Sayı 6, s. 16, (30 İkinci Kânun, 1933)

YURDUMUZ VE GAYEMİZ

Kimi vadilerde gizli bir âlem
Bilmem unutulmuş bilmem sır olmuş
Kimi bozkırlarda kuru bir elem
Taşımış yıllarca kaç asır olmuş.

Elvan elvan kokan dağı, yaylası
Yiğitlerin öz diyarı, sılası
Bunda herkes birbirinin kölesi
Kovan burada, arı burada, bal burada

Anadolu gövdesidir vatanın

Her filizi, yadigârı Ata'nın
Şehitlerin akıttığı her kanın
Eseridir meyve burada, dal burada.

Gövde, kemik, bu uğurda akan kan
Sancağını semalarda taşıyan
Bu toprakta gönüllerde yaşayan
Kelle burada, bilek burada, kol burada

İstiklalle sefaleti eriten
Düşmanına ecelini aratan
Az zamanda varı yoktan yaratan
Kudret burada, Tanrı burada, kul burada

Yurdum, yuvam, anam, atam, saf soyum
Vatanımda varım, yoğum, her şeyim
Mazilerden yara almış her köyüm
Öksüz burada, yetim burada, dul burada

Seferberiz gidiyoruz yarına
Bu toprağın cevherine, varına
Varacağız atalar diyarına
Ülkü burada, gaye burada, yol burada

Atlatmışsınız hastalığı tertemiz
Doğrulmuşuz işte önde Atamız
Çalışıp da yücelmektir gayemiz
Er olana kazma burada bel burada

Ayrılmayız Kemalizm'in yolundan
Bu sancağın yıldızından alından
Hoşlanmayız başkasının malından

Türk olana vatan burada, mal burada

Bozkırlarda ölümüz ve dirimiz
Direnerek kadınıımız, erimiz
Bu dünyada var oldukça ömrümüz
Hep sahibiz hem köleyiz bu yurda

Kimi vadilerde gizli bir âlem
Bilmem unutulmuş bilmem sır olmuş
Kimi bozkırlarda kuru bir elem
Taşımız yıllarca kaç asır olmuş.

Ramazan YONTAR, Sayı 85, s. 18, (Mayıs, 1945)

19 Mayıs 1919

Bu sabah Samsun'a müjde taşıyan
Karadeniz dalgaları çırpınır
Enginde bir gemi, içinde iman
Ve karşıda gamlı, yaralı vatan
Kurtarıcısını Başbuğ'u tanır.

Samsun, Sivas sonra Dadaş Erzurum
Anadolu bağrında değişen durum
Bir umut ağacı mutlu Ankara
Kanlı Sakarya'dan Dumlupınar'a
Uzanan yollara doğruluyorum.

Zaman kısa, ülkü çetin, yol ırak
Sarp yollarda kağnı sesi çingirak
Ne ırmak tanıyıp ne de dağ ne dere
Bu dövüşün selamını İzmir'e
Götüren millete olur mu durak?

İmanlı bir gencin bakışlarında
Bir On dokuz Mayıs aşkı okurum
Tarih olaylardan örölmüş halı
Orda şekillenen bizim masalı
Öbek öbek, nakış nakış okurum

Recep BİLGİNER, Sayı 85, s. 4, (Mayıs, 1945)

SON MEKTUP

İnönü tepeleri pırıl pırıl yanmada
Bir zafer günü için efrat, zabıt, kumandan uyanmada.

Kafalarda bir kaygı bir
Gönüllerde duygu bir
Yenmeliyiz düşmanı
Sel sel oldu çağlıyor
Hepimizin inanı.

Birden bire çaldı boru
Ve (hazır ol) dendi
İçimdeki savaş koru
Hemen alevlendi.

Elveda sevgilim elveda
Eğer kısmet olursa öte dünyada
Devam ederiz sevişmemize
Elveda sevgilim elveda

Çok görme bana bu dövüşü
Kazanmama devam et;
Çünkü
Kan davası, can kavgası vatan
Kavgası bu!

Bu kavganın kutbu
İnönü'de başlar.
Bilinmeyen zaferler de birer
Benliğimdeki his beni iter
Hamlemin başlayacağı yere.

Ben göğsümü gere gere
Sarılacağım kavgama
Elveda İnönü tepelerinde korkuya
Gama.

Selam götürüyorum
Aynı kavga uğruna ölen babama

Recep BİLGİNER, Sayı 88, s. 16, (Ağustos, 1945)

AKŞAM GEZİNTİLERİ

Ürperişlerle gözledim
Akşam gezintilerini
Bütün ömrümce özledim
Akşam gezintilerini.

Baharda erişmeye
Maceraya girişmeye
Sevdim ömre değişmeye
Akşam gezintilerini.

Etraf durgun, gönül deli
Bilmiyorum neylemeli?
Hep gamlıyım bekleyeli
Akşam gezintilerini

Recep BİLGİNER, Sayı 91-92, s. 4, (Kasım-Aralık, 1945)

ATLILAR

Geliyor ta uzaktan birçok atlılar
O kadar coşmuş tozu toza kattılar
Kimin sade kılıç kiminde sade tüfek
Haykırıyor yok mu kolumuzu bükecek?

Senin kükremen korkuttu düşmanları
Unutmadık ki hala geçen anları.
Bize güveniyor cennetteki ruhlar
Yıldırılmaz bizi en acı soğuklar.
Her an kuvvetliyiz kanımız Türk kanı
Ölürüz vermeyiz canımız bu vatani
Ey kahraman yazıyor zafer formanda
Milli şef kendini gösterdi Lozan'da
Yırttı attı orada Sevr kâğıdını
Dünyaya tanıttı Türk'ün adını

Recep YILDIRIMLAR, Sayı 91-92, s. 16, (Kasım-Aralık, 1945)

İMTİHAN KAPISINDA

Heyecan nehirleşti, içimizden taşıyor;
Saniyeler bir yılan, kalbimizde yaşıyor.
Sükûn: Sırıtan bir dev karşımızda müstehzi
Biz ondan kaçıyoruz, o bize yaklaşıyor.

Güya alev sarmış da ansızın saçakları
Herkes öyle kederli, herkesin benzi sarı
İçerde çınlayan zil sanki bizi çağırıyor
Gelin bakalım diyor, siz mektep kaçakları

Uzun bir ayrılığın zehrini tadar gibi
Tevekkelle terbiyeye bir koyun adar gibi

Süzüldük muallimlerin huzurunda bel бүktük
Tacı, tahtı devrilmiş zavallı bir çar gibi.

Karşımızda bir sürü istifham sıralandı
Beynimizde bilgiden bir fener sönüp yandı
Zangır zangır titredik, buram buram ter döktük
Allah'ım bu ne acı, ne heybetli bir gündü.

Biraz sonra ne korku, ne de heyecan kaldı
O üzüntü, evhamlar şimdi artık masaldı
Sualleri hal ile uğraşan zihnimizi
Kara sevda çekenler gibi düşünce aldı.

Çok yokuşlar dolaştık, derin vadiler aştık
Her suali bildikçe bir parça ferahlaştık
Ertesi gün notları öğrenmeye gelince
Sevindin mi dersiniz? Bilâkis ferahlaştık.

Remzi OKYAY, Sayı 25, s. 26, (30 İkinci Teşrin, 1934)

YETER

İstemem açamasın bahçemde güller,
Ötmesin dalarda ince bülbüller,
Yalnız başından bir tutam saç ver
Sonsuz kıvancıma bu teller yeter

Ne ev bark lazımdır, ne akça bana
Ne ana gerektir, ne aba bana
Boyansa her yanımda kıpkızıl kana
Silmeye yumuşak o eller yeter
Yağmasın göklerden ne yağmur ne kar
Gözümüze fişkıran ürküşlerim var
Isı savacak ta mahşere kadar

İçimde köpüren bu seller yeter

Bak ozan çelimsiz diye yanmasın
Halimiz hazindir kuşkulanmasın
Çaldığım kopuzu kırık sanmasın
Keyfine dokunma telin ger yeter

Evren bana küssün tek ki sen barış
Yalvardım yakardım bir güzle bir kış
Tez elden mümkündür beni uyarış
Okyay! Okyay! diye ünleyiver yeter.

Remzi OKYAY, Sayı 27-28, s. 120 (9 Mayıs, 1935)

BULDU YİNE

Öldü. O pembe yüzü.
Soldu yine. Ne oldu yine?

Yaşlarla dolu gözü
Doldu yine, doldu yine.

Gül soldu, bülbül yasta,
Gül öldü, bülbül hasta.

Bülbül öldü, gülünü
Buldu yine, buldu yine.

Reşit ZEYTİNOĞLU, Sayı 57-58, s. 28, (1. Kânun- 2. Kânun, 1943)

ÖLÜNCEYE KADAR

Kısa bir zaman sonra gençlik çağım dolmadan
Gittim beni bırakıp başka kalbe girdin.
Sevginle açan çiçek daha henüz solmadan
Dallarımı eğdirip kendini yere serdin.

Ararken şu gözlerim gözlerinde sevgini
Kararmış bir mazinin sükûn dolu sesiyle
İnkisara uğrattım yine kendi kendimi
Yandım bir hayli zaman mazinin nefesiyle

Sevgin bana bir feryat, hayalin ıstıraptır
Henüz körpe vücudum çürüyünceye kadar
Yaşadığım o anlar bence kutsi seraptır
Şimdi çarpan şu kalbim ta ölünceye kadar.

Rıfat KARASOY, Sayı 81-82, s. 20, (Ocak-Şubat, 1945)

SEN VE BEN

Ne istedim bir mızrap dokunsun tellerime,
Ne sazımla öpüşsün bir şiirin parmağı,
Ne istedim bir kalpte şiirleşip erime,
Ne nazlı bir güzele düşündüm yalvarmayı.

Ne peşimden koşanın kulak ve dim sesine,
Ne önümden gidene doğru attım bir adım,
Ne bir süzgün bakışın kapıldım cilvesine,
Ne Âşık Kerem gibi vuruldum, afalladım.

Benim aşkım ne madde, ne ihtiras, ne para
Bende ararsan dostum sende ki dertten ara.

Rıza Ümit ERZURUMLU, Sayı 83-84, s. 23, (Mart-Nisan, 1945)

30 AĞUSTOS ZAFER BAYRAMI

Gaza meydanlarında hak uğruna can veren
Şeref bahçelerinden zafer gülleri deren
Tarihin her çağında koşup taşan bir millet
Kim görmüş kabul etsin ya meskenet ya zillet.

Türk'ün gücü, her zoru yakar, yıkar, çürütür.
O öyle bir kuvvet ki istese dağ yürütür.
O öyle bir kuvvet ki tarih onunla yaşar.
O öyle bir kuvvet ki dilese setler aşar.

Sulhta melekten uysal, savaşta parstan çetin
Sorarım eşi var mı tarihte bu milletin
İşte tarih, bir yanda Kosova'lar, Çaldıran'lar
Bir tarafta hak için kuvvete saldıranlar
Bir yanda şaha kalkmış başlar, çelik palalar
Bir yanda yumruklarla çöken setler, kaleler.

Mohaç'lar, Niğbolu'lar, İnönü'ler, Dumlupınar'lar
Bu şerefli tarihte ne zaferler var.

Tarihten son şerefli safhayı okuyalım
Hep beraber o günü yaşatalım, duyalım.

Memleket baştanbaşa yas rengine boyanmış
Koca yurt harap olmuş ve hanlar yanmış
Sultan denen son nankör bırakmış tahtı, tacı
Düşmana el uzatmış bakın ne kadar acı.

Yurdun her köşesinde bin yokluk yuva kurmuş.
Sefalet her kapıya siyah kilitler vurmuş.
Ne hürriyet ne vatan ne yaşamak hakkı var.
Bütün yurt baştanbaşa yaslı, bitap, bıkarak
Bir millet Türk olur da ister mi böyle kiri
Elbette koparacak bu mülevves zinciri.
Bütün yurt öbek öbek silaha sarılmıştı.

İlk hızda istenilen amaca varılmıştı.
Atatürk, İnönü'nün etrafında toplanan
Milli gurur, milli kin alevler ile yanan
Değnek, kazma, küreği bulan her Türk neferi
En sonunda bizlere sundu en son zaferi.

“Ordular hedefiniz Ak denizdir, ileri”!
Narasıyla şahlandı, silkindi her Türk eri.
Çal tepe'den kopan çığ her engeli atladi.
O gün bir destan oldu Mustafa Kemal adı.

Bu imanla getirdi, her gücü Mehmet dize.
Her göz bir çift ok gibi dikildi Ak denize.
Her yer bir mahşer oldu, her taraf kan oluğu.
Düşmanın ilk hedefte kesildi son soluğu.

Üç yıl önce Samsun'da doğan o nurlu güneş.
Şimdi azamet ile bir yurdu sarıyordu.
Tam on dört gün içinde muzaffer Türk ordusu.
Düşmanı suya dökmüş, İzmir'e varıyordu.

Selam erlik aşkını içinde taşıyana
Selam tarih boyunca pervasız yaşayana
Selam Türk'ün Sakarya ve Dumlupınar'ına
Selam düne bugüne ve umutlu yarınına

Selam ebediyetin nurlu bağında açan
Hürriyetin gül kokan dalındaki filize
Selam erlik tasından renkli zaferleri içen
Mehmet'e ve ceddinin açtığı nurlu ize

Rıza Ümit ERZURUMLU, Sayı 88, s. 8,9, (Ağustos, 1945)

GÖNLÜMÜN DAVETİ

Sevinç ey renk seli, ışık yüklü yar
Ey ılık bahar!
Aşkına susuzum gel.

O ilk şarkımızı biz nasıl söylemiştik?
Aşkımızın dalında yeşeren fecirde
Bir sen, bir ben, bir huzur; bir Tanrı ve bir de
Nabzımızda şaklayan ihtirasın kırbacı.
Hayat pek tatlı; ama hüsrân ne kadar acı
Ey ülkenin fatihi! Ey ruhumun baş tacı!
Sensiz duygusuzum gel.
Ömrü kanatlarında taşıyan hür kuşları
O ılık duyuları
Hele umut taşında çatlayan tomurcuğu
O bitmez yolculuğu
Biz nasıl bölüşürdük?
Aşk bayrağı altında ah bizde ne kadar hürdük.
Ey ruhumu taşında emziren sihirbazım
Paslandı ses vermiyor sensiz kalınca sazım
O alev mızrabınla, tutuştur tellerime
Yeşert amellerimi
İçimde el değmemiş düşler gibi hatıran
Sen de beni an.

Rıza Ümit ERZURUMLU, Sayı 89-90, s. 19, (Eylül-Ekim, 1945)

KÖYLÜ TÜRKÜSÜ

Kurutsun dudaklarım, alnından sızan teri
Sayende aklaşan şu yüzüm sana yol olsun
Ey toprak ikliminin dik başlı yavuz eri
Her mahsulün şerefın, şanın kadar bol olsun

Şu nasırlı ellerin, hür başımın tacıdır
Nurlu yüzünden akan terin de sıcak aşım
Ey yurdun efendisi! Benim asil kandaşım
Her yönden kalkınmana, bu millet duacıdır

Senin için toprağın var mı kısır çorağı?
Azminin çanağında; her zor terinle erir
“Ho!” de öküzlerine; yeşert yamacı, dağı
Bil ki Tanrın toprağa bir bakana, bin verir.

Yaktığın ezgilerin hür gönlünü doldursun
Sür zamanın atını şu nurlu ufuklara
Tembel bizden değildir, ko o, yerinde dursun
Sen daima ileri giden yolları ara.

Hor görme aslan soylum sen şu çifti, sabanı
Sihirli hazinenin dilinden onlar anlar
Deş bu sırrın bağrını dile gelsin yabanlar
Cennetten bir köşe yap köyünü, kasabanı.

Bu sırra erenlerin hazanı “Gülşen” olur
Yürü, güneşle yanan bağrına toprak dolsun
Senin yüzün güldükçe bil ki her Türk şen olur
Her zaman gönlün rahat ve yolun açık olsun.

Kurutsun dudaklarım, alnından sızan teri
Sayende aklaşan şu yüzüm sana yol olsun
Ey toprak ikliminin dik başlı, mağrur eri
Her mahsulün şerefın, şanın kadar bol olsun.

Rıza Ümit ERZURUMLU, Sayı 93-94, s. 12, (Ocak-Şubat, 1946)

HALKEVLERİ DESTANI

Bu yüce devrimin, bu mutlu çağın
İrfan kaynağıdır halkevlerimiz
Yaylada çiğdemin, düzde yaprağın
Türk kokan bağıdır halkevlerimiz.

Halk denen ummana açılmış sal'ı
Cumhurluk tahtına yak basalı
Boğmuştur saltanat denen masalı
Türk'e yüz akıdır halkevlerimiz.

En baş eseridir yüce Ata'nın
Bir bilgi evidir bu hür vatanın
Türk doğan güneşin, er söken tanın
Ana kucağıdır halkevlerimiz.

On dört yıldır bağrını açmıştır bize
On dört yıldır çağlar, akar denize
Hayalden gerçeğe, kabuktan öze
Yürüyen okların öz amacıdır.

Değişmez partinin solmayan gülü
C.H. P.'sinin şakıyan dili
Kemalist rejimin nurlu menzili
Halk adlı zirvenin son amacıdır.

Altı nur hevengi konmuş dalına
Bürümüş ufkunu ışıık seline
Tanrı'nın, Atatürk adlı kuluna
Sunduğu kudretin şeref tacıdır.

On dört yıldır sildik cehlin pasını
Kuruttuk kf tutan gönül yasını
Yükseltti halkevim halkın sesini
Bilginin, irfanın harmanı burada

Sultanın, sarayın kölesi olan
Türlü işkenceyle, dertlerle dolan
Bilgisiz, bakımsız sararıp solan
Yüce Türk halkının dermanı burada

Halk için, halk için her zora atan
Bağımsız, şerefli bir yurt yaratan
Ağayı, paşayı halkla bir tutan
Ata'nın değişmez fermanı burada.

Hürriyetin nur hevengi başında
Altı meşalenin remzi dşnde
Yüzde yüz gerçeğin, halkın peşinde
Bir lahza durmadan koşar evimiz.

Halkçılık ve evin gözünde nurdur
Milli his baş tacı, halk öz gururdur
Burada başlar kalkık gönüller hürdür
Halkın hr sesiyle yaşar evimiz.

Bir bağ ki solmayan dallar ondadır.
Halka hakka giden yollar ondadır
Türlü işler giden kollar ondadır
Sel olur, çalkalanır, taşar evimiz.

Rıza mit ERZURUMLU, Sayı 95-96, s. 8,9, (Mart-Nisan, 1946)

EREK

Çeşitli kolların amacı tektir
Türk halkı durmadan yükselecektir.
Köycülük Kolu var, halk derdi dinler
Yüzer halk selinde bağı serinler
Okunur, okutur, ünlenir, ünler
Derdine şifalar sağlar milletin.

Gezgin doktorları köy köy dolaşır
Köylünün derdine merhemler taşır
Sökülür içerden dertten nasır
Halkevi yarasın bağlar milleti.

Gösterir halkına türlü piyesi
Her Türk bu sahnenin gerçek üyesi
Kokar burcu burcu Türk'ün mayası
Gözün açar, gönlün eyler milletin.

Çekilir halayı, horu, barı
Zevklenir kız kızan, nice er, karı
Gürleyen hisleri Türk duyguları
Burada köpürür çağlar milleti.

Yunus'tan, Emrah'tan, Dertli'den gelen
Halka giden yolda halkla yücelen
Yasıyla ağlayan zevkiyle gülen
Bin bir tel aşkını söyler milletin.

İrlarin ezgiler, dinlenir sazlar
Kaplار gönülleri türlü avazlar
Türk olan deyişler, maniler, sözler
Sel olur dilinde çağlar milletin.

İyi, doğru, güzel ne varsa burada
Hepsi ayrı ayrı kol açmış yurda
Hazırdır merhemi her çeşit derde
Hastalar şifanın sağlar milleti.

Çıplağı giydirir, aç doyurur,
Yetimi, yoksulu gözler, kayırır,
Nurlu kucağına bizi çağırır,
Her an hal hatırını sorar milletin.

Türlü destan, kitap, dergisi vardır.
Sporu, gezisi, sergisi vardır.
Bu evde bir Tanrı vergisi vardır.
Orada kutsal inan bağlar milletin.

Ey her Türk'te bağı açık yuvamız,
Başta taç, gözlerde ılık yuvamız,
Seni yaşatmaktır en öz davamız,
Her zaman bu sözü söyler milletin.

Çağdaş milletleri geçmek ülküdür.
Bu günün bizlere en mutlu günüdür.
Sence halk, hükümdar sevmek bir indirdir.
Sana başarılar dile milletin.

Altı meşalenin engin selinde
Halk denen ahengin, şeref telinde
Yücelme halkın, kalkınma irfan yolunda
Şahlanan kıratlar, taylar milletin.

Kurucu Ata'nın ruhu şad olsun.

İnönü'nün zaferle bermurât olsun
Dileriz varlığın her dem yâd olsun
Bahtı sende kalsın karar milletin.

Ben böyle okuttum, okudum seni,
Kuş oldum her dalda şakıdım seni,
Gergeftim şiirimde okudum seni,
Şol Rıza sevgisin arar milletin.

Rıza Ümit ERZURUMLU, Sayı 95-96, s. 9,10, (Mart-Nisan, 1946)

BENİ BENİ

Dokunsa mızrabım bir yol sazıma
Söyler dertli dertli tel beni beni
Hep bir yar uğruna düştüm çöllere
Mecnun! Der, çağırır el, beni beni.

İstemem sefayı, zevki, visali
Yanmaya düşkünüm (Kerem) misali
Dünyaya ayağım bastım basalı
Eyledi yar derdi kül beni beni.

Bağırdım sesimi duyan olmadı
Bir türlü arzuma uyan olmadı
Günahım ne imiş beyan olmadı
İrder her konuştuğum dal beni beni.

Zehroldu yediğim ekmeğim, aşım
Dertten derde girdi batası başım
Gam, keder tesellim heram yoldaşım
Yazmışlar sevgiye kul beni beni.

Yanık'ım kesilmiş hakka hitabım

Ben Tanrı aşkı ile mestim, bitabım!
Münkirler okumaz benim kitabım
Gel ey (ehliyman) bul beni beni.

Rıza Ümit ERZURUMLU, Sayı 83-84, s. 23, (Mart-Nisan, 1945)

ATAM

Silindi göz bebeğim
Bilmez oldum kendimi
Kara ölüm haberin
Parçaladı kalbimi.

Gecemi gündüzümden
Ayıramam ben artık
Gözlerimin yaşını
Kimler silecek artık.

O çelikten kalbini
Hangi kuvvet bağladı
Sana yalnız biz değil
Bütün cihan ağladı.

Eğilmez Türk başını
Zaferlerle kaldırdın
Bize hiç sönmeyecek
Bir güneş kazandırdın.

Ruşen MAMUK, Sayı 43-44, s. 669, (Birinci Teşrin-İkinci Kânun, 1939)

MEZARI BAŞINDA

Gönüllere akardın,
Peşi sıra takardın
Ah! Ne canlar yakardın

Sana kimler acısın? Bana kimler acısın?

Dünya bana zehroldu,
Sensiz güller hep soldu,
Bana kimler acısın, bana kimler acısın?

Seni mabut yapardım,
Tanrı gibi tapardım,
Kalbi sana kopardım,
Sana kimler acısın, bana kimler acısın?

Rüştü YETİLMEZLER, Sayı 76-77, s. 19, (Ağustos- Eylül, 1944)

DEĞİL

Bilmem ki nasıl anlatsam
Nasıl, nasıl size derdimi
Bir dert ki yürekler acısı
Bir dert ki düşman başına
Gönül yarası desem
Değil
Ekmek parası desem
Değil
Bir dert ki
Dayanılır şey değil.

Rüştü YETİLMEZLER, Sayı 95-96, s. 19, (Mart-Nisan, 1946)

UZAK ŞEHİR

Bir bahar havası var bu sabah bahçelerde
Sanki bir ayrışın bu son gülümsemesi
Solgun yapraklarının sarı tülleri yerde
Rüzgâr parlak renklerin bir elveda demesi
Uzak şehir, bu sabah gönlüme son geliyor
Gözlerim son buseyi vermeye eğiliyor

Gel beraber dalalım bu sabah uzaklara
Hissedeyim gözümün bir an yaşardığını
Bulutlarda kalbimin titreyişini ara
Gel, bir an hissedeyim gönlümü sardığını
Bir an bu sabahlardan bir gözyaşı damlası
Bir an bu geçen ömrün en güzel hatırası.

S. Naci KESKİNLİ, Sayı 39, s. 579, (Şubat, 1938)

DÖNDÜĞÜN GÜN

Saadet bir baharın dalına konan kuştı
Başboş gönlün gibi uçsun bırakıverdin
Neşeni yudum yudum tekrar bulduğun zaman

Yakut akşamlarının kavuştu elemime
Mavi bir gökyüzünden daha hülyalı kalbin
Döndüğün gün bir kere daha yapayalnız kaldı.

S. Naci KESKİNLİ, Sayı 41, s. 88, (29 Birinci Teşrin, 1938)

NEDAMET

Kalbe birden dolan sevinçli hatırlayış
Hayaldeki kavuşulmayacak an
Gözlerde teselli uman zan
Unutulmak istenmeyenin hüznü

Bitmesi beklenen azap
Sonsuz sevincin çırpıntısı
Başka baharların hasreti
Kırlangıçlar ki uçar dallarda

Mavi gökyüzü, zambaklar, saadet
Çok uzak bir sabaha dönüş

Ve kalbi genişleten nedamet

Ki, orda henüz yaşamadı.

S. Naci KESKİNLİ, Sayı 40, s. 617, (Haziran, 1938)

ARZU

Bir uzak akşamın ıslaklığı yalnız,

Yalnız bir uçuk renk

Kimsesiz yollara ölgün inse

Seni dünmüş gibi öpsem ayrılısak

Seni dünmüş gibi bitkin ağlayarak

Daha mesut bir hayata bıraksak

S. Naci KESKİNLİ, Sayı 46, s. 710, (Nisan, 1940)

GECE

Karanlık, kapkaranlık nihayetsiz bir gece

Uyuyan yorgun şehri zehirledi gizlice

Bir ıstırap nağmesi sokakları kapladı.

Rüzgâr şehrin kalbine hançerini sapladı

Titretti ortalığı birkaç baykuşun sesi,

Karanlığı beklerken bekçinin tok nefesi

Şimdi hiç ses seda yok; her taraf تنها sensiz,

Evler, yollar geceye gömülmüşler kefansız

Öyle bir mezar ki bu toprağı yok hem taşı

İçine uzanıyor evlerin renksiz naşı

Titretiyor kalpleri önsüz, sonsuz ölüm,

Hayata bağlanıyor her gece tekrar gönlüm

Ey gece sonsuz gece, kara kefenli gece

Bana gösterme öyle hançerini gizlice

Senin kara koynunda ölmek istemiyorum

Yaşamak istiyorum! Yaşamak istiyorum!

S. SAİM, Sayı 5,s. 19, (30 Birinci Kânun,1932)

FERDA-YI MEŞEKKAT

Meltemlerin çırpındığı sahilde uyusam
Elemler memleketinde geçen ömrümden sonra
Şırpırdayan dalgalarda ilahi bir ses duysam
Ağlasam saadetinden gamlı günümünden sonra

Karanlık sarınca göğü, gece inince yere
Koyulaşan semadaki mehtabı seyre dalsam
Acı hatıralar gidip gömülüp servilere
Tan ağarınca kadar sessiz, nefessiz kalsam

S.Ümit YEKTAY, Sayı 85, s. 23, (Mayıs, 1945)

GÖZLER

Bulutların rengiyle eşittir mavi gözler
Gönül yalnız onlarda berrak havayı özler
Yeşil gözler bahadır, taze yaprak murattır
Ela gözlerin kirpiği gerçi fazla kat kattır
Kahverengi fazla parlak ışığı
Kurşuni gözler ancak bir ay eyler ışığı
Siyah gözlü sevenin çıkmazmış içten ahı
Benzemiyor her renge gecelerin siyahı.
Bakan gözler tutuşur, girdaplarında erir
Her gözün manasını bir çift siyah göz verir.

S.C.TAFRALI, Sayı 83-84, s. 33, (Mart-Nisan, 1945)

GENCİM

Saçlarım beyaz benim
Fakat gönlüm yaz benim
Yaşa diye haykırır,
Elimdeki saz benim

Matem oyuncak bana
Yürü diyor hak bana
Yakışmıyor doğrusu
Yanmak... Ağlamak bana

Adım ihtiyar benim
Kaynayan pınar benim
Gönlümdeki ışıklar,
Sönmeden yanar benim

Istırap bir fırtına
Gürlesin kana kana
Bir çınar gövdesiyim
İşleyemez bu cana

Bu uzun hayat benim
Altımda bir at benim
Bir yiğit biniciyim
Gel! Yoluma yat benim.

S.T.O, Sayı 7, s. 2, (30 Şubat, 1933)

YOKUŞ

Çıkmıştım adım adım, inirim koşa koşa.
Çıkarken yorulmadım, iniyorken bitkinim.
Şöyle dönüp de baktım, tırmandığım yokuşa.
Yolları sezemedim, ağladım inim inim.

S.T.O. Sayı 19, s. 13, (Nisan, 1934)

BİR PARÇA

Eskiye saygım var yeniye bağım.
Ümit kılavuzum, hayal ortağım.

Bakmayın saçımın beyazlarına.
İhtiyar oldukça körpedir çağım.

S.T.O. Sayı 19, s. 13, (Nisan, 1934)

SEVGİ

Sevgi bir ateştir, gönlüm bir ocak
Bütün zaferleri orda pişirdim
Severken ıstırap bana oyuncak
Ömrümü cennete böyle çevirdim.

S.T.O. Sayı 19, s. 13, (Nisan, 1934)

GÜZ

Solgun sarmaşıkları horoz sesleri sardı.
Gün doğarken başımı pencereden uzattım.
Güzün pembe renkleri ufuklarda yanardı.
Uğultulu başımı yorgun gönlüme attım.

Güz; bir ihtiyarlığın ağaran saçlarıdır.
Ben işte sönmeyen bu ıstıraba kapıldım.
Yapraklar sararınca gökte ölüm haykırır.
Ben bu keskin naraya giderim adım adım

Bir erik ağacının bükülen beli gibi
Eğilerek toprağa sonbaharı koklarım
Onda görüp kendimi titrerim deli gibi
Bulutlara katılıp damla damla ağlardım.

Derlerim de bahçemin dökülen güllerini
Yaparım ak saçımın son teliyle bir buket
Didikler koparırım kalbimin her yerini
Uzatırım onlara hayata demet demet

Sararan bir ot gibi artık başladı gözüm
Hasta bir güzelliğin bitimidir gündüzüm.

S.T.O. Sayı 19, s. 12, (Nisan, 1934)

BEN BUYUM

Erim dedim, özüm dedim
Boş değildir sözüm dedim
Karanlığa bir ışıktır
Şu tasalı gözüm dedim.

İnanmazsan eğer bana
İnan içindeki inana
Ben oyum ki kaya demem
Gökte uçan bir dumana

Var olana var diyorum
Yar olana yar diyorum
Düşmanları tepelerken
Dosta beni sar diyorum

Ne bir gölge, ne bir sisim
Ben her şeyim, ben herkesim
Kötülüğe akort olmaz
İyiliğe uyan sesim

Doğruluktan doğan Türk'üm
Eğriliği boğan Türk'üm.

S.T.O. Sayı 26, s. 56, (İkinci Kânun 1935)

DEDİM DEDİ

Dedim güneş nedir? Dedi yüzündür.
Dedim bahar nedir? Dedi gözündür.

Dedim şiir nedir? Dedi sözümdür.
Dedim adı nedir? Dedi söylemem.
Dedim fidan nedir? Dedi boyumdur.
Dedim dilber nedir? Dedi soyumdur.
Dedim cefa nedir? Dedi huyumdur.
Dedim gönül eyle. Dedi eylemem.
Dedim elmas nedir? Dedi başımdır.
Dedim sevgi nedir? Dedi aşımdır.
Dedim keman nedir? Dedi kaşımdır.
Dedim seviyorum. Dedi inanmam.
Barut oğlu kimdir? Dedi delidir.
Dedim kalbin nedir? Sevda balıdır.
Dedim dostun var mı? Dedi doludur.
Dedim kölen olum. Dedi ki kanmam.

Sabih ŞENDİL, Sayı 87, s. 14, (Temmuz, 1945)

DENİZ

Dünyada güzelliğin hiçbir kızı
Değildir sihirli benzemez sana
Sularda tatlı sesin şırıltı
O en hoş musiki gibidir bana.

Durdururken sanki ateşli sesin
Fusunlu, cazip, kıpırdak denizi
Dalgalar sakın ve hem ısıltılı
Mülayim rüzgârlar rüyada sanki.

Sabri ÜNSAL, Sayı 83-84, s. 26, (Mart-Nisan, 1945)

BİR YAPRAK

Bir yaprak
Çırpınıyor dalında
Bir damla su uçarak

Pınardan düştü yere bir anda
Ah! Dur ve düşün bunu;
Çünkü gençlik böyledir
Bu an seni bekleyen
Fani çiçekleri de öyledir
Kalbinde varsa bir zerre meyil,
Gel de biraz eğil
Ve kopar çiçeğini.

Gel mabet gölgesine lordun
Serin pınarın şırıldadığı yer.
Kalbinde varsa bir zerre meyil eğer
Hiç durma, gecikme gel.

Sabri ÜNSAL, Sayı 87, s. 10, (Temmuz, 1945)

BOZKIRDA FERYAT

Her gün ki ufuklardan meçhul ses yükseliyor
Kalbimden gelen duygu bakın işte ne diyor:

“Önümüzde diz çöksün, yalçın kayalı taşlar,
Yetişecek fidanlar, boy verecek ağaçlar,
Toprakla kucaklaşıp başlayacak savaşlar
Bozkırın feryadını dindirebilmek için.

Sesinde kükreyiş var kalbinde kıvılcımlar
Bu azimkârlara dar, koskoca kâinat dar,
Gittiği yol uçsuzdur gidecek arşa kadar
Bozkırın feryadını dindirebilmek için.

Arkadaş el ele ver bu tepe yeşillensin
Kazmalar şaha kalksın, küreğin dile gelsin
Bu gidişle hem köyün hem memleket yükselsin

Bozkırın feryadını dindirebilmek için.

Fırtınalar koparsın aldırma nefesinde
Yeni hız, yeni hamle bir türkü bestesinde
Bulacağın hak yolu küreğinin sesinde
Bozkırın feryadını dindirebilmek için.

Bu memleket seninle senin için yaşıyor
Küreğinden çıkan ses bir ülküyü taşıyor
Attığınız her adım bir dağa yaklaşıyor
Bozkırın feryadını dindirebilmek için.
Omzunda küreğin, elinde bellerinle
Alnının çatlağında esmerleşen derinle
Sıkı sarıl toprağa nasırlaşan elinle
Bozkırın feryadını dindirebilmek için

Kafa dik, alın açık, asrı yıla katanlar
Daima hakikate aynı hakka tapanlar
Bir günlük bir zamanda bir asır yaratanlar
Bozkırın feryadını dindirebilmek için.

Kan yerine akacak alnından sızan terler
Başı dimdik gezecek isteğine erenler
Bastığın her topraktan filizlenirse yerler
Bozkırın feryadını dindirmiş olacaksın”.

Saffet ÇALIŞIR, Sayı 67-68, s. 9, (2. Teşrin- 1. Kânun, 1944)

TOPRAK

Bastığım toprak
Ayağımın altında
Yalvarıyor
İstedğim hak

Verilsin diyor
Asırlarca boş
Sanki sarhoş gibi durdum
İçimdeki kurdum
Her yanımlı kemirdi
Çalışacak insan bul dedi
Beni yalnız bıraktılar
Bir tek işleyecek insan yok dediler

Bir gün dedim
Bitecek derdim
Beni devirecekler
Hakkımı verecekler
İçim biter buna inan
Geliyor istediğın insan
Bunda bulacaksın kafa dolu, çelik yürek
Elindeki kazma kürek, belinde şahlanıp
Dağ dere aşıp aşıp
Aslan gibi kükreyecek, ey toprak sana istediğın hakkı verecek.

Toprak hazırlan, İnönü'den hız alan
Gücünden kuvvetinden
Şu gençliğın ne kurtulur elinden
Toprak,
Ondaki hak
Bir gün muhakkak
Tepene inecek, sırtına binecek
Şahlan onun sırtında şahlan, ey toprak alnımızda kanatlan
Toprak,
Ey toprak,
Bir gün muhakkak,
Dağlarından taşından, mevsimlerin kurağından yaşından

Emeceğim kana kana
Göğüs gerip volkana
Hakkımı almak için haykıracağım
Beraber bir kütleyi ardımdan çağıracağım
Toprak,
Ondaki hak,
Bir gün muhakkak,
Eritecek, erimemiş yağın
Çıkaracak koynunda sakladığını.

Saffet ÇALIŞIR, Sayı 69-70, s. 15, (2. Kânun- Şubat, 1944)

ESKİŞEHİR UFUKLARINDAN

Verin bana yerleri, verin bana gökleri,
Şahlanan kır atımı doludizgin salayım.
Melekler görmemiştir göğsü tunçlaşmış eri
Bulutları delerek yağmurunu alayım.

Her engel secde edip önümde tapmadıkça
İçimin ateşini denize dökeceğim
Bileğimden hastalık zinciri kopmadıkça
Zincirli bileğimle gökleri sökeceğim.

Soyum Bozkurt, soyum Oğuz, özgen yaşayacağım
Dünya kalsın geriye, Türk daima ileri
Atamın yüreklerini ben de taşıyacağım
Dev gibi yürüyoruz, cehalet kalsın geri.

Kasırğa, tufan bile emrime verilecek
Ben hak yollarında bakmadan yürüdükçe
Yıldızlar gökten inip önüme serilecek
Kararan gözlerimi kan, ateş bürüdükçe.

Saffet ÇALIŞIR, Sayı 83-84, s. 34, (Mart-Nisan, 1945)

TOPRAK VE KÖYLÜMÜZ

Bastığım toprak
Ayağımın altında
Yalvarıyor.
İstediğim hak verilsin diyor.
Asırlıca boş
Sanki sarhoş
Gibi durdum
İçimdeki kurdum
Her yanımlı kemirdi:
“Çalışacak insan bul” dedi
Beni yalnız bıraktılar:
“Biz tek işleyecek
İnsan yok” dediler.

Bir gün dedim
Bitecek derdim.
Beni devirecekler
Hakkımı verecekler
İçim diyor:
“Bana inan”
Geliyor, geliyor istediğin insan
Bunda bulacaksın
Kafa dolu çelik yürek
Elindeki kazma, kürek
Belinde şahlanıp
Dağ dere aşıp
Aslan gibi kükreyccek
Ey toprak sana
İstediğin hakkı verecek.

Toprak hazırlan
İnönü’den hız alan
Gücünden, kuvvetinden
Ne kurtulur
Bir köylünün elinden
Toprak
Bu gün muhakkak
Tepene inecek
Sırtına binecek
Şahlan onun altında şahlan
Ey toprak altımızda kanatlan.

Toprak,
Ondaki hak,
Bu gün muhakkak
Dağlarından, taşından
Mevsimlerin kurağından, yaşından
Emecek kana kana
Göğüs gerip volkan
Hakkını almak için haykırarak.
Beraber kadın, erkek, kız, oğul
Ardından çağırarak.

Toprağın gemi bizde
Kayalar dize gelsin
Coşacağız durmak yok
Haykırımlar yükselsin.
Köylü kardeş,
Şimdi sana eş.
Koynunda uyuduğun,
Çamurunda yoğrulduğun
Toprak var.

Yalnız kemik değil et ver
Cumhuriyet hükümeti bu
Hak ve adalet var.
İman dolmuş gönüller,
Nasırlaşmış hep eller.
Dere, tepe olur düz
Çünkü çalışmak var
Çalışmak gece ve gündüz

Seferber
Gök ve yer
Topraktan çıkan şimşek
Ta afaka gider.
Bak şimdi hep bir ağızdan
İçi sırlı, günleri asırlı
Eli nasırlı
Yürek dilde,
Kürek elde,
Hakikat örsünde dövülmüş.

Bu kanunla gülmüş
Köylü ne diyor:
“Ben ekerdim, o toplardı
Çeç başında, bulgur aşında
Benden evvel o vardı”.

Artık bu toprağın
Hatta yalçın bir dağın
Hakkıma verilenin
Önüme gerilenin
Eriteceğim, erimemiş yağını.

Çıkaracağım koynunda sakladığını
Duracağım yedi kat
Yerden gelen her sesi
Atatürk'te söylüyor:
“Köylüdür, bu yurdun efendisi”
Ben de köylüyüm
Atatürk'ten, İnönü'den bana verilen emir.

Yırtacağım toprağı
Asrımız emrediyor:
“Kıramazsan da kemir”.

Saffet ÇALIŞIR, Sayı 86, s. 37.39, (Haziran, 1945)

OY

Dostlar seyrederken bütün âlemi
Bense sarhoş gezdim oyamadım oy
Olmuşum deryada kaptansız gemi
Kara libas giydim soyamadım oy

Başımı kuş tüyü yastığa koydum
Kalbime altından tahtını oydum
Doyulmaz denilen her şeye doydum
Bir aşkın sırrına doyamadım oy.

Bir yol kenarına koyun naşımı
Sökün tırnağımı, işlen taşımı
Şu fani dünyada bir gün başımı
Sevgili dizine koyamadım oy

Saffet ÇALIŞIR, Sayı 87, s. 7, (Temmuz, 1945)

İSTEK

Daima aramak iyi ve güzeli
Susamak çölde gibi en mükemmele
Bağlanmak sımsıkı bir tek emele
Aramak iyiyi, bulmak güzeli
Ve olmak insanca bir iman sahibi
Ulaşmak en yükseğe alçaktan başlayarak

Samim TANSU, Sayı 48, s. 733, (Temmuz, 1940)

BOZKIR ÇOCUĞU

Dünya sana açtı ilk hayat kucağı
Belirdi ufukta bir vatan bucağı
Bu kucaktan çıktın başka bozkırlara
Söylettin şanını, bütün cazgırlara

Seni tanımayan düşmanlara galan
Tanıttı, anladı, Türk'ü arda kalan
Düşmanın emdiği sütler anasından
Hep kan olup geldi Türk'ün palasından

Bora ile eştin, şimşekle yoldaştın,
Tanrın yol gösterdi, cihanı dolaştın.
Avrupa'da her yer adınla inledi,
Tarih asırlarca hep seni dinledi.

Bütün kâinatta herkes seni bildi,
Alnının terini kasırgalar sildi.
Senden öğrendiler savaşı, mertliği
Dosta dost olmayı düşmana sertliği
Söyleyin cihanda var mı bir emsali
Türk kahramanlığın şerefli timsali
Eller ne derse ne desinler ne desen

Bozkırın tunç yüzlü çocuğu işte sen
Böyleydin, böylesin, böyle olacaksın
Dünya yıkılsa da sen dik duracaksın.

Selahattin ERKAP, Sayı 85, s. 22, (Mayıs, 1945)

DAVUL ZURNA DİNLERKEN

Vurun, vurun davulu durduğum artık yetsin
Heyecan kasırgası menzilleri tüketsin
Açın, açın meydanı yiğitler halkalansın
Efem meydan okusun dört bir yana dolansın
Alsın usu başımdan bir kasırga ordusu
İçimi yıkayamaz bu kadar kükreyen su
Davul zurna sesleri... Ne muazzam bir beste,
Türk'ün büyüklüğünün heybeti var bu seste.
Bu havada yiğitler tutuşuyor güreşe,
Bu havada Mehmetçik atılıyor ateşe.
Bu havada aslanlar kükrüyor iki yandan,
Bu havada korkaklar çekiliyor meydandan.
Bu havada en korkunç naralar atılıyor,
Bu havada ölüme, ölüme çatılıyor.
Bu havada devleri titretecek heybet var,
Bu havada bir millet, koskoca bir millet var.
Taşıyor ordu, ordu ruhların kükremesi,
Duyuyorum içimde en tok, en erkek sesi.
Köroğlu, zeybek, dadaş bu seste devleşiyor,
Yanıyor dalga dalga kanım alevleşiyor.
Sığmıyorum şu anda yedi kat kavramına,
Çıkıyor duygularım sınırsız bir akına.
Dinliyorum ırkımı cihangir günlerinde,
Korkunç naralar ile Viyana önlerinde.
Gözümde şimdi Mohaç, Sakarya canlanıyor,
İçimde bin bir âlem tutuşmuş, gök yanıyor.

Sesime kaba diyen yüreksiz, göreyim kim?
Ben Türk'ün öz evladı işte bu benim sesim.
Bu seste Atilla'yı, Timur'u görüyorum,
Bu seste ben Allah'a, Allah'a eriyorum.

Selahattin ERTÜRK, Sayı 52, s. 20, (Haziran, 1941)

KOÇAKLAMA

Kılıç paslanıyor kında
Durmuyor aslan yelelim
Gösterin vatan uğrunda
Delelim dağlar delelim.

Açın açın da meydanı
Sel edelim akan kanı
Bir vuruşta bin düşmanı
Bölelim ki bölelim.

Deli gönül, us görmesin
Yiğit yürek yas görmesin
Silahımın pas görmesin
Silelim kanı silelim.

Alın zafer güneşi
Bağırdı ülke ateşi
Kükreşelim erkek, dişi
Gelelim vecde gelelim.

Küheylanlar kanatlıdır.
Çok yiğitler inatlıdır.
Yaşamadan da tatlıdır.
Ölelim mertçe ölelim.

Selahattin ERTÜRK, Sayı 91-92, s. 9, (Kasım-Aralık, 1945)

SEVDALANMIŞIM

Tutuşuyor kanım aşktan mıdır bu?
Alev mi, bayrak mı, al kan mıdır bu?
Gönlümün baş tacı vatan mıdır bu?

Ülkü ateşiyle ben dağlanmışım.
Sevdalanmışım hey sevdalanmışım!
Düşüncem rahattan, huzurdan ırak,
Toprak kokusu var bağrımda toprak.
Esirtmiş ruhumu, gönlümü bayrak.

Dumanlı dağlara dönmüş tek başım.
Sevdalanmışım hey sevdalanmışım!

Ne boyun eğirim zorlu düşmana
Ne yürekte korku ölümden yana
Adanmış varlığım, canım vatana.

Ben de mecnun olmuş, ben de yanmışım.
Sevdalanmışım hey sevdalanmışım!

Benim bu toprağın kulu, kölesi
Benim en alınmaz, en dik kalesi
Benimle dolacak onun çilesi.

Koynunda toprağım, bağrımda taşım.
Sevdalanmışım hey sevdalanmışım!

Selahattin ERTÜRK, Sayı 95-96, s. 13, (Mart-Nisan, 1946)

EBEDİYEN ÖLMEYEN ATAM

Ölmezsin sen! Ebediyete kadar;
Çünkü sende cihanın sevgisi var.
İnsanlık bulamaz böyle bir evlat,
Tarihte bulunur zaferin kat kat.

Asırları sığdırdın on beş yıla,
Baş kaldıranları getirdin yola,
Kurtardın bu güzel yurdu düşmandan,
Cumhuriyet'i ettin bize armağan.

Her Türk sana derin hürmetle tapar.
Türk'ün kalbi senin sevginle atar.
Ölen belki cismani enerjindir,
Ölmeyen de senin idealindir.

Selahattin KUTSAL, Sayı 43-44, s. 667, (İkinci Teşrin- Birinci Kânun, 1939)

GÖZLER İÇİNDE

Bakarken gözünün derinliğinde
Sevgiyle titreyen, içli ses duydum
Dalların gölgeli serinliğinde
Serpilmiş yapraktım, rüzgâra uydum.

Baktıkça dalmıştım, uçtum engine
Haylim dolaştı dağlarında
Akşam boyanıyor siyah rengine
Sularda ağlıyor giden aydınlık.

Kapıldım aşkının hoş ahengine
Şimdi gözlerinde bir damla suydum.

Selami TİRYAKİOĞLU, Sayı 91-92, s. 10, (Kasım-Aralık, 1945)

ÇİÇEKLER

Ruhum bir kopuzdur, terennüm canan.
Sevginin hüznü ile mest olur her an.
Hayali havuza renkler akseder.
Hülyalar cananı sevip raks eder.
Billuri suları ürpertir ahenk
Şuleden çiçekler koparırım renk renk
Onlardan çelenkler görmek isterim.

Yıldızlar zulmete serper de ışık
Hüsrana ezelden ruhum alışık
Karşıda gördüğün ebedi ışık
Fani hırsla tapan biri değilim.

Selim ÖZOL, Sayı 87, s. 7, (Temmuz, 1987)

GİDİŞİNE

Hangi el sürükledi terk edip dağlar aştın
Bu gizli emelle sen hangi kalbe ulaştın
Öksüz kalan zavallı ah ediyor ardında
Hazin bir nağme gizli gece gündüz yanında

Koş gel artık yanıma benim gizli meleğim
O kumral saçlarını okşasın yine elim

Uzun bir yıl kalbimde büyüttüm bir kuş gibi
Bazen öter, şakırdın gönülden coşmuş gibi
Rüyamıydı o günler şimdi nerde o sesin
Şu yaralı gönlüme ilahi bir bestesin

Koş gel artık yanıma benim nazlı meleğim
O kumral saçlarını okşasın yine elim.

Seyfi MESCI, Sayı 62, s. 16, (19 Haziran, 1943)

YILDÖNÜMDE

Cıvıldayan kuşların seslerini dinledim.
Belki gördüler seni, senden haber var diye
Gece gündüz demedim hıçkırarak inledim
Adını heceledim sevgime uyar diye.

Gecelerin mehtabı, tatlı bahar yelleri
Geçlik, hayat, zenginlik, saadet emelleri
Söyle artık ne kaldı yoluna yok edeyim?
Bir ün olsun okşa, sar sevdiğini bileyim

Bir yıl oldu bu günle üzülme sen dedin mi?
Bir gün olsun dizim de yatıp benimsedin mi?
Bahar gibi geçecek ömrüm seni severken
Kan tükürecek ağzım aşkınla ah ederken.

Seyfi MESCI, Sayı 69-70, s.10, (2. Kânun- Şubat, 1944)

AYDINLIK

Günaydın!
Günler aydınlıktır, gönül şen ise
Ne için oturup günleri saydın?

Geç be iki gözüm biricik adı
Eğer kaçırırsa yaşamak tadı,
O senin suçundur senin suçundur.
Tasa bir ateş mi? Söndür ve döndür.

Günaydın!
Aydınlık gönlümün içinden gelir.
Aydınlık benimle doğar, yükselir.

Yaşı!
Olmadan maşı,
Gözyaşı denilen gizli ateşe,
Koş büyük güneşe,
Atıl sevince,
Düşünme ince.

Günaydın!
Sen insan değil bir öküz olaydın
Derin yırtılırdı, bağrın yanardı.
Var mıdır bu ömrün önü ve ardı?

Günün ağardıkça ağarsın saçın.
Adına yaşamak denen bu haçın
Tasası ateşten gömlek gibidir,
Onu da sevmekle gülmek eritir.

Günaydın!
Sende benim gibi dertsiz olaydın.
Gönülde aydınlık iller bulaydın.
Gözünde çiçekler demetlenirdi.
Tasalar boğulur, kementlenirdi.

SIVA TUTMAZOĞLU, Sayı 4, s. 8, (30 İkinci Teşrin,1932)

GEL

Dağlardan ovaya akan su gibi
Saçları ufka ser de bana gel
Narin bir karanfil kokusu gibi
Kendini rüzgâra ver de bana gel.

Yüzündeki hatlar biraz derindir.
Sözlerin çok hırçın kalbin sevindir.
Bakma ey sevgili, gözünü indir.
Zülfün demet gibi derde bana gel.

Ateşinden gezdim ben yana yana
Bir kere gülmedim ne çare bana
İşte bak Süleyman diyor ki sana:
“Aşkın her sırrına er de, bana gel”.

Süleyman GÜLTEKİN, Sayı 88, s. 20, (Ağustos, 1945)

ÖMÜR

Kalbimdeki hislerim ta ruhuma akarken
Seni görüp derinden nasıl titremiştim ben
İpissiz gecelerde mehtap bize bakarken
“Hayatımın grubu yakındır” demiştim ben.

Hey hat! O da yakınmış artık grup ediyor
Bir hayat ki kalbime “Artık çarpma sen” diyor
Bugün geçen günleri hasretle ben anarım
Eğer sensiz ölürsem gençliğime yanarım.

Hayat bir ıstırapmış baharına aldanma,
Çiçeksiz diyarların birkaç gülüne kanma,
Bu öyle bir hayat ki cenneti birkaç güldür
Kafanı çevir bak o, yaşadığın ömürdür.

Şadiye DEMİRCİOĞLU, Sayı 47, s. 717, (Mayıs, 1940)

LOZAN

Lozan Türk varlığının en büyük emeliydi.
Onu imzalayan el “İnönü’nün” eliydi
Lozan gökte parlayan güneşin eşi oldu
Ona bel bağlayanın göğsü şerefle doldu
Şanla, şerefle dolu, Sevr’e benzemez Lozan,
Ey Türk, bunu sen bil de şerefini hürmetle an
O büyük şerefimizle yüce Atatürk’ün de

Atatürk'le beraber koskoca Türklüğü de
Onu kazanmak için akan kanı unutma
Kalbindeki sevgiyi bir an bile uyutma
Lozan milletimizin en büyük emeliydi
Çünkü Cumhuriyet'in en sağlam temeliydi.

Şadiye DERİCİOĞLU, Sayı 49, s. 748, (Ağustos, 1940)

MAZİ

Mazinin hayali ile gözlerini karartma
Mazi geçmiş bir gündür hiç kalbinde yaşatma
Mazi bir zehir midir yudumla tadıyorsun
Bırak mazi ölmüştür; neden yaşıyorsun.

Mazi engin denizdir, dalarsan boğulursun
İçinde çırpınırsan elbette yorulursun
Mukaddes ilah gibi hatıralara tapma
Geçmiş hatıraları kendine mabet yapma.

Şadiye DERİCİOĞLU, Sayı 61, s. 32, (19 Mayıs, 1943)

GURBET YOLLARI

Bir gizli matemi bana fısıldar,
Yabancı ellerde gurbet yolları
Derdime ortaktır bir dostum kadar
Kimsesiz yerlerde gurbet yolları

Seneler geçse de içimden gitmez
Ne tatlı acıdır gurbet yolları
Bu garip ömrümün hicranı bitmez
Kalbimi acıtır gurbet yolları.

Gün gelir gidersem ben bu yerlerden
Yol verir mi bilmem gurbet yolları

Ömrümün bu acı senelerinden
Yalnız sizi silmem gurbet yolları.

Şadiye DERİCİOĞLU, Sayı 62, s. 11, (19 Haziran, 1943)

GEL

Bülbüller öterken, güller açarken
Çöl gibi ömrüme bahar gibi gel
Bu ıssız yerlerde seni ararken
Sen de sanki beni arar gibi gel.

İçimde yaralar hala kanarken
Sende de bir ateş yanmış gibi gel
Garip bir arzuyla seni ararken
Bu hicrana sen de kanmış gibi gel.

Bülbüller öterken, güller açarken
Çöl gibi ömrüme bahar gibi gel
İsterim ki yalnız sen bana gel de
İster el gibi ister bir yar gibi gel.

Şadiye DERİCİOĞLU, Sayı 67-68, s. 11, (2. Teşrin- 1. Kânun, 1944)

BİZE ARMAĞAN

Zulmetin karanlığı etrafı bürümüştü
Düşmanlar üstümüze her yandan yürümüştü
Bağrımız kan olsa da yine savaştık
En büyük manileri kükreyip aşacaktık
Senelerce bin kahrın azabıyla inledik
Senelerce körelen dişimizi bileedik
Ümitsiz gecelerin ışıksız sabahına
Hürriyet ışıkları doğsun diye bekledik
İçimizde yıllardır yanan bir ateş vardı
Kanımızda bir kudret; yaman bir ateş vardı

Bu kudret İnönü'ydü, bu kudret Atatürk'tü
Gençliğin emelleri gençlik kadar büyüktü.
Biz onlardan hız aldık, o kudretle çalıştık.
Ve her türlü azaba bir ant için alıştık.
Biz Türklere sonsuzluk mukadderken ezelden
Bin kahrın azabıyla inletmek bilmem neden?
Ebediyetler kadar bu cihana şan verdik
Tarihe bir tek değil nice kahraman verdik
Bize aylar, yıldızlar ve güneş yoldaş oldu
29 İlkteşrin mutluluğa baş oldu
Bugün meşale gibi kalplerimizde yanan
Cumhuriyet gençliğe mukaddes bir armağan
Artık bir Türk milleti ve bütün bir gençlik var
Bunlarla yaşayacak Türklük ebede kadar
Şimdi biz İnönü'nün sağında solundayız
Atatürk! Rahat uyu her zaman yolundayız.

Şadiye DERİCİOĞLU, Sayı 65-66, s. 15, (19 Eylül- 1. Teşrin, 1943)

PINARLA BAŞBAŞA

Geceler gün oldu, günler de gece,
Yıllardır dilinde yalnız bir hece,
Yıllardır yolundan böyle bir gece
Gelip geçenlere ne dersin pınar?

Seneler bırakmış içinde bir yas,
Bu dertlerle ağlamak yalnız sana hasayı
Yosunlu çeşmede kırılmış bir tasayı
Susuz gönüllere yetersin pınar.

Başında her seher rüzgâr inlesin,
Bülbüller ah etsin, güller dinlesin.
Söyle baharsız ömrü gönül neylesin

Bu derde dağlar de ses versin pınar.

Bî-vefa dünyaya aldanma, yalan

Hayatta nedir ki elinde kalan?

Sesinde ümit ve teselli bulan

Gönlüme en güzel yer sensin pınar.

Şadiye DERİCİOĞLU, Sayı 65-66, s. 20, (19 Eylül- 1. Teşrin, 1943)

AKŞAM

Akşamın melâli ruhuma sindi,

Belirsiz gölgeler gözden silindi,

Beklenenler geldi, elemeler dindi.

Artık bu yollarda ne beklerim ben?

Siyah bir tül ile karardı dağlar,

Lacivert semada yıldızlar parlar,

Kalanlar gidenin ardından ağlar,

Hala bu yollarda ne beklerim ben?

Şadiye DERİCİOĞLU, Sayı 69-70, s. 6, (2. Kânun- Şubat, 1944)

AYRILIK

Beni derdimle bırak şu ıssız gecelerde

Tanrı'ya yalvaracak, içimi dökeceğim

Ve seni ümidimin heder olduğu yerde,

Yine senin arzunla gönlümden sökeceğim.

Şu çiğdemli yollarda karlar olduğu zaman

Sarı kırmızı renkli güller solduğu zaman

Ve ömrümün çilesi artık dolduğu zaman

O karanlık yollara çok hasret çekeceğim.

Sesini duymayayım, gözlerimden ırak git.

Beni yâd ellerinde tesellisiz bırak git;
Fakat bir gün gelecek yoluma döneceksin.

Sana esen yellerde gözyaşlarım varınca
Gönlünü nedametın sızıları sarınca
Bir mum gibi eriyip eriyip söneceksin.

Şadiye DERİCİOĞLU, Sayı 81-82, s. 21, (Ocak- Şubat, 1945)

YAĞMUR

Gece
Ağlıyor
Her tarafta
Sular çağlıyor.
Gümüş ay saklanmış
Bir bulut arkasına
Sordu geceye neyin var?
Söyle sebep ne bu yasına?
Çıktı ılık ve tatlı bir rüzgâr
Ona söyledi güzel sözlerini,
Ve sildi gecenin yaşlı gözlerini.
Sustu artık gece, her taraf uykuda
Şurada birikmiş olan bulanık
Toprak kokulu ve serin suda
Bir hayal görüyor gibiyim
Böyle nemli gecelerin
Ve sudan hecelerini
Bu nağmelerini
Hatırlar mısın?
Şakır şakır
Yağarken yağmur.

Şadiye DERİCİOĞLU, Sayı 87, s. 8, (Temmuz, 1945)

ÇOCUKLUĞUMA HASRET

Uzaklarda,
Çok uzaklarda,
Tozpembe sabahı bir diyarın,
Renk renk çiçekli bir baharın,
Uyuduğum ellerde kalan çocukluğum nerde?

Ne elem ne keder
Ne muzdarip dökülen bir gözyaşı
Nefret, kin ve riyadan bihaber
Dertsiz bir başı olan çocukluğum nerede?

Ne olurdu yine hıçkıran bir keman sesinde
Yahut da bir sazın ilahi bestesinde
Çocukluğumdaki gibi bir ninni sesi duyup
Ve başımı ninemin dizlerine koyup
Masum bir uykuya dalabilseydim.

Ne olurdu sanki ben öylece
Hiç büyümeden
Çocuk bir ruh ve çocuk duygularımla kalabilseydim.

Şadiye DERİCİOĞLU, Sayı 89-90, s. 18, (Eylül-Ekim, 1945)

İSMİNİ SEN KOY

Beyaz bir kızılıkla dalga dalga aktılar
Güneş vurmuş, bir köpük seli halinde dağdan

Ümitten daha berrak, daha fazla “ak”tılar
Daha süratliydiler belki sesten, ziyadan.

Sandım ruhum kurtulmuş, azat olmuş her bağdan
Başboş dolaşıyor yamaçlardan yamaca.

Bu Őelale benimdir, benim dağdaki oban,
Benim bu vadilere kanat aan atmaca.

Yavaş yavaş eridi, bu köpükten Őelale
Bir mağara kapısından âdem onları aldı.

Bayrağımda rastladım kaybettiğim o hale
Benim de çılgın ruhum öyle beyaz al aldı.

Şahap Hüsnü GRSEL, Sayı 20, s. 32, (Mayıs, 1934)

DEVİRİMCİLERİN ŞARKISI

Őıfalı bir el gibi, sarıyor her derdimi
Canımdan fazla sevsem haksız mıyım devrimi
Ne aradım bulmadım, ne istedim vermedi
Hangi bir dileğimi katbekat gidermedi
Her karanlık köşede beni aydınlatıyor:
“Bir damla ışık” desem, bir güneş yaratıyor
Onun aydınlığında tanıyorum kendimi
nce yıkıvermiŐim dar bulunca bendimi
Sonra akın salmıŐım dört bucak yeryüzüne
İlk nuru ben vermişim Avrupa kszne
Gcme boyun eđmiŐ TiyenŐanlar, Altaylar
Altımızda köpürmüŐ, deniz gibi al taylar
Dağların zincirini teker teker kırmıŐım
Gökleri titreterek göklere haykırmıŐım
Ey insanlık! Ey bahtı varlığından belirsiz
Ey miskin kıyılarda uyuyan miskin deniz
Karanlık mağaralarda yarasa mısın nesin?
Kalk kendini topla ki adımı ğrenesin
Gökler sana tanıtsın bu gelen al taylıyı
Bu gelen ışık oklu medeniyet yaylıyı
Gcm taÇtan aldım, hızımı yıldırımından

Yepyeni bir kâinat doğdu ay yıldızından
Denizlere beni sor, bulutlara beni sor
Dağların taş kalbini, dağ gibi ezeni sor
Sor bakalım kimmiş o, o hangi bir yiğitmiş
Hangi ufuktan esmiş, hangi iklime gitmiş.
Bulutlar yağmur olup beni sana övecek
Deniz dalgaları ile güneşimi örecektir.
Haydi, eskiyi unut eski bir masal gibi
Gel, yaktığım ateşte sende yan bir dal gibi

Çılgılığım oynatırken toprağı yerinden
Korkulu bir inilti kopmuş sanki bir inden
Diyordu ki: “Ey yiğit sesine uyandım bak,
Ben geceyim, sense bin ufku kızartan şafak,
Sen rüzgârsın ben dalım estikçe eğilirim,
Gönlümün mabedine seni Tanrı bilirim”

Daha bu başlangıçmış kazanılan destanıma
Gitgide yayılmışım, taşmışım dört yanıma
Bağrımdaki ateşi kandırmaz olmuş Asya
Benim gibi bir yiğit bir avuca sığmaz ya
Hint’e bir kol vermişim, Çin’e bir kol vermişim
Gücümün birazını Mısır’a göndermişim
Gücümün birazını Hazar’da bırakmışım
En sonra otağımı Balkanlara çakmışım
Her giden her gittiği yerde bir tarih yapmış
Hepsi bir tek güneşe, bir tek ülküye tapmış
Yüzyıllar böyle geçmiş yüzyılların ardından
Güneşimle gündüze dönüvermiş her zindan
Fakat nereden gelmiş nasıl girmiş kanıma
Nasıl sokulabilmiş çekinmeden yanıma
Onu bilmem bir zehir dalamış kuvvetimi

Kayba başlamışım o eski kudretimi
Kanımdaki yangının alevi yavaşlamış
Bahtım güler yüzünü saklamaya başlamış
Günden güne gelmişim bir parça daha beri
Günden güne daralmış mağlubiyet çemberi
Şimdi gökler basıktır, yüzlerimiz asıktır
Dünkü bora sesimiz veremlidir, kısıktır
Dün biz dalga gibiydik, batı kıyıydı bize
Şimdi biz kıyı olduk, batı döndü denize
Bir kaşıktaki boğacak bunca varlığımızı
Eyvah yırtamıyoruz bak karanlığımızı
Hayır, hayır Türk ölür, boynunu eğmez yine
Ölüm daha şanlıdır, esir hayat yerine
Bu tek duygu çığ gibi büyüdükçe büyüdü
Bu tek duygu kalpleri yaklaştıran büyüdü
Atam geliverince, geçiverince başa
Batıya mezar oldu, bu toprak baştanbaşa

Yaktık eski acıyı kurumuş bir dal gibi
Unuttuk kötü günü kötü bir masal gibi
Şifalı bir el gibi sarıyor her derdimi
Canımdan fazla sevsem haksız mıyım devrimi?

Şahap Hüsnü GÜRSEL, Sayı 36, s. 478.479, (30 Birinci Teşrin, 1936)

DALGALAR, DALGALAR BENİ YUTUN

Ey yılların ardında ağlayan içli çocuk
Ey köşeden köşeye sallanan nazlı beşik
Ve bir daha üstüne basmayacağım eşik
Ey vakitsiz açarak solan güzel tomurcuk

Ey bu yola düşerken eteğime sarılan
“Ne olur gitme” diyen bahar gözlü sevgili

Ey içimde hayatı yetiştiren bahçıvan
Gel bak söndürdü rüzgâr içimdeki kandili

Vahşi bir fırtına da kırıldı dümen, kürek
Ben kıyıyı özledikçe, dalga engine
Deniz perilerimi neydi bilmem gülerek:
“Erişemeyeceksin” dediler, sevgiline

Dedim mademki öyle, gelin, beni uyutun
Işıksız gözlerimi gezdirin kıyı kıyı
Son bir daha duyayım söylediği şarkıyı
Ondan sonra dalgalar, dalgalar beni yutun.

Şahap Hüsnü GÜRSEL, Sayı 37, s. 517, (Ağustos, 1937)

MEHMETÇİK’İN TÜRKÜSÜ

Her açılmaz kapının anahtarı dipçiğim,
Zafer kalelerinde ilk ve son nöbetçiyim.
Tarih destanlarında benim ilk ve son satır
Rüzgârlar beni över, sular beni anlatır.
Yanan benim ışığım batının kandilinde,
Ben varım yüzyılların, tarihlerin dilinde.
Her dalı Türk yeşertti, her yapıyı Türk kurdu,
Türk olmasa ozanlar övecek ne bulurdu?
Türk olmasa tapacak ne kalırdı söyleyin?
Ne yıldızlar yanardı göklerde geceleyin,
Ne kuşlar ötüşürdü güneş doğardı ne de
Türk olmasa dört mevsim döner miydi senede?

İlk kuşu Türk tanıdı, ilk çiçeği Türk gördü,
Türk olmasa insanlık anadan doğma kördü.

Şahap Hüsnü GÜRSEL, Sayı 55-56, s. 16, (30 Birinci Teşrin- 30 İkinci
Teşrin, 1942)

BENİM ŞARKIM

Yıl dörde bastı.
Dört yıl boyu fışkırdı zaman.
Bunca vakit ayrı kaldık ondan.
Görmek isteyen gözlerimiz,
Öpmeğe can atan dudaklarımız
Boynu bükülü düştü hep
Buna ölüm mü sebep?
Atatürk ve ölüm
Hiç de inanmıyor gönlüm.
Bizim gibi doğmamıştı ki O,
Ölümü bize benzesin.
Millet top yekûn bir piyano,
Adı Atatürk'tü çıkardığı sesin.
Millet hala sağ.
Hala kaynıyor Türklük denen memba.

Hakikat sadece şudur:
Eğreti barındığı etten ve kemikten kulede
Daha uzun
Millete daha yakınlaşmak ister dedi.
Hapis olmaya tahammül etmedi.
Kırdı vücut yapısını,
Açtı sonsuzluk kapısını.
Orada yaşıyor şimdi
Ruhlar ve gönüller ülkesinde.
Ve bir millet serinliyor.

Şahap Hüsnü GÜRSEL, Sayı 57-58, s. 8, (1. Kânun- 2. Kânun, 1943)

19 MAYIS EŞİĞİNDE

Arkadaş, körpe genç, ey taze baci!
Ne kapanmaz yara, ne dinmez acı

Üstünden geçti de yirmi dört sene,
Bir türlü ağrısı dinmiyor yine.
O günler ölgündü, hastaydı vatan,
Başata bin dalkavuk ve bin şarlatan,
Ölse de mirası paylaştık diyor.
Memleket mum gibi her gün eriyor.
Hem vursun vuruşsun millet ölesi,
Olur mu gem vursun hem de kölesi?
Buna Türk gururu nasıl katlanır?
Nasıl kölesini efendi tanır?
Bunu gök ayıplar, toprak ayıplar,
Şehitler ayıplar, bayrak ayıplar.
Ay yıldız göklerden yere düşer mi?
Ama yokmuş silah, sıfırmış mermi,
Bu yurdun sayısız taşları yeter.
Bizimdir kurtuluş, bizimdir zafer.

Hep böyle düşündü o ülkülü baş.
Ruhuna o böyle bir bayrak astı.
19 Mayıs'ta Samsun'a bastı.
Bu dille herkese seslendi tek tek
Herkesi topladı kadın ve erkek.
Elleri böğründe bekleyen yurdu,
Gövdeye ruh dolar gibi doldurdu.
Işıktan eliyle yaşları sildi.
Artık millet onu peygamber bildi.
Emir beklemeden ardına düştü.
Yiğitçe saldırdı, mertçe dövüştü.
Var oldu yeniden bin bir mucize,
En güçlü düşmanlar döndü acize.
Ve dünya ısırıldı yeniden parmak.
Eskisinden daha nurlu ve parlak

Bir zafer güneşı dokuduk astık.
Mustafa Kemal’de gaziydi artık.
Bu şanlı adı da ona az gördük.
Ata’mız ol dedik, oldu Atatürk.
Şimdi o toprakta, havada, suda,
İster iş başında, ister uykuda,
Bizimle beraber, bizimle yoldaş,
Yüzlerde gülüştür, sofralarda eş.
Artık o nöbetten çekildi ve siz
O ruhla binlerce filizlendiniz.
Bundan sonra gençlik sayısı kadar,
19 Mayıs var, Atatürk var.
Yay gibi kaldıkça böyle her omuz,
Bu ruha daha çok güveniyoruz.
Her yüzü gördükçe böyle ıııklı,
Bu güven oluyor ne kadar haklı.
Bu güven duracak ebede değin
Gençliğin sesini benden dinleyin
Elimizde göklerin ebedi süsü bayrak,
Dilimizde gençliğin, tazeliğin şarkısı,
Yürüyoruz, gökleri her adımda sarsarak
Yürüyoruz, her yerde türkümüzün yankısı.

Öyle kaptırmışız ki ruhları bu akına,
Ne durmak ne dinlenmek aklımızdan geçmiyor.
Rahatlık çiçeğini başkaları takına,
Gözler hedeften gayri şekilleri seçmiyor.

Ruhu doyurmaz çünkü emeksiz biten başak,
Çünkü serinletmez bizi buradaki su,
Nur taneli güneşle besleniriz her şafak,
Zemzemle serinleriz, her gün deniz dolusu.

Sanmayın ki bitecek bir gün bu yolculuklar
Bir gün mola verecek bu ordular sanmayın
Ülkümüzde binlerce ufuk, binlerce kök var
Candan vurgunlarıyız bizler yıldızla ayın.

Elimizde göklerin ebedi süsü bayrak,
Dilimizde gençliğin, tazeliğin şarkısı
Yürüyoruz, gökleri her adımda sarsarak,
Yürüyoruz, her yerde türkümüzün yankısı.

Şahap Hüsnü GÜRSEL, Sayı 61, s.? (19 Mayıs, 1943)

İNÖNÜ ZAFERİ

Görmüyordum yollarda mesut bir insan yüzü
Herkes canından bıkmış isteksiz yürüyordu
Bütün yurdu derin bir ıstırap bürüyordu
Gaipen bir ses sanki uyan kulum diyordu.

Ümitsiz gönüllerde yeni bir inanç doğdu,
Yere eğilen başlar bu zaferle doğruldu,
İçimizi dolduran uyuşukluk boğuldu,
Gaipen bir ses sanki dayan kulum diyordu.

Bu sese uyan ordu durmadan ilerledi
Sakarya, Dumlupınar, Lozan ve Cumhuriyet
Onun tecellisiydi, bütün bunlar nihayet.

Tahsin ATAKAN, Sayı 71, s. 13, (Mart, 1944)

KURTULUŞ DESTANI

Baş başa verip de çare bulalım;
Bu gidişin sonu yaman vatandaş
El ele yapışıp birlik olalım,

Yapalım bir ahde perman vatandaş!

Çetinleşti hayat, geçim daraldı,
Tahammül kalmadı, takat azaldı.
Uyuma! İsrâfil surunu çaldı,
Gaflet uykusundan uyan vatandaş!

Akılsız davrandık, israfa daldık,
Lüzumlu lüzumsuz her şeyden aldık.
Nihayet bu kara günlere daldık
Kendimizde hata noksan vatandaş!

Avrupa malına verdik parayı
Elimizle açtık göz göz yarayı
Henüz sökebildik akla karayı,
Şimdi oluyoruz pişman vatandaş!

Bundan kurtulmaya vardır bir çare
Düşün, iyi davran, gitme kenara;
Olacağız bu uğurda yekpare,
Elimizde merhem, derman vatandaş!

Çok şerefli bir kurtuluş harbi var,
İstiklâlin, servetinle bir yaşar
Bu işte de azmin olsun sana yar,
İradene açık meydan vatandaş!

Bir tek çare: Eğer bunu yaparsak
Zafer bizim, necat bizim muhakkak
Millileşmek, mefkûremiz bu ancak.
Gerektir sarsılmaz iman vatandaş!

Millileşmek: Yemek, içmek yaşamak
Baştanbaşa hepsi yerli olacak,

Kendi mallarımız rağbet bulacak,
İşleyecek Pazar, dükkân vatandaş!
Erkânımız tedbirleri aldılar,
Yat mallara yasak zili çaldılar,
Methallere keskin emir saldılar,
Yoz mala yok arma, saman vatandaş!

Diyelim ki, işte söz bir Allah bir
Almıyoruz... Bize yerli mal getir!
Avrupa'dan olsa bile kelepir,
İstemeyiz bir tek nişan vatandaş!

Almayalım ecnebinin malını,
Kumaşını, şayağını, şalını,
Düşünelim memleketin halini,
Dayanır mı buna vicdan vatandaş!

Her bir çeşit iplik, ipek, yün kumaş
İyi, kötü bizde de var be kardeş
Ne olur biraz fedakârlık yap yanaş
Senin gibi bir Türk satan vatandaş!

Gayret başa düştü hep çalışalım,
Hesaplı geçime hep alışalım,
Mihtan dağlarını birden aşalım,
Yol alıyor bütün cihan vatandaş!
Tasarruf yap! Boşa servet harcama,
Sabahın işini koyma akşama
Çalışırken lâzım program, şema,
Kazanmanın sırrı plân vatandaş!

Tasarruf Mecmuası, Sayı 3,s. 17, (30 Birinci Teşrin, 1932)

EMELİM

Dertlinin dermanını bulmak isterim,
Hastaların yanında kalmak isterim,
Sazımda şen şarkılar çalmak isterim,
Beni emelim budur, bunu isterim.
İşte benim dileğim herkesle yoldaş,
Bana dedi (Er torun) bu yollarda koş,
Arzumu yapıyorum artık durma coş.
Benim emelim budur, bunu isterim.

Tevfik ERTORUN, Sayı 83-84, s. 23, (Mart- Nisan, 1945)

İNÖNÜ RUHU

Şahlandı bir zafer, uçlu bir nara
Tarihin koynunda saklı bir yara
Yırtıldı bir anda aktı âdeme

Düşmanın bağrında bir tek süngü var
Bu süngü İnönü ruhunu anar
Kahraman şehitler birer kademe

Vadide çınlayan şu aksi seda
Haykırır zaferi çöküş veda
Ettirir şehit ve şanlı sademe.

Turan TAMAR, Sayı 71, s. 25, (Mart, 1944)

DENİZDE GRUP

Denize hasreti eken ışıklar
Uzanır engine uzanır söner
Ayrılık yükünü çeken ışıklar
Yıkanır enginde yıkanır söner

Terk eder aydınlık günleri güneş

Bir fikri sabiti fısıldar şimdi
Serpilir ufuktan Sema'ya ateş
Dalgacık şeridi parıldar şimdi.

Uçuşan hayali emer dalgalar
Son veda busesi sinerken suya
Titreyiş ürperir sönerken dalgalar
Bir ışık kümesi inerken suya

Gölgeler uçuşur sönüşler titrer
Özleyiş tadını alan gecede
Gündüzden geceye dönüşler biter
Ebedi hatıra kalan gecede

Turan TAMAR, Sayı 74-75, s. 3, (Haziran- Temmuz, 1944)

MUM IŞIĞI

Bir hüznün veriyor sanki geceye,
Sönecekmiş gibi titreyen şu mum.
İstirabı sığmaz beş on heceye
İçerken yokluğu hep yudum yudum.

Odayı sarınca titrek akisler
Gönlüme gölgeler elem verirdi.
Sebepsiz içimde çarpışan hisler
Birdenbire bir mum gibi erirdi.

Dinmezdi bir dakika gözümün yaşı
Çarptıkça duvara ölgün ışıklar
Günlerce olurdu onun yoldaşı
Noktalar, çizgiler ve kırıksıklıklar.

Bakardım erirdi o damla damla,

Kirli ve paslı sararmış şamdanda
Dert ortağıydı o bir kırık camla
Akisler verirken kirli tavanda.

Hayatı onun için bir işkenceydi
Yokluğun sırrına belki ermişti
Mehtaplı, füsunlu loş bir geceydi
Baktım ki mum sönmüş, sönüvermişti.

Hayatı bağlıydı bir tek nefese
Bir zalim rüzgârla söndü bir gece
Kapıldı bir zaman bir boş hevese
Eriyip bir ömre döndü bir gece.

Ümit Yaşar OĞUZCAN, Sayı 67-68, s. 4, (2. Teşrin- 1. Kânun, 1944)

PORSUK'TA GRUP

Akşam olunca ufka yer yer kıızıllık çöker
Güneş alev saçını kor elleriyle söker
Ve bir armağan gibi şirin Porsuk'a döker

Kan ağlar durup durup
Nazlı porsuğa grup

Sular sanki gergeftir gün işler kanaviçe
Bir aşk masalı söyler dallarda birkaç serçe
Gönüller sarhoş olur akşamı içe içe

Siler kalpten gamları
Ah! Porsuk akşamları

Sular sakindir gayet, sahil sükûnet taşır
Sessiz sularda çapkın, birkaç sandal dolaşır.

Oynak bir kavak başı batan güne yaklaşır.

Gönüller hep delidir,
Söğütler gölgelidir.

Akşamları Porsuk'u kaplar derin bir sükût
Bir taç olur ufukta kızılılaşan bir bulut
Hak edilmiş bu taca inci, zümrüt ve yakut
Yavaş yavaş gün batar
Suda bir dilber yatar.

Ümit Yaşar OĞUZCAN, Sayı 63-64, s. 6, (19 Temmuz- Ağustos, 1943)

20. YIL CUMHURİYET MARŞI

Yıkılmaya mahkûmdur karşımızda her engel
Türkün adı andıdır ölse dönmez geriye
Değişmez parolamız; iyi, doğru ve güzel
Daima aydınlığa, daima ileriye

Harikalar yarattı ruhumuzdaki varlık
Azmimizle bir anda ruha döndü karanlık.

Yirmi yıl, başımızda yükseldi Cumhuriyet,
Yirmi yılda asırlar ay gibi geldi geçti.
Tanrı'nın yüce kulu bu tunç bilekli millet
Hız aldı Atasından gökleri deldi geçti.

Aylara sığdırırız asırları, yılları
Yaptığımız her hamle durdurur akılları.

Doğu ufuklarından bizimle doğdu güneş,
Bora, şimşek, yıldırım karşımızda eğilir.
Cihanda yok eşimiz, sonsuzluklar bize eş

Bilmeyenler öğrensin bizi bir tarih bilir.

Yolumuz şeref yolu, Cumhuriyet yoludur,
Bütün gözler ilerde kalpler iman doludur.

Biz ki tarih boyunca mucizeler yarattık,
Zaferimizle bitti her devrim ve her savaş.
Yüksel Allah'a kadar dev adımlarla artık
Durma yolun uzundur koş, ilerle arkadaş.

Başladığın her savaş sona erer zaferle
Tuttuğun nurlu yolda hiç durmadan ilerle.

Taşıyoruz hepimiz aynı his, aynı emel
Türklüğün başı tarih, kıyamet ancak sonu
Yüksel arkadaş yüksel, durma daima yüksel
Ve seninle beraber yükselt yirmi milyonu.

Haydi, yürü, ilerle Tanrı yardımcın olsun,
Ufuklarda tanyeri kılıcına kan olsun.

Ümit Yaşar OĞUZCAN, Sayı 65-66, s. 8, (19 Eylül- 1. Teşrin, 1943)

20. YIL

Mucizeler yaratan bir deha var bu ırkta
Rastlanmaz bir eşine ne garpta ne şarkta
20 asır sığdırdı 20 yıla bu millet
20 yıllık bir tarih taşıyor Cumhuriyet.

Ey Türkoğlu ilerle asırlar senden ürksün
Eğilmez senin başın; çünkü sen koca Türksün.

Yirmi yıla sığdırdık binlerce inkılâbı

Birden hakikat ettik çöllerdeki serabı
Biz hakkın kölesiyiz, kulumuzdur zaferler
Bize bütün cihana baş eğdiren Türk derler.
Ey Türkoğlu ilerle asırlar senden ürksün
Eğilmez senin başın; çünkü sen koca Türksün.

20 asrı Türkoğlu sığdırdı 20 yıla
Medeniyet yolunda vermeden bir an mola
Bu şanlı Türk vatanı taşır yirmi milyonu
Bu ırkın başı tarih, kıyamet ancak sonu
Ey Türkoğlu ilerle asırlar senden ürksün
Eğilmez senin başın; çünkü sen koca Türksün.

Tutmuş Cumhuriyet'i milyonlarca tunç bilek,
Taşıyoruz tek iman, tek mefkûre, tek dilek.
Atatürk ebedi şef, İnönü başbuğumuz,
Kalkanımız imandır, Cumhuriyet tuğumuz.

Ey Türkoğlu ilerle asırlar senden ürksün,
Eğilmez senin başın; çünkü sen koca Türksün.

Ümit Yaşar OĞUZCAN, Sayı 65-66, s. 30, (19 Eylül- 1. Teşrin, 1943)

İNÖNÜ

Bin mucize çıktı o gün on tane neferden
Top yoktu, tüfek yoktu; fakat şarla savaştık.
Düşman yenilip kaçı o iman dolu yerden
Türk sevgiliden geçmedi olduysa da serden
Bir ses dedi Metris Tepe'den talihi yendik
Almaktadır ibret bütün âlem bu zaferden.

Tarihte kalan Türk erinin aldığı şandır.
Bir ses dedi Metris Tepe'den talihi yendik

Düşman kaçıyor izleri baştanbaşa kandır
Kim korkar ölümden? Gidecek bir kuru candır.
Türk'ün sesi yükseldi bir akşam İnönü'den
Ölsek de ne var kurtulacak vatandır.

Yattı nice başlar ölümün kanlı dizinde
Türk'ün sesi yükseldi bir akşam İnönü'de
Düşman yüzüyor kan yalnız kan denizinde
İman dolu kalpler yine bir tunç gibi zinde
Milli şefin ardında; O ölmez Atatürk'ün
Millet gidecek arşa kadar mutlu izinde.

Ümit Yaşar OĞUZCAN, Sayı 71, s. 13, (Mart, 1944)

YALVARIŞ

Bitsin bu karanlık gece,
Medet ulu Tanrım medet.
Gör bu yerde halim nice
Medet ulu Tanrım medet.
Kanlı kapı, kanlı eşik,
Sevda bir iğneli beşik,
Kalbim olmuş delik deşik
Medet ulu Tanrım medet.

Ateşine yandır beni
Zemzemine kandır beni
Bu düşten uyandır beni
Medet ulu Tanrım medet.

Çile çektim öremedim,
Kitabını göremedim,
Kâbe'ne yüz süremedim
Medet ulu Tanrım medet.

Her sevincim yarım yarım
Gece oldu sabahlarım
Öbek öbek günahlarım
Medet ulu Tanrım medet.

Ümit tutuştu uğrunda
Yıkandım iman uğrunda
Tövbe ettim huzurunda
Medet ulu Tanrım medet.

Ümit Yaşar OĞUZCAN, Sayı 81-82, s. 17, (Ocak- Şubat, 1945)

BEN

Benim, baharların ılık yağmuru
Benim, gecelerin çılgın tipisi
İçinde olursa iman gururu
Tek insan olamaz benim gibisi.

Bazen alevleşen bir yel olurum
Biter, yine başlar, ölmez eserim
Bazen çirkin bazen güzel olurum
Ben hakikatlerin bittiği yerim.

İstek ağacında yeşil bir yaprak
Çile bağlarında olan meyveyim
Mademki en sonum bir avuç toprak
Ben de bilmiyorum, acep ben ne bileyim?

Ömür bahçesinde al bir çiçek mi?
Fikir ağacından kopan dal mıyım?
Bugün yaşadığım acep gerçek mi?
Yoksa unutulmuş bir masal mıyım?

Ben sabahlar kadar serin ve ılık
Kardan soğuk, kordan daha sıcakım
Ve içim bir gece kadar karanlık
Sonsuz aydınlığa açık kucağım

Bazen heybetimden ürker denizler
Bazen sükûn bile ses verir bana
İman dolu ruhum bir acı gizler
Bazen köpürerek çıkar meydana

Bazen boy ölçerimdik kayalarla
Gün olur bir meltem incitir beni
Bıktım uğraşmaktan boş rüyalarla
Tanrım! Ya tamamla ya bitir beni.

Sanki asırlardır uyuyorum ben
Yeniden başlıyor her biten rüya
Ağlayanın kendi içimde gülen
Bambaşka bir âlem bendeki dünya

İlk basamağında bu merdivenin
Ben ne bir muamma, ne bilmeceyim
Belki de tek telin olamam senin
Fakat söyle bana, söyle ben neyim?

İçimde sallanır altın beşiğim
Odanın lambası son alevinde
Ben bir merdivenim ben bir eşiğim
Tanrı'nın evinde, aşkın evinde

Ümit Yaşar OĞUZCAN, Sayı 81-82, s. 24.25, (Ocak-Şubat, 1945)

BEN YİNE GELECEĞİM

Kucağımda bir yığın
Meyvesi ayrılığın
Ben yine geleceğim
Benim küçük meleğim
O ela gözlerinde
Pırıldayacak bir inci
Ve bütün sözlerinde
Kavuşmanın sevinci.

Giderken dilim dilim
Islanacak mendilim;
Fakat bir gün denecek
Kalbimizin özlemi
Ve bu küçük gemi
Açılacak engine
Geleceğim ben yine
Sen üzölme sevgilim.

Çekip bütün günleri
Bir uzun sicim gibi
İnan temiz meleğim
Böyle gittiğim gibi
Ben yine geleceğim
Yalnız güzel çocuğum
Dua etki çok uzun
Sürmesin yolculuğum.

Ümit Yaşar OĞUZCAN, Sayı 87, s. 14, (Temmuz, 1945)

GELİRSEN

Sonsuzluğa ererek eşikte bir dakika dur
Ve sonra ürpererek hafifçe kapıma vur

Rüzgârlar geldi desin, ılık sevimli sesin
Bana ninni söylesin, yağsın durmadan yağmur.

Ne düşünce ne ağıt odama neşe dağıt
Masamda kalem, kâğıt duysun derin bir huzur
Artık hasretim dinsin, gönlüme neşe sinsin
Bu gelişinle insin, karanlık odama nur.

Ümit Yaşar OĞUZCAN, Sayı 88, s. 10, (Ağustos, 1945)

BIKKINLIK

Gündüzler içimde sanki bir topal
Akşamlar dilsizdir, geceler âmâ
Bıktım dinlemekten bitsin bu masal
Özlediğim diyar girsin rüyama.

Güvercinler artık vurmasın kanat
Oturalım haydi kızlar diz dize
Aşk dudağınızda nakarat
Yepyeni şarkılar söyleyin bize.

Selam güzümüzle, baharımıza
Selamlar sana ey mavi gözlü kız!
İhtiras dolmasın taslarımıza
Hatta bilmesin yaşadığımız.

Ümit Yaşar OĞUZCAN, Sayı 89-90, s. 16, (Eylül- Ekim)

ARKADAŞIMA

İçkiye nefretle bak arkadaşım
İçenin başına kak arkadaşım
Hastalık, sefalet hep ondan gelir
O yola kilidi tak arkadaşım.

Ağır ol her yerde ciddiyyet takın
Fenalık yoluna sokulma yakın
Çirkef kuyusuna taş atma sakın
Saadet nehrine ak arkadaşım.

Neşe ver kalbimde keder olmasın
Gençliğin çabucak heder olmasın
Atana baba de peder olmasın
Dilimiz her dilden pak arkadaşım

İbret al parlayan hak güneşinden
Haylazlığın artık koşma peşinden
İlim ocağının bol ateşinden
Sen de meşaleni yak arkadaşım.

Vahap TÜRKAY, Sayı 85, s. 22, (Mayıs, 1945)

BİR GÜN

Bilinmez bir diyara doğru
Yola çıkınca kervan
Gözlerimizde bir buğu
Bakacağız buzlu camlar ardından.

Daralıp sonsuz ve hür mavilikler
Başlayacak ebedi bir gece
Ve görünecek sıra sıra servilikler
Öleceğiz böylece.

Biz ağlarken ölülere
Bir gün bakarak yere
Kendi halimize güleceğiz.

Ve her insan gibi biz de öleceğiz

Göç davulu çalacak güm güm
Başlayacak bir rüya gibi ölüm.

Yusuf BÜLENT, Sayı 83-84, s. 24, (Mart-Nisan, 1945)

GÖNÜLE SİTEM

Gittiğin yer belli değil
Önüdesin koca çığın
Derdin beş, on, elli değil
Deli gönül hakka sığın.

İnce dokur, sık elersin
Bir yar için dağ delersin
Derdimi ne tazellersin
Zaten derdim yığın yığın.

Ne dostun var ne eşin var
Bu yerlerde ne işin var
Beni yakar ateşin var
Yeter artık yandırdığın.

Yusuf BÜLENT, Sayı 87, s. 5, (Temmuz, 1945)

GENÇLİĞE ÖVGÜ

Taze gönüllerde bu hüzün niye?
Minnet duymalıyız bu güzel çağa
Bu yolun sonunda dönsek geriye
Bu dünya değer mi yaşanılmaya?

Ümit elimizde bir tutam ışık
Aşk kalplerimizde hevenk baldır
Ne bir beyaz tel var ne de bir karışık
Yaşa ki bu anı sonu masaldır

Yolumuz bahçedir, evimiz cennet
Biz güzele âşık perilerdeniz
Senin göğsündeyiz şirin memleket
Ve içimizdesin ey mavi deniz.

Ağarmış bir telden çok uzaktayız
Yetişmez bu türlü bir ömür bize
Yemyeşil bir anı yaşamaktayız
Selam bitmeyecek gençliğimize.

Ömrün yarısına geldiğimiz gün
Hasret duyacağız bu güzel çağa
Bu yoldan geriye dönmek ne mümkün
Değer bu altın çağ yaşanılmaya.

Yusuf BÜLENT, Sayı 88, s. 15, (Ağustos, 1945)

GÜLMEZSİN NİÇİN?

Sel gibi durmadan çağılayan gönül
Terk etmiş sılayı bir canan için
Dönülmez yollara bağlayan gönül
Gözümün yaşını silmezsın niçin?

Yoldaş bir sıra hasretti tattım
Gizli sırlarımı sana anlattım
Bir zaman aşkınla yâd elde
Sorarım kadrime bilmezsın niçin?

Bak sana ruhumun yolları açık
Hazan yaprakları üstüne saçık
Desem ki benimle gel feryada çık
Sözüme uyup da gelmezsın niçin?

Ağlarken ağladım, gülerken güldüm
Arzunla çıkmıştım yollarda kaldım
Derdime dermanı kendimde buldum
Yüzüme bakıp da gülmezsın niçin?

Yüksel YAŞAR, Sayı 97-98, s. 19, (Mayıs-Haziran, 1946)

ZARİF'TEN

Ben seher vaktinde gaflette iken
Aşk ile uyandım turna sesinden
Bilmem bahar mıdır, coştum bulandım
Bülbülün gül için velvelesinden

Bülbülün ayamı güldür otağı
Gül gülistan eder. Bahçeyi, bağı
Yar ile seyrana çıkmanın çağı
Hak saklasın elin kem nefesinden

Beyler şikâr eder yavru naz ile
Ben yâre vurgunum uygun saz ile
Yar ile el ele, şirin söz ile
Devşirsem bahçenin menekşesinden

Kimseyi yârinden etmesin cûda
Dilim şakır ama gözüm uykuda
Zarîfin muradın verince Huda
Ne eksilir kendi hazinesinden

ZARİF, Sayı 5, s. 5, (30 Birinci Kânun 1932).

KEZBAN

Elinde bakracı geliyor Kezban
Bakışın gönlümü çeliyor Kezban
İçeyim tasından yudum yudum su

Ateşin kalbimi deliyor Kezban

Dudağında sesi bülbüle benzer
Başında yaşmağı sümbüle benzer
Gözümde hayali dilimde sesi
Gönül bahçesinde bir güle benzer.

Zeynep SARIORMAN, Sayı 85, s. 21, (Mayıs, 1945)

AVCI

Ok ve yayıyla avcı
Dağları, vadileri
Aşa aşağı geliyor
Ağarırken tan yeri

Nasıl kartal kralısa
Boşluğunda havanın
Sahibidir avcı da
Dağın, yarın, ovanın.

Onundur yetiştiği
Yerler bütün okunun
Orda uçan, kaçanlar
Ganimetidir onun.

Ziya SEZER, Sayı 91-92, s. 11, (Kasım-Aralık, 1945)

TOROS, SEYHAN

Kıvrımlarıyla akan,
Aktıkça yürek yakan;
Mavi gözlü şen Seyhan

Yeşillenmiş hep dağlar,

Karlardan yedenken var

Benim canım Toros'lar.

Ziya YUSUF, Sayı 25, s. 26, (30 İkinci Teşrin, 1934)

HALK EVİ TÜRKÜSÜ

Halk evleri öz evindir ey Türkoğlu

Yürü senin sevgi dolu iman dolu

Yüreğinle onu koru.

O evlerden bu ellere

Nurdan kapılar açarak

O kapıdan gönüllere

Yeni bilgiler saçarak

Yurdumuzdan kara dinli kahpeliği

Kaldır yürü.

Yürekleri agulayan sütsüzlere

Saldır yürü.

Sanın yayılsın ellere

Bayrağın çıksın göklere

Gölge salsın gönüllere

Gönülden de yükseklere.

? Sayı 7, s. 12, (30 Şubat, 1933)

2.2. Destanlar

HALKEVLERİ DESTANI

Bu yüce devrimin, bu mutlu çağın

İrfan kaynağıdır hak evlerimiz

Yaylada çiğdemin, düzde yaprağın

Türk kokan bağıdır hak evlerimiz.

Halk denen ummana açılmış sal'ı

Cumhurluk tahtına yak basalı
Boğmuştur saltanat denen masalı
Türk'e yüz akıdır halk evlerimiz.

En baş eseridir yüce Ata'nın
Bir bilgi evidir bu hür vatanın
Türk doğan güneşin, er söken tanın
Ana kucağıdır halk evlerimiz.

On dört yıldır bağrını açmıştır bize
On dört yıldır çağlar, akar denize
Hayalden gerçeğe, kabuktan öze
Yürüyen okların öz amacıdır.

Değişmez partinin solmayan gülü
C.H. P.'sinin şakıyan dili
Kemalist rejimin nurlu menzili
Halk adlı zirvenin son amacıdır.

Altı nur hevengi konmuş dalına
Bürümüş ufkunu ı ışık seline
Tanrı'nın, Atatürk adlı kuluna
Sunduğu kudretin şeref tacıdır.

On dört yıldır sildik cehlin pasını
Kuruttuk küf tutan gönül yasını
Yükseltti Halkevimi halkın sesini
Bilginin, irfanın harmanı burada

Sultanın, sarayın kölesi olan
Türlü işkenceyle, dertlerle dolan
Bilgisiz, bakımsız sararıp solan

Yüce Türk halkının dermanı burada

Halk için, halk için her zora çatan
Bağımsız, şerefli bir yurt yaratan
Ağayı, paşayı halkla bir tutan
Ata'nın değişmez fermanı burada.

Hürriyetin nur hevengi başında
Altı meşalenin remzi döşünde
Yüzde yüz gerçeğin, halkın peşinde
Bir lahza durmadan koşar evimiz.

Halkçılık ve evin gözünde nurdur
Milli his baş tacı, halk öz gururdur
Burada başlar kalkık gönüller hürdür
Halkın hür sesiyle yaşar evimiz.

Bir bağ ki solmayan dallar ondadır.
Halka hakka giden yollar ondadır
Türlü işler giden kollar ondadır
Sel olur, çalkalanır, taşar evimiz.

Rıza Ümit ERZURUMLU, Sayı 95-96, s. 8,9, (Mart-Nisan, 1946)

EREK

Çeşitli kolların amacı tektir
Türk halkı durmadan yükselecektir.
Köycülük Kolu var, halk derdi dinler
Yüzer halk selinde bağıri serinler
Okunur, okutur, ünlenir, ünler
Derdine şifalar sağlar milletin.

Gezgin doktorları köy köy dolaşır

Köylünün derdine merhemler taşır
Sökülür içerden dertten nasır
Halkevi yarasın bağlar milleti.

Gösterir halkına türlü piyesi
Her Türk bu sahnenin gerçek üyesi
Kokar burcu burcu Türk'ün mayası
Gözün açar, gönlün eyler milletin.

Çekilir halayı, horu, barı
Zevklenir kız kızan, nice er, karı
Gürleyen hisleri Türk duyguları
Burada köpürür çağlar milleti.

Yunus'tan, Emrah'tan, Dertli'den gelen
Halka giden yolda halkla yücelen
Yasıyla ağlayan zevkiyle gülen
Bin bir tel aşkını söyler milletin.

İrlerin ezgiler, dinlenir sazlar
Kaplار gönülleri türlü avazlar
Türk olan deyişler, maniler, sözler
Sel olur dilinde çağlar milletin.

İyi, doğru, güzel ne varsa burada
Hepsi ayrı ayrı kol açmış yurda
Hazırdır merhemi her çeşit derde
Hastalar şifanın sağlar milleti.

Çıplağı giydirir, açı doyurur,
Yetimi, yoksulu gözler, kayırır,
Nurlu kucağına bizi çağırır,

Her an hal hatırını sorar milletin.

Türlü destan, kitap, dergisi vardır.
Sporu, gezisi, sergisi vardır.
Bu evde bir Tanrı vergisi vardır.
Orada kutsal inan bağlar milletin.

Ey her Türk'te bağı açık yuvamız,
Başta taç, gözlerde ılık yuvamız,
Seni yaşatmaktır en öz davamız,
Her zaman bu sözü söyler milletin.

Çağdaş milletleri geçmek ülküdür.
Bu günün bizlere en mutlu günüdür.
Sence halk, hükümdar sevmek bir indirdir.
Sana başarılar dile milletin.

Altı meşalenin engin selinde
Halk denen ahengin, şeref telinde
Yücelme halkın, kalkınma irfan yolunda
Şahlanan kıratlar, taylar milletin.

Kurucu Ata'nın ruhu şad olsun.
İnönü'nün zaferle bermurât olsun
Dileriz varlığın her dem yâd olsun
Bahtı sende kalsın karar milletin.

Ben böyle okuttum, okudum seni,
Kuş oldum her dalda şakıdım seni,
Gergeftim şiirimde okudum seni,
Şol Rıza sevgisin arar milletin.

Rıza Ümit ERZURUMLU, Sayı 95-96, s. 9,10, (Mart-Nisan, 1946)

2.3. Dilde Sadeleşme

ŞİİRLERİN TERCÜMESİ

Halkevi mecmuasında, elimizin erdiği ve gücümüzün yettiği kadar yeni çığır açan “Dil kurtuluşu” üstüne yazı yazmak, bu mecmuanın ardından gittiği gayeye hizmet etmek demektir. Onun için pek az sarsıntılar görmüş Türk varlığının yıldızlandığı Eskişehir çevresinde, dilimizin güzelliklerini araştırıp sayfalara geçirmek istedik ve Halkevi mecmuasında bir de dil köşesi ayırdık. Bu nüshada iki bölüm üzerine tecrübeler yapacağız. Biri bizim taraflarda kullanılan güzel Türk kelimeleri, bir diğeri de bazı eski şiirlerin yeni çığıra göre tercümesidir. Kutlu olsun ve güzel olsun diye önce büyük şairimiz Abdülhak Hamit Bey’in şiirlerini ele aldık.

Çıktım Sema’ya hâk ber ser

Endim semavat ile beraber

Bu şiirin güzelliğini ve büyüklüğünü inkâr edecek hiçbir yurt kardeşi tanımak istemeyiz; ancak Enderunculara ve divancılara sorarsanız bu güzellik kariha ve hayal genişliğinden ziyade kelimelerden gelmektedir. Biz onlara çok inandık ve inandığımız için de güzel dilimiz, bir Isparta çorbasına döndü. Hayır, artık bir takım ağdalı fikirlerin bulanıklığı önünde şaşırarak ve her söze körü kürüne evet demeyeceğiz. Güzellik, özde ve asalettedir. Bir dili incelten kuvvet, el dillerinin sarf ve nahvi altında iki büklüm olan taklitçilik ve gönül zarıflığı değildir. Hamit’in o parçası, şu şekilde yazılmakla da güzeldir.

Alnım topraklarda çıktım göklere

Gökleri alarak ben endim yere

Komşunu tavuğu, komşuya kaz görünür, derler... doğruluk buradadır; çünkü biz yazılarımızda komşu milletlerin dillerinden ne kadar kelime ve kaide alınmış görürsek hükümlerini de ona göre vermeye alışmışız. Ondan ötürüdür ki birinci mısradaki (semavat) kelimesi, tercüme şeklindeki (gökler) kelimesinin yanında nihayet bir tavuk iken kaz gibi görünmüştür. Kuyumculuğu bırakıyoruz. Lisan, süslenecek hediyecek bir tabaka değildir. Bu kuyumculuk, sırasında bize güzeli çirkin, çirkinini güzel göstermiş, zevkimizi paramparça etmiştir. Bundan sonra arayacağımız şey yalnız güzellik, büyüklük ve asalettir.

Namık Kemal merhumun eski bir vatan şarkısı vardır. Bunu da iki şekilde yazalım:

Eskisi

Ey vatan ey ümmü müşfik şadü handan ol bu gün

Âlemi Osmaniyan e  rtev e   an ol bu gün...

Türkçesi

Ey yurt ey güzel ana artık g  l, sevin bu gün

Türk eline      lar saçan gündür bu d     n

Demekle, bir inkılâbın, bir millet bayramının sevinçlerini anlatm      olamaz m  y  z? Artık kim diyebilir ki sade Türkçe, temiz Türkçe, kar    ks  z Türkçe duygularımızın söylenmesine yetecek kadar yazı dili değildir. Böyle bir söz iftira olur. Bir arkadaşımız, lise talebelerinden birine Hamit'in yukarıdaki şiirini okuyarak manasını sormuş ve   ocuk dudaklarını bükerek:

      amca ben Arapça okumadım demi    .   Aynı talebeye aynı şiirin tercümesini okuduğumuz zaman:

      güzel dedi  .   şair derin ve engin ruhlu bir adam olsa gerek.

Yani dava birdir. Bizde yazı lisan   başka, söz lisan   başka olduğu gibi yazı lisan   da iki çeşittir. Bir kısmı o kadar a  dal  , o kadar karışıktır ki bunu, değil köylü ve halk, bir münevver talebe bile anlamıyor. Dil inkılâbı başlayalı, şurada burada bir sürü ihtimallerden dem vuranlar oluyor:

Artık Çağatayca mı konuşacağız? Acaba kaz  klamak, selam vermek mi demektir gibi...

Hayır, efendiler, biz geri gitmi  or, ilerliyoruz. Biz olan, bizden olan bir dili kurtaracak, halk ile birlik olacak halkın vicdanından yükselen isteklere boyun eğecek, tertemiz Türkçe ile konuşacağız. Aranılan ve istenilen budur. Olabilecek, yapılabilir ve yapılması gecikmiş bir iştir. Dilimiz, yavuz bir Türk askeri gibiydi. Onun başına acem k  lah  , sırtına Arap cübbesi giydirdik ve sen Türksün diye bağırdık; fakat aradan zaman geçince, bu garip kıyafetli adamı kendimiz tanıyamaz olduk. Bu bir günah değil midir? Şimdi de bu kadar uzun sözden sonra, bir parça da halkın türkülerinden örnekler alalım:

KISKANÇ

Ey pınar! E  me pınar

Derdimi de  me pınar

O kız suya gelirse

Su ver söyleşme pınar

Bu parça, Afyon ve Kütahya havalisinde söylenen bir şarkıdan alınmıştır. Güzel bir bestesi de vardır. şairi belli değildir. Halkın ruhundan ve benliğinden taşmış gelmiştir. Eğer bir divan şairi şu güzel mısraı yazmak isteseydi ne olurdu bilir misiniz?

Ey menbaı pür füsün ve pür nur

Diye başlar. Mağrur kelimesi ile sevgilisini tasvir eder, (mehcur) ile kafiye yapar ve hislerinin bütün güzelliğini bu yabancı kelimeler, yabancı terkiplerle peelerdi. Nitekim Arap'ın peesi Türk kadınının güzelliğini dünyadan saklamış; fakat çarşaf ve pee kapı dışarı edilince fıdan boylu bir Türk kızı, dünya birinciliğini kazanmıştır.

Biz örneklerimize devam edelim. Bu örnekler Eskişehir'in Arap ören köyündendir:

Bir güzel geçiyor yüzü peçeli

Yalvardım yakardım aldım içeri

Gönlümü büyüdü benden geçeli

Yalan oldu al yanaktan öptüğüm

Her sabah her sabah gel geç buradan

İkilik perdesin kaldır aradan

Seni bana kısmet etmiş yaradan

Bizde yârim yaratanın kuluyuz

Uzaktır yollarım emendim geldim

Tatlı dillerine güvendim geldim

Seni benim dedim beğendim geldim

Girdim bahçenize üç gül sokundum

İkindi zamanı, köyü gölgeli

Suya gider iki eli halkalı
Bana mı darılmış gayet öfkeli
Sudan mı geliyon kınalı keklik

Yağmur yağar su birikir göllere
Ölmeyince yâri vermem ellere
Bahçede açılan mavi güllere
Karışsa da ben yârimi tanırım

Halkevinin sayfaları sayılı olduğundan daha uzun yazamadık. Gelecek aylarda topladığımız birçok güzel parçaları basacağız.

Faruk Şükrü YERSEL, Sayı 3, s. 10.12, (30 Birinci Teşrin, 1932).

TÜRK SAZI

İşte arkadaşlar şu küçük tekneyi görüyorsunuz ya, bu Türkün öz malıdır.
Bunu yapan Türk, çalan Türk, türküsü Türk, türkü yakıcısı Türk'tür.

Sözleri; ısıldayan yıldızlardan, fışkırdayan yapraklardan, şırıldayan derelerden, çağıldayan çağlayanlardan, karlı bayırlardan, yeşil ovalardan yüreklere akan ve dolan seslerle;

Bakımı; mert ve temiz aletli Türk gencinin, sevgi dolu, ayrılık dolu, kavuşma dolu yüreğinden kopan inilti, coşkular, ahlal, oflarla berenmiş türküler, koşmalar; karşılamalar, halaylar, güvendeler, uzun havalar yalnız bu tekneciğin tellerinden doğar.

Onun sesi kulağımızın zarını değil, kafamızın tasını ırgalar. Tellerine dokunan (Tezgene) yüreğimizi fiskeler.

Ne yazık ki bu da dilimiz gibi yıllarca köşede kalmış, tozlanmış ve topraklanmış.

Ne mutlu ki o da dilimiz gibi öz Türk koltuğunda saklanmış ve ziyan olmamıştır.

Osmanlı saltanatı dedikleri hani şu kirli tırnaklarını zavallı Türkün göğsüne sokarak canını almak isteyen adamların yaşadığı yıllarda; Türkçe dili ile konuşmak suç, yarım yamalak Arapça, Acemce konuşanların büyük adam sayıldığı yıllarda da bu teknecek kendi tellerine uygun söz bulamadığı için şaşırmış, bir kenara çekilivermiştir.

Şiirler, yürekten doğduğu gibi söylenemez olmuş, önümüze aruz denilen bir sınır çekilmiş, ne kadar Arapça, Acemce varsa bir sıraya dizmişler işte Türkün şiiri, edebiyatı bu demişler.

Bu böyle olduktan sonra bu dile yakışır bir de musiki aramışlar. Arapların uduyla, tefi; Acemin kemençesi ile tarı bağdaşmış ortaya dümlü tekli, hacı yağı kokulu, kınalı, sakallı bir musiki çıkmış.

Son yıllarda bu uydurma Türk diline azıcıkta fizik katılmaya başlamış, musikisine de keman, klarnet sokuşturulmuştur. Karşınıza bu musikiyi getirin, bir de Ercüment Ekrem'in meşhedisini tasarlayın. Onun kalın kaşları, kınalı sakalı ile sırtında bir Arap maşlahı, başında da silindir şapka karşınıza dikilmiş elinde bir kağıt "Ey dadaşı inanır mı sen ki özüm deppeden doppuğa kadar türhetür, sen ölesin ki kafa kahadım da öyle tehrir etmişler" diyerek tepinip bağırıyor. Bu iki kılığı birbirinden ayırt edebilirsiniz kafama vurun. Buna birkaç dalkavuk, sivri akıllı da (alaturka) demiş. Var ayıkla pirincin taşını.

Şark musikisi denilen eski, yüksek ve oturaklı bir musiki var. Bunu bende biliyorum. Çemberli, fahteli, devrikebirli, sakilli, hafıfli, (yegâhlı, dügâhlı, segâhlı, çargâhlı, pençgâhlı); nihaventli, suzinaklı, rastlı, hicazlı, nişaburlu ve daha daha...

Arkadaşlar, bu alaturka Türkün musikisi değil bu en ziyade İran'dan tekkelere, oradan da saray enderunlarına akan bir musikidir. Sadece tekke ve saray adamlarının yine saraya yaltaklanan, saraydan çöplenen halka beğendirdiği musikidir. Açıkçası bu, uydurma dil ile konuşanların musikisidir. İnanmıyorsanız bu musikinın bakıcıları da: Büyük Dede Efendi, Zekâi Dede, İrticâlı Dede, Hoca

Abdulkadir... (Zeki Ağa, Mehmet Ağa, Şakir Ağa, Sadullah Ağa, Santuri Ethem)

Bunların hepsi enderundan yetişmiştir. Sorarım size bu musikinın neresi Türk'tür?

Can ipini ten yününden

Saran kirman dolar bir gün

Gülü ayırma dikenden

Ayrılan gül solar bir gün

Diye felsefesini çağırın Türk.

Gördüm katar olmuş gelinler, kızlar

Akarsular gibi çağlayıp gider

Geçen gençliğe ağlayıp gider

Diye kıvranan Türk.

Dam üstünde un eler

Tombak tombak memeler

Diye cıvıldaayan Türk.

Köprüye varınca köprü yıkıldı

Üç yüz atlı birden suya döküldü

Nice yetimlerin beli büküldü

Kızıl Irmak nettin allı geline

Nasıl kıydın fidan boylu yârime

Diye inleyen Türk yine soruyorum karışık musikinın hangisini benimsemiş.

Uzun lafın kıtası:

Bundan önce bir Osmanlı Devleti vardı. Osmanlıca konuşurdu, Osmanlıca çalardı.

Osmanlıca edebiyatı içerisinde nasıl büyük ve değerli, eşi bulunmaz ve yakılamaz musiki parçaları bulunur. Bunu ne ben ne de aklı başında olanlar inkâr edemez. Türk öz dili ile konuşmak için ayak diremiştir mademki bu gün Türkiye Cumhuriyeti vardır. Onun temiz ve şakrak dili gibi zengin ve kıvrak musikisi de vardır, onu çalacaktır.

Hiç düşünmeyelim ki gelecek neslin musikisi dili ile beraber yükselecek, yürüyecek ve o yoldan ilerleyecektir; çünkü dil ve musiki kan ve can gibidir. Beraber yaşarlar ve ayırt edilemezler. Bu, bu kadardır.

Âşık SOLAK, Sayı 6, s. 11.12, (30 İkinci Kânun, 1933).

DİLİMİZİ NASIL İSLÂH ETMELİYİZ?

Bu soruya verilen cevapları başlıca iki gruba ayırabiliriz:

Birinci grup şimdiye kadar Türk diline giren kelimelerden, Türkçede mukabili olanları atmakla; ikinci grup ise, Türk dilinde ne kadar yabancı kelime varsa söküp atmakla davanın hallolacağına inanıyor. Birinci grup, yabancı bir kelimeye Türkçe demekle ve onu tasarruf etmekle Türk diline mal olur zannında; hâlbuki dilimizde anlayamadığımız, öğrenemediğimiz bir sürü yabancı kelime var. Bunlar dilden atılırsa dilimiz; anacak o zaman öz benliğine yönelebilir. Türk dili bin bir kola ayrılmış ve her kol kendi başına düşüncelerini ifade edebilecek kadar zenginleşmiştir. Dilimizdeki yabancı kelimeleri attıktan sonra bu boşluğu, Türk dilinin diğer kollarındaki kelime ve kaidelerle dolduramayız; zira onlar ayrı ayrı inkişaf ederek, kendi bünyeleri içerisinde ayrı ayrı tekâmüller göstermiş, ayrı bir lisan haline gelmişlerdir. Şu halde Türk dilinin diğer kollarına pek az müracaat etmek zorundayız.

Şunu da unutmamak lazımdır ki; dili ıslah etmek ve değiştirmek, kıyafeti hatta yazıyı değiştirmek kadar kolay bir şey değildir. Bu iş; ancak muntazam bir plânın, devamlı tatbiki ile mümkün olabilir. Kuşkusuz ilk önce yapılması lazım gelen iş ile son merhaleyi bir arada götürmeye imkân yoktur.

1. Konuşma lisanındaki seslere göre sesli harfleri çoğaltmak ve islâh etmekle,

İşe alfabeden başlanmalı. Arap harflerinden kurtulmuş bulunuyoruz; fakat bu kadarla iş bitmiyor. Meselâ (memleket) manasına gelen (el) ile vücudumuzun bir parçasını teşkil eden (el) arasında imlâ bakımından hiçbir fark olmadığı halde, telaffuzları ayrı ayrıdır. Biz bu kelimeyi mücerret olarak gördüğümüz zaman ne manaya geldiğini nereden bileceğiz? Daha bunlara benzer yazılışı aynı; fakat telaffuz ve mana itibarıyla ayrı birçok kelime kullanmaktayız. O halde konuşma lisanındaki seslere göre alfabemizi zenginleştirmek zaruridir.

2. Arap ve Fars kaidelerinden mücerret olarak Türk gramer kaidelerinin esaslarını tespit etmek gerekir. Zira Türk gramerini öğrenmek isteyen herkes, Arap, Fars ve Türk gramerinden mürekkep bir bulamaç içine dalıp, çıkamıyor. Herkes kendi bildiği gibi okuyor, yazıyor ve konuşuyor; doğruyu yanlış biribirinden ayıramıyoruz. Lisanın temeli gramerdir; gramersiz dil ıslahı ise seraptan başka bir şey değildir.

3. Bu gün dilimizde müstamel olup da, Türkçe olduğundan şüphe edilmeyen kelimeleri ecnebi kelimelerden soyutlayarak hatasız bir lügat kitabının vücuda getirilmesi lazımdır. Zira lisan, bir moda işi değildir. Bu suretle hiç olmazsa öz Türkçe kelimelerin olsun imlâsını, her kitapta ve her gazete ayrı ayrı görmek azabından kurtuluruz. Şu halde malum olan Türkçe kelimelere havi bir imlâ lügatine şiddetle ihtiyaç vardır. Sık sık kaide ve kelime değiştirmek, müsmir değil, bilakis zararlı olur. Beş on yaş büyük olan birkaç yaş küçüğünün dilinden anlayamazsa, lisana lüzum kalır mı?

Bu saydığım üç nokta, dilimizin ıslahı için zaruri olan ilk kademe ve ana temelleri teşkil etmelidir. Bundan sonra ıstikak ile yeni kelimeler öğretilmelidir.

Konuştuğumuz dilde ne oldukları, ne anlama geldikleri belirsiz birçok Türkçe kelime vardır ki biz onları şuursuz olarak kullanırız. Böyle kelimelerin dilimizde bulunan sıygaları bir ya da ikiye münhasırdır. Hâlbuki o kelimelerin yani başında şuurla kullandığımız, anlamının ne olduğunu bildiğimiz kelimeyi zikredince neyi kastettiğini anladığımız bir de yabancısı vardır. Meselâ (ıssız, uslu) kelimelerini

hakiki anlamlarının ne olduğunu düşünmeden sık sık kullanırız. Yıkık, harap, ahali az bir yer gördüğümüz zaman (Burası ne ıssız) deriz. Hâlbuki (ıs) kelimesinin hakiki manası (sahip) demektir. (Burası ne ıssız) dememizden maksat da budur. Bu yerin sahibi olmazsa, elbette orası yıkılır ve harap olur. Yine sahibi olmayan yerlerde de kalabalıktan eser kalmayarak, orası tenhalaşır. (Bu evin ıssı kimdir?) diyeceğimiz yerde, (Bu evin sahibi kimdir?) diyoruz.

Uslu kelimesine gelince bunun yerine Arapçadan (akıl) kelimesini almışız. Biz (us) kelimesini de yalnız bazı muayyen yerlerde kullanmıyoruz ve çoğu kez (akıl) kelimesi ile birlikte istimal ediyoruz. Meselâ (akıllı uslu) diyoruz ya da (bu çocuk hala uslanmadı mı?) şeklinde kullanıyoruz. Hâlbuki tamamıyla (akıl) demek olan (us) kelimesini, akılın bütün iştikaklarının yerinde kullansak, bir kelime yüzünden belki on kelime kazanırız. (Makul) yerine (uslu), (akıl) yerine (uslu) demeliyiz.

Dilimizin kelimelerini şu esaslara göre tespit etmeliyiz:

- A. Yabancı dillerdeki mukabil veya muadillerine göre
- B. Türk dilinin kaidelerine göre
- C. Dilimizdeki lehçelere göre
- D. Kelimelerin menşelerine göre

Dilimizdeki kelimeleri, yabancı mukabil veya muadillerine göre tespit ederken dikkat edilecek nokta, mana bakımından birbirine yakın olan dilimizdeki kelimelerin mana farklarını tebarüz ettirecek şekilde hareket etmek ve bu mana farklarını bulmak lazımdır. Tespit edilen bu kelimelerden, yabancı dillerde olup da bizde mukabilleri olmayan diğer kelimeleri yaratmak icap eder. Meselâ Türkçede (Hamam) kelimesinin karşılığı yoktur.

1. (Hamam) kelimesinin lügat manasının ne demek olduğu araştırılır. Hamamın aslı (hamm) dır dır ve sıcaklık manasına gelir. Hamam da sıcak olan yer demek olsa da manasızdır. Diğer taraftan hamam, yıkanıp temizlenen yer demektir. Bu kelimeye tekabül eden iki kelimemiz vardır:

Yıkamak, yuymak. Yuymak mastarının mutavaak şekli yunmaktır. Bunun kökü olan (yun) u alır ve sonuna mekân edatı olan (ak) getirirsek (yunak) olur ki, bu da yunulan yer manasına gelerek (hamam) kelimesinin tam karşılığı olur.

2. Türk dilini kelimelerinin kendi öz kaidelerine göre tespit etmek: Bu günkü Türk dilinin kaideleri, gelişigüzel kaideler ve layihalarla yapılmıştır. Hâlbuki bir dilin, mazbut ve sabit olabilmesi için kelimelerinin bağlı olduğu kaideler muayyen olmalıdır. Bu durum fiillerde mevcuttur. Herhangi bir fiilin siygası, aynı layiha ile yapılır.

3. Kelimeleri, bir de lehçelerine göre tespit etmek gerekir: Böyle yapılmayacak olursa, yurdumuzdan lehçe itibariyle ayrılan kısımlardaki lehçeler, git gide gramer ve sese ait noktalarda ana dilden ayrılır; ortaya düzeltilmesi mümkün olmayan yeni diller zümresi çıkar. Türk dili, kuşkusuz esasında birdir. Ortaya şark, garp, cenup, vb. Türk lehçelerinin çıkması, oradaki halkın kütle itibarı ile fonetiğinin değişmesinden kaynaklanır. Önemsiz de olsa Anadolu'nun bazı yerlerinde dilimizin lehçe ayrılıkları vardır. Örneğin Sivas'ta şahıs zamirlerini (bana, sana, ona) diye telaffuz etmezlerde (bağa, sağa, oğa) derler; (gidelim, gelelim) yerine (gidek, gelek) derler.

4. Kelimelerimizin tespit edilmesi gereken bir hali de, kelimelerin hangi kökten türediklerinin tayin edilmesidir. Kelimelerimizin çoğu tanınmaz bir haldedir. Bunlardan birini örnek olarak alalım: (Kalp) manasına gelen (Yürek) kelimesi. Bu kelimenin aslını, Orhun Abideleri'nden 3-4 asır sonra yazılan Kutadgu-Bilig'ten anlıyoruz ki, Uygur Türkçesi'nde de bugünkü Türkçede olduğu gibi (Yürek) denilmekteymiş. Hâlbuki yüreğin aslı (urak) tır. Urmak mastarından ismi mekandır, yani uran yer demektir. Urağın, ürek şekline gelmesi de şöyle olmuştur: Fonetik kurallarında (u) ile (ü) nün mahreçleri birdir; yani iki harfin mahreci de dudaktır. Mahreçleri yakın olan harflerin zamanla birbirleriyle kaybolması çok vakidir. Yüreğin, uraktan geldiğine en büyük delil, yüreğin fizyolojik vazifesi ile urmak mastarının lügat manası arasındaki yakınlıktır.

Ahmet ÖNDER, Sayı 69-70, s. 7,9, (2. Kânun- Şubat 1944).

DİL DEVRİMİ HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELER

Yurdumuzda yapılan en büyük devrimlerden birisi de dil devrimidir.

Türkler Müslüman olduktan sonra ilim dili olarak Arapçayı ve edebî dil olarak da Acemceyi almışlardır. Bu diller kullanılmaya başlayınca dilimize zaruri olarak Arapça ve Acemce kelimeler girmeye başlamıştır.

Bu devrimin yapılması zaruriydi; çünkü dilimiz, Arapça, Acemce ve Türkçenin karışmasından meydana gelmiş bir dil idi.

Yurdumuzda bir avam tabakası denilen halkın, bir de yüksek zümrenin konuşmakta olduğu dil vardı. Bu durumda bulunan dilimizin halk ile münevverler arasında bir anlaşma vasıtası olmasına imkân yoktu.

Türkçenin diğer dillerden daha üstün olduğunu ilk defa Kaşgarlı Mahmut ismindeki Türk bilgini yazmış olduğu “Divanü Lügatüt Türk” adlı eseriyle meydana koymuştur.

Bu durumda edebiyat iki kısma ayrılmak zorunda kaldı: Biri divan edebiyatı diğeri ise halk edebiyatı.

Halk edebiyatı, Osmanlı dilinin yani saray dilinin yanında halkın dilini yaşatıyordu.

Türk dilinin inceliğini ve güzelliğini Yunus Emre şiirleriyle göstermiştir. Şiirleri altı asırdan fazla bir süredir yaşıyor ve yaşayacaktır.

Bundan başka Çağatay Edebiyatı’nın en büyük şairi olarak kabul edilen Ali Şir Nevayî’de eserlerini Türkçe yazmıştır.

Fuzulî, Azeri bahçesiyle bütün dünyayı hayran bırakan şiirlerinin en güzellerini Türkçe olarak yazmıştır.

Son olarak şair Nedim de birkaç türküyü hece vezniyle temiz bir İstanbul Türkçesi ile yazmıştır.

Tanzimat ile beraber dilde ilk yenilikler Ahmet Vefik Paşa tarafından yazılan Lehçe-i Osmanî lügati ile meydana gelmiştir.

Tarih-î âlem müellifi Süleyman Paşa açık bir dille bir gramer yazmış ve buna Sarf-ı Türkî adını vermiştir.

Dil devrimine büyük yardım yapanlardan biri de Şemsettin Sami'dir. Şemsettin Sami, dildeki bu karışıklığı üç sebebe bağlıyor:

1. Asıl dilin, yani Türkçenin gramer ve sentaksının mekteplerde öğretilmemesi;

2. Dilin kurallarının tespit edilmemesinden dolayı Arap ve Fars kuralları göz önünde tutularak yazıldığından konuşma dili ile yazma dili arasında fark meydana getirmesi;

3. Resmî ve hususi yazılarda kullanıla kullanıla âdet hükmüne girmiş olan acayip tabirlerin yanlış telakki edilmesidir.

Kendisi en büyük eseri olarak Kamus-î Türkî'yi yazmıştı.

Buraya kadar gelen dil çalışmalarını Ziya Gökalp ilmî esaslara dayanarak ilerletmiş ve genişletmiştir.

Ziya Gökalp'ın dilin yeniliği hakkındaki düşüncelerini on bir esasta toplayabiliriz:

1. Osmanlı lisanını bir tarafa bırakarak halk edebiyatına temel vazifesini gören Türk dilini almak ve İstanbul bayanlarının konuştuğu gibi yazmak;

2. Halk lisanında Arapça ve Acemce kelimelerin karşılığı bulunan kelimeleri atmak ve bu kelimelerin yerine karşılıklarını koymak, karşılıkları bulunmayanları bırakmak;

3. Halk lisanına geçip söylenişçe ve manaca galat sayılan Arapça ve Acemce kelimeleri olduğu gibi bırakmak;

4. Yerlerine yeni kelimeler geldiği için eski kelimeleri canlandırmaya uğraşmamak;

5. Yeni istilalar arandığı zaman ilk olarak halk dilinde aramak, bulunmazsa Türkçenin kıyasî edatlarıyla, kıyasî terkip ve tasnif usulleriyle kelimeler yaratmak, bu da olmazsa Arapçadan ve Acemceden terkipsiz olarak yeni kelimeler kabul etmek;

6. Türkçede, Arapça ve Acemcenin kurallarını kullanmamak;

7. Türk halkının bildiği ve kullandığı kelimeler Türkçedir ve canlıdır;

8. İstanbul Türkçesi, Türkçenin esası olduğundan başka Türkçe lehçelerden hiçbir şey olmaması;

9. Türk medeniyetinin tarihi yazılırken eski Türk isimleri istilâh olarak kalacak ve hayata avdet etmeyecektir;

10. Kelimeler delâlet ettikleri anlamların tarifleri değil işaretleridir. Kelimelerin anlamlarını bilmekle istihakları anlaşılmaz.

11. Yeni Türkçe'nin bu esaslar dâhilinde bir konusunu bir de gramerini meydana getirmek lazımdır.

Bir taraftan Acemce'yi ve Arapça'yı dilimizden temizlemeye çalışırken diğer taraftan yabancı dillerden kelimeler alarak dilimizi halita haline getirmemiz gerekir.

Yeni bir dil yaratmak için halkın konuştuğu dilden istifade etmek ve dili zamanla tekâmüle doğru götürerek meydana getirmek lazımdır.

Gültekin DURU, Sayı 89-90, s. 17-18, (Eylül-Ekim, 1945).

SONUÇ

Çalışmamızda Eskişehir Halkevi ve yayın organı olan Yurt ve Kültür Dergisi'nin halk bilimi unsurları açısından değerlendirmesi yapılmıştır.

Dergideki halk bilimi unsurlarının değerlendirilmesinden önce, Eskişehir Halkevi tanıtılmış ve faaliyet alanları hakkında bilgi verilmiştir. Eskişehir Halkevi, Türk Ocakları kapatıldıktan sonra açılan tüm halkevleri gibi Atatürk ilke ve inkılâpları doğrultusunda hizmet vermeyi amaç edinmiştir. Açtığı okuma-yazma kurslarıyla halka hizmet etmiş ve halk arasındaki kültür birliğini sağlamayı ilke olarak kabul etmiştir. Dergide yer alan yazılar yazar adlarına göre sıralandırılarak fihrist oluşturulmuştur. Ayrıca bu yazılar konularına göre tasnif edilerek bir de konularına göre fihrist oluşturulmuştur.

Çalışmada yukarıda belirttiğimiz gibi Eskişehir Halkevi dergisi olan Yurt ve Kültür'ün halk bilimi açısından değerlendirilmesi yapılmıştır. Dergide halk bilimi üzerine yapılmış derlemeler incelendiğinde doğum, cinsiyet belirleme, ad koyma, söz, nişan, düğün gibi Eskişehir folkloru hakkında önemli bilgilere ulaşılmıştır. Cemal Duru, Ziya Sezer, Halim Sait Öztaş, Esat Serezli gibi araştırmacılar derlemeleri ile halk bilimine hizmet etmişlerdir.

Destan, masal, fıkra, atasözleri, ninniler, maniler ve türkülerle de Eskişehir yöresine ait sözlü kültür ürünleri ortaya çıkarılmıştır. Bu yazılar da yine halk bilimi unsurları adı altında değerlendirilmiştir. Dergide önemli olduğuna inandığımız yazılardan “Seçilmiş Metinler” başlığı altında bir bölüm oluşturulmuştur. Bu bölümde yazılar edebî türlerine göre tasnif edildikten sonra yazar adları, sayı, sayfa numaraları ve yayın tarihleri ile birlikte verilmiştir. Dergide bulunan şiirler arasında Âşık Solak, Ankaralı Âşık Ömer, Âşık Hasan, Beyşehirli Âşık Havai, Bolulu Âşık Baki, Hayali, Hayati, Nusrettin Efendi ve Zarif gibi saz şairi olduğu kanaatine vardığımız âşıkların şiirlerine de rastlanmıştır.

Çalışmamızın “Seçilmiş Metinler” bölümünde son olarak dilde sadeleşme üzerine yazılmış makalelerden birkaçına yer verilmiştir. Derginin yazar kadrosunda Türkçe ve Edebiyat öğretmenlerinin bulunması bu tür yazıların güçlü kalemlerden çıktığının da bir kanıtı olarak gösterilebilir.

Yurt ve Kültür Dergisi gerek Eskişehir yöresinin kültürünü yansıtması bakımından gerekse halk bilimine kaynak oluşturması bakımından önemli bir eserdir.

KAYNAKLAR

<http://www.eskisehirturkocagi.org/site-haritasi/faaliyetler/persembe-sohbetleri/668-11-kasim-2010-persembe-sohbeti.html>, (03.02.2011).

<http://www.turkocagi.org.tr/moduleSayıphp?name=News&file=print&sid=3405>,
(24.12.2011)

<http://alimumankirac.org/alinuman.aspx>, (23 12,2011).

http://www.yasamoykusu.com/biyografi-410-Basri_Gocul, (09.01.2012)

<http://www.turkmuzigi.web.tr/sair/403-umit-yasar-oguzcan>, (24.12.2011)

<http://www.eskisehirkultursanat.com/kultursanat.asp?sec=5&menuid=29&altmenuid=41>, (23.12.2011)

http://www.erkurumb.org.tr/erkurumb/erk_sahsiyet.htm, (24.12.2011)